

#1 NEW YORK TIMES BESTSELLER

JODI PICOULT

ADINI
SEN
KOY

40 DİLDE
70 MİLYON
OKUR

Adını Sen Koy - 2026 April Yayıncılık
By Any Other Name @2024

Yayın No: 247

1. Baskı: Nisan, 2026

ISBN: 978-625-6756-18-2

Yayın Yönetmeni: K. Egemen İpek

Çeviren: Mehmet Deniz Öcal

Yayına Hazırlayan: Coşkun Ak

Kapak Tasarım: Tahir Berk Yılmaz

İç Tasarım: *adensetel.com*

Baskı: Mega Basım Yay. San. ve Tic. A.Ş.

Sertifika no: 44452

Bu kitabın yayın hakları AnatoliaTelif Ajansı aracılığıyla

Penguin Random House LLC'den alınmıştır.

© Bu kitabın baskısından 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası Hükümleri gereğince alıntı yapılamaz, fotokopi yöntemiyle çoğaltılamaz, resim, şekil, şema, grafik vb yayınevinin izni olmadan kopya edilemez.

APRIL Yayıncılık

Tarık Zafer Tunaya Sokak

21/2 Gümüşsuyu-Beyoğlu-İstanbul

Tel: (00 90) 212 252 94 38

www.aprilyayincilik.com

bilgi@aprilyayincilik.com

#1 NEW YORK TIMES BESTSELLER
JODI PICOULT

ADINI
SEN
KOY

Elyssa Samsel ve Kate Anderson için:
Üvey kızlar, değerli ortaklar, becerikli besteciler
Ve en önemlisi
Cesur kadınlar

Melina

Mayıs 2013

Melina'nın, Bard Koleji'nden mezun olduktan yıllar sonra aklında en belirgin kalan ders, bir oyun yazma ya da tiyatro semineri değil, bir antropoloji dersi idi. Bir gün hocaları tahtaya üzerinde yirmi dokuz küçük çizik olan bir kemiğin fotoğrafını yansıtmıştı. "Lembobo kemiği, 1970'te Svaziland'da bir mağarada bulunmuştur ve yaklaşık kırk dört bin yaşındadır," demişti hoca. "Babun fibulasından yapılmıştır. Yıllarca insanoğlunun ürettiği ilk takvim olarak kabul edilmiştir ama ben size soruyorum: Hangi insanoğlu yirmi dokuz günlük bir takvim kullanır?" Hoca doğrudan Melina'ya bakıyor gibiydi. "Tarihi, gücü elinde tutanlar yazar."

Son senesinin baharında Melina, her hafta yaptığı gibi danışmanın ofis saatlerinde odasına gidiyordu. Profesör Bufort, seksenlerde *Gezme Tutkusu* adında bir oyun yazmış ve Drama Desk Ödülü'nü kazanmıştı, Broadway'e geçmişti ve Tony'ye aday gösterilmişti. Hep öğretmek istediğini ve Bard Koleji'nde bölüm başkanı olmanın tam da hayali olduğunu söylüyordu ama Melina, diğer oyunlarının aynı başarıyı yakalayamamasının da etkisi olduğunu düşünüyordu.

Melina kapıyı vurup girdiğinde hoca kapıya sırtını dönmüştü. Ak saçları oğlan çocuğu gibi gözlerinin üzerine dökülüyordu. "En sevdiğim tez öğrencim," dedi.

"Ben tek tez öğrencinizim." Melina bileğindeki saç bandını çekti ve siyah saçını yukarıdan gevşek bir topuz yapıp çantasından, şehirdeki mandıradan aldığı iki cam şişe çikolatalı

sütü çıkardı. Ateş pahasıydı ama Profesör Bufort’a her hafta bir tane alıyordu. Tansiyonu yüzünden eski zevklerine (içki ve sigara) devam edemiyordu, artık tek eğlencesinin bu süt olduğunu söylüyordu. Melina şişelerden birini profesöre verdi ve şişesini kaldırdı.

“Kahramanım,” deyip büyük bir yudum aldı profesör.

Cadı Kazanı ve Bir Yaz Gecesi Rüyası yapımlarını kaçırmayan çoğu lise öğrencisi gibi Melina da Bard’a bir oyunculuk kariyeri ile gelmişti. Bir oyun yazarlığı dersi aldıktan sonra büyüleyici performans sergilemekten daha müthiş tek şeyin, oyuncuların ağzından çıkan sözleri yazmak olduğunu anlamıştı. Öğrenci gruplarının sahnelediği tek perdelik oyunlar yazmaya başlamıştı. Molière ve Mamet, Marlowe ve Miller çalışmıştı. Oyunlarının dilini ve yapısını lime lime etmişti, oyun anlayışını zaferi garantileyen bir satranç ustası kadar titiz çalışmıştı.

Pygmalion’un modern bir versiyonunu yazmıştı; heykeltıraş, kızını çocuk güzellik yarışmalarına sokan bir anneydi, heykel de Jon Benét Ramsey’ydi ama Profesör Bufort’un dikkatini cezbeden, tüm karakterlerin bir türlü gelmeyen, onları kurtaracak bir başkan adayını beklediği bir siyasi mitingde geçen *Godot*’yu *Beklerken* yorumu olmuştu. Melina’yı oyununu herkesin başvurabildiği festivallere yollamaya teşvik etmişti, hiçbirinden olumlu yanıt gelmese de aralarından başarılı bir oyun yazarı olarak çıkacak az kişiden birinin Melina olduğu artık tüm sınıfın da Melina’nın da malumuydu.

“Melina,” diye sordu Bufort, “mezun olduktan sonra ne yapacaksın?”

“Önerilere açığım,” diye cevap verdi Melina, akıl hocasının muhteşem bir iş fırsatından bahsettiği kısma geldiklerini umarak. New York’ta faturaları ödeyecek bir ek iş yapmadan hayatta kalabileceğine inanacak kadar saf değildi, Bufort ona daha önce de yardım etmişti. Bir yaz, şehirde ünlü bir yönetmenin

asistanlığını yapmıştı; bir eteğin kenarını düzgün yapmadığı için tasarımcısının yüzüne buzlu kahve fırlatan ve öğlen yemeğinde içmeyi sevdiği için reşit olmayan Melina'yı barlara götüren bir adamdı bu. Bir diğer yaz Signature Tiyatrosu'nun kafesinde kasiyerlik yapmıştı, İkinci Sahnenin hediyelik eşya tezgâhına bakmıştı. Profesör Bufort'un adı çok kapı açardı.

Bu sektör tamamen isimlerle kapı açmaktan ibaretti.

“Bu bir öneri değil,” dedi Bufort, Melina'ya bir broşür uzatarak. “Daha ziyade bir emir.”

Bard Koleji üniversite öğrencileri için bir oyun yarışması açıyordu. Ödül, Samuel French Off-Off-Broadway Kısa Oyun Festivali'nde sahnelenmekti.

Profesör masasına yaslandı, bacakları Melina'nınkilerden birkaç santim uzaktaydı. Çikolatalı sütünü bıraktı, kollarını kavuşturdu ve ona gülümsedi. “Kazanabileceğine inanıyorum,” dedi.

Melina bakışlara karşılık verdi. “Ama...?”

“Ama.” Profesör kaşlarını kaldırdı. “İlla söyletecek misin? *Yine mi?*”

Melina başını iki yana salladı. Profesörden aldığı tek olumsuz yorum, üslubunun temiz ve akıcı olmasına rağmen duygusal açıdan kısır olmasıydı. Oyun ile yazarı arasına bir set çekmiş gibi.

“İyisin,” dedi Bufort. “Ama *çok iyi* olabilirsin. Seyircinin duygularıyla oynamak yeterli değil. Onları bu hikâyeyi anlatanın *sen* olduğuna ikna etmelisin. İşine kendinden bir parça katmak zorundasın.”

Sorun buydu işte: Kendinden bir parça katmak için kendini kesmesi, o acıyı hissetmesi gerekiyordu.

Melina, profesörün bakışlarından kurtulmak için tişörtünün kenarını katladı. Bufort masasından kalkıp Melina'nın arkasına

geçti. “Melina Green’le üç yıldır tanışıyorum,” dedi yaklaşarak “ama onu hiç *tanımıyorum*,” diye ekledi.

Melina’nın oyun yazmak hakkında sevdiği şey zaten kendisi dışında birisi olabilmek, Connecticut’ta teknik olarak Yahudi doğmuş ve evindeki en az önemli kişi olarak büyümüş bir kız olmayı bırakabilmektir. Ergenliğinde annesi ölümcül bir hastalığa yakalanmıştı, babası da bunun üzerine sonu gelmez bir keder ve yas dönemine girmişti. Melina kendine yetmeyi ve göze çarpmamayı öğrenmişti.

Kimse Melina Green’i tanımak istemezdi, hele Melina Green.

“İyi yazı dediğin biraz derinden keser, hem seyirciyi hem yazarı. Yeteneğin var Melina, bu yarışma için sana kendini... savunmasız hissettiren bir şey yazmanı istiyorum.”

“Denerim,” dedi Melina.

Bufort’un elleri omuzlarına inip sıkıldı. Melina bu her olduğunda düşündüğü şeyi tekrar etti kendine: Hiçbir anlamı yoktu, hocası sadece desteğini göstermeye çalışıyordu, şehirde iş bulmasına yardımcı olmasından farksızdı. Babası yaşında adamdı, sınırlar hakkında gençler gibi düşünmüyordu. Mana aramaya gerek yoktu.

Profesör tam da bu düşünceleri doğrular gibi aniden ellerini çekti. Çikolatalı sütünü kaldırdı ve “Göster bakayım, seni ne korkutuyor?” dedi.

Melina o yıl bir Tay lokantasının üstünde, en yakın arkadaşı Andre ile yaşıyordu. İkinci sınıfta yazarlık dersinde tanışmışlardı ve *Bizim Kasaba*’nın hiç de abartıldığı kadar iyi olmadığı, *Carrie* müzikalinin hak ettiği ilgiyi görmediği ve *Operadaki Hayalet*’i sevmenin içerdiği tecavüz alt metninden rahatsız olmaya engel olmaması gerektiği fikirleri üzerinden kaynaşmışlardı.

Melina kapıdan girdiği anda Andre, *Real Housewives* izlediği yerden başını uzattı. “Mel! Ne yiyelim?”

Melina’ya Andre’den başka kimse Mel demezdi. Adı Yunanca *tatlı* demekti, Andre onu her karşılaştıklarında bu yalanı söyleyemeyecek kadar iyi tanıdığını söylüyordu.

“Seçenekler neler?” diye sordu Melina.

“Mayonez, pötibör ya da aşağıdan Tay yemeği.”

“Yine mi?”

“Altın Orkide’nin üzerine taşınalım, çok güzel kokuyor diyen sendin.”

Birbirlerine baktılar ve aynı anda “Tay,” dediler.

Andre televizyonu kapattı ve Melina’nın peşinden yatak odasına geldi. İki yıldır bu dairede olmalarına rağmen yerde hâlâ boşaltmadığı kutular vardı, hiç resim asmamıştı, yatak başlığına Andre gibi Noel ışıkları sarmamıştı. “Bir de neden hiçbir işim yetişmiyor diyorsun,” diye homurdandı Andre. “Şuraya bak, hücre gibi.”

Melina gibi Andre de oyun yazarlığı okuyordu. Melina’nın aksine Andre’nin bir oyun bitirmişliği yoktu. İkinci perdesinin sonuna geldiğinde onu bitirmeden önce birinci perdeyi bir daha elden geçirmesi gerektiğini söylerdi, sonra da aynı satırları yaza sile olduğu yerde kalırdı. Geçen dönemin başından beri *Kral Lear*’ın farklı bir versiyonunu yazıyordu, yahni tarifini üç kızından hangisine bırakacağına karar vermeye çalışan siyahi bir anne hakkındaydı. Ana karakter için kendi büyükannesini model almıştı.

Andre günün postasını verdi, bugün babasının kargacık burgacık el yazısıyla kaplı büyük bir zarf vardı. Melina ile babasının ilişkisi, annesinin hastalığından beri en ufak gerilimi kaldıramayacak kadar zayıflamıştı ama babası sevimli ve mesafeli bir şekilde çabalıyordu. Bu aralar kafayı soyağaçlarına

takmıştı ve Melina'ya bir Birlik generaliyle, İspanya Kraliçesi Isabella'yla ve Adam Sandler'la uzaktan akraba olduklarını söylemişti.

Melina zarfı yırtıp açtı. *Annen tarafından bir akraba buldum. İngiltere'de yayınlanan ilk kadın şair, yıl 1611. Belki yazma işi kanında vardır!*

Bir tomar kâğıda iliştilmişti bu not. Melina, Elizabeth döneminden ciddi bakışlı bir kadının portre fotokopisine baktı. Boynunda kolalı bir fırfırlı yaka vardı. Zarftan çıkanları masasına attı ve önemsemezmiş gibi "Atalarımın biri bir şairmiş," dedi.

"Benim atalarımın biri Thomas Jefferson, sonunu görüyorsun." Andre dirseği üzerine yaslandı. "Bufort nasılmış?"

Melina omuz silktili.

"Yarışmaya ne yollayacaksın?"

Melina alnını ovuşturdu, pis bir ağırlı saplanmıştı. "Bir şey yollayacağım ne malum?"

Andre gözlerini devirdi. "Sensiz Bard oyun yarışması, Mel Gibson'sız savaştan İskoçya gibi olur."

"O ne demek oluyor?"

"Mel Gibson senden iyi makyaj yapıyor aslında. Bu da bir garip, senin o tuhaf gümüş gözlerini başka kimsede görmedim. Maskaranın ne olduğundan *haber*in olsa daha da öne çıkarlardı." Andre, Melina'nın salaş örgüsüne, yırtık kargo pantolonuna ve eski spor ayakkabılarına baktı. "Sokakta yanından geçen insanlar, nasıl diyeyim... sadaka veriyor mu?"

Andre, Melina'nın kılığına kıyafetine özen göstermemesini diline dolamıştı. Bazen kendini yazmaya kaptırıp düş almayı, dişlerini fırçalamayı unuttuğu doğrudu. Bilgisayar başında sabahlayacağını bildiği geceler taytı ve kazağından şaşmazdı. "Sen ne yolluyorsun yarışmaya?" diye konuyu değiştirdi Melina.

“Hazırda bir şeyim olduğunu sanmıyorum,” dedi Andre.

“Hazırlayabilirsin,” dedi ve doğruca arkadaşının gözlerine baktı Melina.

“Nasıl olsa sen kazanacaksın,” dedi Andre, hiç kıskanmadan. Melina’nın onu sevmesinin sebeplerinden biriydi bu. Aynı programda olmalarına rağmen rekabetçi değil, destekleyici bir ilişkileri vardı. Melina, Bard’da elde ettiği başarıya hak etmeden, Bufort’un altına yatarak ulaştığını söyleyen biri olursa Andre’nin ağızlarının payını vereceğini bilirdi, daha önce çok olmuştu bu. Bu kadar hassas bir konu olmasa komik bile olabilirdi, kendinden büyüklerle yatıp kalkmak bir yana, Melina üniversitede geçirdiği dört yılda kimseyle öpüşmemişti bile.

İç çekti. “Ne... ne yazacağımı bilmiyorum.”

“Hmm. Vegas’ta olup Vegas’ta kalmayan şu olayı yazabilirsin.”

“Komedi yazarsam ciddiye almazlar bence,” dedi Melina.

“Komedinin maksadı o değil mi?”

“Bufort *ciddi* bir şey yazmamı istiyor,” dedi Melina, o kelimayı lanet eder gibi söyleyerek. “Acı verici bir şey.”

“İyi,” dedi Andre. “Canını yakan bir şey hakkında yaz.”

Karakterlerin adının olmadığı, *İtibar* adında bir oyun yazdı. Kız, Oğlan, En İyi Arkadaş, Düşman ve Baba vardı.

Kız on dört yaşındaydı ve görünmezdi. Yıllardır saydamlaşıyordu, Anne’nin hastalığıyla başa baş gidiyordu görünmezliği. Cenazeden sonra hepten görünmez olmuştu. Baba’nın yası tarafından dışarı itilmişti. Ta ki Oğlan (18) bir gün ona selam verene kadar.

Bir yanlışlık olduğundan emindi ama hayır. Onu görmüştü. Onunla konuşmuştu. Oğlan ona dokunduğunda Kız yeniden kendi olduğunu hissetmişti. Hâlâ yarım saydamdı ama odaklanıyordu.

Oğlan, Kız'ın olmadığı her şeydi. Yer kaplıyordu, herkesi tanıyordu. Gözden kaçırmaması imkânsızdı. Onun yanında Kız da daha büyük, daha katı, görülür hissediyordu.

Öpücüklerle başladı. Ağızları her değdiğinde kız daha bir ete kemiğe bürünüyordu. Eli ona her değdiğinde kendi vücudunun şeklini görüyordu. Ama eteğini indirip kendi düğmelerini açmaya başladığında Kız, Oğlan'ı itti ve hayır dedi.

Ertesi gün okulda Oğlan'ın En İyi Arkadaşı, Kız'ın tanımadığı insanlara ondan bahsediyordu. *Oğlan'ın üzerine kedi gibi tırmanmış. Yumruk gibi darmış.*

Kız'ın Düşmanı, bir arkadaşıyla yanından geçti. *Oğlan ona baktığında anlamıştım yollu olduğunu.*

Kız'ın yüzünü öyle bir ateş bastı ki herkesin utancını görmese de hissettiğinden emindi. Oğlan'ı buldu ve neden yalan söylediğini sordu.

Benimle olmak istemiyor musun? diye sordu Oğlan.

Evet ama.

Benim korumam gereken bir itibarım var, dedi. Gerçeğı biz biliyoruz nasıl olsa, onların ne düşündüğünün ne önemi var?

Kız çekip gitmek istedi ama Oğlan elini tuttu ve sanki büyüyle, Kız görünür oldu.

Artık Kız'ın da bir itibarı vardı. Yemekhane sırasında görünmez haliyle dikilirken hakkında “kolay” dendiğini duyuyordu. Beden dersinden önce soyunma odasında kulağına “umutsuz” kelimesi takılıyordu.

Kız, Oğlan ile geçirdiğı zamanı gittikçe artırdı çünkü gerçekten kim olduğunu tek bilen o gibi görünüyordu. Baş başa kaldıklarında Oğlan çoğunlukla kibar, tatlı biri oluyordu. Kız, Oğlan'ın herkese görünmez olan bir versiyonunu görüyor olabileceğini düşündü.

Bir gece Oğlan yine eteğini çekiştirmeye, düğmelerini açmaya başladı. *Herkes zaten yaptığını düşünüyor, yapsan ne çıkar ki?*

Bu sefer Kız hayır demedi.

Bir seçim mi yaptı yoksa baskıya yenik mi düştü?

Önemi var mıydı?

Çünkü Oğlan içine girdiği anda Kız tamamen ve kalıcı olarak görünür oldu, başka birinin hikâyesinde dağınık, acılı bir dipnot olarak.

Profesör Bufort oyunu sevdi. Öz, düşündürücü, tahrik edici dedi. Melina'nın oyunu yarışmada son üçe kaldı. Bir Middlebury'den, bir Wesleyan'dan öğrenci ile kapışıyordu. Finalist oyunların Bard öğrencileri tarafından okunacağı karar günü, Melina sabahı bir sinir harbi içinde, kusarak geçirdi. Birkaç dil katmanı altına gömülmüş olsa da ana karakteri kendisi olan ilk oyunuydu bu.

İnsanlar oyunu eksik bulursa bu *Melina* eksik mi demek olacaktı? Kendini oyundan ayıramıyordu, Kız ile Oğlan'ı canlandıran oyunculara baktığında on dört yaşında, annesinin ölümünün ardından ipinden boşanmış, onun yanında olmak isteyen tek kişiye tutunmuş kendini görmeden edemiyordu. Yazdığı kelimeleri sesinden olduğu o kayıp sonbaharı hatırlamadan, sessizliği başkalarının gerçeğe dönüşen yalanlarla doldurmasını hatırlamadan duyamıyordu.

Bu stres yetmiyormuş gibi oyunda ufak bir değişiklik yapmıştı, Profesör Bufort'un bilmediği son bir sahne eklemişti. Bu yüzden diskalifiye olabilirdi ama bu sonsöz olmadan oyun tamamlanmıyordu, günümüz ile bağlantısı kurulmuyordu.

Koltuklar doluydu. Andre ona normalde istemeyeceği kadar göz önünde bir yer ayırmıştı, sahneden sadece birkaç sıra gerideydi. Erken gelmiş insanların dizlerine sürtünerek geçerken özürler diledi.

“İnsanlar buraya oturmasın diye mononükleoz olduğumu söyledim,” dedi Andre.

Melina gözlerini devirdi. “Yine geç kaldım.”

Andre, Melina’nın dağınık topuzuna ve sandaletlerine baktı. “Hazırlanmaktan olsaydı bari.”

Profesör Bufort sahneye çıktı. “Bard Koleji Oyun Yazarlığı Yarışması’nın final turuna kalan oyunların okumasına geldiğiniz için teşekkür ederiz. Bu yılki jürimizi gizli tutmak çok zor oldu. Kendisini sert yorumlarından, tiyatro sektörünün her yerine ışık tutmasından tanırırsınız. *New York Times* tiyatro eleştirmeni Jasper Tolle’yi sahneye davet ediyorum.”

Andre ile Melina birbirine baktı. “Nasıl?” diye fısıldadı Melina. “*Jasper Tolle, benim oyunumu mu değerlendirecek?*”

Tolle’yi tanımayan yoktu, tiyatro dünyasının dışındaki insanlar bile bilirdi adını. *Times*’ın yirmi altı yaşında kaptığı bir dâhi çocuk olarak nam salmıştı, keskin ve isabetli yorumlarıyla ona hem sevgi hem nefret besleyen bir kitle yaratmıştı. Üç yıl içinde Kuzey New Jersey’deki küçük yapımları incelemekten Off-Off-Broadway* oyunlarına, oradan da *Steve Jobs’ın Acısı* ve *Zevki* ve *Cinayet Baladı* gibi Y jenerasyonuna yönelik oyunları incelemeye geçmişti. Jasper Tolle, gazetenin kıdemli tiyatro eleştirmeninin yarı yaşındaydı. Instagram’da ve Facebook’ta hayran sayfaları vardı. Genelde saçları beyazlamış bir kitlenin sevdiği tiyatroyu yeniden havalı bir şey yapmıştı.

“Oha,” diye nefesini içine çekti Andre. “*Taş gibi.*”

Herhalde öyledir diye düşündü Melina, en azından otuzlarının başında biri için. Arkası inek yalamışa benzeyen beyaz-sarı saçları vardı. Kaplumbağa kabuğu gözlüklerinin arkasında mavi

* **Off-off-Broadway**, New York’ta Broadway ve Off-Broadway tiyatrolarından daha küçük sahnelerde gerçekleştirilen tiyatro oyunu, müzikal ve performans prodüksiyonlarına verilen isimdir. 100 koltuktan daha az kapasiteye sahip tiyatrolar *Off-off-Broadway* olarak adlandırılır. (e.n.)

gözleri canlı bir cam gibi parlıyordu. Uzundu, kolları ve bacakları da uzundu, buraya gelmeyi ajandasına aylar önce yazmış ve şimdi pişman olmuş gibi görünüyordu.

“Voldemort’un* seksi olanı gibi,” diye mırıldandı Andre.

“*Sakin* bir daha o cümleyi söyleme.”

Bufort, el mikrofonunu eleştirmene uzattı, o da yanakları kızararak boğazını temizledi.

İlginç, diye düşündü Melina. Sözlerinin arkasına saklanmayı seven bir eleştirmendi demek.

Bir oyun yazarından çok da farklı değildi.

Üç oyundan en son okunacak olan Melina’nınkiydi. Her okumadan sonra Tolle sahneye çıkıyor ve tepkisini veriyordu, kazananı son performanstan sonra seçecekti. Wesleyan öğrencisinin yazıp canlandığı ilk oyun, çoklu evrenler hakkında tek kişilik bir oyundu. Middlebury’li kızın yazdığıysa Marvel süper kahramanlarının terapiye gitmesini konu alıyordu.

İtibar’ı okuyacak öğrenciler ellerinde birer sandalye ve repeliklerini koyacakları birer nota sehпасıyla sahneye çıktığında Melina kalbinin kaburgaları arasına sindiğini hissetti. Bayılırsa Jasper Tolle’nin fikirlerini duyması için Andre’nin onu uyandırması gerekecekti. Tam bunu söyleyecekken Profesör Bufort’un eleştirmene bir şey fısıldadığını gördü.

Tolle’ye Melina’nın kendi öğrencisi, hatta çırağı olduğunu söylediğini düşündü.

Sertçe yutkundu ve parmaklarını Andre’nin parmakları arasına geçirdi.

* **Lord Voldemort**, J.K. Rowling tarafından yazılmış Harry Potter serisinde ana düşman olan kurgusal karakterdir.

Provalarda oyunu yirmi sekiz dakika sürüyordu, her okuma için verilen süreden iki dakika az. Tabii bu, dün gece oyunculara iki dakikalık bir sonsöz sahnesi vermeden önceydi.

Melina şimdi dinlerken, diyaloglar boğazından kerpetenle çekilip çıkıyormuş gibi geliyordu; acı vericiydi, tanıdıktı, sivriydi. Seyirci gülmesi gereken yerde gülüyordu. Oğlan'ın, Kız'ın kıyafetlerini çekiştirdiği yerde sessizleşiyordu. Festivale sunduğu metnin son satırı okununca ön sıradan kuvvetli bir alkış duydu, bunun alkışı başlatmaya çalışan Profesör Bufort olduğunu gördü.

Bufort bilmiyordu ama oyun daha bitmemişti.

Sekiz yıl sonra, dedi anlatıcı.

Kız ve anlatıcı dışında bütün oyuncular oturdu.

Anlatıcı, Kız'ın sandalyesinin arkasına geçti. *Diğer işlerinden farklı*, dedi. Sesi oyuncuydu, artık seyirci değil katılımcı olan bir karakterdi.

Evet, diye hak verdi kız.

Seninle yıllardır tanışıyoruz ama seni hiç tanımıyorum.

Anlatıcı ellerini Kız'ın omuzlarına koyup sıkmaya başladı.

Aktris donup kaldı. *Hocam?* diye fısıldadı.

Anlatıcı, Kız'ın kulağına eğildi. *Seni ne korkutuyor, göster bana.*

Oyun orada bitti. Andre “*Vay*,” diye mırıldandı.

Tek tük, çekingen alkışlar başladı, kimse tacize alkış tutmuş durumuna düşmek istemiyordu. Melina bunların farkında değildi, Profesör Bufort'un profiline, kasılı çenesine bakıyordu.

Özür dilerim, demek istedi.

Sayfaya kendini akıtmasını isteyen Bufort'tu. Lise anılarını deşip onu kendinin bir kahraman olduğunu inandıran kötü adamı bulduğunda Melina, tarihin tekerrür ettiğini görmüştü.

Jasper Tolle topukları üzerinde seke seke sahneye geldi, son yazarın akademik kariyerini paramparça ettiğinden tamamen bihaberdi. “Pekâlâ,” dedi küçük siyah defterine bakarak. “Melina Green? Neredesin?”

Melina hareket etmeyince Andre elini tutup kaldırdı.

“Hah,” dedi Tolle. “Evet, nasıl desem... Çok şey vardı. Önce malum konuyu aradan çıkaralım...”

Melina’nın gözlerinin önünde siyah noktalar uçuşmaya başladı.

“Bu bir kendini keşif hikâyesi, Genç Sanatçılar Tiyatrosu’nda çok iyi tutar.”

Genç Sanatçılar Tiyatrosu, yani çocuk tiyatrosu. Melina’nın yüzünü alevler sardı. Bekâretini ahlaken gri bir alanda kaybetmeyi çocuk sahnesine yakıştırmak da ne demek oluyordu?

“Bu doğru değil,” deyiverdi.

Jasper Tolle yumruk yemiş gibi bir adım geri gitti. “Anlamadım?”

“A... *Anılar*,” diye kekeledi Melina. “*Billy Elliot. Equus. Bahar Uyanışı*. Kendini keşif hikâyesi bunlardır.”

“Evet, ancak o eserlerin eleştirel değeri var,” diye karşılık verdi Tolle, bu darbe karşısında Melina’nın ağzı açık kaldı. “Bu kadar... küçük görünmüyorlar.”

“Ana karakterleri erkek olduğu için mi?” diye sordu Melina. Bir anda finale kalan tek kadın olduğunu fark etti. Bunun ekstra engelli bir koşu olacağını düşünmemişti.

“Ana karakterleri sevmeye müsait oldukları için. Yanlış anlama, yazarlığın yer yer çok etkileyici ama seyircinin evrensel olarak bağ kurabileceği bir hikâye mi bu sence?”

Melina dişlerini sıktı. Yerler gökler aşkına, oyunlardan biri akıl hastanesine gitmiş süper kahramanlar hakkındaydı.

“Oyunun amacı sizi rahatsız etmek,” dedi Melina.

“Etti ama senin düşündüğün sebeplerden değil. Aşırı duygusaldı. Son sahnenle her şeyi bir ön anlatı konumuna çekmen hem sonradan eklenmiş gibiydi hem de Kız’ın bir şey öğrenip öğrenmediği sorusunu havada bıraktı.”

Melina sinirden titriyordu. Andre’nin elinin korumacı bir içgüdüyle dizini kavradığını hissetti. “Ben de onu anlatmaya çalışıyorum ya işte,” diye gıcırdadı.

Tolle durup Melina’yı süzdü. “Bu oyun senin başından geçen bir olaydan mı esinlendi?”

Melina cevap vermek istemiyordu ama başını öne salladı.

“İleride,” dedi Jasper Tolle, “bu konulardan uzak dur. Bir oyunun çok kişisel olduğu için eleştiri kaldıramayacak kadar hassassan oyun yazarı olarak tutunamazsın.”

Melina ağzını açtı ama Tolle elini kaldırdı.

Ciddi ciddi, Melina’nın ağzından çıkan şeyi durduracakmış gibi *elini kaldırdı*.

“Kaç yaşındasın sen, yirmi bir mi?” diye sordu. “Öğrenmen gereken çok şey var. Tartışarak düşündürücü olmuyorsun, sadece... *Zor oluyorsun.*”

Melina postacı çantasını kaptı ve dizlerle çantaların arasından geçti. Tam Jasper Tolle Demir Adam’ın bağlanma sorunlarına taze bir bakış sunduğu için birincilik ödülünü Middlebury öğrencisine verirken salondan koridora çıktı.

Kaybetmeyi kaldıramamış gibi göründüyse de umurunda değildi. Jasper Tolle’ye cadalog gibi göründüyse de umurunda değildi. Kendini bir eserine yerleştirmeye çalışmıştı ama belli ki yeterince kurgusallaştıramamıştı. Dersini almıştı.

Az sonra konuşmaya dalmış insanlar salondan dökülmeye başladı. Jasper Tolle ve Profesör Bufort yanından geçerken arkasını döndü, onlar da geleceğini patlatacak fünüyeyi yakan kıza dikkat etmedi.

Omuzlarına bir el dolandı. Melina kendini Andre'ye bıraktı ve sonunda gözyaşlarına izin verdi. Andre sırtını okşarken “Seksi falan değil, düz Voldemort,” dedi.

Melina bir gülüşün boğazında baloncuk gibi şiştiğini hissetti.

“Bence muhteşemdi Mel,” dedi Andre, gözlerine bakabilmek için onu bir kol mesafesinde tutarak. “O olayların birazı bile gerçekten başına geldiyse çok üzgünüm.”

Bu yüzden yazmıştı işte. Belki bugün o salonda hayır demek isterken evet demeye zorlanmış bir kız daha vardı. Belki bir sınırı aştığını anlayacak, güçlü mevkide biri vardı.

Belki böyle daha çok hikâye olmalıydı, daha az değil.

“Sikerim Jasper Tolle'sini,” dedi Melina.

Andre onu oditoryumdan dışarı döndürdü. “Getir bir de ben sikeyim,” dedi.

Ertesi hafta Profesör Bufort'a yazıp bir görüşme ayarlama-ya çalıştı. Bufort cevap vermedi, Melina da ofis saatinde gitti. Odası kilitliydi, kapıda üzerinde Melina'nın adı yazılı bir zarf bantlıydı.

İçinde tezinin notu vardı. *İtibar* da dahil olmak üzere beş oyun teslim etmişti, lisansı boyunca A'dan düşük tek bir not almamıştı.

C+. Seyirciyi mantığını kullanmamaya zorluyor.

Eve döndüğünde kimseyi bulamadı. Andre muhtemelen hâlâ dersteydi, Melina buna minnettardı. Sade döşenmiş odasına girdi ve kendini yüzüstü yatağa attı.

Tez danışmanının referansını alamadan mezun olacaktı. Tiyatro bölümündeki diğer hocalar onu sıkıntılı diye mimleyecekti. Arkadaşı saydığı öğrenciler ondan başarısızlığı bulaşıcıymış gibi kaçacaktı. İstenmeyen kişi olmuştu.

Ama Bufort ona ne demişti? Gerçek yazarlar yazmadan duramaz.

Masasındaki kâğıt yığınınına baktı. Lanetli oyununun kapak sayfasını aldı ve yumruğu içinde buruşturdu. Öfkesi bir itici güce dönüştü. Daha fazla sayfa aldı, hepsini yırtıp parçaladı, zemin harflerle kaplanana kadar hepsini havaya savurdu.

Melina'nın gözü siyah beyaz bir kadın resmine takıldı. Kadının gözleri onu takip ediyordu sanki. Babasının notu hâlâ kâğıdın köşesine iliştirilmiş duruyordu.

Emilia Bassano. Senin soyundan. Şair.

Tarihçi A.L. Rowse, 1973 yılında Emilia Bassano için Shakespeare'in sonelerinin "karanlık hanımı" demiştir; şüpheli meziyetlere sahip siyah saçlı Yahudi bir kadın. Bu iddia sonradan çürütülmüş olsa da kadınların halka okunmak üzere yazı yazmasının yasak olduğu bir dönemde, İngiltere'de eserleri yayınlanan ilk kadın şair olarak övgüyü hak etmektedir.

Ailesinde bir yazar olarak yerini bulmakta zorlanan ilk kişi olmadığını anladığında Melina'nın göğsü gevşedi.

Babasının soyağacı paketini açtı, nesilleri Emilia Bassano'dan kendine kadar takip etti.

ADINI SEN KOY

Prova Metni

EMILIA, gür bir zümrüt söğüdün altında bir oyma bankta oturmaktadır. Ayaklarının dibinde bir peri evi vardır. KADIN girer.

KADIN

Bir tiyatro.

EMILIA

Bir seyirci.

KADIN

Bir komedi.

EMILIA

Bir trajedi.

KADIN

Bir zamanlar sözleri görünmez olmasın diye kendi görünmez olan bir kız varmış.

EMILIA

Bir zamanlar bir kız varmış. Bir başlangıç ve bir son.

EMILIA kendi gençliğine dönüşür.

KADIN

Bir hikâye varmış, insanlar dinlemeyi seçse de seçmese de.

EMILIA

(peri evine bir şah taşı yerleştirir)

Selam sana Oberon, Elfler Kralı.

KADIN

Emilia ona çevirdiği bir Fransız şiirinde geçen elf kralının adını vermiş.

EMILIA

(peri evine bir vezir yerleştirir)*

Sen de onun ecesisin.

KADIN

Şiirde bir ece geçmiyormuş. Kayıtlara geçecek kadar mühim değilmiş.

EMILIA

Hayattan daha görkemli periler ecesine ne isim vermeli?

EMILIA, KADIN

Titania.

* Vezir taşının İngilizce adı *queen*, yani kraliçedir.

Emilia

1581

Emilia 12 yaşında

On iki yaşına geldiğinde, Emilia Bassano çoğu insanın sadece görmeyi bekledikleri şeyi gördüğünü biliyordu. Yüzükoyun, eteği altında topak olmuş, çenesini bir yumruğuna dayamış yatarken bunu düşünüyordu. Boştaki eliyle bir peri evi yapıyordu. Willoughby Evi'nin önündeki patikadan alınmış en beyaz taşlar, yosundan bir halıyla kaplıydı. Bu halının üzerine dallardan bir ev yapmıştı, uzun çimlerin üzerine koyduğu ağaç kabuklarıyla da evi kaplamıştı. Yabangülü yaprakları pencere işlevi görüyordu, girişi bir hasekiküpesi ve düğünçiçeği örgüsü süslüyordu. Ormanda bulduğu kırmızı noktalı mantarı ekledi, kusursuz bir taht.

Peregrine Bertie'nin satranç setinden cilalı obsidyen şahını yürütmüştü. Diğer adıyla Baron Willoughby, Emilia'nın vasisi olan Kent Kontesi Susan Bertie'nin kardeşiydi. Emilia'nın evden dışarı kaçmasının sebebi, bu ikisinin didişmeleriydi. Satranç taşını mantarın yanına koydu. *Adını Oberon koyacağım*, diye düşündü, ona Kontes'le geçen hafta işledikleri Fransızca şiir "Huon de Bordeaux"da geçen elf kralının adını verdi. "Majesteleri," dedi Emilia, "Hanım eşiniz." Satranç setinden aldığı ikinci taşı, fildişi veziri çıkardı.

Şiirde Oberon'un bir eşi vardıysa da bahsetmeye değer görülmemişti.

Emilia, kraliçeyi unutulmaz yapacak bir isim düşündü. *Hayattan daha görkemli periler ecesi*, diye düşündü. “Titania,” dedi.

Sonunda kral ile kraliçe arasına üçüncü satranç taşını koydu. Küçük, siyah bir piyon.

Baron ile Kontes’in tartışmasını hâlâ açık seçik duyabiliyordu.

Emilia’yı yanımda götüremem, demişti Kontes, Emilia’nın bir yere gittiğinden haberi bile yoktu.

Ben de götüremem Susan, diye karşılık vermişti kardeşi. *Bir an önce Danimarka’ya yola çıkmam gerek.*

Onu da götür işte, demişti Kontes. *Altı üstü bir kız, barut değil.*

Emilia hikâyeyi aklında canlandırırken piyonu okşadı. Piyon bir çocuktur. Yetimdir. *Hem kral hem kraliçe seni istiyor*, diye düşündü. *Seni kim alacak diye kavga etmeden duramıyorlar. Seni o kadar seviyorlar ki dünyaları parçalanıyor.*

“İşte oradasın!” Kontes, eteği hışırdayarak Emilia’nın yanına çöktü. Emilia’ya ortadan kaybolduğu için kızmadı, ipek elbisesinde çim lekesi kalacağını söylemedi; Emilia hiçbir şey için değilse bile en azından bunun için Kontes’e hayrandı. Kontes henüz yirmilerindeydi ve bu yaşta dul kalmıştı. Kocalarının veya babalarının malı olmaktan kurtulmak, çoğu kadın için kurtuluş anlamına gelirdi ama Kontes, Kraliçe Elizabeth tarafından saraya geri çağırılmıştı. Kontes bazen Emilia’ya altın bir tuzaktan kurtulmak için kendi ayağını koparmaya çalışan bir kurdu çağırıyordu.

Sınırlı imkânlarla sahip bir kızın aristokratik bir hanede hizmet etmeyi öğrenmesi, alışılmadık bir şey değildi. Emilia’nın ailesi saray müzisyenlerindendi, flüt çalışmalarını duyan Kral VIII. Henry’nin emriyle İtalya’dan getirilmişlerdi. Kraliçe Elizabeth, prenses olduğu zamanlarda, lavta çalmayı ve İtalyanca konuşmayı bizzat Emilia’nın babasından öğrenmişti. Ailesi

artık Kraliçe Elizabeth'in zevki için m z k yapıyordu ama asla soylu olamayacaklardı.

Emilia yedi yaşımda, babası öldüğünde ve annesi başka bir aristokrat ailenin hizmetine Londra'ya yollandığında Kontes'e verilmişti. Annesi ile babası evli değillerdi ama babası hayat-tayken birlikte yıllarca mutlu ya amı lardı. Emilia annesini pek hatırlayamıyordu; tek bildiği genç, babasından hayli genç olduğu ve  ocuk akılyla Emilia'nın bile ona bel bağlamamayı akıl edebileceği kadar hayalci bir kadın olduğuydu. Baptista Bassano, babası, Emilia ile aynı zeytuni cilde sahipti ve ona *passerotta*, küçük serçe derdi. Fl t yle  aldıkları ezgileri hatırlıyordu, kimi insana musallat olan, kimi dans ettiren notaların birbirine ge i i hâlâ aklımdaydı. Annesinin  det  bir pi manlıkla babasının müziğinin yıldızları gökten inmeye ikna edebileceğini söylediğini hatırlıyordu. Ailesinden tek hatırladığı bunlardı artık. Emilia bu anıları sık sık d    n rd , cilalanması gereken g m   ler gibi. Yoksa  zerindeki desenin incelikleri kaybolmaya ba layabilirdi.

“Burada ne varmış?” diye sordu Kontes, bir çalılığın altında toprakla oynamak son derece normal bir  eymi  gibi. “Peri evi mi bu?”

“Başka bir dünya,” diye doğruladı Emilia. Kontes'e nereye gideceğini sormayı ve kendisini de götürmesi için yalvarmayı düşündü.

Kontesin dudakları bir kenarından kıvrıldı. “*Bu dünyada ya amamız ne yazık değil mi? Bu dünyada şimdi ders zamanı.*” çalıların arasından Emilia'dan daha zarif bir hareketle kalktı ama satranç ta larını almayı ihmal etmedi. “Baron bunların kaybolduğunu fark ederse bir ayyıya dönüşür.”

Emilia, Baron'un ceketini ve pantolonunu giymiş vahşi bir yaratık hayal etti, bıyıklar çıkan burnunun altında kolalı dantelleri olduğunu düşündü.

“Üzme kalbini çocuğum,” dedi Kontes, Emilia’yı çenesinin altından tutarak. “Belki biz gidince inşa ettiğin eve gerçek periler gelir, içinde yaşamaya başlar.”

Emilia, Kontes’in peşine düştü. Bu kadar basit olabilir miydi, kimse bakmıyorken her şey mümkün olabilir miydi?

Emilia büyük salonda oturuyordu, burası Baron’un evindeki büyük odaydı, ailenin toplanması içindi. Lincolnshire’daki kır evlerinde, Grimsthorpe’ta, dersler için ayrı bir oda vardı ama Londra’da kütüphaneyi Baron kullanıyordu. Emilia dil, okuma, yazma ve dans dersleri alıyordu (hocasından daha bilgili olduğu ortaya çıktıktan sonra müzik dersleri kesilmişti.) Dönemin kadınları için alışılmamış biçimde Kontes’in kendisi de eğitilmiş olduğu için Emilia’nın okuması ile o ilgileniyordu. Elbette İncil okuyorlardı ama adap kuralları ve Christine de Pizan’ın *Kadınlar Şehri*’ni de okuyorlardı. Bugün Kontes, Emilia’ya Marie de France’ın “Bisclavret” lai’sini* çevirtiyordu. Emilia, şiirin sürekli ortadan kaybolan baron kocası için endişelenen bir kadın hakkında olduğunu görünce neşelendi. Kocasının zaman zaman bir kurt adama dönüştüğünü ve ancak insan kıyafetlerini giydiği zaman tekrar insan olabildiğini itiraf ediyordu. Bundan iğrenen kadın, bir şövalyeye gidiyor ve Bisclavret’nin kıyafetlerini çalması karşısında sevgisi ve vücudunu vaat ediyordu, böylece baron bir daha insan olamayacaktı. Ancak kurt adam krala biat edince kadının planı suya düşüyordu.

“Bu doğru olamaz,” diye kendi çevirisinden şüphe etti Emilia. “*O ailede birden fazla kadın/ Burunsuz doğdu ve burunsuz yaşadı.*”

* Fransız edebiyatında genellikle sekiz heceli mısralarla yazılan ve çoğunlukla Arthur veya Yuvarlak Masa Şövalyeleri ile bağlantılı Kelt kökenli konuları ele alan bir şiir türü. (e.n.)

Kontes güldü. “*Oui, parfait,**” dedi. “Bu şiirin mesajı ne peki?”

“Erkekler canavardır,” dedi Emilia dümdüz bir sesle. Yüzünde ayı olan Baron’u tekrar düşündü.

“Hayır canım. Bu şiir sadakat hakkında,” dedi Kontes. “Karısı Bisclavret’ye sırtını dönüyor ve bunun için cezalandırılıyor. Bisclavret krala sadakatini gösteriyor ve mükâfatlandırılıyor.”

“O zaman ikisi de canavar,” diye karşılık verdi Emilia.

“Kadın bir kurt adamla evli mi kalsaydı? Kalmasın dersen, kendini bu bağdan kurtarmak için ne var elinde? Dişler ve pençeler birer silah... Ama bir kadının vücudu ve sevgisi de öyle.” Omuz silkti. “Kurt adam olarak lanetlendiği için Bisclavret’ye kızamazsın. Öte yandan cinsiyetiyle lanetlendiği için bir kadına da kızamazsın.”

“Ama kadın burnunu kaybediyor,” dedi Emilia.

“Bir kadın olarak yaşamamanın riskleri vardır,” dedi Kontes. Elini Emilia’nın elinin üzerine koydu. “Bu yüzden de,” dedi yumuşak bir sesle, “Sör John ile evlendim.”

Emilia adamla ziyarete geldiğinde tanışmıştı.

Kontes, kızın yanağını avucuna aldı. “Beni Hollanda’ya götüreceksin, sana hep mektup yazacağım,” diye söz verdi.

Emilia gözlerinin yandığını hissetti. Satranç tahtasındaki küçük siyah piyonu düşündü, oyunu oynayan kralın canı nereye isterse oraya sürükleniyordu. Yine de insanlara istediklerini göstermeyi öğrenmişti. Bu yüzden yanaklarında gamzeler çıkana kadar gülümsedi. “Umarım çok mutlu olursunuz,” dedi.

Londra’da fark edeceğiniz ilk şey kokuydu; ter kokusu, dışkı kokusu, istifra kokusu ve hepsine karışan odun ateşi, pişen et

* Evet, mükemmel. (Fr.)

kokusu. Sokaklar bir çocuk tarafından çizilmiş gibi dolanıp tıkanıyordu. Satıcılar mallarını bağıırıyordu; kuş tüylerinden süt küplerine, kamış lambalarına kadar türlü türlü ürünün adı birbirine giriyordu. Satıcıların sesleri toynak sesleri ve araba tekerlerinin tıngırtısıyla kapışıyordu. Emilia nakliye arabalarının ve yere dalan kuşların, yuvalarına götürecek bir dal ya da ip parçası arayan çaylakların önünden çekildi. Deri botları çamurdan ve kirden yapış yapış olmuş Arnavut kaldırımlarında kayıyordu. İrin akan kollarına, bacaklarına paçavra sarmış dilenciler kapı eşiklerinde oturuyor, elleriyle Emilia'nın eteğini çekiştiriyordu. Bahislerini bağııran adamlarla çevrili bir horoz dövüşünün yanından geçti, iki sıska oğlanın kavgası sokağa taşıtığında bir ara sokağa daldı. Burada çabuk yoldan para kazanmanın peşinde hafifmeşrep bir kadın bekliyordu, eteğini beline kadar çekmişti. Emilia hızla geçerken kadına yaklaşan adama omzunun üzerinden boş boş baktı.

Londra'ya geldiklerinde Emilia, cumaları akşam yemeğinde kuzeni Jeronimo'nun ailesine ziyarete giderdi. Şehir kapılarının dışında, Spitalfields'ta annesi ve babasıyla büyümüş olmasına rağmen kuzenlerinin geri kalanı Mark Lane'de, İtalyan mahallesinde yaşıyordu.

Mark Lane gelişigüzel dizilmiş gibi duran iki katlı ahşap evlerle doluydu, dişleri yamuk birinin gülümsemesini andırırdı. Emilia daha köşeyi dönmeden farklı farklı evlerden gelen müziğı duydu. Neredeyse çalamadığı enstrüman yoktu ama hiçbirinde kuzenleri kadar akıcı değildi. Onlar notaları, Emilia'nın sözcükleri dizebildiğı gibi zahmetsizce peş peşe getirebiliyordu, ortaya çıkardıkları ezgi o kadar güzel oluyordu ki dinleyenin bu ezginin olmadığı bir dünya hayal etmesi mümkün olmuyordu.

Emilia sonunda içeri girdiğinde güneşin kızıl karnı, kuzeninin evinin çatısının arkasına geçiyordu. Jeronimo'nun oğulları

Edward ve Scipio koşa koşa bacaklarına sarıldı. Anneleri Alma gülerek “Bırakın da kız nefes alsın, *piccolini*,*” dedi.

Odanın ateşe yakın köşesinden kuzeni, tellerini taktığı lavtasından başını kaldırdı ve gülümsedi. “Sosyete nasıl?” diye takıldı Emilia’ya.

“Dün sarayda gördüğün gibi,” dedi Emilia.

Jeronimo kayıtsız bir ses çıkardı. İkisi de biliyordu ki Bas-sanoların saray müzisyenleri olarak hükmü, Kraliçe Elizabeth’in keyfi ile bir sözü arasındaydı, her an sona erebilirdi. O zaman ne yapacaklardı?

Emilia küçük kuzenlerinden birini kucağına aldı ve küçük odaya göz gezdirdi. Akrabaları elbette Kontes ile Baron kadar zengin değildi ama saraydaki rolleri sayesinde sırtları pekti. İtalya’dan getirilmiş el oyması sandıkları vardı ve pencerelerini kalaslarla değil perdelerle örtüyorlardı. Buna rağmen tek bir yatakları vardı, üzerinde çocuklarıyla birlikte uyuyorlardı. Kontes gittikten sonra onu yanlarına almalarını istese bile yerleri yoktu. Emilia iki dünya arasında kalmış bir gölgeydi, periler gibi.

“Hikâye anlat Emilia,” dedi oğlanlardan küçüğü, Emilia’nın saç örgüsüne uzanırken. Emilia, Mark Lane’e gelirken sade giyinirdi, saçını açardı ve gömleğinin üzerine bir yelek alırdı.

Emilia kucağında çocukla ateşin karşısına oturdu, kardeşinin de yanına oturmasını bekledi. “Bugün kiminle tanıştım biliyor musunuz?” dedi. “Bir peri kraliçesiyle.”

“Güzel miydi?” diye sordu oğlanlardan biri. “Senin gibi güzel miydi?”

Emilia, güzelliğin göreceli olduğunu biliyordu. Zeytuni cildi, sarayda makbul görülen beyaz renkten çok uzaktı, saçları geceden daha karanlıktı, gözleri hayalet gibi gümüşiydi. Ayrı ayrı düşünüldünce bu özellikleri dikkat çekiciydi, ilginçti ama

* Küçükler (İt.)

bir araya geldiklerinde göze batıyorlardı; erkekler uzun uzun, eşleri gözlerini kısarak bakıyordu.

“Kraliçe Elizabeth’ten bile güzeldi,” dedi Emilia ve kuzeninin burnunu çekip homurdandığını duydu.

Alma ona göz kırptı, büfeyi açıp kenarları işlemeli, katlanmış bir örtü çıkardı. Muhtemelen evlerindeki en değerli eşyaydı.

“Peri kraliçesi, bir arkadaşının yetim bebeğine bakmaya söz vermişti ama kocası, periler kralı bebeği ondan almak istiyordu.”

“Neden?” diye sordu oğlanlardan biri.

Emilia bunu düşündü. İkinci dereceden kuzenleri kadar genç olduğu, bir çocuğu anne babasından hiçbir şeyin ayıramayacağına inandığı zamanları hatırlayamıyordu.

“Çünkü periler kralı, kraliçenin bebeği çok seveceğinden ve kendisini unutacağından korkuyordu.”

Oğlanlar ilgiyle Emilia’ya sokuldu. “Sonra?”

“Kral... kraliçeye bir ders vermek istiyordu. Bu yüzden peri hizmetkârına, kişiyi gördüğü ilk şeye âşık eden mor bir çiçek getirmesini söyledi. Gece olunca da bu çiçeği uyuyan kraliçenin alnına sürdü.”

Alma, işlemeli örtüyü odanın ortasındaki, çiziklerle dolu ahşap masanın üzerine gerdi. “Emilia, *cara*,*” dedi, “Panjurlar?”

Emilia çocuklardan uzaklaştı ve eteğini silkeleyip pencereyi örttü. Baron’un pencereleri gibi camları yoktu bunların, sadece panjurları vardı. “Peki kraliçe kime âşık oldu?” diye sordu çocuklardan biri.

Dışarıdan bir eşek arabası geçiyordu. “Kime... Bir eşeğe!” dedi Emilia ve çocuklar kıkırdamaya başladı.

“Yeter,” diye araya girdi Alma. “Jeronimo?”

* Kalbim, canım (İt.)

Güneş ufkun arkasına inmişti. Emilia'nın kuzeni panjurların örtülü olduğundan emin olunca şöminenin taşlarından birini yerinden çıkardı. Bu taşın arkasında bir zula vardı, Jeronimo buradan musline sarılı bir paket ve katlanmış ikinci bir kumaş çıkardı. Muslini elma soyarmış gibi açtı ve iki pirinç şamdan çıkarıp masaya koydu. Alma içyağından mumları getirdi ve kumaşı başına örttü. Emilia kuzenlerinin ellerini tutup onları sofraya getirdi. “*Baruch atah Adonai,*” diye başladı Alma, mumları şömineye tuttuğu dalla yakarken. “*Eloheinu melech ha-oam asher kid’shanu b’mitzvotav v’tzivanu l’hadlik neir shel Shabbat.*”*

Diğerleri de kusursuz bir uyumla “Amin,” dedi.

Yasaklı bir dinin saklı duası. İspanya’dan ve İtalya’dan gelen tüm *converso* Yahudiler gibi Bassanolar da tüm dünyanın gözünde Hıristiyan’dı; kiliseye gider ve Bakire ile Kutsal Oğluna dua ederlerdi.

İnsanlar görmek istediklerini görüyordu.

Saraya gitmek Emilia’ya hep bir performans gibi gelirdi. Büyük salonda erkek akrabalarının yanında flüt ya da lavta çalmasa da gençken bir nevi çırak gibi tanıtılıp hep yanlarında giderdi. Kraliçe odaya girdiğinde becerikli bir umursamazlık sunmaya çalışan o telaşı bilirdi, müziğin ne zaman öne çıkması ne zaman arka planda kalması gerektiğini bilirdi. Saray mensubu olmaktan çok farklı değildi.

Kraliçe ve eşrafı St. James’den Whitehall’daki saraya yeni dönmüşlerdi. Hampton Sarayı, Greenwich, Richmond, Windsor Kalesi ve bu mülkler arasında geziyorlardı. Majestelerinin nedimeleri ve başka kraliyet hanelerinden ziyaretçilerinin yanı sıra o kadar çok sırdaşı ve danışmanı vardı ki saray sık sık çerçöp

* Bizi sevaplarla kutsal kılan, Şabat ışıklarını yakmamızı emreden Evrenin Ege-
meni Ebedi Tanrı’ya şükrediyoruz. (İbr.)

ve atıklarla dolup taşıyordu. Sonra burası temizlenip havalandırılırken hepsi bir sonraki saraya geçiyordu.

Saray için giyinmek, Londra'daki İtalyan topluluğuna düzenlediği seferler için giyinmenin tam tersiydi. Emilia bir hizmetçi kadın tarafından temiz bezlerle silinirdi, üzerine parfüm sıkılırdı. Uzun bir keten tuniğin üzerine yatay balina kemiği ile süslenmiş bir parça giyerdi, yeni çıkan göğüslerinden karnına kadar uzanan korse takardı. Korsesi sırtından çapraz bağlarla inerdi, incili ve dantelli kolları olurdu. Siyahlı beyazlı (Kraliçe'nin renkleri) kat kat etekler kıyafetini tamamlardı, ta ki Emilia hışırdamadan nefes alamaz olana kadar. Saçı toplanır ve başına bir peruk oturtulurdu, gece bitmeden şakaklarına bir ağrı saplanacağı kesindi. Göğsünde kabarıklık olmasa da Kontes'in minyatür bir modeline benzerdi.

Katılanlar arasında Baron da vardı ama bundan hiç memnun değildi. "Oxford buradaysa," diye homurdandı sıkış tepiş salona girmek için sıralarını beklerken, "yapacaklarımdan sorumlu değilim."

"Oxford buradaysa," dedi Kontes gülerek, "yelpazemi yerim."

Sarayın damarlarında akan kan, dedikoduydu. Oxford Kontu Edward de Vere bu bahar bolca dedikoduya sebep olmuştu. Nisan ayında Kraliçe'nin nedimelerinden biri, Anna Vavasour, Oxford'un oğlunu doğurmuştu. Skandalın sebebi Oxford'un evli olması değil, aldatmanın Kraliçe'nin onayı olmadan gerçekleşmiş olmasıydı. İkisini de Kule'ye kapatmıştı ve dedikoduya göre Oxford bu hafta serbest bırakılmıştı.

Baron ile Oxford arasında hiçbir sevgi bağı yoktu, kendisi Baron'un eşi Mary'nin kardeşiydi. Kraliçe, Oxford'un kendi eşine davranışlarını sevmediği için neredeyse Baron'un evliliğine izin vermeyecekti. Oxford karısını zina yapmakla suçlamış ve çocuklarını gayrimeşru ilan etmişti. Sağı solu belli olmayan bir tipti kısacası.

İşıltılı bir insan denizinin içine doğru sürüklendiler. Maskelerden ayı avına, avluda mızrak dövüşünden Emilia'nın favorisine, bir soylunun himayesindeki topluluklar tarafından sergilenen oyunlara kadar çeşit çeşit eğlence vardı. Müziğin çocukluğu boyunca tüm boşlukları doldurduğu bir ortamda büyümüştü ve insanın gözlerini doldurmak için de, tüy gibi hafif hissettirmek için de gereken nota sırasını biliyordu. Aynısını doğru kelimelerle yapmak da mümkündü, yalnızca doğru zamanda doğru aktör tarafından okunmaları gerekiyordu.

Bu gece eğlencenin dans olacağını düşündü. Emilia kuzenlerinin enstrümanlarının canlı tellerini duyabiliyordu ama müzisyenler galerisi salonun ta öte ucundaydı ve onlara ulaşma şansı, Uzak Doğu'ya ulaşma şansına denkti. Uzun dar pencere-lerden giren ay ışığı, coşkulu dansa tutulmuş çiftlerin üzerine vuruyordu. Dışarıda hava sıcak olmasına rağmen devasa bir şöminede alevler yükseliyor, odaya ter ve is kokusu yayılıyordu. Bu gecenin dansı bir galyardı;* erkeklerin kadınları kovaladığı bir kur yapma pandomimiydi. Bazen erkek kadını korsesinin altından tutup havaya kaldırıyordu ya da kendi baldırını kaldırıp kadını üzerine oturtuyordu. İzlemesi ayrı, sahnelemesi apayrı şaşırtıcı bir performanstı, tam da bu yüzden Kraliçe gözünden düşmeden önce Leicester Kontu Robert Dudley ile bu dansı bizzat yapardı. Şimdi Kraliçe salonun ortasında, kavalyesi Sör Christopher Hatton ile birlikteydi.

Emilia'nın kaçıp gitmesi kolaydı, ancak bunun hoş karşılanmayacağını, hatta daha kötüsünün olacağını biliyordu. Odanın ucundaki muhafızların yanından eğilerek geçti, daha az kalabalık ve daha serin bir yer bulmaya çalışırken kendini Lord Archley ile bir köşede buldu. Saraydaki tüm soyluları tanımıyordu ama bununla tanışma talihsizliğine nail olmuştu. Neredeyse uzun

* 16. yüzyılda Avrupa'da meşhur olmuş, karmaşık figürler ve adımlar içeren, üç zamanlı, iki kişilik, hareketli bir dans türü. (e.n.)

olduğu kadar kalın olan adamın burnu bir nara benzerdi, yakası da o kadar sert olurdu ki başını geri iterdi. Emilia'yı gördüğünde gözleri parıldadı. "Ah," dedi bayat ve şiddetli nefesiyle, "dişi aslan yavrusunun uzaklaştığını fark etmemiş."

Kontes'in Emilia'nın erkek saray mensuplarıyla fazla yakınlaşmamasını istediği doğrudur. Archley yere bir mendil atıp eğildi, kalkarken bileğini Emilia'nın eteğinin altına sokup ayak bileğine sürtündü. Emilia'nın çenesi kasıldı ve bir adım geri gitti. "Lordum Archley," deyip reverans yaptı. İçinden adama küfretti.

"Pek de edepli," dedi Archley. "Bu kadar terbiye güneş kadar güzel bir insanda hem de."

Emilia gözlerini devirmemek için kendini kastı. Saraydaki tüm kadınlar gibi o da Kraliçe'ye saygısını göstermek için yüzünü pudralamıştı. Ancak zeytuni cildi üzerinde pudra, maske gibi duruyor ve diğerlerinden ne kadar farklı olduğunu göz önüne çıkarıyordu. "Ben sadece bir kıyım, güneş değilim," diye karşılık verdi.

Archley o kadar yaklaştı ki Emilia dişlerinin arasında kalan yiyecek kalıntılarını gördü. "Ama beni güneş gibi yükseltiyorsun."

Benim de midemden bir şeyler yükseliyor, yalnız değil, diye düşündü Emilia, birden midesi bulanmıştı. "Hanımım çağırıyor," diye yalan söyledi ve yanından geçmeye çalıştı ama Archley'nin kolu beline sarılmıştı. Kontes'in öğrettiği yerleri, bir diz darbesiyle erkeği alt edebileceği yumuşak dokuları düşündü. Archley kasıklık takıyordu, bu yüzden Emilia topuğunu adamın ayağının üzerine bastırdı. Az sonra körlemesine kaçıyordu. Bir köşeyi döndü ve başka bir beyefendiye çarptı.

"Kusuruma bakmayın Lordum," dedi nefes nefese.

Adam onu omuzlarından tutup sabitledi. "Kusur işleyen benim, ben sizin önünüze çıktım."

Uzun ve yaşlıydı, gümüşü kibar gözleri vardı. Ceketinin sırmalarında altın iplikler görünüyordu, bu da soyluların en üst tabakasından bir kraliyet danışmanı olduğu anlamına geliyordu.

“Siz Kontes Bertie’nin himayesindeki kızsınız,” dedi. Emilia, adamın onu kendinden bile iyi tanıdığı hissine kapıldı.

Omurgasını dikleştirip yabancıнын bakışlarına karşılık verdi. “Odadan çıktığımı Majestelerine söylerseniz ben de sizin de dışarıda olduğunuzu söylerim,” dedi Emilia.

Adam çok eğlenmiş gibi gülümsedi. “Biliyor musun?.. Söyleyeceğine inanıyorum.”

Telaşlanan Emilia bir reverans daha yaptı ve arkasına döndü, duvar dibinden ilerleyerek büyük salona girdi. İçeride danslar doruk noktasına ulaşmıştı. Emilia bir kadınlar düğümü içinde Kontes’i buldu ve ite kaka yanına gitti.

Kontes belli belirsiz gülümseyerek ona baktı. “Neredeydin?” diye sordu.

“Kuzenlerimi ziyarete gittim,” diye yalan söyledi Emilia, müzisyenler galerisine bakacak oldu ama gözleri altın iplikli ceket giyen adama kaydı. Şimdi Baron’la konuşuyor ve kadehinin üzerinden Emilia’ya bakıyordu.

Kontes yeniden evlenip Hollanda’ya yerleştikten sonra Emilia, Baron ve eşi ile Londra ile Grimsthorpe arasında mekik dokumaya başladı. Emilia, Barones’in kendisinden hazzetmediğinin farkındaydı. Barones hamile kaldıktan sonra Emilia’nın bakımıyla daha da az ilgilenmeye başladı.

Böylece Emilia kendini Danimarka’ya giden tenteli, üç güverteli bir tüccar kalyonunda buldu, öleceğinden emindi.

Baron diplomatik bir göreve yollanmıştı ve Emilia’yı da yanında götürmekten başka çaresi yoktu. Baron’un aksine Emilia hiç gemiye binmemişti ve kesinlikle hiç fırtına ortasında

kalmamıştı. Yolculuğun ilk yarısını deniz tutmasıyla mücadele ederek geçirmişti. Bir haftadan sonra dünyanın ayakları altında yuvarlanmasına alışmıştı ama yine de zamanının çoğunu küçük kamarasında geçiriyordu. Bazen Kontes'in veda hediyesi olarak verdiği yazma kutusu ile mektup yazıyordu (*Hikâyelerini kâğıda dök ve bana yolla Emilia*). Bazen de Danimarka sarayında olabildiğince az göze batmak için adap kuralları hakkında kitaplar okuyordu. Şabat günü komodininde mumunu yakıyor ve İbranice duasını okuyordu, zihnindeki gizli tapınakta iman ediyordu.

Gemi sertçe sallanıp mumu düşürdüğünde de tam bunu yapıyordu. Emilia mumun peşinden yere atladı, bir kalyonda yangından daha kötü bir felaket olamayacağını düşündü. Ateş gittikçe büyüyen bir su birikintisinde sönerken ne kadar yanıldığını anladı.

Emilia, sızıntının kaptanın bilmesi gereken bir şey olduğundan emindi. Geceliğinin üzerine bir şal aldı ve kamara kapısını açtı.

Cehennemin kapılarını açmak gibiydi.

Tuzlu su yüzüne çarpıp gözlerini yaktı. Su bileklerine kadar geliyordu, kalyonun üçüncü güvertesine açılan lombozdan daha fazla su akıyordu. Ahşap gıcırıyor, dikişlerine kadar geriliyordu. Bir ağacın parçalanmasına benzer bir ses Emilia'nın kulaklarını doldurdu ve bir darbe bütün gemiyi sarstı.

Emilia yükseldi, terlikleri sıırıslıklam oldu, az sonra kalyon yana yatıp onu duvara vurdu. Genç denizcilerden biri elinde halatlarla yanından geçerken başını vurduğu yeri ovdu. "Aşağı inin leydim," diye bağırdı denizci.

Küçük gemi okyanusun dibine yavaş bir bale yaparken Emilia küçük odada mahsur kaldığını hayal etti. Sonra oğlanın uzattığı merdivene döndü, eteğini bacaklarının arasına sıkıştırdı ve tırmanmaya başladı.

Geminin merkezi, üçüncü güverteydi, dış etmenlere en açık güverte. Emilia daha sakin günlerde buraya uğramıştı ama bu bambaşka bir dünyaydı. Her şimşek parlayışında kargaşa aydınlanıyordu. Üç direkten biri paramparça olmuştu, geminin bir yanındaki korkulukları da ezmişti. Dev gibi kanvas yelken parçaları rüzgârda salınıyordu, mürettebat yelkenleri toplamak için mücadele ediyor ve kaybediyordu. Lostromo, düdüğüyle emirler yağıdırıyordu ama dalgalar hepsini bastırıyordu. Sırlıklam olmuş ve gözleri çılgına dönmüş bir denizci, sağlam duran direklerden birine bağlanmıştı ve teleskopuyla karanlığı tarıyordu.

Bir dalga yükselip ayaklarını yerden kestiğinde ve onu güvertenin arkasına yolladığında Emilia çığlık attı. Tırnaklarıyla yere tutundu ve demir bir kastanyolayı kavramayı başardı. Yırtılan parşömen gibi kendi adını duydu, başını kaldırdığında serdümen ile dümen kolunu tutmaya çalışan Baron'u gördü. Baron sadece keten iç çamaşırı ve pantolon giymişti, yağın yağmur yüzünden giysileri vücuduna yapışmıştı. "Emilia!" diye bağırdı tekrar. "Aşağı in!"

Bastıran yağmur ve deniz suyu Emilia'yı karanlık güverteye mıhlamış gibi görünüyordu, ta ki onu yukarı çeken bir kol hissedene kadar. Bir keresinde kemikten oyma flütünü çalmasına izin veren tıknaz lostromo, Emilia'yı yanına çekti. Onu yarı sürükleyerek, yarı fırlatarak lombozdan aşağı bıraktı. Emilia otuz santim suya düştü ve kendini merdivenin dibinde bir yığının üzerinde buldu.

Titreyerek ve acısını bastırmaya çalışarak küçük kamarasına döndü. Rüzgârın çığlığından sonra şimdi sessizlik kulaklarını acıtıyordu. Yatak görevi gören kanvasa bıraktı kendini, bağdaş kurdu.

Gözleri kamaranın karanlığına alışırken tırnaklarının kırıldığı ve avuçlarına güvertedeki tahtanın kıymıklarının battığını

gördü ama asıl dikkatini çeken, ıslak geceliğine yayılan kara lekeydi. Emilia kımıldandı ve yaranın kaynağını bulmaya çalıştı. Morarmış olması muhtemel yerler hassastı ama bir kesik ya da çizik bulamadı. Elini bacaklarının arasına götürüp kanlı parmaklarını gördüğünde, içindeki bir şeyi ciddi şekilde yaralamış olabileceğini fark etmedi.

Emilia döşəğin üzerinde yattı, kollarını kavuşturdu, gözlerinin kenarlarından yaşlar aktı. Dudakları sessizce oynadı, o gece ikinci kez tanrısına dua etti.

Burada ölecekti, ya fırtınada boğularak ya da nefesi kesilene kadar kanayarak. Vücudu kanvasa sarılıp gemiden atılacaktı, deniz kızlarına ve deniz ejderhalarına karışacaktı. Sonunda birinin çözmesi gereken bir sorun olmayacaktı.

Kalyon batmadı, Emilia da ölmedi. Ama iyileşmedi de. Yavaş yavaş ama durmadan kanamaya devam etti, bir balondan boşalan hava gibi.

Birkaç gün sonra, kalyon Helsingør kıyısına güçbela yanaşınca, Emilia, Baron ve küçük eşrafı ile Kraliçe Elizabeth adına Kral Frederick ve Kraliçe Sophie'nin huzuruna çıktı.

Emilia gözlerini kırpıştırarak hâlâ inşaat halinde olan Kronborg Kalesi'ne baktı. Uzunluğu göz alıcıydı, parlak solgun duvarlarının üzerinde ıslıl ıslıl bakır bir çatı vardı. Majestelerinin Whitehall Sarayı'ndan çok daha güzel olduğunu düşündü. Sarayın her tarafı is ve pislikle kaplıydı.

Kendilerine çekidüzen verebilmeleri için hepsine bir oda verildi, fırtınada kıyafetleri neredeyse üzerlerinden dökülecek kadar hasar gördüğü için bu çok önemliydi. Emilia otururken İngilizce bilmeyen bir hizmetçi, saçını kuzgun tüyü gibi parlayana kadar taradı ve detaylı bir düzenle ördü. Saray kıyafetleri kurutulup ütülenirken üzerine bir entari verildi ama küçük

hizmetçi Emilia'ya üstlüğünü giydirirken bir anda paniğe kapıldı. Çamaşırının içinde iç gömleğinden yırttığı, bandaj olarak kullandığı bir şerit vardı. Emilia elbisesinin uçlarını tutup yere bastırdı ama hizmetçi anlamadığı bir şey söyleyip eteğini kaldırdı, kurumuş kanla kaplı çamaşırını ortaya çıkardı.

Emilia'nın yanakları yanıyordu. Dantelleri iliklenirken gözlerini kaçırdı, sonra kasıkları arasındaki keten parçasını yerinden oynatmayacak küçük adımlar atarak Baron ile buluşmaya gitti. Üstlüğü siyah, eteği beyazdı ve kan lekesinin görüneceğinden korkuyordu.

Baron, taht odasının önünde volta atıyordu. Emilia'yı tepeden tırnağa süzdü. "Bugün Kraliçe'yi temsil ediyoruz," dedi kızın solgun gözlerine bakarak, "bunu bir sınav gibi düşün."

Emilia'nın ağzı açık kaldı. Ne için sınanıyordu? Döndüğünde sarayda ne kadar işe yarayacağı mı? Danimarka hükümdarlarının gözüne girip *onların* sorumluluğu olarak burada kalmaya mı çalışması gerekiyordu?

Panelli kapılar açıldı ve içeri alındılar. Saray mensupları salonda koşuyordu, hepsi kadife ve sırmalı kumaşlarla aşırı süslü görünüyordu. Hükümdarlara süslü konuşmalar yapan başka diplomatik heyetler de vardı. Baron ile sıralarını beklerken Emilia yerinde kıpırdandı. Hizmetçi o kadar sıkı bağlamıştı ki güçlkle nefes alabiliyordu, karnı birisi içeride yumruğunu sıkıyormuş gibi hissettiriyordu. Gözlerinin kenarında yıldızlar dans ederken en son ne zaman yemek yediğini hatırlamaya çalıştı.

Bunun yerine İspanyol bir kâşifin tören kılıcı Danimarka kralına sunulurken kabaşon mücevherlerle kaplı bir sandıktan çıkarılan leş kokulu baharat çuvarlarına odaklanmaya çalıştı. Baron'un sırası geldiğinde, Kraliçe Elizabeth'in yolladığı ve Kral Frederick'i fahri şövalye ilan edecek Dizbağı Nişanı'nı taşıyan muhafızlar ile tahtlara yaklaştılar. Bunun karşılığında Kral'dan

Danimarka sularında İngiliz gemilerine zarar gelmeyeceğinin teminatını almayı umuyorlardı.

Baron eğildi, Emilia geniş bir reverans yaptı. Alçalttığı kirpiklerinin altından kraliyet ailesine baktı. Kraliçe Sophie çok zarıftı, Emilia'nın Grimsthorpe'daki odasının penceresine yuva yapan çalıkuşuna benziyordu. Kral Frederick çok daha yaşlıydı, âdet böyleydi ama eli Kraliçe'nin tahtındaydı, el ele tutuşuyorlardı. Burada Emilia'nın kalbini hızlandıran alışılmadık bir şey vardı.

Kral konuştu ve Baron doğruldu. Emilia da aynısını yaptı ama oda hafifçe dalgalanıyordu, Emilia sendeledi. Göz ucuyla Baron'un bu hataya çenesini sıkıştığını gördü.

Sonra bacağından damlayan kanı hissetti.

Bir nefes alıp döşeme taşına düşen damlayı ayağıyla örttü, ayakkabısıyla lekeyi çıkartmaya çalıştı. Bacaklarını birbirine bastırdı. Göğüslerinin arasından bir ter damlası indi.

Birkaç dakika, dedi kendi kendine. Sadece birkaç dakika dayanman gerek, sonra odana gidip ölebilirsin.

Baron Fransızca konuşuyordu, Emilia İngiltere Kraliçesi adına söylenen iltifat yağmurunu takip ediyordu. Sonunda Dizbağı Nişanı'nı taşıyan ahşap kutunun Kral'a sunulmasını işaret etti Baron. Danimarka kraliyet konseyinden biri kutuyu alıp Kral'a götürdü. *“Vi acceptere denne ære fra den engelske domstol. Må Guds velsignelse overøse Elizabeth Regina,”** dedi Kral Frederick ve nişanın kadife pelerinde nereye ilıştırileceğini gösterdi.

Emilia işin çabuk hallolmasını umdu. Kulakları çınılıyordu.

Kral Frederick nişanını gösterdi ve Fransızcaya döndü: *“Et maintenant, nous célébrons.”***

* İngiliz Sarayı'ndan gelen bu onuru kabul ediyoruz. Tanrı'nın kutsaması Kraliçe Elizabeth'in üzerine olsun. (Dan.)

** Şimdi kutlama zamanı. (Fr.)

Kutlama mı? *Şimdi mi?*

Baron tahtlardan geri çekildi ve Emilia'nın da aynısını yapmasını bekledi ama Emilia, eteğinin altındaki lekenin üzerinden çekilmekten korkuyordu.

“Attends,” dedi Kraliçe Sophie ayağa kalkarak. *Bekle.* Fransızca konuşarak Emilia'ya adını sordu.

Emilia cevap vermek üzere ağzını açtı ve olduğu yerde bayıldı.

Emilia uyandığında tanımadığı bir yataktaydı, ağır bir yorgan çenesine kadar çekilmişti. Üzerini giydiren hizmetçi köşede bir taburede oturuyordu, Emilia doğrulmaya çalıştığı anda ayağa fırladı. Taht odasında yaptığı rezilliği hatırladı. Hayal meyal bir muhafızın onu kollarına aldığını ve bir taç giyme töreni elbisesinin eteği gibi ardından sürüklenen fısıltıları hatırlıyordu. Emilia homurdanırken kapı açıldı ve Kraliçe Sophie, nedimleri ile içeri girdi.

Emilia ayağa kalkıp reverans yapmaya davrandı ama Kraliçe yatmasını işaret etti. *“Êtes-vous bien?”* diye sordu. *İyi misiniz?*

Emilia ağlamamak için alt dudağını ısırды. *Bu bir sınav,* diye hatırlattı kendine. Ama kraliyete yalan söylemekten daha yanlış bir şey olabilir miydi?

Emilia çarşafı bakan başını salladı. *“Je pense que...”* diye başladı ve sertçe yutkundu. *“J’ai peur de mourir.”* Korkarım ölüyorum.

Bunun üzerine nedimler, gülümsemelerini tüylü yelpazelelerinin arkasına saklayarak kıkırdamaya başladı. Emilia evinden uzakta, böyle bir zalimlikle karşı karşıya ölmenin ne kadar adaletsiz olduğunu düşündü.

Kraliçe Sophie, Emilia'yı şaşırtarak yatağının yanındaki tabureye oturdu. *“Le Baron a dit que vous n’avez pas de mère.”* Baron, senin annenin olmadığını söyledi.

Arkasındaki nedimelerden birine bir işaret verdi, kadın küçük bir yastık çıkardı, bir farenin üzerinde rüya görebileceği kadar bir şeydi. Kraliçe yastığı Emilia'ya verdi. Bunun küçük bir kese olduğunu gördü Emilia, içinde kurumuş yosuna benzeyen bir şey vardı.

“Ölmüyorsunuz,” dedi Kraliçe, başına geleni açıkladı. Kelebek bedeninin çocukluk kozasından çıktığını, akıntılar arasını haftalarla ölçebileceğini, belli otların ağrısını azaltabileceğini söyledi.

Emilia yüzünü buruşturdu. “Baş belası,” dedi.

İngilizce konuşmuştu, Kraliçe Sophie çeviri için nedimelerine döndü. Sonra başını iki yana salladı. “*Mais non,*” diye düzeltti. “*C'est un cadeau.*”

“Hediye mi?” dedi Emilia. Ne biçim hediyeydi bu?

Kraliçe'nin dudakları kıvrıldı; Havva'nın omzunun üzerinden Adem'e bakarken gülümsediği gibi, Antik Yunan'da Sirenlerin gülümsediği gibi, Medusa'nın erkekleri taşa çevirmeden önce gülümsediği gibi. “*La puissance,*” dedi. Güç.

Dönüş yolculukları için kalyonun direği tamir edilirken haftalar geçti, Baron bu süreyi Kral'la ilişkisini ilerletmek için kullandı. Kraliçe Sophie'nin söz verdiği gibi, Emilia kısa sürede daha iyi hissetti ve Kral Frederick'in Danimarka'nın zenginliğini ve gücünü göstermek üzere düzenlediği eğlencelere katılabilirdi. Yirmi dört yemekli ziyafetler, piyesler, oynak müzikler, danslar ve dipsiz şarap fıçıları.

Başka davetliler de vardı, Kral'ın bilgi ve güzellik açlığını gidermek için her yerden sanatçılar ve bilim insanları gelmişti. Bir akşam, devasa salonda, Emilia oyuncuların efsanevi prens Amleth'in hikâyesini canlandırmasını izledi, prens o anda delilikle mücadele ediyor gibi görünüyordu. Emilia hikâyeyi takip

etmek için çok uğraştı ama performans Dancaydı ve saat gece yarısına geliyordu. Esnemesini gizledi.

Arkasından ağır aksanlı bir İngilizceyle “Biliyor musunuz, Amleth ismi ‘aptal’ demektir,” dedi bir ses.

Dönmeden gülümsemesini sakladı. “Uygun olmuş, planı pek sağlam görünmüyor,” diye fısıldadı.

Saxo’nun masalından uyarlanan oyun, Jutland’ı yöneten iki kardeş hakkındaydı. Kardeşlerden biri kralın kızı Gerutha ile evleniyor ve Amleth adında bir oğlu oluyordu. Kıskanan diğer kardeş, ağabeyini öldürüyor, duluyla evleniyor ve tahta çıkıyordu. Ölüm sırasının kendine geldiğini anlayan Amleth, deli taklidi yapıyor ve intikamını planlıyordu.

Emilia öne eğilirken güzel bir kadın, daha doğrusu etek giyip peruk takmış bir aktör, Amleth’i baştan çıkarıp amacından döndürmeye çalışıyordu. Kadın Amleth’ten taraf olunca kalabalık alkışa başladı.

Ardından kral, Amleth hemen tekrar evlendiği için annesini azarlarken Kraliçe Gerutha’nın odasına bir casus gönderdi. Amleth casusu öldürdü, cesedini parçaladı ve bir yabandomuzuna attı.

“Öfke nöbeti,” diye mırıldandı arkasındaki adam.

Emilia kıkırdadı. “Beyefendi,” diye fısıldadı, “hikâyeyi mahvedeceksiniz.”

“İlerlemesi için yabandomuzlarına ihtiyacı olan bir hikâyeye mahvolabilir mi?”

Kalanı hızlı aktı; kral, Amleth’i İngiltere’ye yolladı ve yanına verdiği mektupta karşı tarafa onu idam etmelerini söyledi, Amleth kendi mektubunu verip korumalarının öldürülmesini sağladı. Danimarka’ya kendi cenazesi sırasında döndü ve amcasını öldürüp tahta çıktı.

Oyun bitip aktörler Kral ile Kraliçe'yi selamlarken bir alkış tufanı koptu. Şimdi saatlerce şölen sofrasına oturulacaktı, gökyüzü pembeleşene kadar.

“Yemekte bana eşlik etmenizi rica edeceğim,” dedi Emilia'nın arkasındaki adam. Emilia gülümseyerek ilk defa arkasına döndü.

Adamın burnu yoktu.

Koku organının olması gereken yerde cilalı altın bir üçgen parça vardı.

Bisclavret, diye düşündü Emilia sarsılarak. Kontes ile çevirdiği ortaçağ Fransız şiirini hatırladı.

Adam öne eğildi. “Tycho Brahe, hizmetinizdeyim.”

Emilia burada bir yanlışlık olduğunu biliyordu, Brahe, Danimarka Kralı'nın gözdesiydi ve Emilia hiç kimseydi, bu yüzden o Brahe'ye tanıtılmalıydı, böylece adam konuşmak istemiyorsa sohbeti reddedebilirdi. Ancak bu seremoni ile ilgili görünmüyordu. “Emilia Bassano,” dedi ve ufak bir reverans yaptı.

Brahe seçkin giyinmişti ve kızıl saçları vardı, protez burnunun altındaki bıyıkları ters bir V gibi duruyordu. Emilia'yı yemek salonuna götürmek için kolunu uzattı. “Kılıç dövüşü,” dedi.

“Pardon?”

“Nerede kaybettiğimi merak ediyordunuz.” Elini kaldırıp yüzü etrafında bir halka çizdi. “Rostock'daki üniversitede. Kuzenim ile hangimizin daha iyi bir matematikçi olduğu hakkında tartışıyorduk.” Sırıtarak Emilia'ya baktı. “O kazandı... Burun farkıyla.”

“Matematikçisiniz yani?” diye sordu Emilia.

“Astronomum” diye düzeltti Brahe. “Siz de bir tiyatrose-versiniz sanırım?”

“Her türlü hikâyeyi severim,” dedi Emilia.

“O zaman oyunumuz hakkında fikirlerinizi almalıyım.”

Emilia cevabını düşündü. “Dürüst buldum,” dedi. “Deliler nadiren tehdit olarak görülür. Ancak oyunun kusurları da vardı.”

Astronom kaşlarını kaldırıp durdu. “Kusur mu?”

“Amleth’i baştan çıkarmaya yollanan genç kadın, bir bıçak bile kullanmadan hayatını kurtarıyor. Bu ilginç bir karakter değil mi? Adını bile öğrenemedik, karakteri hiç geliştirilmedi. Danimarka kralının kızı Gerutha’nın da taht sırasında iki kocasından da önce gelmesi gerek ama oyunda bir özne değil, nesne işlevi görüyor. Bir konuşma fırsatı verilse...” Emilia hınzırca gülümsedi. “Şafak sökmeden karnımızı doyurmuş olabilirdik.”

Brahe başını geriye atıp güldü. “Bir gün senin versiyonunu da okuyacağım, bunu gölgede bırakacağına hiç şüphe yok.”

Ortasına uzun bir masa çekilmiş ziyafet salonuna girdiler. Masanın bir ucundan diğer ucuna kırmızı bir brokar kumaş uzanıyordu, üzerindeyse geyik eti, bira ve tabaklarca uskumru, kızarmış horoz, midyeli hamur işleri, ballı tartlar ve ekmek pudingi vardı. Her sandalyenin önünde ahşap bir tabak vardı, Emilia, Tycho Brahe’nin onu tabaklardan birine yönlendirmesine izin verdi. Brahe kolunu masanın karşısında oturan iki beyefendiye salladı. “Kuzenlerim, sizi Bayan Bassano ile tanıştırayım, kendisinin zekâsı ve cazibesi bu akşamın en büyük eğlencesi oldu.”

Emilia teknik olarak “Bayan Bassano” değildi çünkü bir leydi değildi ama o kadar eğleniyordu ki elini belli etmeyecekti.

“Benim adım Rosenkrans Hanımefendi.” Sarı saçlı bir adam hafifçe öne eğildi.

Daha uzun ve kelleşmeye başlamış adam da aynısını yaptı: “Guldensteren.”

Yemek yerlerken Emilia astronoma döndü. “Gökyüzünde gördüğünüz en muhteşem şey neydi?” diye sordu.

Brahe biraz düşündü. “On yıl kadar önceydi, yeni bir yıldız keşfetmiştim. Venüs’ten daha parlaktı ve ayın arkasında bir yerde belirmişti, orada böyle bir yıldız daha önce hiç görülmemişti. Yeni ve çok parlak olduğu için adını süpernova koydum.”

“Görmek mümkün mü?” diye sordu Emilia hevesle.

“Artık değil Hanımefendi ama hissetmek mümkün. Görüyorsunuz ya, tüm âlimler ve bilim insanları dünyanın dengesini yıldızların sağladığına, onların sabit ve ebedi olduğuna inanıyordu ama benim yıldızım, süpernova? Öyle olmadığını kanıtladı. Bu da göklerin değişebileceğini gösterdi. Bu durumda... Dünya da değişebilir.”

Emilia sebebini anlamadığı bir şekilde oyundaki kadını ve ona ne olduğunu düşündü. O da bir başkasının oyununda piyon olmaktan delirebilir miydi acaba? “Böyle bir şeye inanıyor musunuz?” Sözleri çok yumuşaktı, duyulmayabilirdi bile ama Tycho Brahe, başkalarının göremediği şeyleri görmekte başarılıydı.

Ciddiyetle başını öne salladı. “İnanıyorum leydim.”

Emilia, yıldızları baştan yazan bu adamın bakışlarına karşılık verdi. “Ben de,” dedi nefesini bırakarak.

İngiltere’ye dönüş yolculuğu olaysız geçti. İngiltere’de bunaltıcı yaz yerini sonbahara bırakıyordu ve Kontes’ten bir mektup Emilia’yı bekliyordu. Amsterdam’daki evlerine el koyan bir sokak kedisini anlatıyordu. Emilia okurken Kontes’in sesini kulaklarında işitti, sözleri ezberleyene kadar tekrar tekrar okudu.

Dönüşlerinden iki gün sonra Baron, Kraliçe’yi ziyarete gitti. Döndüğünde Emilia’yı yanına çağırdı, seyahat etmek üzere giyinip çalışma odasına gelmesini söyledi. Emilia odanın eşliğinde tereddüt etti, gözleri sehpa duraan bitmemiş satranç oyununa takıldı. Eski periler kralı Oberon, mat edilmekten iki hamle uzaktaydı.

Baron sırtını Emilia'ya dönmüş bekliyordu, elleri ceketinin arkasında kavuşmuştu. “Konuşmamız gereken bir mesele var Emilia,” dedi. “Burada kalman uygun değil.”

“Evet Lordum,” diye onayladı Emilia. Baron'un eşinin yakında doğum yapacağını biliyordu. Haliyle yakında Grimsthorpe'a yola çıkacaklardı.

“Benimle kalman uygun değil,” diye açıkladı Baron. “Artık çocuk değilsin. Kardeşim senin yaşında evlenmişti. Danimarka'da Majestelerini layıkıyla temsil ettim. Kontes belagat ve dil becerilerini övüyor.” Bakışları uzaklara kaydı.

Emilia kaskatı kesildi. Evlendirilecek miydi yani?

Başı döndü. Kime uygun görülmüştü? Yakışıklı mıydı? Kibar mıydı? Zengin miydi? Sarayda bir maskeli piyeste ya da bu evde karşılaşmışlıkları var mıydı?

Baron boğazını temizledi, kızgın görünüyordu. “Ustalaşman gereken tek bir yetenek kaldı,” dedi. “Ondan sonra bir adamı çok mutlu edeceğine şüphem yok.”

Baron onu bekleyen arabaya götürürken Emilia'nın midesi bulanıyordu. Baron'a müstakbel eşi hakkında bir şey sormaya çok korkuyordu, nankörlükle suçlanmak istemiyordu. Çeyizi yoktu, dolayısıyla Baron ve Kontes onun yanında ufak bir meblağ sunmuş olabilirdi.

Araba kaldırım taşlarının üzerinden titreyerek geçerken konuşacak cesareti buldu. “Lordum,” dedi yumuşak bir sesle, “Sonradan söylemeyi unutursam... Çok teşekkür ederim.”

Baron cevap veremedi arabaya durdu. Baron inip Emilia'nın inmesine yardımcı oldu, kız çamurlu yolda kafası karışmış halde kalakaldı. St. Helen Bishopsgate duvarındalardı, burası yabancıların çok olduğu bir muhitti.

Emilia Baron'un peşinden dar binaya gitti. Baron kapıyı üç kere vurdu ve bir hizmetçi geldi. Emilia *en azından üst*

tabakadan insanlarmış diye düşündü. Hizmetçi başını öne eğip kenara çekilirken “Lordum,” dedi.

“Ah, *tesoro*,* belki de seni içeri almamalı ve yokluğumla işkence etmeliyim, senin bana ettiğin gibi,” diyen İtalyan aksanlı ses, merdivenlerden kayarcasına yanlarına inen bir kadına aitti. Gün ortası olmasına rağmen uyuyor olmalıydı. Üç sıra inci ve çiçek şekilli bir yakut madalyon takıyordu. İpek elbisesinin altına bir astar bile giymemişti. Emilia’nın gördüğü en büyük göğüslere ve pençe gibi tırnaklara sahipti.

Bu şaşkınlık yetmezmiş gibi, Baron kadının ona sokulup dudaklarını dudaklarına bastırmasına izin verdi.

Emilia’nın ağzından şaşkın bir nefes kaçtı. Baron’un metresi olması şaşırtıcı değildi, saraydaki çoğu erkeğin vardı ama Emilia bu metreslerin *kim* olduğunu, nerede yaşadıklarını, onları destekleyen beyefendiler yanlarında değilken ne yaptıklarını hiç düşünmemişti.

Kadın kendini Baron’dan ayırıp Emilia’nın karşısına geçti. Ruj sürmüş ve sürme çekmişti. Bir canavar gibiydi, korkunçtu ve o kadar güzeldi ki Emilia gözlerini alamıyordu. “Bu mu?” dedi kadın.

“Emilia,” dedi Baron. “Bu Isabella. Birkaç ay onunla kalacaksın, seni eğitecek. Talimatlarını iyi dinleyeceğine inanıyorum.”

Kısa bir baş hareketi yapıp gitti. Emilia arabanın uzaklaşmasını, toynakların gürültüsünü duyabiliyordu.

“Hmm,” dedi Isabella, Emilia’nın etrafında yavaşça bir çember çizerek. Emilia bir örümceğin ağına takılmış bir sinek gibi hissetti. “Seninle ne yapmalı?”

Aslında bir soru değildi ama Emilia öyleymiş gibi yaptı. “Evleneceğim,” dedi, söylerse gerçek olacağını umarak.

* Hazinem, canım (İt.)

Isabella'nın kırmızı ağzı bir yara gibi açıldı ve içinden bir kahkaha yükseldi. "Evlenecek misin?" diye sordu. "Kiminle?"

Emilia'nın hayal gücü hep hem bir lütuf hem bir lanet olmuştu, birden kendini Isabella'nın gibi bir elbiseyle, yalınayak, ağzı boyalı hayal etti. Hiç evlenmeyecekti, hayır.

Birden şüphesiz Baron'un aldığı halıya kusacak gibi oldu. Manasız bahaneler mırıldanarak döndü ve evden koşar adım çıktı, sokakta koşarken eteği çamur oldu. Yanaklarından yaşlar akararak Mark Lane'e girdi. Kuzeninin kapısını çalarken hava o kadar kararmıştı ki haydutlar gölgelere, gölgeler kâbuslara karışıyordu.

Kapı önce bir parmak, sonra ağzına kadar açıldı. "Emilia!" diye bağırdı Alma, kızın perişan yüzünü görünce telaşlanmıştı.

"Beni satıyor," diye söyleyiverdi Emilia.

"Nasıl yani?" diye sordu Alma sakın bir sesle.

"Baron," diye hıçkırdı Emilia. "Beni birinin orospusu yapacak." Masada Şabat mumları yakılıyordu ama Emilia'nın tek görebildiği, Latince hocası ile ders çalışan ve Kontes'ten saray ortamının politik oyunlarını öğrenen kendisiydi. Yine kendini sırtüstü, bacakları açık bulacaktıysa hepsi ne işe yaramıştı?

Başını kaldırdığında önünde Jeronimo'yu buldu ama gözlerine bakamadı. Yanakları yana yana üstlerinde iki renkli nokta çıkmıştı. "Sana iyi davranacak *piccolina*,"* dedi kuzeni ve Emilia o anda geleceğini satanın Baron olmadığını anladı.

Onu satan kuzeniydi.

"Sen," dedi dişlerinin arasından. "Sen misin bunu bana reva gören?"

"Reva mı?" dedi Jeronimo küçümsercesine. "Başka seçeneğin var sanki! Artık bizden biri değilsin Emilia. Üstüne başına, şu

* Küçüğüm (İt.)

şık kıyafetlerine bir bak. Buraya gelirken soyulmadığına şükret. Ama *onlardan* biri de değilsin ve asla olmayacaksın.” İç çekti.

Emilia ayağa kalktı. Kuzeni ondan bir baş daha uzundu ama çenesini kaldırıp ona baktı. “Karşılığında ne aldın?” diye sordu.

“*Emilia...*”

“Ne?” diye tekrar etti Emilia, “Ne aldın?”

Jeronimo boynunu ovdu. “Bassanolar saray müzisyeni olmaya devam edecek. Hunsdon da İtalya’dan bir düzine akrabamızı daha yanımıza getirmemize izin verecek.”

Hunsdon. Bir isim. Emilia bunu aklına yazdı.

Ailesi tarafından, ailesi için satılmıştı.

Kırılğan, boş hissediyordu, sanki bir rüzgârda savrulup gidecekti. Başını öne sallayıp arkasına döndü ve kuzeninin kapısını savurarak açtı.

Geceye çıktı, yıldızları bir örtü gibi üzerine aldı ve bir kalp atışı içinde büyüdü.

Emilia Baron’un metresinin evine döndüğünde saatler geçmişti. Saldırıya uğramadığına, bıçaklanmadığına, soyulmadığına hayret ediyordu ama o an hiç karşı koyacak mecali de yoktu. Ancak o geceki kaderi bu değildi, Isabella kapıyı elinde bir kadeh şarapla açtı.

Hiçbir şey söylemeden geri çekildi ve Emilia’yı içeri davet etti. Emilia koridordaki yumuşak halıya bastı, ayakkabısındaki çamuru umursamadı. Baş zonkluyordu; kendini savunmasız ve derisi yüzülmüş gibi çıplak hissediyordu.

Isabella elini tuttu ve onu üst kata çıkardı. Emilia kuzu gibi takip etti. Isabella’nın gösterdiği şeftali rengi, kadife bir kanepeye oturdu. Kadın devasa yatağın yanındaki sehpa gitti ve karaftan bir kadeh daha şarap koydu. “İç,” dedi.

Bir ipek yığını gibi Emilia'nın karşısına, yere oturdu ve kendi kadehinden büyük bir yudum aldı. "Fransa'dan," dedi ve kadehini kaldırdı. "Çok da pahalı. Görüyorsun ya, iyi yanları da var."

"Onu seviyor musun?" deyiverdi Emilia.

Bu soru Isabella'yı şaşırtmıştı. "Fark eder mi?" diye sordu. Bu dünyada önemi olan her şey bir iş anlaşmasından ibaret. Baron'la ilişkim de buna dahil. Hatta eşiyle evliliği de öyle." Bir sır veriyormuş gibi öne eğildi. "Benim gibi *tutulmakla* bir eş gibi *sahip olunmak* arasında fark var Emilia. O fark da *özgürlük*. Ben kendimi müsait tuttuğum sürece istediğim yere gidebiliyorum ve istediğimi yapabiliyorum."

Dünya dönmeye başladı. Emilia o gün yemek yememişti, şarabı kafasına dikmişti ve Isabella'nın söylediği sözlerin hiçbiri doğru değildi... Ama mantıklı geliyorlardı.

Isabella kalkıp kadehi Emilia'nın elinden aldı. "Gel," dedi. Sonra kalkana kadar Emilia'yı bileğinden çekti. Bir aynaya, yatağın yanına konmuş cilalı camdan bir dikdörtgene yürüdüler. Emilia aksini izlerken Isabella arkasına geçti ve ellerini kızın omuzlarına koydu. "Maskeli piyese gittin, değil mi?" diye sordu. Emilia başını öne arkaya salladı. "O zaman olmadığın biriymiş gibi davranmayı biliyorsun. Hepimiz oyuncuyuz, *cara*. Bu rolü kabul etmenin tek bir şartı var. Kendini değerli kılmaya özen göstermen gerek. Bunun için de vücudunu bir alet olarak, bir silah olarak kullanmayı öğrenmelisin."

Isabella elbisesinin kollarını sıyrırken, korsesini çözerken, başının üzerinden çekip çıkarırken, eteğini yere indirirken hareketsizce durdu Emilia. Astarıyla kaldı, Isabella'nın elini sırtının ortasında hissetti.

"Ne görüyorsun?" diye sordu Isabella.

Emilia önünde gördüğü şeyleri saydı. Soru işareti gibi bir duruş. Sıra gibi bodur bacaklar.

Ama belinde ve kalçalarında kıvrımlar da vardı. Küçük, yeni açan göğüslerine baktı. Ketenin altından göğüs uçları belli oluyordu.

Koyu siyah saçlar, istenmeyecek kadar koyu olmayan ama ancak gölgelerde okşanacak bir ten.

Bir kütüphanenin bilgisini tutan bir baş.

Sır tutmak için yaratılmış bir ağız.

Kraliçe Sophie'nin dediği gibi, Emilia güç görüyordu.

Isabella'nın elleri Emilia'nın omuzlarını yoğurmaya, düğümlerini çözmeye, onu başka bir elin dokunuşuna alıştırmaya başladı. "Sana bir erkeğe zevk vermeyi öğreteceğim," dedi.

Emilia aynada boynundan yüzüne kadar kızardığını gördü. "Kadınlara da zevk verilmez mi?"

Isabella'nın gözleri parladı. "Kadınlara hiçbir şey verilmez," dedi düz bir sesle. "İstediyini almayı öğrenmek zorundasın."

Emilia, Isabella'nın da yansımasını görebilmek için bir adım yana kaydı. Isabella kendi elbisesinin gölgelerine uzandı ve parmaklarını bacaklarının arasına götürdü. "Ne olduğumuzu biliyoruz," dedi. "Ama ne olabileceğimizi bilmiyoruz."

Emilia hep kusursuz bir öğrenci olmuştu. Elini kendi karanlık üçgenine koydu, astarından içerisi görülüyordu. Bastırdı ve sertçe iç çekti.

Isabella aynadaki aksinden gülümsedi. "*Allora*,"* dedi. "Başlayalım."

* Pekâlâ (İt.)

Melina

Temmuz 2023

Hâlâ en yakın arkadaşı ve Washington Heights'taki ev arkadaşı olmanın yanı sıra, Andre Melina'nın eleştiri partneri olmayı da sürdürüyordu. Jasper Tolle fiyaskosundan sonra iki sene boyunca Melina alışveriş listesinden başka bir şey yazmamıştı. Bir yıl sonra şiir yazmayı denedi (başarısız oldu) ve bir dizinin ilk bölümünü yazdı. Kendine oyun yazma izni verdiğinde bir barajın kapakları açılmış gibi oldu. Sonunda hep doğa kazanırdı.

O zamandan beri birkaç vasat oyun yazmış ve Andre'ye göstermişti, kendisi bir oyuncu ajansında çalışıyor ve hiç oyun yazmıyordu. Üniversiteden sonra “gerçek dünyada” siyahi oyun yazarlarına ne kadar az yer olduğu gerçeğiyle baş edememişti ve bir dikiş tutturmanın en iyi yolunun mevcut işinde olabildiğince fazla kişiyle tanışmak olduğuna karar vermişti. Andre Melina'ya oyunlarıyla ilgili geribildirim verdiğinde nazık konuştu ama fazla güzel ve dikkatli olduğunu da söyledi. “Çok iyi bir yapay zekâ gibi,” dedi. “Aşırı cilalı ama atan bir kalbi yok.” Haklıydı ama Melina'nın amacı buydu zaten. Yıllardır yazdığı, tekrar yazdığı ve rötuşladığı tek kişisel şeyi kimseye göstermemiştir.

Ta ki Andre sırrını keşfedene kadar. Birkaç yıl önce bir sabah odasına elinde Melina'nın bilgisayarıyla girmiş ve yatağa bırakmıştı. “Adını Sen Koy mu?”

Oyununun adı *Romeo ve Juliet*'ten bir alıntıydı, Juliet'in içeriğin etiketlerden daha önemli olduğunu söylediği bir kısımdandı. Melina uyku sersemi haliyle bile bilgisayarını kapmıştı. “Bilgisayarım ne yapıyorsun?”

“Pedikür randevusu alıyordum, şarjım bitti,” dedi Andre. “Bir: Şifren doğum günün olmamalı. İki: Bu kadar iyi bir oyun yazıp bana okutmamak da ne demek oluyor?”

“Daha bitmedi,” dedi Melina. Sonra daha hafif bir sesle “Sevdin mi?” diye ekledi.

Oyun, Melina’nın akrabası Emilia Bassano hakkındaydı. Babası ona şairden bahsettiğinden beri Melina, Emilia hakkında kendi çapında bir uzman olmuştu ve öğrendikçe ona bir ses vermeyi daha çok istemişti.

Ancak tamamlamaya eli varmıyordu.

Çünkü bu hikâye, *Emilia’nın hikâyesi*, Melina’nın kalbinin hikâyesiydi. Dönüp dolaşıp geri geldiği, anlatmaya yazgılı olduğu hikâye. Onu tamamlamak bir nevi hesaplaşma olacaktı. Bu kadar tutkudan sonra iyi çıkmazsa ne olacaktı?

Öte yandan hikâyeyi hiç bitirmezse bu ihtimalle yüzleşmesi gerekmeyecekti.

Andre başını salladı. “Bu o hikâye,” dedi.

Melina gözlerini devirdi. “Hemen menajerime yazayım. Bak ya, unuttum, öyle biri yok.”

Böylece Andre’nin Melina’ya kendini ortaya çıkarma baskıları başladı. Ona yeni yazarlar gruplarına birkaç sayfa yollamasını söylüyordu, oyun yarışması broşürlerini orta yerlere bırakıyordu, duyulmadık festivallere başvuru formlarını banyo aynasına bantlıyordu. Melina bazen sırf kurtulmak için bir oyununu yolluyordu, başarısı *Adını Sen Koy* kadar önemli olmayan oyunlarından birini.

Çünkü Melina akrabası hakkında araştırma yaparken daha derine kazdıkça Emilia Bassano’nun sadece İngiltere’de yayınlanan ilk şair olmayabileceğine kani olmuştu. Aynı zamanda oyun yazarı da olabilirdi.

Hatta İngiltere'nin oyun yazarı olabilirdi. Tarihin en ünlü oyun yazarı.

Üniversitede bir Shakespeare dersinde, Melina'nın hocalarından biri, bazı akademisyenlerin Stratford'da doğmuş bir adamın bu oyunları yazmış olamayacağına inandığını söylemişti. Sonra gülmüş ve Shakespeare'in sırf resmi eğitim almadığı ve zengin olmadığı için zeki olamayacağını iddia etmenin elitistlik olacağını söylemişti.

Melina'nın ilk tepkisi bir refleks olmuştu: *Elbette* Shakespeare kendi oyunlarını yazmıştı. Ozan'dı o, tarihin en büyük oyun yazarıydı.

Dersi A ile geçmiş ve bu meseleyi hızlıca unutmuştu.

Melina mezun olduktan sonra, kendini yazamadığı bir felç içinde bulunduğunda, hayatta kalmak için yarı zamanlı işlere girmişti. İşlerden kalan zamanlarda New York Halk Kütüphanesi'nin yaz kış klimalı Elyazmaları ve Arşivler odasına giderdi. Emilia'nın hikâyesinin derinlerine dalmaya burada başlamış ve bir başkasının hikâyesinin dipnotu olmaktan fazlasını hak ettiğini burada fark etmişti.

Emilia'nın adını duyan çok az kişi vardı, duyanlar da Shakespeare'in sonelerinde geçen Esmer Kadın'ın, şiirlerin adına yazıldığı kişinin kim olduğu sorusuna potansiyel cevaplardan biri olduğu için duymuştu. Sonra Melina akademik bir dergide Emilia'nın şiirlerin sadece hedefi değil, yazarı da olabileceğine işaret eden bir makale okumuştı.

Melina birden oyunları kimin yazdığını sorgulayan kişilerden bahseden hocasını hatırlamıştı. Stratford Karşıtlarının (bu gruba zaman zaman böyle deniyordu) ilkinin Delia Bacon adında bir kadın olduğunu ve zamanla değerli yazarların, Yüksek Mahkeme hâkimlerinin, ünlü oyuncuların desteğini kazandığını

okumuştı. *Gerçek yazar* adayları genellikle Shakespeare’le aynı dönemde yaşamış erkeklerdi.

Genellikle. Nadiren de olsa gerçek yazardan bahsederken bir kadının adı geçiyordu. Mary Sidney, Pembroke Kontesi, bizzat Kraliçe Elizabeth... ve Emilia Bassano.

Melina, ona akademik makaleler yollayan ve Bassano ailesi hakkında kitaplar bulan bir kütüphaneciyle arkadaş olmuştu. Eski akrabasının Kraliçe için çalan bir müzisyenler ailesinden geldiğini öğrenmişti. Bir Kontes’ten eğitim almıştı, genç bir kızın nadiren bulabileceği bir eğitim görmüştü, hele soylu olmayan bir kızın. Emilia on üç yaşındayken Lord Chamberlain’in, Londra’nın bütün tiyatrolarını kontrol eden adamın metresi olmuştu. Sonradan İngiltere’de bir şiir kitabı yayınlayan ilk kadın olmuştu.

Yani evet, Shakespeare’in sahip olmadığı resmi eğitimi görmüştü. Shakespeare’in dilbilgisi okuluna gidip gitmediği bile bilinmiyordu. Emilia yaratıcı ve müzikle iç içe bir aileye doğmuştu. Lord Chamberlain, Lord Hunsdon aracılığıyla bütün dramatik prodüksiyonlardan haberi oluyordu ve hepsini izleyebiliyordu. Hiçbir kadının eserlerinin yayınlanmadığı bir dönemde adı bilinen bir şairdi. Yine de hiçbiri bir yere varmamıştı.

New York’a geldikten üç sene sonra Melina, *Hamlet*’in oynadığı bir Off-Broadway salonunda yer gösterici olarak işe girmişti. Oyunu geceler boyu izlerken Shakespeare’in Danimarka hakkında bu kadar şeyi nereden öğrendiğini merak etmişti. Kütüphaneci arkadaşına sormuş ve birkaç gün sonra cevap almıştı: Belli değildi çünkü Shakespeare’in Danimarka Sarayı’nı görmek bir yana, İngiltere’den bir adım dışarı çıktığı bile şüpheliydi.

Melina amatör bir hafiye olmuştu. Emilia on iki yaşındayken eğitimi veren Kontes’in evlendiğini öğrendi. Bundan sonra tarihe geçmeyen kısa bir boşluk vardı ama ne oluyorsa Emilia bir şekilde Lord Chamberlain’in metresi oluyordu. Bu

arada Kontes'in kardeşiyle, Peregrine Bertie adında bir Baron'la kalıyordu.

Bu Baron, Danimarka elçisiydi.

Emilia'ya baktığı bu ara dönemde bir diplomatik görevle gidip Danimarka'nın hükümdarlarıyla tanışmıştı, *Hamlet*'teki kaleye model olan kalede kalmıştı ve iki adamla yemek yemişti: Rosencrantz ve Guildenstern. Oyunun karakterleri.

Shakespeare, Baron ile aynı sosyal çevrelerde bulunmadığı için birbirlerini tanıma ihtimalleri yok sayılırdı. Emilia, Danimarka Sarayı hakkında hikâyeler dinlemiş olmalıydı, Baron'un himayesindeki bir kız olarak onunla Danimarka'ya gitmiş bile olabilirdi.

O gece Melina, Hamlet'in esip gürlemesini ve Ophelia'nın delirmesini izlerken oyunu yeni bir ışıktta gördü.

Biliyordu: Shakespeare bir aktördü, tiyatro hissedarıydı ve işadamıydı. Bunları kanıtlayan bol bol belge vardı ama oyun yazarı olduğunu kanıtlayan bir tane bile belge yoktu.

Biliyordu: Kadınların sahnelenecek şeyler yazması yasaktı. Bir kadının oyun yazması en iyi ihtimalle bir skandala ve kadının bütün ailesinin dışlanmasına yol açardı. En iyi ihtimal tutmazsa hapse bile girebilirdi.

Bunu da biliyordu: Tarih konuşurken kanıtın yokluğu, yokluğun kanıtı anlamına gelmezdi. Emilia Bassano'nun 1611'e kadar kendi adıyla yayınlanmamış olması, daha önce yazmadığı anlamına gelmiyordu... Belki başka biri adına.

Jasper Tolle, Melina'nın özgüvenini yok edeli, o oyunu yazalı üç yıl olmuştu... Ama o gece, mesaisi bittikten sonra, metroyla eve gitti, bilgisayarını açtı ve yazdı: *1. Perde 1. Sahne: Westminster'da bakımlı bir bahçe.*

Emilia, gür bir zümrüt söğüdün altında bir oyma bankta oturmaktadır.

New York'ta yaşayan bir yazar olmak, ya bir gündüz işi yapmak ya da böbreğini satmak demekti. Melina pahalı yazı uğraşını desteklemek için bakıcılık yapıyordu. Az önce son görevi olan dört yaşındaki Kingsley'yi bırakmıştı ve geç kaldığı için annesinin buz gibi öfkesiyle yüzleşmişti. Kingsley'nin saat 16.15'te seçmeleri ve 16.30'da piskoposluk okuluyla görüşmesi vardı, bu ikisini birbirine uydurmak mümkün değildi. Melina çıkarken Kingsley'nin annesinin babasına iyi bir bakıcı bulmanın ne kadar zor olduğunu söylediğini duydu.

Andre ile paylaştığı dairesine geldiğinde büyük bir kadeh roze ile pijamalarının hayalini kuruyordu ama kapıyı açtığında Andre'nin bir cuma akşamı için fazla iyi giyimli şekilde beklediğini gördü. "Mel! Neredeydin? Yarım saat önce annemin doğum günü yemeğinde olmamız gerekiyordu."

"Of, Andre. Uçmuş gitmiş aklımdan. Hadi çıkalım."

"Böyle mi geleceksin?"

Melina üzerine baktı. "Nesi varmış?"

"Nesi yok ki?" Andre Melina'yı kolundan tutup içeri çekti.

Andre dolabında küçük bir patlama yaratırken Melina yatağına oturdu. Andre elinde ikinci elciden aldığı bir erkek gömleği ve renkli bir atkıyla çıktı. "Soyun."

Melina kargo pantolonunu ve atletini çıkardı, gömleği üzerine geçirdi ve Andre'nin atkıyı beline sarıp bir elbise yaratmasına izin verdi. "Nasıl bu kadar iyi yapıyorsun?" diye mırıldandı.

"Gey olmanın getirisi."

Birlikte yaşadıkları yıllar içinde Melina, Andre'nin bir sürü adamı sevmesine ve kaybetmesine şahit olmuştu. Yarı profesyonel bir tenisçi, bir grunge grubunun basçısı, bir zengin çocuğu... Sürekli âşık olduğu bir tip varsa, bir önceki sevgilisine benzemeyen erkeklerdi. Tek ortak noktaları, cinsel yönelimlerini

iş arkadaşlarından, hayranlarından ya da Andre'nin durumunda anne babalarından saklamalarıydı.

Andre'nin elini tuttu. "Andre," dedi, "Söyleyip kurtulsana?"

Andre gözlerinin içine baktı. "Sen Emilia oyununu O'Neill yaz konferansına yollasana?"

Melina sinirle iç çekti, bu tartışmaya girmeyecekti. "Spor ayakkabıyla geliyorum," diye homurdandı.

"Nasıl istersen," dedi Andre.

Melina, Andre'nin ailesiyle iki kere karşılaşmıştı. İkisini sevgili sanıyorlardı, Andre bu yalanı bilerek sürdürüyordu. "Yahudi bir kızla çıktığıma o kadar bozuluyorlar ki sonunda gey olduğumu söylediğimde rahatlayacaklar," diyordu Andre.

Andre'nin annesi Letitia, ülke çapında bir sigorta şirketinde çalışıyordu ve kariyer basamaklarını çıka çıka elli kişinin amiri olmuştu. "Sonra da," dedi tatlılarına çatal atarlarken, "İK'den aradılar, çalışma arkadaşlarımdan dediğine göre toplantılarda söz haklarını kapıyormuşum. *Kapıyormuşum*. Olacak iş mi?"

Letitia, ellerini kaldırmış duran kocası Darnell'e baktı. "Ses çıkarmamayı yıllar önce öğrendim."

Letitia gözlerini kıstı. "Neyse işte. Toplantılarda konuştuğum süreyi ciddi ciddi ölçmeye başladım. Bütün erkeklerden daha az çıktı, hatta onların dörtte biri kadar çıktı."

"Böyle bir makale okumuştum," dedi Melina. "Kadınlar bir odada konuşmanın yüzde yirmi beşini yürüttüğünde insanlar bir dengesizlik seziyormuş. Yüzde yirmi beş ila ellisini yürütüklerinde konuşmayı tekellerine aldıklarını düşünüyorlarmış."

"Erkekler biraz daha zeki olsaydı o yüzde yirmi beşi tekrar tekrar açıklayarak harcamamız gerekmezdi," dedi Letitia sinirle.

"Dediğimi yap, ses çıkarma..." Darnell, Andre'ye başıyla bir işaret yaptı. "Not al evlat, evlenince işine yarar."

“Evlenmek demişken, ne zaman takılacak bu yüzük?” diye araya girdi Letitia. “*On yıldır* birliktesiniz. Ölmeden bir torun yüzü göreceksen...”

“Anne, söz hakkımızı kapıyorsun,” dedi Andre ve konuyu değiştirmek için aklına ilk gelen şeyi söyledi: “Baba, Mel Shakespeare hakkında bir oyun yazıyor!”

Melina Andre’ye dik dik baktı, Andre özür diler gibi omuz silkti. “Shakespeare!” diye bağırdı Darnell, çok sevinmişti. Brooklyn’de bir lisede edebiyat öğretmeniydi. Shakespeare ve ırk konulu bir dersi vardı, *Othello*’dan, *Venedik Taciri*’nden, *Titus Andronicus*’tan, *Nasıl Hoşunuza Giderse*’den örnekler inceliyordu. Melina, Maya Angelou’nun *Shakespeare siyahi bir kız olabilir* sözünü Darnell’den öğrenmişti. “29. Sone”nin kasvetli umutsuzluğu, şöhretinin zirvesinde bir şaire tuhaf kaçıyordu... Ama yazarı ırkçılık, yoksulluk ya da cinsel istismar yaşamış biri gibi düşündüğünüzde mantıklı geliyordu.

“Oyunum aslında Shakespeare ile ilgili değil,” diye açıkladı Melina. “Ve daha yeni başladım. Gerçekten.”

“Başlayalı yedi yıl oluyor,” dedi Andre ve Melina masanın altından bir tekme salladı. “Yıllardır çalışıyorsun *hayatım*,” dedi Andre bastıra bastıra. “Belki insanlara bahsetmeye başlarsan fikir olmaktan çıkıp *bitmiş* bir oyun olur.”

Melina, Darnell ile Letitia’nın hevesli yüzlerine baktı ve pes etti. “Shakespeare’in oyunlarının gerçek yazarı olmayabileceğini söyleyenler var, duymuşsunuzdur,” diye başladı.

“Oxbridge’e gitmediği safsatası mı?” dedi Darnell, elini savurarak. “İşçi sınıfından çıkan tek şair Shakespeare değil. Christopher Marlowe’un babası da kunduracıydı.”

“Ama Christopher Marlowe, Cambridge’den burs aldı,” dedi Melina. “Shakespeare’in o oyunları yazabilmesi için bazı şeyler *bilmesi* gerekirdi. Felsefe, tarih, klasikler, astronomi, askeri

strateji, bir sürü dil... Fransızca, İtalyanca, İspanyolca, Latince, İbranice...” Başını iki yana salladı. “Bir şekilde kendini eğitirse bile oyunlarında bizzat deneyimlemeden yazamayacağı şeyler var.”

Darnell şüpheli görünüyordu. “Mesela?”

“Mesela yasa bilgisi. O zamanlar hukuk kütüphaneleri olmadığı için insanların hukuk öğrenmeye davet edilmesi gerekiyordu. Ya da İtalya’nın coğrafyası; ülkenin iç kısmındaki kanal sistemini açıklayan hiçbir rehber kitabı yoktu ama *Veronalı İki Soylu Delikanlı*’da kanallar geçiyordu. İtalya’nın Bassano şehrinde, *Othello*’da Iago’nun tarif ettiği gibi bir fresk var. Shakespeare’in Bassano’ya gittiğine dair kanıt yok.”

“Ama o zamanlar seyahat kaydı tutulmuy...”

“Tutuluyordu. Shakespeare kadar ünlü insanların seyahatleri sayfa sayfa not edilmiş.”

“Arkasında seyahat evrakı bırakmadı diye sahtekâr mı oluyor yani?” dedi Darnell küçümser gibi gülerek.

Melina, Emilia Bassano’nun adını yüksek sesle söylemeye hazır değildi, bu yüzden “1687’de Edward Ravenscroft isimli bir oyun yazarının Shakespeare’in *Titus Andronicus*’un elyazmasını tiyatro kumpanyasına getirdiğini ama başka biri tarafından yazıldığını söylediğini biliyor muydunuz?”

“Tarihin en büyük oyun yazarı bir dolandırıcı olsa bir ara ortaya çıkmaz mıydı, *dört yüz yıl* geçti!” dedi Darnell.

“Bir dolandırıcılığa tarih süsü verilebilir,” diye cevap verdi Melina. “Mitolojiyle gerçeği karıştırırsanız mesela.”

Darnell, Andre’ye döndü. “Oğlum, şu kıza yüzüğü tak artık, yoksa bu zekâyla seni bırakıp gitmesi gerektiğini fark edecek...”

“Söz hakkınızı kapar gibi olmasın,” diye araya girdi Letitia, “ama ben de aynı şeyi söylüyordum.”

Melina, Andre'ye tatlı tatlı gülümsedi. "Evet," dedi, "*Hayatım.*"

Melina sıçrayarak uyandı ve yatak odasının camından dışarı baktı. Gözleri, şehrin sonsuz ışıkları arasında bile parlayan bir yıldız takıldı, bu yıldız daha önce gördüğünü hatırlamıyordu ve aklına inanılmaz bir düşünce geldi.

Gökler yerinden oynayabilir.

Bizzat arz bile değişebilir.

Melina çarşaf yığınını bacaklarından çekti ve bilgisayarını aldı. Kapağını açtı, bitmemiş oyununun ışığı yüz hatlarını aydınlattı. Düşünceleri, parmaklarının hareket edebildiğinden daha hızlı akıyordu ve şafak şehrin silüetini ateşe verdiğinde hâlâ yazıyordu.

Andre odasına kapıyı çalmadan girdi. "Hiç uyumadım," diye inledi. "Ya şarabı ya annemleri çok kaçırdım, hangisi olduğundan emin değilim." Kendini dramatik bir hareketle yatağa, Melina'nın yanına attı. Melina donuk halini bozmadı, gözlerini ekrandan ayırmadan okumaya devam etti.

Bir süre daha cevap gelmeyince Andre arkadaşına baktı. "Aloo?"

"Bitti. Oyunum bitti." Ufak bir gülüş, boğazından bir baloncuk gibi yükseldi, Melina balonu tutmak ister gibi elini ağzına götürdü.

"Ve?"

Melina arkadaşına baktı. "Andre," diye fısıldadı, "Çok güzel oldu."

Andre oyununu okurken Melina volta attı. Ekmek kızartmaya çalıştı (ve yaktı). Andre sessiz olmasını söyleyene kadar mırıldandı. Sonunda "Lisede Amerikan tarihinden kaldığımı söylemiş miydin sana?" dedi Andre.

“Cidden mi?”

“Nefret ederdim. Gözyaşı Yolu, İç Savaş, Kennedy suikastı, Dr. King’in suikastı... Her öğrendiğimiz şey bir öncekinden daha korkunç çıkıyordu. Düzeltmeyeceğimiz bu korkunç şeyleri neden öğrendiğimizi anlamıyordum.” Kalkıp Melina’ya baktı. “Şimdi anlıyorum.”

“Nasıl yani?”

“Oyunun tarih hakkında değil. Emilia’ya olan şey hâlâ oluyor, her gün.”

“Evet,” dedi Melina, kalbindeki ona doğru kelimeleri bulduran değişiklikle tam olarak istediği şeyi ifade edebildiğini hissetti. “New York’a taşındığımdan beri yirmi iki yeni yazarlar grubundan ret yediğimi biliyor muydun? Yeterince iyi olmadığım için diyeceğim ama hepsinin sanat yönetmenleri erkek, *hepsi* kadından çok erkek alıyor. Onların anlattıkları hikâyelerle bağ kurabildiklerini söylüyorlar ama o hikâyeleri ön plana çıkararak bir sürü hikâyenin anlatılmasına engel oluyorlar.”

Andre anlayışla başını salladı.

Melina gülümsedi. Görmezden gelinmeyi anlayacak biri varsa, iki azınlık grubun kesişiminde yer alan Andre’ydi. “Anladığımı biliyorum. Milyonuncu kez benim hiç sahip olamayacağım kadar güce sahip bir adam tarafından geri çevrildiğimde *olur* öyle demem gerekecek. Çünkü erkek tartışınca hırslı olur, kadın cadaloz olur.”

Bilgisayarından bir mesaj sesi geldi. İkisi de bakıcı ajanından gelen notu okudu: *Kingsley’nin velileri bakıcı değişikliği istedi, sana güvenemeyeceklerini hissediyorlarmış. Başka bir iş çıkarsa yazacağım.*

“Harika,” diye iç çekti Melina. “Ben yatıyorum. Dokuza yirmi kala kaldır beni.” Battaniyesini başının üzerine çekti.

“Bu bir işaret.” Andre battaniyeyi çekip açtı. “Senin bakıcı olmaman gerek.”

“O kadarını herkes biliyor, ben dahil.”

“Senin oyun yazarı olman lazım Mel. Ne yaparsan yap caddaloz diyecekler zaten,” dedi Andre. “Bari adının hakkını ver.”

“O ne demek?”

“Ofiste küçük bir festivalden bahsediyorlardı. Bence oyununu yollamalısın.”

“Andre...”

“En kötü ne olabilir ki?”

Melina kaşlarını kaldırdı. “Sen beni dinlemiyor musun?”

“*En iyi* ne olabilir?” diye karşılık verdi Andre.

Melina battaniyesinden sökülmiş bir ipliği çekiştirdi. “Birine hitap eder. Benim oyunum.”

Andre başını yana yatırdı. “Kendi hikâyeni yollamazsan böyle hikâyelerin azlığından şikâyet edemezsin.”

O da Andre’ye aynısını söyleyebilirdi... Ama Andre şikâyet *etmiyordu*. Oyuncu ajansında çalışarak ve ağını genişleterek anlatmak istediği hikâyelere değer vermeyen bir sisteme girmenin farklı bir yolunu arıyordu. Öte yandan Melina şikâyet *ediyordu* ve durumu değiştirmek için hiçbir şey yapmıyordu.

Kirasını yetiştirmek için berbat işler arasında gidip geldiği bir gelecek düşündü. Seçtiği mesleğine karşı öfkesi aslında korkudan ibaretti, özütü çıkarılmış korku. “Tamam,” dedi.

Andre karşı koymak üzere ayağa fırladı, sonra eli havada kaldı. “Nasıl?”

“Tamam dedim,” diye sırtıttı Melina. “Başvuruyu bugün yapabiliriz.”

Andre’nin yüzü bir gülümsemeyle ikiye ayrıldı. “Ama önce,” dedi, “şampanya.”

Küçük festivallere oyun yollamak bile senaryonuzun bir kopyasını e-postayla yollamak kadar kolay değildi. Festival organizatörleri özgeçmiş, tavsiye mektubu, oyunun bir özetini isterdi. Andre ile Melina bilgisayar başında omuz omuza oturmuş oyunu özetlemeye çalışıyordu. Bir, iki, üç şişe prosecco biterken özetler giderek daha gülünçleşiyordu. Üçüncünün sonu gelirken harfler sahnede dans etmeye başlamıştı ve Andre, mitolojik bir tiyatronun kurgusal müdürü olan Horace J. Sneed adına bir tavsiye mektubu yazmıştı.

Birkaç saat sonra başvuru tamamlanmıştı ve Andre ile Melina, birbirlerinden destek almadan ayakta duramıyorlardı. Andre, elini bilgisayar faresinin üzerine koyup Melina'ya baktı. "Hazır mısınız?"

"Dur-dur-dur-dur," dedi Melina diline hâkim olamadan. "Yazım yanlışlarına bir daha bakayım."

"Zibilyon kere baktın," dedi Andre. "Şey et artık... Neydi... Sen getir adını... Şey... Yolla."

Melina bilgisayarı kollarıyla sardı ve sırtüstü yatağa düştü. Klavyeyi çenesinin altına sıkıştırdı, başvuru sayfasını aşağı kaydırırken gözlerini kısıtı. Village Fringe Festivali'ni, seyirciyi zorlayan ve yenilikçi yapımlarıyla ünlü, *Mekân* adında bir Off-Broadway sahnesi düzenliyordu. Mekânın kendisinden daha ünlü olan ise sanat yönetmeni Felix Dubonnet'ydı.

Şerefsiz Felix Dubonnet.

"Hayır," diye elini ağzına götürdü Melina, öyle aniden irkildi ki dirseğini Andre'nin karnına vurdu. "*Hayır, hayır, hayır, hayır.*"

"Ah," diye yüzünü buruşturdu Andre. "Bilgisayar mı dondu? Prosecco mu bitti?"

"Felix Dubonnet'yi tanıyor musun?" diye sordu Melina.

"İçki adı değil mi?"

“Sadece erkeklerin yazdığı oyunların yapımcılığını almasıyla tanınan bir sanat yönetmeni. Therese Rebeck’in, *Times*’a tiyatrodaki cinsiyet ayrımcılığı hakkında yazdığı yazıyı hatırlıyor musun? Dubonnet ona karşı makale yazdı, *sahne*de bolca kadın olduğunu söyledi.” Melina başını iki yana salladı. “Yarışma başvurularının başında o varsa kazanamam Andre. Bitti gitti, olmadı.”

“Mel, sakin ol,” dedi Andre, doğrulup bilgisayarını kucığına alırken.

Melina ayılarak Andre’ye baktı. “Kadın olmak nasıl bir şey en ufak fikrin var mı?”

“Tuzak soru mu?”

“Sürekli yargılanmak demek. Kıyafetlerinle, kıvrımlarınla. Televizyonu her açtığında daha zayıf ve daha güzel olman gerektiğini duymak demek. Bir erkekle aynı işi yapmak ve daha az para almak demek. Normal şekilde yaşlanıyorsan kendine bakmayı bırakmışsın demek, yaşlanmayı durduracak bir şey yaparsan da fazla zorluyorsun demek.” Aksak bir nefes aldı. “Kadın olmak bir nefeste kendi adına konuşmayı, sonraki nefeste susmayı öğrenmek demek. *Sürekli ama sürekli* savaşmak demek.”

Andre, anlayışla baktı. “Farklı yerden başlıyor ama benzer bir şeyler biliyorum.”

Melina iç çekti ve bilgisayarını yanına bıraktı. Andre’nin neden artık yazmadığını anlamaya başlıyordu: Kendini ortaya koymazsa reddedilemez ve incinemezdi. “Başlarım festivaline. Kadın olabilirim ama acı çekmeyi seven biri değilim.”

Andre gözlerini kırıştırdı. “Kadın olmasaydın?”

“Süper fikir, hemen hallediyorum,” dedi Melina, kanepeden kalkarken. “Ama önce işemem lazım. *Oturarak.*”

Oda hâlâ etrafında dönüp dururken yalpalayarak tuvalete gitti.

Andre, Melina'nın Village Fringe Festivali'ne başvurusuna baktı ve bir parmağıyla adından üç harf sildi, sonunda sadece mahlası kaldı: *Mel*. Aynısını oyun metnine de yaptı. Sarhoş aklıyla *bana teşekkür edecek*, diye düşündü ve yastıklara uzanıp sızdı.

Melina döndüğünde en yakın arkadaşı horluyordu. Bilgisayarı kapatılıp sehpaye konmuştu, prosecco şişesi boşalmıştı. Esneyerek kanepeye yığıldı ve derin bir uykuya daldı, Andre'nin, başvurusunu bir erkek adıyla gönderdiğini henüz bilmiyordu.

ADINI SEN KOY

Prova Metni

Işıklar açılır: Bir tiyatrodan oyunu locadan seyreden HUNSDON ile EMILIA.

EMILIA

Lordum, sizinle Kraliçe'nin maskeli piyesinde tanışmadık mı?

HUNSDON

Evet, kıymetli bir hatıra.

EMILIA

Neden bir kadın Kraliçe ile performans sergileyebiliyor da Rose'da sahne alamıyor?

HUNSDON

Püritenler tiyatronun kâfirleri çektiğini düşünüyor. Bir kadının kâr amacıyla rol yapması yakışık almaz.

KADIN

Emilia da kâr amacıyla rol yapan bir kadındı.

EMILIA

Rol yapamıyorlarsa... Kadınlar oyun yazabiliyor mu?

HUNSDON

Emilia, her zaman eğlence kaynağısın.

KADIN

O gece eğlence gerçekten de menüdeydi.

Loca, bir yatağa dönüşür. EMILIA, HUNSDON'ın üzerindedir.

HUNSDON zirveye ulaşıp uyuyakalır.

KADIN

Belki biraz okusa onun da uykusu gelirdi ve kime dönüştüğünü unuturdu.

Sahne dönmeye devam eder, HUNSDON'ın çalışma odası görünür.

EMILIA

(bir oyunun adını okur)

"Büyük Bir Kralın Hükümü."

(esner)

Diyaloglar yapmacık. Karakterler sıkıcı. Senaryo basit.

KADIN

Hunsdon kadınların oyun yazamadığını söyledi. *Yazmamaları gerektiğini* değil.

EMILIA

Kim yazmış bu paçavrayı?

(kapağı açar)

William... Shakespeare.

Emilia

1582

Emilia 13 yaşında

Emilia'nın gördüğü ilk şey ayaklardı. Görünüşe göre maskeli piyesten önce flüt çalışmaya geldiği kütüphanenin ağır perdeleri altından görünen çizmeler. Enstrümanını koltuk altına sıkıştırdı, parmak uçlarında kurşun panelli pencereye gitti ve kumaşı çekmeye çalıştı ama kendini kostümünün bir parçası olan uzun ipek kelebek kanatlarına dolanmış halde buldu ve flütünü düşürdü.

Ayaklardan birine.

“Ah,” dedi bir ses.

Emilia perdeyi çekti ve kapıya sırtını dönmüş oturan bir oğlan gördü. Emilia'dan küçüktü, kumral saçları vardı, Emilia'nın flütünü tutuyordu ve parlak mavi gözlerinde yaşlar vardı. “Bundan canın acıdıysa gerçekten zayıfsın demektir,” dedi Emilia.

“Zayıf değilim,” dedi oğlan, “saklanıyorum.”

Emilia boyalı bir ipek balonu gibi oğlanın yanına oturdu. “Oturabilir miyim?”

Oğlan elinin tersiyle yaşlarını sildi. “Kimden saklanıyorsun?”

“Kimden değil... *Neden*,” dedi Emilia. “Seyirciye çalmayı sevmiyorum.” Ailesinin geri kalanının aksine Emilia performans vermekten hoşlanmazdı ama Kraliçe Elizabeth bu maskeli piyesin ünlü savaşçı kraliçeler hakkında olmasını istemişti, Emilia hepsinin dans ettiği finalde çalacaktı. Neden kelebek gibi giyindiğini bilen yoktu.

“Sen kelebek olmak istemiyorsun,” dedi oğlan. “Ben kont olmak istemiyorum.”

Emilia eteğinin altında bağdaş kurdu. “Belki rolleri değişebiliriz.”
Oğlan umutla baktı.

Emilia saraydaki dedikoduları duymuştu, bu Doğu Southamp-ton’ın yeni kontu genç Henry Wriothsesley olmalıydı. Daha sekiz yaşında olduğu için Lord Burghley’nin himayesine verilmişti, yetiştirilmesi ve izdivacı lordun sorumluluğu olacaktı.

Emilia gibi onun da hayat yolu çoktan çizilmişti. Aralarındaki fark, Henry’nin bir noktada dizginleri eline alabilecek olmasıydı.

Ama şimdilik sadece üzgün bir çocuktuktu.

“Ben kont olacaksam, sen de kelebek olacaksan flüt çalmayı öğrenmelisin, dedi Emilia. “Derin bir nefes al ve böyle üfle.” Uzun, düzgün bir nefes verdi.

Oğlan söyleneni yaptı, Emilia flütü kaldırdı. “Şimdi ağzını kamışın üzerine koy ve tekrar et.”

Uzun, tiz bir nota aralarını doldurdu. Kontun yüzüne bir gülümseme yayıldı. “Muhteşem!” dedi.

Emilia iki parmağını yerleştirip tekrar üfledi. “Bu re,” dedi. “Bu da si.”

Kontun yüzü aydınlandı. “Hecelerden bir kelime mi oluyor?”

Emilia flütü alıp ağzına götürdü, dilini kamışa bastırıp üflediği notalara şekil verdi, bir yandan parmakları da ahşap üzerinde dans ediyordu. Haylaz bir müzikti, Emilia’ya bir cam-da birbirini kovalayan yağmur damlalarını hatırlatıyordu. Üç yaşından beri çaldığı için hiç zor gelmiyordu. Şimdi elleri flütü kavrarken akli Isabella ile işlediği derslere gidiyordu. Elinde başka bir değnek olduğunu, bir adamın aletini enstrüman gibi çaldığını, sıcak nefesinin onu sardığını düşündü. Şimdiye kadar

yaptığı her şey alıştırma olsa da bir gün gerçek olacaktı, bu da flütünü elini yakmış gibi düşürmesi için yeterliydi.

Genç kont ise Emilia'nın varoluşsal krizini göremiyordu... Yalnızca müzik yeteneğini görüyordu. "Vay be," diye ağzını bozdu, "Bülbül gibisin."

Emilia belli belirsiz gülümsedi. "Daha çok kelebek gibiyim."

Kütüphanenin kapısı açılıp Kraliçe'nin nedimelerinden biri içeri girerken bir koşuşturmaca oldu. Leydi Leighton, Emilia'ya bıkkın bir bakış attı ve tam karşısına dikildi. "Emilia Bassano. Neredesin sen?"

Emilia apar topar ayağa kalktı. "Buradayım işte," dedi.

Southampton ayağa kalktı, beklenmedik kurtarıcısı o olacaktı. "Affedin leydim. Hanımefendi bana müzik dersi veriyordu."

Leydi Leighton kaşlarını çattı, şüphelenmişti ama o bile bir kontu duymazdan gelemezdi, kaç yaşında olursa olsun. Çocuğa reverans yaptı ve Emilia'nın koluna girip kızı çeğiştirerek uzaklaştırdı.

"Pratiği elden bırakmayın Lordum," dedi Emilia, dudakları kıvrılarak.

Southampton'ın uğursuz gözleri açıldı, göz kırptı. Büyüdüğünde çok güzel olacaktı... Güzel ve tehlikeli. Göz kırptı. "Belki bir gün *ben* size bir şey öğreterek iyiliğinizin karşılığını verebilirim."

"Sabırsızlanıyorum," dedi Emilia ve kütüphaneden yaka paça çıktı.

Ortadan kaybolmasına telaşlandığı için Leydi Leighton'ı suçlamıyordu. Kraliyet konseyinden bir leydiydi, ablası Lettice de aynı konumda bulunmuştu ama Lettice, gizli gizli Majestelerinin en sevdiği flörtü Leicester Kontu'yla evlenmişti ve Leydi Leighton da hep divandan kovulmasına çok az kaldığı varsayımıyla yaşıyordu.

Ancak daha önemlisi, Leydi Leighton'ın amcası Lord Hunsdon'dı, Emilia'nın satıldığı adam.

Hamisi olacak adam hakkında olabildiğince çok şey öğrenmeye çalışmıştı. Henry Carey, yani Lord Hunsdon, Kraliçe'nin kuzeniydi, Mary Boleyn ile William Carey'nin oğluydu ama bu konuda çok tartışma vardı zira doğduğu dönemde annesi aynı zamanda Kral VIII. Henry'nin metresi olarak biliniyordu. Kraliçe onu şövalye ilan edip Lord Chamberlain makamına yükseltmişti, Londra'nın eğlence sektöründen o sorumluydu. Tiyatroda, Rose ve Curtain sahnelerinde oynanan oyunlardan o gece düzenlenen maskeli piyese, Emilia'nın akrabalarını saray müzisyeni yapmaya kadar her şey onun elindeydi. Emilia'dan kırk üç yaş büyüktü.

Kırsal kesimde yaşayan karısıyla uzaklaşmıştı.

Emilia da hikâyeye burada dahil oluyordu.

“Amcanız?” diye sordu Emilia. “Akşam burada olacak mı?”

“Elbette,” dedi Leydi Leighton, “Bu onun görevi.”

Emilia, Lord Hunsdon'ın konağı Somerset Evi'ne götürülürken Baron'dan bilgi almaya çalışmıştı ama kendisi çocuğunun doğumu için kırsal kesimdeydi, bu akşamki eğlence için dönmüştü. Kraliçe, Emilia'nın katılımını bizzat talep etmişti çünkü piyes, meziyetli savaşçı kraliçeler hakkındaydı ve müziği bir erkeğe vermek olmazdı.

Emilia, Kraliçe'nin herkese bir kadının da ülkeyi bir erkek kadar iyi yönetebileceğini göstermek için epey uğraştığı hissine kapılıyordu. Bir keresinde Kontes ona Kraliçe'nin ablası Mary'nin hükümdarlığı sırasında ev hapsindeyken yazdığı bir şiiri göstermişti. Bir elmasla cama kazınmıştı:

Benden şüphelenen çok,

Kanıt gösterebilen yok,

İşte tutsak Elizabeth.

Emilia, bizi silmeye çalışanlara karşı en iyi intikamın inadına var olmak olabileceğini düşündü. Her ne olduysa, bugün tahtta Kraliçe Elizabeth vardı ve böyle performansların amacı, bunu herkese hatırlatmaktı.

İki muhafız kapıyı açtı ve onları bir antreye aldı, diğer nedimeler de burada toplanıyordu. Performansın beklentisi, havada şimşek çakmak üzere olduğunu sezdirenen bir gerilim gibiydi.

Bolca mum, aralarında Kraliçe Elizabeth'in de bulunduğu kadınların yüzlerine gölgeler düşürüyordu. Kendisini elbette kendi canlandıracaktı.

“Ah,” dedi Kraliçe, Emilia'yı gördüğünde dudakları hafifçe kıvrılarak, “Kelebeğimiz kozasından çıkmış demek.”

Kraliçe iri, oyma bir sandalyede oturuyordu. Usta metal işçiliğinin arasından mücevherat çıkan altın bir zırh giymişti. Yüzü kar gibi beyazdı, Emilia'nın cildinden olabileceği kadar uzaktı. Saçı, tepesine dikenli bir taç oturtulmuş miğferinin etrafına dolanmıştı. Bir intikam meleşini andırıyordu; katıydı, göz korkutucuydu, durdurulamazdı. Emilia anında gözlerini yere çevirip en derin reveransını yaptı. “Kelebek olabilirim ama asla Kral olamayacağım Majesteleri,” diye bir söz oyunu yaptı.

Kraliçe bu söz oyununu pek sevdi, “Hayır, sadece takdim edilmek üzere bir genç nedimesin.” Kraliçe'nin iki nedimesi, elleriyle gülüşlerini sakladılar.

Emilia'nın yüzünü ateş bastı. Yaklaşan yükselişinden Kraliçe'nin bile haberi vardı demek.

Kraliçe ayağa kalktı ve bütün oda sessizliğe gömüldü. “Gelin,” dedi, “yeterince bekledik.”

Emilia, piyesin yazarını bilmiyordu ama alışılmadık bir şekilde başladı, cadı gibi giyinmiş bir grup erkek oyuncu seyircilerin arasında dolaştı, lordlara çarpıp leydilere çılgılık attırdılar. Oyunculardan biri yere bir sis kapsülü attı, devasa

salonun ortasından kırmızı bir duman yükseldi. Cadılar ellerini bükerek tavana çevirdi, kanatları ufuk kadar geniş bir ateş ejderini çağırıp günahkârları yok etmesi için yakardılar. *Uyanın ruhlar, gösterin kendinizi... Size karşı çıkacak adam doğmadı...*

Bunun üzerine borazanlar çalmaya başladı ve kostümlü nedimeler bir bir içeri girmeye başladı. Romalılara karşı ayaklanmaya öncülük eden Boudicca girdi. Holofernes'in kestiği başını sallayarak Judith geldi. Mısırlıları fetheden Zenobia girdi. Kadın savaşçılar hep birden ateş ejderine döndüler, ejderin ateş nefesi bir düzenek ile tiyatronun tavanına asılmıştı.

Emilia'nın işaretiydi bu. Flütünü çalarak, Kraliçe'nin önünden girdi. Kraliçe'nin boy göstermesiyle fırtına gibi bir alkış yükseldi. Majesteleri canavarı doğrayıp ülkeyi kurtarmak üzere kılıcını çekti.

Size karşı çıkacak adam doğmadı... Ama kadın doğmuştu.

Emilia bir pavana* çalmaya başladı. Notaları kar taneleri gibi döne döne, katlana katlana düşüp odayı kapladı. Nedimeler ile Kraliçe danslarına başladılar ve ateş ejderini defettiler.

Performansın sonunda Emilia'nın kompozisyonu hızlı bir galyara dönüştü. Diğer müzisyenler (kuzenleri) ona katıldı ve kalabalık, müzisyenlere yaklaşıp oyunun bir parçası olmaya başladı. *La volta* dansına başladılar, Kraliçe bir kenara geçip gelen kavalierleri kabul etti.

Emilia flütü indirdi. Saray müzisyenleri gece boyu çalmaya devam edecekti ama eğlencede onun rolü resmen sona ermişti. Bakışlarını kaldırdığında ona bakan tanıdık bir yüzle karşılaştı. Saraya son gelişinde onu Lord Archley'den kurtaran yaşlıca beyefendi. Baron'la konuşurken salonun diğer ucundan ona bakışını hatırladı.

* 16. yüzyılda Avrupa'da popüler olan, çiftler tarafından yapılan bir saray dansı ve bu dansın müziği. (e.n.)

Ve birden anladı.

Adam yaklaşırken Emilia'nın kalbi öyle sert atıyordu ki herkesin duyabildiğinden emindi. Isabella'nın ona gösterdiği müstehcen çizimleri hatırlamaya çalıştı, kadınların yüzüne kendi yüzünü koymayı denedi. Adamın vücudunun ceketi altında nasıl görüldüğünü, bacaklarının solgun ve ince olup olmadığını merak etti.

Arkasından bir ses sertçe "Emilia," dedi, gözlerini kırıştıtarak döndüğünde Baron'la yüz yüze geldi. Baron, onu dirseğinden tutup dik durmaya zorladı, yüzüne bakmadan Lord Chamberlain'den tarafa çevirdi. "Lord Hunsdon," dedi, "size Emilia Bassano'yu takdim edeyim."

Hunsdon, elini tuttu ve parmak boğumlarını dudaklarına götürdü. "Hayatım," dedi, "beni bir dansla onurlandırır mısın?"

Elinden flütünü alıp hizmetçilerinden birine verdi. Emilia, Baron onu sırtından itip bir yatak paylaşacağı adama itene kadar donup kaldı. *Çok yaşlı* diye düşündü.

İleri adım atarken Hunsdon koluna girdi. "Yerler çok kaygan," dedi.

Nazik de.

Emilia'yı dansçıların arasına götürüp *la voltaya* katıldı. Bu adımlar da Isabella'nın derslerinde işlenmişti. Anlaşılan, Emilia'nın metres rolü sadece yatakta değil; sarayda, kahvaltı masasında, sahibinin onu götürdüğü her yerde de sürecekti. Sohbetinden kristal gibi ses gelmeliydi. Sosyetenin tüm gerekliliklerini yerine getirmeli ve her dansın adımlarını bilmeliydi. Sahibini parlatacak cılaydı o.

"Sahne almayı seviyor musun?" diye sordu Hunsdon.

Ne ağır bir soru. Cevap hayırdı ama artık bütün hayatı bir sahne olmamış mıydı? "Hikâyeleri hayal eden kişi olmayı tercih ediyorum," dedi Emilia.

“Başka ne seversin?”

Emilia, Lord’un gözlerine bakmadı. İmzalar atılmış, anlaşmalar yapılmıştı. Bu bir flört değildi, olmuş bitmiş bir işti. “Ne fark eder?”

“Eder,” dedi Hunsdon. “Zor bir soru da değil üstelik. İlk ben cevap vereyim: Bahçıvanlık bana çok zevk verir. Bir de müzik.”

Ben de vereceğim.

“Senin gönlünden neler geçiyor?” diye bir daha denedi.

“Sizinle yabancı olmak,” deyiverdi Emilia ve hemen elini çarparcasına ağzına götürdü.

Ama Hunsdon kızmak yerine gülümsedi. Kostümünün ipek kanadını çekiştirdi. “Belki kelebek değil de eşekarısıdır, ha?”

Emilia dudaklarını çekiştiren gülümsemeye karşı koyamadı. “İğnemden korkun.”

“Benim çarem iğneyi söküp almak olur.”

Ona yatak odası konuşmaları sanatını öğreten Isabella’yı düşündü.

Kirpiklerini indirip rolüne pürüzsüz bir geçiş yaptı. “Aşk seni hırpalarsa sen de aşkı hırpala. Seni zorlayan aşkı sen de zorla.”

“Sen...” diye güldü Hunsdon, “Ne güzel bir sürprizsin.”

“Beni tanıımıyorsunuz.”

“Ama tanıyacağım.” Elini sıkıp onu diğer dansçılardan uzağa çekti. Oda hayli kalabalık olmasına rağmen Emilia duvarların üzerine kapandığını hissediyordu. Isabella buna özgürlük diyordu ama Emilia kafese kapatılmış gibi hissediyordu.

Hunsdon’ın parmağının çenesini yukarı çektiğini, gözlerine bakmaya zorladığını hissetti. “Aklından geçeni söyle Emilia.”

Şaşırdı, istediği şeyin vücudu olması gerekiyordu. “Neden ben?” diye sordu.

Adamın gözleri yumuşadı. “Endişelerin olmasını anlıyorum. Ben ayrı düştüğümüz günleri sayarken senin onlara hasret olduğunu biliyorum.” Omzuna düşen bir bukleye uzandı, saçını parmağına sardı. “Yine de varlığıma lanet etmediğin, yanımda mutlu olduğun günlerin geleceğini umuyorum.”

Emilia yutkundu. Hunsdon ona gerçeği vermişti, aynısını hak ediyordu. “Gerçek aşkın aktığı yatak asla engebesiz olmaz,” dedi.

Lord Hunsdon gülümsedi. “Neden mi sen?” diyerek Emilia’nın sorusunu tekrar etti. “Beni genç tutacağın için.”

Adamın kıcını oluşturan iki solgun küre aşağı yukarı hareket ediyor, yatağı duvara çarpıyordu. Elleri ona hizmet eden fahişenin göğüsleri ile doluydu, kız bacaklarını adamın beline dolamıştı. Ayakkabılarını bile çıkarmamıştı.

Emilia yüzünü duvardaki deliğe dayamıştı. Isabella da küçük antredeydi ama o izlemiyordu, hepsini daha önce görmüştü.

Hepsini *yapmıştı*.

Emilia işin lojistik kısmını, neyin nereye girdiğini anlamıştı, hatta yan odadaki sırtüstü kadına birkaç ipucu verebilecek kadar bilgilenmişti ama görebildiği kadarıyla fahişe sadece bir an önce olup bitmesini istiyordu.

Isabella bu *gösteriyi* tanıdığı bir randevuevi sahibesi aracılığıyla ayarlamıştı. Emilia, Lord Hunsdon’a gitmeden önce defolu mal durumuna düşmeden sekse ancak bu kadar yaklaşabilirdi. Masumiyet bir sermayeydi, Isabella böyle açıklamıştı. Emilia bundan bir kez feragat etti mi dönüşü yoktu. “Adamı haberi olmadan izlememiz yanlış değil mi?” diye sordu Emilia.

“Bunun için *fazladan* para ödeyenler var hayatım.”

Emilia gözlerini kırıştırdı. Tam öğrendiğini sandığı anda *hiçbir şey* bilmediğini anlıyordu.

Adam bir zevk arpejiyle geldi, kadının üzerinden indi ve pantolonunu giydi. Deri yelegini çekıştırıp küçük bir kese çıkardı ve kadının yanındaki hasır sepete bir madeni attı. Kadın “Sağ ol canım,” dedi ve esnedi.

Isabella, izleme deliğinin kapağını örttü. Sıkışık izleme alanından çıktı, Emilia da peşinden geldi. “Ee?” diye sordu Isabella, başka bir hafifmeşrep kadın bir adamı yukarı çıkarırken.

“Çok... Dağınık. Haysiyetsiz.”

“Mesele aklına sahip çıkmak,” dedi Isabella. “Sen sahip çıkacaksın, Lord aklını kaybedecek.”

Emilia kaşlarını çatı. “İki sırtı olan bir canavara benziyorlardı,” dedi az sonra.

Isabella bunu düşünüp omuz silkti. “Yanlış değil.”

Randevuevinden çıkarken Isabella sahibeye teşekkür etti ve Emilia’yı Londra’da nadir görülen güneşli bir güne çıkarttı. Bu da bir diğer sürprizdi, eşleşmenin sadece uykudan önce değil, gece gündüz yaşanması. Isabella’nın yanında yürürken önce bir tuğlacının, sonra bir arabacının ona baktığını fark etti. Şehrin bu kısmında şık giyimli iki kadın alışılmadık bir şeydi ama adamlar bu yüzden bakmıyordu. Isabella’nın dolgun vücuduna ve dekoltesine, Emilia’nın kapkara saçlarına bakıyorlardı. Bu adamların gözünde, erişemedikleri bir rafta duran ürünler gibiydiler.

Emilia artık sokakta yanından geçen insanların seks yapıp yapmadıklarını, ne sıklıkla yaptıklarını, kiminle yaptıklarını merak ediyordu. Gizli bir cemiyetin parolasını öğrenmiş ama henüz kullanamamış gibi hissediyordu. Terli, geniş omuzlu, Emilia’dan çok da büyük olmayan tuğlacıya baktı. Adam kasketini çıkarıp göğsüne koydu.

Yanaklarını ateş basan Emilia adımlarını hızlandırıp ağzını bir mendille örten Isabella'ya yetiştı. “Toz,” dedi Isabella. “Toz mu daha beter çamur mu anlamıyorum.”

“Nereye gidiyoruz?”

“Aktara,” dedi Isabella. “Çiçekleri indir diye.”

Emilia'nın alnı buruştu. “Çiçekleri mi?”

Isabella geniş vitrinli bir dükkânın önünde durdu. Emilia içeride sütunlar arasına çekilmiş iplere asılı papatyalar, kılıçotları ve lavantalar gördü. Duvarlardan sıra sıra sarımsak sarkıyordu. Eskimiş, ahşap bir masa başında lekeli önlüklü bir kadın, havanda bir şey dövüyordu.

“Bebeklerin nereden geldiğini hatırlıyorsun, değil mi?” diye sordu Isabella.

Emilia gözlerini devirdi.

“İş başka, zevk başka. Bir vâris yaratmak iştir, neticesiz yakınlaşma ise zevk...”

Isabella içeri girerken üzerlerinde bir çan çaldı. Dişsiz kadın gülümsedi. “Hayatım,” dedi havanelini bırakırken. “Gözüm yollarda kaldı. Bu ay geciktin.”

“Sadece ziyaretim gecikti,” dedi Isabella gamzeleri çıkana kadar gülümseyerek. “Önemli olan her şey zamanında geldi.” Fistanını kaldırıp kanadığı hafta lekeleri gizlemek için giydiğı iç eteğini gösterdi.

Aktar kadın ellerini önlüğüne sildi. “Senin ihtiyacını ayırdım,” dedi ve dükkânın arka tarafına, bir perdenin arkasına geçti.

Emilia içeride dolaşıp kuru otlara ve yapraklara dokundu. “Biberiye, menekşe, rezene... hasekiküpesi,” diye mırıldanarak Isabella'ya döndü. “Buraya sürekli geliyorsan... Kimse sana cadı demiyor mu?”

Isabella güldü. “Bütün kadınlara demiyorlar mı? Asıl hata büyü yapmak için kurbağa bacağına, yarasa kanadına ihtiyacımız olduğunu düşünen erkeklerde; oysa büyüyü vücudumuz ve aklımızla yapıyoruz.”

Aktar kadın geri geldi, elinde sicimle bağlı iki paket vardı, her birinin üzerine narin sarı çiçekler konmuştu. “Sedef otu,” dedi kadın, “İlahi müdahale için.”

Isabella paketleri alıp bir madeni para verdi. Bir tanesini Emilia’ya uzattı. “Biri sana, biri bana.”

“Güzelmış,” dedi Emilia.

Isabella gülümseyerek Emilia’nın paketindeki çiçeği çekip kızın kulağının arkasına koydu. “Sen istersen takabilirsin, ben benimkini mersin, defne ve şarapla karıştıracam.”

Dükkândan çıkarken Isabella, Emilia’nın koluna girdi. Bir hizmetçiyle sazan fiyatını tartışan bir balıkçının yanından geçtiler, bir kiremitçinin çatıdan attığı molozdan kaçtılar. “Zevki sağlayan kadın değil mi, neden önlemi alan da biziz?” dedi Emilia. “Bizim kârımız ne?”

Isabella yolun ortasında durdu, yaya trafiğinin etraflarından akıp gitmesine izin verdi. “Güvenlik,” dedi sonunda ciddileşen bir ifadeyle. “Dostluk. Koruma.” Eğildi, sözleri sessiz ve sertti. “Böyle düşüncelerini bana söyleyebilirsin ama yarından itibaren sessiz olmayı aklında tut. Burası önüne gelecek yemeği seçebildiğin bir ziyafet masası değil. Ya tabağındakini yersin ya da aç kalırsın. Kısmetine biraz şükretsen iyi olur yoksa az önce izlediğimiz fahişenin yanına düşersin.”

Emilia’nın omurgasından bir ürperti geçti. “Yarın mı?” diye fısıldadı, diğer kelimeleri duymamıştı bile.

Isabella’nın bakışı yumuşadı. Elini indirip Emilia’nın yanağını avucuna aldı. “Yarın,” diye doğruladı.

Emilia'nın yeni evi hakkındaki ilk izlenimi, koca bir *kale* olduğuydu. Koridorlarında kaybolacağına ve yıllar sonra çürümüş bedeninin bir şarap mahzeninde bulunacağına şüphe yoktu. Somerset Evi'nin iki katlık taş cephesi Strand'e bakıyordu, duvar çevrili arka bahçesi ise nehre kadar uzanıyordu. Saraya benziyordu çünkü eskiden bir saraydı; birkaç sene önce Lord Hunsdon'a hediye edilene kadar Kraliçe Elizabeth'in evi olmuştu.

Emilia'yı almaya gelen araba, hayatında gördüğü en şık araçtı. O kadar iyi bir süspansiyon sistemi vardı ki Emilia Arnavut kaldırımından geçtiklerini neredeyse hissetmemişti. Kapıya Hunsdon'ın hane arması çizilmişti: Ortasından siyah bir şerit geçen bir kalkan ve şeridin içinde üç gül.

Araba durunca eldivenli eliyle eteğini düzeltti ve kapının açılıp bir hizmetçinin inmesine yardım etmesini bekledi. Isabella'yı düşünüp çenesini kaldırdı, ayrılmadan önce Emilia'ya sarılmış ve *oranın sahibiymişsin gibi yürü* demişti.

En şık saray kıyafetlerini giymişti ama saçları Whitehall'a giderken yaptığı gibi toplu değildi. Styx Nehri gibi sırtına akıyordu, kalçalarına değiyordu. Uzun ve dalgalı saçlar, el değmemiş bir hanımın işaretiydi.

Ve deli kadınların diye düşünerek eğlendi Emilia.

Evin devasa kapısına gelince başını kaldırdı. Burada da hane arması vardı ama üzerinde Hunsdon ailesinin sembolü olan kuğu ve mottoları da yer alıyordu: *Comme je trouve*.

Bulduğum gibi.

Emilia bunu düşündü. Hunsdon onu bulmuştu ve şimdi sahibi olmuştu.

Ağır kapı açıldı ve üniformalı bir hizmetçi Emilia'yı karşıladı. Taş merdivenin ve daha fazla hizmetçinin olduğu mağara gibi odaya girerken Emilia ile göz teması kurmadı. Hizmetçilerin bir kısmı temizlik yapıyor, kimi çiçekler için vazo çıkarıyor,

kimi şamdanlardaki mumları değiştiriyordu. Emilia'nın aklına Grimsthorpe'daki arı kovanları geldi; bütün çalışanlar, onun gibilere alaka gösteremeyecek kadar meşguldü.

Kıyafetlerini bir erkeği tahrik edecek şekilde çıkarmayı öğrenmişti, İtalyanca erotik şiirler okuyabiliyordu, zor bir günün yorgunluğunu lavtasıyla çaldığı ezgilerle giderebiliyordu ama şimdi ne yapacağını bilmiyordu.

Öğleden sonrası ışığının kemerli camlardan içeri sızışını izledi. Belki yeterince hareketsiz durursa onu bir heykel sanabilirlerdi.

“Ah! Hanımefendi!” Uzun olduğu kadar yuvarlak bir kadın, koşar adım Emilia'nın yanına geldi. Belindeki kocaman anahtar halkasına bakılırsa başhizmetçi olmalıydı. “Yoldan geldiniz, bir temizlenip dökünmek istersiniz siz,” dedi, oysa Isabella'nın evinden Somerset Evi'ne yol hiç de uzun değildi. Belki de Emilia'ya aksi söylenene kadar odasında kalmasını ima ediyordu.

Başhizmetçi, merdivene doğru yalpalamaya başladı, Emilia'nın arkasında olduğundan emin olmak içim omzunun üzerinden arkasına baktı. “Ne de minyon şeymişsiniz,” diye mırıldandı. Emilia kadını zor duydu. Koridorda sıralı resimlere, Hunsdon'ın uzun ve ince suratına sahip adamlarla kadınlara bakmakla meşguldü. Gözleri onu takip ediyor gibiydi.

“Lord hazretleri size bu odayı hazırlattı,” dedi hizmetçi, bir kapıyı açarken. “Ayakçılar sandıklarınızı birazdan getirir, nedimenizin adı da Bess. İsterseniz hemen yollayayım.”

Emilia'nın gözleri kubbeli tavanla saf ipekten duvar kâğıdı arasında gidip geldi, sonra krem rengi kadife kaplı devasa yatağa takıldı. Bir tuvalet masasında gümüş saplı bir tarak, parfüm şişeleri ve işlemeli bir el aynası vardı. Odada o kadar çok hava ve ışık vardı ki Emilia uçuyor gibi hissetmeye başlamıştı.

Bu bir kafesse, kafesi güzeldi.

Hizmetçinin hâlâ bir cevap beklediğini fark edip gülümsemi ve başını iki yana salladı. “Sağ ol, istemem. Biraz yalnız kalabilir miyim?”

Kadın başıyla onaylayıp kapıya yöneldi.

“Bir saniye... Adın ne?”

Kadının ağzı şaşkınlıkla açıldı ve ön dişleri arasındaki boşluğu ortaya çıkardı. “Mary, Hanımefendi.”

“Mary, benim adım Emilia,” dedi. Bu güzel odada uyuyacak olabilirdi ama Mary gibi o da Hunsdon’a hizmet etmek için buradaydı. Aralarında ince bir çizgi vardı.

Kapı Mary’nin arkasından kapandığı anda Emilia eldivenlerini çıkardı ve camdan dışarı baktı. Manzarası bir bahçe labirenti ve hizmetkârların budayıp dize getirdiği diğer bahçelerdi. Onların da ötesinde karanlık ve miskin Thames Nehri akıyordu. Emilia parlak gözleriyle arkasına döndü ve yatağına koştu, havaya sıçrayıp yüzüstü yatağa düştü. İçi yumuşak ve hoş kokulu bir şeyle doldurulmuştu, sırtüstü dönüp ipek gölgeliğe baktı.

Gerçekten bir kraliçe için yapılmış odasındaydı. Emilia birden Isabella’nın açıklamaya çalıştığı şeyi anladı: Bu takastan elde ettiği şey, Hunsdon’ın elde ettiğine denkti. Evindeki bir diğer güzel eşya olacaktı, o da Emilia’ya hiç itiraz etmeden bir ev verecekti.

Hafif bir tıkırtı geldi, az sonra da kapı açıldı. Hunsdon, eli kıvrımlı ahşapta duruyordu. “Gelebilir miyim?” diye sordu.

Emilia doğruldu, kızardı ve yataktan inip ayağına kalktı. Bu anın zarafetini bozan tek detay, ayakkabılarını çıkarmış ve kalın halıda çoraplarıyla duruyor olmasıydı. Ayak parmaklarını kıvırdı, eteği ayaklarını örtsün diye hafifçe öne eğildi. “Lordum,” diyerek reverans yaptı. “Burası sizin eviniz, istediğiniz yere girebilirsiniz.”

Hunsdon üç adım attı, Emilia ile arasında hâlâ bir adam boyu mesafe vardı. Emilia dudağını ısırıldı. *Şimdi mi olacaktı. Hemen şimdi mi?*

Ne beklemesi gerektiğini biliyordu ama yine de korkabilirdi.

“Odandan memnun musun?” diye sordu Hunsdon.

“Hem de çok, Lordum.”

“İstediğin bir şey olursa söylemen yeterli.”

Emilia başını öne salladı.

Zihninde Isabella’nın sesi yankılanıyordu: *Bu adamlar edilgen olmanı istemez, bütün işi onlara yıkmanı sevmez. Onlara iş yaptıran karıları var zaten.*

Emilia kendini kasıp çenesini kaldırdı ve doğruca ona baktı. Mavi damaskolu bir ceket giyiyordu. Belinde gümüş düğmeleri vardı ve yakası destekliydi. Kaskatı ketenden bir fırfır, boy-nunu ve bileklerini örtüyordu. Çorapları griydi, bir elinde deri eldivenler vardı, eve az önce gelmiş gibiydi. Sol elinde yakut bir yüzük vardı.

Saçları gümüşiydi ama Emilia eskiden kızıl olduklarını anlayabiliyordu. Sakalları da griydi ve kısacık kesilmişti. Emilia, Hunsdon’ın en iyi özelliğinin gözleri olduğuna karar verdi. İnsanın en sevdiği elbisesi gibi yumuşak bir maviydi; solgundu ama en sevdiği anılarıyla doluydu.

Emilia korsesinin arkasında zikzak yapan bağcıklara uzandı. Derin bir nefes aldı ve çekip düğümü açtı.

Hunsdon o kadar hızlı yanında bitti ki Emilia’nın nefesi boğazında kaldı. Emilia’nın ellerini eline aldı Lord. Sonra yavaş ve dikkatli hareketlerle düğümü geri bağladı. Ağzının kenarı kıvrıldı. “Zamanımız var, değil mi?”

Emilia yutkundu.

“Acaba,” dedi kulaklarının uçları kızararak, “Portakal bahçemi görmek ister misin?”

“Bahçe... Portakal bahçeniz mi?”

“Evet.” Hunsdon gülümsedi. “Bitkilerime bakmaya.”

“Çok isterim Lordum,” dedi Emilia.

Hunsdon, Emilia’nın ayakkabılarını giymesini bekledi ve eline uzandı. Emilia bir kalp atışı boyunca taş kesildi, sonra kendini zorlayarak parmaklarını parmaklarına geçirdi. Hunsdon, avuçlarının birbirine değdiği yere baktı ve nazikçe sıktı.

Onu merdivenden aşağı indirdi, büyük salonun önünden geçirip evin arkasına, bahçelere çıkardı. Okka gülleri ve düğün-çiçekleri, menekşeler ve er salepleri, güzelce budanmış alıç ve ardıçlar vardı. Ahşaptan ve camdan bir yapı öyle bir dikilmişti ki Londra yağmurundan kurtulup da kendini gösterebildiği zaman güneş ışığı, her yandan aydınlatıyordu. Hunsdon kapıyı açıp Emilia’yı davet ettiğinde yüzüne bir ejderhanın nefesi gibi bir sıcak dalgası çarptı.

İçeride dallarından parlak meyveler sarkan gür portakal ve limon ağaçları vardı. Koku taze ve tatlıydı. Emilia nemden cildine yapışan kıyafetini çekti. Bu sırada Hunsdon bir sulama kabını alıp bir misket limonu ağacının köküne doğru eğdi. “Burada çok zaman geçiririm,” diye itiraf etti. “Ellerim toprağa gömülüyken kendimi huzurlu hissediyorum.”

“Bitkilerin sizi laf cambazlığı yapmaya da zorlamadığını tahmin ediyorum,” diye ekledi Emilia. Sürekli sarayda olmak hayli yorucuydu.

Hunsdon’ın dudakları seyirdi. “Aynen öyle, fidanların çoğu harika dinleyiciler.”

Emilia inci gibi dizilmiş ağaçların arasında yürüdü, toprak çuvalı ve küreklerin durduğu çalışma tezgâhının yanından geçti. Tıbbi otların önünde durduğu sırada Hunsdon yanına

geldi. Biberiye, adaçayı, nane, maydanoz. “Bunları nedimeler için yetiştiriyorum, şifa için.”

Emilia başını salladı. “Karakafes otu,” dedi. “Ve yüksük otu... Ban otu.” Hunsdon’a döndü. “Bunlar zehir değil mi?”

Hunsdon hafifçe gülümsedi. “Şimdiden kuyumu mu kazmaya başladın?”

Emilia uzun bir sırtığın üzerinden doğan güneş gibi bir şey gördü ve daha yakından bakmak için koştu. “Hiç böyle bir şey görmedim!”

Hunsdon ellerini arkasında kavuşturdu. “Yeni Dünya’dan geldi.”

“Ne münasip,” dedi Emilia, seranın nemli ışığı tenine vururken. “Ben de kendimi tropik bir adanın sahiline vurmuş gibi hissediyorum.” Üzerine sarmaşık dolanmış bir kalasa yaklaştı. Sarmaşıktan küçük kırmızı küreler sarkıyordu, kabukları parlaktı ve ele sıcak geliyordu. “Kalp de mi yetiştiriyorsunuz Lordum?”

“El mecbur,” dedi Hunsdon. “Seni gördüğüm anda kendi kalbimi kafesinden uçup hizmetine girmeye zorladın.” Kürelerden birini avucuna aldı. “Bunun adı domates. İtalya’ya bir seyahatimden getirdim. Çok güzel ama zehirli.” Birden bir şey hatırlamış gibi tezgâhın arkasına geçti ve bir hançer aldı ve Emilia’nın gördüğü en tuhaf çiçeği kesmeye koyuldu. Bir dikenli yapraklar yatağının ortasında sarıcana bir şekil vardı, basilisk gibi pullarla kaplıydı, üzerine de küçük dikenlerden bir taç kondurulmuştu. Bitkinin omurgası ve sivri noktaları yaklaşacak kişileri uyarıyor gibiydi.

Ama Hunsdon yuvarlak tabanını kestiği bitkiyi tezgâha geri koydu. Dikenleri ve pulları özenle ayıkladı, çalışırken bir yandan da konuşuyordu: “Ananas hiç davetkâr bir meyve değil,” dedi, bitkiyi ikiye bölerken. “Ama dış kabuğun ne önemi var ki? Önemli olan içimizdeki değil mi?”

Meyvenin eti canlı ve suluydu. Hunsdon onu daha küçük parçalara böldü. “İyi bir bacak sendeler, sağlam bir sırt eğilir. Siyah sakal beyaza döner, gür saçlar dökülür.” Meyveden kestiği bir üçgeni Emilia’ya uzattı. “Ama iyi bir kalp, canım... İyi bir kalp hem ay hem güneştir.”

Meyve parçasını Emilia’nın diline koydu. Tatlılıktan yakıyor-du; şarap, şeker ve çiçekler bir araya gelmiş gibiydi, neredeyse dayanılmaz bir tattı.

O gece Emilia yıkandı, saçını ördü ve Isabella’nın söylediği her yere parfüm sürdü. Hizmetçiye çıkmasını söyledi ve aklında sorularla devasa yatağa baktı. Örtünün üzerinde mi beklemeliydi? Altında mı? Hunsdon onu çıplak görmeyi mi beklerdi yoksa bir hediye gibi kendi açmak mı isterdi? Bir yanan mum bırakmalı mıydı hepsini söndürmeli miydi?

Geceliğiyle yatağın ucuna oturmaya karar verdi ve tüm örtüleri üzerine çekti. Komodindeki lambanın ışığı kucağını, yumruk yapıp cildine bastırıldığı tırnakların bıraktığı izleri aydınlatıyordu.

Emilia mekanik olarak ne beklemesi gerektiğini biliyor-du. Isabella baldırını sertçe çimdiklemişti, “Böyle,” demişti. “Sonra acı kalmıyor.” Emilia sadece sonrasında farklı hissedip hissetmeyeceğini merak ediyordu. Yaşlanmış hissedecek miydi?

Hunsdon karşısına kıyafetsiz çıktığında olacakları da merak ediyordu. Isabella bunun hayatının performansı olması gerektiğini söylemişti. Hunsdon’a dünyanın görüp gördüğü en kudretli erkek gibi hissettirmeliydi. Isabella, iltifatla her kapıyı açabileceğini söylemişti.

Uzandı, doğrulup örgüsünü tutan kurdeleyi çekti, saçını açtı.

Hunsdon bu kez kapıyı açmadan önce tıklatmadı. Bir rob-döşambr giymişti, başında bir gece takkesi ve ayağında terlikler

vardı. Baldırları çıplaktı ve derisi yarı saydamdı, altındaki harita gibi mavi damarlar belli oluyordu. Yüzündeki girinti çıkıntıları vurgulayan, ona korkunç bir ifade veren bir mum tutuyordu elinde.

Emilia gevşemeye çalıştı, gerçekten çalıştı ama elleri açılmak bilmiyordu “Lordum,” diye mırıldandı.

Hunsdon odaya göz gezdirdi. “İyi misin? Bir ihtiyacın var mı?”

Emilia hızlı bir çene hareketiyle onayladı. Hunsdon yatağa yaklaştı, mumunu komodine bıraktı ve Emilia’nın üzerine eğildi.

Emilia kalbi taklalar atarken gözlerini yumdu ve Lord’un ellerini yüzünde hissetti. Kuru, soğuk, sonbahar yaprakları gibi.

Hunsdon alnını öpüp geri çekildi, mumunu geri aldı. Alev dans etti, başı dönmüştü.

Emilia dudağını ısırды. “Şey arzu etmez misiniz...?”

Hunsdon yukarıdan ona bakıp gülümsedi. “Daha ilk gecen,” dedi, bir önemi varmış gibi.

Emilia’nın önemi varmış gibi.

“Bugün ne yapacaksın?” diye sordu Hunsdon ertesi gün Emilia’ya, yemek salonunda öğlen yemeklerini yerlerken. İlk tabaklarında badem ezmesi, kurutulmuş şeker ve soyulup fırınlanmış elmalar vardı. Servisçi kızlar büyük bir salata, hardallı haşlanmış domuz, kızarmış kaz ve zeytinli turta getirmişti. Emilia, Kontes ve Baron ile de iyi yemekler yemişti ama hiçbiri böyle değildi, burada her yemek gerçek bir ziyafetti.

Emilia tabaklarının üzerinden Hunsdon’a baktı. Evde kendisinin ne kadar sözü geçeceğini, Hunsdon’ı eğlendirmesi gerekmeyen anlarda ne yapacağını hiç düşünmemişti. “Ben... Bilmiyorum.”

Hunsdon kaşlarını çatdı. “Grimsthorpe’ta neler yapardın?”

“Derse girerdim,” dedi Emilia. “Okurdum. Dans ederdim. Flüt ya da lavta çalardım.”

Hikâyeler uydururdum, diye düşündü ama buna çocuk eğlencesi denip geçileceği kesindi.

“Hepsini burada da yapabilirsin,” dedi Hunsdon. “Bir de yeni kıyafetlerin için kumaş seçmeni isteyeceğim.”

“Benim kıyafetlerim var Lordum.”

Hunsdon gülümsedi. “Pek tabii var. Şimdi daha çok olacak.”

Emilia hediyeği geri çevirerek Hunsdon’ı kızdırma riskine giremezdi ama bu durum hoşuna gitmemişti. Sanki... Dengesiz bir durumdu. Emilia’ya dokunmamıştı, ona sahip olmamıştı, bu yönde bir ilgi bile göstermemişti. Emilia’nın bir eksiği olduğu için miydi yoksa? Isabella’nın derslerine rağmen bir yanlışı mı yapıyordu?

Öyle de olsa sadece kaçınılmaz olan erteleniyordu.

Emilia, Lord’un bıçağını bırakmasını ve birasından bir yudum almasını izledi. Belki gerçekten sadece bir dost istemişti. Buna itirazı olmazdı. “Ya siz efendim? Siz gününüzü nasıl geçireceksiniz?”

Hunsdon şaşırmış göründü, sanki hesap vermeye ya da kimsenin ilgisini çekmeye alışkın değil gibiydi. “Bana yollanan oyunlara göz gezdireceğim,” dedi. “Kraliçe’nin huzurunda oynanacak olanı seçeceğim.”

“Sarayda herkes bir rol oynarken Majestelerine bir eğlence seçmek zor olsa gerek.” Göğsünü öne çıkararak ayağa kalktı. “Benim, tatlı Robin’in, gözden,” dedi sesini Leicester Kontu gibi tizleştirerek. “Tez ayaklı bineklerimizle dünyanın sonlarına gideceğiz...” Gülümsedi. “Ben gizli gizli senin kuzeninle evlenene ve sen beni sürgün edene kadar.”

Bir anlığına Hunsdon donup kaldı ve Emilia şansını fazla zorlamış olabileceğini düşündü. Isabella ile saray siyaseti hakkında

gizli gizli şakalaşmak başka bir şeydi ama Lord Chamberlain, onları var eden kumaşın bir parçasıydı.

Sonra dudaklarına bir gülümseme yayıldı. “Bir tane daha yap,” diye talep etti. “Walsingham?”

Emilia boynunu çenesi tavanı gösterene kadar esnetti, Kraliçe’nin başsekreteri gibi havalara girdi. “Boyunluğumuz ne kadar yüksek olursa Tanrı’ya o kadar yakın oluruz Majesteleri.”

Hunsdon kükrercesine bir kahkaha attı ve ayağa kalktı. “Senin tersine denk gelmeyeyim,” dedi.

Her gece Emilia’yı başından öpüyor ve başka hiçbir şey yapmıyordu. Emilia her gün saray yavrusu evde yapacak bir şey bulamadan dolaşıyordu. Hunsdon bazen çalışma odasına kapanıp okumaya dalıyordu. Bazen portakal bahçesine gidiyordu. Bazen saraya.

Emilia metres hayatı hakkında çok şey düşünmüştü ama yalnız kalacağını hiç tahmin etmemişti.

Bir ay sonra Emilia mutfaktaki hizmetçilerle ve seyislerle arkadaş olmuştu. Bahçıvanlara o kadar çok soru sormuştu ki önce işlerini bitirmek için izin istemek zorunda kalmışlardı, tüm sorularına cevap verirlerse görevlerinden geri kalıp kovulabilirlerdi.

Bir sabah kafeslerin orada Baron’un şahincisiyle karşılaştı, av kuşlarından birini ava çıkarmıştı. Hiç avlanan bir şahin görmemişti çünkü sadece belli bir seviyenin üzerindeki soyluların şahin sahiplenmesine izin vardı. Emilia yaklaşırken şahinci şapkasını çıkardı ve “Leydim,” dedi.

John, Emilia’dan büyük ama Hunsdon’dan gençti, dağınık sarı saçları bir karahindibayı andırıyordu. Eldiveninin üzerine, başına ipek bir başlık geçirilmiş genç bir kuş tünemişti, başlığın tepesinden birkaç tüy çıkıyordu. “Pek yakışıklıymış,” dedi Emilia.

“Affınıza sığınırım Hanımefendi.” John’un yüzü kıpkırmızı oldu. “Şahinler dişi olur.”

Emilia biraz daha yaklaştı. “Neden karanlıkta tutuluyor?”

“Yordamı budur. Oyun zamanına kadar.”

“Bugün avlanacak mı yani?”

“Umarım,” dedi John. “Yaralandı, iyileşiyor. Kanadını kırdı.”

“Ah canım,” diye mırıldandı Emilia, şahin başını yana eğdi. “İyileşti mi?”

“Evet, bakımını yaptım. Başka bir kuşun tüyüyle aşıladım.”

Emilia şahinciye baktı. “Nasıl?”

“Yeni tüye demir bir iğne geçiriyorsunuz, diğer ucunu kırık tüye takıyorsunuz, sarıyorsunuz ve dua ediyorsunuz. Olmuş mu olmamış mı bugün göreceğiz.”

“Avlanmasını izleyebilir miyim?”

John, Emilia’ya gülümsedi. “Tabii. Belki size gösteriş yapmak ister.” Elini çevirip Emilia’ya şahinin bileklerine bağlı ipek kelepçeleri gösterdi, ardından kendi bileğine bağlı deri kayışları sıktı. Şahinin ayaklarından birinde küçük bir zil vardı. “Şahini rüzgâra karşı salmak gerekir, yoksa geri gelmez,” dedi John, esintiye doğru dönerken. “Haydi güzelim,” diye fısıldadı kuşa, üzerlerinden birkaç çulluk geçerken. Başlığını çıkardı.

Şahin çulluklara doğru havalanmadan önce parlak bir göz, bir anlığına Emilia’ya takıldı. O anlığına zaman durdu ve kuş kanatlarını açtı, çırpıtı, göğe yükseldi.

Şahin bir an oradaydı, az sonra bir bulutun önündeki bir siluetti. Zirveye, çizdiği yayın doruğuna ulaştı ve göz alıcı bir hızla çulluklardan birine doğru dalışa geçti, avına pençelerini geçirdi.

John, şahinin alçaldığı yere doğru koştu, ölü kuşu pençelerin arasından kurtardı. “Aferin kızıma,” diye şahini övdü ve eldivenine oturtup başlığını geri taktı.

“O kadar yakaladı, ona bir şey yok mu?” diye sordu Emilia.

“Avının kafasını alacak,” diye söz verdi John.

Emilia şahinin kanadına çekinerek dokundu. “Aferin,” diye fısıldadı. Ve şahinciye baktı. “Aşılama işe yaramasa ne olacaktı? Bir daha avlanamayacak mıydı?”

John kaşlarını çattı. “İşini yapamayan bir kıza bakmanın âlemi yok, değil mi?” diye sordu.

O gece Emilia yatağında ipek gece bonesine bakarken nefes kesici bir başlık gördü.

Kontes Bertie’nin verdiği yazma kutusuna uzandı, bir kâğıt çıkardı ve kalemine yeni bir uç taktı. Küçük meşe uru mürekkebi şişesini çıkardı. Kalemi kâğıda değdirdi ve kelimeler kaleminden akmaya başladı:

*Karnı aç şahinim, kursağı boş,
Aç kalmalı boyun eğene dek,
Yoksa bir daha dönmez yemliğe,
Yapma kuşumun önünde duran...
Sahip sesine dönmesi için,
Başka bir eğitim ister şahin,
Sinirle kanat çırpın itaatsiz,
Şu çulluklar gibi izlenmeli.*

Doğru mu acaba diye merak etti Emilia. Şahin sadece avlanmasına izin verilmesinden memnun muydu? Bunca zamandır esir olduğu için özgürlük hissini hatırlamıyor muydu?

“Bu ne dikkat böyle,” dedi Hunsdon ve Emilia anında doğruldu. Hâlâ nemli sayfayı içgüdüyle kaptı ve arkasına sakladı.

“Girdiğinizi duymadım Lordum,” dedi.

“Kelimelere kapılmıştın. Mektup mu yazıyordun acaba?”

“Şiir.”

Hunsdon başını eğdi. “Yazdığını bilmiyordum.”

Emilia yazma kutusunun kapağını açıp kalemikle mürekkebinin içine koydu. “Kafa dağıtmalık saçma bir uğraş işte.”

“Dizelerini benimle paylaşır mısın?”

Emilia’nın boynundan yukarı bir sıcaklık hücum etti. “Bugün değil,” dedi.

“Ah.” Hunsdon başını öne eğdi. “Benim de bekleyecek bir şeyim olur böylece.” Hafifçe öne eğildi. “İyi geceler Emilia.”

Kapıya yöneldi, Emilia kendini yataktan inip odayı yarılarken buldu. “Bekleyin.”

Hunsdon, eli kapı kolunda, arkasına döndü.

“Bu oda için minnettarım Lordum, bu ev için de. Kıyafetler, ziyafetler, bana sağladığınız her şey için de.”

Hunsdon kasıldı. “Ama...?”

“Ama beni bir yere götürseniz olur mu? Herhangi bir yere.”

Hunsdon’ın gözleri parladı. “Ne kadar... *Bilinmek* istediğinden emin olamıyordum,” diye cevap verdi. “Yani elbette, seve seve.”

Emilia, başka bir hayatta bütün yemeği yiyebileceğinden bihaber, avının kafasını yiyen şahini düşündü. Aralarındaki birkaç adımı yürüdü, parmak uçlarına kalktı ve Hunsdon’ı yanağından öptü.

Hunsdon elini Emilia’nın dudaklarının değdiği yere götürdü, gözlerini devirip sendeleyerek bayılma taklidi yaptı. Emilia içinden bir kıkırdamanın yükseldiğini hissetti ve Hunsdon kapıyı arkasından kapattıktan sonra uzunca bir süre az önce durduğu yere baktı.

Kraliçe turnuvaları severdi, şövalyeler uçları köreltilmiş mızraklarla düello yapsa da dövüşler, hazırda bir hekim bekletmeyi gerektirecek kadar tehlikeliydi. Emilia, Whitehall köşkünün geniş tribünlerinde, yanında Hunsdon'la, koluna girmiş oturuyordu.

Somerset Evi'nden çıkabildiği için o kadar neşeliydi ki Hunsdon ile aralarındaki ilişkiyi bir bakışta doğru şekilde varsayan soyluların göz ucuyla bakışlarını ve fısıltılarını neredeyse fark etmiyordu bile. Gerçekten anlaşılmayacak gibi değildi; Lord Chamberlain inci işlemeli siyah kadife ceketini giyiyordu, Emilia'nın kıyafeti de onunkine mükemmel uyuyordu. Hunsdon'a eşlik etmek için değil, onu tamamlamak için orada olduğu gün gibi ortadaydı.

Muhteşem bir pazar gününün öğlen vaktiydi ve müsabakaların ikinci günüydü. Bahçe renklerle âdeta patlıyordu, her yarışmacı kendi alacalı çadırını getirtmişti, kimileri gümüş ipliklerle süslenmişti, hepsinin tepesinde atlarına giydirdikleri renklerle uyumlu flamalar sallanıyordu. Tezgâhların üzerine gökkuşağı gibi serili kumaş balyaları, Emilia'ya Spitalfields'taki kumaş tüccarlarının depolarını hatırlatıyordu.

Bu turnuvaya Spitalfields'tan gelen tek kişi olduğuna şüphe yoktu.

Bu hafta sonu, kendine Callophissus adını veren Arundel Kontu ile Kırmızı Şövalye Sör William Drury'nin karşılaşması vardı. Emilia'nın birazını tanıdığı, çoğunu tanımadığı on yedi yaver de yarışmadaydı. Dört kont (Leicester, Northumberland, Pembroke ve Worcester) jüri üyesiydi. Bugünkü çarpışmadan sonra en yüksek puanı alan şövalye, Oxford Kontu tarafından bağışlanan altın zincirin sahibi olacaktı.

Emilia şimdiden eve vardığında yazacağı dizeleri düşünüyordu.

Oxford, turuncu taftalı bir çadırdan çıkarken güneş, cilalı zırhı üzerinde parlıyordu. Baştan aşağı süslenmiş, her yaprağı

ve kabuğunun her parçası ışıldayan bir defne ağacına gitti. Ağacın dibinde diz çöktü, metal eldivenini kalbine koydu ve başını Kraliçe Elizabeth'e doğru eğdi.

Ardından kalkıp atına bindi, tribünlere mızrağını kaldırıp uzatabileceği kadar yaklaştı.

Ortaçağ turnuvalarından kalma bir âdetti bu; şövalyeler bir leydiden bir armağan isterdi. Aldıkları kurdeleyi, eşarbı ya da şalı zırhlarına bağlayıp bağlılıklarını belli ederlerdi.

Kraliçe, Kont'a uzun bir süre baktı, hâlâ gözünde yükselmiş değildi, sonra nedimelerinden birine Oxford'a ipek bir şal vermesini söyledi. Kontun yaveri, şalı zırhın üzerinden bileğine bağladı.

“Dikkatli ol Oxford,” dedi Kraliçe, “Kalbim elinde.”

Oxford atını düello sahasına doğru dizilmiş on iki çıtaya çevirdi. Mızrağını kaldırıp atını mahmuzladı ve ilerlemeye başladı. Düello sahasını bir toynak ve toz fırtınası içinde geçerken on iki çıtanın hepsini paramparça etti. Tribünde kopan alkış tufanının ortasında Emilia alkışlamak için ayağa kalktı.

Hunsdon ona gülümsedi. Kont atından inip yeni yarışmacı gelirken Kraliçe'nin sesi duyuldu: “Lord Chamberlain? Gelir misiniz?”

Emilia, Hunsdon'ın kalkıp Kraliçe'nin yanına gitmesini izledi. İki soylu kadın, avlarını gözleyen kargalar gibi Emilia'ya yaklaştı. Yanında Hunsdon olmayınca bir anda hep bir sonraki eğlence malzemesinin arandığı sarayın açık hedefi olmuştu.

Emilia, Hunsdon'a hamisi denmesinin bir sebebi olduğunu anladı.

Kadınlardan biri uzun ve soluktu, cildini Kraliçe ile aynı, o sıralar çok moda olan beyaza boyamıştı. Uzun burnunun üzerinden ona baktı, açık kahverengi tenini ve minyon yapısını inceledi. “Lord Chamberlain'in bu kadar düştüğünü de görecektik miydik?”

“Düşüğünü mü?” diye karşılık verdi Emilia. “Beni düşük mü buldun, boyalı direk? Buradan tırnaklarımın gözlerine ulaşmayacağını mı umdun yoksa?”

Sözleri ani sessizliğe düştü ve Emilia, söylediklerinin Kraliçe, Sör Walsingham, Lord Hunsdon ve tribündeki herkes tarafından duyulduğunu fark etti.

Birden sahada at koşturan şövalyenin mızrağını göğsüne geçirmesini istedi.

Soylu kadın kaşlarını kaldırdı. “Küçük ama cazgır.”

Çınlayan kahkahalar, Emilia’nın yanaklarını yaktı.

Buzlar Şövalyesi Sör Thomas Perrot, Kraliçe’yi onurlandırmak için tribüne yaklaştı ama daha hükümdarı selamlayamadan Emilia saçındaki kurdeleyi çekti ve tırabzanların üzerinden sarkıp “Armağanımı kabul edin asil şövalye!” diye bağırdı.

Kraliçe öfkeden titreyerek ayağa kalktı. “Bu kız benimle alay mı ediyor Hunsdon?”

Lord Chamberlain’in yüzü bembeyaz kesildi ve Emilia hatasını derhal anladı. Kraliçe’yi selamlayacak bir şövalyenin dikkatini dağıtmak, aptallıktan da kötüydü. İhanetti.

“Dünyamıza yeni alışıyor Majesteleri,” dedi Hunsdon. “Sizi alaya almak istemedi.”

“O zaman *seni* alaya alıyor,” diye parladı Kraliçe. “Eğit şunu. Çocuk muamelesi yaparsan o da çocuk gibi davranır.”

Emilia’nın tırnakları eteğini sıktı. Sanki herkes sırrını biliyordu: Bir metres olması gerekiyordu ama hâlâ Hunsdon’ın elini sürmediği hizmetçisiydi. Hepsi çocuk olduğunu düşünmekte haklıydı.

Gözlerini kaldıracak cesareti topladığında şövalye sahaya dönmüştü. Kraliçe oturmuştu.

Ve Hunsdon gitmişti.

Emilia sıçrayarak uyandı, odadaki tek mumun alevi salınırken yatağında doğruldu. Hunsdon'ın Somerset Evi'ne dönmesini beklerken uyuyakalmıştı. Karanlık gökyüzüne bakılırsa saatler geçmişti. Cibinliğini açtı, ayaklarına terliklerini geçirdi ve parmak uçlarında, Hunsdon'ın yatak odasına giden koridora girdi.

Henüz buraya davet edilmemişti.

Kapıyı tıklattı ama cevap gelmedi, tokmağı çevirip içeri baktığındaysa sadece şöminede etrafına taşlar dizilmiş bir ateş ve boş bir yatak gördü.

Turnuvadan sonra verilen ziyafette Hunsdon, uzun bir masanın ucuna oturtulmuştu, Emilia'nın çok uzağındaydı. Emilia, ertesi dönem Cambridge'in başına geçecek kontun üçüncü oğluyla kibarca sohbet etti. Karşısında, çorbasını içtikten sonra uyuyakalmış zengin bir dul vardı.

Hunsdon'la sadece bir kere, yemeğin sonunda, kısaca konuşmuştu. Somerset Evi'ne geç geleceğini söylemişti. Emilia onu beklemeden dönmeliydi.

Emilia karanlık odalarda kendinden emin adımlarla gezdi. Boğazının düğümlendiğini hissetti, Somerset Evi'ni tam kovulmadan önce öğrenmişti.

Lord Chamberlain'in çalışma odasının kapısı aralıktı ve Emilia daha içeri bakmadan, Lord'un kaleminin hışırtısını duyabiliyordu. Hunsdon'ın başı yazı masasına eğilmişti, masasının her yeri kâğıt yığınlarıyla kaplıydı. Şömine bir iblisin ağzı gibi yanıyordu, bir şamdandan sol tarafındaki kâğıtlara mum damlıyordu.

“Beni de uyku tutmadı,” dedi Hunsdon, Emilia'ya bakmadan. Kalemi birkaç satır yazının üzerini çizdi. “Bazen en iyi gecenin köründe çalışabildiğimi hissediyorum, söylemiş miydim?”

Emilia içeri girdi, kapıyı kapattı ve kapıya yaslandı.

“Bu,” diye devam etti Hunsdon, Emilia sormuş gibi, “Lord Strange’in adamlarının sunduğu bir oyun. Sahneye çıkmadan önce yazarın eskizi temize çekiliyor ve bir nüshası incelemem için bana yollanıyor.” Marjine bir not karaladı. “Benim görevim izin verme ve sansürleme. Bazı yerleri çıkarıyorum, bazı yerlere öneriler not ediyorum ama sıkıntılı bir şey yazan oyun yazarlarını Kule’ye kapattırdığım da oluyor.”

Emilia bir adım öne çıktı. “Sıkıntılı mı?”

“İhanete varan oyunlar. Fazla dindar oyunlar. Hristiyanlığa karşı oyunlar. Halkı galeyana getiren oyunlar.” Omuz silkti. “Sadece soytarılarn sözlerini sansürleyemiyorum, onlar genelde aktörün o anki doğaçlaması oluyor.” Hunsdon, Emilia içeri girdiğinden beri ilk kez başını kaldırdı. “Düşünmeden konuşmanın çok kötü sonuçları olabiliyor, değil mi?”

Emilia nefesinin kesildiğini hissetti. “Bugünkü davranışlarım için üzgünüm Lordum.”

Hunsdon’ın ifadesi yumuşadı. “Biliyorum.” İç çekerek bir diyalog parçasının üzerini çizdi.

Emilia yaklaştı, masanın karşı tarafına geçti, parmakları aynı kâğıdın üzerinde birbirine değdi. “Bana neden bu kadar iyi davranıyorsunuz?”

Hunsdon kalemını bıraktı. “Neden davranmayayım?”

Cidden iyi bir adam, diye düşündü Emilia. Burası çok da kötü bir yer değildi. Hunsdon’ın masasına yayılmış kâğıtlara baktı. Hayatına bir trajedi olarak da bakılabilirdi komedi olarak da. Perspektif meselesiydi.

Emilia bir adım daha attı, masanın Hunsdon’la aynı tarafına geçti. Ellerini önce sandalyesinin iki kenarına koydu, sonra dirseklerinden omuzlarına kaldırdı, ta ki yüzünü avuçlarına alabilene kadar. Bu kadar yakından, gözlerinin çevresindeki

gözenekleri ve sakalının gümüşü parıltısını seçebiliyordu. Isabella'nın öğrettiği gibi öne eğildi ve onu öptü.

Hunsdon'un vücudundaki havayı kendi içine çektiğini hissetti. Ona uzanmadı ama sandalyesinin oymalı kenarlarını tutan elleri gevşedi. Emilia dilini Hunsdon'un dudakları ile dişleri arasında gezdirdi ve kucağına oturana kadar kıvrıldı.

Kitabına göre öptü, kendini âşık bir kadını oynayan bir oyuncu gibi düşündü. *Şimdi dön, şimdi ısır, şimdi em.* Birkaç uzun ve tembel an boyunca sadece ağzına odaklandı, parmaklarıyla başının arkasını okşadı, ta ki Hunsdon da onu acelesi varmış gibi öpmeye başlayana kadar.

Emilia kalktı, Hunsdon'un elini tuttu. "Gelin Lordum," dedi yumuşak bir sesle, yollarını aydınlatmak için şamdanı alırken.

Hunsdon bir gölge gibi Emilia'nın peşinden odasına geldi. Emilia onu yatağın ucuna getirdi ve şamdanı komodinine koydu. Geceliğinin kuşağını çözdü, eliyle bastırarak göğüslerine tuttu, elleri titremeyi bırakana kadar bekledi.

Bütün dünya bir sahne; bütün erkekler ve kadınlar sadece birer oyuncu, dedi kendine. Emilia, oyunların sonunda oyuncuların sanat maskesini çıkarıp kendi gerçekliklerine döndüğünü biliyordu. Şimdi de öyle olacaktı. Gerçek Emilia, kalbin Emilia'sı, katmanlarca yapmacıklığın altına gömülüydü ama bu yapımda sadece bir oyuncu değildi, Kendi hikâyesini yazabilir miydi?

Çok tuhaf bir histi, bir sahnenin parçası olmak ama *sahne*de olmamak. Emilia elbiseyi vücudundan çıkardığını, ateşin figürünü ortaya çıkarabilmesi için şöminenin önünde durduğunu kesin olarak biliyordu ama bunlar bir başkasına oluyormuş gibi hissediyordu. Hunsdon'ı soyarken nefesinin bir ölçü tutar gibi vücuduna ritmik girip çıkışını duyuyordu. Perde indi; onun üzerine çıkarken saçları ikisini odanın geri kalanından ayırdı. Elini yanağına götürdü ve bir sonraki repliğini o kadar dürüstçe

okudu ki gerçekte oyun arasındaki çizgi silikleşti: “Aşk değilse de bir şey diyor ki, sizi kaybedemem Lordum,” diye fısıldadı.

Hunsdon üste gelecek şekilde döndü, penisi Emilia’nın bacaklarının arasına değiyordu. “Bana Henry de,” diye düzeltti ve içine girdi.

Emilia’nın gözlerine yaşlar hücum etti. Hunsdon bir, iki, üç kez sallanırken Emilia ipek örtüye baktı. Hunsdon boşalırken vücudunun kasıldığını hissetti, az sonra da yanına uzandı.

Bitti, diye düşündü.

“Sen iyi misin?” diye sordu Hunsdon.

Buna ne cevap verilirdi ki? *İyi* kısmına diyecek yoktu, Emilia biraz yorgunsa da gayet iyiydi. Asıl mesele cümlelerin ilk kısmı, *sen* sözüydü. Artık kim olduğundan emin değildi.

Saniyeler sonra Hunsdon’ın yumuşak horlamasını duyduğunda yaşların yanaklarından akmasına izin verdi. Onları silebilir ya da temizlenmek üzere kalkabilirdi ama Hunsdon’ı rahatsız etmek istemiyordu.

Bu yüzden olduğu yerde heykel gibi yattı.

Hunsdon, saraydan eve geldiğinde Emilia’yı çalışma odasında, düzeltmeye yollanan oyun nüshalarını okurken bulmaya alıştı. Emilia ona oyunların özetini veriyor, hangilerinin tembelce yazıldığını ve hangilerinde nefesini kesen dizeler olduğunu söylüyordu. Bazen bir sahnenin dördüncü perdeden ikinci perdeye alınsa oyunun daha iyi akacağını, bir karakterin yeterince gerçekçi olmadığını söylüyordu. Hunsdon’ın fikirlerine değer verdiğini görmek Emilia’yı şaşırtmıştı, soru sormasına bile bir şey demiyordu.

Her şey gibi tiyatro da bir işti. Oyun yazarları bir kumpanyadan para alıyordu; Lord Strange’in Adamları, Lord Pembroke’un Adamları... Kendi oyuncu kadrolarına göre bir şey yazmaları

isteniyordu. Kumpanyalar eksilip çoğalarak değıştikçe oyunlar da yeni bir dekor ya da oyuncuyla çeşitleniyordu. Bu değışiklikleri ilk yazar yapacak diye bir kaide yoktu, herhangi bir yazar yapabilirdi. Metinler halkın okuması için hızlıca, aceleyle yazılıyordu. Emilia oyunları bu yönden arabalara benzetiyordu; insanı bir yerden bir yere götürdükleri sürece malzemelerinin bir önemi yoktu.

Yine de.

Londra'nın dışında bir hana gitmek için tutulan arabayla Kraliçe için hazırlanmış, devekuşu tüyleri ve yaldızlarla süslenmiş araba bir değildi.

Yeni hayatında birkaç ay geçirdikten sonra Emilia'nın Hunsdon'ın masasında okuduğu ilk oyun sahneye taşındı. Lord Chamberlain olarak Hunsdon, Londra'daki bütün performanslara katılıyordu. Lord Chamberlain'in metresi olarak Emilia da onunla gidiyordu.

Rose Tiyatrosu Bankside'a inşa edilmişti, dolayısıyla performansları izlemek için nehri geçmek gerekiyordu ama tiyatronun avlusuna toplanan iki bin kişi, bunun bir engel teşkil etmediğini gösteriyordu. Çıta ve alçıdan yapılmış çokgen biçimli, çatısı sazdan bir binaydı. Girişte bir kadın ahşap bir kutu tutuyordu; oyunu ayakta izleyenler giriş ücretlerini bu taşınabilir kasaya atıyordu. Balkonlar, yastıklı kanepeler yerleştirilmiş localar da vardı ama Hunsdon, Emilia'yı Lord Locasına götürüyordu.

Rüzgârda salınan siyah bayraklar, bugün oynanacak *Machia-vel*'in bir trajedi olduğu anlamına geliyordu. Hunsdon kalabalığı yardı, tiyatronun duvarına işeyen adamları ve istiridye ile portakal satan bir kadını geçti, çıktığı meyve kasasının üzerinde tiyatronun günah olduğunu çığırın püritene aldırış etmedi.

Localarına vardıklarında Emilia, tırabzanın üzerinden sarkıp sahne arkasına baktı, burada uçarak giriş düzenekleri

ya da savaş sahnelerini canlandıracak havai fişekler olabilirdi. Emilia oyunu Hunsdon'ın çalışma odasında okuduğunda, rejî talimatlarında gerçek bir top atışı yazıyordu. Bir hükümdarın imparatorluğunun güvenliğini sağlamak için ne kadar ileri gidebileceği hakkında bir oyundu, entrika ve cinayet ile sınanacaktı. Hunsdon ile konuşurken söylemek zorunda kaldıkları en kötü yalan konusu açılmıştı. Hunsdon yıllar önce Leicester'a Kraliçe'nin artık onu görmek istemediğini söylediğini, âşığı ona görünmezse Kraliçe'nin ilişki yaşadığı dedikodusunun dağılabileceğini düşündüğünü itiraf etmişti. Bunun yerine Kraliçe, Leicester'ı daha da özlemişti ve birlikte eskisinden de çok zaman geçirmeye başlamışlardı.

Emilia küçükken babasının enstrümanlarından birini kırdığını, suçu kuzenine attığını ve babasının kuzenini cezalandırdığını söylemişti. Ancak bu en büyük yalanı değildi. Hunsdon'a yatakta yattıklarında mutlu olduğunu söylemesine rağmen daha fazlasını arzuluyordu.

“Dikkatli ol canım,” dedi Hunsdon, Emilia'yı belinden sarıp geri çekerken. “Üç kat aşağı düşersen ben ne yaparım?”

Emilia parmak uçlarına kalkıp Hunsdon'ı yanağından öptü. “Elbette parçalarımı geri birleştirirsiniz.”

Hunsdon elini yastıklı iskemlenin arkasına attı. Emilia'ya baktı, gülümsemeleri birlikte genişledi. Emilia, Lord'un bunu sık sık yaptığını fark etmişti; onu seveceği bir yere getirip gözlerine bakıyordu. “Daha önce tiyatroya gelmişsindir herhalde?”

“Evet,” diye cevap verdi Emilia. “Ama buradan her şey bambaşka görünüyor. Kontes'le ve perde aralarında müzik yapan akrabalarıyla piyeslere gitmişti. Hatta müzisyenlerin oturduğu alanda lavtasını akort eden kuzenlerinden birini görebiliyordu.

Bu yeni bir oyun olduğu için daha önce sahnelenmiş oyunlardan iki kat daha pahalıydı. “Oyun başarılı olursa ne olacak?” diye sordu Emilia.

Hunsdon omuz silkti. “Lord Strange’in Adamları oyunu repertuarlarına alır herhalde.”

Emilia bir ara yol olmadığını biliyordu. Seyirci iyi tepki verirse oyun iyi olmuş demektir. Aktörlere yiyecek atar ya da yuhalarlarsa bir daha asla sahnelenmeyecekti.

Tütün satan bir kadının tiz çığlığı üzerine Emilia aşağı baktı. Kalabalığın arasında dolaşıp karaborsa bilet satan kadınlar vardı. Muhtemelen ziyaret ettiği randevuevi gibi yerlerde çalışan boyalı kadınlar vardı, eşlik ettikleri adamların kollarına girmişlerdi. Rose’a sıkış tepiş giren insanların neredeyse yarısı kadındı.

“Lordum,” dedi Emilia, “Sizinle bir maskeli piyeste tanıştık, değil mi?”

“Değerli bir anı,” dedi Hunsdon, Emilia’nın kolunu okşarken.

“Neden kadınlar Kraliçe için, hatta Kraliçe ile sahne alabiliyor da Rose’da sahne alamıyor?”

“Çünkü püritenlerin ateşini harlamaya hacet yok,” diye açıkladı Hunsdon. “Saray... Kaçak gözlerden güvenli bir ortam.” Emilia bahçede ters çevirdiği kasanın üzerine çıkmış adamı, eğlenceyi ahlaka tercih edenlere küfürler ederken ağzından saçılan tükürükleri düşündü. “Püritenler buradaki bütün seyircilerin Tanrı’ya hizmet eden bir iş yapmasının daha doğru olduğunu söylüyor.” Aşağıdaki seyircilere, kavgaya tutuşmuş iki sarhoş adama baktı. “Onların gözünde tiyatro zaten kâfirleri, rezil kişileri kendine çekiyor. Bir de rol yapan bir kadın görürlerse ağızlarını asla kapatamayız.”

Emilia kendisinin de rol yapan bir kadın olduğunu düşündü.

Sahne arkasında muhtemelen kadın rollerinden birini oynayacak genç bir oğlan gördü. Oğlan gömleğine bir yastık sokup

kendine hamile göbeği yaptı. Ne güzel hayattı; kadın rolünü oynayabilmek ama günün sonunda kostümünü çıkarıp erkek olmanın ayrıcalıklarına geri kavuşmak.

“Lordum,” dedi Emilia, “Bir kadının insan içinde rol yapması münasip değilse, katkısını gizlice sunabilir mi?”

“Bazı leydilerin kumpanyalarda hissesi var,” diye itiraf etti Hunsdon, “Kullanılan kostümleri ve perukları da kadın terziler hazırlıyor...”

“Evet ama kadınlar oyun yazabiliyor mu?”

Hunsdon gözlerini kırıştırdı ve güldü. “Emilia, insanı güldürmeyi hep beceriyorsun.”

O gece Hunsdon yanına geldiğinde Emilia onun kredisıyla aldığı, gerçekten de tiyatro için çalışan bir kadından aldığı bir elbise giyyordu. Yarı saydam bir parçaydı, yakasında ve yenlerinde devekuşu tüyleri vardı. Altına bir şey giymemişti, bacaklarının arasındaki gölgeyi ve göğüslerindeki koyu noktaları fark eden Hunsdon’ın gözlerinin açıldığını gördü. “Hane armanızda bir kuğu var, değil mi?” dedi Emilia, kıpırdanarak elbiseyi omuzlarından düşürürken. “Belki ben Leda olurum, siz de Zeus olursunuz.”

“Leda kuğuyu hakir görmüyor muydu?”

Emilia gülümsedi. “O zaman kuğuyu oynayayım... Ve müzikle öleyim.” İmalı imalı kaşlarını kaldırdı.

“Umarım bir *petite mort** olur,” diyerek Fransızların orgazma taktığı ismi kullandı Hunsdon. Hunsdon’ın olacağı, Emilia’nın olmayacağı ama Hunsdon’ı olduğuna inandıracağı kesin şey. Hunsdon cebinden yakut kakmalı bir altın kolye çıkardı. Sırf zinciriyle bile Emilia’nın büyüdüğü evden daha çok para ederdi. “Kuğuma bir tasma takarsam onu yanımda tutabilirim belki.”

“Henry,” dedi Emilia nefesi kesilerek. “Çok güzel.”

* Küçük ölüm (Fr.)

“Senin gibi,” dedi Hunsdon.

Kolyeyi ellerine aldı, metal, eline değdiği anda ısınmaya başladı. Arkasına uzanıp boynuna bağladı. Sonra elbisesinden çıktı, tamamen çıplak kaldı ve Hunsdon’a doğru yürüdü. Bazen kostümsüz kalmak da bir kostüm yerine geçebilirdi.

Kolyeye dokundu ve Sör Thomas Wyatt’ın Kraliçe’nin annesi Anne Boleyn’e karasevdası için yazdığına inanılan sonesinin son dizelerini okudu: “*Sade elmas harflerle yazılı,*” dedi puslu bir sesle, “*Harfler solgun boynuna dizili: Noli me tangere, ben Sezar’a aitim, uysal görünür, tutulmak isterim.*”

Emilia parmaklarını bacaklarının arasından kalçalarına, göğüslerinin arasına, kolyenin en ucundaki yakuta götürdü. “Yakıştı mı Lordum?” diye sordu.

O gece uyuyamadı ve kendini Hunsdon’ın çalışma odasında buldu, değerlendirilecek yeni oyun nüshaları gittikçe birikiyordu. Kalın bir gece elbisesi ile en ağır bornozunu giymişti, az önce tamamen çıplak olduğu için şimdi kendini saklama ihtiyacı hissediyordu. Kolyeyi çıkarmamıştı, köprücük kemiklerini dağlar gibi yakıyordu.

Belki biraz okuyarak dönüştüğü kişiyi unutabilirdi.

Seksten rahatsız olduğundan değildi bu. Emilia vücudunun bir enstrüman olduğunu, ruhununsa ezgi olduğunu ve sadece ona ait olduğunu anlıyordu artık.

Yetenekli bir müzisyen olmak kanında vardı ama notaları doğru sırada çıkarmak, besteci olmakla aynı şey değildi. Bu akşam Rose Tiyatrosu’nun Lord Locasına girene kadar yaratmanın, duyanların kulağına kök salacak bir şeyi dünyaya getirmenin ne kadar büyümlü bir şey olduğunu anlamamıştı. Hiçlikten bir şey var etmek ne yüce bir güçtü.

Bugün, bir ara, oyunu izlemeyi bırakıp seyircileri izlemeye dalmıştı. Aktör kötü karakter olduğunu ortaya çıkardığında nefeslerinin kesilişini, gerilimi azaltmak için soytarı sahneye çıktığında gülüşlerini dinlemişti. Kendilerini oyuna kaptırıp karakterlerin başına bir şey gelmemesini isteyenlerin sahneye uyarılar bağırmasını duymuştu. En erdemli karakter öldüğünde ağlamalarına kulak vermişti.

Bir oyun yazarı, bomboş bir sayfayı önüne koymuş, üç bin yabancıya bir şeyler hissettirmişti.

Hunsdon'ın yazı masasına göz gezdirdi. Dört yeni oyun vardı: *Pompei'nin Hikâyesi*. *İtalyalı Genç Kız*. *İbrahim ve Lut*.

Sonuncunun adı *Büyük Bir Kralın Hükümü*'ydü. Emilia kâğıtları alıp ilk birkaç sayfaya göz gezdirdi. Metin akıyordu, karakterler sıkıcıydı, senaryo basitti. Emilia daha iyiye gidiyor mu diye birkaç sayfa atladı ama yazarın beceriksizliği yüzünden tarihten çok trajediye benziyordu.

Emilia yüksek sesle esnedi. Korkunç bir oyun olacaktı ama muhteşem bir yatıştırıcı olabilirdi.

Gözleri kapanırken bile ikinci perde tamamen atılsa, III. Edward karakteri Kraliçe Philippa ile evli olsa ama kalesine akın düzenlemek zorunda olduğu Salisbury Kontesi'ni arzulasa oyunun ne kadar daha iyi olabileceğini düşünüyordu.

İşte *bu* bir hikâyeydi.

Hunsdon'a kadınların oyun yazıp yazamayacağını sormuştu ve belli ki yazamıyorlardı ama bu *yazmamaları gerektiği* anlamına gelmiyordu.

Emilia kâğıt yığını aldığını ve bu oyunu en alta koydu, Hunsdon'ın sabah ilk okuyacağı oyunlardan olmasını istemiyordu. Gözü, kapak sayfasının üzerine karalanmış başlığa ve yazarın adına takıldı.

Ben *bu adamdan* daha iyi yazarım diye düşündü ama odasına vardığında William Shakespeare'in adını çoktan unutmuştu.

Melina

Ağustos 2023

Ayda bir, Melina ile Andre gelirlerinin haddinden çoğunu Sardi'de aşırı pahalı içkilere harcardı. İlk zamanlarında Broadway camiasını çekmesiyle ünlenen bu restoran, çarşamba matinesi kadınlarının ve turistlerin uğrak yeri olduktan sonra o kadar demode olmuştu ki tekrar moda oluvermişti. Melina ile Andre üst kattaki barda oturur, votka-martini içer ve fazladan söyledikleri küflü peynir ile zeytinden başka bir şey yemezdi. Piyasanın gediklisiymiş gibi taklit yaparlardı; Andre oyuncu ajansında gördüğü yönetmenlerden bahsederdi, Melina aslında oyunlarını geri çeviren yapımcıların adını yüksek sesle söyler de kimse onlara dönüp bakıyor mu diye dikkat kesilirdi. Bir yandan fısıldaşıyor ve NY1 kanalının, telefonunu kontrol ederken bir türlü bitiremediği içkisini elinde çeviren tiyatro muhabiri Frank DiLella'yı ya da alt kattaki masasında devasa kırmızı gözlükleriyle birilerini ağırlayan, Disney Tiyatro Yapımları'nın şöhret mimarı Tom Schumacher'i işaret ederlerdi.

Melina restorana saat dörtte gelmişti, Andre'nin gelmesine daha iki saat vardı, yani on beş dolarlık martinisini o gelene kadar uzata uzata içmesi gerekecekti. Gününü iş ilanlarına bakarak, Village Fringe Festivali'ne yollamamaya karar verdikten sonra bilgisayarından ona bakan tamamlanmış Emilia Bassano oyununu görmezden gelerek geçirmişti. Emilia senaryosunun hayli farkındaydı, sanki radyasyon yayıyormuş gibi.

Sonunda Andre yanındaki bar taburesine oturdu. “Tanrım,” dedi, “İnsandan çok tere döndüm.” Melina’yı süzdü. “Sen neden sudan çıkmış gibi değilsin?”

“İki saattir beklediğimden olabilir mi?”

Andre, Melina’nın buzları erimiş içkisini kapıp büyük bir yudum aldı. “Geç mi kaldım?”

“Evet. Ben de erken geldim ama.”

“Haberler var,” dedi Andre, cebinden hafif nemlenmiş bir kâğıt parçası çıkarırken, “Sana bakıcılık işi buldum. Sadece bir hafta ama kadın koreograf, çocuk altı aylık. Dans seçmelerine gitmesi gerekiyormuş, dadısı Covid olmuş.”

Melina kâğıdı aldı. “Seri katil olmadığımı da senin sözünle ikna oldu, öyle mi?”

“Hiç olur mu?” dedi Andre ifadesini bozmadan, “Özellikle seri katil istiyor.” Barmenle göz göze gelmeye çalıştı. “Kargocuyu öldürürsün, oyununu komodine bırakır çıkarsın.”

“Benim oyunumda koreografi yok ki. Müzikal değil.”

Andre barmeni çağırdı. “Dediğimin bu kısmına takılmana bayılıyorum.”

Bebek için değildi. En azından Melina kendini buna ikna etmeye çalışıyordu. Sabah sekizde gitti çünkü Ulla (koreograf), dokuzda çıkmadan önce kızı Isadora’nın Melina’yı sevdiğini görmek istiyordu. İlk bir saat boyunca Melina bebekle oynadı, Ulla kapı eşiğinde kahvesini içerek Melina’nın her hareketini analiz etti.

Sonunda Ulla çıktı, çıkarken de Melina’ya kızına nasıl bakacağı hakkında on sayfalık bir talimatname bıraktı. Isadora yarım saat sonra uyuyakaldı, Melina kızı beşiğine yatırıp kâğıtları okumaya başladı. İçinde Ulla’nın bakıcı kameralarında gördüğü ve hoşlanmadığı bir sürü davranış yazılıydı. Tabii ki

bazıları mantıklıydı: *Evimizde cep telefonu kullanma. Bebeğin başından ayrılma.*

Öte yandan: *Isadora'nın önünde yemek yeme, duygularını hiçe saymış olursun. Tuvalete gittiğinde bebeği beşikte bırakma. Bebeği tuvalete götürme çünkü tuvalette kamera yok.*

Ulla geldiğinde Melina'nın o kadar çışı vardı ki güçbela ayakta duruyordu. "Yarın görüşürüz," dedi Ulla küfreder gibi.

"Yarın gelemeyeceğim," dedi Melina neşeyle. "Kusura bakmayın, bir kariyer fırsatı çıktı, gitmem şart."

Şimdi Melina şehre dönen trende oturuyordu, Andre'ye ona zar zor bulduğu işi bıraktığını nasıl söyleyeceğine karar vermeye çalışıyordu. Terlemişti, yorgundu, kusmuk kokuyordu ve benim diyebileceği yüz doları bile yoktu. İçini çekerek telefonundan e-postalarını kontrol etti. Bir tanesi sağlık sigortası ödemeleri hakkındaydı, onu hızlıca sildi. Bir tanesi Bard'ın mezunlar dergisindendi. Kapakta tez danışmanı Profesör Bufort ile oyunu Broadway'de sergilenmeye hazırlanan yeni çırağı vardı. Melina mezun olduğundan beri Bufort'un büyükler ligine yükselen üçüncü çırağıydı bu; şanslarına hepsi de erkekti.

Açılan yarasına tuz niyetine, sonraki e-posta Village Fringe'dendi. Muhtemelen başvurusunu tamamlamadığı hakkında, otomatik yollanan bir şeydi.

Melina tam silecekken başlığın *TEBRİKLER* olduğunu fark etti.

Geç cevap yazdığımız için özürlerimizi iletiriz; yazdığımız ilk e-posta ofis adresimize dönmüş, çöp kutusu klasörümüze düştüğünü yeni fark ettik. İlgili e-posta aşağıdadır:

Melina ekranı kaydırıldı.

Oyununuz Felix Dubonnet tarafından bu sene Village Fringe Festivali sahnesinde okunacak beş oyun arasına seçilmiştir. 7 Ağustos tarihinde saat 19.00'da Place Tiyatrosu'nda diğer

finalistlerle tanışmak üzere katılımınızı arz ederiz. Cevap yazmadığınız takdirde katılacağınız varsayılacaktır.

Ne? Bir hata olmalıydı.

Hiç girmedığı bir yarışmada finalist olamazdı.

Melina mesajı tekrar okudu. Bu sefer az önce asıl mesaja gelmek için göz gezdirip geçtiği hitap satırını da okudu.

Sayın Mel Green Beyefendi.

Melina değil. *Mel.*

Beyefendi.

Olanları anlaması, sırtından inen soğuk bir parmak gibi hissettirdi. *Andre. Ne yaptın?*

Andre işten geldiğinde Melina salonda oturmuş bekliyordu. “Yanıyor dışarısı yanıyor. DeSantis’teki draglara döndüm...” Melina’yı fark edince sözü yarım kaldı. “Ne oldu?”

“*Bana mı ne oldu?*” dedi Melina, sinirden gülererek. “Başlayayım: Bakıcılık işini bıraktım...”

“Ne?”

“Ben de salağım ya, trende bir saat *bunu Andre’yi üzmeden nasıl açıklayacağım* diye düşündüm. Çünkü arkadaşlar böyle yapar Andre. Bir şey yapınca sorumluluğunu da alır. Birbirinin arkasından iş...”

“Dur.” Andre elini kaldırdı. “Tamam tamam. İkinci elcide o hırkayla Mary Berry’ye benzediğini söylediğimde hırkayı kendim istiyordum.”

“Sıçtırtma hırkana,” diye hırladı Melina. “Village Fringe oyunumun finale kaldığını yazmış, açıklamak ister misin?”

Andre’nin gözleri kocaman açıldı. “Ne? Muhteşem!”

“Değil, asıl muhteşem olan, oyunumdan haberleri olması. Çünkü hatırlarsan başvuruyu tamamlamamıştım. Hatırlıyor musun? Prosecco. Felix Dubonnet. Değmez demiştik.”

“Evet evet,” diye geçiştirdi Andre. “Kırk sekiz saat akşamdan kalma gezdim.”

“Sarhoştun da ondan. Ve sarhoşlar aptalca işler yapar.”

“Oyununu yollasam herhalde hatırl...” Andre’nin sesi kısıldı ve ağzı kapandı. “Siktir.”

Melina rüzgârı kesilen bir yelken gibi çöktü. “Ağzına sıçayım Andre.”

“Ama, ama...” Melina’nın yanına oturdu. “*Düşünmedim.* Yollayıverdim işte.”

“Yok yok, hakkını yeme,” dedi Melina. “Önce Dubonnet beni erkek sansın diye adımı da değiştirdin. Bravo. İşe yaradı.”

“Ne yapacaksın?”

“Yeni bir ev arkadaşı bulacağım,” dedi Melina. “Ama önce festivale yazıp durumu izah edeceğim.”

“Belki biraz beklesen daha iyi olur,” diye önerdi Andre.

“Bekleyemem. Yarın Place’de tanışma toplantısı var.”

Andre, Melina’ya döndü. “Cevap yazma. Bir fikrim var.”

Melina kaşlarını kaldırdı. “Dalga geçiyorsun, değil mi?”

“Bir dinle. E-posta atma, git durumu sanat yönetmenine yüz yüze anlat.”

“Çünkü... Herhalde kendimi insan içinde rezil etmenin müptelasıyım ben, değil mi?” diye sordu Melina.

“Onu istiyoruz ya zaten,” diye açıkladı Andre, “Belki insan içinde olursanız Dubonnet oyununu bir kadın yazdı diye reddettiğini itiraf edemez. Kendine hiç mi Mel demiyorsun sanki...”

“Sadece sen...”

“Fark etmez,” diye araya girdi Andre. “Erkek olduğunu düşünmüş olabilir ama şimdi seni yarışta tutmak zorunda, yoksa hayvanlığı gün yüzüne çıkar.” Melina tereddüt ettiğinde Andre elini sıktı. “Oyunun çok iyi Mel,” dedi yumuşak bir sesle. “Okumayı hak ediyor. *Sen* o okumayı hak ediyorsun. Ne olmuş kadın düşmanı hıyarın birinin eline düşmüşse? Tony adaylığın için röportaj verirken *Times*’a anlattırısın.”

Melina iç çekti. “En büyük hayranım olduğun için teşekkür ederim.”

“Şu an *tek* hayranın benim ama bu işi yaparsan daha fazlasını kazanabilirsin.”

Melina, Andre’nin gözlerine baktı. “Tamam,” dedi sonunda. “Ama sen de geliyorsun. Duygusal destek kavalıyemsin, zaten her şey senin suçun.”

“Bir şartla,” dedi Andre, Melina’yı süzerek. “Yarın akşam seni ben giydireceğim. *Sefiller*’de barikattaki arka plan oyuncularına benziyorsun ve bebek kusmuğu kokuyorsun.”

Melina arkasına yaslandı ve kanepenin onu yutmasına izin verdi. “O da senin suçun.”

“Siktir.” Melina, Andre’nin peşinden Place’e yürürken bileğini burktu. “Andre, bekle.”

Andre omzunun üzerinden arkasına baktı. “Hızlan biraz. Geç kalıyoruz.”

Kan ter içinde binaya vardılar ve cam kapıları ittiler. İçeride klimadan esen soğuk hava, yumuşak klasik müzik ve kaynaşan insanların sesi arasında kaldılar.

Bir an ikisi de durup odaya göz gezdirdi. Lobide yirmi küsur davetli vardı. Kanepe dağıtan garsonlar dışında tek kadın Melina’ydı. “Erkek haremi gibi,” diye fısıldadı Andre.

“Erkek haremi olmaz,” diye homurdandı Melina.

“Kadın alınmayan bir yer düşündüm.”

“Manastır olabilir.”

Andre dönüp Melina’ya baktı. “Manastır, haremın tam tersi.”

Dalkavuklarıyla sohbet eden sanat yönetmenini gören Melina’nın gözleri kısıldı. Hangilerinin rakipleri olduğunu merak etti. “Yürü,” dedi ve Andre’yi bileğinden tutup çekti.

Daha yanına varamadan, Felix Dubonnet onları fark etti. Varlığını tasdik eder gibi Andre’ye döndü. İkisi de oldukları yerde kaldı. Andre “Neden...” diye fısıldadı.

“Bilmiyorum,” dedi Melina.

Felix Dubonnet ince ve hareketli bir adamdı. Deniz yeşili gözleri insanı kendine kilitliyordu, başı tıraşlıydı. Melina adamın kırklarında mı yetmişlerinde mi olduğunu çıkaramadı. “Hoş geldiniz, hoş geldiniz!” diye yanlarına geldi Dubonnet. “Ekibimizin son üyesi de geldi işte. Ben Felix Dubonnet.” Elini Andre’ye uzattı. “Siz de Mel Green olmalısınız.”

Sanat yönetmeni, Melina’ya bakmamıştı bile.

“Bir yanlış anlaşılma olmuş,” dedi Andre. “Mel Green...”

“Sahtekâr sendromunuz varsa gayet normal,” diye sözünü kesti Dubonnet. “Özellikle, malum... Sizin durumunuzda.”

Andre, Dubonnet’ye gülümseyerek “Brooklyn’den geldiğim için mi?” dedi.

Sanat yönetmeni, Andre’nin üstü örtülü ırkçılığını yakaladığını fark ettiyse de belli etmedi. “Güvenin bana. Genç bir yeteneği gördüm mü hiçbir şeyi yanlış anlamam. Şampanya aldınız mı?” Dubonnet, garsonlardan birini çağırdı. “İki tane. Mel Bey ile misafirine.”

Sonunda Melina kendine geldi. “Felix Bey, bir dakikanızı rica edebilirsek...”

Dubonnet tepeden bakar gibi gülümsemekten fazlasını yapamadan sıska bir genç adam gelip kulağına fısıldadı. “Hmm,” dedi sanat yönetmeni. “Görev çağırıyor. Özel davetlimizi alمام gerek. Sonra konuşuruz, tamam mı?” Kalabalığa döndü ve kalemini şampanya kadehine vurdu. “Dostlar,” dedi, “lütfen tiyatro koltuklarına geçin.”

Odadaki herkes hole çıktı, Melina ile Andre’nin yanında bir tek garsonlar kaldı. “Şimdi ne yapıyoruz?” diye sordu Melina.

“Kesin içeride kazanan oyunları ve yazarları duyuracak. Onu düzeltebileceğimiz bir ortamda. Böylesi daha bile iyi oldu; herkesin önünde olacak, geri adım atamayacak.”

Melina şampanyasını büyük bir yudumda bitirdi. Andre ile iki yüz kişilik salona girdi. Küçük bir toplantı olduğu için tüm davetliler ön sıralardaydı.

Sahnenin ortasına konik bir ışık verilmişti, Felix Dubonnet sol kanattan girdi. “Sizleri Place Tiyatrosu’nda ağırlamak büyük şeref. Bu yılın Village Fringe finalistleri, gördüğümüz en iyi grup ama yazarlarımızı takdim etmeden önce sizlere ufak bir sürprizim var. Bu yıl oyunlarınız yalnızca sahnede okunmayacak, aynı zamanda festivalin onuncu yılı şerefine *New York Times*’da bir sütunda incelenecek. Şimdi karşınızda *Times*’ın meşhur köşe yazarı...”

Oda, Melina’nın üzerine gelmeye başladı.

“Jasper Tolle!” dedi sanat yönetmeni ellerini açarak ve Melina Green’in can düşmanı sahneye çıktı.

Jasper Tolle’nin en nefret ettiği şey (özensiz müzikallerden sonra), sahnenin *bu* tarafında olmaktı. Seyirciye karışıp görünmez olmak isterdi.

İnsanların ona taktığı isimlerden haberdardı. Jasper *Trol*. Sık sık duyumsuz olmakla suçlansa da (yoksa nasıl bu kadar acımasız

eleştiriler yazabilirdi?) bu doğru değildi, çünkü o isimleri ne zaman duysa canı yanıyordu. Duygusuz olmakla başkalarının duygularını ayırt etmede zorlanmak aynı şey değildi, Jasper'ın hayat hikâyesi de bundan ibaretti işte. Çocukken herkes doğruluğunun ayarını kısmaya çalışırdı (annene elbisesinin çirkin olduğunu söyleme, öğretmeninin bir tarihi yanlış verdiğini herkesin içinde duyurma). Sık sık “söylediklerini düşünmek üzere” odasına kapatılırdı ama düşündüğünde asla ilk sözlerini değiştirmek gelmezdi içinden. Sonunda insanların ne duymak isteyip istemediğini tahmin edebilmeye başladı. O bunu hep yalan söylemeye benzetirdi; gerçeği eksiltmek de çarpıtmak kadar kötü değil miydi?

Sonra üniversiteye gitti, elbette Princeton'a kabul aldı çünkü notları dört dürtüktü, üniversite sınavından iyi bir not almıştı ve bu okullar hep mezun çocuklarını kayırırdı. Ancak babasının ve dedesinin aksine Jasper yelken kulübüne girmedi, kendisi kadar atletik arkadaşlarıyla gezmedi. Hatta hiç arkadaş edinmedi. Yurttaki oda arkadaşı hep kafası iyi gezerdi, Jasper'ın orada olduğunu fark ettiği bile nadir olurdu. Okul gazetesi *Daily Princetonian*'ın tanıtım toplantısına gittiğinde hayattaki amacını bulduğunun farkında değildi.

Gazetecilikten hiç anlamazdı. McCarter Tiyatrosu'ndaki performansları ve şehirdeki oyunları değerlendiren inceleme yazarı geçen dönem mezun olmuştu, eleştirmen arayışı vardı. Baş editör, *sadece gördüklerin hakkında fikirlerini yazacaksın Jasper*, demişti. Jasper da yazmıştı. Çocukken azar ışıltmesine neden olan davranış, gördüğünü söylemek, işi oluvermişti.

Üniversiteyi bitirdiğinde bunu kariyeri yapmak istedi ve oluşturduğu portfolyo sayesinde *Times*'a kabul edildi. Ancak hızlı yükselişi, yetkinliğinden değil, filtersiz dürüstlüğünden ötürüydü. Bir müzikale “kostüm çöplüğü” dediğinde, sahneleri pavlova (bakması güzel ama mide ağrıtan bir şey) olarak

nitelendirdiğinde ya da bir Broadway divasının detone sesini Chelsea Rıhtımı'ndaki martılara benzettiğinde okurlar kendinden geçiyordu. Herkesin düşündüğü ama kibarlıkları el vermediği için dile getiremediği şeyleri söylüyordu. Yazıları hakkındaki sohbet bazen havasından geçilmeyen bir yönetmenin ağzının payını alması, bazen delik deşik ettiği bir oyunun ne zaman sahneden çekilmeye zorlanacağı hakkında oluyordu. 2020'de Ben Brantley, *Times*'ın başeleştirmenliğinden emekli olmuştu. Jasper, kendinden daha büyük ve daha deneyimli eleştirmenleri geçip Brantley'nin yerini almıştı. Maaşına aldığı zammın yanı sıra artık kendini olduğundan iyi sanan avangard oyunları ve televizyon parodilerini izlemek zorunda kalmıyordu.

Jasper, alışkanlıklarıyla yaşayan bir yaratıktı. Batı yakasının üst tarafında bir kooperatifte yaşıyordu, evinde yedi saksı bitkisi vardı çünkü bir sekizinciye yetecek kadar güneş ışığı almadığını öğrenmişti, kahvesini her sabah aynı Dominikli sokak satıcısından alırdı, aynı Ted Baker takım elbiseden renk renk almıştı çünkü bu ince yapısına uyan bir model bulmuşsa kurcalamanın âlemi yoktu. İşe gittiği günler her öğlen aynı şeyi yerd: Tavuklu, rokalı ve keçi peynirli sandviç. Kariyerinin ona sağladığı lükslerin tadını çıkarırdı: Cep mendillerinden bir gökkuşağı, Monkey 47 marka cinden martini, izlemek istemediği oyunları astlarına itelemek...

Tüm bu sebepler ve daha fazlası için, Village Fringe Festivali'nin bir parçası olmak istemiyordu. Bilinen festivallerden değildi, başında sevdiği sanat yönetmenlerinden biri yoktu ve Manhattan'ın numaralı sokaklar bölgesinin dışında bir yerdeydi, Jasper hâlâ buralarda rahatsız hissediyordu.

Jasper Tolle'nin burada olmasının tek sebebi, ceza çekiyor olmasıydı.

Haksızlık olmasın, eleştirdiği oyuncu rolünü gayet kabul edilebilir oynamıştı, Jasper kostüm tasarımcısının beceriksizliğine

takılmıştı. Tam olarak şöyle yazmıştı: *Ogden Hanımefendi sahnedeki tüm oyuncuların daha iri olduğu için kostüm tasarımcısı Dante Tigloetti'nin de onu daha uygun giydirmesini umardık.*

Ama medya, kostümlere yaptığı asıl eleştiriye değil, tek bir kelimesine takılmıştı ve Jasper bir karalama kampanyasının ortasında bulmuştu kendini. Kilolu Kişileri Kabullenme Derneği, onu şişman düşmanlığıyla suçlamıştı. Editörü Don bir tekzip yazmasını istediğinde mesajla *cesedimi çiğnersin* yazmıştı.

Sonra kendini Village Fringe Festivali'ni değerlendirirken bulmuştu.

Jasper, hayatında orijinal tek bir şey düşünmemiş yönetmen müsveddesi Felix Dubonnet'nin adını anons ettiğini duydu. Dişlerini sıkıp her zaman alnına dökülen saçını geri attı ve alkışlarla sahneye çıktı. Felix'in elini sıktı, ardından avuçlarını pantolonuna silme dürtüsüne direndi ve finalistler ile davetlileri görmesine engel olan spot ışığına gözlerini kısıtı. Oyuncular nasıl bunu *her gün* yapıp seyirciyle bağ kurabiliyordu?

“... sözü kendisine bırakıyorum.” Jasper'ın düşünceleri, Felix'in ona uzattığı mikrofonla yarım kaldı. Boğazını temizledi ve kör edici sahne ışıklarına döndü. “Finalistleri tebrik ederim,” dedi. “Eserlerinize hayran kalmak için sabırsızlanıyorum.” Tamam işte. Yalan değildi ya, gayet de güzel söylemişti. Felix'e baktı. “Elbette iyi tiyatro göreceli bir şey ama iyi bir hikâye kesindir. İyi hikâye, seyirciye bir şey hissettirir. Tiyatro disiplininin hikâyelerinizin önüne geçmesine izin vermeyin.”

Yazarların bu sözleri kılıktan çıkmış gibi yediğini duyabiliyordu. Tabii ki duyması hoştu ama içi boş laflardı. Bu festivale katılmış olmaları bile hepsinin tiyatro endüstrisi yalanına kapıldığını gösteriyordu. Hepsi isim yapmak istiyordu, bu yolda sanatlarından ödün vermeye hazırdılar.

Gerçi belki de kiralarını ödemek istiyorlardı.

Kendini gülümsemeye zorladı. “Sadece son ürünü değil, süreci de değerlendireceğim için provalarınıza gelebilirim,” dedi. “Ama rica ediyorum, ben yokmuşum gibi davranın.”

Ben öyle yapacağım, diye düşündü.

Melina nefes alamıyordu. Tırnaklarını Andre’nin bileğine geçiriyordu ama Jasper Tolle’nin ortaya çıkışından o da bir o kadar afallamış görünüyordu. “İnme mi iniyor bana?” diye sordu Andre.

Melina başını iki yana salladı. On yıl önce Bard’da oyununu lime lime ettiği günden beri biraz olsun yaşlanmamıştı Tolle. Hâlâ uzun ve köşeli duruyordu, sarı saçları kaşlarının üzerinden, ara sıra düzelttiği kaplumbağa kabuğu gözlüğüne değiyordu. Doğrudan ona baktığını Melina hayal ediyor olmalıydı.

“Rowan?” dedi sanat yönetmeni. “Işıklar.”

Işıklar sarardı, Jasper Tolle gözlerini kırptırdı. Sahneden inip yerine geçerken bir anlığına Melina’yla göz göze geldi ama onu tanımamış gibiydi. Melina rahatlasa mı kızsas mı bilemedi; son on yılını tanımlayan olay Tolle için unutup geçilecek bir şey miydi?

“Evet,” dedi Felix Dubonnet, ellerini çırparak. “Şimdi söyleyeceklerimi aklınızda tutamayacak kadar şampanya içtiy-seniz merak etmeyin, hepinize e-posta yollanacak. Çalışmalar önümüzdeki pazartesi başlıyor, oyuncu seçimleri için Tara Rubin’in ajansı ile çalışacağız. Oyuncularla yirmi dokuz saatlik bir atölyemiz olacak, yazarlar kendi oyunlarının yönetmenliğini yapacak. Performans tarihi 5 Eylül. Sorusu olan var mı?” Odaya göz gezdirdi.

“Şimdi sizi tanıştırayım. Adam Levant... Neredesiniz?” Bir adam elini kaldırdı. “Adam’ın oyununun adı *Kimera*.”

Kibar bir alkış yükseldi. Melina, siyah bir Moleskine deftere not alan Jasper Tolle’ye baktı.

“Dex McGalpin, *Boş Okyanus...* Wade Sugarman, *Babamın Öğrettikleri...*”

Melina’ya bir rahatlık geldi. Kadere inanmazdı ama belki de Andre’nin kafayı bulup oyununu yollamasının bir sebebi vardı. Felix Dubonnet’nin adını erkek adı sanmasının bir sebebi vardı. Jasper Tolle şerefsizinin finalistleri yazmaya gelmesi boşuna değildi. *Elbette* hayatının son on yılı bu son derece sivri noktaya çıkacaktı.

“Son olarak Mel Green, *Adını Sen Koy*.”

Andre, Melina’nın kalkıp oyunu kendi yazdığını söylemesini bekledi ama Melina tırnaklarını biraz daha bastırdı. “Elini kaldır,” diye fısıldadı.

“Ne?”

“*Elini. Kaldır.*”

Andre tereddütle elini kaldırdı.

“İşte karşınızda Village Fringe 2024 finalistleri! Özel konuşumuz Jasper Tolle’ye sonsuz teşekkürler. Şimdi şampanyaya ve lobiye dönelim.”

Konuklar salondan çıktı, içeride yalnızca Andre ile Melina kaldı. “Sincap beyninden ne geçtiğini anlatacak mısın?” diye sordu Andre.

“Dubonnet zaten seni Mel Green sanıyor,” diye cevap verdi Melina. “Bunu biraz daha sürdürmen gerekecek.”

Andre kollarını kavuşturdu. “Neden?”

“Jasper Tolle yüzünden. Son on yılımı onun yazdıklarım hakkında söylediklerinin yarasıyla geçirdim, şimdi yanıldığını gösterme fırsatı elime geldi.”

“Sanat yönetmenine oyunu *senin* yazdığını söyleyerek de kanıtlayabilirsin.”

“Olmaz, Tolle beni hatırlarsa bana karşı cephe alır. Ama *Adını Sen Koy*’a övgüler düzer de *sonra* yazarın ben olduğumu söylersem... Hakkımda yanıldığını kabul etmek zorunda kalır.”

Andre gözlerini kıstı. “Saçmalık mı askeri deha mı bilemiyorum.”

“İkisi de olamaz mı?”

“Bir detayı atlıyorsun. Mel Green ben olursam oyuncularla dolu prova odasına ben girerim... Sen değil.”

Melina’nın yüzü asıldı. “Siktir,” diye mırıldandı ama yüzü hemen geri aydınlandı. “Kişisel asistanın olurum... *Andrea*.”

Andre güldü. “Her aç sanatçının bir kişisel asistanı olur tabii.”

“Gözün yükseklerde deriz.”

“Sırf bunu düşündüğüm için bile bir gözüm toprağa bakıyor,” diye homurdandı Andre.

“Gönder’e basmamış olsan düşünmez gerekmezdi.” Melina kaşlarını kaldırdı ve ses çıkarmadan, ağzını oynatarak “*Bana borçlusun*,” dedi.

“İşim gücüm var benim, nasıl izin alacağım?”

“Hepi topu yirmi dokuz saat prova. Kötü bir nezle kapmış olsan kurtarır,” dedi Melina. “Lütfen Andre. *Tüm şartlar bana karşı, paslı intikamımı biliyor.*”

“*Macbeth* mi?” diye tahmin etti Andre.

“*Hamlet*.”

Andre başını salladı. “Beni ikna etmek için Shakespeare alıntılıdığına inanamıyorum.”

“*Emilia Bassano* alıntılıyorum,” diye düzeltti Melina.

“İki hafta önce sadece oyunun sahnelensin istiyordun,” dedi Andre. “Şimdi destansı intikam hayalleri kuruyorsun.”

“Artmadan yetmez,” dedi Melina.

ADINI SEN KOY

Prova Metni

EMILIA

Neden buradasınız?

MARLOWE

Çünkü insanların çoğu beni sıkıyor Bayan Bassano. Siz sıkılmıyorsunuz.

(Emilia'nın yazılarını kapar, okur)

“‘Canım,’ dedi, ‘Bak seni sarmışım’/ Solgun kollarımın arasına/ Ben sana park olayım, sen geyik”

(başını kâğıttan kaldırır)

Lord Chamberlain'in metresinin en alımlı yerinin beyni olmasını beklemezdim. Hunsdon az şeytan değil...

EMILIA

(kâğıdı geri alır)

Bu Hunsdon hakkında değil.

MARLOWE

Anlatın öyleyse.

EMILIA

Venüs, Adonis'i istiyor ama onunla kalmaya ikna edemiyor.

MARLOWE

Erkeğin kadını kalmaya ikna etmediği bir edebiyat eseri bile gelmiyor aklıma.

EMILIA

Kadınların da erkeklerle aynı arzuları yok mu?

MARLOWE

Sizin de bizim kadar kontrol edilmez olabileceğinizi düşünmek ne korkunç.

EMILIA kâğıdı KADINA verir.

Venüs ile Adonis şiirine dönüşür.

KADIN

(öğüt verir gibi bir tonla okur)

"Vakitsiz aldı aşkımı ölüm,

Âşıklar da göremeyecekler,

Sevdanın en güzel günlerini."

SOUTHAMPTON yazı yazarak girer

SOUTHAMPTON

Dün rüyamda seni gördüm, sonra hiç uyumadığımı fark ettim. Sen gecemi gündüzümü ele geçirensin.

EMILIA ona koşar, öpüşürler, birbirlerinin tadından başları döner

Emilia

1588-1592

Emilia 19-23 yaşında

Emilia büyüdükçe vücuduna sığamamanın nasıl bir şey olduğunu anladı. Bacakları uzadı, göğüsleri dolgunlaştı, vücudunun geri kalanı da iri gri gözlerine ve şişkin dudaklarına yetişti. Bu değişiklikler Hunsdon; Emilia'nın yanlarından geçerken konuştukları şeyi unutan saraylılar; ona imrenerek bakan soylu kadınlar tarafından fark ediliyordu... Ancak kimse Emilia'nın aklının da gelişmekte olduğunu fark etmiyordu. Yatak odası balkonuna çıkıp Tycho Brahe'nin sürekli dönen yıldızlarına bakıyor ve evrenin değişimini hissetmek için dünyanın ne kadar değişmesi gerektiğini merak ediyordu. Bir yaz göğünün kusursuz mavisinden gözleri doluyor, iki kişinin olduğu bir yatağın yalnız yattığı yataktan daha yalnız hissettirebildiğini anlıyordu. Bazen yaşamadığı konuşmalar ve paylaşmadığı rüyalar kendini vahşi hissettiriyordu.

Bir lordun metresiydi, cariyesiydi, doğduğu konumdan yükselmiş ve orada kalmak için şansını zorlayan bir kızdı, sadece diline hâkim olması gerekiyordu.

Erkekler, kadınların kendi hayatlarının ana karakteri değil, erkek hayatlarının yan karakterleri olması gerektiğine inanırdı ama Tanrı ona bir ses verdiyse, kullanmasını istediği için olmalıydı.

Emilia, insan içinde süs eşyası rolünü oynamaya devam ediyordu. Özel hayatında ise hayatının fazla dolduğunu, dikişlerini zorladığını hissediyordu. Bu duyguları sonsuz sayfalarca

şiiirlere, masallara ve diyalog parçalarına döküyordu. Emilia, kösteği takılmadan önceki birkaç anın tadını çıkaran bir av kuşunun bakış açısından yazıyordu. Kiremit kulelerden inen, kendi kendini kurtaran prensesler hakkında masallar yazıyordu. Hem akıllarıyla *hem* güzellikleriyle göz dolduran kadın karakterler yazıyordu. Kendi kararlarını verebilen kadınlar ile onlardan ürkmeyen erkekler arasında laf atışmaları yazıyordu. Ruhun da ten kadar dahil olduğu seks hakkında yazıyordu. Aşkın bazen alev, bazen alışkanlık, bazen acı olduğu aşk şiirleri yazıyordu.

Yatağının altında yüzlerce sayfa saklıyordu.

Mutlu sonlar yazmıyordu. Her gerçek şairin bildiği üzere, en iyi hikâyeler bir parça gerçek içerirdi.

Kont ve Kontes Pembroke'un evi olan Wilton Evi, eskiden bir Salisbury manastırının bulunduğu araziye yapılmış, devasa bir Tudor malikânesiydi. Hunsdon, altı yıllık ilişkileri boyunca Emilia'yı zaman zaman kırsal kesime götürmüştü, Hertfords-hire'daki Hunsdon Evi hariç her yeri gezdirmişti. Burada karısı yaşıyordu, adına sahip olan ama sevgisini kazanamayan kadına bu kadar saygı göstermesi gerektiğini düşünüyordu Lord. Evlilik bir iş anlaşmasıydı; noktalı yerler imzalanırdı, dünyaya bir vâris getirilirdi, sonra herkes tatminini başka yerde arardı.

Emilia'nın hayatı da bir anlaşmanın parçasıydı. Tam olarak bir çekim hissetmese de Henry'den hoşlanıyor sayılırdı. Ona vücudunu veriyordu, karşılığında güvenliği sağlanıyordu. Ama Hunsdon ona aklından geçeni söyleme özgürlüğü de veriyordu, en azından evin içinde.

Lord Chamberlain'in değerlendirmesine sunulan oyunlar için fikrini alıyordu. Zaman zaman okuduğu şiirleri alkışlamakla kalmıyordu; sanki ölçülere kendi uymuş, kafiyeleleri kendi yapmış gibi, bütün yüzü gururla aydınlanıyordu. Şartlar gereği, Emilia'nın en yakın arkadaşıydı.

Emilia, bunun Hunsdon'ı endişelendirdiğini biliyordu.

Hunsdon altmışlarına varmıştı, dünyaya çivi çakacak hali yoktu. Emilia Lord'un ölümü halinde kendine bir meblağ bırakmasını umarken, Hunsdon yokluğunda Emilia'ya bakacak birilerinin olmasını istiyordu.

Wilton Evi'ne bu yüzden gelmişlerdi. Pembroke Kontesi Mary Sidney Herbert, Emilia'dan birkaç yaş büyüktü. Büyük bir sanatseverdi. "Çok ortak noktanız var," demişti Hunsdon, "o da şair."

Mary Sidney bir nevi edebiyat lokali işletiyordu, bu hafta sonu gelen konuklar arasında Edmund Spenser, Michael Drayton ve Ben Jonson adında bir delikanlı vardı. Bu akşam bir misafir odasında otururlarken şöminenin alevi, duvarların neredeyse her karışını kaplayan tabloların üzerinde gölgeler oynatıyordu. Bunlar Pembroke kontları ve ailelerinin resimleriydi. Şömine rafının hemen üzerinde Mary Sidney ile dört çocuğunun bir resmi asılıydı. Emilia, bir kadeh şarabı bir türlü bitiremeyen Hunsdon'ın yanında oturuyordu. Şairler sırayla eserlerini okuyordu, şimdi ayakta Spenser vardı, okuduğu şiiri henüz tamamlamamıştı. Sanki havadan koparıp ipe dizdiği sözcüklerle; periler tarafından çalınan ve yetiştirilen Kızıl Haç Şövalyesi ile onu sevdiği kadının iffetsizliğine inandıran büyücünün ihanetine uğrayan aşkı Una'nın hikâyesini anlatıyordu.

Dil büyüğü bir şeydi; insanı ağlatabiliyordu, heyecandan yerinde duramaz hale getirebiliyordu, ferah bir iç çektirebiliyordu. Kaçması gerektiğinde dünyadan alıp götürebiliyor, istediğinde arza bir büyüteç tutabiliyordu. Emilia, Spenser'in hikâyesine öyle kapılmıştı ki Mary Sidney'nin ona seslendiğini hemen fark edemedi. "Bayan Bassano?" diye tekrar etti Kontes.

Emilia'nın yanaklarını ateş bastı. "Affedersiniz Leydim. Bay Spenser'in yarattığı güzellik labirentinde kayboldum, tıpkı Kızıl Haç Şövalyesi gibi."

“Hepimiz kaybolduk,” dedi Mary Sidney. “Siz de bizi bir yolculuğa çıkarmaz mısınız?”

Emilia, Hunsdon’ın elini sıkıldığını hissetti. Mary Sidney’ye Emilia’nın da şiir yazıldığını söyleyen o olsa gerekti, nefesinin boğazında kuruduğunu hissetti. “Ben mütevazı sözlerimi sizler gibi zanaat ustalarıyla paylaşmaya cüret edemem.”

Mary Sidney bir kaşını kaldırdı. “O zaman bir kadınla paylaşın.”

Ben Jonson birden doğruldu. Akşamın çoğunu Spenser kadar alkış toplayamadığı için içerek geçirmişti. “Yapmayın Bayan Bassano, şurada dost dostayız. Sizi ısırmayız.” Sonra kurt gibi sırtıttı. “Leydi istemediği müddetçe tabii.”

Emilia çenesini kastı. Jonson bunu ancak bir metrese söylemeye cesaret edebilirdi, bu da Emilia’ya ayağa kalkacak asabiyeti verdi. “Şiirim mukayese etmeye değmez,” dedi. “Ham satırımla sizi gücendirmek istemem.”

“Her şair kâğıda bir çizik atarak başlamaya mecburdur,” dedi Spenser kibarca.

“Muhakkak,” diye hak verdi Jonson. “Siz de arzu ederseniz görüşlerimizi de paylaşabiliriz.”

“Arzu etmeseniz de paylaşırız,” diye ekledi Drayton ve odaya bir kahkaha dalgası yayıldı.

“Pekâlâ,” dedi Emilia. “Yanımda bir nüsham yok, aklımda kaldığı kadarını okuyacağım,” dedi ve başladı:

*Aşk, yağmur sonrası güneş gibi
Şehvet, güneşten sonra fırtına;
Aşkın baharı daima serin
Şehvetin kışı yer vermez yaza;
Aşk tamah eder, şehvet açgözlü
Aşk gerçek, şehvet yalan örülü.*

Bitirdiğinde bütün adamların gözü üzerindeydi. Ondan ne beklediklerini merak etti, şüphesiz, merada koyun otlatan bir genç kız hakkında bir şeyler.

Jonson kaşlarını kaldırdı. “Muhteşemdi Hanımefendi. Aşka bir kaside, öyle mi?”

“Değil efendim,” dedi Emilia. “Bu bir mersiye, çünkü yitik bir şeyi anlatıyor.”

“Sizin yaşınızda birinden böyle bezgin sözler duymak nadirdir,” diye cevap verdi Jonson.

“Bezgin mi dürüst mü efendim?” diye karşılık verdi Emilia. “Dünyanın düzenini kabullenmek için kaç yaş almak gerek?”

“Doğru, insanın umduklarıyla erişebilecekleri arasındaki farkı, kadınlar daha bariz görür,” diye ekledi Mary Sidney.

“Bir kadınlara bir de aç şairlere,” dedi Jonson.

“İkisi birden olduğunuzu hayal edin,” dedi Emilia. Haddini aştığından korkup kızardı. Hunsdon’ın çalışma odasında dilinin yayını gevşetmeye alışmıştı.

Ama Jonson güldü. Emilia’ya bir daha baktığında şarabın etkisi geçmiş gibi görünüyordu. “Sizde nice cevherler olduğunu seziyorum Hanımefendi,” dedi.

Emilia bunun bir övgü mü itham mı olduğunu anlayamadı, bu yüzden başını öne eğip Hunsdon’ın yanına oturmakla yetindi. “Tebrikler bir tanem,” dedi Hunsdon. “Spenser, Periler Kraliçesi’ni anlata anlata bitiremedi, ben müsaadenizi isteyeyim.” Emilia hemen eteğini topladı ve ayağa kalkmaya davrandı.

“Ne olur kalın Lordum!” dedi Mary Sidney. “Daha yeni başladık.”

“Ben kalamam ama iyi yarımı sizinle bırakıyorum.” Hunsdon, Emilia’nın elini tuttu ve parmaklarından öptü. “Sen kal. Bunlar senin çevrenden insanlar,” dedi sakince.

Emilia'nın eli, Hunsdon'inkini sıktı. Lord yorulmuştu. İskoç Kraliçesi Mary'nin idamı, İskoç Kralı ile ilişkileri zedelemişti; Hunsdon, Kral James'in eylemleri ve niyetleri hakkında bilgi toplamak için kendini paralıyordu. On beş gündür Somerset Evi'ne uğramıyordu ama içeri adımını attığı gibi Wilton Evi'ne yola çıkmıştı... Emilia için.

Emilia minnetle başını öne eğdi. Hunsdon çıktıktan ve biraz daha şarap servis edildikten sonra Spenser, Mary Sidney'ye döndü. “Ya ev sahibemiz? Sizi de birkaç dize okumaya ikna edebilir miyiz?”

Mary'nin ağabeyi, hem saray eşrafının önemli bir parçası hem de askeri bir seferde ölmüş bir şairdi. Kendisi de değerli bir çevirmen ve şair olan Mary, Philip Sidney'nin ölmeden önce yazdığı Mezmurlar Kitabını tamamlıyordu.

Ancak Emilia'yı şaşırtarak o şiirlerden okumadı. Yazı masasına geçti ve bir deste kâğıt çıkardı. “Lord Chamberlain aramızdan ayrıldığına göre,” dedi, “belki Bayan Bassano'nun sırdaşlığına güvenebiliriz.” Mary, kurdele ile bağlı küçük bir dosyayı Emilia'nın eline bıraktı.

Emilia, diğerlerine de dosyalar verildiğini fark etti. Bir kumpanyanın oyuncularına dağıtılan replik kâğıtları gibi.

“Cinsiyetinize ve kibrinize göre dağıttım rolleri,” dedi Mary Sidney sırtarak. “Ben elbette Kleopatra'yı oynayacağım. Bayan Bassano, siz hizmetçilerim Eras ile Charmion olacaksınız Spenser, bizi bu gece en çok sen meşgul ettiğin için Antony'm sen olacaksın.”

“Bir oyun mu?” dedi Emilia. “Bunu siz mi yazdınız?”

Hunsdon'la yaşadığı yıllar boyunca hiçbir taslak nüshasının üzerinde bir kadın ismi görmemişti. Kalbinin, göğsünde yeni bir ritim öğrenirmiş gibi çarpışını hissetti.

“Antoine”ın asıl yazarı Robert Garnier’dir,” diye açıkladı Mary Sidney. “Ben sadece çevirdim.”

Bir kadının insan içinde oynanacak bir temsili çevirmesi münasip değildi, Mary de bu yüzden sahne olarak kendi evini seçmişti. Emilia, Hunsdon’ın bunu bilse itiraz edip etmeyeceğini merak etti.

“Kleopatra’nın hayatının son gününden başlıyoruz. Antony, Sezar tarafından yenilmiştir ve onurlu seçeneğin kendi canını almak olduğunu biliyordur. Kleopatra hem krallığını hem sevdiği adamı kaybetme tehlikesiyle karşı karşıyadır.” Mary Sidney odaya göz gezdirdi. “Başlayalım mı?”

Şiirler Spenser’in isteyeceği kadar mecazlı değildi ama Emilia fark etmedi. Sayfalardan sızan şey kayıp ve kapana kısılmışlık duygusuydu. Kleopatra çocuklarının hocasına intiharından sonra onlara bakması için yalvarırken saat gece yarısını geçiyordu.

Mary Sidney dramatik bir hareketle bir elini kaldırdı. “Ah, kalbim paramparça! Cehennemın ırmakları, yalnız hayaletlerin geçtiği topraklar duysun... Kendi ruhum ve Antony’nin ruhu duysun sana yalvarışımı Euphron, onlara iyi bak.”

Euphron rolünü Drayton’ın okumasına rağmen Mary, Emilia’ya bakıyordu. “Senin bilgeliğin korusun onları tiranın ellerine düşmekten,” dedi gözlerini kırpmadan.

Gizli bir el sıkışma gibiydi. Sanki Mary Sidney bütün akşamın böyle geçmesini planlamıştı ve artık Kleopatra’nın çocuklarından bahsetmiyordu.

Sanki Emilia’ya bir o kadar değerli bir şey emanet ediyordu: Mary Sidney’nin görmeye ömrü yetmeyecek ama belki Emilia’nın gerçekleştirebileceği bir rüya.

Emilia, Hunsdon ile paylaştığı odaya parmak uçlarında çıkarken saat dörde geliyordu. Kapının önünde uyuyakalmış bir hizmetçi

oturuyordu. Emilia'nın yaklaştığını hissettiğinde ayağa fırladı ve peşinden odaya girdi. Ağır kadife perdeler yatağı gizliyordu ama Emilia, Hunsdon'ın hafif horlamasını duyabiliyordu. Hizmetçi, Emilia'nın elbisesinin bağlarını çözdü. "Yeterli," diye mırıldandı Emilia, hizmetçi de başını öne eğip çekildi.

Emilia perdeyi açtı ve Hunsdon'ı uyandırmadan yorganın altına girmeye çalıştı. Mary Sidney Herbert'ın oyununun son sahnesini, Kleopatra'nın kendini dramatik şekilde öldürüşünü ve onsuz yaşayamayacağı adamın kollarına düşüşünü düşündü. Emilia'nın bildiği gerçeklik değildi bu. Onun hayatında gördüğü kadarıyla bir güçlkle karşılaşan kadınlar omuzlarını geriye çekip *tamam, bir yük daha alırım*, derdi. Güç sadece dayanmak demekti, kaçış değil. Bir parça granite bakıp sahte altın tanelerini görmekti.

Hunsdon'a, kıvrık saçlarına ve yerçekimine teslim olmuş bedenine baktı. İnsana sevdiği kişi dünyadan ayrılınca intihar etmeyi düşündürecek bir sevgiyi hayal etti.

Hunsdon dönüp ona sokuldu, kolu Emilia'nın bileğinin üzerine düştü. Kelimeleri Emilia'nın kulağının içini gıdıkladı. "Çok şey öğrenebildin mi canım?"

"Evet," diye fısıldadı Emilia. Jonson'ın son sözleri aklından çıkmıyordu: Sizde nice cevherler olduğunu seziyorum.

O gece Hunsdon'ın içi boş, kemikli ve hafif şahinini gördü rüyasında. Emilia emri verdi ve kuşun eldivenden havalanıp kösteklerini dalgalandırarak uçuşunu izledi. Deriler şahinin bileğinden çözüldü, Emilia gökyüzüne baktı ve kuşun küçüle küçüle uzaklaşıp sonunda güneşe sürtünmesini izledi.

Ertesi sabah kahvaltıdan sonra Emilia bir bağırış duyana kadar Wilton Evi'nin ağılında dolaştı. Eteğini toplayıp koştu ve ağır kapıları ittiğinde uzun, ahşap bir masanın arkasında oturan

Mary Sidney'yi gördü. Masa çeşit çeşit cam kaplarla, demir maşalarla, toz ve sıvı kavanozlarıyla doluydu.

"Ah," dedi Mary, Emilia'ya bakıp. "Keşfimi ilk gören sen olabilirsin."

Sabahın erken saatlerinin ışığı pencerelerden giriyor, ustaca tasarlanmış metal bir kol yardımıyla mumun üzerinde asılı duran ve içindeki sıvının fokurdadığı bir şişeyi aydınlatıyordu.

"Kont buna izin veriyor mu?" diye sordu Emilia.

"Kocam izin vermiyor ama ses de etmiyor," dedi Mary Sidney. "Böylece onun bana, benim de ona kızmama gerek kalmıyor."

Emilia, Hunsdon gibi, Kontes'in kocasının da ondan hayli yaşlı olduğunu biliyordu. Mary'ye onu sevip sevmediğini, doğru malzemeler eklenirse ilginin tutkuya dönüşebileceğine inanıp inanmadığını sormak istiyordu.

Mary Sidney tüy kaleminin ucunu sivriltti ve Emilia'nın içinde mürekkep olduğunu varsaydığı küçük bir şişe açtı. Mary kalemi şişeye batırdı ve büyük kâğıdın ortasına imzasını attı: *Mary Sidney Herbert*.

"İzle," dedi Mary.

Emilia'nın gözleri önünde imza kayboldu.

Nefesi kesildi. "Büyü mü bu?"

"Simya," diye düzeltti Kontes. Şişenin altında yanan muma üfledi. "Adını... Kaybolan Mürekkep koydum." Kalemi Emilia'ya verip denemesini istedi.

Emilia kalemi özel mürekkebe batırdı ve Mary'nin altına kendi adını karaladı. Az sonra sayfa, hiç kalem değmemiş gibi bembeyazdı.

"Bununla ne yapacaksınız?" diye sordu Emilia.

"Sarayda bir iş bulurlar," dedi Mary Sidney. "Hiç değilse daha önce var olmayan bir şey yaratmanın hazzını yaşarım."

Boş sayfaya adını yazarken gülümsemesi kenarlarından solmaya başladı. “Erkeklerin istediği gibi, değil mi? Kadınların yazdığı her şey silinsin gitsin.”

Emilia Kontes ile göz göze geldi. “Sizi kadınların sözlerinin silinmesini kolaylaştıracak biri sanmazdım,” dedi sözlerini dikkatle seçerek. “Büyük bir sanatseversiniz. Bir *Kontessiniz*, ve dolayısıyla suçlanamayacak bir mevkidesiniz. Oyununuzu bir kumpanyaya veremez misiniz?”

“Tam da Kontes olduğum için veremem. Skandal olur. Tiyatroya para vermek bir şekilde kabul edilir ama sahnelenecek bir oyun kaleme alırsam kocam aşağılanmış olur. *Bunu* görmezden gelmez işte.” Omuz silkti. “Yazarlık yaptığımı, bu akşam buluşmalarını düzenlediğimi bilmeyen yok zaten. Bu kötü şöhretim yüzünden isimsiz kalamam.” Kalemi Emilia’nın elinden aldı. “Böyle bir şey yapacak bir kadının görünmez olması gerekir.”

“Ne demek bu?” diye sordu Emilia. “Kendini görünmez kılan bir kadın, tanım itibariyle, sesini yok etmiş olur. Bilmece gibi konuşuyorsunuz.”

Mary Sidney kâğıda *görünmez* kelimesini karaladı. Yok olmasını izlediler. “Belki bir gün hepimiz için sen çözersin Emilia,” dedi.

Emilia Lord Hunsdon’ın himayesine girdikten sonra elbette kuzeni Jeronimo ile karşılaşmıştı. Sarayda Kraliçe’ye müzik yaparken ondan kaçışı yoktu ama bir daha Şabat kutlamaya Mark Lane’e gitmemişti.

Bunun yerine Somerset Evi’nin kilerinden iki mum çalmıştı. En güzel ketenden bir parça kesmiş ve işleyip baş örtüsü yapmıştı. Her cuma akşamı komodininin derme çatma bir sunak yapıyordu ve mumları yakıp İbranice duaları okuyordu. Hunsdon onu fark etmesin diye yatma vakti gelmeden mumları

söndürüyordu. Aslında söndürmemesi gerekiyordu ama Tanrı'nın onu anlayacağını umuyordu.

Diğer Yahudi bayramlarını da yılın zamanına göre takip etmeye çalışıyordu: Roş Haşanah, Yeni Yıl, yapraklar sararmaya başladığı zamandı. Kefaret günü Yom Kippur, ondan on gün sonraydı. Sukkot, Somerset Evi'nin bahçesindeki elmalar olgunlaştığı zamandı. Hanukah Noel'den hemen önceydi, Purim nergislerin açışıyla geliyordu ve Hamursuz Bayramı'nın geldiği, menekşelerin açmasından anlaşıyordu.

Ekimin sonunda, Yamim Noraim'in sonunda Emilia Yom Kippur için oruç tutuyordu. Belki de en önemli Yahudi bayramı olan bu günlerde Tanrı erdemlilerin adını Hayat Kitabına yazardı ve ahlaksızları ölümle cezalandırırdı. Ancak çoğu insan iki kutbun arasında bir yere düşerdi ve bu on günü *teshuvah* yani tövbe ile geçirirdi. Emilia, bir metres hayatı yaşadığı için Tanrı'nın onu nasıl yargılayacağını bilmiyordu. Hunsdon'la yaşadığı ilk sene ölmediği için Tanrı'nın onu korumaya değer bulunduğunu düşünüyordu.

Yamim Noraim, Yahudiler için kasvetli bir dönemdi ve sarayın atmosferi de farklı değildi. Leicester Kontu öleli neredeyse bir ay oluyordu. Kraliçe ile Kont hakkındaki dedikodular durulalı yıllar olmasına rağmen Majesteleri haberi kötü karşılamıştı. Kont'un rahmetli eşinin yanına gömüleceği 10 Ekim'de Kraliçe'nin dikkatini dağıtmak için planlar yapılmıştı.

Emilia, Yom Kippur'un ve orucunun St. James Sarayı'ndaki büyük ziyafetle aynı güne denk gelmesinin tam onun şansına yakıştığını düşündü. Sarayda oldukları için bir hizmetçi üzerine en şık kıyafetlerini geçirmişti, gövdesi elbisesine baskı yaparken karnı gurulduyordu. Kraliçe'nin siniri her zamankinden de bozuktu ve Emilia Majesteleriyle meşgul olan Hunsdon'dan gün boyu kaçabilmişti. Ziyafete gitmek için onu almaya geldiğinde

Emilia, kendini kontrol etmek için ihtiyaç duyacağı irade için dua etti.

Yemekler uzun bir masaya, kızıl-sarı bir kameriyenin altına servis edilmişti, Emilia'nın aklına Yahudi düğünlerinde kurulan çardaklar geldi. Kameriye tavus kuşu tüyleriyle süslenmişti, üstüne de gagaları ve pençeleri süslenmiş kuşların olduğu bir kafes konmuştu. Geyik budu, doldurulmuş sülün, dana ve misk tavşanı vardı. Tabakları dolduran et soslarına bol bol baharat, nar çekirdekleri katılmıştı. Garnitürlerle donatılmış horoz etinin yanında güvercinli turtalar vardı.

Bunlar daha başlangıç tabaklarıydı.

Emilia karnının guruldadığını duydu. Muhtemelen beş saat burada kalacaklardı, beş saat boyunca hiçbir şey yemediğini saklayamazdı. Masaya yaklaşırlarken Hunsdon'ın koluna daha sıkı sarıldı. "Lordum," dedi. "Korkarım rahatsız hissediyorum."

Hunsdon endişeyle baktı. "Biraz yemek yesen..."

Emilia inledi. "Tam da yemekten kaçınmaya çalışıyorum," dedi.

Hunsdon'ın gözleri Emilia'nın karnına indi. "Yoksa... Hasta mısın?"

Emilia midesi bulanıyormuş gibi yaparak Hunsdon'a hamile olduğunu düşündürdüğünü fark etti. "Basit bir bulantı Lordum."

Hunsdon, Emilia'nın başını okşadı. "Majestelerine özürlerini iletirim."

Emilia sarayda paylaştıkları odaya kaçtı, güneş batana kadar şiir yazarak dikkatini dağıtmaya çalıştı, karanlık çökünce yemek yiyebilecekti ama her metaforunda daha da acıkıyordu: elma gibi kırmızı yanaklar, bal gibi tatlı sözler... Sinirlenip sırtına bir şal aldı ve odasından çıktı, şenlikten uzaklaştı.

Sarayın yanındaki parkta hızlı hızlı yürüdü, kendi kendine bir melodi mırıldandı. Bu parkın yabaniliğini sarayın asker gibi

dizili ağaçlarına tercih ediyordu. Daha önce Yamim Noraim’de oruç tuttuğunda gizli inancını paylaşan başkaları ile yükünü paylaşabiliyordu. Sonunda ekmek ve şarap ile Tanrı’nın merhametini kutlarken aynı sevinci akrabalarının gözlerinde de görebiliyordu. İngiltere’de gizli bir Yahudi olmak hep tehlikeliydi ama şimdi bir de yalnız kalmıştı.

Emilia dallardan düşen cevizleri tekmeledi ve fistanının önünü kaldırıp yaptığı sepete birkaç tane toplamak için durdu. Elinde bir alet olmadan kırmayacağı kadar sertlerdi, bir tanesini ağzına atma riskine giremezdi.

Ceviz toplamaya öyle dalmıştı ki az kalsın bir ağaç altında kitap okuyan genç bir adama çarpıyordu.

“Affedersiniz,” dedi Emilia nefesi kesilerek, ellerini eteğinden çektiği anda hazinesi yere saçıldı. Kalbi yerinden fırlayacak gibi çarpıyordu. Adam gençti, Emilia doğru tahmin ediyorsa daha elleri tıraş olmaya alışmış bile olamazdı ama geniş omuzlu ve dinçti, saçları kumraldı ve arkasındaki gökyüzü görünüyormuş gibi mavi gözleri vardı. Soylu gibi giyinmişti, bir centilmen olduğu belliydi, Emilia’yı görür görmez ayağa fırladı. Ama soylu olsa sarayda, Kraliçe’nin ziyafetinde olması gerekirdi.

Aslında Emilia’nın da orada olması gerekiyordu tabii.

Birden adam gülümsedi ve Emilia karnının burulduğunu hissetti. O gözler. Gökyüzü değil diye kendini düzeltti Emilia, bir alev in tam merkeziydi gözler.

“Bayan Bassano,” deyip bir adım geri gitti adam.

“Beni hazırlıksız yakaladınız efendim,” dedi Emilia.

Adam elini kalbine götürdü. “Beni yaralıyorsunuz. Benimle daha kozamdayken bir kelebek olarak tanışmıştınız... Belki de anlaşılabilir.”

Emilia’nın gözleri açıldı, genç Southampton Kontu’nu ve tanışmalarını hatırladı, Hunsdon’la da aynı gece tanıştığını fark

etti. Şimdi altı yaş daha büyük ve yüz yaş daha akıllıydı. Hızlıca bir hesap yaptı, Kont on altı yaşlarında olmalıydı. “Perdelerin arkasına saklanmaktan çok yol katetmişsiniz Lordum,” dedi.

“Siz de,” dedi Southampton.

“Flüt çalışmalarınıza devam ettiniz mi?”

Kont güldü, dişleri daha da beyazlaşmıştı. “Biraz ama bir Hanımefendiyle konuşacak kadar değil.”

“Sizi sarayda görmüyorum.”

“Cambridge’den ziyarete geldim. St. John Koleji’nde bir yıl daha okuyacağım.” Kollarını kavuşturdu ve bir ağaca yaslandı. Emilia’dan en az bir baş daha uzundu. “Bugün sarayda maskeli piyes yok, bu sefer neyden kaçıyorsunuz?”

Emilia oruçlu olduğunu söyleyemezdi ama Kont ona dünyadaki tek insanmış gibi bakarken yalan da söyleyemeyeceğini fark etti. “Yemekten,” diye itiraf etti.

Southampton, Emilia’yı baştan aşağı süzdü. “Perhize ihtiyacınız var gibi görünmüyorsunuz. Hatta elbisenizi...”

“Siz neyden kaçıyorsunuz?” diye araya girdi Emilia.

“Evlilikten,” dedi Southampton hiç beklemeden. “Lord Burghley beni yürümeyi yeni öğrenen kızlarla baş göz etmeye çalışıyor.” Eğreti bir gülümsemeyle “Sizin gibisi yok,” diye ekledi.

Emilia gözlerini devirdi. “Benim gibisi mi? Benim nasıl olduğumuz bilmezsiniz ki.”

“Bilmez miyim?” Kont ağaçtan doğrulup bir adım öne geldi.

Şimdiye kadar Hunsdon’ın metresi olduğunu öğrenmiş olmalıydı. Emilia bu rolü sineye çekeli çok olmuştu, artık utanmaya bile üşeniyordu. Ancak şimdi yanakları kıpkırmızı oldu. “Kendinizi unutuyorsunuz Lordum,” dedi.

“Yeter ki siz beni unutmayın,” dedi Southampton ve daha Emilia ne olduğunu anlayamadan onu öptü.

Neredeyse hemen geri çekildi. Hangisinin daha çok şaşırdığı anlaşılmıyordu. Emilia içinin tepetaklak olduğunu hissetti.

Gözlerini Emilia'nın dudaklarından ayırmadan "Bunu yapmamalıydım," dedi Southampton ince bir sesle.

"Evet," dedi Emilia.

Hem yaş hem tecrübe bakımından üstün olanın kendisi olduğunu fark etti. Onu isteyen bir adam tarafından öpülmesine rağmen hiç *kendi* öpmek istediği bir adamı öpmediğini fark etti.

Neden açlığını gidermeyecekti ki? Sonuçta açtı.

Emilia, Southampton'a baktı. "Evet, yapmamalıydınız." Aralarındaki mesafeyi kapattı. "Askeri bir saldırı gibi yaptınız. Böyle yapacaktınız." Parmak uçlarına kalkıp dudaklarına bir söz verir gibi kapandı. "Öpüşmek bir nutuk değil diyalogdur." Sözleri Kont'un ağzına yerleştirdi. "Ben size fısıldarım... Siz bana fısıldarsınız. Aramızda bir sır paylaşıyoruz, tatlı gibi." Arından diline dokundu, onu derin derin öptü.

Southampton, Emilia'yı kendine sertçe bastırdı, kendi bilgilerini gösterdi. Sevişme koreografisine tamamen hâkim olan Emilia kendini serbest bıraktı.

Emilia, Southampton'ın samana değen bir alev olduğunu biliyordu ama tensel çekim hem başlangıç hem amaçtı. Kont, istese de istemese de olacak bir evlilikten kaçıyor, Emilia ise Lord Chamberlain'in korumasına sırtını dönme riskini almazdı. Belki karşı konulmaz olan da buydu: Southampton'ın gözlerinde kendini görmek, ikisinin de seçme özgürlüğüne sahip olmadığını bilmek.

Birbirlerinin tadını öğrenerek orada ne kadar durduklarını bilmiyordu ama titreyerek ayrıldığında güneşin ufkun arkasına indiğini fark etti. Ziyafet bitiyor olmalıydı. Hunsdon gece eğlencesine katılmadan önce onu aramaya gelebilirdi.

"Lordum," dedi, "ben gitmeliyim."

Southampton geri çekildi ama Emilia'nın ellerini bırakmadı. "Beni böyle tatminsiz mi bırakacaksınız?"

Emilia kaşlarını kaldırdı. "Bu gece nasıl bir tatmin peşindediniz ki?"

"Bekleyin." Emilia, Kont'un parmaklarının kendininkileri sıkıştığını hissetti. İkisi de birbirine dayanmış avuçlarına baktılar. "Sizi bir daha görebilecek miyim?"

"Saraya dönerseniz şansınız yüksek Lordum."

"Bunu kastetmediğimi biliyorsunuz," dedi Southampton.

Emilia omuz silkti, önemsemyormuş gibi yaptı. "Kim kaderine söz geçirebilmiş ki?" Ellerini kurtardı.

"Bekleyin!" diye bir daha bağırdı Kont. Elleri Emilia'nın beline dolandı. Emilia durdu ve utanarak gülümsedi. "Sizi neden durdurduğumu unuttum."

"Siz hatırlayana kadar beklerim ben de," dedi Emilia narin bir sesle.

Alsın, Şeytan'ın olsun.

Önce Emilia hareket etti, belki de Southampton'dı, her ne olduysa yine birbirlerine dolanmış buldular kendilerini. Kont'un elleri Emilia'nın saçındaki tokaları dağıtıyordu, Emilia'nın elleri ise gömleğin altındaki sıcak teni arıyordu. Southampton onu bir ağaca yasladı ve Emilia ağaç kabuğunun ısırığından zevk aldı. Onu dünyaya bağlı tutan tek şey bu acıydı.

Ayrıldıklarında Kont, Emilia'nın yüzünü ellerine aldı. "Ona söyleyemezsiniz," dedi.

Belki Lord Burghley'yi, belki Hunsdon'ı kastetmişti. Belki ikisini de.

"Ona ne diyorsunuz?" diye sordu sesi titreyerek.

"Henry," dedi Emilia.

"Benim adım da Henry."

Emilia Kont'a kirpiklerinin altından baktı. Sözlerine bastıra bastıra "Evet Lordum," dedi ve gitti.

Leicester Kontu'nun cenazesinden sonra Kraliçe'nin keyfi yerine gelmedi, bazen kimseyle konuşmuyor ve yanına yaklaşanlara parlıyordu. Danışmanları hep yakınında duruyordu; kısmen onu neşelendirmeye çalıştıkları, kısmen de onları çağırdığı zaman hemen yanında olamamaktan korktukları için. Hunsdon gece gündüz saraydaydı, Emilia'yı Somerset Evi'ne yolladı. Sonuç olarak Emilia Southampton'ı bir daha göremedi.

Kont'un ona haber yollayıp yollamayacağını merak ettikçe kendisi de aksileşmeye başladı. Gizli gizli yazışacaklardı da ne olacaktı sanki? Şimdiye Cambridge'de çalışmalarına dönmüş olmalıydı. Emilia hülyalara daldığı için kendini azarladı ve yerini hatırladı.

Ama Hunsdon eve ve Emilia'nın yatağına döndükten sonra daha önce hiç yapmadığı bir şey yaparken buldu kendini.

Mukayese ediyordu.

Numara yapıyordu.

Umuyordu.

Daha da suçlu hissediyordu çünkü Kraliçe biraz iyileşmiş olacaktı ki Hunsdon'ı yine Kral James'i yatıştırmaya İskoçya'ya yollamıştı. Emilia keyifsiz görüldüğünde, gündüz düşlerine dalıp dikkati dağıldığında Hunsdon, bu kadar kısa süre sonra yine yalnız kalmak istememesinden kaynaklandığını düşünüyordu.

Onu bu kadar masum görmesi Emilia'ya kötü hissettiriyordu.

Yola çıkmadan önce son gününü onunla geçirmekte kararlı olan Hunsdon, Emilia'yı kendisi ve Saray Eğlenceleri Efendisi Edmund Tilney tarafından onaylanmış bir oyunun okumasına götürmek istedi. Emilia'nın okumaları gerçek okumalardan bile

çok sevdiğini biliyordu; değişikliklerin yapıldığı ve karakterlerin oturtulduğu odada olmak Emilia'nın en sevdiği şeydi.

Hunsdon yola çıkmadan önce iyi hissetmiyordu. Emilia endişeleniyordu ama Hunsdon yine gut rahatsızlığının azdığını söylüyordu. Çoğu okumanın aksine bu bir handa değil, bir kilisede yapılacaktı çünkü oyun, Kraliçe için bir grup çocuk, Şapel Çocukları tarafından sergilenecekti.

Emilia ile Hunsdon vardığında okuma çoktan başlamıştı. Hunsdon onu böyle iş görüşmelerine getirdiğinde sessiz kalmayı öğrenen Emilia, çocukları yöneten koro şefinin birkaç sıra arkasına oturdu.

Oyuncu çocuklar sevimli ve gençti, çoğunun sesi bile gürleşmemişti. Emilia birden sırmalı perdenin altından ayakları görünen çocuk bir Henry Wriothsley düşündü. Hemen ardından bacaklarının arasında bir ağrıya yol açacak kadar güçlü bir sıcak bastı.

Oyunun adı *Kartaca Kraliçesi Dido*'ydu. Emilia, senaryoyu Lord Chamberlain'in onayına gelen oyunların en üstünde durduğu için hatırlıyordu. Kafiyesiz, on hecelik nazımla yazılmıştı ve *Aeneid* adında bir oyunun yeni uyarlamasıydı; Tanrıça Venüs, bir Kuzey Afrika kraliçesi olan Dido'yu Truva'nın yıkımından kaçan Prens Aeneas'a âşık ediyordu. Emilia sözde oyun yazarlarının içerikten yoksun metinlerinden genelde sıkılırdı ama bu adam, Christopher Marlowe, bir *şairdi*. Bir sayfanın ortasında iki karakterin diyaloguna dağıtılmış kafiye dizeler gördüğünde nefesi kesilmişti; sanki sadece sözcük değil de onları bir araya getiren dilin yapısıydı okuduğu.

Şiiri böyle kullanmak hiç aklına gelmemişti.

Dido'nun talibi Iarbas'ı reddettiği ve Aeneas'a âşık olduğu sahneye gelmişlerdi. Emilia en sevdiği kısmı, o dizeleri dinledi

ama daha bir şey söyleyemeden Hunsdon sendeleyerek yanına gelip oturdu. “İyi misiniz Lordum?” diye sordu Emilia.

Hunsdon yüzünü buruşturdu. “Daha iyi olabilirdim. Eklem-lerim ağrıyor, bir bacaklarımı açayım.” Emilia ayağa kalktı ama Hunsdon eliyle oturmasını işaret etti. “Sen gözlerim olacaksın,” dedi ve çıktı.

Emilia tekrar mihraba döndü. Dido’yu oynayan oğlan Aeneas’a aşkı için yalvarıyordu. “Hayır, hayır, hayır!” diye performansı böldü koro şefi. “Daha inandırıcı olmalısın.”

Emilia’nın yanına bir adam otururken, birinin “Diz çökse dili daha inandırıcı olabilir,” dediği duyuldu.

Yabancı, Emilia’dan birkaç yaş büyük gösteriyordu ve tehlikeli bir yakışıklılığı vardı. Simsiyah saçları çenesine ve gözbebekleri seçilemeyecek kadar karanlık gözlerine değiyordu. Emilia’ya bir kaşını kaldırmış, uygunsuz yorumu karşısında kadınlara özgü bir narinlikle bayılmasını bekler gibi bakıyordu.

“Belki genç Dido’nun özel bir derse ihtiyacı vardır,” diye ekledi adam. “Ağzını... *Kelimelere* oturtmayı öğretmek de oyunun yazarına düşer elbette.”

Demek Christopher Marlowe buydu.

“Beni şaşırtmaya çalışıyorsanız hiç uğraşmayın Efendi Marlowe,” dedi Emilia. Halk tiyatrolarındaki performanslardan sonra kadınları oynayan çocukların gerçek kadınlarmış gibi kur yapmaya gelen ziyaretçileri olduğunu biliyordu. Dedikodulardan Marlowe’un kadınları değıl erkekleri tercih ettiğini de biliyordu. Majestelerinin ajanı ve ateist olduğu yönünde söylentiler de vardı. Tehlikeden kaçınmayan bir adam olduğu belliydi.

“İnciniyorum,” dedi Marlowe dramatik bir havayla. “Hanımefendi beni iğneliyor ve kanıyorum.”

“Peşinde olduğunuzun iğnem olduğunu sanmıyorum efendim,” diye yanıtladı Emilia.

Bu söz cambazlığı karşısında Marlowe'un yüzüne bir gülümseme yayıldı. "Bir kadına göre diliniz pek sivri."

"Belki dikkatinizi kulaklarıma verseniz daha iyi olur."

Marlowe sıraya yayıldı. "Oyunum hakkında fikirleriniz mi var?"

"Çok konuda fikirlerim var efendim."

"Lütfen buyurun," dedi Marlowe. Ona bakmaya devam etti ama Emilia gözlerinde belli belirsiz bir tereddüt gördü, Hunsdon'a bir şiirini okuduğunda hissettiğiyle aynı çekimserliği. İnsanın kendinden en ufak şüphesinin bir yazarın özgüvenine nasıl bir mızrak olup saplandığı hayret vericiydi.

"Oyununuz fazla bağımsız bir kadın hakkında, değil mi?" dedi Emilia. "Dido tanrılar tarafından bağımsızlığı için cezalandırılıyor. Aeneas onu terk ettiğinde öyle perişan oluyor ki acısına son vermek için kendini ateşlere atıyor."

"Evet," diye doğruladı Marlowe.

"Dido neden iki kere cezalandırılıyor? Bir tanrıların elinden, bir sizin kaleminizden. Aşk cezası kâfi değil mi?"

Marlowe gözlerini kırptırdı, Emilia'ya daha önce görmediği türden bir canlıymış gibi baktı. "Sen de kim oluyorsun?"

"Dido'ya reva olanı sizden daha iyi bilecek biriyim."

Marlowe'dan aksak bir kahkaha yükseldi. "Kadın aklınızla mı?"

"Çok mu şaşırdınız? Gerçi şaşıрманız normal, eserlerinizi okumuştum..."

"Diliniz keskin," diye sırtarak sözünü kesti Marlowe, "ama bir yazarın dili."

Emilia taş kesildi, bütün cesareti sönmüştü. Mary Sidney'nin salonunda gerçek şairlerin yanındayken de, kısa şiirini

alkışladıklarında da onu kendilerinden biri olarak kabul etmemişlerdi. “Bana yazarlığı mı yakıştırıyorsunuz?”

Marlowe’un yüzünün yumuşamasını izledi. Belki adamın içinde bir şey, Emilia’nın içinde bir şeyi tanımıştı. Doğuştan centilmen değildi ve Cambridge’de bursla okumuştı. İnsanın, istenmediği bir çevreye girmek için çırpınmasının ne demek olduğunu biliyordu. “Bence sen, çok az kişi dinlediği halde söyleyeceği çok şeyi olan birisin,” diye yanıtladı Marlowe.

“Hayatım.”

Hunsdon’ın sesi Emilia’nın üzerine bir ağ gibi indi. Ona bakmak için yerinde döndü, yüzüne parlak bir gülümseme yerleştirdi. “Lord Hunsdon.” Ayağa kalkıp koluna girdi. Yüzündeki acıyı görecektik kadar iyi tanıyordu onu.

“Özür dilerim Marlowe ama müsaadeni istemek durumundayız.” Hunsdon elini kilisenin ön tarafına doğru tembelce salladı. “Saraydaki performansınızı dört gözle bekliyoruz.”

Marlowe, Hunsdon’ın karşısında eğildi ve Emilia’nın elini öptü.

Kiliseden çıkarlarken Emilia, Hunsdon’ın ağırlığını ona verdiğini ve gözlerini ona sabitlediğini hissedebiliyordu. Marlowe’a adını söylememişti ama artık söylemesine gerek kalmamıştı. Emilia’nın kim olduğunu ve Lord Chamberlain’e ne hizmet sağladığını muhakkak biliyordu. Bilmeyen yoktu.

Ama bir saatin çeyreği boyunca sadece kendisi olabilmişti. Ve cennette gibi hissetmişti.

Bu Hunsdon’ın ilk gut nöbeti değildi ama en kötülerinden biriydi. Emilia onu odasına çıkarmış ve şişmiş ayaklarını yukarı kaldırıp kaynar suda beklemiş yün bezlere sarmıştı, bunun ağrıyı hafiflettiği düşünülüyordu. Hunsdon’la onun ilgilenmesi bekleniyordu; gut hem erkeklerin gençliklerindeki hovardallığa

bağlanırdı hem de afrodizyak etkisiyle bilinirdi, icabına bakılması gereken bir şehvet yaratırdı.

Asıl sorun, Hunsdon'ın ertesi gün Kraliçe'yi temsil etmek üzere İskoçya'ya yola çıkması gerekmesiydi. Kraliçe ayaklarına bıçaklar batıyormuş gibi hissetmesini umursamıyordu.

Emilia yatağın ucuna oturmuş, Hunsdon'a okuyordu. Yazı masasındaki oyun adaylarından birini almıştı ve tüm karakterleri seslendirerek tek kadınlık bir performans sergiliyordu. Ona baktığında gözlerini kapatmıştı ve Somerset Evi'ne geldiklerinden beri daha rahat nefes alıyordu. Emilia oyun nüshasını narince yatağa koydu ve Hunsdon'ın elini sıkıca kavradığını hissetti. Hunsdon hafifçe gülümserken o da onun elini sıktı. "Nasılsınız Lordum?"

"Birisi gözkapaklarımda araba sürüyor sanki," dedi Hunsdon. "Parmağımı oynatmak bile canımdan can alıyor."

"Oynatmayın o zaman."

"Belki Tanrı merhamet eder de beni gece vakti alır."

Emilia'nın sırtından bir ürperti geçti. "Böyle şeyler söylemeyin."

Hunsdon elini daha da sıktı ve gözlerini açtı. "Umarım sana çok değer verdiğimi biliyorsundur."

Bu gerçeği ilk kez dile getiriyorlardı: Emilia muhtemelen Hunsdon'ın ölümünü görecek. Mirasını alacak bir karısı ve ailesi vardı ama şimdi ona gittiği zaman yokluk çekmeyeceğini söylüyordu. Emilia boğazına yaşların dizildiğini hissetti. "Teşekkür ederim Henry."

Gözleri kilitlendi. Emilia Lord'un gözlerinin şehvetle, iyilikle, öfkeyle dolduğunu görmüştü. Çalışma odasına girdiğinde bağırarak birine mi kucığında bir sevgiliye mi ihtiyacı olduğunu bir bakışta anlardı. "Sen olduğuna mutluyum," dedi Hunsdon. Emilia'nın kuzeni ile arasında nasıl lanet bir ticaret

gerçekleştiyse, Hunsdon eline ne geçeceğini bilmiyordu. Emilia küçükken zekâsı, hayal gücü ve ılık ılık gözleriyle çoğu zaman yetişkinlere *fazla* gelmişti ama Hunsdon için tam ayarındaydı. Lord'un ağzı kederle kıvrıldı. "Hep kötü değildi, değil mi?"

Emilia, Hunsdon'ın parmak boğumlarını dudaklarına götürdü. "Kesinlikle değildi Lordum."

Kapı çalındı. "Girin," dedi Emilia ve hizmetçi başını sallayıp mühürlü bir zarf göstererek "Size geldi Hanımefendi," dedi.

Emilia mektubu aldı ve mührü kırdı.

Aklımda tutmakla mükellef olduğum Hanımefendi,

Dün gece rüyamda sizi gördüm ve pek iyi uyumadığımı hatırladım. Her uyanık saatimi, her nefesimi işgal ediyorsunuz. Sizi düşündüğümün bir parçası kadar beni düşünüyorsanız şu acıma bir son verin. Akşamüstü Paris Bahçesi'nde, değirmen suyunun üzerinden geçen köprüde, çuha çiçeklerinin açtığı yerde bekleyeceğim. Bu aşk tomurcuğu bir sonraki görüşmemizde güzel bir çiçeğe dönebilir.

X

Southampton

"Emilia?" dedi Hunsdon. "Her şey yolunda mı?"

Emilia'nın yüzünü ateş bastı ve mektubu elbisesine tıktı. "Yolunda Lordum. Sadece... Beklenmedik bir haber aldım." Gözlerine baktı. "Kuzenimin karısı hastalanmış. Onu neşelendirmek için beni ziyarete çağırıyor."

Yalanlar dudaklarından nasıl da kolay akıyordu.

Hunsdon gözlerini kapadı, tüm sözlerine inandı. "Gitmelisin."

Mektup göğsüne dayalı bir kordan farksızdı. "Evet," diye mırıldandı Emilia. "Gitmeliyim."

Paris Bahçesi, Southwark'taki nehrin öte tarafındaydı, yani Emilia'nın Blackfriars iskelesinden Paris Bahçesi merdivenlerine bir tekneye binmesi gerekiyordu. Gerekirse bir handa birkaç saat kafa dağıtmayı cüzi bir rüşvetle kabul edeceğini bildiği bir hizmetçiyi yanına aldı. Emilia, Mark Lane'de kuzenini ziyarete giderken giydikleri gibi sade bir elbise giymişti, yüzünü saklamak için de kalın bir pelerinle örtünmüştü.

Günbatımı yaklaşıyordu ve bahçenin süslenmiş gibi bir havası vardı. Emilia, Southampton'ın bahsettiği köprüye doğru yürüdü. Köprüde bir adam gülerek bir kadını kovalıyordu. Belli ki mahremiyet arayan tek çift Emilia ile Kont değildi. Arkasından beline sarılan eller hissettiğinde döndü ve karşısında Southampton'ın gök gözlerini gördü. Southampton onu bileğinden tuttu ve köprüden daha gizli bir yere götürdü.

Emilia pelerininin başlığını indirdi. “Ben olmasam ne yapacaktınız?”

“Uzun bir izahat,” dedi Southampton sırtarak. Ona gökyüzüne yıldızları o dizmiş gibi baktı. “Geldiniz.”

“Geldim,” diye fısıldadı Emilia.

Bileğini daha sert kavradı. Emilia ellerini Kont'un saçlarına daldırdı ve onu öptü. Tadından başı döndü, alkolden ilk yudumu aldığı anda olduğu gibi hissetti.

“Neden Cambridge'de değilsiniz Lordum?” diye sordu Emilia vücutları ayrıldığı anda.

“Henry deyin,” diye düzeltti Southampton. “Hem şikâyetiniz neden?”

Emilia sesler duydu, Southampton onu bahçenin daha derinlerine çekti, ana patikadan çıkıp küçük bir basamağa çıkardı. Diğer taraftaki boşlukta durdu; yerleri çam iğneleri kaplamıştı, alageyiklerin uyudukları yerler dümdüzdü. “Burada ilk yatan biz değiliz,” dedi Southampton.

“Emilia bir kaşını kaldırdı. “Öyle mi yapıyoruz?”

Southampton elini dinç ve güçlü çarpan kalbine götürdü. Emilia kendine bir kereliğine yatağında hasta yatan Hunsdon’ı düşünme izni verdi. “Sizin de bana gönlünüz olduğunu bilmeden çalışmalarına dönemem.”

“Gönlümün kime gideceği kararı bana düşmez.”

“Hepsini alamazsam bir parçasıyla da yetinirim.”

Emilia sıırıttı. “Hangi parçası olduğunu tahmin edeyim mi?”

Southampton saçından bir bukleyi parmağına doladı. “Bu kâfi,” dedi çekerek. Sonra Emilia’nın elini kaldırdı ve serçe parmağını öptü. “Ya da bu.” Öne eğildi ve Emilia iç çekene kadar boynunun omzuyla birleştiği yeri emdi. “Belki de bu.” Geri çekildi ve sesinde hiç oyunculuk olmadan konuşmaya devam etti. “Daha önce hiç böyle hissetmedim,” dedi usulca. “Böyle *hissedebileceğimi* hayal bile etmemiştim.”

Emilia adama kızamıyordu çünkü kendi hisleri de farklı değildi. Seks, bir mevkiden diğerine çıkmak için kullandığı merdiven, tüm adımlarını öğrendiği bir dans, cebindeki akçe olmuştu. Hiçbiri dalga olup kıyıya vurmamış, ayaklarının altındaki toprağı çekmemişti. Hiç kontrol edilemez ve ilkel bir şey olmamıştı.

Southampton’ın babasının annesinden nefret ettiğini ve onu küçük bir çocukken annesinden kaçırdığını da biliyordu. Kont hiçbir sevgi modeli görmemişti. Emilia ise anne babasının birbirlerine sıırıslıkam âşık olduğunu, sadece bu aşkın babasının ölümünden sonra annesini perişan ettiğini biliyordu.

İç çekerek eteğinin üzerine oturdu, Southampton da yanına geldi. Ona dokunmayı bırakmadı, elleri sürekli bileğinde, kolunda, saçında geziniyordu. “Siz böyle yaparken düşünemiyorum.”

“Şart mı?”

“Düşünmem mi?”

Southampton bileğini bir erik gibi ısırđı, Emilia ısırığı bacaklarının arasında hissetti.

“Henry,” diye fısıldadı, “bizi kimse öğrenemez.”

Southampton onlara yetersiz bir siper sağlayan çalırlara baktı. “Evet ama başka nerede bir araya gelebiliriz ki?”

“Yanlış anlıyorsun. Bizi *öğrenebilirler*.” Hunsdon’ı böyle rezil edemezdi, *etmeyecekti*. Southampton’ın hakkındaki düşüncelerini öğrense Burghley’nin yapacaklarını düşünmek bile istemiyordu. Kont’un yanağına dokundu; hâlâ yumuşaktı, daha erkek olmuş bile sayılmazdı. “Burada sonsuz bir mutluluk yok,” dedi yumuşak sesiyle. “Yarına kadar bile sürmeyebilir.”

“Tek istediğim şu an,” dedi Southampton.

Emilia’nın da sunabileceğı başka bir şey yoktu zaten. Başını öne salladı, sonra aralarına bir sıcaklık yayılana kadar onu öptü. Southampton genç kızın pelerinini yana itti, elleri uzanabildiğı her yerdeydi. “Çok... Kıyafet...” Southampton avuç dolusu kumaşı sıkarak derin bir nefes aldı.

Emilia Southampton’ı avucunda tutabilecek kadar okşadığında Kont titredi. Emilia gözlerine baktı. “Daha önce yaptın mı?” diye sordu.

Southampton sessizce kafasını salladı.

Emilia içinde bir şeyin gürlediğini hissetti. Şehvet değıl güçtü bu. Southampton soyluydu, bir konttu ve ona ait değildi ama o anda kontrol ondaydı.

“Dikkatli olmalıyız,” dedi. “Ben... Önlemlerimi alıyorum ama içimde bitiremezsin. Tamam mı?” Southampton başıyla onayladığında Emilia üzerine çıktı, etekleri yanlarına döküldü. Onu içine aldı, vücudundan yayılan gücü ve gençliğı ciğerlerine çekti.

Southampton yavaşça nefes verdi ve ellerini Emilia’nın saçlarına daldırdı. “Sanki benim için yapılmış gibisin,” dedi.

Emilia bunu duyunca yerinde sallanmaya başladı. Southampton'ın kalçaları da refleksle hareket ediyordu, az sonra kasılmaya başladıklarında Emilia kalktı, Southampton aralarına geldi.

Titremesi bitince Emilia'yı sertçe kendine bastırdı. "Özür dilerim," dedi nefes nefese. "Tutamadım... Çok..."

Emilia yanağına dokundu. "Bir dahaki daha güzel olacak," diye söz verdi.

Southampton şimdiden tekrar sertleşiyordu, Emilia bunu daha önce hiç görmemişti, ikinci bir tabak tatlı gibiydi. Southampton bir kolunu Emilia'ya sardı ve onu yavaşça sırtüstü yatırdı. Onu öptü, başı eteklerinin altında kalana kadar aşağı indi. Emilia önce nefesini, sonra dilinin sert sürtünüşünü hissetti. Ağzından küçük bir nida yükseldi, gözleri şaşkınlıkla açıldı.

Eteklerinin hışırtısının arkasından dipsiz mavi gözler ona baktı ve gülümsedi. Sözleri Emilia'nın tenini titretti: "*Hiçbir şey yapmadığımı söylemedim.*"

Bu sefer Southampton içine girerken Emilia elini aralarına koydu. *Burası. Daha sert. Şimdi.* Az sonra ders vermeyi bıraktı ve kendisi öğrenmeye başladı. Bu sefer Southampton içinden çıkmadan önce Emilia bir şeye doğru dörtmala gittiğini, gittiğini, sonunda yükseldiğini hissetti ve gözlerinin önünden saf zevk baloncuklarını lekeleyen siyah noktacıklar geçti. Boğazından yükselen bir gülüşü de tutamadı. Kendisi zevk vermeyi biliyordu ama bu çok başkaydı. *Demek sadece bedenini değil kalbini de vermek böyle bir şeymiş,* diye düşündü.

Southampton sırtüstü yanına yıkıldı, göğsü hızlı hızlı inip kalkıyordu. Parmakları hâlâ Emilia'nın kılcalara dolanmış haldeydi. "İyi misin?" diye fısıldadı.

"Ben..." Emilia geceye bakıp gözlerini kırıştırdı. Engin şair kelime hazinesine rağmen hislerini açıklayacak bir sözcük

bulamıyordu. Bir harf dizisine sığdıramayacağı bir mutluluk içindeydi, bundan sonra olacıklardan korkuyordu.

Ben. Gülümseyerek bunun da bütün bir cümle olduğunu fark etti. Başlı başına bir cevaptı.

Emilia Westminster'a döndüğünde hizmetçi iskelede bekliyordu. Emilia bir madeni parayla kadının sırdaşlığını satın aldı. Somerset Evi'ne vardıklarında Emilia kadını serbest bıraktı ve parmak uçlarına basarak üst kata çıktı. Hunsdon'ın yatak odasının kapısını yavaşça açtı. Yatağının yanında bir mum yanıyor, gölgeye Lord'un durgun silüetini yansıtıyordu. Emilia kapıdan adımını atmadan tereddüt etti. Hâlâ kıyafetine sinmiş Southampton'ın kokusunu alabiliyordu, üzerinde başka bir adamın izlerini taşıırken Hunsdon'ın odasına girmenin daha büyük bir ayıp olacağını hissetti.

"Dönmüşsün," dedi Hunsdon gözlerini açmadan. "Kuzeninin karısı nasıl?"

Emilia gözlerini kırıştırdı, bir anlığına bahanesini unuttu. "Korkarım... Bir süre hasta kalacak." Ahşap kapıya yasladığı eli kasıldı. "İyi uykular Lordum," dedi.

Bir an Hunsdon'ın hareketsiz bedenine baktı. Southampton'ın omuzlarının yaşlandıkça daraldığını, güçlü bacaklarının guta yenik düşüşünü, kırmızı yanaklarını kırışıkların kapladığını düşündü. Onun böyle değişmesini görme ayrıcalığına nail olamayacaktı.

Bunu ne kadar çabuk hatırlarsa o kadar iyiydi.

Odasına girince elbisesi ile iç gömleğini çıkardı ve çıplak halde ayakta durdu. Ellerini boğazından göğüslerine, bacaklarının arasına götürdü. Southampton'la aynı patikayı izlemeye çalıştı ama kendini onun gibi ateşe veremedi.

Emilia üzerine geceliğini aldı ve Paris Bahçesi'nde Southampton ile yuvarlandıktan sonra yaptığı örgüsünü açtı. Bukleleri arasında hâlâ çam iğneleri vardı. Sonra yazı masasına gitti, kalemini yonttu ve mürekkep hokkasını açtı. Boş kâğıda baktı.

Bir bakireyi, bir masumu baştan çıkararak adamlar hakkında okuduğu şiirleri düşündü.

Southampton'ı kavrayan ve içine yönlendiren elini düşündü.

Hiç genç bir adamdan istediğini alan bir kadın hakkında bir şiir okumamıştı.

Emilia gözlerini kapadı ve kolunu gözlerine siper etmiş, şafağın mor ışığında bir sanat eserine dönüşen Adonis Southampton'ı düşündü.

Adonis.

O da sevilmişti... Ve yitip gitmişti. Emilia, Kontes ile yaşıırken Ovid'in mitolojisini okumuştı. Afrodit genç bir adama, başına hiçbir kötülük gelmeyeceğinden emin, güzel bir avcıya âşık olmuştu. Adonis bir yabandomuzu tarafından öldürüldüğünde Afrodit'in kollarında can vermişti.

Emilia kalemini mürekkebe batırdı ve düşünceleri karalayabildiği kadar hızlı aktı.

Yağmur dinmişti ve güneş mordu

Bulutun ardında kaybolurken

Al yanaklı Adonis ava çıktı

O ki avı sevip aşka gülen.

Âşık Venüs de düştü peşine

Tatlı sözlerle, sevdalı bir dille

“Üç kat güzelsin benden,” dedi ilk,

“Çiçek güzeli, dünya tatlısı

Perilerden, insanlardan güzel.

*Cildinse beyaz güvercinlerden
Yanakların daha al güllerden
Doğa ananın en güzel oğlu,
Yaratamaz senden güzelini.”*

Yazdı, yazdı ve yazdı. Bir dizeyi karaladı, yenisini yazdı. Adonis'in güzel yüzüne Southampton'ı sakladı, kendi bencil kibrini de Venüs'e gömdü. Kendinden daha genç ve saf bir oğlanı baştan çıkardı.

Dışarıdaki şafak, şiirinin ilk dizesine benzeyene kadar yazdı. Bitirmedi.

Emilia henüz sonunu nasıl getireceğini bilmiyordu. Sadece mutlu son olmayacağını biliyordu.

Hunsdon birkaç gün İskoçya'da olacağı için Southampton ile keşfedilme korkusu olmadan yazışabiliyordu. Southampton ona ilanaşk ediyordu, Emilia ona (olmayan) mevkisini hatırlatıyordu ama Southampton direncini kırıyordu. İki gece sonra tekrar Paris Bahçesi'nde buluşmak üzere sözleştiler.

Emilia, Somerset Evi'nde vaktini tek başına geçirdi; bahçelerde gezindi, şahincilerin kuşları eğitmesini izledi, taşlık bir sahilde saatlerce bir alıç ağacının altında oturdu, Southampton hakkındaki şiirine dizeler ekledi. Yazdıkça, Venüs Adonis'i yücelttikçe kendini Kont'a daha yakın hissediyordu. Sanki pürüzsüz göğsünü, asi saçlarını, dünyadan kopuk gözlerini Emilia kendi yaratıyordu.

Hayal gücünde öyle kaybolmuştu ki yaklaşan ayak seslerini duymadı. “Umarım benim kalemimden çıkan sözler de yanakları böyle kızartabilir,” diye mırıldandı bir ses. Emilia başını kaldırdığında oyun yazarı Christopher Marlowe'u karşısında buldu.

“Burada olmamalısınız,” dedi refleksle.

“Ne de sıcak karşılıyorsunuz Hanımefendi,” dedi Marlowe. “Lord Chamberlain’in misafirlerini de böyle ağırlamıyorsunuzdur umarım.”

“Sebeb-i ziyaretiniz bu mudur?”

“Burada başka ne işim olacak?” Yanındaki banka oturdu. “Önceden planlamamak elbette benim hatam, Lord Hunsdon evde değilmiş.”

Marlowe’un bakışları, Hunsdon’ın pekâlâ evde olmadığını bilir gibiydi. Gerçekten Kraliçe’nin ajanıysa Taç politikaları hakkında bilmediği pek az şey olmalıydı. “Buraya beni görmek amacıyla geldiğinizi düşünerek kendimi şımartmak istemiyorum Efendi Marlowe.”

“Bana Kit deyin, tüm arkadaşlarım öyle der.”

“Biz arkadaş mıyız?”

“Umarım. Ayrıca kendinizi biraz şımartın, gelirken amacım gerçekten de sizi görmektir.”

Emilia dönüp adamla göz göze geldi. “Neden?”

Marlowe omuz silkti. “Çünkü insanların çoğu beni sıkıyor Bayan Bassano. Siz ise... Sıkıyorsunuz. Lord Chamberlain’den vücudunun en çekici kısmı beyni olan bir metres edinmesini beklemezdim. Hem sohbetimiz yarım kalmıştı.”

“Öyle mi?”

“Dido’nun eksikleri hakkında daha çok fikriniz olduğuna eminim,” dedi Marlowe. “Ya da benim hakkımda.”

“Size fikir vermeye benden çok daha yetkin kişiler vardır.”

“Daha yetkin, elbette. Ama sizden daha eğlencelişi? Yoktur.” Gülümsedi, elini bir yılan gibi uzattı ve masasından bir şiir kapı.

“Durun!” diye bağırdı Emilia, kâğıdı geri almaya çalışarak.

Marlowe yaylanıp ayağa kalktı ve yüksek sesle okumaya başladı. “*Canım,’ dedi, ‘Bak seni sarmışım/ Solgun kollarımın*

arasına/ Ben sana park olayım, sen geyik.” Kaşları kalktı. “Hunsdon az şeytan değil.”

“Hadsiz ahmak!” diye parladı Emilia.

Marlowe gülerek devam etti. “İster dağdan iç ister nehirden/ Otları dudaklarımdan, sonra in/ Aşağıda akan ırmaklara.” Kocaman sırtarak yüzünü yelpazeler gibi yaptı. “Pek de çapkınmışsınız. Neredeyse kadın bedeninin zevklerini merak edeceğim.” Sonra göz kırptı. “Neredeyse.”

“Bu Hunsdon hakkında değil,” dedi Emilia dişlerinin arasından. “Siz sadece yaşadıklarınız hakkında mı yazarsınız?”

“Umarım öyle değildir,” dedi Marlowe. “Yoksa halim düşündüğümünden de beter demektir.” Başını yana eğdi. “Ya ne yazıyorsunuz?”

“İlla bilmeniz gerekiyorsa Venüs ile Adonis’in hikâyesi.”

Marlowe kâğıdı geri uzatarak oturdu. “Anlatın lütfen.”

Emilia iç çekti, yazı tahtasını yere koydu. “Sizin Dido’nuzun tam tersi,” dedi. “Venüs Adonis’i onunla kalmaya ikna edemeyince Adonis ölüyor.”

Marlowe’un gözleri parladı. “Ne kadar... Yenilikçi.”

Emilia geri çekildi, dalga geçip geçmediğini anlamamıştı.

“Şaka yapmıyorum,” dedi. “Erkeğin kadını ikna etmediği bir edebi eser bile bilmiyorum.”

Emilia geçen yıl bir Marlowe şiiri okumuştı. “Aşkın Tutkun Çobanı.” Klasik beklentileri karşılayan bir eserdi, bir adam bir kızı onunla yatmaya ikna ediyordu. “Neden tam tersi olmasın? Kadınların da erkeklerle aynı arzuları yok mu?”

“Sizin de bizim kadar kontrol edilemez olabileceğinizi düşünmek ne korkunç,” diye güldü Marlowe.

“Şiirimin amacı da bu: Her şeyi tepetaklak etmek. Gördüklerimizi tersine çevirmek. Bir kadının da şehvete kapılabileceğini

ve bedelini bir erkeğin ödeyebileceğini göstermek.” Dudağını ısırdı. “Sizin oyununuzda olduğu gibi güçlü kadın âşık oluyor ve kahraman erkek ölüyor ama Dido’nun aksine Venüs kendini bir ateşe atmıyor. Aşk onu perişan etmiyor, o herkes için aşkı mahvediyor.” Biraz düşündü. “*Vakitsiz aldı aşkımı ölüm/ Âşıklar da göremeyecekler/ Sevdanın en güzel günlerini.*”

Marlowe sayfaya baktı. “O dizeleri göremiyorum.”

“Daha yazmadım.”

Marlowe kâğıdı Emilia’nın önüne itti. “Unutmadan yazın o zaman.”

Emilia yazı tahtasını aldı ve dizeleri sayfanın sonuna ekledi. Daha kalemını yeni kaldırmıştı ki Marlowe şiiri geri aldı. Okurken dudakları yavaşça hareket etti. Bitirince parmaklarını sıklatıp elini uzattı. “Kalem?”

Emilia kalemını uzattı ve adamın bir satırın üzerini karalayıp marjine bir not yazmasını izledi. “Ne yapıyorsunuz?”

“Not veriyorum,” dedi Marlowe.

“Neden?”

Marlowe o kadar dalmıştı ki gözlerini bile kaldırmadı. “Çünkü yazarlar birbirine böyle yapar,” dedi.

Kit Marlowe bir ajan, serseri, hatta ateist olabilirdi ama aynı zamanda Emilia’nın sahip olduğu en iyi arkadaş haline geliyordu. Sık sık yazışıyorlardı, Emilia mektuplarını Kit’in Durham Evi’ndeki ev sahibesi Bayan Padshaw’a yazıyordu. Kadın haftada bir sürahi bira karşılığında Emilia’nın ve Kit’in odasına götürdüğü erkeklerin sırlarını saklıyordu. Emilia yazdığı dizeleri yolluyordu, Kit de notlarını ekleyip geri gönderiyordu ve oyun örgüsündeki açıklar hakkında sorular soruyordu. Somerset Evi’nin bahçelerinde gizlenip zaman geçiriyorlardı. Hunsdon döndüğünde bu özgürlüklerinin alınacağını biliyorlardı.

Bu zaman baskısı yüzünden Marlowe, Emilia'ya kimseye çaktırmadan Somerset Evi'nden kaçmayı denemesini önerdi. Grocers Salonu'nda bir işi vardı ve Emilia'nın da ona eşlik etmesini istiyordu, sonra da onu bir hana götürmeyi teklif etti. Ancak Grocers Salonu, Princes Sokağı'ndaydı, Somerset Evi'ne Emilia'nın tanınabileceği kadar yakındı. Böylece Marlowe bir kostüm getirdi.

Emilia'yı söz verdiği gibi Little Drury Lane'de bekliyordu. Emilia yaklaşırken ısıklık çaldı, Emilia adamın kaburgalarına dirseğiyle vurdu. "Çok komik hissediyorum," diye fısıldadı.

"Endişelenmelisin," dedi Marlowe.

Emilia kahverengi ceketine, çorabına ve çizmelerine baktı; Kit bunları bir seyişe rüşvet vererek yürütmüştü. Saçları başına sımsıkı sarılarak örülmüş ve tüylü bir şapkanın altına saklanmıştı. Tam bir oğlan çocuğuna benziyordu. "Neden?"

"Bu kılıkla seni satıyor olabilirdim," diye güldü Marlowe. "Gel Emile."

Marlowe onu dirseğinden tutup Princes Sokağı'na çekerken homurdandı Emilia. "Bütün gün nasıl böyle dolaşıyorsunuz?" diye sordu bacaklarını göstererek. "Hiç... Kaşınmıyor musunuz?"

Katırların çektiği yük arabalarından ve at tezeklerinden kaçınarak yürürlerken Marlowe güldü ve Emilia'ya baktı. "Rahat çıktın mı?"

Emilia başını salladı. Hizmetçi merdivenlerini inip arka kapıdan çıkarken kimse dönüp bakmamıştı bile. Somerset Evi'ne sürekli oğlan çocukları girip çıkar, yemek ve kömür ya da bir mesaj getirirdi.

"Adonis nasıl gidiyor?"

"Hâlâ ayak diriyor," dedi Emilia. Şiirini bitirmemişti çünkü nasıl bitmesi gerektiğini bilmiyordu. *Ne* olacağını biliyordu ama *nasıl* olacağını bilmiyordu.

Sanat hayatı taklit ediyordu.

“Neden manava gitmen gerekiyor?” diye sordu Emilia.

“Çünkü bu manav Lord Strange’in Adamları’ndan,” diye cevap verdi Marlowe. “John Heminges eskiden Kraliçe’nin Adamları’ndandı ama geçen yıl turneleri için kumpanyaya iki aktör daha katıldı, biri öldürüldü. Heminges onun duluyla evlendi, ortam garipleşince de Lord Strange’in Adamları’ndan ayrıldı sanırım.”

“Saraydan bile çok enest var,” diye mırıldandı Emilia.

Kit ile şimdiden onları içine çeken, insana eksik bir parçasını bulduğunu hissettiren cinsten bir arkadaşlıkları olmuştu. İkisi de akıllı, sivri dilli ve iyi gözlemciydi; bunların hepsi bir yazarın ihtiyacı olan araçlardı ama daha önemlisi, birbirlerinin bu özelliklerini takdir etmelerinden besleniyorlardı. Sadece bir haftadır ahbaplık etmelerine rağmen Emilia Kit’in kırmızıdan ve salamura ringadan nefret ettiğini, birayı şaraba ve şehri kırsala tercih ettiğini, en sevdiği yiyeceğin adam şekilli zencefilli kura-biye olduğunu ve onları olabildiğince çok cinsel imada bulunarak yediğini biliyordu. Reims’te Katolik okuluna gideceği dedikoduları vardı ama bir dine mensup olmaktansa kendi dilini keseceğini, buna İngiltere Kilisesi’nin de dahil olduğunu söylüyordu. Emilia, Kit’in üniversitede bursla okuduğunu, Walsingham’a neden hayran olduğunu ve bekâretini kime kaybettiğini biliyordu. Kit sadece Kraliçe için yaptığı işleri paylaşmıyordu ama bir şeyler yaptığını da inkâr etmiyordu. Aynı şekilde Emilia da babasının ölümünü, okuma yazmadan önce nota okumayı öğrendiğini, kuzeninin işini güvenceye almak için onu Hunsdon’a sattığını, Isabella ile yaptıkları dersleri anlatmıştı. En büyük iki sırrını, dinini ve Southampton’a hislerini anlatmamıştı. İlki canına mal olabilirdi, ikincisi daha da karmaşıktı. Artık sadece ona aitti bu sır; dile getirmenin bile okyanusa bir damla kan düşürmek

gibi olacağından, dağıla dağıla sonunda onun olmaktan çıkacağından korkuyordu.

Ama en önemlisi, Kit ile kelimeler üzerinden bağlanmışlardı. Yalnızca bir hafta sonra birbirlerinin cümlelerini, hatta beyitlerini tamamlayabiliyorlardı. Kit'in aklıyla ilgilendiğini, onu saran güzel pakete bakmadığını bilmek hâlâ baş döndüren bir histi.

Köşeyi yeni dönmüşlerdi ve belediye binasının merdivenlerini çıkacaklardı ki Emilia birden paniğe kapıldı. "Ya beni tanırılsa?"

"Tanımazlar."

"Yanında oluşumu nasıl açıklarsın?"

Marlowe sırtıttı. "Hayatım, insanlar benim yanımda erkek olmadığına şaşırırmaktan seni fark etmez bile."

Hunsdon ile geçirdiği yılların sonunda Emilia, hizmetçi sınıfından aktör çevrelerine sürekli bir geçiş olduğunu biliyordu. Kadın rollerini oynayan oğlanlar genelde eski perdecî, kuyumcu, manav ya da terzi çırağı olurdu. Çoğu büyüdüklerinde oyuncu olurdu."

Heminges yüzü kabaran hamuru andıran, irice bir adamdı ve Emilia ile Kit yanına geldiklerinde başka bir adamla soh-bete dalmıştı. Bu adam daha cılızdı, saçları dökülüyordu ve ince çenesini siyah sakalıyla saklama çabaları boşunaydı. "Sizi tanıştıtırırım ama söz veremem," dedi Heminges.

Marlowe kocaman bir gülümsemeye öne çıktı. "Hiç söz vermeyen bir adam, kendinden başka kimseyi hayal kırıklığına uğratmaz. İyi günler Üstat Heminges."

"Marlowe," diye baş selamı verdi manav.

"Marlowe mu?" diyerek Kit'e döndü diğer adam. "*Tamburlaine*'i izledim."

“Dönüp gitmek yerine benimle konuşmayı seçmenizden memnun kaldığınızı anlıyorum.”

“Tanıştırayım, Üstat Shakespeare,” dedi Heminges.

Shakespeare. Emilia sesini çıkarmadı, Kit’in arkasında kaldı, bu adı nereden bildiğini hatırlamaya çalıştı.

“Will,” diye düzeltti adam, Kit’e başını eğerek. “Ben de sahne yazarıyım.”

Tabii. Emilia, Hunsdon’ın masasına gelen oyunları hatırladı. *Yazar denebilirse,* diye geçirdi içinden.

“Ben de... Arkadaşımı takdim edeyim. Emile Hammersmith,” dedi Kit ve Emilia’yı omuzlarının arasından öne itti. Emilia kor gibi kızardı ama ağzını açmaya cesaret edemedi. Konuşursa bütün oyun biterdi. “Emile... Dilsizdir,” dedi Kit gülümseyerek. “Yani onu hayal kırıklığına uğrattıysam şikâyet dinlemek zorunda kalmıyorum.”

Emilia sevecen bakışlarla gülümsedi ve gizlice Kit’in kaval kemiğine bir tekme attı.

“Üstat Shakespeare’in babası Stratford’da eldivencidir,” dedi Heminges. “Son zamanlarda yün ticaretiyle de uğraşiyor. Çıraklarının birkaçını Lord Strange’in tiyatro kumpanyasına vermek istiyor.”

Marlowe kibarca gülümsedi. “Ne güzel tesadüf,” dedi. “Heminges, ben de Rose’a yolun düştüğünde Henslowe’a yeni bir oyun yazdığımı söylemeni, sponsorlara açık olduğumdan bahsetmeni isteyecektim.”

“Ben de oyunlarımı sunmak isterim,” diye araya girdi Shakespeare.

Kit’in bakışları Emilia’ya kaydı. “Yaşa,” dedi

“Oyununuzun adını sorabilir miyim Üstat Marlowe?” diye sordu Heminges.

“Malta Yahudisi,” dedi Kit ve Emilia titredi.

Marlowe sohbete devam etti ama Emilia beynine hücum eden kan yüzünden başka bir şey duyamıyordu. Kit sonunda onu alıp uzaklaştığında sözlerine odaklanabilmesi birkaç saniye aldı. “... tiyatro işine girmek istemesine şaşmamak gerek. Shakespeare’in *pateri* yün kaçakçılığından yakalandı, lisanssız satış yapmaktan yargılandı. Genç Will’in babasından olabildiğince uzak bir kariyer çizmek istemesini çok iyi anlıyorum. Neden tiyatro olmasın?” diye kendi kendine konuşuyordu Kit. “Her önüne gelen yetenekli zaten.”

“O değil,” dedi Emilia, dünya hızla dengesine otururken. “Oyunlarından birini okudum.”

Kit güldü. “İyi bari, rekabetim azaldı.”

Tekrar sokağa çıktılar, güneş Emilia’nın yüzünü buruşturdu. “Yeni oyunun,” dedi dikkatle. “Bir Yahudi hakkında mı?”

“Evet, Barabas. Kötü bir adam, serveti tehlikeye giren zengin bir Yahudi. Malta valisi Türklere ödeme yapabilmek için ondan haraç almak istiyor.”

“Kötü adam demek,” diye tekrar etti Emilia.

Kit eğlenmiş gibi ona baktı. “Evet evet, anlattığıma kulak versene,” dedi sabırsızca. “Barabas elbette itiraz ediyor, Hristiyanlar parasını zorla alıp evini rahibe manastırına çeviriyor. O da hepsinden, kızının Hristiyan sevgilisinden, hatta kızından bile intikam almaya yemin ediyor, kızını zehirliyor.” Olduğu yerde döndü, Emilia’ya bakabilmek için sokakta geri geri yürümeye başladı. “Sonunda bir tuzak kuruyor ve kendi tuzağına düşüyor, Hristiyanları atacağı kaynar kazanda ölüyor. Çok iyi değil mi?” Durdu. “Sevmedin,” diye tahmin etti.

“Hayır, ben...” Emilia dudağını ısırıldı. “Trajedi sevmiyorum. Yahudilerin gördüğü muamele yeterince trajik değil mi?”

Kit küçümser gibi güldü. “Çok Yahudi tanımış gibi konuşuyorsun.”

Emilia buna ne diyebilirdi ki? “Belki kötü adamlar doğuştan kötü değildir, kötü oluyorlardır demek istiyorum. Belki Barabas Yahudi olarak gördüğü tavırlar yüzünden insanlara bu kadar kötü davranıyordur.”

Marlowe ellerini paltosunun ceplerine sokup düşündü. “Bütün dinler kurgu, dedi. “Hepsi kötü. Bunu anlatmaya çalışıyorum.” Bir kolunu Emilia’nın dar omuzlarına sardı “Haydi. Kurgusal acılarda boğulacağımıza biraya boğulalım.” St. Paul tarafına baktı. “Denizkızı Hanı, şu tarafta.”

“Bira sevmiyorum,” diye homurdandı Emilia.

“Nasıl? Bir de kendine yazar mı diyorsun?” diye şaka yaptı Kit.

Emilia yürümeyi kesti. “*Yapamam* Kit.”

Marlowe Emilia’ya uzun uzun baktı. Paylaşamayacağı sıralara sahip olmanın, asla sahip olamayacağı hayatlar istemenin, farklı roller oynamanın nasıl bir şey olduğunu biliyordu. Paralı soytarı, özgürlükçü, Taç’ın gizli ajanı... Emilia’nın yüzünü çenesinden tutup kaldırdı. “Haydi Fare,” diyerek onu neşelendirmeye çalıştı. “Kâğıda koyduğun sözleri başka kimse okumasa da sen bir yazarsın. Bu mazlum Yahudi hakkında *senin* oyununu izleyeceğimiz günü dört gözle bekliyorum.”

Emilia ona baktı. “Belki bir gün.”

Emilia, gecenin bir yarısı, yatak odası camına bir şeyin çarp-tığını duydu.

Yatağından fırladı, bir mum yaktı ve pencereye yaklaştı. Evin arkasındaki bahçede yere çömelmiş, pelerinli bir figür duruyordu, yağmurun altında, patikada çakıl taşları topluyordu. Daha pelerinini açıp parlak saçlarını göstermeden Emilia bunun Southampton olduğunu biliyordu.

Pencere kilidiyle boğuştu, açtı ve aşağı eğildi. “Ne yapıyorsun burada?” diye hırladı.

Southampton kollarını iki yana açtı. “Gözlerime bu ziyafeti...”
“Şşt!” diye susturdu Emilia. “Delirdin mi?”

“Evet! Sen delirttin beni...”

Sarhoş adamlardan Tanrı’ya sığınırdı. Emilia pencereyi kapadı, kollarını bir geceliğe geçirdi ve koşarak inip bahçe kapısına gitti. Southampton sendeleyerek yanına geldi, Emilia onu gölgelere çekti.

Southampton yüzünü Emilia’nın açık saçlarına gömdü ve derin bir nefes çekti. Omuzlarına sardığı kolları ıslak ve soğuktu. “Seni özledim.”

Emilia adamı itip uzaklaştırdı. “Burada *olamazsın*.”

“Aşkım, zaten kırılmış bir kalbi kıramazsın. Mektuplarıma neden cevap yazmıyorsun?”

“Cevap yazmak güvenli değil de ondan,” dedi Emilia. Onu kol mesafesinde tutarken, bahçeye kaçtığını gören olup olmadığını merak ederken bile vücudu ona doğru çekiliyordu. “Hunsdon her an eve gelebilir.”

“O zaman bırak onun el koymadığı anlar benim olsun,” dedi Southampton. “Son bir öpücük almadan Cambridge’e dönemem.”

Emilia dağınık saçlarını arkaya attı ve dudaklarını Southampton’a bastırdı. “Al. Git haydi.” Ama daha o konuşurken, Southampton onu kendine çekti.

Emilia eriyip Kont’a karışıyordu, ellerinin değdiği her yerde cildinin alev aldığını hissediyordu. Neredeyse üzerlerine değen yağmurun buhara dönmesini bekleyecekti. Parmakları saçlarına dolandı, ağzı boynuna kapandı, önceden olduğu gibi yine şeytanın fısıltılarını duydu: *Neden bu küçük şeye sahip olamıyorum?*

“Bana ne yaptığını görüyor musun?” dedi Southampton, Emilia’nın boynuna nefes verip elini geceliğinden içeri uzatarak. “Sen de hissediyorsun, söyle.”

“Benim ne hissettiğimin önemi yok,” diye iç çekti Emilia.

Southampton, Emilia’nın yüzünü avuçlarına aldı. “Elbette var. Önemi olan tek şey hatta.”

Yağmur yanaklarından akıyor ve gözlerini yakıyordu. “Burada olmaz.” Emilia Kont’un elini tuttu ve onu karanlıktan, çitlerin yanından yürüttü. Ta ki seranın silueti belli olana kadar. Kapıyı açtı ve hızlıca içeri girdi, fırtınayı dışarı hapsetti.

Karanlıkta bitkiler canavarları andırıyordu. Camdan içeri ay ışığı doluyordu. Southampton geceliğini çıkardı ve ıslanmış iç gömleğini yukarı çekti. Emilia şimdi karşısında gümüş gibi kalmıştı.

Kendi pelerinini çözdü ve ceketinin şişmiş kumaşıyla uğraşmaya başladı. O da çıplak kaldığında Emilia bacaklarını beline sardı, Southampton onu bir masaya oturturken belinden tutmasına izin verdi. Kont içine girerken dünya onlar için ağıyormuş gibi yağmur vuran cam tavana baktı.

Az sonra saksıya dikilmiş portakal ağaçlarının altında bir brandaya uzandılar, Southampton’ın vücudu Emilia’ya dolanmıştı. “Burası bizim cennetimiz,” diye mırıldandı omzuna. “Ben Adem’im, sen de benim Havva’mısın.”

Emilia dönüp ona baktı. “Ve hakikat ağacından kaçışımız yok.”

“Ben bir yolunu bulacağım,” diye yemin etti Southampton.

Emilia hiç bu kadar yaşlı hissetmemişti, Southampton da hiç gözüne bu kadar genç görünmemişti. Dertlerin yolundan çekileceğine bu kadar yürekten inanmak, ancak bu kadar zengin ve ayrıcalıklı kimselerin özelliği idi.

“Lordum,” dedi yumuşak bir sesle. “Bazı hikâyeler trajedi olmak zorundadır.”

“Bizimki değil,” diye ısrar etti Southampton. “Sana her gün yazacağım.”

“Yazmayacaksın. Çok tehlikeli.”

Tam o anda birinin adını seslendiğini duydu. Emilia ayağa fırladı, iç gömleğini giydi. Southampton’a kıyafetlerini fırlattı. “Giyin,” diye sinirle fısıldadı. “Şurada arka kapı var.” Cam panellerin arasındaki kilidi göreceğini umarak kapıyı işaret etti.

“Emilia?”

“Lordum?” diye seslendi Emilia. Sera kapısının yere sürtünerek açıldığını duydu.

Hunsdon çakmak taşını çıkıp mumunu yaktı, fitili yağmurda ıslanmış olmalıydı. Durduğu yerde bir çemberi aydınlattı, seranın kapısı hâlâ açıktı ve yağmur şiddetle yağmaya devam ediyordu. Emilia ona yaklaşırken Hunsdon’ın yüzüne bir gülümseme yayıldı. “Gördüğüm bir hayalet mi yoksa bir melek mi?”

Emilia gece kıyafetleri ve mum ışığının etkisiyle gerçekten öte dünyadan gelmiş gibi görüldüğünü fark etti. “Bu gece hangisini isterseniz Lordum,” dedi gamzelerini çıkararak.

Birkaç metre öteden bu konuşmayı dinleyen Southampton’ı hayal etti. Yanakları utançla kızarıırken Hunsdon’ın bunu tutkuya yormasını umdu. Uzattığı elini tuttu. “Sizi bu kadar geç beklemiyordum,” dedi.

“Arabamızın tekeri kırıldı,” diye açıkladı Hunsdon. “Seni bulmaya odana geldim ama yoktun.” Emilia’nın omzunun üzerinden arkasına baktı. “Bütün evi seni aramak için ayağa kaldırdım. Gece yarısından sonra serada ne yapıyorsun?”

Emilia bu sözleri kafasında çevirdi, bir itham aradı ama sadece endişe bulabildi. “Çok tuhaf aslında,” dedi. “Uykumda yürümüş olsam gerek, bir anda kendimi bahçede buldum, nasıl

geldiğimi bilmiyorum. Yağmur bastırınca da kendimi buraya attım.”

Hunsdon elini Emilia’nın geceliğinde gezdirdi. “Seni kurutmamız lazım,” dediği sırada seranın arkasından bir takırtı geldi. “O neydi?” Gürültüye doğru bir adım attı.

“Benim gibi buraya sığınmış bir hayvancağızdır,” dedi Emilia hemen ve elini Hunsdon’ın pelerinine koydu. “Siz de çok ıslanmışsınız,” dedi kirpiklerini indirerek. Kollarını Hunsdon’ın boynuna sardı, onu öperken kendine çevirdi, Southampton’ın bir vazo devirdiği yere arkasını döndürdü. “Çok ıslanmışsınız,” diye mırıldandı ve onu masaya doğru itti, dizlerinin üzerine çöktü ve çoraplarını çekti. “Sizi çok özledim Lordum,” dedi ve ağzını ona verdi.

Ellerinin onu kutsar gibi başını tuttuğunu hissetti. Hunsdon inlerken giyinmiş Southampton’ın ortaya çıktığını gördü. Hunsdon’ın kalçaları üzerinden göz göze geldiler.

Ben buyum, dedi içinden. Beni tanımalısın.

Southampton seranın arka kapısına ilerlerken Emilia gözlerini kapadı. Melek de değildi hayalet de.

O bir ifritti ve kalbinin tüm odaları periliydi.

Emilia ertesi gün ve sonraki gün baş ağrısını bahane ederek odasından çıkmadı. Hunsdon sarayda Majestelerine rapor verirken Emilia yazdı.

Aşk şiirini yırtıp attı ve baştan yazdı.

Adonis’i öldürecek ve Venüs’e yas tutturacak sözleri buldu. Çünkü ne kadar ertelerse ertelesin sonu bu olacaktı.

Şiiri Southampton’a ithaf etti.

Sonra temize çekti ve Marlowe’un ev sahibesine yolladı.

Zarfa yardım et yazdı.

Emilia sırlarından birini Kit Marlowe’a böyle açtı, Marlowe yardım çağrısına Emilia’nın umduğu her şekilde cevap verdi: Şiirine editör olarak, yaslanıp ağlayacak bir omuz olarak. Her hafta Southwark’daki Şahin Hanı’nda buluşuyor, Hunsdon’ın şüphelenmemesi için her seferinde başka bir gün seçiyorlardı. Hizmetçilerden birine sessizliği için o kadar çok para vermişti ki kadın muhtemelen yakında Strand’de bir ev tutabilecekti.

Southampton’dan ses çıkmadan aylar geçti, son görüşmelerinden sonra Emilia bu kadarını bekliyordu. Kit’e sonunda Southampton’ı kendinden uzaklaştırmayı başardığını söylediğinde şair hiçbir şey söylemedi, sadece Emilia hıçkırırken ona kollarını açtı.

Bir yıl geçmişti ve hâlâ Southampton’ı düşünmesine rağmen anılarını gömmüştü artık. Kont’un sarayda olduğunu duyduğu birkaç sefer hasta taklidi yapmıştı. Hayatında bir büyük aşkı ve on yılı aşkın sürede arkadaş olduğu, onu rahat ettiren bir adam olduğu için kendini şanslı saymaya karar vermişti. Dikkatini dağıtmak için Hunsdon’a okuduğu oyunlar arasında Kit’in *Malta Yahudisi* oyunu da vardı. Yeni bir şiire başladı, bu seferki Ovid’in *Fasti*’sinden ilham almıştı, asker kocası kendisiyle övündükten sonra adamın en yakın arkadaşı tarafından tecavüze uğrayan bir kadın hakkındaydı. Karanlık, yıkıcı ve trajikti, bu aralar Emilia’nın ruh hali de böyleydi işte.

Şahin Hanı pek kalabalık değildi ama daha öğlen vaktiydi. Bir garson kız müşterilere teneke kupalarda içki taşıyordu, odanın diğer ucunda bir adam lavta çalıp şarkı söylüyordu. Emilia adamın orada mı çalıştığını yoksa sadece sarhoş mu olduğunu anlayamadı.

“Eskiden eğleneliydin,” dedi Kit.

Emilia başını masada kavuşturduğu kollarına dayamıştı. “Lütfen devam et, ilgileniyormuş taklidi yapmaya çalışacağım,” dedi.

Nasıl Emilia Southampton'ı kaybettiği için aylarca yas tuttuysa Kit de aylardır başına bela açıyordu. Evinden taşınmıştı, şair Thomas Watson ile bir olup Norton Folgate'deki yeni komşularıyla kavgaya tutuştuğunda on beş gün Newgate Hapishanesi'nde kalmıştı. Daha bir ay önce Hollanda'daydı, hâlâ tahtta gözleri olan Katoliklerin kurduğu bir komplonun ortasında kalmıştı. Kraliçe'nin veznedarı Lord Burghley'nin karşısına çıkarılmıştı ama ne suçlanmış ne hapis cezası almıştı. Emilia, Taç'ın ajanı olup olmadığını açık açık sorduğunda gülümüş ve "Ben sadece kaosun ajanıyım," demişti. Emilia ikisinin de içinde bir türlü dolduramadıkları engin boşluklar olduğunu düşünüyordu; Emilia'nın günleri sevdiğine şiirler yazarak, geceleri Hunsdon'a hizmet ederek geçiyordu, Kit'inse günlerini bira bardakları, gecelerini onu her an canından edebilecek kavgalar ve gizli görevler dolduruyordu. Emilia zavallı bir ikili olduklarını düşündü, hep erişemedikleri bir dalın meyvesinin peşindeydiler, ellerinin yettiği yerde onları geçindirebilecek şeyleri görmüyorlardı.

Lavta çalan adam şarkısını bitirdi ve Kit'i fark edip onun şiirlerinden birine yazılmış bir şarkı çalmaya başladı. Kit homurdandı ve bir içki daha istedi.

Robert Greene'in yeni bastırdığı *Bir Meteliklik Akıl* broşürünü okuyordu, içinde Kit'e (ve başka yazarlara) imada bulunan kısımlar vardı. "Rezillik. George Peele'in işini benimle bir tutuyor. Peele benim yanımda *hiç* kalır."

"Senin kadar mütevazı da değildir kesin," diye güldü Emilia.

Kit bunu duymazdan geldi. "Bak burası daha ilginç. Aktörlerin sadece biz yazarların onlara verdiği sözler kadar iyi olabileceğini söylüyor. Bir güvenilirmez aktörü, *sonradan görme bir kargayı* yazar taklidi yapmakla, başkalarının eserini kendinin gibi göstermekle suçluyor."

"Kimi?"

Kit omuz silkti. “*Shake-scene* demiş.”*

“*Shake-scene*,” diye tekrar etti Emilia. “Biz onunla tanışmamış mıydık?”

“O William Shakespeare,” diye düzeltti Kit. “Aktörlüğe başladı, Kraliçe’nin Adamları’na girdi ama kimsenin umurunda değil. Bence benim *Tamburlaine*’imde sahne dekorunu deviren Ned Alleyn’i kastediyor.”

Emilia, Greene’in broşürünü alıp göz gezdirdi. “Kimse kim. Aktörler kendi yazıp kendi oynamaya çalışıyorsa daha fazla oyun yazarına ihtiyaç var demektir.”

Uzun bir parmak sayfayı masaya mıhladı. Kit’in karanlık gözleri dans eder gibi Emilia’ya dikilmişti.

“Olmaz,” dedi Emilia.

“Daha ne isteyeceğimi bilmiyorsun.”

“Gerek yok, gözlerinden belli.”

“Senin neyin eksik Fare?” diye sordu Kit.

Emilia yüzünü buruşturdu. İçkiden başı ağrıyordu, Southampton yüzünden kalbi ağrıyordu ve Kit’in paçasını tutuşturan broşür umurunda değildi. “Neyden neyim eksik?”

“Sen neden oyun yazmıyorsun?”

“Cevabı bilmiyorsan düşündüğümde de pamuk kafalısın demektir.” Erkek kıyafetlerine baktı. “Yoksa bu gömleğin altında ne olduğunu unuttun mu?”

Ama Kit bir fikre kancasını taktı mı bırakmazdı. “Herkes işbirliği yapar,” dedi. “Hokkasına arkadaşının kalemi batmamış bir oyun yazarı bulamazsın.”

“Yine seks şakası mı bu?”

“Belki. Yine de doğru. Daha bir hafta önce Fletcher ile Beaumont, bir handa bir kral cinayeti hakkında bir oyun yazıyordu.

* Sahne sallayan. (İng.)

Suç mahallini, hangi rolü kimin oynayacağını tartışıyorlardı ve tutuklandılar, birisi komplo kurduklarını sandı.”

Emilia gözlerini kısıtı. “Dalga geçme.”

“Geçmiyorum. Bir oyunu birden fazla yazarın yazmasının gayet normal bir şey olduğunu söylüyorum. Kyd ile odamızı paylaşıyoruz, ben saçımı başımı yolacak hale geldiğimde o bana yardım ediyor. Lord Strange’in Adamları kadın rolünü bir oğlana oynatırlarsa bir Nashe oyununda monolog yazmam için yine bana gelecekler. Bir soytarı eklenir, bir soytarı çıkarılır, hepsi para için sonuçta. Oyun dediğin kanlı canlı bir şeydir, zamanla büyür ve küçülür. Bu yüzden en iyi oyun yazarları birbirleriyle çalışır. En iyimiz derken kendimi kastediyorum.”

“Oyun yazamam Kit.”

Emilia kendine hâkim olamayıp öne eğildiğini fark etti. Kit yazdıklarını ciddiye alan, bir hobiden fazlası olduğunu düşünen ilk kişiydi. Şiirini geliştirmesi için onunla saatler geçirmişti ve fikirlerine kendi fikirleriyle karşılık vermişti. Üslubuna herhangi bir erkek yazara nasıl yaklaşırsa öyle yaklaşmıştı. “Ben... *Nasıl* oyun yazacağımı bile bilmiyorum.”

“Fare,” dedi Kit ciddiyetle, “Sen kendini ispat etmiş bir yatarsın. Kelime her yerde kelime. Oyun sadece farklı bir şekil.”

Sadece düşünmek bile uçurumdan aşağı bakmak gibiydi. Emilia rüzgârın kükremesini ve denizin sıçramasını hissedebiliyordu, bir adım daha atarsa aşağı düşeceğini biliyordu. Ama belki uçabilirdi. “Bana yardım eder misin?”

“Senin için yapmayacağım çok az şey var,” dedi Kit gülümseyerek. “Şimdi, bize bir senaryo lazım.” Düşünerek parmaklarını masaya vurdu.

Lavtacı bir balada başladı. “*Ah ben bedbaht, zavallı, keşke doğmasaydım... Eşime dostuma rezil oldum. Ailemi arkadaşlarımı utandırdım. Adımla, bahtsız adımla lekeledim kanlarını.*”

Kit masaya vurdu. “Tamam işte! Bu ezgiyi biliyor musun?”

Emilia başıyla onayladı. “Kocasını öldüren kadın hakkındaki değil mi?”

“Evet. Karısı Alice’in öldürdüğü Thomas Arden. Kadın sevgilisiyle birlikte olmak istiyormuş. Kırk yıl önce Kent’te yaşanmış bir olay. Cinayeti işlemeleri için iki işbirlikçi tutmuş ama başarılı olana kadar beş kere denemişler. Sonunda Alice suçları için kazığa bağlanıp yakılmış.” Kit sırtıttı. “Sahnedeki kan dökülmesini kim sevmez? Sürekli trajik kadın karakter yazmadığımı söylüyorsun, öğret de görelim nasıl yazılıyormuş.”

“Ya kadın trajik olmasa?”

“Nasıl?”

“Evlilik, aşkla pek ilgisi olmayan bir kurum. Bir kadının yükselebilmesi için evlenmesi gerek. Ancak evlenen kadın her şeyini kaybeder: Adını, vücudunu, malını mülkünü, parasını... Hepsi kocasının olur. Bir dul ise kendi hakkı olan her şeyi geri alır. Emilia omuz silkti. “Bence asıl tuhaf olan, bu kadar az kocanın öldürülmesi.”

Kit titredi. “Bazen beni korkutuyorsun.”

“Gerçeği söylediğim için mi?” dedi Emilia. “Alice Arden’in kocasını neden öldürmek istediğini, kapalı kapıları ardında neler olduğunu kim bilebilir? Kendini kurtarması aptallık mı... Yoksa büyük bir cesaret örneği mi?” Artık zavallı Alice’in değil, başkalarına aynı hataya düşmemelerini söyleyen anlatıcının ağzından konuşmaya başlamış lavtacıya döndü.

“Aşk tanrıdır, evlilik birkaç sözdür,” dedi Emilia.

Kit bardağını Emilia’nın bardağına vurdu. “Aferin kızıma.” Greene’in broşürünün boş arka sayfasını çevirdi ve garsonu çağırdı, bu sefer tüy kalem ve mürekkep istedi. “Şimdi,” dedi, “nereden başlayacaksınız?”

Melina

Eylül 2023

Melina, aynaya bakıyormuş gibi hissediyordu. Ona bakan kadının yeşil gözleri vardı, gümüş değillerdi ama üzerlerindeki yaşlar parlıyordu. Sesi, Melina'nın daha söylenmeden bildiği sözcükler okuyordu. Odada sadece ikisi vardı; diğer herkes, oyuncular, sanat yönetmeni ve seyirci gitmişti.

Emilia Bassano'yu oynayan aktris Melina'nın oyununun son satırlarını okudu:

Seni tanıyıp tanımamaları önemli değil. Tek önemli olan, söyleyeceklerini duymuş olmaları.

Melina, Emilia Bassano'nun da oyunlarını izlerken böyle hissedip hissetmediğini, duyduklarını yazanın o olduğunu bilmeyen insanlara bakarken böyle düşünüp düşünmediğini merak etti. Melina'nın, kendini ana karakteriyle aynı durumda bulması çok tuhaftı.

Sanatın yarattığı boşluk aniden açıldı ve Melina'nın duyuları bir alkış tufanına uğradı. Aktörler selam verdi, Andre omuzlarını sıktı. "Dinle," diye fısıldadı kulağına. "*Seni alkışlıyorlar Mel.*"

İnsanlar neredeyse anında Andre'nin elini sıkmaya koştu. Emilia, bunun *Adını Sen Koy*'un yazarı olarak öne çıkması gereken an olduğunu biliyordu ama sandalyesinden kalkacak enerjiyi toplayamıyordu. İçi boşalmış, kemikleri yok olmuş gibi hissediyordu. Yirmi dokuz saatlik atölye yoğun geçmişti. Oyununda yapılan değişiklikleri, iyi yönde olup olmadıklarını değerlendirecek zamanı olmamıştı.

Yavaş yavaş Felix Dubonnet'nin Andre ile oyunda bir sonenin, çocuğunu kaybetmek hakkında bir şiire dönüşmesinin ne kadar dahiyane bir araç olduğu hakkında konuştuğunu fark etti. Melina'nın içinde bir öfke kabardı; o bir araç değildi, gayet muhtemel bir olasılıktı. Emilia Bassano hakkındaki oyunu kurgu olarak yazılmamıştı, silinmiş bir ismin yeniden ortaya çıkışıydı, Mary Sidney Herbert'ın görünmez mürekkebi gibi. Tarih kitaplarının bu olayları yazmaması, doğru olmadıkları anlamına gelmiyordu, sadece anlatıyı kimin yönettiğini göz önüne çıkarıyordu.

Odada ufak ufak sohbetler dönüyordu.

Bu Emilia'yı daha önce duymuş muydun?

Onu tanıyorsun, diye düşündü Melina. Sözlerini çoktan ezberlemiştin, sadece adını yeni öğrendin.

Shakespeare'in yazarlığını sorgulayanlar deli bence...

Oyunu izlerken iyiydi ama, değil mi? dedi Melina kendi kendine.

Bir kadın, yanındaki adama geniş el hareketleriyle *Çok... Gerçektir*, dedi. *Konuşup konuşup kimse dinlemiyormuş gibi hissetmeyi anlayamazsın.*

Adam: *Ne?*

"Beni en çok etkileyen," diye devam etti Felix, "Sanatın tanınmaktan daha önemli olup olmadığı sorusuydu. Bu eser Sondheim ile Lapine'in, John Logan ile... Yasmine Reza'nın omuzlarında duruyor."

"Tersi olması gerekmiyor mu? Emilia Bassano onlardan önce geldi." Andre, Melina'yı kolundan çekip ayağa kaldırdı. "Tanınmak demişken..."

Bir ses "Andre Bey," diye araya girdi ve Melina dönüp ellerini arkasında kavuşturmuş Jasper Tolle'yi gördü. "Özel bir şey konuşabilir miyiz?"

Andre, Melina'ya yan gözle baktı. "Tabii."

Felix Dubonnet, Melina'yı görmezden gelip Andre'nin sırtına vurdu. "Ben sizi yalnız bırakayım. İyi işti genç adam, çok iyi işti." Salonun diğer ucunda biriyle göz göze geldi ve kalabalığı yarararak oraya gitti.

Jasper, keten takım elbisesiyle alışılmadık derecede şık duruyordu. Elinden hiç düşürmediği Moleskine defterini sımsıkı tutuyordu. Gözleri ne yeşil ne maviydi, ikisinin ancak denizde bulunacak bir karışımıydı. Melina ona hiç bunun ayrımına varacak kadar yakınlaşmadığını fark etti. Çenesinde tıraş olurken atladığı bir noktayı ve şakaklarında birkaç beyaz saç telini de görebiliyordu. Bir an o kadar insan göründü ki Melina ondan ne kadar nefret ettiğini unuttu.

Benim zamanım, diye düşündü. Şimdi söyleyeceğim gerçeği. Ama önce fikirlerini duymak istiyordu.

Jasper, Andre'yi sahneye doğru götürdü. Bir sahne teknikeri hayalet lambasını* kuruyordu. Melina peşlerinden gitti.

"Hiç uzatmayacağım," dedi Jasper. "Oyununuzu çok sevdim." Andre, Melina'ya baktı. "Çok teşekkürler ama..."

"Bu sözleri ne kadar nadir söylediğimi anlamıyorsunuz sanırım," diye devam etti Jasper. "Şimdi söyleyeceğim şeyi ise daha önce hiç söylemedim: Oyununuzun daha büyük bir sahneye taşınmasına yardımcı olmak istiyorum."

Melina donakaldı, bunu hiç beklemiyordu. "Bir erkeğin kadın bakış açısından bu kadar akıcı, bu kadar berrak yazabilmesi ve insanın cinsiyeti yüzünden görmezden gelinmesini anlatabilmesi inanılmaz bir şey," dedi Jasper. "Bir şey hakkında sanat

* Tiyatro sahnelerinde oyun bittikten sonra yakılan lamba. Kazaları önlemek için ortaya çıkmıştır ancak her tiyatrodaki bulunan hayaletleri memnun etmek için kondukları yönünde bir batıl inanç da vardır.

yapabilmek için onu yaşamak gerekip gerekmediği tartışmasına yeni bir boyut getiriyorsunuz.”

“Erkeklerin kadınlar hakkında yazması hep olan bir şey,” diye lafa girdi Melina. “Ama sorun, erkeklerin kadınlık konusundaki fikirleri kadın yazarlara yer bırakmadığında çıkıyor.”

Jasper gözlerini kırptırdı. “Pardon... Siz kimdiniz?”

Andre ağzını açtı, muhtemelen Jasper’ın öve öve bitiremediği oyunun yazarının Melina olduğunu söyleyecekti ama o anda Melina iki gerçeğin farkına vardı. Biri, Jasper Tolle’nin Bard Koleji’nde oyununu paramparça ettiği öğrencinin Melina olduğunu fark etmediği idi. İkincisiyse oyunu Andre’nin değil onun yazdığını öğrendiği takdirde desteğini çekeceği idi.

Melina Andre’nin ayağına sertçe bastı ve elini uzattı. “Ben Mel’in asistanıyım, adım Andrea.”

Jasper kaşlarını çatı. “Yani oyunun bundan sonraki yolculuğu için toplantıları *sizinle* mi ayarlamalıyım?”

Melina, felç olmuş gibi duran Andre’ye baktı. “Evet! Mel’in programını ben yapıyorum.” Tüm dişleriyle gülümsedi. “Sanatçı milleti işte, hayal dünyasında kalmaktan takvimlerine bakmayı unutuyorlar. Size iletişim bilgilerimi vereyim. Mel’e en kolay benim üzerimden ulaşırsınız. Sosyal medya kullanmaz... Telefonu da genelde kapalıdır, sürecini bozduğunu söyler.”

“Öyle mi?” dedi Andre.

Melina duymazdan geldi, Jasper Tolle’nin numarasını aldı ve kendi telefonunu verdi: ANDREA WASHINGTON. “Telefonunuzu bekliyorum!” dedi neşeyle.

Jasper, Melina ile Andre’ye ilişkilerinin tam olarak ne olduğunu anlayamamış gibi baktı. Sonra Andre’ye eğildi. “Ben de bu kalabalık etkinliklerden nefret ederim,” dedi, belli ki Andre’nin rahatsız duruşunu sosyal anksiyeteye yormuştu. “İletişime geçeceğim.”

Andre ile Melina, eleştirmenin uzaklaşmasını izledi. Andre dişlerinin arasından “Ne yapıyorsun?” diye hırladı.

“Oyunu taşımak istiyor. *Taşımak* diyorum Andre. *Gerçek* bir tiyatroda *Adını Sen Koy* oynanabilir. *Gerçek* para kazanabiliriz. Bu fırsat bir daha ne zaman gelir?”

“*Sana* bir daha gelmez çünkü belli ki fırsat kapısı *bana* açılıyor,” diye patladı Andre. “Anlaşmıştık! Performanstan sonra açıklayacaktın!”

“O zaman Tolle’nin *yapımcılığı* üstleneceğini bilmiyordum!” Emilia sesini alçalttı. “Andre, lütfen? Sen en iyi arkadaşımsın ve buna çok, çok ihtiyacım var. Çok şey istediğimi biliyorum ama sadece birkaç hafta sürecek.”

“Sonra? Ne zaman söyleyeceksin? Parası çıkınca mı? Broadway’e gidince mi? Tony adaylığın gelince mi?” Andre kafasını iki yana salladı. “Senin için bir rol oynayamam Mel, işe gitmem lazım.”

“Biliyorum, kendi oyunlarını o iş yüzünden bitiremiyorsun ama Jasper Tolle bunu gerçek bir tiyatroya götürürse bana da... Bir para gelir işte. Hepsini senin olsun, ajanstan izin al, yazına odaklanacağını söyle.”

Andre düşündü, Melina zaman ve para teklifinin onu yumuşattığını görebiliyordu. “Oyun afişinde *adın* yazmayacak,” dedi Andre.

“Önemli değil. Oyunum *dünyaya* karışacak,” dedi Melina. “Övgü toplamayı sonra düşünürüm.”

“Arkadaş arkadaşına hayatını mahvettirmez, hele böyle *Lucy’yi Seviyorum* numaralarıyla” diye karşı çıktı Andre.

“Arkadaş arkadaşını en zor anında satmaz,” diye karşılık verdi Melina.

Andre dudaklarını bastırdı. “Peki.”

Melina kollarını Andre'nin boynuna sardı. "Teşekkür ederim. *Teşekkür ederim.*"

"Rica ederim," diye iç çekerek Melina'yı üzerinden itti Andre. "Şimdi git bana kahve getir."

"Siktir oradan, git kendin al."

"Ağzını topla *Andrea*," dedi Andre sırtarak. "Bu şehirde bana asistan mı yok sanıyorsun?"

Melina küçükken annesine kanser teşhisi konmuştu. Okuldan eve gelir ve annesinin yatağının ucuna otururdu, yorucu uykusundan ya da acısını dindirmek için damarlarına verilen envaiçeşit kimyasaldan uyanmasını beklerdi. Annesi hareket ettiğinde hiç "Günün nasıldı?" diye sormazdı. Bunun yerine "Bugün ne yapmak isterdin?" diye sorardı.

Melina'nın cevapları bazen sıradan, bazen ezoterik olurdu. *Jimmy Faraday teneffüste bana pizza suratlı dediğinde burnuna bir tane çakmak isterdim. Denizkızı olmak ve tüm dünyayı gezmek isterdim.*

Annesinin hastalığı ilerleyip ağırlaştıkça Melina aynı soruyu annesine yöneltmeye başladı. Annesinin cevapları hep artık yapmaya gücü yetmeyen şeylerin bir listesi olurdu. Nefes aldığında burun deliklerinin birbirine yapıştığı kadar soğuk bir günde kayak yapmak; berrak ve soğuk bir havuza ters atlamak; bir kitabı bir oturuşta bitirmek.

Melina, annesinin sağlığının kötüye gitmesinin asıl sebebinin kanserin kazanması değil, annesinin savaştak takatinin kalmamış olmasını biliyordu. Bir hafta sonu, Melina on altı yaşındayken ve İngilizce ödevini yaparken kafasını kaldırdı ve annesinin alışılmadık derecede uyanık olduğunu gördü. "Keşke kuzey ışıklarını görebilseydim," dedi annesi.

"Görürüz," dedi Melina.

Annesi başını iki yana salladı. Söylemediği sözler, aralarındaki boşluğu doldurdu.

“Melina,” dedi annesi, “beni bir hava almaya çıkarır mısın?”

Melina kitaplarını bıraktı ve tekerlekli sandalyeyi annesinin hasta yatağına yanaştırdı. Sandalyeyi annesinin kaldığı bakımevinin çiçekli bahçesine çıkardığında annesi “Daha gidelim,” dedi.

“Nereye?”

“Park alanına,” dedi annesi. “Arabana. Beni kaçırıyorsun.”

“Anne,” dedi Melina. “Seni bakımevinden kaçıramam. Ya...”

“Ölürsem mi?” diye araya girdi annesi. Melina’nın eline uzandı. “Kuzey ışıklarını görmeye gidelim.”

Melina’nın öğrenci ehliyeti vardı ama eyalet sınırlarından çıkması yasaktı. Uçağa binmeden kuzey ışıklarını nereden görebileceklerini bilmiyordu. Yumuşak bir sesle “Tamam,” dedi.

Melina yolu tarif etmeyi annesine bıraktı ve kuzeye doğru yola çıktı. Hem heyecanlıydı hem korkuyordu, sürekli yolcu koltuğunda oturan annesine bakıyordu.

Kanada’ya varamadılar. Kuzey ışıklarını göremediler. Melina’nın babası Vermont sınırında bir mola tesisinde onlara yetişt, aile planı kullandıkları için Melina’nın telefonunun izini sürebilmişt. “Melina,” dedi öfkeyle, “Aklından ne geçiyordu?”

Melina’nın annesi elini kaldırdı. “Ben istedim Matthew.”

“Ne kadar tehlikeli bir şey yaptığınızın farkında mısınız? Hayatından *haftalar* eksilebilirdi...”

“Benim hayatım değil mi?” dedi annesi. “Kalan hayatıma da göz dikme lütfen.”

Babası bunun üzerine boğazından yükselen hıçkırığı bastırdı, tekerlekli sandalyenin yanına diz çöküp annesine sarıldı ve Melina yine tamamen dışlandığını hissetti.

Sandalyeyi park alanının ucuna ittiler, arkasında bir yerden otoyol gürültüsü gelen tepelik bir yerdi. Melina ile babası, arabanın bagajında beklemekten üzeri bisiklet yağı lekeleriyle kaplanmış bir battaniyeye oturdu. Yıldızların gecenin kumaşına delikler açmasını izlediler. Haftalardır annesini neredeyse hiç uyanık görmeyen Melina, kadının dikkatine hayran kaldı. Annesi elini tutması için Melina'ya uzattı.

Melina annesinin parmak eklemlerini hissetti, avuçlarının derisi incecik kalmıştı. Annesine bu dokunuşunun son dokunuşu olacağını düşündü, ne tuhaftı. Gözlerini kaçırdı çünkü ağlayacağından korktu, yukarı bakıp gözlerini kırıştırdı.

Elbette kuzey ışıkları yoktu.

“Dileğini yerine getiremediğim için üzgünüm,” dedi Melina.

Annesi ona döndü, bakışları Melina'ya değdi. “Getirirsin,” dedi. “Daha fazlasını bile yaparsın.”

Adını Sen Koy'un okumasından üç gün sonra Melina, Jasper Tolle'den bir mesajla uyandı: Yapımcı ilgileniyor. Mel'le saat üçte, Cam Ev Bar'da buluşacak.

Melina yatağından sıçrayıp banyo kapısını yumrukladı. Andre belinde bir havluyla açtı “Burada da mı rahat yok?” diye homurdandı.

“Toplantın var. *Toplantımız* var. Bugün,” dedi Melina aceleyle. “Yapımcıyla.”

Andre üzerinden buhar saçarak Melina'yı itip geçti. “Tamam.”

“Cam Ev Bar'da.” Melina Andre'nin peşinden odasına gitti, dolabında kaybolup yatağına kıyafet fırlatmasını izledi. “Üçte.”

“Süper.”

Melina gözlerini kıstı. “Pek bir dünden razısın.”

Andre başını uzattı. “Gitmiyorum da ondan.”

Melina kollarını kavuşturdu. “Gitmek zorundasın. Sen Mel Green’sin.”

“Mel Green sensin ama kafanın karışmasını anlıyorum,” dedi Andre. “Bak, yazar taklidi yapmayı kabul ettim ama iş gününün ortasında toplantılara da giderim demedim.”

“Yapımcıya ne diyeceğim?”

“Mel Green olduğunu söyleyebilirsin mesela,” diye önerdi Andre. Melina’nın öldürecek gibi bakışlarına omuz silkti. “Yazar değil misin, düşünürsün bir şey.”

Altı saat sonra Melina metrodan inerken telefonuna Jasper’dan ikinci bir mesaj geldi.

Gelemiyorum, acil iş meselesi. Tyce’la konuşurum, size sonra yazarım.

Tyce? yazdı Melina korkarak.

Pardon, Tyce D’Onofrio. Yapımcı.

Melina, Tyce D’Onofrio’yu biliyordu. Geçen sene oyunlarından birini yolladığında tanışmışlardı. Ona on dolarlık *venti* bir Starbucks karışımı getirmişti. Karşılığında Tyce, ana karakterinin tuhaf kararlar aldığı için seyirciye çok yabancı kalacağını söylemişti. O sırada öfkesini kontrol edemeyip müşterilerini öldüren bir berber hakkındaki *Sweeny Todd*’un yapımcılığını üstleniyordu.

Melina Cam Ev Bar’a gitti ve bara yöneldi. Günün bu saatinde içerisi boştu. Sadece ikisi de telefonda konuşan iki adam vardı. Ağzı kupkuru kaldı. “Pardon,” dedi, “Tyce? Sanırım beni bekliyorsun.”

Tyce taburesinden inip gülümsedi. “Sen kesinlikle Mel Green değilsin,” dedi, onu tanıdığına dair hiçbir işaret vermeden.

Melina derin bir nefes alıp kocaman gülümsedi. “Yakalandım!”

“Jasper, Mel’in muhtemelen asistanıyla geleceğini söylemişti. Mel de geliyor mu?”

“Maalesef,” dedi Melina yavaş yavaş. “Şey oldu... Acil bir işi çıktı.”

“Kâğıt mı kesti?” Dişlerini göstererek güldü. “Yazar ya hani...”

“Anladım,” dedi Melina.

“Ne içersin?” diye sordu Tyce, kendi içkisini göstererek.

Melina barmene döndü. “Grey Goose martini. Double.” Yapımcının yanına bir tabure çekti. “Mel sorularına cevap verebilmek için toplantıyı benim yapmamı istedi. Gösteriye ilgi göstermenden onur duydum... Mel duydu yani. *Adını Sen Koy* neden ilgini çekti?”

Tyce omuz silkti. “Nereden başlayayım? Tiyatro dünyasında eksik olan bir şey bence. Benim gibi erkekler tarihten silinmek hakkında düşünmüyor çünkü silinmiyoruz ama bir erkeğin sanat eseri bizi ses verilmemiş birinin gözünden bakmaya zorlayınca... Güzel bir dayanışma, değil mi? İmtiyazını hem kabul ediyor hem kınıyor.” Ağzına birkaç kaju atıp konuşmaya devam etti. “Siyahi bir yazarın kadınların dertlerini anlatması da çok ilgi çekici bence, dışlanmış gruplar birbirine arka çıkıyor.” Durakladı. “Bunu yüksek sesle söylemesem daha iyiydi, değil mi?”

Evet, diye düşündü Melina.

Barmen Melina’nın martinisini verdi ve Melina yarısını bir yudumda bitirdi. “Daha önce tanışmıştık, hatırlıyor musun?”

Tyce D’Onofrio gözlerini kıstı. “Gerçekten mi?”

“Kahve içmiştik. Oyunlarımdan birini yollamıştım.”

“Ha evet!” dedi Tyce, bir şeyi henüz hatırlamadan hatırlamış gibi yapan insanların dediği gibi.

“Karakterimin seyirciye çok yabancı kalacağını söylemiştin,” dedi Melina sevecenlikle gülümseyerek. “Doğru hatırlıyorsam duygusal olarak müdanasız demiştin.”

“Green’in asistanı olarak iyi iş bulmuşsun,” dedi Tyce. “Akıl hocanın seninle aynı ilgi alanlarına sahip olması iyi bir şey.”

“Meraktan soruyorum, kendi gelişimim için...” dedi Melina. “Mel’in oyununda olup benimkinde olmayan ne var?”

Tyce hiç bekletmedi: “Jasper Tolle’nin tavsiyesi. O beğeniyse kesin tutacak.” Sonra kajuları Melina’ya itti. “Yesene.”

Melina kuruyemişlere baktı. “Tabii.”

Haberciler, şehri saran sıcak dalgasından başka bir şeyden bahsetmiyordu. Melina çarşaflarının üzerinde çırlıçıplak, bir dalıp bir uyanarak, üzerine sıcak nefesini üfleyen vantilatörünün önünde uyumuştı. Klima taktıracak durumu olmayan herkes gibi sadece serin ve oturmak için yirmi dolar istemeyen ya da birkaç latte içirmeyen bir yer istiyordu.

Her zamanki yerine gitti, New York Halk Kütüphanesi’nin Elyazmaları ve Arşivler odasına. Emilia Bassano hakkında derin araştırmasını burada yapmıştı. Emilia hakkında az da olsa birincil kaynak bulabilmişti, en önemlisi de Emilia’nın birkaç düşük yaptıktan sonra gittiği Simon Forman adında bir astroloğun hasta kayıtlarıydı. Henry Carey (Lord Hunsdon) gibi Elizabeth döneminin ünlü isimlerinin altında bir dipnot olarak da geçiyordu, VIII. Henry ve I. Elizabeth’in saray müzisyenliğini yapan Bassano ailesinin kayıtlarında da vardı. Shakespeare’in hayatını anlatan güvenilir kayıtlarda hiç geçmiyordu ancak zaman çizelgesindeki bariz boşluklar onun şeklini almış gibiydi.

Çoğu New Yorklunun bilmediği bir sır, kütüphanenin serin ve sessiz okuma alanında kitap almadan da oturabilecekleriydi.

Bugün yanında bir kitap getirmişti; Andre'nin sonundaki sürprizi tartışabilmek için bir yıldır Melina'ya okutmaya çalıştığı bir romantik-fantastik roman. Melina karnı guruldayıp yemek aramaya gitmesi gerekene kadar buradan kalkmamayı planlıyordu.

Göğsüne yapışan tişörtünü çekti, kütüphanenin soğuk havası büyüsunü yaparken kendini yelpazeledi. Kitabının kapağını yeni açmıştı ki telefonuna bir mesaj geldi. Altı çift göz anında üzerine çevrildi, utanıp "Pardon," diye fısıldadı ve telefonunu sessize aldı.

D'Onofrio işi tamam, yazmıştı Jasper Tolle. Prova alanını ayarlayacaklar. Mel ile oyuncular/plan hakkında görüşmek istiyor.

Melina'nın başparmakları ekranın üzerinde dans etti. *İsteddiği olacak.*

Arkasında başka birinin telefonu çaldı. En azından tek başına değildi.

Mel düşündüğünüz bir tiyatro olup olmadığını merak ediyor, diye ekledi.

Bir çınlama daha. "Beyefendi," dedi kütüphaneci ayıplar gibi. "Sessiz bir alandayız."

Melina'nın telefonu elinde titredi. *Cherry Lane.*

Kürek kemiklerinin arasından soğuk bir farkındalık titremesi geçti. Arkasına döndü ve bir masa ötede, bilgisayarını önüne açmış, şaşkın Jasper Tolle ile göz göze geldi.

Farkında olmadan ayağa kalktı ve ona doğru yürüdü. "Ne yapıyorsun?" diye fısıldadı.

"Okuyorum," dedi Jasper fısıldayarak. "Okuma odasındayız."

"Burayı kimse bilmez," dedi Melina sinirle.

Jasper etrafına göz gezdirerek "Belli ki birileri biliyor," dedi.

Sağında oturan kadın gözlerini kısarak ikisine baktı. "Şşşt."

“Beni takip mi ettin?” diye sordu Melina.

“Seni neden takip edeyim?”

“Buraya yıllardır gelirim, seni hiç görmedim.”

“Beni aramandan onur duydum,” dedi Jasper düz bir sesle.

“Hanımefendi,” dedi kütüphaneci bıçak gibi bir sesle. “Beyefendi. Sohbet etmek istiyorsanız sizi dışarı alayım lütfen.”

İkisi de kütüphaneciye bakmadı, Melina Jasper Tolle’nin hayaleti andıran gözlerine ve köşeli çenesine odaklandı. O da istifini bozmadan Melina’yı süzdü, sonra bilgisayarının kapağını indirdi.

Melina hışımla kitabını çantasına tıktı ve çantayı omzuna savurdu. Jasper Tolle’nin adımlarını arkasında hissederek odadan çıktı.

Görkemli Rose Okuma Odası’nın önünden geçerken ikisi de konuşmadı, katalog odasını geçip kubbeli lobiye çıktılar. Ancak 5. Cadde’ye inen merdivenlere vardıklarında Jasper “Elyazmaları ve Arşivler odasını diğer odalar çok kalabalık olduğu için seviyorum,” dedi.

Melina yan gözle baktı. “Ben de.”

“Küçükken kütüphanede yaşamak isterdim. Kafamdaki her şey çok gürültülüydü ve kütüphane çok sessiz görünüyordu,” dedi Jasper. “Kütüphanelerin geceleri rafların arasında uyumadığını öğrendiğimde yıkılmıştım.”

“New York halk kütüphanelerinin eskiden çalışanları için daireleri olduğunu biliyor muydun?” dedi Melina. “Burada yedi odalı. Bir zamanlar kalan adam Thomas Edison’a tasarımcılık yapmış. Kütüphane 1941’de taşınmasını istemiş çünkü telefon şebekesini kuracak bir yere ve sigara içme salonuna ihtiyaçları olmuş.”

Jasper’ın gözleri ilgiyle açıldı. “Nereden öğrendin bunu?”

“Okuyorum,” dedi Melina. “Okuma odasında.”

“Peki sen biliyor muydun?” diye karşılık verdi Jasper, “Dört milyon kitabın yanı sıra Charles Dickens’ın en sevdiği mektup açacağı, Jack Kerouac’ın koltuk değnekleri ve Columbus’un 1493’te Yeni Dünya’yı keşfettiğini yazdığı mektup da bu kütüphanede.”

“Keşfetmiş,” dedi Melina küçümseyerek. “Şerefsiz Columbus.”

Jasper güldü. “Aynen öyle, şerefsiz Columbus.” Gözünün kenarından Melina’ya baktı. “Ben de okuyorum.”

Kütüphanenin ön kapısından çıktılar, insanın üzerine çöken bir sıcak dalgasına çarptılar. “Cherry Lane ha?” dedi Melina.

Jasper başını öne salladı. “Tabii Mel de kabul ederse. Tyce hakkında ne düşündün?”

“Ne diyeyim... Hevesli,” dedi Melina epey düşündükten sonra.

“Geri zekâlı işte,” dedi Jasper neşeyle. “Ama işini yapıyor. Mel ne düşündü?”

“Mel gelmedi,” dedi Melina.

Jasper sokakta durakaldı. “Geçişi istiyor sanıyordum.”

“İstiyoruz! İstiyor! Sadece...” Gerçeğe benzeyecek bir yalan düşündü. “Yeni eserini bitiriyor. Sanatçı takımı işte, ilham geldi mi durmak bilmiyorlar...”

Ama Jasper hâlâ hareket etmiyordu, gözlerini kıstı. “Yalan söylüyorsun,” dedi. “Gerçekten gerek yok.”

Melina bu cehennem sıcaklığında daha fazla terleyebileceğini sanmıyordu.

“Yeni yazarların çoğu günlük işlerini yapmaya devam eder,” dedi Jasper. “Sanatını ikinci bir kariyerle nasıl destekleyeceğini anlamanın uzun sürmesinde ayıp bir şey yok.”

“Evet!” dedi Melina bir nefes vererek. “Aynen öyle.”

“Ne iş yapıyor?”

Andre'nin bir oyuncu ajansında çalıştığını söyleyemezdi çünkü Jasper tiyatro dünyasından çok fazla insan tanıyordu. Melina aklına gelen ilk şeyi söyledi: "Çocuk bakıcısı," dedi. "Bana bu yüzden ihtiyaç duyuyor."

Jasper köşeyi döndü. "Daha yolun başında başka birine maaş ödemesi onu zorlamıyor mu?"

"Bana para ödemiyor. Sadece yatacak yer sağlıyor."

Jasper kaşlarını kaldırdı.

"Hayır hayır, öyle değil!" dedi Melina dehşet içinde. "Üniversiteden arkadaşız." Çabuk, keskin bir nefes aldı ve uçurumdan atlamaya karar verdi. "Ben de oyun yazarıyım."

Jasper'ın yüzü bomboştu, hâlâ Melina'nın kim olduğunu ve ona neler yaptığını bilmiyordu. "Manhattan da pahalı, bu yüzden annenin evine döneceğine bu işi kabul ettin, öyle mi?"

Melina hiç beklemeden cevabı yapıştırdı: "Annem öldü," dedi düz bir sesle.

Hâlâ yeşil ışığı bekliyorlardı. Jasper ona baktı, sonra başını öne salladı.

"Başın sağ olsun diyeceğin yer burası," dedi Melina, bunu söylemek zorunda kaldığına inanamayarak.

Jasper'ın yüzü kasıldı. "Annemi tanı mıyordum. Yalandan temennide bulunmayı sevmem."

Işık yandı ve Jasper kaldırımından indi. Melina onu takip etmeyince arkasına döndü. "Geliyor musun?"

Melina yürümeye başladı. "Göt," diye mırıldandı.

"Çok duydum."

Melina, Bryant Park'a doğru gittiklerini fark etti. Jasper bir büfede durup kahve ve kruvasan aldı. Melina'ya dönüp "Ne istersin?" diye sordu.

"Sağ ol, ben..."

“Sütlü mü şekerli mi?” diye sözünü kesti Jasper. “Glütensiz mi?”

“Hem sütlü hem şekerli lütfen. Bol glütenli.”

Jasper bir bardak kahve verdi ve parkın geniş bahçesine yönelmeden önce bir kruvasan daha istedi. Perşembe akşamları Bryant Park’ın ana sahnesinde Broadway gösterileri oynanırdı. İki sandalyeli bir masaya oturdu, hemen yanlarında yerde metal bir levha vardı. “Bunun ne olduğunu biliyor musun?” diye sordu Jasper.

Melina parka bağış yapanların adlarını okudu, aralarında belediye başkanları David Dinkins ve Ed Koch da vardı. “Anı plaketi mi?”

“Evet ama bir kaçış deliğini örtüyor. Kütüphanenin tünelleri buradan geçiyor, tam 135 kilometre, sonu da burada bitiyor.”

Melina zevkle gülümsedi. “Nereden...”

Jasper omuz silkti. “Görmezden gelinen şeyler öğrenmeyi seviyorum.”

“Ben de! Araştırmaya da öyle başla...” Melina az kalsın kendini ele vereceğini fark edip sustu.

“Dinle,” dedi Jasper. “*Adını Sen Koy*’a çok katkı olduğunu biliyorum.”

“Nasıl... Biliyor musun?”

“Kişisel asistanlar, patronlarının işine senin kadar bağlı olmazlar. Mel için Bassano’yu sen araştırmışsan ne olmuş? Sonuçta onun güzel sözleri. Sen de katkıyı saklamamalısın. Sonuçta tiyatro hep ortak çalışmaya dayalı bir disiplin olmuştur.” Poşetten bir kruvasan çıkarıp Melina’ya uzattı. “Bitirme tezimi Shakespeare ve tiyatronun yazılı olmayan kuralları üzerine yazdım. *Adını Sen Koy* bana muhtemelen bu yüzden hitap etti. Seni nereden yakaladı?”

“Emilia Bassano anne tarafından akrabam,” dedi Melina.

“Rahmetli annen,” diye tekrar etti Jasper. Kaşlarını çatı. “Başın sağ olsun.”

Melina’nın bakışları birden Jasper’a döndü, dalga geçip geçmediğini görmeye çalıştı ama Jasper çekingen, endişeli görünüyordu. Hâlâ doğru şeyi doğru zamanda söylediğinden emin olamıyor gibiydi. Sanki... *Melina’nın onayını* bekliyor gibiydi.

Melina içindeki düğümün bir parça gevşediğini hissetti. Daha önce ne demişti? Yalandan temennide bulunmayı sevmeyi söylemişti ama Melina, Jasper’ın yalan söyleyemediğini fark ediyordu. Jasper Tolle ne diyorsa içinden geçen de oydu. Fazla direkt olabiliyordu, yıkıcı olabiliyordu ama bu piyasada yalanları geçip kılçıksız doğruyu söyleyen biriyle konuşmanın rahatlatıcı bir yanı vardı.

On yıl önce tepesine bıraktığı gerçeği sevmemiş olabilirdi ama kendisinin de cevap vermek yerine kaçıp gittiğini fark etti.

Jasper yıllarca Melina’nın baş düşmanı olarak aklından çıkmamıştı. Melina onu aklında bir canavara çevirmişti, duygusal ve entelektüel enerjisinin neredeyse hepsini onun ellerinde kaybetmişti, içine o kadar çok şüphe dolmuştu ki başka hiçbir şeye yer kalmamıştı.

Jasper’a göt diyen insanlardan biri olmuştu.

Yanılıyor olabilir miydi?

Jasper sık sık dünya boyutunda bir masa oyununa bırakıldığını, kimsenin kendisine kuralları okumadığını hissederdi. Ondan ne beklendiğini bilse ezberleyebilir ve uygun rolü yapabilirdi. Aksi takdirde kesinlikle yanlış bir adım atardı. Tek mesele herkese doğal gelen sosyal kuralları hatırlamak da değildi, onlar birinin akrabasının öldüğünü duyduğunuzda düşünmeden söyleyebileceğiniz şeylerdi. Kendine ilginç gelen şeylerin sohbet ağına

takılan kişinin de ilgisini çekip çekmediğini merak ediyordu, onları sıktığını düşünmekten dehşete düşüyordu.

Andrea'yı Byrant Park'taki kaçış deliğine getirerek kumar oynamıştı ama o da New York Halk Kütüphanesi hakkında olmadık bilgiler topluyor gibi görünüyordu, o yüzden onu gizli kitapların durduğu tünelin ucuna getirmek iyi bir fikir gibi görünmüştü.

Kendinden on yaş küçük, bütün işi başka birinin planını yapmak ve kahvesini getirmek olan birini neden etkilemek istediğinden emin değildi. Şehir merkezine giden metroyu zor aklında tutabilirken Andrea Washington'ın gözlerinin şimşek gümüşü olduğunu nasıl hatırladığını da bilmiyordu.

Andrea'nın akıllı olduğuna şüphe yoktu, genç bir oyun yazarının asistanı olarak harcanmak için fazla akıllıydı. "Tiyatronun ortak çalışmaya dayalı olduğunu söyledin," dedi Andrea. "Tezini yazarken Shakespeare'in nasıl her şeyi tek başına yaptığını merak etmedin mi?" Yerken dirseklerini metal masaya dayıyordu, bu Jasper'ın çok hoşuna gitmişti çünkü çocukken en çok bu kurala uymadığı için azar işitirdi.

Andrea devam etti: "Marlowe yardım alırdı. Middleton. Kyd. Beaumont. Şimdi her şeyin telifi alınıyor, bir kelime değişse kıyamet kopuyor. O zamanlar oyunlar canlı şeylerdi, her seferinde elden geçiriliyordu. Oyunun yazarına bile danışmıyorlardı! Yazarlar oyunlarına başka bir yazarın eli değdiğinde her şeyin mahvolduğunu düşünmüyordu. Hatta Elizabeth dönemi yazarlarının birlikte çalışmaması çok, çok nadir bir şeydi. Ama Shakespeare, bir yandan aktör olarak tam zamanlı çalışırken, tek başına neredeyse kırk oyun mu yazdı? Sadece etkileyici değil bu artık, fanteziye kaçıyor."

"Olabilir," diye karşılık verdi Jasper, "*Titus Andronicus* için George Peele ile çalıştığını söyleyenler var. *İki Soylu Akraba*'yı John Fletcher ile yazdığını zaten biliyoruz..."

“Tamamını Fletcher’ın yazmadığı ne malum? Shakespeare’in vasiyeti çok detaylıydı; tüm malını kızı Susanna’ya, gümüş varaklı kâsesini diğer kızı Judith’e bıraktı. Birlikte çalıştığı tüm aktörlere matem yüzüğü alabilmeleri için 26 şilin ve 8 peni bıraktı. Kıyafetlerini kız kardeşine, kılıcını bir arkadaşının oğluna, 10 poundu Stratford fakirlerine, ikinci en iyi yatağını karısına bıraktı ama kimseye bitmemiş bir eser, bir elyazması kalmadı. Shakespeare öldüğünde üzerinde el yazısı olan bir oyun bile yoktu.”

“Yanlışın var,” dedi Jasper. “*Sör Thomas More* oyununun ek notlarını...”

“Onlara sadece düzeltme yaptığını biliyoruz. Kendi yazdığını bilmiyoruz. 1598’e kadar hiçbir oyunda adı bile geçmiyor. O dönemde Stratford’da olduğunu söyleyen bir sürü evrak var, Londra’nın tiyatro dünyasında değil.”

Kızın gümüş gözleri erimiş gibiydi. Jasper öne eğildiğini fark etti. “‘Henryler’ ve *Titus Andronicus*’un izi 1590’lara kadar sürülüyor,” dedi.

“Evet ama Shakespeare’e değil. Rose Tiyatrosu’nda sahnele-niyorlardı. Tiyatronun sahibi Philip Henslowe aldığı oyunların çok detaylı notlarını tutardı, bir defterine kendine oyun satan yirmi yedi yazarın adını not etmişti ama ‘Henryler’ ve *Titus Andronicus*’un yazarı anonimdi. Shakespeare’in Lord Chamberlain’in Adamları için bir bilette adı çıkması bile 1594’te.”

Jasper arkasına yaslandı. “Stratford Karşıtlarının çoğunun kafadan çatlak olduğunu biliyorsundur.”

“Hepsi değil. Yüksek Mahkeme Hâkimi John Paul Stevens, Shakespeare’in oyunlarının yazarı olduğundan şüphe etmeye bolca sebep olduğunu söylüyordu. Mark Twain de, Helen Keller da, Sigmund Freud da... Malcom X de!”

“Yanlış anlama, Mel’in oyununu çok sevdiğimi biliyorsun ama sonuçta farazi bir şeyden bahsediyoruz.”

“Bence Shakespeare’in gelmiş geçmiş en büyük oyun yazarı olduğunu ve yalnız çalıştığını söylemek daha farazi,” dedi Andrea. “Durup dururken neden İtalyan düğünleri hakkında bir araba komedi yazmaya karar verdi? İtalyanca bilmemesine rağmen neden özellikle o yörenin İtalyancası ile yazdı? Kendisi hiçbir enstrüman çalamazken neden oyunlarında dönemim bütün eserlerinden daha fazla müzik vurgusu var? Saray eşrafından değilken nasıl saray hakkında, avukat değilken nasıl hukuk hakkında yazdı?”

“Kitaplar,” diye karşılık verdi Jasper.

“Ama o bizim gibi New York Halk Kütüphanesi’ne elini kolunu sallaya sallaya giremezdi. Öldüğünde vasiyetinde fazla kitap da yoktu.” Neredeyse yerine pısmış Jasper’a baktı. “Beni asıl düşündüren kadın karakterleri. Beatrice... Rosalind... Viola... Portia. Daha kadın hakları hareketi ortaya çıkmamışken feminist karakterler yazdı ama Shakespeare’in iki kızı da eğitimsizdi. Adlarını yazmayı bile bilmiyorlardı.” Melina başını iki yana salladı. “Oyunlarına bu kadar ikonik kadınlar yazan bir adamın kızları için aynı hakları istemeyeceğine inanamıyorum.”

Jasper kollarını kavuşturdu. “Öte yandan Emilia Bassano, İngiltere’de yayınlanan ilk kadın şair.”

“Kırklarında,” dedi Andrea, uzanıp Jasper’ın kruvasanının yarısını alırken. “Bir gecede yazar olunmuyor, değil mi? Yazmaya önceden başlamış ama başka bir isim kullanması çok daha olası. Ayrıca çok iyi bir eğitimi vardı, İtalyan’dı, bir müzisyen aileden geliyordu ve İngiltere’deki bütün tiyatroları kontrol eden adamın metresiydi. Dinini saklamak zorunda olan bir Yahudi’ydi. Shakespeare’in hayatındaki ve eserlerindeki açıklanamayan tüm boşlukları Emilia Bassano doldurabiliyor.”

“Tezimi yazdığım dönemden hatırladığım tek şey, o dönemde Shakespeare’in adının sık sık tire ile yazıldığı,” dedi Jasper. “Matbaadan dolayı da olabilir ama o zamanlar birinin adında tire varsa genelde isminin uydurma olduğu anlamına gelirdi.”

Andrea bunu düşündü ve başını iki yana salladı. “Mahlas olduğunu sanmıyorum çünkü William Shakespeare’in gerçek biri olduğunu biliyoruz. Elyazmaları ve Arşivler odasında okuduğum belgeler var, bir kıtlık sırasında Stratford’da büyük kâr marjlarıyla malt sattığını belgeliyor. Başka bir belgede adına çıkarılmış bir uzaklaştırma emri var, vergi kaçakçılığıyla ilgili evrak var... Shakespeare hakkında elimizde olanlar... Çok da iyi biri *olmadığını* gösteriyor.”

“‘Çok da iyi biri olmadan’ muhteşem bir oyun yazarı olunmaz,” dedi Jasper.

“O zaman başka birisi bunları yazmaz mıydı?” dedi Andrea. “Damadı John Hall’un günlüğü...”

“Elyazmaları ve Arşivler odasında okuduğun,” diye araya girdi Jasper.

Andrea sırtıttı. “Evet. Hall bir kere bile kayınpederinin oyun yazdığından bahsetmiyor. O dönemin yazarlarının hep birbiriyle ahabap olduğunu biliyoruz, çok küçük bir dünyaları vardı. Marlowe ile Thomas Kyd resmen ev arkadaşıydı ama hiçbiri Shakespeare’in yazarlığından bahsetmiyor. Öldüğünde kimse büyük bir yazarı kaybettiklerinden söz etmedi.” Andrea, Jasper’ın gözlerine baktı. “Francis Beaumont’u biliyor musun?”

“Hayır. Bilmeli miyim?”

“Dönemin görece bilinmeyen bir şairi, Shakespeare’den yedi hafta önce öldü ve *o bile* Westminster Manastırı’nın şairler köşesinde Chaucer ve Spenser ile gömülü.” Andrea’nın dikkati bir an yere düşen bir çocuğa ve şahin gibi üzerine kapanan annesine kaydı. Sonra başını salladı. “Akıl almıyor,” dedi yumuşak

bir sesle. “Empati ve ahlaki hayal gücüne sahip bir yazı dehası nasıl dalavereci ve karaktersiz işadamlarıyla aynı kişi olabilir? Ya çift kişilikliydi ya da... Başka bir açıklama var.

“Ben de... *Mel* de oyunda bunu açıklamak istiyor. Bence Shakespeare insanlara görmek istedikleri şeyi gösteriyordu ve sadece bir avuç insan gerçek bir yazar olmadığını biliyordu. Adını kullanan başka birilerinin halka gösterdiği yüzü oynuyordu. Bence tiyatro camiası bunu biliyordu. Shakespeare’in adının yazdığı bir oyun, aralarında bir şaka gibi bir şeydi ama dört yüz yıl geçti ve şakanın ne olduğunu unuttuk.”

Andrea birden durdu, ne kadar uzun zamandır konuştuğunu fark etti. Masaya baktı ve yanakları kızardı. “Of. Senin kruvasanını da mı yedim ben?”

“Önemli değil.”

“Bazen Emilia’dan bahsederken kendimi kaybediyorum.”

Jasper, Andrea’ya baktı. Küçükken kafayı trenlere taktığını hatırlıyordu. Bir çocuğu eğlediklerini düşünen yetişkinler ona bodrumda kurduğu setin özelliklerini sorardı, Jasper da gözleri ilgisizlikle kenara kaymaya başlayana kadar rayları, araçları, 18 metrelik açık vagonlarını, 12 metrelik Bachman frigorifik vagonlarını, 55 kodlu esnek teker yollarını anlatırdı. Bir konuyla ilgilenmenin ve dünyada ilgilenen başka kimsenin olmadığını düşünmenin nasıl bir his olduğunu biliyordu.

Ama Andrea akrabasından bu kadar tutkuyla bahsederken Jasper onu sonsuza kadar dinleyebilirdi.

Andrea boşalmış kahve bardağını çevirerek rahatsız bir edayla kıpırdandı. “Ne oldu?”

“*Benim* asistanım olman için ne kadar para çıkarmam gerekeceğini düşünüyorum,” dedi Jasper.

“Hayatta olmaz,” diyerek sırtıttı Andrea.

“Umarım *Mel* ne kadar şanslı olduğunu farkındadır.”

“Bence başka bir kelime kullanırdı.”

Gözleri buluştu. Jasper’ın nefesi boğazına takıldı. *Devam et, biraz daha konuş, gitme* demek istiyordu.

Mel Green’i Emilia Bassano hakkında yazmaya nasıl ikna ettiğini çok iyi anlıyordu.

“Saat kaç oldu?” diyerek sessizliği bozdu Andrea.

Jasper saatine baktı. “Üç.”

Andrea’nın gözleri kocaman açıldı, boş kahve bardakları ile peçeteleri, sohbetlerinin kalıntılarını toplamaya başladı. “Özür dilerim. Geç olduğunu fark etmemişim, benim... Mel beni bekliyor.”

“Bari sana eşlik edeyim... Nereye? Metroya mı?” diye önerdi Jasper.

“Böyle iyi, ben iyiyim, *harikayım*.” Sesi normalden tiz çıkmıştı.

Andrea ellerinde çöplerle arkasını dönerken Jasper ellerini ceplerine sokup ayağa kalktı. “Yemek için teşekkürler,” dedi Andrea.

“Ben teşekkür ederim, eşlik ettin,” diye cevap verdi Jasper. “Mel’e uygun toplantı zamanlarını yazar mısın bana?”

“Tabii yazarım. Yazmak işim.” Andrea başını salladı, aceleyle uzaklaşırken birkaç adım sonra durup arkasına döndü. “Provalara gelecek misin?”

Jasper gelmeyi planlamamıştı. Sadece aralarını yapmak; Mel’e iyi bir yönetmen ve yapımcı bulmak, tiyatroyu ayarlamak ve çekilmek istemişti.

Ama Andrea’ya bakarken aklının yıllardır duymadığı bir sesle vızıldadığını hissediyordu. “Hayatta kaçırmam,” dedi.

EMILIA

O zaman ona neden güveniyoruz?

KIT

Çünkü istediği bir şeye sahiptin... Yeteneğe.

KADIN, KOCAKARI kıılığında, şarap kadehleri olan bir tepsi ile içeri girer. EMILIA ile KIT onu takip eder.

KOCAKARI KILIĞINDA KADIN

(şarabı servis eder)

Emilia içeri girdiğinde ayağa kalkmadı, ya kendisi beyefendi değil ya da Emilia'yı hanımefendiden saymadı

KIT

Will! Bayan Bassano ile tanışın.

EMILIA

Memnun oldun efendim.

SHAKESPEARE

Hanımefendi.

(bir yudum alır)

Bir iş teklifiniz olduğunu duydum.

KIT

Ben sizi yalnız bırakayım.

(çıkar)

EMILIA

Bay Shakespeare. Yazmak istiyorsunuz ama yazamıyorsunuz.

SHAKESPEARE

Affedersiniz, anlayamadım?..

EMILIA

Oyunlarınız efendim. Beğeni toplamıyorlar.

SHAKESPEARE

Buraya hakaret işitmeye...

EMILIA

Ben de yazmak istiyorum ama *yazamıyorum*.

SHAKESPEARE

Ve size yardımcı olabileceğimi mi düşünüyorsunuz?

EMILIA

Birbirimize yardımcı olabileceğimizi düşünüyorum. Siz herkesin adınızı bilmesini istiyorsunuz. Ben kimsenin adımı bilmemesini istiyorum.

(kadehlerini tokuştururlar)

Emilia

1592

Emilia 23 yaşında

Püritenler bir gecede birkaç katına çıkmış gibi görünüyordu. Hep kapkara giyinen Philip Stubbs'ın önderliğinde, İngiltere Kilisesi'ni daha da kökten Protestan yapmaya ant içmiş bir kuzgun sürüsüydüler. Kendilerine edindikleri görevlerden biri de tiyatro denen şer yuvalarını ortadan kaldırmaktı. Kampanyaları Lord Hunsdon'ı etkilemeye başlıyordu. Sadece tiyatro kumpanyalarını bu varoluşsal tehditlere karşı yatıştırması değil, bir de bitmek bilmeyen saldırılarını hafifletmeleri için Stubbs ve takipçilerinin cebini doldurması gerekiyordu.

Püritenler, tiyatroya gidenlerin gerçeği kurgudan ayırt edemeyeceğini söylüyorlardı. Kadın kıyafetine girmiş bir oğlana bakan birisi, onu kadın zannedebilirdi. Sahnede cinayete şahit olan birisinin gözünü kan bürüyebilir ve gördüğü vahşetin bir örneğini de kendisi, gerçek bir bıçakla yaratabilirdi. Ahlakı yerinde bir kadın bu oyunlardan iffetini salonda bırakarak çıkabilirdi. Ayrıca tiyatro, Tanrı'ya tapınarak geçirilebilecek zamandan çalışıyordu.

Emilia gerçek sebeplerini anlıyordu. Bir oyun, izleyenleri *düşündürebilirdi*. İnsanlar düşündüğü zaman da kitaba sorgusuz sualsiz uymayı bırakır, kontrol edilmeleri zorlaşırdı.

Lord Chamberlain'e püritenleri unutturmak için elinden geleni yapıyordu ama bütün gösterilerin önünde vaaz verirlerken ve broşürlerini dağıtırlarken bu hiç kolay değildi. Tanrı'nın

dileğinin yanında olduklarını söyleyen bir güruhla başa çıkmak zaten zordu. Emilia, Londra'nın en iyi performanslarını, yatak odasında tek kişilik bir seyirciye veriyordu. Şehrazat gibi o da Hunsdon'a bir kaçış olacak hikâyeler anlatıyor, saçlarını okşayıp şakaklarına masaj yapıyordu. Bazen parça parça soyunuyordu. Bazense sadece üzümüne barbut oynuyorlardı ama Hunsdon'ın dikkatini dağıtmak için ne yaparsa yapsın yetmiyordu. Hunsdon, Stubbs'a sinirini saraya, hizmetçilerle ilişkisine ve yataklarına da yansıtıyordu.

Emilia bir gece gizli Şabat mumlarını yaktıktan sonra Lord Chamberlain'e yardımcı olmak için bir fikir buldu. Onu çalışma odasında, masasına oyunlar saçılı halde buldu. Gözlerinin altında koyu halkalar vardı ve içeri girdiğinde Emilia'ya bakmadı. Emilia sessizce sandalyesinin arkasına geçti ve parmaklarını omuz kaslarına geçirdi.

Hunsdon iç geçirip gözlerini kapadı, Emilia'nın elini tuttu. "Bana fazla iyi davranıyorsun hayatım."

"Sizi böyle görmeyi sevmiyorum. Baygınlık geçirmek üzeresiniz."

"Ne yaparsın?" diyerek gözlüklerini çıkardı Hunsdon. "Gün içinde bir avuç saat var ve Majesteleri benimkilerin hepsini kendine istiyor. Püritenler ise manalı bir iş yapamayacak kadar yaşlı olduğumu söylüyor."

"Ben de tam o sebeple gelmiştim," dedi Emilia. "Philip Stubbs'ı yemeğe davet etmek istiyorum."

"Umarım zehirlemek içindir?"

Emilia gülümseyerek Lord'un kucağına oturdu. "Hayır, gönlünü kazanmak için." Hunsdon cevap vermek üzere ağzını açtığı anda parmağını dudaklarına koydu. "Bildiği şeyden nefret edemez Lordum. Onu kâfir olmadığınıza ikna etmek istiyorsanız evinizde ağrılayın, Tanrı'nın kelimelerini okuyun ve Hıristiyan

Şabat'ında kendi şapelinizde vaaz vermesini isteyin. Sonra sade bir yemek eşliğinde yalnızca seyircinin Tanrı sevgisini körükleyecek oyunların sahnelenmesine izin verdiğinizizi anlatın.” Elini yakasından içeri soktu ve boynundaki hacı çıkardı, Emilia için bir aksesuardan ibaretti. “Elbette ben de itaatkâr yoldaşınız olarak yanınızda olacağım.”

“Cesurca bir fikir güzelim,” dedi Hunsdon. “Faydasını görmemiz de mümkün ama...”

Emilia bekledi. “Ama...”

Hunsdon iç geçirdi. “Bir püritenin yatağını karısından başkasıyla paylaşan bir adamın evine adım atacağını sanmıyorum.”

Emilia yanaklarının yandığını hissetti. Hunsdon’la geçirdiği on yıl, ilişkilerinin iç yüzünü unutmasına neden olmuştu. “Elbette,” diyebildi.

“Emilia...” Hunsdon elini tuttu.

“Aptalca bir fikirdi.” Hunsdon’ın gözlerine bakamadan geri çekildi. “Affedin Lordum,” dedi ve odadan kaçtı.

Emilia, Marlowe ile *Favershamlı Arden* oyunu üzerinde çalışırken tek bir konuda taviz vermeyeceğini söylemişti: Katil eş Alice’in oyundaki bütün karakterlerden daha fazla repliği olacaktı. Kit’e bunun Alice’in seyirciye en çok şey açıklayacak karakter olmasından ötürü olduğunu söylemişti... Ama dahası vardı. Sayfaya aktardığı karakterin kendini Emilia’dan daha özgürce ifade edebilmesi gerekiyordu.

Senaryo, gerçek Arden cinayetini temel alıyordu. Kocasını öldürmeyi defalarca deneyip başarısız olan Alice ve sevgilisi Mosby, iki eski asker tutuyordu: Kara Will ile Shakebag isimli askerler görevi devralıyordu ama onlar da işin altından kalkamıyordu.

O akşamüstü Emilia Şahin Hanı'nda Kit ile oturuyor, onu zorlayan bir sahneyi sesli okuması için yalvarıyordu. Çoğunu Kit'in boşalttığı bira bardakları aralarına yayılmıştı. Bardak üstüne bardak içmenin karaktere girmesini kolaylaştırdığını söylüyordu. Emilia, Alice'i; Kit, sevgilisi Mosby'yi okuyordu. Üçüncü perde Mosby'nin Arden'dan kurtulma planlarını anlattığı bir monologla açılıyordu ama memnuniyetsizliği, sözde sevdiği Alice'e yöneliyordu. "*Yatağa yılan almak ne korkunç,*" diye okudu Kit. "*Tez zamanda ondan kurtulmalı.*" Emilia'ya dönerken arkasına yaslandı. "Şimdi Mosby de mi sevgilisini öldürmek istiyor?"

"Evet," diye doğruladı Emilia. "Sen devam et."

Alice elinde bir dua kitabıyla girene kadar (Kit *dramatik ironi* diyerek övdü) Mosby'nin repliklerini okumaya devam etti. Alice ilişkisi ve canice düşünceleri için tövbe ediyordu.

"Öfkeyi sevdiren değil sevgi," diye okudu Kit.

"Aşkı öldüren de değil sevgi," diye karşılık verdi Emilia.

Kit, Alice'in aklını okuduğunu düşünen Mosby gibi afallamış taklidi yaptı. "Ne demek istiyorsun?"

"Arden'ın beni ne kadar sevdiğini biliyorsun."

"Evet?" dedi Kit.

"Gerisi çok fena, saklı kalsın. Yoksa sözlerim yele karışır. Utancımızı iki âlem duyar."

Kit kâğıdı bıraktı. "Hâlâ Alice misin yoksa Emilia'nın sesinden mi konuşuyorsun?" Çenesinden tutup yüzünü kaldırdı. "Projemiz hakkında çekincelerin mi var Fare?"

Emilia ne diyeceğini bilmiyordu. Sahnede oynanacak bir oyun yazabileceğini düşünmek ahmaklık mıydı? Yoksa karakteri Alice gibi kaderi tahrik mi ediyordu, kesin kuralları ve beklentileri değiştirmeye mi çalışıyordu?

Emilia, Kit'in uygunsuz olanın sınırında dans etmekten keyif aldığını biliyordu. Muhtemelen bir skandalı çıksa memnun olurdu ama o bir erkekti ve üzerini silkeleyip yeni bir oyun yazabilirdi.

Emilia ise mimlenirdi. Bir şaheser çıkarsa bile fark etmezdi. Sadece herhangi bir şey yaratmaya cüret etmesi konuşulurdu.

Bir kadının başarısının bir erkeğin değerine mal olmasını anlamıyordu. Sanki evrende belli bir miktar başarı vardı da Emilia bir şey başarsa bir erkeğin hakkını yemiş olacaktı.

İlk defa Kit'e cevap verecek kelimeleri bulamıyordu. Kâğıdın aşağılarına bakıp Alice'in sesini aldı: *"Bulanan kaynak açmaz bir daha. Sen berrak ol, değmem sana asla."*

Kit kolunu Emilia'ya sardı. "Bu kadar endişelenmemelisin." Elleri açıp masaya yaydı. "Neden vaktini harcıyorsun? Bu sahnenin yazılmamış kalmasını kabul edemiyorum. Mosby ile Alice tartışmaya devam mı edecek yoksa cinayet işleme isteklerini mi güçlendirecek bilmeden nasıl uyuyacağım?"

Emilia güldü. "Belki ikisi de olur."

Kit, Emilia'nın sandalyesini öne yatırarak onu ayağa kalkmaya zorladı. "Fare" diye emretti, "Eve git ve yaz."

Emilia ile Marlowe aylardır bir iletişim sistemi geliştirmişlerdi; Emilia'nın ne zaman nereye gidip bekleyeceğini söyleyen notlar terzilerden, tuhafiyecilerden ve Somerset Evi'nin hanımıyla işi olabilecek başka tüccarlardan gelen zarfların içine saklanıyordu. Emilia bir sabah yine Kit'ten geldiğini düşündüğü bir not aldı ama mührü kırıp tanıdık, zarif bir el yazısını görünce kalbi çarpmaya başladı.

Sen savaştayken ben barış bilmem. Seni incittiğime yanarım.

Paris Bahçesi, günbatımı.

Emilia içtiği birayı döktü.

"Canım?" dedi Hunsdon, başını önündeki evraktan kaldırarak.

“İpek taciri,” diye yalan söyledi Emilia. “İstediğim kumaş topu gelmiş.”

“Böyle tepki veriyorsan rengi epey özel olmalı,” dedi Hunsdon neşeyle. “Üzerinde görmek için sabırsızlanıyorum.”

Emilia Southampton’ı görelî, daha doğrusu Southampton *Emilia’nın* Hunsdon’a hizmet etmesini görelî neredeyse üç yıl olmuştu.

“Gidelim mi?” dedi Hunsdon, kalkıp kolunu Emilia’ya uzatarak.

Günlerden pazardı, Somerset Evi’nin küçük şapeline gittiler. Emilia hareketlerini biliyordu, bu da oynayacağı bir diğer rolden ibaretti. Anglikanlar, insanın doğuştan yoz olduğuna ve dünyada ne kadar iyilik yaparsa yapsın her zaman günahkâr olacağına inanıyordu. Kurtuluşun tek yolu Tanrı’ya sığınmaktı.

İnancı asla çıkamayacağı bir çukur olarak düşünmek tuhaftı.

Ama belki de Hristiyanlar haklıydı. Çünkü bir rahibin Toplu Dua Kitabı’nı okumasını dinlerken Southampton Kontu’nu düşünüyordu.

O anda Alice Arden’in kocasını neden öldürdüğünü tam olarak anladı. Aşk kendi içinde bir dindi ve insanı kurtarabiliyor, lanetleyebiliyor, yobaza dönüştürebiliyordu.

Emilia kucağındaki ilahi kitabına baktı ve Marlowe ile okuduğu, Alice’in elinde dua kitabı ile girdiği sahneyi hatırladı. Southampton’ın notunu düşündü ve aklından yazmaya başladı:

Sen savaştayken ben barış bilmem,

Seni incittiğime yanarım.

Yakarım bu dua kitabımı,

Beni kutsal söz yoldan çıkardı.

Yırtarım sayfaları Wriothesley,

*Bu altın kapakta kalır bir tek,
Senin mektubun, tatlı sözlerin,
Sonra tek onları düşünürüm,
Bu sadakatten başka din bilmem.*

Southampton onu görmek istiyorsa, bu onu hâlâ sevdiği anlamına gelmiyordu.

Öte yandan, sevmediği anlamına da gelmiyordu.

Emilia o pazar akşamı Lord Hunsdon'ın yanından kaçmak konusunda endişeliydi ama Lord'u Kraliçe çağırdı, böylece Somerset Evi'nden çıkmak beklediğinden kolay oldu. Yanına bir hizmetçi aldı ve günbatımından üç saat sonra onunla Thames'in Paris Bahçesi iskelesinde buluşmasını söyleyip eline bir madeni para tutuşturdu. Ardından pelerininin katları altına saklanıp Southampton'la yıllar önce buluştuğu köprüye gitti.

Neredeyse yanından geçip gidiyordu.

Southampton kolunu tuttu, bu hareketi yüzünden Emilia'nın pelerini açıldı. "Hanımefendi," dedi.

Southampton artık on altısında bir oğlan değildi. Neredeyse yirmi yaşındaydı, omuzları genişlemişti, Emilia'dan bir baş uzundu ama saçları hâlâ kaşlarına kumral dalgalar gibi vuruyordu, gözleri denizin üzerindeki güneş gibi parlıyordu.

"Geleceğinden emin değildim," dedi sessizce.

"Ben de çağıracağından," dedi Emilia.

Birbirlerini son görüşlerinin anısı Emilia'yı utanca boğdu. O zamandan beri hiçbir şey değişmemişti. Hâlâ metrestti. Southampton'ın hâlâ soylu bir kadınla evlenmesi gerekiyordu.

Birbirlerinden bir karış ve bir fersah uzakta duruyorlardı.

Kont, elini Emilia'nın kolundan çekip arkasına götürdü. "Benimle yürür müsün?"

"Elbette Lordum." Emilia Kont'un peşine düştü. "Çalışmalarınız nasıl gidiyor?"

Köprüyü geçip nemli otlarla kaplı bahçeye çıktılar. "Majestelerine Oxford'a kadar eşlik edeceğim," dedi Southampton.

"Ne büyük onur," diye karşılık verdi Emilia ama kanı damarlarına başka bir cevapla hücum etti: *Gidiyor, daha yeni bir araya geldiniz.* Southampton'ın bakışlarını üzerinde hissedebiliyordu. "Hava ne güzel, değil mi?" dedi ileri bakarak.

"Emilia." Southampton yürümeyi kesti. "*Emilia.*" Ona dönmelerini bekledi. "Birbirimizle böyle mi olacağız?"

Emilia'nın boğazı kurumuştur. "Ya nasıl olalım?"

Southampton, Emilia'nın yanağına dokundu. "Havadan sudan konuşan tanıdıklar değil. Tadını biliyorum. Çıkardığın sesleri..."

Emilia kendini geri çekti. "Değişen bir şey yok."

"Burada yanılıyorsun," dedi Southampton. "*Ben değiştim.*" Hüzünle gülümsedi. "Biraz yaş aldım biraz da akılandım diyelim." Aralarında uzanan toprağa baktı ve tekrar Emilia'nın gözlerine döndü. "Bana bir gelecek vadedemiyorsun, ben de senden veremeyeceğin bir şey istemiyorum ama şimdi ikimiz de buradayız. Seni özledim Emilia, hem de çok."

Çarpıştılar. Southampton'ın elleri Emilia'nın saçlarındaki tokaları çekiyordu. Bir eli göğsüne yapışmış, kalbinin atışını dinliyordu. Öpüşmeleri bir çarpışmaydı. Southampton'ın tadı bira ve ümitsizlik gibiydi.

"Burada olmaz," diye inledi Southampton, bir kolunu Emilia'nın beline sardı ve onu bahçenin derinliklerine çekti. Karanlık etraflarına iç çeker gibi çöktü, Southampton onu kalın bir yosun yatağına götürdü.

Uzun anlar boyu yan yatıp birbirlerine baktılar, Emilia'nın eteği Southampton'ın bacaklarının üzerine dökülmüştü, Kont'un eli genç kadının kulağından köprücük kemiğine inen kaviste dolaşıyordu. Emilia onu kana kana içti, üç yılın getirdiği tüm değişiklikleri gördü. Pişmanlık içinde boğulduğunu hissettiğinde onu kendine çekip ciğerlerindeki havayı çaldı.

Sonunda konuştuklarında sesleri birbirine dolandı ve ikisi de güldü. “Özür dilerim,” dedi Emilia. “Sonumuz için.”

Southampton parmaklarını dudaklarına götürdü. “Ben de özür dilerim... Seni zorladığım için.” Emilia'nın bakışlarını yakaladı.

Emilia başını öne salladı.

“Saflığımı koruduğumu da söyleyemem,” dedi Southampton.

Bu bir darbe gibi gelmişti ama Emilia da başka türlüünü beklemiyordu. “Ben de saflığımı koruduğumu söyleyemem,” dedi gülümseyerek.

Southampton gülümserken gamzeleri derinleştirdi. Emilia kollarını açıp sırtüstü devrildi. “Eksik bir şey mi var?” diye sordu Southampton.

“Yok,” dedi Emilia. “Sadece... Mutluyum işte.”

Southampton üzerine çıktı. “Seni daha mutlu edebilirim,” dedi.

Emilia kollarını Southampton'ın boynuna sardı. “Kabul.”

İkisini yuvarlayıp Southampton'ın üzerine çıktı. Onunla sevişirken sık sık dizginleri eline aldığıını unutmuştu; bu sadece daha tecrübeli taraf olduğu için değil, aynı zamanda Southampton buna izin verecek ve keyfini çıkaracak kadar özgüvenli olduğu içindi.

Emilia çenesinin açısını, cildinin sıcaklığını, elindeki saçlarının ipeksiliğini aklına kazımaya çalıştı. Onun kollarında olmak hem tanıdık hem tazeydi, aynı anda hem yeni bir anı yaratıyor hem de bir eskisini hatırlıyor gibi hissetti.

Sonra, kalbi hâlâ çarparken, sırtüstü yatıp gece göğüne baktı, parmakları Southampton’ınkilere dolaşıktı. Ay Kont’un mermer bir heykelini yapıyordu, lahdinin üzerinde yatan ölümsüz bir şövalye gibiydi. Belki başka bir zamanda, başka bir yerde sonsuza kadar birlikte yaşayabilirlerdi. Evlenip çocuklar yapabilirlerdi. Southampton başucunda elini tutarken Emilia ona bakıp hayatının en gerçek sözünü söyleyebilirdi: *En çok seni sevdim.*

Southampton gözlerini açmadan “Aklının çalıştığını duyabiliyorum,” dedi.

“Daha sessiz düşünmeye çalışırım Lordum,” diye mırıldandı Emilia, hafifçe gülümseyerek.

Southampton dirseğinin üzerinde doğruldu ve Emilia’nın kaşlarının arasına dokundu. “Ne düşünüyorsun da böyle kaşlarını çatıyorsun?”

“Ölümü.”

“Benimkini mi?” Yüzünü kızın boynuna gömdü. “Müsaade et daha çok zevk vermeye çalışayım...”

“Kendi ölümümü,” diye düzeltti Emilia.

“O zaman benimkini de, sensiz yaşam diye bir şey yok bana.”

İkisi de bunun doğru olmadığını biliyordu ama Emilia oyunu bozmadı. “O zaman ben öldüğümde senin yüzünü yıldızlara yontarız, gökyüzünü öyle güzelleştirirsin ki bütün dünya geceye âşık olur.”

Southampton eğilip onu öptü. “Dünyanın aşkını istemem,” dedi. “Sadece senin.”

Emilia içinde bir yerde ölümcül bir hata olması gerektiğine inanıyordu. Somerset Evi’nin lüksünde yaşamasına ve ülkedeki en önemli adamlardan birinin sevgisine sahip olmasına rağmen yetinememesini başka nasıl açıklayabilirdi?

Lord Hunsdon gözlüklerini çıkardı ve gözlerini ovuşturdu. “Şu yazarların birisinin de yazısı güzel olsun,” dedi. “Karalamalarını okumaya çalışmaktan kör olacağım.”

Emilia yazı tahtasındaki kâğıda bakıp kaşlarını çatı. “Kor-
karım ben de onlardan iyi değilim.”

“Bu gece ne yazıyorsun Emilia?” diye sordu Hunsdon. “Yine bir şiir mi?”

Emilia oyunu üzerinde çalışıyordu ama başını öne salladı.

Hunsdon’ın gözleri parladı. “Yoksa bu ihtiyar hakkında mı?”

Emilia az önce yazdığı dizelere baktı. *Beni cennette görünce
kızma/ Seni dünyada sevmedim, cennette severim.*

Alice’in kocasını sonunda öldürdükten sonraki repliği. Belki de Emilia’nın vicdanıydı.

Başını kaldırıp Hunsdon’a baktı. “Evet Lordum, ilham perim sizsiniz.”

Hunsdon ayağa kalkıp elini uzattı. “O zaman yatalım da sana biraz ilham vereyim.” Hunsdon onu kollarına alıp öptü. Emilia bir an taş kesildi. Çok uzun zaman olmuştu. Hunsdon yaşlandıkça cinsel yakınlığa ilgisi azalmıştı.

Hunsdon geri çekildi. “Bir şey mi oldu?”

Emilia Lord’un yanağını avucuna aldı. Aşk her zaman tutku değildi, bazen de yakınlıktı. “Olmadı,” dedi ve Hunsdon’ın peşinden odasına gitti.

Hunsdon onu pencerenin önünde yavaş yavaş soydu. Sonra Emilia’yı çevirdi ve içine arkasından girdi. Emilia pencerenin camına baktı, üzerinde sadece son dokunanın parmak izini tutabildiğini, önce gelenlerin hep silindiğini düşündü.

Bir gün Southampton’dan bir not geldi ve Paris Bahçesi’ndeki gizli buluşma noktalarında değil, Cheapside’da yeni bir adreste

onu bekleyeceğini söyledi. Emilia Gutter Lane'den gitti, kapılar açılınca karşısına sadece bol bir beyaz gömlek ve pantolon giymiş, kıvrıkcık saçlı bir adam çıktı. "Bayan Bassano," dedi adam, "buyurun, geçin."

Emilia geri çekildi. "Yabancıların evine girme alışkanlığım yoktur efendim," diye homurdandı. O sırada adamın omzunun arkasından Southampton belirdi.

"Yabancı değiliz," dedi gülümseyerek.

Adam hafifçe öne eğildi. "Nicholas Hilliard, hizmetinizdeyim Hanımefendi."

"Ressam Nicholas Hilliard mı?" diye sordu Emilia. Hilliard birkaç kez Kraliçe'yi resmetmişti ama Majesteleri onu asla kraliyet portre ressamı olarak şereflelendirmemişti. Saraydaki dedikodulara göre Kraliçe'nin desteğini alamadığı için asla fazla ilerleyememişti ve sürekli birilerine el açmak durumundaydı. Nadir rastlanacak bir yeteneği vardı ama üç pound ödeyebilen herkes minyatürlerinden birine sahip olabiliyordu. Emilia adama gözünde tartar gibi baktı. Üstündekiler yırtık pırtık olsa da adama kanı ısınmıştı, hayatta kalmak için ne gerekiyorsa onu yapan bir adamdı.

"Bana bir armağan getirmişsiniz," dedi Hilliard eğilip Emilia'nın elini öperken, "Sanatımla böyle bir güzelliğin ancak yakınından geçebilirim."

"Anlamıyorum," dedi Emilia.

"Senin bir minyatürünü yapmasını istedim," diye açıkladı Southampton ve sesini sadece Emilia'nın duyabileceği kadar alçalttı. "Seni halihazırda kalbimde taşıyorum, sıfatını da taşımak istedim."

Emilia hiç portre çizdirmemişti. Kontes'in evinde duvarların neredeyse her yeri resimlerle kaplıydı, Hunsdon'ın ve Kraliçe'nin

sarayları da öyleydi ama resmedilenler unvan sahibi, zengin, önemli kişilerdi. Fakir yardımcılar, cariyeler, metresler değillerdi.

Southampton ile Paris Bahçesi'nde buluşmak ve birliklerinden geriye biraz ezilmiş çim ve bir anı dışında bir şey bırakmamak başka bir şeydi; aşklarının elle tutulur bir delilini yaratmak ise bambaşkaydı. Southampton'ın göğsünde resmini bulan birisi olursa ilişkilerini kesinlikle anlardı.

Emilia, Hunsdon'ı böyle rezil etme riskine giremezdi.

“Henry,” dedi yumuşak bir sesle. “Olmaz.”

Southampton gözlerine baktı. “Zaten sana sahip olamıyorum, bu kadarını da mı çok göreceksin bana?” dedi.

Tanrı doğru yola soksun, Emilia çok bencildi. Bir parçası ayrı olduklarında bile Southampton'ı kendinin ilan etmek istiyordu. Dudağını ısırды ve başını öne salladı. “Tamam,” diyerek razı oldu. “Ama ben senin sıfatını taşıyamazsam bana haksızlık olacak.”

Southampton kızarak Emilia'yı şaşırttı. “Tam da bunu isteyeceğini umarak bir inisiyatif almıştım,” dedi. Hilliard'ın evine daldı, açık panjurlardan ışık dolan bir odaya girdi. İçeride başka bir ressam, paletinde renklerini karıştırıyordu. “Birlikte oturacağız, Üstat Hilliard ile çırağı, ikisi de bir minyatür yapacak.”

İkinci adam başını eğdi. “Isaac Oliver, hizmetinizdeyim Hanımefendi,” dedi.

“Başlayalım,” dedi Hilliard. “Işığı kaybediyoruz.”

Emilia tek kaybedeceklerinin ışık olmasını umdu.

Bir ay sonra Emilia *Favershamlı Arden*'in taslağını bitirmişti. İlk müsveddeyi olduğu gibi Marlowe'a yolladı, Hunsdon'ın çöpe attığı bir püritenlik broşürünün içine sakladı. Somerset Evi'nin koridorlarında bir hafta volta atarak Kit'in yanıtını bekledi.

Aklında bin kurtla bahçedeki dua labirentini dolandı.

Şahinciği ziyaret etti ve şahinlere fare yedirdi.

Hunsdon ile Rose’da bir oyuna gitti.

Tuhafiyeciye gitti ve ihtiyacı olmayan bir şapka aldı.

Güneş odasında oturdu, dalgın dalgın örgü ördü, sık sık dolanan ipliğini açması gerekti.

Bu sürede Lord Burghley’den ve Sör Robert Cecil’den mesajlar geldi, bir tane de Emilia’nın eski arkadaşı Isabella’dan. Artık Baron’un metresi değildi ama ayrılıklarında aldığı meblağ ile rahat bir hayat sürüyordu.

Sonunda bir sabah Kit’ten bir mesaj geldi. Emilia’ya onunla Şahin Hanı’nda altı buçukta buluşmasını söylüyordu.

Emilia evden kuzenini ziyarete gideceğini söyleyerek çıktı ve ödünç erkek kıyafetlerini giydi, şapkasını kaşlarına kadar çekti ve hizmetçi kapısından çıktı. Londra’nın dolaşık sokaklarını; erik, sarımsak, ince dantel, ipek çorap ve yüzü temizlemek için nişasta satan sokak satıcılarını geçti. Şahin Hanı’na vardığında Kit çoktan kadehini yarılammıştı. Genç bir çırakla arsızca flört ediyordu. “Emile,” dedi ağır ağır, “beni unuttun sanmaya başlamıştım.” Masadan bir kadeh kapıp şarap şişesinden döktü. Emilia’ya uzattı ve ceketinden ona yolladığı sayfaları çıkardı. “Dik kafaya hayatım, ihtiyacın olacak.”

Emilia’nın kalbi karnına çöktü, bütün kadehi içti. “Çok mu kötü?”

“Bilakis,” dedi Kit, “*Muhteşem*.”

Emilia Kit’e vurdu. “Ne diye içiriyorsun o zaman?”

“Çünkü şimdi onu değerlendirmek zorundasın.”

“*Sen* değerlendireceksin sanıyordum. Bu yüzden birlikte çalışmıyor muyuz?”

Kit kendi kadehini kafaya dikti. “Birlikte çalışmanın amacı, sana doğal yeteneğini kullanacak özgüveni vermek. Oyunu Rose’a, Henslowe’a götürürsem benim yazdığımı düşünür.”

“Ee?”

“Ben *zaten* oyunlarımı yayınlatabiliyorum. Burada *seni* yayınlattmaya çalışıyoruz.” Bakışları Emilia’ya kaydı. “Keşke Lord Chamberlain’e isimsiz bir taslak ulaştırmanın bir yolu olsa.”

Emilia bembeyaz kesildi. Püriten Stubbs, Lord Hunsdon’ın metresinin oyun yazarı olduğunu öğrenirse olabilecekleri hayal edebiliyordu. Tiyatronun ahlakı bozması hakkındaki bütün teorileri doğrulanmış olurdu.

“Yapamam Kit,” diye fısıldadı.

Hunsdon bunu yazanın Emilia olduğunu öğrenirse skandalın yankıları ta saraya kadar ulaşır. En iyi ihtimalle bir kuruş alamadan geri çevrilirdi. En kötü ihtimalle kocasını öldüren bir kadın hakkında yazdığı için Kraliçe onu hapse attırırdı.

Elyazmasını geri aldı ve broşürü açtı. Kapağında iri harflerle TÖVBE ET yazıyordu. “Bu kötü bir fikirdi,” dedi.

Kit broşürü kaptı. “Bu ne?”

“Sarhoşsun,” dedi Emilia suçlarcasına.

“Sen de çok zekisin.” Kit broşürü masaya vurdu. “*Bu ne böyle?*”

“Püriten safsatası.”

“Sadece dışarıdan bakarsan.” Kit kaşlarını kaldırdı. “Fare, tek ihtiyacın olan bir kapak.”

Southampton fırsat bulduğunda Emilia’yı çağırıyordu. Buluşmaları sıklaştıkça randevu yerleri de çeşitleniyordu. Bazen Paris Bahçesi’ndeki yosunluk yerlerinde oturuyorlardı, bazen ayı güreşi çukurlarına gidiyor ve kalabalığa karışıyorlardı, bir keresinde

Southampton bir şişe şarap, peynir ve ekmek getirip Emilia'yı Pike Bahçesi'nde pikniğe götürmüştü, balıkların gölde tembel tembel daireler çizmelerini izlemişlerdi. Yürüyorlardı, hayal kuruyorlardı, gülüyorlardı, sevişiyorlardı. Gizli saklı buluşmalarından sonra Emilia ne zaman Thames'i geçmek için vapura binse kendine bunun muhtemelen son sefer olacağını söylüyordu. Bu şekilde kendini hayal kırıklığına hazırlayabilecekmiş gibi taklit yapıyordu.

Southampton'ın Hilliard'ın çizdiği minyatürü üzerinden hiç eksik etmediğini biliyordu. Ceketinin astarına iğnelemişti, vücutları yaslandığında Emilia iğnenin batışını hissedebiliyordu. Ressamın çırağı Emilia'yı çivit ağaçlarının önünde, karanlık saçları ince dantellere dökülürken, boynuna İtalyan Murano camından boncuklar çizili çizmişti.

Southampton, Hilliard'dan onu siyah arka planla değil, imzası haline gelen mavi tarlada çizmesini istemişti. Eli açık gömleğinden içeri giriyordu, kalbini Emilia için korumaya çalışıyormuş gibi göğsünü örtüyordu. Resmin arkasında, fildişi çerçevesiyle arasında küçük bir kupa altılısı vardı. Ruh eşi kartı, kart büyüsünde sahip olacağımız ve kaybedeceğimiz kişiyi simgeleyen kart.

Southampton Emilia'ya sadece sıfatını değil, tatlı acı ilişkilerinin tüm hikâyesini vermişti. Emilia onun minyatürünü üzerinde taşıma riskine giremezdi, bunun yerine yatağını kesip bir delik açmış ve resmi oraya saklamıştı. Uyandığında ilk onu görüyor ve uyumadan önce en son ona dokunuyordu.

Bir gece Paris Bahçesi'nde sevişmelerinden sonra Southampton giyinmesine yardım ederken korsesini bağlıyordu ve bir anda durdu. "Geceyi birlikte geçirsek?"

"Çok geceyi birlikte geçiriyoruz."

“Lordum değil,” dedi Southampton kısık sesle. “Kocam.”

Bunu duyması üzerine Emilia’nın karnı kasıldı. Southampton onu eşikten geçirdi ve hancının yanına gitti. “Bana ve karıma bir odan var mı hancı?”

“Var efendim,” diye cevap verdi adam. Southampton’ın verdiği paraları cebine attı ve onları dar merdivenden yukarı çıkardı. Bir kapıyı açıp onlara küçük bir yatak, küçük bir masa ve bir şömine gösterdi.

“l,” dedi Southampton. “Yemeğimizi buraya alabilir miyiz?” Emilia, hancının Southampton’ın soylu olduğunu anlamamasına anlam veremedi. Sesinin tonunda, duruşundan, zgveninden belliydi. Hancı kızıyla yemek ve bira göndereceğini söyleyip çıktığında Southampton pelerinini çıkarıp bir sandalyeye astı.

“Buraya mı geliyorduk?” diye sordu Emilia.

“Hayır,” dedi Southampton. “Buradaki herkes gibi biz de yolumuzun ortasındayız.”

“Yolculuğumuz nereye?”

Southampton onu öptü. “Nereye değil, ne zamana. Benim sadece Henry olduğum, senin de sadece Emilia olduğun bir ana.”

Kapının vurulmasıyla ayrıldılar ve Southampton kapıyı açıp tepsiyi aldı. Masaya koyup Emilia’nın yanına döndü, kollarını beline sardı. “Yemeyelim mi?” diye sordu Emilia.

“Ben karıma aım.”

Emilia gülümsedi. “Ama karın evini çekip çevirmekten, skklerini dikmekten ve yemeklerini yapmaktan yorgun. Hanımefendi gibi bir yemek yemeyi hak etmiyor mu karın?”

Southampton ikisini bir tepinme ve glşme kargaşası içinde yatağa devirdi. Emilia buna, Kont’un oyuncululuğuna her şeyden çok değer veriyordu, kendisinin bir çocukluk yaşama lüksü

olmamıştı. “Ah ne kadar ahmağım,” diye hak verdi Southampton. “Çocuklar seni çok yoruyor tabii.”

Emilia’nın içinde bir şey yumuşadı. “Çocuklarımız mı var?”

“Var tabii,” dedi Southampton. “Annesinin aynısı bir kızımız.”

Emilia, Southampton’ın yüzünü ellerine aldı. “Gözleri deniz gibi bir oğlumuz.”

Southampton ikisinin de kıyafetlerini çıkarırken Emilia, birbirlerinin karşısında hiç tamamen çıplak kalmadıklarını fark etti. Gizli buluşmaları umumi alanlarda olduğu için hızlıca, şipşak olup bitiyordu. Ancak Southampton’ın soyunması vücutlarından fazlasına uzanıyordu. Unvanlarını ve rollerini çıkarıp baştan başlayabilirlerdi. Sadece birbirlerine ait olabilirlerdi.

Ağladığını ancak Southampton başparmaklarıyla gözyaşlarını silerken fark etti. “Ne oldu hayatım?”

Emilia kendini gülümsemeye zorladı. “Çok mutluyum. O kadar ki gözlerimden taşıyor.”

Kısmen doğrudu bu. Bu hissettiği mutluluk değildi ama duygular insanın kalbine sığmayınca taşardı. Birini ayrıyken sevebilir, daha kaybetmeden yasını tutabilirdiniz.

Marlowe, Emilia ile Bear Bahçesi’nde buluştu. Burada herkes ayı güreşlerini izlediği için konuşmalarının duyulmasından endişe etmelerine gerek yoktu. Kit bahsini oynadıktan sonra granit banka oturdular, Sackerson adında esnekliği ve gücüyle ünlü bir ayının çukura yürütülüp ayağından kazığa bağlanmasını izlediler.

“Oxford bir süredir oyun yazıyor,” dedi Kit.

“Kont Oxford mu?” dedi Emilia şaşkınlıkla.

“Bak. Skandal olacak tek yazar sen değilsin Fare. Neyse, hepsi farklı sebeplerle anonim kalmak isteyen bir yazar çevresi var.”

“Kim mesela?”

“Söylersem sırlarını iyi saklamış olmam, değil mi?” dedi Kit. “Antik zamanlardaki yazı meydanları gibi neredeyse. Hepsi birlikte yazıyor ama işlerini kendi isimleriyle satamıyorlar, o yüzden eserlerini başkasının adıyla çıkarıyorlar.”

“Kimin?”

“Lord Strange’in Adamları’ndan bir aktör, eskiden işadamıydı, hızlıca kâr etmenin derdinde. Kendini yazar sanıyor ama pek becerikli değil. Oxford parasını veriyor, o da oyunları farklı farklı tiyatrolara satıyor. Bu sektörden gerçek birisi olduğu için göze batmıyor.” Köpekler girerken Kit gözlerini ringe çevirdi, ayının işkencesi başlamak üzereydi. “Adı Shakespeare.”

“*Shakespeare*,” diye tekrar etti Emilia. “Pazarda tanışmıştık.”

Kit bunu düşünüp kaşlarını çatı. “Evet. Dişe dokunur bir yeteneği olmadığı belli. Bu yüzden de tam Oxford’un aradığı adam.” Emilia’ya baktı. “Belki sen de Oxford’un yazarlarına katılabilirsin. Bir görüşme ayarlayabilirim.”

Emilia’nın yüzü bembeyaz oldu. Kont Oxford’la tanıştırılması gerekiyordu, Kont onu çok iyi tanıyordu. Baron’un uzaktan akrabasıydı ve Somerset Evi’ne yemeğe geldiğinde Emilia’nın karşısına otururdu.

“Hunsdon’a yetiştirebilir,” dedi Emilia. “Çok riskli.”

Ayı çukurundan uğursuz bir kükreme ve zincirli hayvanı parçalayan köpeklerin çılgınca havlama sesleri yükseldi. “O zaman doğrudan kaynağa gidelim,” diye karşılık verdi Kit.

“Shakespeare’e mi?”

“İnsanların oyunlarına imzasını atıyor, seninkine niye atmasın?”

“Başka *erkeklerin*,” diye cevap verdi Emilia.

“Bu genç hakkında duyduklarım doğruysa paranın sesinden başka bir şeye önem vermiyormuş.”

Köpeklerden biri kan çıkardı, ayı pençesini savurdu. Kala-balık tezahüratla ayağa kalktı.

“Kadınlığını gizlemek istiyorsan Shakespeare en iyi seçeneğin,” dedi Kit. “Adı zaten mahlasa benzemiyor mu? *Shake spear*.”* Elini göğsüne vurdu. “Ne ima ediyorsa artık...”

Ayı, köpeklerin ikisini öldürmüştü, geri kalanlar da çukurun kenarına pısmıştı. Sackerson bir dövüş daha görecekti. Kit alkışlayarak ayağa kalktı ve bahisten kazandığını almaya gitti. Bir anlığına arkasına döndü ve hâlâ önerisini değerlendiren Emilia’ya baktı. “Şu işe olur de Fare. Ne kaybedersin?”

Emilia, ayının yaralarından kanlar akarak, zincirlerle çekştirilerek çukurdan çıkarılmasını izledi. Kit’e baktı. “Doğru diyorsun,” dedi. “Buluşalım.”

Emilia’nın avuçları terliyordu. Marlowe’la buluşurken hiç yapmadığı şekilde, tam bir hanımefendi gibi giyinmişti. Hep gittikleri yerde değil, Beyaz Karaca’dalardı. Emilia binanın saçaklarının altında yağmurdan korunuyordu, bazen oyunlar sahnelenen taş zeminli bir bahçedeydiler. Kit içeride William Shakespeare’in yanındaydı, hazır olduğunda gelip Emilia’yı alacak ve ona götürecekti.

Emilia ellerini ipek eteğine sildi. Hiç takı takmamıştı çünkü Kit, zenginlerin pazarlık etmeye böyle tutunacak dalları olmadan geldiğini söylemişti. Emilia sırf elinde oynamak için de olsa cam boncuklu kolyesinin boynunda olmasını diledi.

Kapı açıldı ve gözlerini deviren Kit belirdi. “Amma kaz kafalı çıktı. Saçmalıklarını biraz daha dinlersem kendimi hançerimin üzerine atacağım.”

* Mızrak salla. (İng.)

Emilia gülümsedi, gerginliğini almaya çalıştığını bildiği arkadaşına minnet duydu. “O zaman ona neden güveniyoruz?”

“Çünkü istediği bir şeye sahipsin,” dedi Kit, “yeteneğe...” Onu hana götürdü, ana salonda içenlerin bakışlarından uzak, arkada güvenli ve gizli bir odaya sürükledi. “Unutma: Adını kullanmak için ona bir pay vereceksin ama ürünü sağlayan sensin, bu yüzden koz senin elinde.”

Emilia yutkunup başını öne salladı. Kapıdan saraya takdim ediliyormuş gibi geçti, başını dimdik tuttu. Masada şarabını yudumlayan Shakespeare oturuyordu.

Tanıştıkları gün ona fazla dikkat etmemiştir ama şimdi karanlık ve keşkin gözlerini, fazla ince kaşlarını, açılan saçlarını görebiliyordu. Çalı gibi bir bıyığı ve topsakal olmaya çalışan birkaç aciz kılı vardı. Ceketinin üzerine dantel yaka takmıştı ama üzerinde et sosuna benzeyen bir leke vardı. Emilia içeri girdiğinde ayağa kalkmamasının iki açıklaması olabilirdi ya kendisi beyefendi değildi ya da Emilia’yı hanımefendiden saymıyordu.”

“Will,” dedi Kit. “Bayan Bassano ile tanışın. Yazar.”

“Memnun oldum efendim,” dedi Emilia.

“Hanımefendi,” dedi Shakespeare başını öne eğerek. “Bir iş teklifiniz olduğunu duydum.”

Emilia adamın hakkını vermeliydi, lafı uzatmıyordu. Yazar gururu ahmakça olabilirdi ama bu iyi pazarlık etmeyeceği anlamına gelmiyordu.

Kit ellerini birbirine vurdu. “Şahane! Ben sizi yalnız bırakayım.” Shakespeare’in arkasından Emilia’ya cesaret verici bir şekilde gülümsedi ve odanın kapısını kapatarak çıktı.

Emilia’nın nabızı gittikçe hızlanıyordu. Tanımadığı bir adama güvenerek aptallık mı ediyordu?

“Marlowe sizi çok övüyor,” dedi Shakespeare. Emilia adamın gözlerinde bir parça kıskançlık gördü.

Başını öne salladı. “İyi bir arkadaş, daha da iyi bir öğretmen.”

“Gölgesinden istifade edebildiğiniz için şanslısınız.”

“Gölgeleri tercih ederim efendim,” diye itiraf etti Emilia.

Shakespeare gülümsedi. “Hiç mide bulandırıcı bir seyirciyi selamlamamış gibi konuşuyorsunuz.”

“Ailem sahne insanlarıydı. Şöhret geçici, anlık. Gerçek sanat, seyircinin aklında kalan bir şey yaratmak.”

“Kesinlikle öyle. Ben de bu yüzden aktör ve yazar olmayı hedefliyorum.”

Emilia, Shakespeare’e doğrudan baktı. “Eserlerinizin bir kısmını okudum Üstat Shakespeare.”

Bir süre sadece birbirlerine baktılar.

“Yazmak istiyorsunuz,” diye devam etti Emilia. “Ama yazamıyorsunuz.”

Shakespeare’in kaşları kalktı. “Affedersiniz, anlayamadım?”

“Oyunlarınız efendim,” diye devam etti Emilia. “Beğeni toplamıyorlar.”

Shakespeare sandalyesinden kalkmaya davrandı. “Buraya hakaret işitmeye...”

“Ben de yazmak istiyorum ama *yazamıyorum*,” diye sözünü kesti Emilia.

Sebebini açıklamasına gerek yoktu, gün gibi ortadaydı. “Birbirimize yardımcı olabileceğimizi düşünüyorum,” dedi. “Siz herkesin adınızı bilmesini istiyorsunuz. Ben kimsenin adımı bilmemesini istiyorum.”

Oyun yazarlığı seçkin bir kariyer değildi ama Emilia’nın şan şöhretle işi yoktu. Önemli olan işiydi. Erkek yazarlar kadınları yazarken Emilia’nın sunacağı içgörüyü sahip olamıyordu, Kit

bile! Emilia, bir kadının bir kadın hakkındaki sözlerinin seyirciye karakteri daha iyi anlatacağına, onların da düşünceleri, hayalleri ve değeri olduğunu fark ettireceğine inanıyordu.

Adını bir erkeğin adının altına gömmek zorunda olması, ödemeye razı olduğu bir bedeldi.

“İşimi yayınlatırsanız kendinizi yazar olarak tanıtabilirsiniz,” diye teklifini sundu Emilia. “Karşılığında gelirin yarısını isterim.”

“Bir oyun kırk şiline satılıyor,” diye karşılık verdi Shakespeare. “Size onunu veririm.”

“Yirmi.”

“On beş. Sonuçta başarısız olursa kapakta benim adım yazacak.”

Bir şiline bir somun ekmek ya da gece vakti Paris Bahçesi’ne giderken bir hizmetçinin sessizliği alınabilirdi.

“Anlaştık,” dedi Emilia.

“Henüz değil,” diye elini kaldırdı Shakespeare. “Önce malı bir görmek isterim, sonra adımı koyarım.”

“Anlamadım efendim.”

“Bana bir oyun verin, önce isimsiz olarak yayınlatacağım. İlki başarılı olursa ikinciye adımı bahşederim.”

Anlaşıldı. “Tamam o zaman,” dedi Emilia.

Çantasından *Favershamlı Arden*’ın nüshasını çıkardı. Yazılarını Shakespeare’e vermek huzursuz hissettiriyordu, doğal değildi, sanki etinden bir parçayı kesip ona uzatıyordu.

Emilia, Kontes’e verildiği günü hatırladı. Annesi onu soylu kadına doğru itmiş ve hiçbir şey söylemeden dönüp gitmişti. Emilia bu duygusuzluktan incinmişti ama belki annesi sadece metin olmaya çalışıyordu, Emilia’nın şimdi olmaya çalıştığı gibi.

Mary Sidney'in tavsiyesini hatırladı: Bir kadın olarak başarılı olmak için görünmez olmak gerekliydi.

Emilia fikri değişmeden elyazmasını Shakespeare'e doğru itti. "Konusu ne?" diye sordu Shakespeare, sayfalara göz gezdirirken.

"Sevgilisiyle birlikte olmak için kocasını öldüren bir kadın," dedi Emilia.

"Cezalandırılıyor mu?"

"Evet. Ölümle."

"Hmm," dedi Shakespeare. "İnsanlar bunu sever." Ayağa kalktı, kâğıtları ceketinin içine sakladı ve küçük odadan çıktı.

Emilia ancak o zaman nefes verdiğini duyabildi. Kucağında sınıksız yumruk yaptığı elleri kavak yaprakları gibi titriyordu.

Kapı ardına kadar açıldı ve Kit yanına geldi. "Ee, ne oldu?" diye sordu.

Emilia ağzını açtı... Ve ayaklarına kustu.

Londra'daki vebadan ilk ölüm ağustosta geldi ama şehri saran ilk hastalık değildi bu. 1563'te Kraliçe ve eşrafı, eylülde Londra'dan Hampton Sarayı'na gitmişti. Zenginler kırsal kesimdeki evlerine kaçmıştı. Fakirler ölmüştü.

Otuz yıl önce Satürn'ün Aslan ve Yengeç takımyıldızlarının arasına girmesi, hastalığın sebebi olarak gösterilmişti. Şimdi gökyüzünde aynı manzara vardı ve kimse Londra'nın bunu kolay atlatacağını düşünmüyordu.

Tiyatrolar bir isyandan ötürü temmuzdan beri kapalıydı ama hâlâ açılmamaları enfeksiyon korkusundandı. Sonuç olarak aktörler ve oyun yazarları kırsal kesimde turluyor, hastalıktan kaçmayı ve seyirci bulmayı umuyorlardı. Kumpanyalar dağılıp birleşirken, kendilerini finanse edebilmek için ellerinden geleni yaparken Hunsdon gecenin geç saatlerine kadar çalışmak

zorunda kalıyordu. Hafta sonu gelmeden Emilia'yı Hampton'a götürmeyi planlıyordu.

Emilia onu çalışma odasında, yeni tiyatro gruplarına izin üzerine izin imzalarken, ellerinde ve gömleğinin kolunda mürekkep lekeleriyle buldu. "Henry," dedi Emilia yumuşak bir sesle. "Biraz dinlenin."

"Birazdan," diye homurdandı Hunsdon.

"Zayıf düşüp hasta olacaksınız," dedi Emilia.

Hunsdon kalemını kaldırdı ve önündeki kargaşaya umutsuzlukla baktı. "Ya haklılarsa?"

"Kim?"

"Stubbs, püritenler," dedi Hunsdon. "Vebanın tiyatro oyunları yüzünden çıktığını söylüyorlar."

Dindar kesim, şehri kırıp geçiren hastalığı Tanrı'nın bir cezası olarak görüyordu ama genelde hastalar ve ölenlere eşlik eden tek kişi olan rahipler de ölürken bu mantığı takip etmek zordu.

Kapıdan bir ses geldi ve Emilia arkasını dönünce bir hizmetçinin yanında duran Kit'i gördü.

"Marlowe," dedi Hunsdon. "Gittiğini sanıyordum."

"Yarın gideceğim Lordum," diye cevap verdi Kit ve gözüyle Emilia'ya baktı. "Hanımefendi."

Emilia yabancı taklidini sürdürerek bir baş selamı verdi ama Kit'in gittiği düşüncesi midelerini bulandırılıyordu. Southampton'a yazdığı mektuplara da cevap alamamıştı ve genç kontun sağlığından endişe ediyordu. Sevdiği herkesi kaybetme düşüncesine katlanamıyordu.

"Bir an önce yola çıkacağım için sizi makamınızda rahatsız ediyorum," dedi Kit. "Son oyunumu erkenden değerlendirmeye alırsanız tiyatroların açılışına yetişir diye ummuştum."

“Yeni eserin mi?” diye sordu Hunsdon, sandalyesinde arkasına yaslanarak.

“Adı *Doktor Faustus*.”

Emilia, Kit’in oyununun bir sürü eskizini okumuştı, Şeytan’la anlaşma yapan bir adam hakkındaydı. Emilia’nın tavsiyeleri ile sadece Faustus’un hırsına değil, günahın bedeline ve ne kadar kaçsa da insanın yakasına yapışmasına da ağırlık vermişti.

Bunu Emilia’dan iyi kimse bilemezdi.

“Sizi işinizle baş başa bırakayım Lordum,” dedi Emilia. Hunsdon’a ufak bir reverans yaptı ve çıktı ama odasına gitmek yerine Somerset Evi’nin önüne inip ağaçların altına oturdu, Kit’in onu görmeden gitmeyeceğini biliyordu.

Strand’e ürkütücü bir sessizlik hâkimdi; arama ekipleri Londra’yı kapı kapı gezerek hastaları arıyordu. Ölmesinde sakınca görülmeyen yaşlı kadınlardı bunlar, buldukları her vebalı için beş peni alıyorlardı. Sonra evlerinin kapısına kırmızı bir çarpı atılıyordu, hem hastalar hem sağlıklılar içerideyken ev mühürleniyordu, ta ki veba geçene ya da herkes ölene kadar. Ağır hastaların bir kısmı karantina yerlerine ya da hastanelere götürülüyordu ama buraya girenlerin genelde ölüsü çıkıyordu. Adım atılmayan sokaklar, hastalık korkusundan bomboş kalmıştı.

On beş dakika geçmeden Kit geldi. “İşiniz bitti mi?” diye sordu Emilia.

Kit güldü. “Eskizi ulakla da yollayabilirdim Fare. Benim işim *seninle*.”

Emilia’nın ifadesi yumuşadı. “Cidden gitmek zorunda mısınız?”

“Hepimiz Kraliçe’nin eşrafına dahil olup kaçamıyoruz,” diye sataştı Kit.

“Ama seni bir daha kim bilir ne zaman göreceğim.”

“Biliyorum, o yüzden geldim.” Kit elini ceketinden içeri soktu ve bir broşür çıkardı. Emilia’ya uzattı.

Kentli Bay Arden’ın Acınası ve Gerçek Trajedisi.

Emilia’nın nefesi kesildi, bir elini ağzına götürdü. “Kit,” dedi nefesini vererek.

Başlık sayfasının kalanını okudu: *Mosbie’ye duyduğu aşk yüzünden onu öldürmeleri için Kara Will ve Shakebag adında iki gözü dönmüş serseriyi tutan sadakatsiz ve ahlaksız karısı tarafından çok kötü bir şekilde öldürüldü.*

Burada kötü bir kadının büyük kötülüğü ve sahtekârlığı, iğrenç şehvetin doymak bilmez arzusu ve tüm katillerin utanç verici sonu gösterilmektedir.

Emilia başını kaldırdı. “Sonunu söylemişler.”

Kit güldü. “*Bu mu diyeceğin?*”

“Bu... Gerçek mi?”

Kit gülümsedi. “Edward White bastı. Yeri gelmişken...” Deri bir kese çıkarıp Emilia’nın eline bıraktı, içinden para şıkırtıları geldi. “Payın.”

Emilia parayı aldı ama gözlerini oyunundan ayıramıyordu. *Emilia’nın oyunu.*

“Strange’in adamları da kırsala kaçıyor,” dedi Kit. “Shakespeare bir süre onlarla görüşemeyecek.”

Emilia ayılarak Kit’e baktı. “Yolda hasta olmayacağına söz ver.”

“Ben ölümün alamayacağı kadar haylazım.” Emilia’nın elini öptü. “Hoşça kal Fare,” dedi ve kaşlarını çatı. “Sana artık Fare diyemeyeceğim, sesini buldun.”

Emilia sırtı. “Ya ne diyeceksin?”

“Oyun yazarı kulağa güzel geliyor, değil mi?” Kit göz kırptı ve müstehcen bir meyhane şarkısını ıslığıyla çalarak Emilia’yı arkasında bıraktı.

“Hanımım,” dedi bir hizmetçi, “Türk halılarını alacak mısınız?”

Emilia meşe masadaki küçük örtülere baktı. “Evet lütfen,” dedi ve kadın öne eğilerek odadan çıktı.

Evde bir kargaşa ortamı vardı; hizmetçiler, Hunsdon ile Emilia’nın Hampton’a götüreceği sandıkları topluyordu. Emilia nedimesi tarafından saray için giydiriliyordu, saatlerce süren bir süreçti bu. Şimdiden sıcak basıyordu ve daha giymediği bir katman vardı. Kürek kemiklerinin arasından ter akıyor, Bess’in sohbeti başını zonklatıyordu.

“Hanımım!” dedi başka bir hizmetçi. “Arabacı, Lord efendinin arabada mı at sırtında mı gideceğini soruyor.”

“Kendine sorun,” dedi Emilia, ikinci bir hizmetçi saçlarını çekiştirirken yüzünü buruşturarak.

“Affedersiniz hanımım, kâhya efendi siz yola çıkmadan...”

“Hanımım, oturma odasındaki mobilyaların üzerini örtelim mi?”

“Hanımım, Majestelerine gümüş tepsiyi mi hediye edecektiniz kâseyi mi?”

Hanımım.

Hanımım.

Hanımım.

“Emilia!” Hunsdon’ın sesi, diğerlerini bir bıçak gibi kesti. Emilia ona öyle hızlı döndü ki Bess’in elindeki iğnelerden biri göğsüne battı.

“Lordum?” diye cevapladı ve her şey karardı.

Sadece bayılmamıştı. Günlerdir midesi rahatsızdı ve yorgunluğu bir türlü geçmedi. Hunsdon'ın oyunlarının eskizlerini okurken sandalyesinde uyuyakalıp duruyordu.

Hunsdon, Hampton'a gidişlerinin gecikeceği haberini yollamıştı. Majestelerinin hastalanması riskine giremezlerdi. Kraliçe hastalıklar konusunda çok titizdi. Bir önceki veba salgınında saray bahçesine darağaçları dikirmiş ve davetsiz gelen herkesin asılmasını emretmişti.

Emilia kalkamadığı yatağından hizmetçilerin fısıldaşmalarını duyuyordu. Kimse *veba* kelimesini kullanmıyordu ama sözcük Emilia'nın kulaklarında çınılıyordu. Boynunda ya da koltuk altlarında o gammaz şişlikler çıkmamıştı ama ateşi vardı, başı dönüyordu ve ne yese çıkarıyordu. Hastalığı terleyerek vücudundan atması umuduyla pekmez ve yeşil çay içirmişlerdi. Bunun ardından hemen midesinde ne var ne yok boşaltmıştı. İngiltere'ye Sör Walter Raleigh tarafından yakın zamanda getirilen tütün odada yakılıp bütün pencereler kapatılıyordu, duman hastalık taşıyan kokuları bastırıyordu. Her şey ateş ve is kokuyordu, Emilia her nefesinde kontrol edemediği bir öksürük nöbetine giriyordu. Hastalığı terleyerek attırmak niyetiyle kendisine yemek ve su verilmiyordu; bitkinlik ile sayıklama hali arasında mekik dokuyordu.

Tecridinin üçüncü geces, yatağının yanında oturan ve elini tutmuş dua eden Hunsdon'ın görüntüsüne uyandı.

Oyunu halka sahnelenmek üzereyken Emilia buracıkta ölse ne kadar faydasız, hayat öyküsüne ne kadar uygun olurdu. Kendine ne zaman umutlanma izni verse gözünü hep gerçeklik çukurunda açmıştı.

Dördüncü gece rüyasında babasını gördü. Yatağının ucuna oturup flütünü çaldı. Emilia gözlerini açtığında enstrümanını ona verdi. "Müzik, *piccolina*," dedi. "Çalmalısın." Emilia ahşap

aleti itaatle ağzına götürdü ama ucu tıkalıydı ve parmak delikleri yoktu. Ne kadar üflediye de bir ses çıkaramadı.

Beşinci gece onu yatağa bastıran bir canavara uyandı. Nefes almaya çalışarak tepindi ama sadece Hunsdon'ın sesini duyabildi: “Şşş, sakin ol Emilia.” Canavar boynunun yumuşak dokusuna, göğüslerine bastırırken Hunsdon izledi.

Yanıldığını fark etti: Bu bir canavar değildi, uzun gagalı deri bir maske takmış bir adamdı.

Kuş adam konuştu: “Bizi biraz baş başa bırakabilir misiniz Lordum?”

Hunsdon çıktıktan sonra adam Emilia'nın geceliğini çıkardı ve bacaklarını araladı. “Çok kısa sürecek,” dedi maskesinin ardından ve parmakları Emilia'nın içine girdi.

Hayır, diye çığlık attı ama flüte dönüşmüştü ve ses çıkaramıyordu.

Emilia gözerini açtığı anda öldüğünü biliyordu.

Kuş şarkılarını duyabiliyordu ve odadan içeri temiz hava giriyordu. Gökyüzü unutmabeni çiçeklerinin mavisiydi, üzerinde sadece birkaç bulut lekesi vardı.

“Nere... Neredeyim?” diye fısıldadı ve parkeye sürünen iskemle ayağının sesini duydu. Döndüğünde baş ucunda oturan Hunsdon'ı gördü, gözleri kan çanağına dönmüştü ve iyice yuvalarına göçmüştü.

“Buradasın. İyisin.” Emilia'nın eline uzandı ve son anda elini örtüye, Emilia'nın elinin birkaç santim önüne koydu. “Veba olmamışsın.”

Emilia kâbuslarını düşündü ve kuş adamın onu muayene etmeye gelen veba doktoru olduğunu anladı. Ama... Yaşıyordu. Hasta değildi. Buna sevinmesi gerekmez miydi?

Ama Hunsdon ona gülümsemiyordu. Hatta olabilecek en kötü haberi almış gibi bakıyordu.

Emilia yutkundu, boğazı kupkuruydu. “Lordum,” dedi güçlükle, “siz iyi misiniz?”

Bunun  zerine Hunsdon gözlerini kapadı ve başını iki yana salladı.

Emilia yataktan kalkma niyetiyle örtüsünü açtı.

Hunsdon başını salladı. “Emilia,” dedi yumuşak bir sesle, Emilia’yı yataкта tutmaya çalışarak. “Saraya gelmeyeceksin.”

Sözleri yıpranmıştı, bir kayıp yaşamış birinin sözleriydi.

Emilia durdu. Belki veba değildi ama bu başka bir hastalığı olmadığı anlamına gelmiyordu. Kızamık, kronik zayıflama hastalığı, dizanteri... Utan la bir adamın elinin bacaklarının arasına uzandığını, Isabella’nın öğrettiği hastalıkları hatırladı. *Doktor ne bulmuştu?* “Henry?” diye fısıldadı.

Saraya *gitmeyeceksin. Gitmeyeceğiz* değil.

Lord Chamberlain iskemlesini geri itti, aralarındaki mesafeyi açtı. Emilia adamın gözlerinde bir son gördü. “Vebalı değilsin,” dedi Hunsdon. “Gebesin.”

Melina

Eylül 2024

Jersey turnikesinden geçerken Jasper, “Sadece toplantıya biraz açık fikirli girmeni istiyorum,” dedi.

Andre, Jasper’ın pırıl pırıl Audi’sinin ön koltuğunda oturuyordu. Melina cevap vermesi gerektiğini düşündüğünde Andre’yi çimdikleyebiliyordu. Şimdi olduğu gibi.

“Ay,” diye ciyakladı Andre, yerinde dönerek. “Kadın yönetmen bulmaya çalışsak mı?” Sabah Jasper onları almaya gelmeden önce, mutfakta, ayakta mısır gevreklerini yerken Melina tekrar tekrar bunun altını çizmişti.

“Haklısın,” dedi Jasper. “Daha iyi bir imaj çizeriz ama üç kadına sordum, hepsinin halihazırda başka projeleri var.”

Melina “Üçten fazla kadın yönetmen vardır,” diye homurdandı.

Jasper dikiz aynasından Melina ile göz göze geldi. “Evet ama Tyce’ın *Adını Sen Koy*’a yatırımcı bulabilmesi için ses getirmemiz lazım. Bodrum katlarda sahnelenen ilk oyununu yeni yazmış taze bir Pace mezunu ile paralarının karşılığını garanti edemeyiz.”

“Shakespeare’in adı geçiyor, daha ne olsun?” diye sordu Andre.

“Adı geçiyor ama oyunlarını onun yazmadığını söylüyorsun” dedi Jasper. “Öte yandan Raffae Langudoc gibi birini bağlamak sektörün ilgisini çeker.”

Raffae Langudoc, 2000’lerin başında iki Tony ödülüne aday gösterilmişti ama 2010’dan beri Broadway gösterisi yapmamıştı,

Melina'ya göre şu anki projesi de bir tuhaftı. Sirk gibi gezen, Amerika'nın çeşitli silah fuarlarında sahne alan bir gösteri yönetiyordu. *Sonsuza Kadar Tucker: Bir Fox Haber Müzikali*'nin başrolünde Scott Baio vardı. Şarkıları Kid Rock yazmıştı. İşin siyasi kısmı bir yana, Melina tiyatro kantinlerinde M&M, karton kutulu şarap ve mermi satılmaması gerektiğini düşünüyordu.

“Raffe tam aradığımız adam,” diye üsteledi Jasper. “Onun da size ihtiyacı var, en az sizin ona olduğu kadar.”

Altmış dakikalık gösteri için biletleri gişede bekliyordu. Melina senaryoyu takip etmeye çalıştı; Greta Thunberg'i oynayan bir aktrisle gerçek kılıç dövüşü oldu, sonra marş çalarken kartal kuklaları uçtu, kırmızı-mavi-beyaz konfetiler patladı. Seyirci bir alkış ve ısılık tufanı kopardı.

Salon boşalırken üçü yerlerinde kaldılar. Birkaç dakika sonra sahneden koşarak Raffe Langudoc geldi, Jasper'ın yanına yaklaştı. Omzuna vurarak “Jasper, adamım,” dedi. “Geldiğin için teşekkürler.”

“Ben teşekkür ederim. Raffe, bu Mel Green, sana bahsettiğim oyun yazarı. Bu da asistanı Andre Washington.”

Andre ile Raffe el sıkıştı. Yönetmen orta yaşlı, asker tıraşlı, haç küpeli, eskiden kilise korosunda dans etmiş birinin sıska bacaklarına sahip bir adamdı. “Nasıl buldunuz?”

Andre ağzını balık gibi açıp kapadı. “Seyirci bayıldı,” diyebildi sonunda.

Raffe gülümsedi. “Bizi bölmeye çalıştıkları bu dönemde herkesin sesinin duyulması çok önemli,” dedi.

“Yolladığım senaryoya bakabildin mi?” diye sordu Jasper.

“Baktım,” dedi Raffe. “Shakespeare çığının önünü kesmek biraz heyecanlandırdı, yalan olmasın.”

“Biraz laf yiyecek tabii,” diye hak verdi Jasper.

Melina araya girdi: “Çünkü bu konuya dikkat çekmek sadece Shakespeare’i değil, Shakespeare araştırmacılarını da eleştiriye açık bırakıyor. İngiliz edebiyatı bir araştırma alanı olarak kabul edildiğinde Shakespeare çoktan tarihe geçmişti.”

Raffe’nin başı şaşkınlıkla Melina’ya döndü.

“Göreceksin Raffe,” dedi Jasper, “Andrea *çok aktif* bir asistan.”

Bunu bir hakaret gibi söylemeyi becermişti.

“Aslında senaryon bana bu oyunu hatırlattı,” dedi Raffe, Andre’ye dönerek. “*Adını Sen Koy*, şüpheden doğan bir gerçek. İklim değişikliği inkârcıları, Covid inkârcıları, düz dünyacılar... Hepsi otoriteyi sorguluyor. Senin oyunun da aynı.”

Melina yanaklarının yandığını hissetti. Akrabasının yazarlığını savunmak, bilimi reddetmekle hiç de aynı şey değildi.

Değil mi?

Melina ilk kez neden yaşlı Shakespeare akademisyenlerinin Stratford karşıtlarını zıpçıktı gibi gördüğünü anladı.

Ayrıca Raffe Langudoc’u yeni bir ışıktaki gördü. Belki de *Sonsuza Kadar Tucker* gibi bir projeyi üstlendiği için bir soytarı değildi. Gayet *akıllıydı* çünkü biletleri kimin ve neden aldığını düşünüyordu. *Sonsuza Kadar Tucker*’ın seyircileri arasında hikâyeyi seven, hikâyeyi *yaşamış* birileri olduğu belliydi. Hiciv gibi görenler de vardı. Hem Mormonların hem ateistlerin beğenisini toplayan *Mormon Kitabı* gibiydi. İyi tiyatro herkese bir şeyler vadederdi. Belki de Raffe, Shakespeare’in yazarlığına şüpheyi yaklaşanları da kendini siper edenleri de etkileyecek bir yapımın peşindeydi.

Jasper açık fikirli olmalarını söylerken bunu mu kastediyordu?

Andre ile göz göze geldi ve başını öne salladı. “Bence *Adını Sen Koy* için çok uygunsun,” dedi Andre.

“Sevindim, çünkü okuduğumdan beri aklımda fikirler var,” dedi Raffe sevinçle. “Mesela... Elizabeth dönemi oyunları gibi yapsak nasıl olur? Bütün oyuncular erkek, silme.”

Melina’nın bu sefer Andre’yi çimdiklemesi gerekmedi. “Emilia Bassano’yu bir erkek mi oynasın?” diye sordu Andre. “Amacımıza ters düşmez mi sence de?”

“Ters düşer, ses getirir. Aynı şey.” Raffe omuz silkti. “Bir fikirdi sadece, fikirden bol bir şeyim yok. Yüzlerce.” Sesini alçalttı. “Çok yönlüyüm.”

Melina, Jasper’ın bakışının ağırlığını yüzünde hissetti. Onun onayını bekliyor gibiydi ama elbette bu çok saçma olurdu. Tabii ki yazarın, bu durumda sözde yazarın fikri daha önemliydi.

“Bence,” dedi Andre dikkatle, “hikâyenin *zayıf cinsiyet* adı verilen taraftan anlatıldığını unutmadığımız sürece kötü fikir diye bir şey yoktur diyebiliriz.”

Melina, Andre’ye sarılmak istedi.

“Programı da konuştuk,” dedi Jasper. “Provalar haftaya başlıyor, Cherry Lane’de iptal olan bir oyunun yerine geçtiğimiz için kendimizi zorlamamız gerekecek. Teknik provalara iki hafta var.”

“Hallederiz,” dedi Raffe, “menajerim kiminle iletişime geçsin?”

Melina, Emilia’nın hikâyesini anlatacak yaratıcı ekiplerinin tamamen erkek olduğunu fark etti, Jasper Tolle’yi de sayarsanız bir de melek yatırımcı. Ancak hikâyesinin başarılı olmasının tek yolunun bu olduğunu biliyordu. Erkek yazarlara daha fazla kapı açılırdı. Yeni başlayan bir kadın yazarın önce kendini kanıtlaması gerekirdi, ancak sonra birisi onunla risk alırdı.

Vedalaşıp Jasper’ın arabasına döndüler. “Ee? Ne düşünüyorsunuz?”

“Oyun berbat,” dedi Andre.

Jasper güldü. “Oyun boyu kafamdan dalgasına bir eleştiri yazdım: ‘*Sonsuza Kadar Tucker*’ın bazı şarkılarının hemen aklınızda yer ettiği doğru ama aklınızdan biraz aşağı inerseniz aynısı bel soğukluğu için de geçerli.”

Andre yolcu koltuğuna geçti. “Ama Tony adayı bir yönetmenin ilgisini çekmiş olmamız kötü bir şey de değil sanırım.”

Jasper otoyola döndü. “Böyle düşündüğüne sevindim. Önemli olan senin onunla rahat etmen. O işi zaten isteyecekti.”

“Malzeme iyi olduğu için mi?” diye sordu Melina, hatırı sayılır bir gururla.

“Yok,” dedi Jasper, dikiz aynasında küçülen boş sahneyi göstererek. “Paraya ihtiyacı olduğu için.”

Oyununun provalarının başladığı gün Melina şafak vakti uyandı. Omlet yapıp ekmek kızarttı, kahve yaptı ve sonunda, sabah altı buçukta Andre’nin yatağına atladı. “Okulun ilk günüüü,” diye şarkı söyledi.

“Ben tatildeyim,” diye homurdandı Andre. “Git başımdan.”

“Tatilde falan değilsin. Bu senin sahte işin, ben de senin sahte antrenörünüm,” dedi Melina.

Andre tavana bakarak “Öldüm mü?” dedi. “Burası cehennem mi?”

Ajanstan üç hafta izin alabilmek için babasının ameliyat olacağını söylemiş, sonunda ücretsiz izin almıştı. Andre ile Melina bu mazereti çok tartışmıştı; Andre ağızlarını hayra açmaları gerektiğini söylemişti ama sonunda Darnell’in bir aldatmacada rol almaktan mutlu olacağını kabul etmişti.

Anlaştıkları üzere Melina, eser sahibi Mel Green’e yazılan üç bin dolarlık çeki imzalamıştı. Bundan sonra gelecek tüm gelir telif ödemesi olacaktı, tabii oyun ilk haftadan perdeleri kapatmazsa ve oynamaya devam ederse.

“Sana kahvaltı hazırladım,” diye Andre’ye sırnaştı Melina.

Andre yastığının altından “Daha önce de senin yemeğini yedim,” dedi. “*Cehennem*.”

Emilia yatağa oturdu, bütün oyunculuğu kaçıyordu. “Andre... Bugün bir sürü gerçek aktör, Tony adayı bir yönetmenle bir masaya oturacak ve benim oyunumu prova edecek. Benim. Oyunumu. Prova. Edecek.”

Andre yastığı yüzünden çekti. “Evet,” dedi yumuşayarak. “Büyük gün Mel.”

“Ben de onu diyorum ya.”

“Bir saat sonra diyebilirdin,” dedi Andre. “Ta dokuz buçukta gideceğiz.”

Ama Melina’nın heyecanı bulaşıcıydı. Andre duş alıp giyindi, birlikte kahvaltı ettiler, oyuncuların fotoğraflarına bakıp herkesin adını ezberlemeye çalıştılar. “Bir işarete ihtiyacımız var,” dedi Melina. “Aktörlere bir şey söylemek istediğimde sana bir sinyal verebilmem lazım.”

“Fısıldasan olmuyor mu?”

“Benim asistan olmam gerekiyor. Beni görebileceğin bir yere oturacağım ama asıl masada olmayacağım.” Biraz düşündü. “Carol Burnett gibi kulağımı çeksem?”

“Carol Burnett kim?”

“Kör cahil. Carol Burnett efsanedir.”

“Beyoncé efsanedir,” diye düzeltti Andre ve bir an durdu. “Renaissance turnesinde Houston’da taktığı gibi inci kolye tak. Dikkatimi çekmek istersen incilerle oynarsın.”

“İnci kolyem yok ki.”

“Benimkileri tak,” diyerek omuz silkti Andre. “Hatta gel yanıma otur. Disleksi olduğumu, notlarımı senin aldığını söyleriz.”

İşe yarayabilirdi, Melina gönülsüzce kabul etti. Kahvaltılarını bitince Andre, Melina'nın bilgisayarını postacı çantasına tıktırdı ve koluna girdi. "Haydi *Andrea*."

Küçük prova odası hem enerjik hem basıktı, belki de olabilecek en kötü kombinasyon buydu. Elaine adında aksi bir sahne yönetmeni onları masalarına götürdü. Melina, Andre ile omuz omuza oturdu. Bilgisayarı yüzünü aydınlatıyordu ve metin değişikliklere hazırdı. Melina burada olduğu için heyecanlıydı, oyunculara ve küçük kalem, not kâğıdı ve çikolata sepetlerinin durduğu sahne ekibi masasına baktı.

İlginç şekilde ortada olmayan tek şey Jasper Tolle'ydı.

"Jasper nerede?" diye fısıldadı Andre'ye.

"Sana ne?" diye karşılık verdi Andre. "Ne güzel yok işte, olsa daha stresli olacağız."

Melina cevap veremeden sahne yönetmeni başlamaya hazır olduklarını duyurdu. Raffe kendi asistanıyla derin bir konuşmaya daldığı masasından kalktı. "Hoş geldiniz ailem. Bu kelimeyi bilerek kullanıyorum çünkü önümüzdeki birkaç hafta boyunca, bu sanat eseri tiyatrolarda kaldığı sürece biz bir aileyiz."

Kapı açıldı, Jasper ile Tyce güçlü bir kahve kokusu eşliğinde içeri girdi. Prova odasının arkasına geçtiler, az önce yönetmenin sözünü kestiklerini saklamaya çalıştılar.

"Hatta herkes ayağa," dedi Raffe. "Gelin buraya, çember olalım." Andre'yi, sonra Jasper ile Tyce'ı el hareketiyle yanına çağırdı. "Siz de."

Andre, Melina'nın bileğini tuttu. "Bunu tek başıma yapmayacağım," diye homurdandı ve Melina'yı çekip ayağa kaldırdı.

Küçük, yamuk bir çember oldular. "Sırayla adımızı, rolümüzü ve hakkımızda kimsenin bilmediği bir şey söyleyelim. Ben

başlıyorum: Adım Raffe, yönetmenim ve... Fransa'da doğdum, ABD vatandaşlığımı 2019'da aldım."

Sıra diğer aktörlere geçti: *Adım Josh, Willie S.'i oynuyorum. Bir kere yanlış trene bindim ve itiraf etmekten utandığım için Buffalo'ya kadar gittim...*

Adım Daya, Emilia'yı oynama şerefine sahibim. İğneli Clinton adında bir kirpim var.

Buna birkaç kişi güldü. Herkes Andre'ye döndü. "Benim adım... Mel Green, oyunun yazarıyım," dedi. "Bin yıl geçse buraya gelebileceğimi düşünmezdim."

Melina hariç herkes bir *yaaa* çekti. Melina "Ben Andrea Washington," dedi. "Mel'in kişisel asistanıyım ve Emilia Bas-sano'nun soyundan geliyorum." Biraz durup "Rasputin ve Ted Bundy ile de kan bağım var, kıskanacak bir durum yok yani."

Son konuşan Jasper oldu: "Ben Jasper Tolle," dedi. "Fotografik hafızam var. Bana bir tarih verirsiniz o günün *New York Times* manşetini söyleyebilirim."

"Hadi canım," dedi Josh. "4 Kasım 1964."

Jasper hiç beklemeden "Johnson Goldwater'ı Geçiyor," dedi. "Süper güç gibi," dedi Tyce.

Jasper omuz silkti. "Gazeteye nasıl kapak attım sanıyorsunuz?"

Herkes güldü, aktrislerden biri "Onun işin olduğunu biliyoruz ama provalara neden geliyorsun?" diye sordu.

Jasper'ın bakışları Andre'yi geçip Melina'ya sabitlendi. "O basit," dedi. "Mel Green'in en büyük hayranı olduğum için."

Başlangıçta Melina provalara o kadar dalmıştı ki Andre'ye not almayı unuttu, sözlerinin iki boyuttan üçüncüye çıkması karşısında afallayıp kalmıştı. Bir sihirbaz aklındaki sözleri ve monologları renkli bir diziye çeviriyordu sanki.

Ara sıra silkinip kendine geliyordu ve masanın altından Andre'ye bir tekme atıyordu. Andre kendisi bir not veriyor-muş gibi ona eğiliyordu ama Melina konuşuyordu: *O repliğin sinirli okunmaması lazım... Daha çok umutsuzluk gibi. Ya da: Şu sahnelerin sırasını değiştirmeyi denesek. Ya da: Siktir, şimdi hatırladım, Emilia şu an Southampton'la konuşamaz çünkü Southampton askeri görevde.*

Provaların ikinci haftasında Raffé herkesi senaryoya bak-madan, ayakta prova yapacak hale getirmişti. Sahne geçişlerini vurgulamak için bir de lavtacı tutmuştu, Melina bile bunun hoş bir dokunuş olduğunu kabul etmek zorunda kaldı. Jasper sözüne sadık davrandı, provalara kendini hiç belli etmeden girip çıktı. Çoğu zaman Melina o kadar dalıyordu ki orada olduğunu bile fark etmiyordu.

Tamam, bu kadarı yalandı. Tabii ki biliyordu. Kollarındaki tüylerin diken diken olmasından anlıyordu, Jasper istenmeyen bir kış rüzgârıymış gibi. Bu kimlik değiştirme tezgâhını ondan intikam almak için kurmuştu ve hâlâ ağzının payını vermek istiyordu ama bunu unuttuğu da oluyordu artık. Jasper çok uzayan bir sahne hakkında kesin bir yorum yapıyordu ve Melina ona hak veriyordu, sahne kesilince daha güçlü oluyordu. Bazen Jasper'ı ona bakarken yakalıyor ve aslında kim olduğunu bildiğinden, onu tuzağa düşürmek için fırsat kolladığından şüpheleniyordu. Jasper oyuna gerçekten inanmasa kendini bu kadar kaptıramazdı, tam da Melina'nın onu benzettiği canavar gibi.

Melina, Jasper Tolle'nin çok sert bir yorumla bir oyunu batırdığı eleştirilerini okumaya başlamıştı: "Bu müzikal hakkında yapabileceğim en olumlu yorum, bir daha izlemek zorunda ol-mamam." "Sahnedeki en çok duygu gösteren aktörler kuklalardı."

Adını Sen Koy için yazacağı inceleme de bu kadar sert olabilirdi. Kostüm departmanına veba doktorunun gotik bir pelikana benzediğini söylemişti. Marlowe'u oynayan aktöre

daha az RuPaul, daha çok Oscar Wilde olması gerektiğini söylemişti ama Melina on yılını oyununu sahneye taşımaya niyeti olmayan insanlardan övgüler toplayarak geçirmişti ve bu daha acı vericiydi.

Bugün oyuncular, kostümlerinden birkaç parça giymeye başlamıştı. Daya sahnede nasıl hareket edeceğine alışmak için jupon giyiyordu. Tommy (Southampton) eski usul bir ceket ve kot pantolon giyiyordu. Sabahın çoğunu yakınlaşma koordinatörü yemişti; Southwark'taki bir sevişme sahnesinde birbirlerine atılmaları gerekecek karakterlere yerde nasıl yuvarlanacaklarını, nasıl sevişiyormuş taklidi yapacaklarını açıklamıştı. Bol bol gülüşmeye, bir sahne dekorunun kırılmasına ve ufak bir sakatlanmaya yol açmıştı. Tommy, Daya'nın eteğine takılıp tüm ağırlığıyla bileğinin üstüne düşünce sahne ekibi bir olay raporu tutmak zorunda kalmıştı.

Bir ara Raffae, Andre'yi kenara çekti. Melina'nın sohbete kulak kabartması yakışık almazdı ama ne zaman başını kaldırıp Raffae ile Andre'yi derin bir muhabbetin ortasında bulsa resmen kaşınıyordu. *Andre'ye güveniyorsun*, diye hatırlattı kendine. *Bunu yapmasını ondan sen istedin*.

Raffae ile Andre'nin *Melina'nın bilgisayar* başında yirmi dakika konuşmalarını izledikten sonra, Daya ile Tommy kasıkları arasındaki pilates topunu ezmeye çalışırken, Melina TikTok kaydırarak dikkatini dağıtmaya karar verdi. Yeni sahneye geçtiklerinde kedilerin oynadığı bir *Gurur ve Önyargı* yorumu izliyordu. Emilia ile Shakespeare'in ilk iş görüşmesine gelmişlerdi.

Daya ile Josh, sahne ekibinin masayı ve sandalyeleri çekmesini bekledi. Şimdiye kadar Daya, Emilia'yı çok iyi taşımıştı. Konuşmasında çok doğal hissettiren bir enerji vardı. Emilia'yı bir Porto Rikolunun oynaması da Melina'ya doğru geliyordu; bir İtalyan Yahudi'sinin de Elizabeth dönemi İngiltere'sinin kar beyazı halkına kolayca karışmaması gerekirdi. Josh da Shakespeare'e

bir tasdik edilme açlığı katarak fazla aptal görünmesinin önüne geçmişti, artık kendini bilmez değil de kibirli bir tip olmuştu.

“Pekâlâ,” dedi Raffé. “Bir okuyalım, sonrasına bakarız.”

Andre odanın diğer ucunda Raffé ile dururken Daya karaktere girdi ve bakışlarını lazer keskinliğiyle Josh’a sabitledi. “Yazmak istiyorsunuz,” dedi yavaşça. “Ama yazamıyorsunuz. *Ben de yazmak istiyorum... Ama yazamıyorum.*” Metne bakıp kaşlarını çatı. “Bir saniye. Emilia eserini sırf izlensin diye bu yeteneksiz salağa mı verecek?”

“*Yeteneksiz salak mı?*” diye parladı Josh. “O salağın bakması gereken bir ailesi var, kumpanya aktörlüğüne de bu yüzden giriyor zaten, yazmak için *Emilia* kadar zamanı yok.”

“Bir erkek olan Shakespeare’in karşılaştığı güçlükleri Emilia’nın kadın güçlükleriyle mi karşılaştırıyorsun sen?” diye karşılık verdi Daya.

Raffé ellerini kaldırıp mola işareti verdi. “Bu tutkuyu oyun için kullanalım arkadaşlar.”

Daya tekrar Emilia karakterinde kayboldu. “İşimi yayınlattırsanız kendinizi yazar olarak tanıtabilirsiniz.”

“Benim çıkarım ne olacak?” diye sordu Josh küçümsercesine.

“Aradığınız övgü.” Daya bir kez daha karakterden çıkıp Andre’ye döndü. “Özür dilerim ama dilime oturmuyor. Emilia bu adamın ağzının payını verir. Bence kazancını toplayıp masadan kalkar.”

Melina, Shakespeare’in sorusu karşısında Emilia’nın neden kalkmayacağına dair binlerce sebep düşünebiliyordu.

“Ben *ona* nasıl rol yapacağını söylemiyorum,” dedi kendi kendine, tam o sırada Jasper Tolle’nin provaya geldiğini ve yanında durduğunu fark etti. Tıraş köpüğünün ve sabununun kokusunu alabiliyordu, ne baharat ne çiçek vardı.

“Her bir oyuncunun verdiği fikir senaryoya geçtiğinde on sent alsaydım...” diye mırıldandı Jasper, “Bir kahve alabilirdim. Düz kahve diyorum bak, sütsüz şekersiz. Mel’e veto yetkisinin olduğunu hatırlat. Yazar o, başkası değil.”

Melina boğazını temizledi. “İletirim.”

“Ne iletirsin?” dedi Andre, Melina’nın yanındaki koltuğa çöküp bilgisayarını önüne iterken.

“Sonra söylerim,” diye homurdandı Melina, Jasper’ın duyabileceği mesafede konuşmak istemediğini telepatik olarak iletmeye çalıştı.

Andre sesini alçalttı. “Raffe’nin oyunun sonu hakkında fikirleri var.”

“Nasıl fikirler?”

“Ayrıca baban sürekli mesaj atıyor. Bilgisayarının mesajlaşma uygulamasından bildirim geliyor. Raffe bana kimin *kekim* dediğini sordu, nasıl eğlendik anlatamam.

“Baştan alıyoruz,” dedi Raffe.

Daya repliklerini okurken birden sahneyi böldü. “Özür dileirim ama hâlâ motivasyonumu anlamakta zorlanıyorum, Emilia neden yazılarını öylesine *veriyor*?”

Yönetmen ,Andre’ye baktı, bir açıklama bekliyor gibiydi.

“Başka ne seçeneği var?” diye sordu Andre.

“Sorunun bir parçası bu işte. Marlowe’un onu buna teşvik edeceğine inanmıyorum. Kendisi de yazar, bu dünyayı daha iyi biliyor olmalı. Arkadaşlıklarının çok kötü bir ihlali gibi.”

Andre dondu. “Eminim sebepleri vardır.”

“Daya,” diye iç çekti Raffe. “Emilia karakterine bağlılığın için minnettarım ama bu sahnenin seyirci için çok iyi geçeceğini düşünüyorum, kadınların o zamanlardan beri ne kadar yol katettiğini görecekler.”

Melina az kalsın sandalyesinden düşüyordu.

O ağzını açamadan Andre elini sımsıkı tuttu. “Geç kalacağız,” dedi aceleyle ve özür dileyen bakışlarla Raff’e döndü. “Göz doktoru randevusu. Aklımdan çıkmış.” Yönetmenden bir itiraz gelemeden çıktı, Melina’yı da yanında sürükledi.

Melina yalpalayarak prova odasından koridora çıktı. “Neden öyle alelacele çıktık?”

“Bir şey konuşmamızın vakti geldi,” dedi Andre.

Andre, Melina’yı bir bara götürdü ve iki martini söyledi. “Bunu neden yapıyoruz?” diye sordu, oturup Melina’ya kadehini uzatırken.

“Gündüz vakti martini mi içiyoruz?”

“Bütün bu... Dolap. Aptal gibi hissediyorum. Sen kuklacısın, ben kuklanım.” İçkisinden büyük bir yudum aldı. “Daya haklıydı, ki Daya’ya hak vereceğime dişimi kırarım. İnsan en iyi arkadaşını eserine başka birinin adını koymaya ikna etmez.”

“Öncelikle sen beni ikna etmedin, ben sana yalvardım. Ayrıca başkasının adı da değil, benim adım. Sayılır.”

“Bunu iyi bir fikir sandığımı biliyorum, ben de aptallık edip sana katıldım ama gerçek bir başka, değil mi?”

Melina parça parça etmeye başladığı kokteyl peçetesine baktı. “Tamam haklısın, düşündüğümden farklı ama hâlâ hepsine degecek gibi hissediyorum... Emilia için. Daha iyi nasıl açıklayabilirim bilmiyorum.”

“Yazar olarak senin öne çıkmana sebep değil mi bu?” dedi Andre.

Gecenin en karanlık köşelerinde, uyku tutmadığında, Melina yazarın kendisi olduğunu açıkladığı konuşmayı prova ediyordu. Aktörlerin, Raff’e’nin ve evet, Jasper’ın tepkilerini hayal ediyordu; hepsinin gözleri kısılıyordu ve ağızları sımsıkı

kapanıyordu. Kandırıldıklarını fark ettiklerinde birbirlerine daha da yaklaşıyorlardı.

Herkesin buna öylesine bir muziplikmiş gibi yaklaşma ihtimali, Tyce D’Onofrio’nun bütün finansmanını çekmesi ihtimalinden çok daha fazlaydı.

“Şimdiye kadar yaptıklarımızı geri alamam,” dedi Melina. “Kariyerini ilerletmek için erkek taklidi yapan ilk kadın ben değilim. Brontë kardeşler de yaptı aynısını. George Eliot. George Sand. A.M. Barnard.”

“Ama artık onların hepsinin kim olduğunu biliyoruz Mel. Sonunda kendilerini gösterdiler. Sen... Kendini siliyorsun.”

“Odadayım işte. Sadece... Bir rol oynuyorum. Melina Green olsam festivale seçilmezdim. Okumama Jasper Tolle gelmezdi. Oyuna elini sürmezdi. Dediğini duydun, Emilia Bassano ile ilgilenmiyor, bir kadının tecrübesi hakkında senin yazabilmiş olmanla ilgileniyor.” Melina başını iki yana salladı. “En azından artık masada bir yerim var. Tiyatro dünyasında kadın olmanın nasıl olduğunu hiç bilmiyorsun.”

Andre’nin kaşları saçlarına kadar kalktı. “Siyahi gey bir adama bunu cidden söyleyecek misin? Ben yaşayacak kadar para kazanacak maaşı üç yılda zor aldım, üniversiteden yeni mezun olmuş kaç beyaz çocuk şimdi benim amirim oldu biliyor musun? Ya kaç beyaz yapımcının ofiste benim oyuncu yönetmeni olamayacağımı varsayıp kahve siparişini söylediğini? Ne kadar az siyahi oyuncu yönetmeni olduğunu biliyor musun Mel?” Elleri açıp masaya dayadı. “Bu partiye davet edilmemin sebebi, oyunu yazan kişi numarası yapıyor olmam. Önemli olan sözler Mel ve sözleri sen yazdın. Kimse ben ajanstan çıkıp yazarlığa döneyim diye yaygara koparmıyor.”

“O senin hatan,” diye parladı Melina, “Korkaklık ediyorsun, denemiyorsun bile!”

Çizmeyi aştığını hemen anladı. Elini ağzına götürdü, Andre de sandalyesinde geriledi, sanki Melina bir tokat atmış gibi.

“Tamam,” dedi yumuşakça. “En azından *gerçek* düşünceni öğrenmiş oldum.”

“Andre...”

“Bunu yapamam Mel,” dedi Andre ve uzaklaştı, barın kapısını sertçe çarptı.

Melina omuzlarını çıkardı, yanağını serin masaya yasladı. Aptaldı ve daha da kötüsü, berbat bir arkadaştı.

Telefonunu çıkardı, Andre ile sohbetini açtı. Onu adıyla değil, kraliçe ve arı emojileriyle kaydetmişti. *Özür dilerim* yazdı. *İstersen yarın herkese gerçeği...*

Telefonu gelen bir aramayla titredi: BABAM.

“Merhaba baba,” dedi Melina telefonu kulağına götürüp. “Mesajlarına cevap yazamadım, kusura bakma.”

“Önemli değil,” dedi babası. “Ben de... Sana... İstedim.”

“Sesin gidip geliyor baba.”

“Hastanede iyi çekmiyor.”

“Nerede?”

“Bir saniye...” Babasının hareket ettiğini ve yanından geçen insan sesleri duydu. “Küçük bir operasyon. Beth getirdi.”

Beth kimdi? “Baba,” dedi Melina, “ne oluyor?”

“Bir şey yok. Seni özledim, o kadar.”

“Benim iyi bir haberim olabilir ama sihrini bozmak istemiyorum,” dedi Melina.

Babasının cevabından gülümsediğini duyabiliyordu: “Haydi bakalım, bol şans.”

“Baba,” dedi Melina, içinden bir ürperti geçtiğini hissederek. “Bir şeyin olsa bana söylersin, değil mi?”

“Kekim,” dedi babası, “Sana neden yalan söyleyeyim?”

Bir on dakika daha konuştular, kapatmadan önce Melina onu çok bekletmeden arayacağına söz verdi. Tiyatroya döndüğünde Andre’ye mesajını yollamayı unutmuştu.

Andre tiyatroda değildi. Melina göz nezlesiyle ilgili bir bahane uydurdu ve günün kalanını Raff’e’nin notlarını metne geçirerek, kâğıtları oyunculara dağıtarak geçirdi. Daha sonra onu evlerinde surat asarken bulmayı bekledi. Küçük eve girerken “Andre?” diye seslendi ve muhtemelen eve hiç gelmediğini fark etti.

Bir yandan rahatladı.

Bir not kâğıdı aldı ve Andre’nin kapısına yapıştırdı: *Konuşalım. Beni uyandır, saat önemli değil.*

Melina terli kıyafetlerini çıkarıp duşa girdi. Suşi sipariş edecekti ki telefonundan bir bildirim çınlaması geldi: LILLY.

Siktir.

Lilly Ödülleri 2010 yılında sektörlerindeki kadınları kutlamak, sektöre cinsiyet ve ırk eşitliği getirmek isteyen bir grup kadın tiyatrocunun tarafından başlatılmıştı. Sivri dilli oyun yazarı Lillian Hellman’ın adını almışlardı ve muhteşem isimli ödülleriyle birlikte para ödülü de veriyorlardı. Stacey Mindich Git Bir Oyun Yaz Ödülü, Daryl Roth Yaratıcı Ruh Ödülü, Tiyatro Devi Ödülü, Dünyayı Değiştirdin Ödülü.

Melina hep bu ödül törenine gitmek istemişti ve sonunda kapağı atmanın bir yolunu bulmuştu: Garson olmak üzere başvurmuştu. Biletlere parası yetmiyordu ama bir ikinci en iyi seçenek, sektörde gerçek başarı elde etmiş kadınlara şampanya tepsisi tutmaktı. Kiminle sohbete gireceğiniz belli olmazdı.

Kötü haber, kırk beş dakikaya etkinlik salonunda olması gerektiğini unutmuş olmasıydı. Bu yıl, Mayıs etkinliği Playwrights Horizons sahnesinde bir boru patladığı için ertelenmişti,

Melina da tarihi bu yüzden şaşırmıştı. Koltuk altlarını lavaboda yıkadı, saçını tepeden topuz yaptı ve siyah pantolonuyla beyaz gömleğini giydi.

Sahneye vardığında bir önlük, bir tepsi ve bol talimat aldı, az sonra da davetliler içeri dolmaya başladı. Theresa Rebeck'i, Lynn Nottage'ı ve Kristen Anderson-Lopez'i gördü. Melina onlara şampanya tepsisini uzatıp geri çekildi; nasıl başladıkları, nasıl direndikleri ve erkeklerin hâkimiyetindeki bir sektörde nasıl tutunduklarını sormamak için kendini epey zorladı.

Beklediğinden fazla erkek yönetmen ve yapımcı vardı. Melina mutfakla lobi arasında mekik dokudu, boş tepsileri götürüp dolu kadehler getirdi. Küçük bir insan grubuna yaklaşıyordu (aman tanrım, Suzan-Lori Parks mıydı o?) ki birinin omzuna dokunduğunu hissetti. Arkasını dönünce iki adam gördü. “Çalış Senin de Olur Ödülleri sahiplerini buldu,” dedi biri diğerine ve Melina'nın tepsisinden bir kadeh aldı. “Al da boğazına takılmasın.”

Melina'nın arkasından biri “Sırça köşkünden konuşma Jack,” diye muhabbete dahil oldu. “Local 802 senin gösterini canlı müzisyen kullanmadığın için ellediğinde girdiğin nöbeti unutmadık.”

Adamın yüzü kızardı ve bir şey homurdanıp uzaklaştı. Melina bu sefer döndüğünde duyduğunun gerçekten de Jasper'ın sesi olduğunu gördü.

Kimin daha çok şaşırdığını bilemedi. Onu Lilly Ödülleri'nde garson kıyafetiyle görmek de hayli şaşırtıcı olsa gerekti. “Mel Green'in asistanlığı faturaları ödemiyor sanırım,” dedi Jasper.

“Sokağın sonundaki fırında ucuza iki günlük ekmek var. Sadece bazen küflü oluyor,” dedi Melina gülerek. “Ne yapıyorsun burada?”

“Seçeneğim yok,” dedi Jasper, ironiden eser olmayan bir sesle. “İşimin parçası.”

“Ben sırf burada olmak için bu işe girdim,” diye karşılık verdi Melina. “Bu kadınların yanında olmak bir onur.”

Jasper şaşırmış görünüyordu. “Ödül törenlerini kimse sevmez. Hepsi gereksiz uzar, sıkıntıdan öldürür.”

“Her sene Tony Ödülleri’ne gitmeyi biliyorsun ama.”

Bir zil sesi herkesi koltuklarına çağırdı. Jasper tiyatroya girmek üzere dönmedi. “Bugün okuma odamıza gittim,” dedi.

Okuma odamıza. Melina omurgasından küçük bir elektrik akımının indiğini hissetti.

Jasper’ın dudaklarına küçük bir tebessüm yayıldı. “Ne okuduğumu sormayacak mısın?”

Işıklar iki kere yanıp söndü.

Melina aceleyle tiyatro salonuna gitti. Boş şampanya şişesini çöp kutusuna bıraktı ve salonun arka duvarına yaslandı. Karanlıkta Jasper’ın yanındaki boşluğu doldurduğunu hissetti, oysa elbette koltuğu vardı.

Pulitzer ödülü kazanan ve *İyi Geceler Anne* için Tony adayı olan Marsha Norman herkesi selamladı. “2010 yılında Lilly Ödülleri’ni başlattığımızda sahnede kadınlara yer açmayı amaçlıyorduk.”

Jasper Melina’ya eğildi. Emilia cildindeki sabun kokusunu alabiliyordu. “Bugün *Mariam’ın Trajedisi*’nin İngiltere’de bir kadın tarafından yazılıp yayınlanan ilk oyun olduğunu öğrendim,” dedi. “Elizabeth Cary.”

“Yanlış,” diye mırıldandı Melina. “*Favershamlı Arden* ondan yirmi yıl önce. Sadece üzerinde Emilia Bassano’nun adı yok.”

“*Arden*’ı onun yazdığını kanıtlayamazsın.”

“Hayır ama Cary’nin II. Edward hakkındaki tarih kitabının kocasının adıyla çıktığını, ona ait olduğunu yeni öğrenildiğini gösterebilirim.”

“Tiyatro için kimseden izin almaya gerek yoktur,” diye devam etti Marsha Norman sahneden. “Ama destek gerekir. Lilly Ödülleri ile umudumuz da bu. Saymaya başladığımızdan beri yeni oyun yazarı kadınlarımız yüzde 14’ten 39’a çıktı. Bu da bir ilerleme ama eşitlik değil.”

“Elizabeth Cary bir kâğıtta adı yazan ilk kadın diye ondan önce tiyatroya bir şeyler yazan kadınlar yok olmuyor,” diye sertçe fısıldadı Melina. “1580’lerde yazılan oyunların yüzde sekseni anonim, hepsinin bir erkek tarafından yazıldığı sadece varsayım olabilir.”

Marsha Norman konuşmasını bitirdi: “Kadın hikâyelerinin kadınlar tarafından anlatılmaması, desteklemesi imkânsız bir durum. Kadınların hikâyelerini anlatmazsak kadınların hayatları önemli değil demiş oluruz.” Odaya göz gezdirdi. “Asıl önemli olan, kadınların kadınları yukarı çekmesi.”

Alkış tufanı sırasında Jasper kulağına eğildi. “Emilia’nın ilk kır evi şiirini 1611’de *Salve Deus*’ta yayınlaması ama Ben Jonson’ın 1616’da ilk olarak kayıtlara geçmesi gibi mi?”

Melina cevap vermek üzere döndü, sonra Jasper’ın ne dediğini fark etti. “Emilia’nın şiir kitabını mı okudun?”

“Elyazmaları ve Arşivler efendim,” dedi Jasper başını doğrultarak. “Yarıladım.”

Emilia karanlıkta Jasper’ın çenesinin yarısını ve gözlerinin parıltısını görebiliyordu. Onu Emilia Bassano’ya entelektüel merakıyla etkilemekle kalmamış, bir de geride bırakmıştı.

Jasper başını eğdi, aynı dikkatle o da Melina’yı inceledi. “Töreni izlemeye geldiğini biliyorum ama... Benimle bir yere kaçarsınız?”

Açık ara Jasper’ın katıldığı en iyi ödül töreni olmuştu. En sevdiği restoranda Andrea’nın karşısında oturuyordu. Bir tabak patates

kızartmasını paylaşıyor ve çikolatalı milkshake içiyorlardı. “Mary Worth,” diyordu Andrea, tarihte kaybolmuş kadın yazarlardan bahsetmeye devam ediyorlardı. “Daha çok şiir yazıyordu ama gizli bir drama var. Hatta Ben Jonson ona bir sone yazdı, onu daha iyi bir şair yaptığını söyledi. Toplumun geri kalanı vermese bile kadınların hakkını vermekten korkmuyordu.”

Jasper kendini Andrea’nın gece yarısı saçlarına ve gümüş gözlerine bakarken buldu, daha iyi görmesini sağlayan aynalar gibilerdi. Tikini kontrol edemeyen bir adamdı, kendisine bakmayacak bir kızı etkilemeye çalışan ergen bir oğlan gibi hissediyordu. Andrea Washington ondan on yaş küçük olabilirdi ama akıllıydı, tutkuluydu ve kimseye eyvallahı yoktu.

En önemlisi, Jasper’dan korkmuyordu.

Jasper yıkıcı yorumları etrafında bir kişilik inşa etmişti. Ağzına geleni söylediği yazıları yüzünden herkes onu gıcık herifin biri sanıyordu, Jasper da onları düzeltmiyordu. Açıkçası bu varsayım, insanları uzakta tutmaya yarıyordu, Jasper da çoğu zaman böyle olmasını tercih ediyordu ama Andrea ona karşı argümanlar sunmaktan çekinmiyordu, yanlışı olduğunu apaçık söylüyordu. Özgürleştirici, ferah bir şeydi.

Muhteşemdi.

Jasper uzanıp kızın elini tutmak istiyordu ama bu hareketi satacak karizması yoktu, ayrıca iş ilişkileri olduğu için bu iyi bir fikir olmazdı, hatta taciz olurdu. Sonuçta Andrea sadece bir asistandı ve Jasper... Jasper’ın ne olduğu belliydi. Bu yüzden Andrea’yı kadın yazar bilgisiyle etkilemeye çalışmaya devam etti. “Mary Sidney,” dedi.

“Hile yapıyorsun, Sidney oyunda geçiyor.”

“Tamam,” dedi Jasper. “Suttonlu Katherine.”

Andrea’nın yüzü bomboş kaldı. “Kim?”

Zafer! “Aziz Benedict rahibesi. On dördüncü yüzyılda Barking Manastırı’nda sahnelenen Latince ayin oyunları yazdı.”

“Uyduruyorsun,” dedi Andrea. “Barking Manastırı da neymiş?”

“Gerçekten,” dedi Jasper. “Hatta dahası var, rahibeler sahnede erkekleri oynuyordu. Biri İsa rolündeydi.

Andrea gülerek başını iki yana salladı ve Jasper, birkaç kaçak buklenin topuzundan kopuşunu izledi. Boynu ile omzu arasındaki kıvrımda dans ediyorlardı ve Jasper gözlerini alamıyordu.

En son iki sene önce sevgilisi olmuştu, Yvonne dairesine taşınana kadar her şey iyi gitmişti. Kıyafetlerini aynı kirli sepetinde görmekten, diş fırçalarının birbirine değmesinden o kadar gerilmişti ki eve gelmemek için bahaneler üretmeye başlamıştı. Üç hafta sonra Yvonne taşınmış ve Jasper’dan ayrılmıştı.

“Bilmesem eleştirmen değil akademisyen olduğunu sanacağım,” dedi Andrea. “Üniversitede edebiyat mı okudun?”

“Yok. Tiyatro.” Sürekli yüzüne düşen saçlarının altından baktı. “Eleştirmen olmayı hiç istemedim aslında,” diye itiraf etti, “yönetmen olmak istiyordum.”

“Sonra ne oldu?”

“Bir ara yolumu kaybettim sanırım.”

“Şimdi tiyatro yapmak yerine yapanlara takacak bir kulp buluyorsun, öyle mi?”

Jasper arkasına yaslandı. “Öyle de denebilir. Bence insanların parası ve zamanı kısıtlı, ikisini de verimli kullanmalarına yardımcı oluyorum.”

“Ama kendi merceğinden,” diye karşı çıktı Andrea. “Bir oyun senin zevkine uymadı diye onu çarmıha germe hakkına sahip misin? Bir oyun yazıp yönetmeyen eleştirmenlerin bu hakkı var mı?”

“Oyundan çıkıp otellerine dönen turistlerin sohbetinden ne farkı var benim yaptığımın?”

“Senin fikrinle bir oyunu bitirme gücün var, Iowalı Joe’nun yok,” dedi Andrea. “Ayrıca senin zevkin kişisel deneyimine dayanıyor. Sana cazip gelen bir şey siyahi, *nonbinary*, kadın birine gelmeyebilir çünkü onların hayatını yaşamadın. Siyahi, *nonbinary*, kadın tiyatro eleştirmeni yok sayılır, çoğu beyaz adamlar.”

“Beyaz bir adamım diye iyi bir oyunu anlayamayacak mıyım?” diye sordu Jasper.

“Hayır ama senin sevmen için yazılmadığını fark etmeye bilirsin.”

Jasper, kulağının dibinde silah ateşlenmiş gibi hissetti. Kulakları çınılıyordu ve odaklanamıyordu. Bu kadar kör olabilir miydi? Bir oyunu hiç icrasını beğenmediği için değil de kendi deneyimiyle örtüşmediği için “bana hitap etmedi” deyip kenara atmış mıydı?

Doğru olamazdı. Hiç düşünmeden on siyahi ve LGBTQ yazarın şaheserlerini sayabilirdi ama aynı şekilde siyahi bir yazarın oyununa *aşırı sinirli* dediğini de hatırlıyordu. AIDS salgını hakkında bir müzikale “melodramatik” demişti. Bir kadının oyununa “yılışık ve duygusal” demişti. Bu sıkıntının temeli malzeme miydi yoksa Jasper’ın malzemeye uzaklığı mı?

“Eleştirmenler ne derse desin tiyatronun çok daha çeşitli bir ortam haline geldiğini kabul edersin ama,” dedi Jasper.

Andrea yüzünü ekşitti. “Bilemiyorum. Oyunu yapım aşamasına geçen daha çok siyahi yazar var ama aynı platforma sahipler mi? 2020’den beri bir siyahinin yazdığı neredeyse her oyun Broadway’in ölü sezonlarına verildi, reklamı yapılmadı, seyirci aranmadı.”

Jasper’ın ağzı açık kaldı. “Mel de böyle mi düşünüyor?”

Andrea bir an tereddüt edip yutkundu. “Bence Mel’e sorsan der ki,” dedi dikkatle, “Hâlâ yapılacak iş var. Ayrıca kadın yazarlar gibi başka azınlık grupları ancak birer ikişer alınıyor. Bu gerçek değişiklik değil, maskotçuluk.”

“Geçen beş yılda tiyatro Pulitzer ödülleri için üçünü kadınlar aldı,” dedi Jasper.

“Üçünden birinin bile Pulitzer ödüllü oyunu Broadway’de oynamadı,” dedi Andrea. “Ama kazanan iki *adamın*ki oynadı. Hatta 2002’de sadece Lynn Nottage ve Suzan-Lori Parks hem Pulitzer kazandı hem de oyunları sahne aldı. Kazanan neredeyse bütün adamların oyunları ise bir sonraki sezon sahnede.”

Jasper kazananları düşündü: James Ijames, Michael R. Jackson, Lin-Manuel Miranda, Tom Kitt, Tracy Letts, David Lindsey-Abaire.

Siktir.

Andrea haklıydı.

Andrea doğrudan Jasper’a bakıyordu. “Bu bedende doğmak ya da böyle büyütülmek senin suçun değil ama bütün kararları alanlar, bütün trendlere yön verenler beyaz adamlar.” Parmaklarını birbirine geçirip çenesinin altına koydu. “Oyun biletlerini kimin aldığını biliyorsun.”

Jasper başıyla onayladı. Broadway biletlerinin neredeyse yüzde yetmişini kadınlar alıyordu.

“O zaman neden bu kadar az kadın eleştirmen, yapımcı, yazar, tiyatro sahibi var? Yazarlar kadınlar için yazmanın para getirdiğini yıllardır biliyor,” dedi Andrea. “*Korkarım / Bu oyuna gelecek tüm övgü / Merhametli kadınlardan gelir / Biz öyle bir şey sahneledik ki / Gülümseyip ‘kâfidir’ derlerse / En iyi erkekler de hak verir / Hanımları ‘alkışla’ derken / Alkışlamamak onlara da dert olur.*”

Jasper'ın kaşları birbirine yaklaştı. “VIII. Henry mi?” diye tahmin yürüttü.

“Hepsi Doğru,” diye düzeltti Andrea; Shakespeare ile John Fletcher'ın 1613'te sözde birlikte çalışırken oyuna verdikleri orijinal isim buydu.

“Aynı şey,” dedi Jasper üzüntüyle gülümseyerek. “Adını Sen Koy'un daha büyük bir yapıma dönüşmesine seviniyorum,” dedi. “Seni kadınlar için düzenlenen bir ödül töreninden kaçırdığım için de utanıyorum.”

Andrea gülümsedi. “Beni kaçırmadın, ben isteyerek geldim. Ama temizlikten önce kaçtığım için muhtemelen paramı alamayacağım.”

Pencereden dışarı baktı, 8. Cadde'den bir fayton geçiyordu. “Geceleri nerede uyuyorlar acaba?” diye kendi kendine sordu ata bakarak.

“52. Sokak, 11. Cadde'nin yanı. Ahırları var.”

Andrea şaşırmış bir ifadeyle döndü. “Nereden biliyorsun?”

“Çünkü ben de merak ettim ve bir gece takip ettim.”

Andrea tekrar dışarı baktığında at gitmişti. “Üniversitede bir çocukla çıkmıştım. Beni Central Park'ın orada bir yerde suşi yemeye götürmüştü. Gece on bir buçuk gibiydi, bir fayton ışıklara geldi. O anda ışık yeşilden kırmızıya dönüşünce at korktu, öne atladı ve bir taksi hayvana çarptı.

“Ah, çok kötü,” dedi Jasper.

“Evet. Hepsini restoranın penceresinden izledim.”

“Sonra?”

“At kurtulamadı,” dedi Andrea. “İlişki de.”

Andrea tereddüt etti, cıva gözleri bir şey söyleyecekmiş de cesaretini toplayamıyormuş gibi Jasper'la buluşuyordu.

Tam Jasper “Haliyle...” dediği anda Andrea da “Jasper,” dedi.

İkisi de susup birbirine baktı.

“Sen söyle,” dedi Jasper.

“Olmaz, sen.”

Jasper suyuna uzanırken eli Andrea’nın eline sürtündü ve ikisi de dondu. “Başlangıç bu kadar trajik olunca geride bırakması zor olur,” dedi Jasper gülümseyerek. “Sen ne diyecektin?”

Andrea’nın önce parmakları, sonra bakışları uzaklaştı. “Unuttum,” dedi.

ADINI SEN KOY

Prova Metni

Bir çarpışma ile öpüşürler. EMILIA’nın eli açılıp SOUTHAMPTON’ın nabzına yaslanır.

SOUTHAMPTON

Aşkım.

(geri çekilir, EMILIA’nın pelerinini açar, hamile olduğuna şaşırır)

Benim mi?

EMILIA

Bilmiyorum.

(Yağmur başlar.)

KADIN

Kar onu büyülenmiş gibi parıldattı, Emilia da böyle olmasını, ikisini birden çok uzaklara götürecek bir asaya sahip olmayı diledi.

SOUTHAMPTON

Umarım benimdir.

EMILIA

Senin olacak da ne olacak Henry? Bu masal dünyasında nerede yaşayacağız?

SOUTHAMPTON

Bir yer yaratırız. Sana bir ev alırım ve...

EMILIA

(sözünü keser)

Ben evliyim.

SOUTHAMPTON

Nasıl... Nasıl yaparsın?

EMILIA

Bu derdimi kime anlatayım? Kimse bana inanmaz.

SOUTHAMPTON

(yutkunur)

Onu seviyor musun?

EMILIA

Kimseyi senin kadar sevmeyeceğim.

KADIN

Southampton elini Emilia'nın içindeki bebeğin üzerine koydu, gerçeğe aldırmadan hak iddia etti ve bir dilek tuttu

SOUTHAMPTON

Böyle söyleme. Oğlun da senin ilgin için babası kadar bencil olacak.

Emilia

1592-94

Emilia 23-25 yaşında

Herkesin konuştuğu tek konu fildi.

Veba salgını hakkındaki kasvetli söylentilere en iyi ilaçtı fil. Fransa Kralı IV. Henri, Kraliçe Elizabeth'in bir fil görmek istediğini duymuş ve İngiltere'ye gemiyle bir fil yollamıştı. Felemenk fil bakıcısı ile karısı, Londra'ya doğru yola çıkmış ve hayvanı İngiltere havasına alıştırmıştı, görmek isteyen meraklı Londralılardan da ufak bir ücret alıyorlardı.

Kraliçe ise fili istememişti. *Aya merak göstersem birisi kement atıp gökten onu da indirecek mi?* Durumu çözmek Lord Hunsdon'a düşmüştü, devasa hayvana bir yuva bulması ve Majestelerinin gözlerinden ırak tutması gerekiyordu.

Saray dışında geçirdiği zamanını Emilia'ya vermek için iyi bir bahaneydi bu.

Mevki sahibi bir adamın metresi olmak sır saklayabilmek demekti ve hamilelik saklanacak türden bir sır değildi. İttiği hiçbir ot kesin garanti sağlayamasa da hamile kalmamak Emilia'nın sorumluluğuydu. Hunsdon'la yaşadığı on yıl boyunca daha önce olmadığına şaşırmak gerekti. Hunsdon onu insan içine çıkarsa ve Somerset Evi'nin hanımı gibi davranmasını teşvik etse de geçmeyeceği bir sınır vardı: O da ikinci bir aile ile yasal eşini rezil etmekti.

Aralarındaki konuşma tuhaf geçti ve kısa sürdü. "Sana bakılacak," dedi Hunsdon hamile olduğunu öğrendikten sonra.

“Teşekkürler Lordum,” dedi Emilia.

Yüksek sesle söyleyemediği şeyler vardı:

Ne demek bana bakılacak?

Nerede yaşayacağım?

Çocuğun babası kim?

Hamilelikten önce Hunsdon ile doğru zamanda bir kere birlikte olmuştu ama Southampton’la çok daha fazla olmuştu.

Bunu düşününce gözlerine yaşlar doldu. “Çok üzgünüm Henry,” diye fısıldadı.

Hunsdon onu kollarıyla sımsıkı sarmıştı. “Ben değilim,” dedi. “Bir küçük an, on yılı zehirleyemez.”

Ama bir anlaşmayı bozabilirdi ve bozuyordu.

Emilia birden başına geleceklerden korkup Hunsdon’ın bileğini sımsıkı tuttu. Hayatı boyunca dört kere bir evden diğerine sürüklenmişti ama Hunsdon ile sahte bir güvenlik hissine kapılmıştı. Onun yaşlı biri olduğunu, sonsuza kadar yaşamayacağını biliyordu ama ilişkilerinin bitmesine *kendisinin* sebep olacağını hiç düşünmemişti. “Gittiğim zaman Londra’da olacak mısınız?” diye sordu.

Hunsdon başıyla onayladı ama Emilia’yı son görüşü bu oldu, şimdi fille ilgilenmeye gitmesi gerekiyordu. Bu sırada hizmetçilere de haber verilmişti. Onu evin hanımı olarak gören hizmetçiler şimdi gözlerine bakamıyordu. Emilia odasına girdiğinde kadınlardan birinin eşyalarını bir sandığa topladığını gördü. Kendi başına kalacaktı, geçmişte olsa bunu şükranla karşılayabilirdi ama şimdi Marlowe uzaktaydı, Southampton’dan haber alamıyordu, Londra vebanın pençesindeydi ve gidecek hiçbir yeri yoktu.

Nereye gideceği söylenene ya da kapı dışarı edilene kadar beklemesi gerekiyordu herhalde.

Bu yüzden Emilia duygularını kâğıda aktardı. Fazla ağlamaklı bulup yırttığı şiirler yazdı, başladığı oyunların ikinci perdesine girerken tüm karakterleri öldürdüğünü fark ettiğinde onları da şömineye attı. Kit'e (yolladığı) ve Southampton'a (yaktığı) mektuplar yazdı.

Sonra bebeğinin büyümesini hissetti, karnından neredeyse hissedilmeyecek bir kıpırtı gelmişti, bir balığın çırpınması gibi.

En azından bu sefer yalnız olmayacaktı.

Değerli dostum Kit,

Uzun uzadıya düşündükten sonra kani oldum ki gittiğinden beri hiçbir şey aynı kalmadı. Kendimi zor bir durumda buldum ve yaşadığım güçlüğü nasıl anlatacağımı bilmiyorum. Yine de yazamadıklarımı okuyacağına güveniyorum ve geri döndüğünde beni Somerset Evi'nde bulamayacağının haberini veriyorum. Sana yeni adresimi verirdim ama henüz ben de bilmiyorum. Yazarının bir sonraki sahneyi yazmasını bekleyen zavallı bir aktör gibi hissediyorum.

Kendini şişede bir mektup gibi, yazan için önemli ama kıyıya vurana kadar bilinmez görmek yapmacık mı sence? Yazılan bir şey okunana kadar gerçek sayılır mı? Aklıma bir keresinde gördüğüm bir mürekkebi getiriyor, mum alevine tutulana kadar görünmez.

Belki düştüğüm alevler beni de birilerinin görmesini sağlar.

Dostun,

E.

Mevsim değişirken, Londra'dan çıkamayanlar da sürü halinde vebaya yakalanıyordu. Emilia şehir duvarlarına ya da Fleet Hapishanesi'ne yaklaşmıyordu, buralarda hasta oranı çok daha yüksekti. Kendine bir gelecek yaratmak için son bir umutla St. Helen Bishopgate'deki eski arkadaşı Isabella'ya yazdı.

Isabella'nın hastalık yuvası Londra'dan çoktan kaçıp kaçmadığını, aralarındaki muhaberat düzensizleşmiş bir arkadaşına kapı açıp açmayacağını bilmiyordu tabii ama Somerset Evi'nde hizmetçiler ve çalışanlar tarafından görmezden gelinerek birkaç hafta geçirmişti ve bir hayalet gibi hissetmeye başlıyordu. Görölmek istiyordu, görölmeye *ihtiyacı vardı*.

Isabella'dan cevap gelir gelmez Emilia yürüyüş çizmelerini giydi ve karanlığın neredeyse çökmüş olmasına rağmen Londra sokaklarına çıktı.

Emilia yüzüne bir şal sardı, sadece gözleri görölüyordu. Vebalıların evleri kırmızıyla işaretlenmiş ve dışarıdan mühürlenmişti. Bir karantina evinin ikinci katından sarkıtılan sepete yiyecek koyan bir gözcü gördü. Camdaki kadın ay kadar solgundu, gözlerinin altı karanlık halkalarla doluydu. İki uykulu atın çektiği bir ölü arabası, binanın önünde durdu. Emilia iki adamın bir cesedi çıkarıp arabadakilerin üzerine atmasını izledi. Şafağa doğru turları bittiğinde bütün cesetleri Aldgate'deki Büyük Çukur'a atacaklardı. Emilia bu işçilere sürekli ölümle burun buruna olmaları için ne kadar ekstra içki verildiğini tahmin bile edemiyordu.

Adamlar içeriden başka cesetler çıkarmaya girdiğinde yük arabasının yanına yaklaştı. Çıkardıkları kadın Emilia'dan olsa olsa birkaç yaş büyüktü. Örtündüğü battaniyenin açıldığı yerlerden Emilia, kadının boğazının irin ve kan akan şişliklerle kaplı olduğunu gördü. Boş gözleri geceye bakıyordu.

Tam o sırada bir fıçı yığınının arkasından genç bir adam çıktı ve neredeyse Emilia'yı yere devirdi. Ölülerin ceplerini karıştırdı, sonunda ay ışığında parlayan bir yüzük buldu ve arabadan aşağı atlayıp kaçtı.

Emilia hızlıca kendi tanrısına ve Hıristiyan tanrısına bir dua etti, sevdiği herkesin hastalıktan korunmasını diledi.

Isabella'nın kapısını zar zor çalmıştı ki kapı açıldı ve bir el onu tutup içeri çekti. Bu bir hizmetçi değil, Isabella'nın kendisiydi. Emilia kendini sımsıkı bir sarılmanın ortasında buldu. "Bu eşikten öyle herkesi almam *cara*," dedi Isabella.

"İyi misin?" diye sordu Emilia.

"Vebanın ortasında olabileceğim kadar." Emilia'nın pelelerinin bağlarını çekiştirip çıkarmasını işaret etti. "Geç, otur."

Ama kadife kalkar kalkmaz Isabella'nın kaşları kalktı. "Ah Emilia," diye iç çekti. "Kaç aylık?"

Emilia düz karnına baktı. "Nereden anladın?"

"Göğüslerinden," dedi Isabella. "Elbisenden taşacaklar neredeyse."

Emilia gözlerinin dolduğunu hissetti. "Nasıl olduğunu bilmiyorum."

Isabella hınzırca gülümsedi. "Bilirsin, bilirsin." Emilia'nın elini tuttu ve onu üst kata, kendi odasına götürdü. Yastıklı banklar ve Emilia'nın hayatında gördüğü en büyük yatak hâlâ içerideydi. Isabella iki büyük kadeh şarap koyup birini Emilia'ya verdi. "Anlat bakalım," dedi.

"Çayı her sabah içtim... Bitki çayını, senin gösterdiğini... İşe yaramadı herhalde."

"Ben doğru saydıysam on yıl işe yaramış," dedi Isabella. "Hunsdon ne dedi?"

"Onunla kalamayacağımı."

"Koca Lord Chamberlain'in piç çocuğunun annesiyle yaşaması yakışık almaz elbette," dedi Isabella.

Emilia yutkundu. "Onun çocuğu olmayabilir," diye itiraf etti.

Isabella'nın yüzüne bir gülümseme yerleşti. "Benim çırağıma bakın hele. Ya kimin?"

"Southampton," dedi Emilia.

“Hayal kurmuşken büyük kuruyorsun, değil mi *cara*,” diye güldü Isabella. “O da mı almıyor seni?”

“Bilmiyor ama bilse bile istese de alamaz. Sen, ben gibi insanlar onlara göre değiliz, biliyorsun.”

Isabella’nın bakışları duvarlardaki güzel resimlere, masaları kaplayan kalın örtülere, yatağın üzerindeki ipek yorgana takıldı. Baron’un iyi bir meblağ bıraktığı belliydi. “Hunsdon sana bakmıyor mu peki?”

“Bakacak,” dedi Emilia dikkatle, “Ama planının detaylarını söylemiyor.”

“Bir plan *olduğuna* şükret. Çoğu adam seni sokağa atar geçerdi. Şu anda sokakta kalmak istemezsin Emilia.”

Emilia ölü arabası işçilerini düşündü. “O yüzden sana geldim zaten. Arkadaş sayılırsınız, değil mi? Belki birlikte yaşlanabiliriz.”

Isabella gözlerini kıstı. “Yirmi üç yaşındasın Emilia. Ben yirmi sekiz yaşındayım. İkimizin de bunamasına daha var.”

“Var ama... Kira verebilirim.”

Emilia bunu söyler söylemez hatasını anladı. Hunsdon’dan para alacağını kesin olarak bilmiyordu ki. William Shakespeare oyununu yayıyordu ama o kapı bile veba yüzünden kapanmıştı... Bundan başka gelir kaynağı olmadığını da itiraf etmeye dili varmıyordu.

“*Cara*, bunun evim olmadığını biliyorsun. İşyeri burası.”

Ah. Ah. Emilia, Isabella’nın yeni bir koruyucusu olduğunu fark etmemişti.

“Burada kalmak konforlu, evet ama ev tapusu masaya yemek, şömineye odun koymuyor. Hâlâ desteğe ihtiyaç duyuyorum.”

“Ben... Özür dilerim.”

“Dileme. Bana iyi davranıyor. Lord yavrusu, bir kontun üçüncü oğlu. Onu güzel bulacak, koca göbeğine değil de omuzlarına ve

bacaklarına yorum yapacak birisini istiyor. Hep iyi bir oyuncu olmuşumdur,” dedi Isabella.

“Ayağına dolaşmam,” diye yalvardı Emilia. “O gelmeden giderim.”

“Ne zaman geleceğini ben bile bilmiyorum, sen tahmin mi edeceksin?” diye sordu Isabella, Emilia’nın karnını göstererek. “Bir adam metresinin evinde ziyaretinin piç bir çocukla sonuçlanabileceğini hatırlamak istemez *cara*.”

Emilia nefesini vererek başını salladı. “Haklısın.”

“Sana yardım etmek için yapmayacağım şey yok, biliyorsun.”
Bundan başka demek istiyordu.

Emilia kadehini kaldırıp içti. Isabella’nın bakışının sıcaklığını hissedebiliyordu. “Her şey yoluna girecek,” dedi Isabella gülümseyerek. “Hunsdon iyi bir adam, değil mi?”

Bu kelimeler nedense Emilia’nın göğsündeki düğümü çözdü. “Öyle,” dedi sessizce. “Bunu hak etmedi.”

Isabella, Emilia’nın elini kavrayıp sıktı. “*Cara*,” dedi, “sen de etmedin.”

Sevgili Fare,

İnançtan tüm varlığımla nefret eden ben, sana inanıyorum.

Herkesin öldüğü yerde kemirgenler hayatta kalır.

(Kişiliğinden değil takma adından bahsediyorum.)

(Umarım bu seni gülümsetmiştir.)

Hizmetkârın,

Kit

Bir gün Emilia sisli bir yağmur altında, bahçe yürüyüşünden dönüp saçını temizlemek ve çizmelerini değiştirmek için

odasına çıktığında kendisine ait her şeyin kaldırıldığını gördü. Saç fırçası, parfümü ve yazı tahtası gitmişti. Meşe masayı kaplayan örtüsü yoktu. Kıyafetleri görünürde değildi. Yatağı bile boşaltılmış, çarşafı ve yatak örtüsü alınmıştı, kuştüyü yatak toplanmış, altındaki yün kaplı döşek ortaya çıkmıştı.

Emilia gözlerini kırptırdı, dalgınlıkla yanlış odaya girdiğini umarak dışarı çıktı. Neredeyse on yıldır hizmetçiliğini yapan Bess ile çarpışmaktan son anda kurtuldu. “Bess, eşyalarım nerede?”

“Topladık hanımım. Lord Efendi emretti. Arabanız hazır.”

Emilia dalgınlıkla Bess’in peşinden aşağı indi. Hizmetçilerin hepsi aşağıdaydı ama gerçek bir hanımefendi için yapacakları şekilde kıdem sırasına göre dizilmemişlerdi. Bazıları (mutfak hizmetçisi, seyis, kiler kâhyası, aşçıbaşı) Emilia’ya kalpten acıyarak baktılar ama veda etmediler, hiçbir şey söylemediler. Emilia, Bess’in arkasından Somerset Evi’nin ön kapısına çıktı, kapı eşiğinde yıldırım çarpmış gibi kalakaldı. “Nereye yollanıyorum?”

Kimse cevap vermedi.

“Hunsdon nerede?” diye sordu, sesindeki biçareliği kendi de duydu.

Söz vermişti.

Kraliçe’nin yüzlerce kez yaptığını gördüğü gibi çenesini kaldırdı ve Somerset Evi’nden kendi kararıyla gidiyormuş gibi çıktı.

“Lord Efendi sizinle gelebileceğimi söyledi,” dedi Bess, Emilia’nın arabada ne kadar kasılarak oturduğunu fark etmemişti.

“Lord Efendi ben giderken burada olacağını söylemişti,” diye mırıldandı.

Somerset Evi’nin seyisinden hoşlanan Bess, Emilia’nın gittiği gün Lord Hunsdon’ın ona bir not yolladığını ama ulağı veba karantinasına alındığı için notun gelmediğini haftalar sonra

seyisten öğrendi. Seyis sonunda mesajı Bess'e verdi, Bess de şimdi Emilia'ya veriyordu.

Hunsdon Emilia'ya başarılar diliyordu. Yüz yüze veda etmeyi o da çok istemişti ama Hampton Sarayı'ndan çıkamıyordu çünkü Kraliçe'nin siniri hâlâ fil yüzünden bozuktur.

Emilia filin kendinden bile büyük bir sorun olduğunu fark etti.

Emilia'yı Somerset Evi'nden taşıyan araba küçük, tanıdık bir kapının önünde durdu. Kuzeni Jeronimo'nun evi tam da hatırladığı gibiydi, geçen on yıla rağmen. Kapı açılıp genç bir adam karşısına çıktığında, Emilia'nın, bunun küçük kuzeni olduğunu anlaması biraz zaman aldı. Emilia'nın Hunsdon'a yollandığı zamanki yaşını geçmişti. "Kuzen Emilia," dedi şaşırmadan, Emilia onu beklediklerini buradan anladı.

Hunsdon bir kez daha ailesiyle bir anlaşma yapmıştı.

Jeronimo'nun eşi Alma Emilia'ya sıkı sıkı sarıldı. Yidiş dilinde "Hepsi geçecek," diye fısıldadı.

Emilia gözyaşlarını tutmak için sıktı kendini. Hunsdon ne kadar para teklif etmişse, Jeronimo ile Alma'nın eve iki boğaz daha almasına yeterli değildi.

Jeronimo'nun sandığını ve Bess'in çantasını kapıdan dikkatle taşımasını izledi. Peşinden yazı tahtası ve odasındaki masaları kaplayan örtüler geldi. Buraya sıkışınca hepsi gülünç durmuştu, bir sokak çocuğuna taç giydirmiş gibi. Araba giderken Bess rahatsız bir ifadeyle Emilia'nın arkasında durdu. "Bu kalıcı olmayacak," diye söz verdi kuzenine Emilia. "Rahatınızı kaçırmadan gidece..."

"*Piccolina*," diye sözünü kesti Jeronimo. "Duymamış olayım. Sen ailemizdensin."

Emilia'yı iki yanağından öptü. Emilia birazcık yumuşadığını hissetti. Yükten başka bir şey olamayacağına inanmaya

başlamıştı. Onu bile isteye görmezden geldiği on yıldan sonra kuzeni kendisini böyle kabul edebiliyorsa o da biraz esneyebilirdi.

Jeronimo özensiz bir hareketle arkasını gösterdi ve Emilia odada başka birisi olduğunu gördü. Adam şöminenin yanında, gölgelerin içinde duruyordu. İnce bir adamdı, Emilia'dan pek uzun değildi. Kızıl saçları ve yanaklarında sakallarının kapatmadığı çiçek hastalığı izleri vardı. Ama gözleri babası ve amcaları gibi kapkaraydı, Emilia ensesinde sıcak bir nefes gibi bir tanıdıklık hissetti. “Merhaba,” dedi adam, kasketini eline alarak. “Seni tekrar görmek güzel.”

“Tekrar mı efendim?” diye sordu Emilia.

Jeronimo adamın omzuna vurdu. “Kuzenimizi unuttun mu?”

Emilia üç dört yaşlarındayken en sevdiği mavi misketi çalan küçük bir çocuk hatırlar gibi oldu. Jeronimo'nun kardeşi Lucretia, Nicholas Lanier ile evlenmişti, bu da oğulları Alphonso'ydu. “Hiç unuttur muyum? Umarım paylaşmayı öğrenmişsinizdir.”

“Göreceğiz,” dedi Alphonso. Gözleri bir anlığına Emilia'nın karnına indi.

Emilia küçükken ve Kontes Bertie ile yaşarken bir gün Latince öğretmeniyle ders yapıyordu ve bütün odanın bir iğne başı kadar küçüldüğünü hissetmişti. Ağzından giren hava içini testere gibi kesmeye başlamıştı, gözünün önünde yıldızlar uçuşmuştu, korkunç bir şey olacağını *biliyordu*. Az sonra öğretmeni masanın üzerine eğilmişti ve uzun saçlarını mum alevi almıştı. Saniyeler içinde bütün kafası, kendine vura vura söndürmeye çalıştığı bir alev topuna dönüşmüştü, yüzü Emilia'nın gözleri önünde şişip erimişti.

Şimdiye kadar bir daha hiç öyle hissetmemişti.

Bir kez daha Jeronimo, Emilia'nın geleceğine karar vermişti.

“Emilia,” dedi Jeronimo, yüzündeki ifadeyi fark etmişti, “bir kocaya ihtiyacın var.”

“Benim *ihtiyacım olan*,” diye hırladı Emilia, “*bir kere olsun* ne istediğimin sorulması.”

“Seçme şansın yokken ne istediğinin pek önemi yok,” diye karşılık verdi Jeronimo.

“Benim yerime aldığın ilk karar yüzünden seçme şansım yok!”

Yüzleri arasında birkaç parmak mesafe vardı, birbirlerine bağıyorlardı. Alma ile Bess duvarın dibine kaçmıştı. Emilia’nın genç kuzeni, ahşap masanın desenini inceliyormuş gibi yapıyordu. Peki Alphonso? O da elindeki kasketini bir dümen gibi çeviriyordu. “Bir evde kiracıyım,” dedi. “Birkaç sokak ötede.” Yutkundu. “Seninle çok ortak noktamız var.”

“Ne gibi?” diye sordu Emilia.

“Mesela... Ailemiz.”

“Şu an ailemizin bir parçası olmak istemiyorum. Başka?”

Alphonso kaşlarını çattı. “İnancımız.”

“Beni buna zorlayacak bir tanrıya inanmakta zorlanıyorum.”

Alphonso’nun yüzü kızardı. “Duyduğum kadarıyla seni tanrı zorlamamış. On yıl rahat rahat Lord’un servetini harcamışsın.”

Emilia tokat yemiş gibi geriledi. Karşısındaki cılız adamdan böyle sert bir cevap beklememişti. “Ne kadar?” diye sordu düz bir sesle.

Alphonso gözlerini kırıştırdı.

“Hunsdon benimle evlenmen için ne kadar para verdi?”

Alphonso Jeronimo’ya baktı, Jeronimo başını öne salladı. “Yedi yüz pound. Bir de saray flütçüleri arasında bir yer.”

Emilia, Somerset Evi’nin hanımı gibi yaşadığı için evde tutulan hesapları da iyi biliyordu. Yedi yüz pound, Lord Chamberlain’in geçen sene birkaç cekete ve üç pelerine verdiği paraydı.

Başını salladı ve kuzeninin evinden çıktı.

Yedi yüz pound. En azından ederini öğrenmişti.

18 Ekim 1592 tarihinde Emilia Bassano, St. Botolph Aldgate'de Alphonso Lanier ile evlendi. Damat sarhoştı. Gelin siyah giymişti ve surat asıyordu.

Emilia rahibin önünde inanmadığı bir tanrıya yeminler ederken kendi kendine bunun bir düzmece olduğunu söyledi. Ancak yasal olarak öyle olmadığını da biliyordu. Bu tören rezaleti bittiği anda Alphonso Lanier'a ait olacaktı, lavtasından ve cep saatinden bir farkı kalmayacaktı. Hunsdon'ın onun için verdiği, dikkatli harcanırsa normal bir insana uzun süre yetecek yedi yüz pound da onun değil, Alphonso'nun olacaktı.

Isabella'nın, bir metres gibi tutulmakla bir eş gibi sahip olunmak arasındaki farkı açıklamasını hatırladı.

Hunsdon'ın suçluluğunu parayla örtme çabalarına rağmen Emilia'nın elinde Somerset Evi'ne geldiği günden daha azı vardı. Özgürlüğünü kaybetmişti.

Şahitleri Jeronimo ile Alma'ydı. Törenden sonra Mark Lane'e döndüklerinde Alphonso'nun kardeşleri ve diğer akrabalarından oluşan Bassano ailesinin bir bölümüyle karşılaştılar. Alphonso, Jeronimo'nun küçük evinden içeri adımını attığı anda eline bir kadeh daha tutuşturan kuzenlerinin arasında buldu kendini.

Alma yanından geçerken Emilia birden durdu. "Gitmek istiyorum," dedi sessizce ve kuzeni kaşlarını çatı.

"Ama gidemezsin," dedi Alma.

Emilia omzunun üzerinden Alphonso'ya baktı, babası flütle oynak bir melodi çalarken dans ediyordu. "Bana eşlik etmesine ihtiyacım yok."

Alma cevap veremedi Dr. Hector Nuñez küçük eve girdi. O da Mark Lane'de yaşıyordu ve buranın Portekiz Yahudisi cemaatinin lideriydi. Onlar da Bassanolar gibi kiliseye gitmeyi

asla aksatmıyordu ama kendi dört duvarları arasında Yahudi ibadetlerini yerine getiriyordu. Onu Londra'da tanıyan herkesin gözünde Dr. Nuñez sadece bir hekimdi ama Mark Lane'in sakinleri için, bir hahama en yakın şeydi.

Dr. Nuñez ceketinin cebinden ipek bir örtü çıkardı ve Emilia'nın dört akrabasına şöminenin önüne geçmelerini işaret etti. Alma elini Emilia'nın omzuna koyup onu ateşe çekti. Alphonso devrilmemek için Emilia'nın koluna girerek yanına geldi. Hahamın seçtiği dört adam ipek örtüyü kaldırıp bir tente yarattı, geleneksel Yahudi düğünleri bu örtünün altında gerçekleştirdi.

Emilia dondu. İnanmadığı sözleri bir Hristiyan kilisesinde söylemek kolaydı ama kendi dininin törenine katılmak başka bir şeydi.

Ama zaten bir maskaralığın içinde değil miydiler?

Damadın geline *kessef*, para ya da değerli bir şey verdiği bir *kiddushin*, bir nişan töreni olmalıydı. Bunun yerine Alphonso, Emilia sorununu çözmek için para almıştı.

Alphonso elini tutup işaretparmağına bir yüzük geçirirken taş kesildi. Çok büyüktü, erkek yüzüğü olduğu belliydi, Emilia kimden ödünç ya da satın alındığını merak etti.

Ke'dat Moshe ve 'Yisrael, dedi Dr. Nuñez.

Musa'nın ve İsrail'in kanunlarıyla.

Haham yedi gelin takdisini okurken Emilia'nın kulakları uğuldadı. Önüne bırakılan şarap kadehinden mekanik hareketlerle bir yudum aldı. Alphonso'nun ayağının altından gelen cam çatırtısını duyana kadar törenin bittiğini anlamadı ve birden sadece izleyici değil, katılımcı olduğunu hissetti. Akrabaları *mazel tov* nidalarıyla Alphonso'nun sırtına vuruyordu.

Şimdi sırada *yichud* için Alphonso ile bir odada yalnız kalmaları ve evliliklerini tamamına erdirmeleri vardı. Bunun yerine Alphonso onu elinden tutup kuzeninin evinden çıkardı

ve akrabalarının sevinç nidalarıyla Mark Lane'deki başka bir eve sürüklledi.

Alphonso kapıyı o kadar sert açtı ki girişte kocaman açılmış gözlerle bekleyen Bess'i yerinden sıçrattı. "Hanımım?" diyerek bir ona yaklaştı Bess ama Alphonso onu itip evin arkasına, yatak odasına gitti. Emilia bir masada duran saç fırçalarını ve köşeye konmuş yazı tahtasını gördü, tam o sırada Alphonso onu yatağa itti. Elleri Emilia'nın çoraplarını indirmeye çalışırken Emilia yatağa oturdu. "Kuzen," dedi.

"Kocam diyeceksin," diye düzeltti Alphonso. Üzerine çıkıp onu saman yatakla arasına sıkıştırdı. Emilia şarap, ter ve öfke kokusu aldı. Alphonso bir eliyle Emilia'nın eteğini kaldırdı ve Emilia gözlerine hücum eden yaşların batışını hissetti.

"Lütfen," diye yalvardı. "Böyle olmasın."

Alphonso doğrulup bacaklarının arasına saplanırken çırpındı. Boğazından bir çığlık yükselirken Alphonso eliyle ağzını ve burnunu kapadı.

Emilia nefes alamıyordu. Kafasını iki yana savurdu ama Alphonso içine girerken onu yatağa daha sert mıhladı. Emilia'nın gözleri karardı ve *böyle öleceğim* diye düşündü.

Alphonso'yu sertçe ısırdı.

Alphonso küfrederek kıpırdandı ve Emilia'nın karnının sert ve yuvarlak sırrına değdi. Hamileliği çok az ilerlemişti ama *oradaydı* işte. Cildinin yumuşak olması gereken bir yeri sertti, eskiden olduğu gibi düz değil kavisliydi. Emilia, Alphonso'nun gözlerinin karnına indiğini gördü ve birden yumuşayıp içinden çıktığını hissetti.

Emilia hareket etmedi. Büzüşüp küçücük kalan penisine baktı.

Alphonso eliyle kendini ovaladı ama kâr etmedi. İşin ironisi elbette Emilia'nın bu durumlar için envaiçeşit numara biliyor

olmasıydı. Isabella'dan öğrenmişti, Hunsdon yaşlandıkça bol bol pratik yapmıştı.

Ama Alphonso'ya o tatmini yaşatmayacaktı.

Alphonso tekrar yatağa çöktü ve Emilia'ya öyle sert bir tokat attı ki kan tadı aldı. “*Puttana,*” diye hırladı. *Orospu.*

Emilia yan döndü, yüzünü kapadı, hafif dokunuşlarla çenesini yokladı. Kapının çarptığını ve bir anahtarın döndüğünü duydu.

Emilia yavaşça doğruldu. Eteğini düzeltti ve bacaklarını yataktan aşağı sarkıttı. Titreyerek ayağa kalktı ve yeni odasında dolaştı. Ne halı vardı ne resim. Bütün mobilyalar sağlam ve işlevseldi. Yatağın gölgeliğinde perde yoktu. Zengin doğan birinin değil, hayatta kalmak için çalışması gereken birinin odasıydı.

Sandığı yatağın ucuna konmuştu. Emilia sandığı açtı, ellerini kadife ve sırmalı kumaşların arasına daldırdı. Geceliklerini ve kıyafetlerini, kurdeleyle bağlı mektupları, eski hayatının izlerini kenara itti ve parmakları tahta bir kutuyu kavradı.

İçinde Murano camından kolyesi, Hunsdon'ın verdiği iki altın tarak ve Southampton'ın minyatürü vardı. Somerset Evi'nden ayrılacağını bildiği ama zamanından emin olmadığı sırada minyatürü yataktan alıp buraya saklamıştı. Nereye giderse yanında gelecekti böylece.

Hıçkırığını bastırarak minyatürü dudaklarına götürdü. Küçük bir çakıyla yatağın dikişlerini kesti ve resmi tam başını koyacağı yere ilişti.

Tekrar eşyalarının yanına diz çöktü, sandığı karıştırıp en değerli varlığını çıkardı: *Favershamlı Arden*'in basılı nüshası. Alphonso onu kilitleyebilirdi, dövebilirdi, boğabilirdi, hatta öldürebilirdi ama asla yapamayacağı bir şey vardı.

Onu asla susturamazdı.

Sevgili Kit,

Evlendim.

Sana kocamın güzel özelliklerini anlatırdım ama yalan söylemeyi hiç sevmem.

Sevgiler,

E.

Yılın sonlarına doğru ölü sayısı müthiş bir artış gösterdi. Emilia tek hizmetçili bir evde yaşamaya alıştı, yani işlerin bir kısmını da onun yapması gerekiyordu. Yemek yapmayı hiç öğrenmediği için o işi Bess'e bırakıyordu. Kendisi yerleri süpürüyor ve Alphonso'nun kıyafetlerini yıkıyor, lekeleri çıkarmaya çalışıyordu. İçindeki bebek büyüyordu, nefesinin ve enerjisinin o kadar çoğunu alıyordu ki Emilia bazen bebeğin kaburgalarını kırıp kaçtığı kâbuslar görüyordu.

Halinden memnundu çünkü karnı irileştikçe Alphonso ona daha az ilgi duyuyordu.

Alphonso normal insanların nefes aldığı gibi içki içiyordu. Saraya bir gidişinde Kraliçe gelmeden saniyeler önce kustuğu için saray müzisyenliğinden atılmıştı. Sonuç olarak yeni ve daha iyi gelirli bir iş arayışına düşmüştü, bütün parasını yok eden yatırımlar yapmıştı, batan yük gemilerinden pay satın almıştı ve birkaç ayda Emilia'nın parasından üç yüz poundu eritmeyi başarmıştı.

Emilia önce altın taraklarını, sora da Murano kolyesini satmıştı. Paraya ihtiyacı vardı, Alphonso'dan saklayacağı, kendine ait bir zulası olmalıydı. William Shakespeare'e ulaşabilmek için Kit'ten tekrar tekrar Lord Strange'in Adamları'nın nerede olduğunu öğrenmesini istemişti ama adam âdeta havaya karışmıştı.

Böylece Emilia talihsizliğinden istifade etmeye karar verdi. Doğum kontrol otları aldığı eczacıya gitti. Hastalığı önlediğine

inanılan bitkiler aldı ve veba önleyici çaylar yaptı. Bess ile ezdikleri otlardan torbalar ördüler; kandil çiçeği, solucanotu ve koyungözü. Emilia, Mark Lane ile Spitalfields arasındaki yolu yürüyor, şifalı ürünlerini satıyordu.

Tedavilerinin işe yarayıp yaramadığını bilmiyordu. Sadece yaramıyorlarsa ölümlerin iade talep edemeyeceğini biliyordu.

Bir kadın buruşuk bir yüzle, soğuktan elleri titreyerek yaklaştı. “Bir çocuğu sağlıklı tutacak bir şey var mı?”

Emilia başıyla onayladı, bebeğinin tekmesini hissetti, sanki yalanı için onu cezalandırıyordu. “Var ama dört peni.”

Kadın dört peni saydı ve Emilia normalden biraz daha büyük bir sedef, funda, mürver ve adaçayı paketi verdi. “Bunları şaraba at, üzerine zencefil ve bulabildiğin en koyu pekmezi kat. Çocuğa bir gün doğumunda bir gün batımında içir.”

“Teşekkür ederim,” dedi kadın. “Tanrı seni korusun.”

Emilia ayaklarını yere vurup parmaklarına hohladı. Soğuk çökmeye başlıyordu. Üstüne üstüne yükselen binaların arasından yürüdü, kaygan kaldırım taşlarında kaymamak için yamuk duvarlardan destek aldı.

Mark Lane’e ve Alphonso’nun evine vardığında dişleri takırdıyordu. Otlarını satmaya giderken sarındığı şalı çözdü ve gözleri kocaman açılmış, endişeli Bess’in yanına gitti. “Hanımım,” dedi Bess, “sizi görmeye biri geldi.”

Bess’in omzunun üzerinden tanımadığı, şık giyimli bir adam gördü Emilia. “Bayan Bassano?”

“Lanier,” diye düzeltti Emilia. “Bana üstünlüğünüz var efendim, ben kiminle konuştuğumu bilmiyorum.”

“Affedersiniz Hanımefendi. Ben Edmund Graves, avukat.”

Bir anlığına kalbi duracak sandı. *Sonunda yaptı*, diye düşündü. *Alphonso sonunda içkiden öldü, avukat dul kaldığımı söyleyecek.*

Adam ayağa kalktı. “Bayan Isabella Lucchino’nun vekiliydim.” Emilia tek bir kelimeye takıldı. *Vekiliydim*. Geçmiş zaman. “Üzülerek söylüyorum ki Bayan Lucchino vebadan öldü,” dedi Graves.

Emilia dizlerinin boşaldığını hissetti. Düğününden sonra Isabella’yı ziyaret ettiğinde Emilia kollarında ağlamıştı, Alphonso eve karnını görmezden gelecek ama erekte de olabilecek kadar sarhoş geldiğinde olanları itiraf etmişti. Birine anlatmak iyi gelmişti. Isabella, Emilia’nın tavsiye ya da yardım istemediğini, sadece çektiği acıyı paylaşacak birini aradığını biliyordu. Şimdi Emilia, Isabella’nın içten gülüşünü ve parfümünü, misk ve gül kokusunu, kendisine ne kadar sıkı sarıldığını düşünüyordu. Dünya ona bir darbe daha indirirken dik durmayı Isabella’dan öğrendiğini hatırlıyordu.

Avukat küçük, siyah bir kese uzattı. “Bayan Lucchino bunu size bıraktı,” dedi. “Tekrar başınız sağ olsun.”

Emilia, Bess’in kapıyı açtığını ve avukatın çıktığını duydu.

Isabella, Emilia’ya Baron’un evinden taşındığı gün gördüğü yakut madalyonlu incileri bırakmıştı. Isabella’nın cildi tarafından ısınmayınca soğuk ve sert kalmışlardı.

Emilia incileri odasına götürdü, aynaya eğilip yansımasına baktı. Saçını bir omzundan arkaya atıp incileri boğazına sardı. Gerdanına izi çıkana kadar bastırdı.

Sonra kilidini açtı ve incileri kesesine geri koydu. Yarın bir kuyumcuya götürüp kaç para edeceğini soracaktı. Isabella anlardı. Hatta muhtemelen incileri ona bırakmasının sebebi buydu.

Odasından çıktığında Emilia’nın göğsü yumuşacık ve pürüzsüzdü, sanki inciler hiç değmemiş gibi.

Sevgili Kit,

Kadından çok küre oldum. Beni görsen gülmekten iki büklüm olurdun, ben ise ne eğilebiliyorum ne bu durumu komik buluyorum. Melankolik bir ruh halindeyim ve bu nerede olduğumdan mı, kiminle olduğumdan mı, kiminle olmadığumdan mı bilemiyorum.

Keşke bu canı biraz daha içimde tutabilsem. Dünya savaştacak silahı olmayanlara iyi davranmıyor.

Doğrusu neden bu kadar üzgün olduğumu bilmiyorum. Beni yoruyor.

Shakespeare'den haber var mı? Böyle bir habere sevinebilirim.

Sevgiler,

E.

Bebeğinin doğacağı tarihten altı hafta önce Emilia'nın kendini eve kapatması gerekiyordu. Az bir para kazanmasına rağmen otlarını satmaya da çıkamayacaktı artık. Alphonso eve teşrif ettiğinde odasının temiz, kıyafetlerinin söküksüz, sofrasının kurulu kalmasını sağlamak için Bess ile çalışmaya devam edecekti elbette. Çocuğu etkileyebilecek kötü havayı dışarıda tutmak için pencereler sımsıkı kapatılacaktı, ışığın fazlası gözlerine zarar verebileceği için her yere örtüler asılacaktı. Ev bir rahim kadar karanlık ve sessiz olacaktı.

Emilia erkeklerin yüklü kadınlardan neden bu kadar korktuğunu merak etti. Sokakta onları görünce yönlerini değiştiriyorlardı. Bir sürü kadın doğum sırasında öldüğü ve bunu hatırlamak istemedikleri için miydi? Sebebi her neyse, bir kadını haftalarca karanlıkta oturtup kendi ahlakını düşünmeye terk etmek çok acımasızcaydı.

Kapanmasından önceki hafta Emilia yapması gereken işlerin bir listesini çıkardı. Bacaklarına yün çoraplar geçirdi ve Bess'in başını örtmesine izin verdi. Artık ayakkabılarını bağlamaya

eğilemiyordu, bunu da Bess hallediyordu. “Ben de sizinle gelebilirim hanımım,” diye önerdi Bess ama Emilia istemedi. Bu tek başına yapması gereken bir şeydi.

İlk durağı Mark Lane’in kuzey ucundaki All Hallows Staining Kilisesi’ydi. Sıralardan birine oturup vaazı dinledi, kalkıp komünyon ekmeğinden yiyeceği anı bekledi. Hristiyanların tanrısına elbette inanmıyordu ama savaşa giden her asker gibi, tüm inancını tek bir yöne vermiyordu. Ancak en önemlisi, ekmeği yediğini cemaatten başkaları da görmeliydi çünkü kadınların büyüye karşı en savunmasız oldukları zamanın doğum olduğuna inanılırdı. Emilia kendine de çocuğuna da pagan denmesine müsaade etmeyecekti.

Sert hamur dilinde çözünürken kumaşçıların tezgâh açtığı Londra Köprüsü’ne gitti. Bacaklarını yalayan ve kirpiklerini donduran rüzgârda bir saat yürüdü ama vebadan ötürü dükkânlarını kapatan evine yakın kumaşçılar gibi, ipek ve kadife çarşaf satıcıları da gitmişti.

Bütün dükkânların kepenkleri inikti. Emilia bir, iki, üç dükkânın kapısını yumrukladı ama açan olmadı. Gözlerinin dolduğunu hissetti. Kumaşçılar da Hunsdon ve soylular gibi kırsala kaçmış olabilirdi.

Hunsdon’ı pek düşünmüyordu. Kendine düşünme izni vermiyordu çünkü düşünecekti de ne olacaktı sanki? O Emilia ile iletişime geçmemişti, Emilia da böyle bir şey beklememişti zaten. Parasını vermişti, en azından verdiğini düşünüyordu. Yine de çocuğu düşünüp düşünmediğini merak ediyordu. Muhtemelen kendi çocuğu sanıyordu.

Emilia yanaklarında donan yaşları sildi ve beşinci kapıya gitti. Bu sefer kapı ardına kadar açıldı. Porsuk gibi uzun burnuna ince bir gözlük kondurmuş bir adam “Kapalıyız,” dedi.

“Lütfen, param var.”

“İstemez,” deyip kapıyı kapanmaya davrandı adam, “başka zaman gel.”

“Başka zaman gelemem!” dedi Emilia çatlayan sesiyle.

“John,” dedi içeriden yumuşak bir ses. “Dur bakayım.” Adam geri çekildi ve kucağında küçük bir çocuğu taşıyan bir kadın geldi. Emilia’nın şişmiş karnına baktı ve kumaşçının koluna vurdu. “Bu müşteriyle ben ilgileneceğim.”

Kocası homurdanarak içeri girdi.

“Çok teşekkürler,” dedi Emilia. “Şey alacaktım...” Kelimeler boğazına takıldı. “Kefen.”

Doğumda ölmesi ihtimaline karşı kendi kefenini alan ilk kadın değildi.

Kadın başıyla onayladı, aralarında sessiz bir sohbet yaşandı. “Burada bekle,” dedi kadın.

Emilia parmakları uyuşmasın diye ayaklarını yere vurdu. Kadın geri geldiğinde elinde çocuğu değil, sicimle bağlı bir kumaş parçası vardı. “İki şilin,” dedi.

Emilia parmakları titreyerek penilerini saymaya başladı. On iki... On beş... On dokuz. Kesesini çevirip salladı ama iki şilin çıkmıyordu. Kumaşçının karısıyla göz göze geldiğinde yüzünü ateş bastı.

“Pardon Hanımefendi,” dedi kadın sakince. “İndirimimiz vardı.” Emilia’nın elinden on iki peni alıp geri kalanını hafifçe itti. “Tanrı yardımcın olsun,” diye ekleyip Emilia’ya paketi verdi ve kapıyı kapadı.

Lord Hazretleri Kont Southampton’a,

Mütevazı vazifem olduğu üzere, Yüce Tanrı’dan size sağlık ve refah bahşetmesini dilemeye devam ediyorum.

Ancak sık sık canım sıkılıyor. Geceleri uykumdan sizi görerek uyanıyorum; cildiniz solgun, göğsünüz dingin, bir mezarda ebedi uykunuza yatıyorsunuz. Umarım bu veba hanenize uğramaz ve Tanrı sizi gözetir.

Ben de bu dünyada uzun süre kalmayacağımdan korkuyorum.

Beni diğer tarafta bekle aşkım. Orada denk olacağız.

Mark Lane'deki evimden, daima senin,

E.

Emilia soylu kadınların eve kapandıklarında doğmamış çocuklarına sevgi mektupları yazdıklarını ve tavsiyeler verdiklerini biliyordu. Böylece, gayet olası olduğu gibi, anne doğumdan sağ çıkamazsa çocuğa onun sözlerinden bir şey kalmış oluyordu. Tanrı izin verir de kadın hayatta kalırsa mektup kötü şans getirmemesi için ateşe atılıyordu.

Emilia bebeğine yazacağı bir notta neler söyleyeceğini düşünerek günler geçirdi. Kızı olacağından emindi ve yıllar içinde edindiği bilgeliği onunla paylaşması çok önemliydi.

Seni görecektik kadar yaşamayabilirim, diye başladı. Hakkımda bilmeni istediklerimi yazıyorum.

Ama burada takılıp kalıyordu. Çocuğunun Emilia'nın kendi annesi tarafından terk edildiğini, bunun kanlarına girmiş bir şey olduğunu bilmesini istiyor muydu? Şiirin ve nazmın onu götürebileceği dünyaları anlatacak mıydı? Babası iki adamdan hangisi olursa olsun Emilia'nın onu sevdiğini bilmeli miydi bebek? Alphonso'nun onu fark etmemesi için gölgelerden sessizce ilerlemesini yazmalı mıydı?

Emilia en çok söylemek istediği şeyi söyleyemiyordu, mektubu o gittikten sonra bulunursa çok fena olurdu.

Canımın içi, ben eseri yayınlanmış bir yazarım.

Sözlerim sahnede erkekler tarafından okundu ve hiçbiri anlamadı.

Bedenim kibar, narin bir adama emanet edildi. Sadakatim bir canavara satıldı.

Kendim için aldığım tek karar, beni bir süreliğine sevmiş bir adamı sevmekti.

Açıkçası ilkin seni istemedim. Şimdi sensiz bir dünya hayal edemiyorum.

Erkeklerin dünyasında kadın olmanın ne anlama geldiğini öğrenmen gerekecek, bu labirentte elinden tutamazsam bana şu sözü ver: Benim gittiğim anda geldiğin için kendini suçlamayacaksın. Varlığın bana mal olmadı.

Sen kalbimden yazdığım şiirsin, hatırdan çıkmayan dizeler gibi senin de benden uzun yaşaman gerek.

Mektubuna defalarca başlayıp durdu.

Bilgeliğini paylaşamayacaksa çocuğunun başka neler bilmesini istiyordu?

Dişi doğduğu için değersiz değildi.

Kızının cinsiyeti yüzünden köşeye kısıtılmış gibi hisseceği bir gün gelecekti, Emilia o günden başlamaya karar verdi. Bitkinlikten, öfkeden, hatta dünyada her günü savaşarak geçmişken ölümüyle yüz yüze gelmenin verdiği rahatlıktan.

Şansım dönünce, kem göz bakınca,

Ben oturur ağlarım halime.

Sağır göğey beyhude yakarır,

Söverim şu yaşadığım ömre.

Ah, bahtı açık biri olsaydım,

Daha güzel, nüfuzlu dostlarla.

Şu adamın becerisi, şunun

Yetenekleri benim olsaydı.

*Yine de en sevdiğim şey bile,
Mutluluk vermiyor artık bana.*

Emilia yazdığını okudu.

Belki çok fazla şey istiyordu.

Belki memnuniyetsizliği göreceli bir şeydi ve içindeki boşluğa doldurmaya yetecekti bu bebek. Belki Emilia'nın dünyaya değil, sadece çocuğuna hikâyeler anlatmaya ihtiyacı vardı.

*İkimize de sağlık ihsan eyle Tanrım, diye dua etti sessizce,
bir daha sahip olamayacağım şeyler istemeyeceğim.*

Kalemini aldı ve doğmamış çocuğuna yazmaya devam etti.

Böyle düşününce, hatta kendimden

İğrenince seni düşünürüm.

Kanatlanıp incili kapıda,

Şakıyan bir kuş gibi hissederim.

Sevginin düşü öyle hoş ki,

Krallıklar kalsın, o düş benim olsun.

Tam Emilia sonesini bitirdiği esnada odasının kapısından bir gıcırtı geldi. Bess başını içeri uzattı, elinde mumla mühürlenmiş bir mesaj vardı. “Hanımım, bir adam bunu getirdi, acil olduğunu ve hemen cevap vermeniz gerektiğini söyledi.”

Emilia kâğıdı alıp mührü kırdı. Southampton’ın el yazısını görelî ya da bir buluşma teklifi alalı sene oluyordu.

Alphonso’nun nerede olduğu belli değildi. Gecenin bir saati zilzurna dönecekti ve Emilia’yı bulamazsa hoyratlığının bedelini ödetirdi.

Emilia hizmetçisine baktı ve “Evet de,” dedi.

Emilia eskiden Southampton ile buluşurken ona Bess eşlik etmezdi, bu yüzden önce hizmetçisinin ağzını sımsıkı kapatması gerekiyordu. Bess'e durumu anlatmak için yanına yeni oturmuştu ki kadın Emilia'nın ellerini tuttu. "Hanımım, evlendiğinizden beri kesiklerinizi ben yıkadım, morluklarınıza ben merhem sürdüm. Ben ortada yokken çıkıp giderseniz nerede olduğunuzu kimseye söyleyemem."

Emilia Bess'in boynuna sıkı sıkı sarıldı. "Teşekkür ederim Bess," dedi ve az sonra, Bess ekmeği ateşten almaya gittiğinde, en kalın pelerinini sırtına aldı ve evden sessizce çıktı.

Elinde kalan birkaç peniyle bir araba çevirip Water Lane ile Blackfriar merdivenlerinin köşesine gitmesini söyledi, oradan vapurla Paris Bahçesi'ne geçebilirdi. Southampton'la son buluşukları zamanın aksine bahçe boştu.

Emilia onu köprüde, su değirmeninin yanında gördü ve adımlarını hızlandırdı, yüklü olduğu için yavaş hareket edebiliyordu. Southampton onu sezmiş gibi Emilia'nın eli ona değmeden arkasına döndü.

"Aşkım," diye fısıldadı ve elleri saçlarına daldı, dudaklarını kendine çekti, Emilia da onu bir iksir gibi içti.

Southampton'a doyamıyordu; biberiye ve yanık ahşap kokusu, ellerinin ve gözlerinin sıcaklığı, tam olması gereken yerde olduğu hissi. Emilia ona sokulup Southampton'ın kollarının kendini sarmasına izin verdi. Aralarında kalan şeyi o zaman hatırladı.

Southampton geri çekildi ve Emilia'nın pelerinini açtı. Şişmiş karnı, kıyafetlerini yuvarlayarak dışarı itiyordu.

Southampton gözlerine baktı. "Benim mi?"

Emilia başını iki yana salladı. "Bilmiyorum."

Uzun bir süre boyunca birbirlerine baktılar. Kar başlamıştı, Southampton'ın saçlarına düşen taneler ona büyümlü bir hava veriyordu ve Emilia umutsuzca bunun doğru olmasını diliyordu.

Keşke bir asa sallayıp, bir büyü yapıp onları hiç bulunamayacakları bir yere götürebilseydi.

Southampton nazıkçe elini karnına koydu. “Umarım benimdir.”

Emilia tüm gücünü kullanarak bir adım geri gitti. “Senin olacak da ne olacak Henry? Bu masal dünyasında nerede yaşayacağız?”

Southampton ellerini tuttu, çamaşır yıkayıp dikiş dikmekten avuçlarında çıkmış nasırları okşadı. “Bir yer yaratırız,” diye söz verdi. “Sana bir ev alırım ve...”

“Ben evliyim,” deyiverdi Emilia ve sözleri aralarına bıçak gibi indi.

Southampton’ın afallaması neredeyse Emilia’yı dizleri üzerine çöktürüyordu. “Nasıl... Buna nasıl müsaade edersin?”

“Bu derdimi kime anlatabilirim?”

Southampton gözlerini kaçırdı. “Şehri terk etmeden sana ulaşmaya çalıştım ama ulaşımaya hasta olduğumu söylemişler. İkinci gittiğinde ise artık Somerset Evi’nde yaşamadığını.”

“Hayır,” diye fısıldadı Emilia.

“Endişeden deliye döndüm Emilia. Sanki yer yarılmıştı da içine girmiştin. Korkudan...” Sesi kısılıp durakladı. “Veba seni aldı sandım. Sonra Mark Lane’den yazdın. Neden daha önce haber yollamadın?” diye sordu tereddütle.

“Yazacaktım da ne olacaktı?” diye karşı çıktı Emilia. “Olan olmuştu artık.”

Southampton yutkunarak başını öne salladı. “Onu seviyor musun?”

Emilia gülerdi ama ağlamaya çok yakındı. Southampton’ın yanağını avucuna aldı. “Kimseyi senin kadar sevmeyeceğim.”

Southampton öne eğildi ve onu nazikçe öptü. “Böyle söyleme,” diye mırıldandı. “Oğlun da senin ilgin için babası kadar bencil olacak.”

“Kızım,” diye itiraz etti Emilia, Southampton’ın yüzüne dayadığı dudaklarına bir gülümseme yayılırken.

Gözlerini kapadı ve kendini buraya söylemeye geldiği şeyi söylemeye zorladı. Evet, Southampton’ın sağ salim olduğunu görmesi gerekiyordu, yoksa en kötü ihtimalleri düşünmekten hasta olacaktı ama aynı zamanda ikisine de bir veda fırsatı vermek istiyordu.

“Henry,” diye başladı.” Böyle devam ede...”

Southampton parmağını Emilia’nın dudaklarına koydu. “Ederiz. Ederiz.” Birbirlerine geçmiş ellerini Emilia’nın karnına bastırdı. “Aşkın katlandığı şeylere bak, bir mucize değil mi?”

Emilia bebeğin içinde kıvıldandığını hissetti, yavaşça yuvarlanmıştı. Sanki o da Southampton’a daha yakın olmak istiyordu. Ve Emilia, Southampton’dan büyü yapmasını istemesine gerek olmadığını fark etti.

Büyüyü çoktan yapmışlardı.

Emilia suyu geldiğinde, Bess’e, ebeyi getirmeye giderken Jeronimo’nun evine de uğramasını söyledi. Alma hemen yanına gelmeliydi, Emilia yalnız kalmak istemiyordu.

Birkaç saate ölebileceğini düşününce oldukça sakin sayılırdı. Acı, omurgasından bir ok gibi indi ve karnını sardı, onu dizleri üzerine düşürdü. Yatak odasına varması üç deneme aldı, yatağına ilerlerken Alma geldi. “Buradayım canım,” dedi ve bir kasılma gelirken Emilia’nın kolunu tuttu. “Gel seni yatıralım.”

“Olmaz,” dedi Emilia nefes nefese. “Paket... Paket var...”

“Seni yatırayım da alırım ben,” dedi Alma.

Emilia başını salladı. “Çarşaflar... Değiştir.”

Alma tereddüt etti, sonra masadaki paketi aldı. Sicimi koparıp temiz çarşafı açtı, Emilia da o sırada duvardan aşağı kayıyordu.

Kadınlar bunu nasıl yapıyordu?

Nasıl ölmeden yapıyorlardı?

Alma çarşafı yatağa serdi ve Emilia'nın kalkmasına yardım etti. "Beni sar," dedi Emilia keskin bir nefes alarak.

"Bugün kimse ölmeyecek." Alma Emilia'nın gömleğini çıkardı, sadece iç eteğiyle kaldı. Emilia'ya bir parça yeşim taşı verdi. "Al. Oğlanları doğururken bana şans ve sağlık getirdi."

Emilia başını sallayıp tılsımı sıktı. Doğum yapan kadınlara verilen türlü türlü şans tılsımı vardı. Teneke parçaları, peynir, tereyağı... Sakinleşmeleri içindi.

Bess ebe ile döndüğünde Emilia terden sıırıslıklam olmuştu ve yeni çarşafın üzerinde kıvranıyordu. Kadın kısa ve tıknazdı, tek kaşlıydı, çenesinin altında kıllı bir et beni vardı. Emilia'ya yorgun gözlerle baktı, apaçık cadıya benziyordu ama Londra'daki tüm ebeler gibi göbek bağı, plasenta gibi büyü yapımında kullanılabilecek şeyleri çalmamaya yemin etmişti. "Tamam güzelim," dedi ebe. "Gel bir bakalım." Emilia'nın dizlerini büktü ve bacaklarının arasına girdi, kendi kendine mırıldandı: "Ne zaman başladı?"

Alma, Emilia yerine cevap verdi: "Öğlen vakti."

"Yüce Tanrım," dedi ebe. "Bayan Lanier'ı gözet ve rahmine dokun. Doğumunu kolay eyle, bebeğinin canını koru. Azize Margaret, onun için dua et. Amin."

"Amin," dedi Emilia. Alma ile göz göze geldiler.

Zaman geçerken acı da Emilia'nın bedenine bir mürekkep lekesi gibi yayılıyordu. Bess hasta şerbeti getirdi, acıyı dindiren yumurtalı ve alkollü bir karışımdı bu. Güneş doğarken Emilia dizleri boşalmadan ayakta duramıyordu ve onu paramparça eden acı nöbetleri arasında bir ayılıyor, bir bayılıyordu. İçindeki ateş

halkası onu tekrar uyandırdığında Alma ile ebenin fısıldaştığını duydu: “Doğal olmayan bir yöntem var,” dedi ebe. Emilia’nın bilincinin ancak bir parçası yerine gelmişti ama güçlü kolların onu koltuk altlarından tutup aşağı yukarı salladığını hissetti, sanki bebeği içinden sallaya sallaya çıkaracaklardı.

Hayır, diye düşündü. Dur.

Yaban kekiği kokusu aldı ve ebenin kendi kollarına, ellerine kekik yağı sürdüğünü gördü. Neler olup bittiğini anlamaya çalışırken kadın elini Emilia’nın bacakları arasına daldırdı.

Emilia kendi çılglığını bile tanıyamadı. Daha önce hiç böyle bir ses çıkarmamıştı. İkiye ayrılıyordu. Eli çırpınarak Alma’yı aradı.

Baskı değişti, birden kasıklarının arasını alev aldı. “Devam edin hanımım,” dedi ebe ve Emilia’nın öne eğilmesine yardım etti. Emilia sıcak bir sıvının boşandığını hissetti, sonra bebeği vücudundan çıkarken ancak etten gelebilecek bir ses duydu. Az sonra güçlü bir çığlık duyuldu.

Emilia tavana bakarak kendini geri attı. Gözlerinden bulutlar geçiyordu.

Alma oturmasına yardım etti, ebe de kundağa sardığı küçük paketini Emilia’nın kollarına verdi. “Aslan gibi bir oğlunuz oldu Bayan Lanier.”

Oğlan.

Oğlan?

“Ah Emilia,” dedi Alma, battaniyeyi bebeğin yüzünden çekerek. “Çok güzel.”

Emilia aşağı baktı. Bebeğinin saçları ıslaktı ama kırmızıydı.”

Peki.

Bir bebeğin iki babası olamayacağını biliyordu ama belki onun bebeği bir istisna olabilirdi. Hunsdon'ın şefkatini, Southampton'ın cesaretini almasını diledi. Adını *ikisiyle* de paylaşacaktı.

“Henry,” diye fısıldadı ve bebek gözlerini açıp doğruca ona baktı.

Gümüş gözlüydü, Emilia gibi.

Emilia oğluna *onun* özelliklerinden de geçeceğini unutmuştu. Bir parmağıyla yumuşak ay yüzüne dokundu. Ona dayanıklılığını verebildiğini umdu, bebeği de onun gibi önüne çıkan her engeli aşabilmeliydi.

Evin kapısı gecenin bir vakti savrularak açıldığında Emilia yerinden sıçradı. Hareketleri kollarında salınırken uyuyakalan Henry'yi uyandırdı, Emilia oğluna sıkı sıkı sarıldı. Bess'in sesi ile Alphonso'nun onu bastıran, sarhoş sesini duydu. Bir çarpma, bir ciyaklama, ağır ayak sesleri.

Yatak odasının kapısı açıldı ve Alphonso gördüklerine inanmıyormuş gibi gözlerini ovuşturarak kapı eşiğinden Emilia'ya baktı. Bess koşa koşa gelip Alphonso'nun yanından süzülerek içeri girdi. Kısacık boyuna, çelimsizliğine rağmen Emilia'yı koruma konusunda hep pek atılgandı. “Efendi Lanier,” dedi gergince, “Hanımınız muhteşem bir oğul doğurdu!”

Emilia, Bess'e Somerset Evi'nden neden atıldığını hiç açıkça söylememişti. Artık bildiğini varsayıyordu, o da ayları sayabilirdi sonuçta ama babanın kim olduğu gerçeği asla dile getirilmedi, Alphonso'nun evlenmeyi kabul ettiğinde bebeği de kendi kanından saymayı kabul ettiğini düşünmüşlerdi.

Ancak insan içinde ona oğlum dese de yalnız kaldıklarında bebeğe nasıl davranacağını bilemezlerdi.

Emilia Alphonso'nun gözlerinin yaşardığını gördü ve bir kalp atışı boyu *Belki bu sayede değişiriz. Belki o bu sayede değişir,* diye düşündü.

“Alphonso...” dedi yumuşak sesiyle. “Onu... Görmek ister misin?”

Alphonso yavaş yavaş yatağa yaklaşıp bebeğe baktı. Küçük yumruğuna dokunacakmış gibi bir parmağını uzattı, sonra kendine güvenemeyip geri çekti.

Bebek ağlamaya başladı. Emilia onu göğsüne yaslayarak teselli etmeye çalıştı ama bebek süt istemiyordu. Battaniyesi ıslanmıştı.

Bess yatağa doğru fırladı. “Ben kundağını değiştireyim,” dedi ve çocuğu aldı. “Sonra yemek ister hanımım.” Aceleyle odadan çıkıp Alphonso'yu Emilia'nın başucunda yalnız bıraktı.

Alphonso sözlerini ağzında dolandırır gibi konuşuyordu: “İyi misin?”

“İyiyim,” dedi Emilia. “Ama tekrar yaşamak isteyeceğim bir şey değildi.” Daha Alphonso'nun kara gözleri parlamadan hatasını anladı.

Yan odada Bess'in temizlediği bebeğin çıgıllıkları yükseldi
“Piçin adını ne koydun?” diye sordu Alphonso.

Belki küfrettiği, belki nefesindeki alkol kokusu yüzündendi. Belki Alphonso'ya bebeğinin kundağı kadar sıkı bağlarla bağlı olmasına öfkesindendi. Emilia doğruca gözlerine baktı ve “Henry,” dedi.

Sonra olacakları tahmin etmeliydi. İlki başına indi ve onu yan devirdi. İkincisi kastığı çenesine isabet etti. Tortop olarak Alphonso'nun darbelerinden kaçtı ama bu, burnundan gelen kemik sesine ve genzine akan kana engel olamadı.

Ondan sonra hiçbir şey hissetmedi.

Sevgili Kit.

Sana ihtiyacım var. Lütfen eve dön.

Hanlar hâlâ kapalı olduğu için Kit Emilia'ya haber yolladığında Şahin Hanı'nda buluşamadılar. Kit, Norton Folgate'deki adresini yolladı.

Kit'in ev sahibesi kapıda kucağında bebeğiyle bir kadın gördüğüne şaşırdıysa da renk vermedi. Emilia başına pelerin örtmüştü, yüzü gölgeler içindeydi. Küçük Henry'yi kollarında hoplatıyordu ama Henry çok usluysa, dikkat çekmenin felakete davetiye çıkaracağını biliyormuş gibi sessizdi.

Az sonra Kit kapıya geldi ve Emilia'nın boğazını yaşlar tıkadı. "Fare!" diye bağırdı ve ona sarıldı Kit, aralarında sıkışıp kalan insan paketine sinir oldu. "Nedir bu ihtiyaç muhabbeti? Sütanne bulmaya yardım arıyorsan haberin olsun ki ben kadın göğsünden olabildiğince uzak..."

Emilia pelerinini açıp yüzünü ortaya çıkarırken Kit'in sesi birden kesildi. Burnunun kırığı iyileşmişti ama gözleri hâlâ iki mor derinlikten bakıyordu, çenesi hassastı ve alnında yeni yeni kapanan bir yarık vardı. Kit'in yüzü tek kişilik, duygusal bir performanstı: şok, acıma, öfke... Onu omuzlarından tuttuğunda Emilia acıyla inledi, en kötü morluklarından biri omzundaydı, Kit geri geri yürürken Emilia adamın yumruğunu duvardan geçireceğini sandı.

"Öldüreceğim onu," dedi Kit dümdüz bir sesle.

Emilia biraz gülümsedi. "Belki bunu sokakta konuşmasak daha iyi olur."

Kit kapının açık olduğunu sanki yeni fark ediyordu. Emilia'yı nazıkçe içeri aldı, önünden üst kata davet etti. Emilia Kit'in orada Thomas Kyd ile yaşadığını biliyordu, şehri terk ettiğinde odasını tuttuğunu düşünmemişti. Kit'in hâlâ ev arkadaşı varsa da

evde değildi. Küçük oda şaşırtıcı derecede temiz ve düzenliydi, Kit'in abartılı kişiliğinden hiçbir iz taşıymıyordu. Emilia, Kit'in Taç makamı için yaptığı gizli işleri ve göze batmayan odasının bu yüzden olabileceğini düşündü.

Şömine yanıyordu, odalar sıcaktı. Emilia pelerinini açmaya çalıştı ama tek eliyle beceremedi. Bebeği Kit'e doğru kaldırdı, Kit Henry'yi barut kaplıymış gibi tuttu. Çocuğun küçük ellerine, birkaç tel saçına baktı. "Adı ne?"

"Henry," diye yanıt verip pelerinini omuzlarından attı Emilia. "Babasının adı."

"Hunsdon mı Southampton mı?" diye sordu Kit.

"Bilmiyorum."

Kit küfredip bebeği geri verdi. "Tamam, anlat bakalım," dedi.

Bir saatin üç çeyreği boyu anlattı Emilia. Kit ara ara nefes almayı unutuyordu, bir kere hırladı bile ama hiç Emilia'nın sözünü kesmedi.

Emilia hamile kaldığını öğrendiği andan başladı ve alnındaki, Bess'in doğumdan birkaç saat sonra diktiği yarıkla bitirdi. Sonuna geldiğinde Kit biraz bira koydu. Bebek uyandı, Emilia emzirmek için elbisesinin düğmelerini açtı. "Bu kadar mı?" diye sordu Kit.

Emilia gözlerini kırıştırdı. "Yetmedi mi?"

"Onu öldüreceğim," diye tekrar etti Kit.

"Alphonso'yu mu? Öldüremezsin."

"O zaman seni kaçırıp saklarım." Bebeğe baktı. "İkinizi de."

"Kit," dedi Emilia. "*Karısıym. Yasal olarak sahibim o.*"

"Yasalar da çok umurumdaydı," dedi Kit küçümseyerek. Yazarken bir yere takıldığında hep yaptığı gibi ellerini saçlarına geçirip volta atmaya başladı. O kadar tanıdıktı ki Emilia ağlamak istedi. "Seni buraya taşıyım, benimle yaşarsın."

Emilia gülümsedi. “Genç sevgililer bebek ağlaması dinlemeyi çok ister, eminim.”

Kit, önünde diz çöktü ve göz hizasına geldi. “Aşk hayatımdan daha önemsiz olduğunu mu düşünüyorsun?” dedi sertçe. “Bana kardeşlerimden daha yakın olduğuna inanmıyor musun?”

Emilia arkadaşının yanağına dokundu. “İnanıyorum. O yüzden seni çağırdım ya zaten. Bunu tek başıma yapamam.”

“Söyle,” diye yalvardı Kit, “Neye ihtiyacın var?”

“Paraya,” dedi Emilia kısaca. “Kocamın dokunamayacağı, kendi gelirime. Beni iflas ettirmemesi lazım.”

“Elimde olsa elbette ama ben de zengin bir adam değilim Fare. Southampton sana para vermez mi?”

Emilia’nın yüzündeki bütün renk akıp gitti. “Ben metrestim Kit,” dedi. “Asla orospu olmadım.”

Kırılan Kit başını salladı. “O zaman ben sana nasıl yardımcı olabilirim?”

Emilia gözlerine baktı. “Shakespeare’i bul.”

Nisan geldiğinde vebanın merkezi Fleet Hapishanesi’ydi, hastalık âdeta yangın gibi yayılıyordu. Bir ay sonra hava o kadar ısındı ki şehirden resmen bir leş kokusu yükseldi. Londra cehennemle aşık atıyordu.

Emilia günlerini Henry’ye bakarak ve o uyurken ya da beşiğinde sessiz sessiz yatarken yazarak geçiriyordu. Geceleri ise Alphonso’dan kaçıyordu. Southampton saraydan dışarı adım atamıyordu, Kraliçe veba kapıp herkese bulaştıracaklarından korktuğu için saray eşrafının dışarı çıkmasını yasaklamıştı. Kit, Shakespeare’i bulacağına söz vermişti ama Emilia zaman alacağını biliyordu. Zamanı önemli olaylarla ölçüyordu: Henry’nin ilk gülümsemesi, kafasını ilk kaldırması, sırtüstü dönmesi...

Bess Emilia'nın en büyük yardımcısı olmuştu. Emilia'ya Kit'ten ya da Southampton'dan gelen notların içeriğini bilmiyordu çünkü okuma yazması yoktu ama mesajları asla Alphonso'ya değil, daima Emilia'ya teslim ediyordu. Böylece Emilia kendine gelen zarfları bir kenara ayırabiliyordu. Emilia'ya geceleri saatlerce nereye gittiğini açıklamadan Henry'ye seve seve bakıyordu Bess. Sabahlara kadar harıl harıl ne yazdığını asla sormuyordu, kadınların çoğu bir mektubu zar zor bitirirdi oysa. Alphonso vurduğunda Emilia'nın yaralarını iyileştiriyordu. Bu yüzden Kit'in sonunda Shakespeare'in Norton Folgate'e geleceğini yazdığı gün Bess, Emilia'nın neden paçavralarını değil de eski saray elbiselerinden birini giydiğini, bütün gece Henry'den ayrı kalmasını gerektiren bu randevunun ne olduğunu sormadı.

Emilia üzerinde çalıştığı kâğıtların hepsini deri çantasına tıktı. Henry'yi alnından öptü. "Bess'i üzmemek yok," dedi ve evden koşar adım çıktı.

Kit'in dairesine vardığında Shakespeare de oradaydı Kit ile içiyorlardı, belli ki epeydir içiyorlardı. Emilia'nın içinden Kit'e bir minnettarlık kabardı, Shakespeare ile herhangi bir sosyal bağ kurmaktan daha az isteyeceği bir şey olmadığına emindi. Shakespeare, şöhretinin ona da bulaşması umuduyla Marlowe'a yamanmıştı, onunla ahbablık ettiğini herkese duyurmaya çalışıyordu.

"Ah," dedi Kit. "Bayan Bassano da sonunda teşrif etti!" Emilia'ya fısıldayarak "En, *en sonunda*. Az daha gelmeseydin kendimi boğacaktım," diye ekledi.

Emilia'nın dudakları seyirdi. "Üstat Shakespeare," dedi. "İyi günler."

Shakespeare ayağa kalkıp öne eğildi. "İyi günler Hanımefendi."

Emilia oturdu ve yazılarını masaya bıraktı. Göğüsleri ağrıyor, sütü akıp damasko elbisesini lekelemeden önce az zamanı kaldığını hatırlatıyordu.

“Son görüşmemizde geçici şartları kabul etmiştim,” dedi Emilia. “Ancak *Favershamlı Arden*’ın satırlarıyla size gelir getirebildiğimi kanıtladım.” Gözleri Kit’e kaydı, başını sallayarak onu cesaretlendiriyordu. “Şimdi anlaşmanın size düşen kısmını yerine getirmenizi isteyeceğim.”

“Neymiş bana düşen Hanımefendi?” diye cevap verdi Shakespeare.

“Adınızı kullanmam karşılığında yazılarımı satacağınızı söylediniz,” dedi Emilia. Sayfaları kaldırıp masaya vurdu. “Evlilik ve itaat hakkında bir oyun yazıyorum, *Hırçın Kız*. Komedi...”

“Tiyatrolar kapalıyken oyun satamam,” dedi Shakespeare.

“Lord Strange’in Adamları ile kırsalda da mı sahne alıyorsunuz?”

“Alıyoruz ama eski repertuarımızla. Bütün sektör tehlikedeyken hiçbir tiyatro müdürü yeni malzeme ile risk almaz. Ben de bu yüzden ekmeğimi aktörlükten kazanacak kadar düştüm ya...”

Emilia, Shakespeare’in oyunlarının bilgiç ve yorucu olduğu için aktörlüğe düştüğünü düşündü ama şu an ona hakaret etmenin fayda sağlamayacağını biliyordu. Şirin şirin gülümsedi. “Sizin için çok zor olsa gerek.”

“Olmaz mı? Kapanma emri geldiğinde Rose’da VI. Henry’ın oynuyordu,” dedi Shakespeare.

Kit, Emilia’ya göz kırptı. Shakespeare’in tarihi oyunları, Oxford’un yazar topluluğundan geliyordu ama Emilia övgüyü kendi üzerine topladığı için Shakespeare’e kızamazdı. Kendi yazdıklarıyla yapmasını istediği de bu değil miydi?

“Üzgünüm Hanımefendi ama şu anda yeni oyun aramıyorum.”

“Keşke insanın evinin güvenliğinde, vebadan ırak tadını çıkarabileceği bir eğlence olsa,” dedi Kit kurnazca. “Bayan Bassano sana şair olduğunu söylemedi mi?”

Emilia ağzı açık Kit’e bakarken arkadaşı, Southampton’a yazdığı *Venüs ile Adonis* şiirini masaya koydu.

Shakespeare kâğıtlara uzandı. “Doğru mu bu? Bu da mı sizin eseriniz?”

“Evet efendim,” dedi Emilia.

Shakespeare sayfalara göz gezdirdi, gözleri Emilia’nın el yazısını taradı. “Şiir, oyun kadar para getirmez. Yirmi şilin ya eder ya etmez.”

“*Arden* için yaptığınızla aynı anlaşma uygundur,” dedi Kit.

Shakespeare sivri keçisakalını okşadı. “Az ürün çıktığı bir dönemde matbaalarla ilişkimi iyi tutsam fena olmaz aslında. Sen okudun mu bu şiiri Marlowe?”

“Okudum,” dedi Kit.

Emilia dudağını ısırды. “Temize çekilmiş halini...”

“Gerek yok, yazıcılar temize çekerler.” Shakespeare odanın diğer ucundaki küçük masaya geçti. Bir kâğıdın üzerinde duran kalemi aldı, Kit’in üzerinde çalıştığı bir şey olmalıydı, daha yakından incelemeye eğildi. Kit kaşlarını çatarak çalışmasını çekip aldı, Shakespeare omuz silkti ve *Venüs ile Adonis* başlığının altına adını yazdı.

“Üstat Marlowe’un sözüne güvenirim,” dedi Emilia’ya. “Dediğiniz gibi, satırlarınız rüştünü ispatladı. Siz ne konuda yazarsanız yazın iyi satacaktır, değil mi?”

Emilia başını salladı, konuşursa yanlış bir şey söyleyeceğinden korkuyordu.

“Satıştan sonra haber yollarım,” dedi Shakespeare.

“Ev sahibime söyle,” diye araya girdi Kit. “O Bayan Bas-sano’ya ulaşır, ben belki Londra’da olmam.”

Shakespeare pelerini ile şapkasına uzandı, şiiri aldı ve Kit’in dairesinden çıktı.

“Kit,” diye nefesini verdi Emilia. “*Ne düşünüyordun?*”

“Faremin paraya ihtiyacı olduğunu, Shakespeare’i, satabile-ceği sana ait bir şey olmadan yollamayacağımı.” Tereddüt etti. “Ama on beş dakika daha odamda kalsa onu camdan atacaktım.”

“Verdiğin şiir Southampton için yazıldı.”

“Biliyorum.”

“Kendinden genç bir erkeği baştan çıkaran bir kadın hak-kında. Çok... Erotik.”

Kit omuz silkti. “Tekrar ediyorum: Biliyorum.”

“Shakespeare ithafı bile değiştirmeme izin vermeden adını yazdı.”

“Southampton sanatsever adam. Eserini ona adayan başka-ları da var.”

Emilia kaşlarını çattı. “Evet ama insanlar Shakespeare’in adını görünce, şiirin konusunu da anlayınca... Southampton’a *tensel* bir arzusu olduğunu düşünmezler mi?”

Kit bir kaşını kaldırdı. “Hayatım, benim kabilem o vasat, mağrur zavallıyı aramıza almaya meraklı değil. Sizde kalsın. Ama şiir elden ele dolaşmaya başlayınca herkesin Shakespeare’in cinsel tercihlerini yoklamasını sabırsızlıkla bekleyeceğim.”

Emilia ellerini beline koydu. “O şiiri bilerek verdin.”

Kit’in gözleri parladı. “Bir beyefendi bu konuları açmaz,” dedi.

Mayısın son haftası, Bess günün mektuplarını Emilia’ya getirdi. İlki Kit’tendi, Shakespeare’in şiiri sattığını söylüyor ve şairliğini kutlamak için onu Norton Folgate’e çağırıyordu.

İkincisi Southampton'dandı, aynı gün buluşmak istiyordu.

Onu Henry'yi doğurduğundan beri görmemişti ve cevap yazmak için yazı kutusundan bir kâğıt çıkarırken bile Kit'ten onu affetmesini isteyeceğini biliyordu.

Ancak Alphonso oradaydı. Southampton'ı Kraliçe'nin yanına hapseden veba korkusu, müzisyenlerin de saraya girmesinin yasaklanmasına yol açmıştı. Yani Emilia kocasını şüphelendirmeden kaçmak için bir bahane bulmalıydı.

Sonunda elindeki tek araçla pazarlık etti: Vücuduyla.

Nikâh gecesi evliliklerini zoraki tamamına erdirmelerinden sonra Alphonso Emilia'ya neredeyse hiç dokunmamıştı. Karnı büyüdükçe onu daha da görmezden gelmişti ama şimdi Henry neredeyse üç aylıktı. Emilia'nın vücudu iyileşmişti. Bu yüzden Southampton ile Paris Bahçesi'nin merdivenlerinde buluşmadan birkaç gün önce Emilia Alphonso'ya akşam yemeğini sunarken elini omzuna koydu. Birkaç saat sonra Henry'yi emzirirken göğsünü örtmek yerine şalının düşmesine izin verdi ve kocasının gözlerinin ona kayışını izledi. Southampton'la görüşmesinden önceki gece Alphonso'nun yatak odasına gelmesini bekledi. "Belki gerçek bir evliliğe başlamamızın zamanı gelmiştir efendim," dedi cılız bir sesle.

Alphonso'nun tüm istediği buydu: İtaat. Her şeyi Emilia'nın düzenlediğini fark etmedi bile. O inleyip hırlarken Emilia'nın orada olmadığından haberi bile yoktu, zihninde öyle bir yere saklanmıştı ki Alphonso üzerinde ne kadar tepinirse tepinsin ona ulaşamazdı. Emilia Southampton'ın dokunuşunu, Southampton'ın ağzını hayal etti ve Alphonso lekesini üzerinden attı.

Ertesi sabah Alphonso karga gibi kasıla kasıla yürüyordu. Tıpkı Emilia'nın beklediği gibi, şirret karısını nasıl ehlileştirdiğini arkadaşlarına anlatmak için sabırsızlanıyordu. "Kadın,"

dedi, “ziyaret etmem gereken insanlar var. Ne zaman gelirim bilmiyorum.”

“Elbette Alphonso,” dedi Emilia yumuşak sesiyle. “Ne zaman gelip gideceğini bana söylemene gerek yok.”

Alphonso bir çene hareketiyle onayladı. “Yanlışını gördüğüne seviniyorum Emilia. Bu halin daha iyi.”

Alphonso arkasından kapıyı çeker çekmez Emilia, Henry’yi Bess’in hazırda bekleyen kollarına verdi. “Bence de bu halim daha iyi,” diye homurdandı ve pelerinini sırtına alıp başını ve yüzünü örttü. Bebeğini alnından öptü. “Bess’i üzme küçük adam,” dedi ve dışarı çıktı.

İskeleyle koşarak gitti çünkü kocasının evden çıkması, beklediğinden uzun sürmüştü. Vapur yaklaşırken kontu görebiliyordu; uzun ve genişti, şeklinin renk ve ışıkla dolmaya ihtiyacı varmış gibi görkemli bir siluetti. Emilia güldüğünü, neşesinin dudaklarından taşıdığını fark etti. Southampton onu belinden kavrayıp çevirdi, pelerini açılırken onu tutup öptü.

“İyi misin?” diye sordu Emilia, yüzünü ellerine alıp.

“Onu benim sormam lazım,” dedi Southampton. “Bebek...”

“Çok güzel,” dedi Emilia nefesini vererek.

“Belki onu da getirirsin diye düşünmüştüm.”

Emilia, Southampton’ın sesinden hayal kırıklığına uğrayıp uğramadığını anlayamadı. Genç Henry’yi getirmeyi o da düşünmüştü ama aslında bencillik etmişti. Southampton ile o kadar az zaman geçirebiliyordu ki onu kimseyle paylaşmak istemiyordu, oğluyla bile.

“Bu ara çok şımarık,” dedi Emilia.

Southampton pelerinininden içeri uzanıp kalçalarını sıktı. “Öyle mi?” diye mırıldandı.

Tekrar birbirlerine yumuldular, birbirlerinin sözlerini ve nefeslerini çaldılar, ancak Southampton onu bahçeye çekmek için geri çekildiğinde durdular. Southampton onu ilk seviştikleri yosun yatağına götürüp pelerinini yere serdiğinde Emilia, sevdiğinin gözleri kadar berrak gökyüzüne baktı. Uzun, tembel öpüşmelerinin arasını hayatlarından parçalarla doldurdular. Emilia, Isabella'nın vebadan öldüğünü, Southampton ise Dizbağı Şövalyesi olmaya aday gösterildiğini anlattı. İkisi de Alphonso'dan bahsetmedi. "Oğlumu anlat," dedi Southampton.

Emilia konuşmadan önce epey düşündü. Southampton sonradan düşündüğünde onu üzebilecek bir şey söylememeliydi. "Kızıl saçlı," diye başladı. "Bazen galyar yaparmış gibi kolu havada uyuyor." Dirseğinin üzerinde doğrulup Southampton'a baktı. "Meme emerken küçük sesler çıkarıyor, yemeğini çok sevdiği için memnuniyetle mırıldanmadan yiyemeyen bir ihtiyar gibi."

Southampton güldü, yüzünü Emilia'nın elbisesi üzerinden göğüslerine sürttü. Aralarındaki kumaşı çekiştirmeye başlıyordu ki Emilia onu durdurdu. "Ben... Aynı değilim," dedi, birden tedirgin olmuştu. Karnında gümüşü hatlar vardı. Göğüsleri sarkmıştı. Bazen süt sızdırıyordu.

Southampton gözlerine baktı. "Tıpkı bıraktığım gibisin. Benimsin. Nasıl görünürsen görün."

Emilia onu öptü, Southampton'ın eli boynundan aşağı inip göğüs ucunu sıktı. Eteğini kaldırdı, aralarındaki satene sürdü. Emilia onu eliyle içine aldı ve daha önce birlikte olduklarında hiç yapmadığı bir şekilde başını geriye atıp bağırırdı. Görülebilirlerdi, yakalanabilirlerdi. Birisi aşklarını görürse şahitleri olurdu, aralarındaki bağın gerçek olduğunun kanıtı olurdu. Bir gün bir anıdan ibaret kalsa bile.

Sonra, Southampton'ın kollarında yatarken, saçları göğsüne mürekkep gibi akarken "Yine gidiyorsun," diye tahmin etti.

“Sabah Titchfield’a.” Emilia’ya daha sıkı sarıldı. “Nereden anladın?”

Sözlerle ifade edebileceği bir şey değildi. Sadece Southampton kendini ona veriyormuş değil de zincirlemeye çalışıyormuş gibi gelmişti.

Hepsini itiraf etmeyi düşündü: Kocasının vücudunu, birkaç kere ruhunu da kırdığını, Henry’nin ondan olup olmadığını bilmediğini ama öyle olduğunu umduğunu, kendisinin yazdığı ve ona ithaf edilmiş bir şiir olduğunu...

Southampton pelerini içinde kıpırdanarak doğruldu. Emilia düşünceleri içinde öyle kaybolmuştu ki bir an Southampton’ın eline ufak, kadife bir kese tutuşturduğunu fark etmedi. İçinde paraların şingirtısını hissetti. “Seninle, *onunla* olamayacaksam...”

Emilia ayağa fırladı, keseyi içinde bir engerek varmış gibi yere attı. “Bedavaya verdiğim bir şey için ödeme alamam Lordum.”

“Ödeme değil Emilia...”

“Sadaka da almam.” Yanakları parlak noktalarla aydınlandı. Çok şeyini almışlardı ama gururu hâlâ tek parçaydı.

Southampton parmaklarını Emilia’ninkilere kenetlerken aralarında duran paraları almadı. “Doğru şeyi yapmaya çalışıyorum aşkım,” dedi yumuşakça.

“Ben de,” diye karşılık verdi Emilia.

Gözlerini önce kaçırın Southampton oldu. “Eğer... Bir ihtiyacın...” Sesi kesildi. Emilia ona güvenli bir liman olmaya çalıştığını biliyordu ama aile evine paçavraları ve kolunda bir bebekle götürülüp hizmetçi kapısından sokulmayı, efendilerin yemeklerinden arta kalanları yemeyi hayal etmek bile istemiyordu.

Southampton o kadar mağlup görünüyordu ki Emilia yumuşadı. Elini sıkıp gerginliği azaltmaya çalıştı. “Bir ihtiyacım olursa sana şiir ithaflarıyla ulaşırım.”

Southampton kızarıp kaşlarını kaldırdı. “Okudun mu? *Venüs ile Adonis*.”

“Okumayan mı kaldı?” diye diplomatik bir cevap verdi Emilia.

“Bu Shakespeare’i tanımıyorum,” dedi Southampton. “Ama dili kuvvetli. Değil mi?”

Demek istediği: Evet. *Evet*.

Şair benim, sen de öylesine bir sanatsever değil, şiirin öznesisin.

Ve sevdin mi? Gerçekten mi?

Bunun yerine Emilia gözlerine baktı. “Özür dilerim Lordum. Kibarlığınıza karşı parlamamalıydım.”

“Ben de konuşmadan önce düşünmeliydim. Yemin ederim, seni üzme istemedim.”

“Biliyorum.” Derin bir nefes aldı. “Hayatının her anı bir takasmış gibi hissediyor musun hiç? Seni sen yapan şeyleri tutmak için başka parçalarını satıyormuşsun gibi?..”

Southampton’ın gözleri birden ona döndü, sanki onu tamamen anlamış gibi.

“Kendimden çok verdiğimden ve kim olduğumu unuttuğumdan korkuyorum,” dedi Emilia.

“Ben hatırlatırım,” diye söz verdi ve onu öptü Southampton. Ağzının ona her sürtünüşünde Emilia hüznünün buharlaştığını, yanakları hiç ıslanmamış gibi yaşlarının kurduğunu hissediyordu.

“Rahatlatır aşk, yağmurdan sonra güneş gibi.”

Southampton kafası karışmış bir ifadeyle geri çekilip ona bakana kadar *Venüs ile Adonis*’ten bir dize okuduğunu fark etmemişti. “Şiirden dizeler mi ezberledin?”

Emilia dudaklarını ondan ayırmadan gülümsedi. “Belki.”

Sevgili Kit,

Hemen gel, bir hafta oldu. Buluşmaya gelmediğim için hâlâ dargın olamazsın.

Sana teşekkür borçluyum, para kesem de hâlâ sende.

Sevgiler,

E.

Olanları Jeronimo'dan öğrendi, üstelik Emilia'ya söylemiyordu bile. Gizli Şabat yemeği için Alma'nın masasında toplanmışlardı, Alphonso saray haberlerini sormuştu, şu anda Nonsuch'talardı. "Majesteleri Windsor'a taşınmayı düşünüyor," dedi Jeronimo. "Ama veba bitene kadar müzisyenleri yanına almayacak."

"Çaldığımız notalara para da vermeyecek." Alphonso bıçağıyla bir parça et kesti. "Sarayda müzik yoksa saray müzisyeni olmak ne işe yarar?"

"Niyeyse en çok Marlowe'un öldüğü konuşuluyor," diye ekledi Jeronimo havadan bahseder gibi, Emilia'nın ciğerlerindeki havayı söküp almamış gibi.

"Ne?" diyebildi Emilia.

"Yazar," dedi Jeronimo. "Biliyor musun?"

Emilia çenesini sallayabildi.

"Bıçaklanmış diyorlar. Geçen pazar Deptford Strand'de, hesap kavgasından."

Emilia gözlerinin önünden siyah yıldızlar geçtiğini gördü. Bir elini ahşap masaya dayadı, Henry'yi göğsüne bastırdı. Kit, Southampton'la yosunlarda yatıp kendi şiirini okuduğu öğleden sonra öldürülmüştü.

Senin ölümün benimkinden iyi olacak Fare, derdi.

Tabii hayatta olsaydı.

Hayır.

Hayır-hayır-hayır-hayır-hayır.

Sandalyesini geriye itti, Alma'nın endişeli sesini duydu ve dışarı yalpalamadan önce bebeğini kuzeninin kollarına verdi. Avuç içlerini gözlerine bastırdı ve derin nefesler aldı. EN iyi arkadaşının olmadığı bir dünya düşünemiyordu.

“*Baruch Dayan Emet,*” dedi sessizce, Gerçek Hâkim Tanrı'dır. Elbisesinin yakasını yırttı. Yahudiler, birisi öldüğünde geleneksel olarak, duygusal bağlarının baki kalacağını bilseler de ölüye veda etmek için böyle yapardı.

Mark Lane'de pelerinsiz, kafası dağınık yürümeye başladığında ne kadar zaman geçtiğini bilmiyordu. Bir süre sonra kaldırım taşlarına çarpan çizme sesleri duydu ve Jeronimo ona yetişti. “Kuzen? İyi misin?”

“Marlowe'la tanışıyordum... Hunsdon tanıştırmıştı,” diye mırıldandı Emilia. “Saygılarımı sunmalıyım.”

“Tetkikçi öldürücü darbenin nefsi müdafaayla vurulduğunu söylemiş, ertesi gün gömülmüş. Bence çok acele,” dedi Jeronimo sesini alçaltarak. “Yanındaki adamlar yazar değilmiş, hükümetin ajanlarıymış. Marlowe'un Taç makamına çalıştığı dedikodularını duymuşsundur... Ama ben tartışmanın ateist olmasından çıkmış olabileceğini düşünüyorum.” Kuzeni bir kaşını kaldırdı. “İnsanlara göstermemiz ve göstermememiz gereken şeyleri hatırlatıyor.”

Emilia ona döndü, gözleri kıpkırmızıydı ve yanakları yaşlardan yol yol olmuştu. *Veda edemedim*, diye düşündü.

Jeronimo şaşkınlıkla baktı. “Oyunlarını beğeniyor muydun?”

“*Seviyordum,*” dedi Emilia sertçe. “Onu seviyordum.”

Emilia bir hafta boyunca kimseye söylemeden yas tuttu. Herkesin önünde *Şiva** yasını tutması imkânsızdı ama Emilia her fırsatta evdeki en rahatsız yere oturdu, kalbindeki acının bir yansıması gibi. Yas *Kadiş*'ini okudu, dua sözlerini dil kâsesinde sessizce tuttu.

Sorumlu hissetmekten kendini alamıyordu.

Southampton ile buluşmasını erteleyip Kit'in evine gitseydi... O zaman Kit, Deptford Strand'de olmazdı, Taç ajanlarıyla yemek yemezdi ve kavga çıkmazdı.

Kit ona yardım etmek için ne yapabileceğini sorduğunda para istemeseydi. *Kendine dikkat et* deseydi belki şimdi burada olacaktı.

Venüs ile Adonis'in parasını asla almayacağını söylemeye bile gerek yoktu ama parayı özlemiyordu. Kit'i özlüyordu.

Southampton Titchfield'da, Kit ölü, Emilia bir hayalete döndü. Vermemesi gerektiği kadar kilo verdi, sütü kesildi, Bess'in Henry'ye bir sütanne bulması gerekti. Ağzından kerpetenle laf alınıyordu, günlerce üzerini değiştirmiyor ve saçlarını taramıyordu. Alphonso fark etmişe benzemiyordu. Ona cevap vermeyen uysal karısı, ne tarafa iterse oraya gidiyordu, Alphonso'nun da tüm istediği buydu. Bazen geceleri sırnaşıyordu. Hissizleşmenin tek bir iyi yanı varsa, Emilia'nın umurunda olmamasıydı.

Ekimde Windsor Kalesi'nden daha fazla dedikodu geldi: Majestelerinin hekimi Dr. Rodrigo Lopez, Kraliçe'yi öldürme komplosundan ölüm cezasına çarptırılmıştı. Emilia, Hunsdon'la saraya gittiği bir gün doktora tanıştırılmış ve onu tanıımıyormuş gibi yapmıştı, oysa doktor yıllar önce kuzeninin *bris* seremonisindeki *moyel*'di. Söylentilere göre Dr. Lopez, Essex Kontu'nun frengi tedavisi gördüğünü duyurarak onu düşman edinmişti

* Yahudilerin sadece birinci derece akrabaları için tuttıkları bir haftalık yas.

(Kit, “Venüs’le bir gece, Merkür’le bir ömür,”* derdi, bunu hatırlayınca Emilia’nın gözleri doldu.) İthamın kaynağı her ne olursa olsun, Portekizli bir *converso* Yahudi’nin Kraliçe’yi öldürmeye çalışması, Mark Lane’i ve tüm sakinlerini mercek altına getirmişti.

Kasımda Winsdor Kalesi’ndeki uşaklardan biri vebaya yakalanıp öldü. Majestelerinin hastalıktan kaçmak için Winsdor’a gitmesi herkesi paniğe sürükledi. Bunların hiçbirisi Emilia’yı ilgilendirmiyordu, bir detay hariç: Ölen uşak, Leydi Scrope’un hizmetindeydi. Hunsdon ile karısı Anne’in kızının.

Aralık başında Emilia rüyasında Kit’i gördü.

Kendini bir kemirgen kadar görüyordu. Çarşaflardan kayarak indi, bir ev kedisiyle korkunç bir karşılaşma yaşadı, sonunda kendini yerdeki bir çatlaktan içeri zor attı. İçeride beyaz bir sıçan vardı; kuyruğu pembeydi, gözleri sarhoş bakıyordu. *Fare*, dedi Kit, *ancak gelebildin*.

Kendine benzemiyorsun, dedi Emilia.

Diyene bak.

Bu hislerden nasıl kurtulacağımı bilmiyorum, diye itiraf etti Emilia.

Elbette biliyorsun, dedi Kit. *Hisleri başka bir karaktere vereceksin.*

Başarının tadını alan Emilia, kimse sözlerini okumadan yazmaya dönebileceğinden emin değildi. Ancak o bunu kabul edemeden, sıçan kuyruğuyla alnına vurdu. *Züppeye mesaj yolla. Artık para getiriyorsun. O sana ulaşır.*

Güneş doğduğunda Emilia yanında horlayan Alphonso’nun görüntüsüyle irkildi. Günlerdir ilk kez çamaşırlarını değiştirdi

* *Mercury*, Tanrı Merkür’ün İngilizce adı olmasının yanı sıra cıva anlamına gelmektedir. 17. yüzyılda frengi tedavisinde cıva hapları kullanıldığı bilinmektedir.

ve saçlarını topladı. Üstat Shakespeare'e bir mektup yazıp Lord Strange'in Adamları'na yolladı, ona adresini ve gizliliğin önemini bildirdi. Zarfı mühürleyip bir ulak buldu ve kırsala yolladı.

Bir hafta içinde Şahin Hanı'nın merdivenlerinde bir buluşma ayarladı.

"Tanrı sizinle olsun Bayan Bassano," dedi Shakespeare. "Ortak dostumuz için başınız sağ olsun."

Emilia çenesini sıktı. Cevap verip bu adamın Kit'e onun verdiğinin yarısı kadar değer verdiğini düşünmesine izin vermeyecekti. "Açık konuşmak gerekirse ortaklığımızı sürdürmek istiyorum efendim." Çantasından uzun bir şiir daha çıkardı: *Lucrece'in Tecavüzü*. "Sattığı zaman..." *Satarsa değil, sattığı zaman*, "Size son verdiğim adrese yazabilirsiniz. Lütfen eldiven satıcısı taklidinize devam edin."

Bu sefer Shakespeare ön sayfaya göz gezdirdi. "Yine mi Southampton'a?" diye sordu alay eder gibi.

"Benzersiz bir sevgili," dedi Emilia. "Sanatçılara."

1594 başlarken Emilia'nın şiiri satışa çıkmıştı. Shakespeare ayrıca kendi yazdığı bir oyunu (*Titus Andronicus*) gözden geçirmesi için Emilia'ya vermişti Emilia başkalarının oyunlarını revize etmekten hoşlanmıyordu, özellikle Romalı generaller hakkındaki oyunlardan, ama para paraydı. Alphonso işsiz kaldığından beri daha da ihtiyacı vardı paraya. Sonunda revizyonları ev işi olarak görmeye başladı, çamaşır yıkamaktan ve lazımlıkları boşaltmaktan farklı değildi. İntikam temasına eğildi ve tam on dört yaratıcı ölüm yazdı: kafa kesmeler, el kesmeler, iki tecavüzcüden turta yapmalar... Müstehcen şakalar yazdı. Metne kendi parmak izini bırakabilmek için Æmelius ve Bassanius karakterlerini ekledi.

Kit'in buna sırtıttığını hayal edebiliyordu.

Ama *Titus*'u baştan yazarken tekrar kendi oyunlarını yazmak istedi.

Evliliğinin ilk günlerinde *Hırçın Kız*'ı yazmıştı. İlk taslağına geri dönmeye karar verdi. Önce Alphonso adını verdiği karakteri Baptista yaptı, babasının adı. Emilia karakterinin adını da Bianca olarak değiştirdi. Dönemin müziğine ve sahte kimliklerine yüzlerce gönderme yaparak oyunun İtalya'da geçmesine karar verdi.

Senaryo basitti: Güzel, nazik Bianca'ya bir talip çıkınca babası önce ablasının, dikkafalı ve kaba Kate'in evlenmesi gerektiğini söylüyordu. Petruchio adında bir adam bu görevi kabul ediyordu ve oyun boyunca inatçı nişanlısını yumuşatmaya çalışıyordu.

Temmuzun sonlarına doğru sıcak bir öğlen vakti Emilia evlerindeki meşe masada oturuyordu, elden geçirdiği oyununun sonunu yazıyordu ki Alphonso içeri girdi. "Yemek nerede?" diye sordu. "Çok açım."

Emilia artık yazı yazdığını kocasından saklamıyordu. Alphonso ya birine mektup yazdığını düşünüyor ya da umursamıyordu.

"Acıkmışsındır kocacığım," dedi Emilia gözlerini kâğıttan kaldırmadan. Senin kadar güçlü bir adamın iyi beslenmesi gerek."

"Ben de öyle demedim mi?"

Konuşmayı duyan Bess, dolabın kenarından içeri baktı.

"Ben de bu yüzden size çok özel bir yemek planladım efendim," diye devam etti Emilia.

Alphonso yaklaştı. "Özel bir yemek mi?"

"Izgarada güzelce çevrilmiş bir işkembe ne dersin?"

"Güzel," dedi Alphonso.

"Olmaz, işkembe kolera yapıyor. Hardallı güzel bir biftek olsa?" Konuşurken bir yandan yazıyordu.

"Onu da seve seve yerim..."

“Ama olmaz. Hardal çok acı.”

“Hardalsız yeriz biz de,” dedi Alphonso.

“Hayatta olmaz, senin kadar aziz bir adama hardalsız, kuru kuru et yedirirsem uykularım kaçır. Efendim sanki her şeyi hak etmiyormuş, böyle uyduruk yemeklerle yetinmesi gerekiyormuş gibi olur.”

“Tabii,” diye şişindi Alphonso.

“Bu yüzden sana öğle yemeği veremiyorum.”

Alphonso gözlerini kırptırdı. “Ama...”

Emilia gülümsedi. “Belki Jeronimo’nun masasında yer vardır?”

Alphonso homurdanarak kapıyı çarpıp çıktı, muhtemelen kuzenine gitti.

Bess yan odadan kıkırdadı. “Hanımım, adam dövecek sizi bir gün.”

“Döver,” dedi Emilia.

Oyununun sonuna geldi, en gülünç kısmı sonu olmuştu.

Hırçın Kate’i ehlileştirmeye yemin eden Petruchio, sonunda kızı insanların yanında itaatkâr davranacak kadar bezdirmişti. Petruchio çağırınca Kate geliyordu.

Ama asıl yumuşak başlı kardeş Bianca kocası tarafından çağırıldığında... O direniyordu.

İlk taslakta adı Emilia olan Bianca.

Bunu kendinden başkası bilmeyecek olsa da Emilia’nın hoşuna gidiyordu.

Karısını nasıl dize getirdiği hakkında arkadaşlarına böbürlen-en Alphonso’yu ve onu az önce olduğu gibi kaç kere zekâsıyla alt ettiğini düşündü.

Emilia, Kate’in ağzından *Kadınların barış için teslim olacakları yerde savaş açacak kadar ahmak olmasından utanıyorum*, yazdı.

Ya da hizmet etmek, sevmek ve itaat etmek için yaratılmışken kontrol ve üstünlük peşine düşmelerine. Yumuşak karakterlerimizin ve kalplerimizin de kabuğumuza benzemesi gerekmesi vücutlarımız neden bu kadar yumuşak ve kırılgan, dünya dertlerine göğüs germeye elverişsiz olsun?

Durdu. Kocasını başka ne duymak isterdi?

Ben de eskiden senin kadar kibirliydim, kalbim seninki kadar büyüktü, aklımı belki senden bile çok kullanıyordum. Hiçbir sözün altında kalmaz, bana surat yapana ben de yapardım ama şimdi görüyorum ki bizim kılıçlarımız samandan, gücümüz zayıf, o kadar zavallıyız ki olduğumuzdan bile fazlası gibi görünüyoruz.

Emilia sırtıttı. Seyirciyi satır aralarını okumaya davet ediyordu.

O yüzden bırak şu kibri, elinden bir şey gelmez. Ellerini kocanın ayakları altına ser. O isterse benim ellerim bu göreve atılmaya hazır.

Narin ayakları yere sürtünmesin diye ellerini kocasının altına yol eden bir kadından daha saçma bir şey olamazdı. Belki bu satırları alayla değil, ciddi ciddi okumaktan başka.

Ayrıca dikkatini verenler fark edecekti ki Kate'in itaat edip çenesini kapamaya karar verdiği konuşma, oyunun en uzun monoloğuydu.

Bir kadının sesi neden erkekleri bu kadar korkutuyordu? Daha aşağılık bir yaratığın zekâ ve özerklik sahibi olabileceğini düşündürdüğü için mi?

Yoksa daha mı basitti?

O kendini ciddiye alırsa başkaları da aynısını yapabilirdi. Başka kadınlar.

Onlarca kadın.

Bu da erkeklerin zahmetsizce ellerinde tuttukları gücü alabilirdi.

“Hanımım?” deyip dikkatini dağıttı Bess. “Akşama ne yemek yapalım?”

Emilia sırtıttı. “Kimin umurunda?” dedi.

1594’te Londra yeniden doğdu. Veba vakaları azalarak kesildi. Tiyatrolar ve hanlar yeniden açıldı. Küçük Henry yürümeye ve konuşmaya başlamıştı; Bess’in ayaklarının dibinde uslu uslu oturuyor ve o yemek hazırlarken bir parça ekmeği çiğniyordu. Çocuk, Hunsdon’ın ağırbaşlılığına ve Southampton’ın neşesine sahipti. Emilia oğlunun yüzünde Southampton’ın gülümsemesinin ya da gökyüzünün neden mavi olduğunu sorduğunda Hunsdon’ın zekâsının bir yansımasını görmek için saatlerce bekliyordu. Ama ona baktığında en çok yorgun, gri bakışlarını görüyordu, kendisinin gümüş bir aynası gibi. Alphonso’nun sesi yükseldiğinde susmayı, göz önünde olup göze batmamayı öğreniyordu.

Shakespeare, oyununu Philip Henslowe’a, yeni kurulan Amiral’in Adamları ve Lord Chamberlain’in Adamları ile çalışan tiyatro sahibine satmıştı. *Hırçın Kız*’ı Southwark’taki Newington Butts Tiyatrosu’nda sahnelemeyi planlıyordu. Bu sezon Emilia’nın elden geçirdiği *Titus Andronicus* da oynanacaktı. Shakespeare aynı zamanda Lord Chamberlain’in Adamları’nın hissedarları arasına katılmıştı, yani oyun başarılı olursa sıradan bir aktörden daha çok para alacaktı. “Daha çok sevineceğinizi sanmıştım,” dedi Shakespeare, birasından bir yudum alırken. Marlowe’un onları yıllar önce tanıştırdığı Şahin Hanı’nda buluşuyorlardı, Emilia için hayaletli bir yerdi burası.

“Sevindim,” dedi Emilia. “İlk defa bir eserim sahnelenecek. Tek derdim, gösteriyi izleyecek imkânımın olmaması.”

Shakespeare kaşlarını çatı ve Emilia’nın elindeki bozuk para kesesini gösterdi, bu alacağı ücretin bir bölümüydü. “Yeterince paranız var,” dedi. Zemin katında, ayakta izleyebilirdi.

“Bir kadın için o kadar kolay değil efendim,” dedi Emilia. Shakespeare öne eğildi. “Size *ben* eşlik edebilirim,” dedi. “Efendim,” dedi Emilia sertçe, “ikimiz de evliyiz.”

Shakespeare Emilia’nın elini tuttu. “Birlikte çok iyi çalışıyoruz. Yapabileceklerimizin ufkunu biraz zorlasak fena mı olur?”

Emilia bu züppe ahmaktansa bir ayağı mezarda olan hancının altına yatardı. Elini elinden çekti. “İşle zevki karıştırmıyorum efendim. Oyun yazarı olarak gizli kalmak istediğim için sizinle tiyatroya gitmem mantıklı da olmaz.”

“Orasını boş verin siz,” dedi Shakespeare. “Kimse *sizin* yazar olduğunuzu düşünmez.

Emilia’nın yüzüne bir gülümseme gerildi. “Ne büyük şans,” diye homurdandı.

Shakespeare ile ayrıldıktan sonra Emilia eve dönerken Newington Butts’a kiminle gidebileceğini düşündü. Jeronimo’dan isteyebilirdi ama muhtemelen daha yakın sahneler varken neden şehrin iki kilometre güneyinde bir oyuna kafayı taktığını sordardı. Genç kuzenlerinden birini götürebilirdi ama onlar da her şeyi Jeronimo’ya yetiştirirdi. Şimdi burada olsa Kit’ten isterdi, birlikte inanılmaz kostümler hazırlayıp giderlerdi ve bunu hiç yapamayacakları düşüncesi Emilia’nın göğsüne öyle bir sancı sapladı ki durup soluklanması gerekti.

Nihayetinde onu götürebilecek tek bir erkek vardı ve Emilia kocası ile zaman geçirmenin meraklısı olmasa da normal tavırlarından o kadar farklı bir itaatkârlık oyunu başlattı ki Alphonso hazırlıksız yakalandı.

Bess’in yapmayı gösterdiği yemekten miydi, yatakta sergilediği kendi numaralarından mıydı, yoksa kocasının ağzından çıkan her aptalca şeye katılmaktan mıydı bilmiyordu ama Emilia, Alphonso’ya tiyatroya gitmek istediğini söylediğinde adam hemen kabul etti.

Birkaç hafta sonra öğleden sonra gösteriye gelen yüzlerce insanın gürültüsüyle birlikte tiyatro bahçesine girdiler. Alphonso giriş ücretini surat asmadan ödedi, bir de üstüne Emilia'yı şaşırtarak bir peni daha verip üst katta, minderli iskemlelerde yer aldı. Emilia ilkin bunu dokunaklı buldu ama az sonra kendisi için yapmadığını, Alphonso'nun kendini üst katlarda, aşağıdakilerden üstün göstermenin derdinde olduğunu anladı.

Oyun başladığında Emilia'nın gözleri sahneden kıpır kıpır kalabalığa kaydı. Az sonra hepsi gülmekten kırılıyordu.

Sevdiler, diye düşündü Emilia ve tuttuğunu fark etmediği nefesini bıraktı.

Hayır.

Bayıldılar.

Katherine ve Bianca kardeşler babaları ile sahneye çıktığında ve Kate taliplerini sivri diliyle geri çevirmeye başladığında Alphonso Emilia'ya eğildi. “‘Hırçın Kız’ bu herhalde.”

“Sağ ol kocacığım.”

“Görüyor musun, babasının adı Baptista'ymış, senin gibi!”

Emilia gözlerini galeriden kaldırmadı. “Gerçekten büyük tesadüf.”

Kendi yarattığı sözleri başkalarının ağzından duymanın, seyirciye etkisini görmenin nasıl hissettireceğini düşünmemişti. Kendini bir şakanın istediği etkiyi yaratıp yaratmadığına, bir repliğin nefesleri kesip kesmediğine, alaycılığının anlaşılıp anlaşılmadığına bakarken yakalıyordu. Emilia için asıl gösteri sahnede değildi; Petruchio, Kate'i cezalandırmak için elbisesine el koyduğunda erkeklerin gülüşünde, kadınların Kate'de kendi öfkelerini görmesindeydi. Bir komediydi ama belki çiftler salonu terk ettiğinde öyle kalmayacaktı. Belki kocalar, karılarının eve kapanmaması gerektiğini fark edecekti. Belki kadınlar daha önemli olduklarını anlayacaktı.

Hırçın Kız kadınların uysal olması gerektiği hakkında bir oyun değildi. Erkeklerin kırılganlığı ve kendilerine denk akıl ve güçte bir kadın fikrine bile tahammülleri olmadığı hakkındaydı. Eğlence kisvesi altında dünyayı değiştirebileceğini düşünmek, insanı çarpan bir histi.

Emilia, Lord Chamberlain ve Saray Eğlenceleri Efendisi makamlarının var olmasının asıl sebebinin de bu olduğunu fark etti. Oyunlar, radikal fikirler yaymamaları için gözden geçirilmeliydi.

Bunu düşününce başını kaldırdı, yanağında birinin bakışının sıcaklığını hissetti. Galeride Emilia ile Alphonso'dan daha yüksek bir yerde Hunsdon oturuyordu.

Biraz incelmışti, saçları da artık gümüşü değil düpedüz beyazdı. Yanında zayıf ve incilere sarılmış bir kadın oturuyordu. Karısı mı? Elini kalbine götürüp Emilia'ya küçük bir gülümseme verdi.

Emilia da ona gülümsedi. *İyiyim* demeye çalıştı. *Seni özledim.*

Aynı anda iki şey oldu: Hunsdon'ın yanındaki kadın ona eğilip bir şey fısıldadı ve Alphonso, Emilia'nın Lord Chamberlain'e baktığını fark etti.

Emilia kocasının bileğini o kadar sert sıktığını hissetti ki küçük bir çığlık attı. "Ona bakmayacaksın," diye hırladı Alphonso.

"Bakmı..."

"Ben arkamdan boynuzlu dedirtmem. Ömür boyu seni kıskanmakla mı uğraşacağım?"

O sırada oynanan sahne salondan bolca, Emilia ile Alphonso arasındaki kavgayı saklayacak kadar kahkaha topluyordu. Petruchio güneşi gösterip ay diyordu, Katherine'i didişmekten caydırmaya çalışıyordu.

Alphonso Emilia'yı bileğinden çekerek ayağa kaldırdı. Seyirciler dikkat dağıttıkları için onlara bağırırlarken sıraları geçti,

Emilia ayaklara ve eteklere dolanıp sendelerken kocası adına özür diledi. Tiyatronun birkaç kişi haricinde boş bahçesine çıktılar.

“Oyunun sonunu görmek istemiyor musunuz efendim?” diye mırıldandı Emilia.

Alphonso ona inanamıyormuş gibi baktı. “Oyun bitti,” dedi ve o kadar sert bir yumruk attı ki Emilia’nın bir dişi düştü.

Çamura düştüğünde Alphonso karnına tekme attı ve boğazını tutup kafasını yere vurdu. *İmdat* diye bağırdı Emilia, en azından bağırdığını düşündü. Ancak konuşabildiyse bile yardımına kim gelirdi ki? Karısını terbiye etmek her erkeğin hakkıydı.

Alphonso yorulup onu Newington Butts Tiyatrosu’nun önünde yerde bıraktığında Emilia’yı tam istediği kadına dönüştürmüştü: Sessiz ve hareketsiz.

Bilinci yerine geldiğinde oyun bitmişti ve seyirciler dışarı çıkıyordu Emilia kendini bahçenin kenarına sürükledi. Ağzı kurumuş kanla kaplıydı, bacağından aşağı yayılan korkunç bir acı vardı. Vapura binmek için insanlardan para dilenmek zorunda kaldı, az önce izledikleri oyunu onun yazdığını öğrenseler verecekleri tepkiyi düşündü.

Nehri geçtikten sonra ne yapacağını düşünmek üzere durdu. Küçük Henry’yi düşündü. Emilia evine, kocasına dönmese bile Bess’in Alphonso ile Henry arasında canını siper edeceğinden emindi. Oğlundan önce kendini düşünmek, kalbine saplanan bir hançer gibiydi ama Emilia şu haliyle Henry’ye bir hayrı dokunmayacağını biliyordu. Gücünü toplamaya ve bir plana ihtiyacı vardı, ikisi de tek başına olmayacaktı.

Emilia hiç Southampton Evi’ne gitmemişti. Somerset Evi’nden uzak değildi, çalıların haç şeklinde ekildiği bir meydanın kuzey ucundaydı. Hizmetçi girişine doğru topallayarak yürüdü, gözlerini

yerden kaldıramadan kapıyı vurdu. Kaba sesli bir adam açtı, Emilia'yı gördüğünde küçümseyerek "Bayat et kalmadı," dedi.

"Lütfen," dedi Emilia yumuşak bir sesle. "Efendinizi tanıyorum."

"Efendimi *herkes* tanır," dedi adam tepeden bakarak ve kapıyı kapattı.

Hizmetçi odalarına bile alınmazsa ne olacağını düşünmemişti, gururunu bastırmakla meşguldü. Sokağa doğru yürüdü, bir araba tarafından ezilmekten son anda kurtulduğunda durdu. Arabadan Southampton indi. "Emilia?"

Ona dokunduğu anda Emilia kendini bıraktı ve kontun kollarına yığıldı. "Tanrım," diye fısıldadığını duydu ve ona sarıldığını hissetti. Onu arabaya çekti, şoföre bir emir verdi. Emilia bir dalıyor bir uyanıyordu, sonunda kendine geldiğinde dar bir yatakla kalın, yün bir battaniyenin arasındaydı. Eli titreyerek şişmiş boğazına dokundu. Şömine yanıyordu ve Southampton başucundaki sandalyede oturuyordu. Yanındaki sehpa da bir kâse su vardı, pembe rengi muhtemelen Emilia'nın kanından ötürüydü. "Neredeyiz?" diye sordu boğazı acıyarak.

"Av kulübemde," dedi Southampton ve elini kavradı. "Ne oldu?"

Ay çoktan yükseliyordu. "Eve dönmeliyim, Henry'ye..."

"Evine haber yolladım, iyileştiğini biliyorlar."

Emilia kontun ne bahane sunduğunu düşünmek bile istemedi. "Ben gitmezsem sinirini çocuktan çıkarır..."

Southampton'ın gözleri Emilia'nınkileri kavurdu. "Onu eli inmeden yok ederim."

"Kocamı öldüremezsın."

Southampton'ın çenesi kasıldı. "İpten kurtulan ilk soylu olmam."

“Can alabilecek olsaydın,” dedi Emilia sessizce, “sevdiğim adam olmazdın.”

“Nasıl gözünün bu kadar döndüğünü soracağım ama hiçbir şey bunu mazur kılamaz.”

Emilia bir omzunu kaldırdı. “Hunsdon’a rastladık. Kıskançlık yeşil gözlü bir canavar, yediği etle alay ediyor.”

“Ona çocukken verildin,” dedi Southampton duyduklarına inanamıyormuş gibi. “Fikrinin bile alınmadığı bir anlaşma için seni suçluyor olamaz!”

“Benim fikrimin değeri olan tek seçim sendin,” dedi Emilia.

Southampton nazıkçe dudaklarını Emilia’nınkilere değdirdi, kasıldığını görünce geri çekildi. “Özür dilerim,” dedi. “Acıtmak istemedim.”

Emilia kontu kendine çekti. “Sen beni iyileştiren tek şeysin.”

Ertesi sabah Emilia eve dönmek için ısrar etti, Bess’i, Henry’yi tek başına korumaya terk ederek tehlikeye atamazdı. Southampton bir orta yol önerdi: Gitmesine izin verecekti ama hafta sonu arabasını yollayıp Emilia’yı geri getirtecekti. Gray Hanı’na gizlice gidecek ve evlilik şartlarını bozmadan Emilia’yı korumanın bir yolu olup olmadığını hukukçulara soracaklardı.

Southampton ayrıca gece Emilia uyurken Oxford Kontu’na bir not yazıp şoförüne verdiğini, Kont’a kızı Elizabeth’le evlenmeyeceğini net bir şekilde söylediğini anlattı. İki sene önce önerdiklerinde de evlenmemişti, şimdi de evlenmeyecekti, asla evlenmeyecekti.

“Ben seni istiyorum,” dedi sadece. “Seninle olamayacaksam, sen bana sırtını döndüğün için olacak. Tersisi değil.”

Umut etmek çok canını yakıyordu, Emilia bir şey söylemedi.

Sessiz, dingin bir eve döndü. Henry ateşin başında çakıl taşlarıyla oynuyordu, devrilene kadar üst üste dizip kule

yapıyordu. Emilia içeri girdiğinde ellerini çırpıp, kollarına koştı ve boynunun neden mor olduğunu sordu. Bess sormadı, gerek yoktu. Emilia hizmetçisine döndü. “Nerede?”

“Gece gelmedi hanımım, benim canıma minnet.”

Onu çamurda bıraktıktan sonra belki içmeye, belki barbut oynamaya gitmişti. Belki hile yaparken yakalanmış ve rakibi tarafından bıçaklanıp Thames Nehri’ne atılmıştı. Emilia’nın şansı varsa dul kalmış ve henüz öğrenmemiş olabilirdi.

Boynunda hâlâ önceki günden kalan kara-mor parmak izlerinden bir kolye vardı. Alma uğrayıp haberleri verdi: Alphonso durup dururken şövalye unvanı alabilmek için bir savaşçı olarak adını duyurmaya kararlı olduğunu söyleyerek Jeronimo’yu sinirlendirmişti. Kraliçe’nin emriyle Fransa Kralı IV. Henry’nin İspanyollara karşı savaşına yardımcı olacak bir tabura katılmıştı, Brest’e doğru yola çıkıyordu. “Aylarca gelmeyebilir,” dedi Alma, Emilia’nın yaralarına bakarak. “Yemek ya da yardım istersen bana gel.”

Emilia’yı bir rahatlama dalgası aldı. Yemek ve para bulmak, daha önce çözdüğü sorunlardı. Henry ile fiziksel olarak güvende olacaklardı.

Ve çalışabilecekti.

Sonuçta William Shakespeare, Lord Chamberlain’in Adamları’nın bir hissedarı olmuştu, artık oyun açlığı daha da artacaktı.

1594 yazının sonları Emilia’nın hayatının en mutlu günleri olacaktı. Kendi evinin efendisiydi. Koca müsveddesinin Bretonya’da bir limanda bir İspanyol kılıcına takılıp kaldığını umuyordu. Southampton’la haftada bir iki kez buluşuyorlardı, yıldızlardan bir örtünün altında sevişiyorlardı, Emilia genelde şafakla uyanıp oğlu kalkmadan eve dönene kadar onun kollarında

uyuyakalıyordu. Bess ile Henry'yi Paris Bahçesi'ne götürüyorlardı, oğlan bahçede koştururken Emilia rüzgâr gibi yazıyordu.

Oyun, kafasında bir fırtınaydı, yıllar önce Danimarka gemisinde yaşadığı gibi. Bir yere hücum ediveriyordu, kelimeleri ve düşünceleri yerden kaldırıp yükseltiyor, Emilia'ya gerçek dünyada yaşadığından daha fazla yaşadığını hissettiriyordu. Kuzeni onu bir mal gibi Lord Hunsdon'a verdiğinde olduğu kişiyi düşündü. Southampton'ı, ondan aldığı birkaç yudumla hayatta kaldığını düşündü.

Romantik bir hikâye yazacaktı. Londra'nın gördüğü en görkemli, en korkunç, en lanetli romantik hikâyeyi. Kadın kahraman da hikâyenin başında Emilia gibi on üç yaşında olacaktı.

Kadının, Juliet'in annesi ile babası evlilik yaşının geldiğini biliyordu. Talibi Paris *Ondan gençler çocuğa karıştı*, diyordu; babası ise *Erken evlenenler erken soldu*, diye karşılık veriyordu. Annesi, Juliet'e Paris'i kabul edip etmeyeceğini sorduğunda Juliet itiraz ediyordu: *Sevmek için bakarım Paris'e ama sizin zorlamanız ile daha çok zorlamam gözlerimi*.

Ama istese de istemese de evlendirileceği anlaşıncı Juliet olabilecek en radikal şeyi yapıyordu.

Asla birlikte olamayacağı tek kişiye âşık oluyordu.

Emilia sınıf farkı yerine bir aile kavgası yazdı. Southampton ile yasak ilişkisinden anılar aldı. Romeo'yu ona benzetti ve Juliet'in ona bağlılığını sayfalara kalbinden akıttı. Bu oyunda asla dile getiremeyeceği gerçekler saklıydı. Southampton ile beş dakika için ömrünün geri kalanını verirdi, onu seks değil aşk bir kadın yapmıştı, dünya asla birlikte olmalarına izin vermeyecekti.

Emilia oyununu bitirdiği gün Bess'e Henry ile eve dönmesini, kendisinin bir işi olduğunu söyledi. Yıllar önce Isabella ile geldiği eczaneye giderken sokaklar sıcaktı ve leş kokuyordu.

Dükkânın arkasından çıkıp gelen kadın, eski eczacıyı andırıyordu ama daha gençti. Kızı mıydı acaba? “Hoş geldiniz Hanımefendi,” dedi kadın ellerini önlüğüne silerek. “Ne istemiştiniz?”

Emilia tavan kirişlerinden sarkan kuru otların arasına girdi. Beklenmedik bir şey söyledi: “Lavanta var mı?”

“Var,” dedi kadın ve Emilia’yı solgun mor sırtlara yönlendirdi.

Emilia bir avuç aldı, ellerinin titremesini zorlayarak durdurdu.

“Başka bir isteğiniz?”

Emilia genç kadının gözlerine baktı. “Kadınlar için... Toprağın bereketini kaçırarak bir şeyleriniz var mı?” diye sorarken fısıldadı. İsteddiği şey günahı sonuçta.

Emilia bir süredir biliyordu. Göğüsleri hassaslaşmıştı, karnı genişlemişti. Pişen et kokusuna dayanamıyordu.

Bu bebeğin babası Southampton’dan başkası olamazdı, Alphonso aylardır savaştaydı. Kocasını kandırıp bebeğin ondan olduğuna inandıramazdı.

Eczacı Emilia’ya hiç yargılamadan baktı. Bir raftan küçük, ahşap bir kutu aldı. “Bunlardan fitil yapıyorsunuz,” dedi bir süsenin yapraklarını göstererek. “Sonra ardıç yapraklarını şarap içinde kaynatıp içiyorsunuz.”

Emilia tezgâha birkaç madeni para koydu ve otları eteğinin cebine koydu.

Çıkmak üzere dönerken kadın arkasından “Tanrı yardımcınız olsun,” dedi.

İki günü kanama, kramp ve ter içinde geçirdi. Ayağa kalkabildiğinde çarşaflarını topluyor ve Bess’in yıkamasına yardım ediyordu. Kalkamadığında kucığında Henry’yi sallıyordu, küçük kız kardeşinin nasıl olabileceğini hayal ediyordu. Çilek rengi kıvrırcık saçlarını, gümüş gözlerini...

Bebegi düşürdüğü gece Southampton buluşmak istedi. Emilia rahatsız olduğu haberini yolladı. Sebebini söylemedi, sonradan söylemeye niyeti de yoktu.

Üçüncü gece rüyasında hiç sahip olmayacağı kızını gördü. Gülümsedi, çocuğun onu, onun da çocuğu alnından hiç öpemeyeceğini düşündü. Bunun yerine kız avcunu açıp bir ardıc yaprağı gösterdi ve Emilia'nın boğazından içeri tıktı, ta ki annesinin çığlıklarından koca bir orman çıkana kadar.

Dördüncü gün Şahin Hanı'nda William Shakespeare'e *Romeo ve Juliet*'in tamamlanmış nüshasını götürecek kadar iyi hissediyordu. Shakespeare'in eskisinden daha şık giyindiğini fark etti. İyi. Demek anlaşmaları ona da yaramıştı.

"Kendinizde değilsiniz," dedi Shakespeare.

Emilia ona bira bardağının üzerinden baktı. "Sıcaktan," dedi.

"Anlıyorum." Oyuna göz gezdirdi. "Bunun konusu ne?"

"Aşk hikâyesi," dedi Emilia.

Shakespeare kapağa kaşlarını çattı. "Altında *Bir Trajedi* yazıyor ama."

Emilia oyununu izlemeyi düşündü. Alphonso'nun parmaklarının boğazındaki nefesi kavrayışını hatırladı. Juliet için, Romeo için, Southampton için, kendi için yas tuttu.

"Evet," dedi Emilia. "Aynen öyle."

Melina

Eylül 2024

Jasper ile yemek yedikten sonra Melina evine gece yarısında döndü, Andre ile tartışmasını bitirmeye hazırdı ama ev arkadaşı hâlâ ortalarda yoktu. Ertesi sabah, Andre'nin kapısına gittiğinde notunun bıraktığı yerde olduğunu gördü. Arkadaşlıklarını tiyatrodan, insan içinde onarmak zorunda kalacaklarını düşünmek midesini bulandırdı.

Andre ile Melina ilk defa provaya birlikte gelmiyorlardı. Melina kapıdan tek başına girerken dengesi bozulmuş gibi hissetti. Ses tasarımcısı da Raffe'nin asistanı olarak gelmişti. Sahne yönetmeni yardımcısı on beş dakikaya başlayacaklarını duyurdu, oyuncular kulisten ve araçlarından içeri gelmeye başladı. Raffe geldi. Andre hâlâ boy göstermemiştir.

Jasper tiyatroya girdiğinde doğrudan Melina'nın oturduğu sıraya geldi. "*Salve Deus Rex Judaeorum*," diyerek yanına oturdu. "O kitabı yazan insanla İngilizcenin en güzel monologlarından birini yazan nasıl aynı kişi olabilir?"

"Sana da günaydın," dedi Melina ama dudaklarının titrediğini hissedebiliyordu, sanki Jasper gülümsemesini dudaklarından çekip alıyordu. "Emilia'nın şiirlerini okuduğuna göre uyku tutmadı herhalde."

"Yarım bırakıp uyuyamazdım ya," dedi Jasper. "Eleştirecek olsam stiline fazla düz derdim. Shakespeare oyunlarında kullanılan dilden o kadar farklı ki neredeyse Mel'in oyundaki hipotezini çürütüyor."

Melina bilgisayarını kapattı. “*Salve Deus* ile Shakespeare oyunları arasındaki paralellikleri bilgisayara arattıran araştırmacılar var,” dedi. “Şiir kitabında oyunlar dışında başka hiçbir yerde olmayan sözler var. Mesela *kır soğuk* ifadesi bir Emilia’nın Cooke-ham şiirinde bir de *Bir Yaz Gecesi Rüyası*’nda geçiyor. *Salve Deus*’un ithafındaki Ay Tanrıçası Dictima da öyle, İngiliz edebiyatında geçtiği diğer tek yer *Aşkın Çabası Boşuna*.”

“Yazarlık araştırmaları şüpheye çok yer bırakır, hatta bununla meşhurdurlar,” dedi Jasper.

“Evet,” diye hak verdi Melina. “Özellikle de veri tabanlarında kadın yazarlar olmadığı için, değil mi?”

“Lafı dolandırmanın âlemi yok, Emilia’nın şiirlerine olsa olsa yavan denebilir. Shakespeare’in en kötü oyununun bile yanından geçemez.” Jasper omuz silkti. “Emilia gerçekten oyunların yazarıysa eserleri neden kötüye gitsin? Neden böyle vasat bir koleksiyonun üzerine adını koysun?”

Melina sandalyesinde yan döndü. “Öncelikle ‘vasat’ lafına geri dönelim. Emilia, Elizabeth dönemi İngiltere’sinde bir kadındı, basılı herhangi bir şeyde adı olduğu için bile tebrik etmemiz lazım. Belki stili de kötüye gitmemiştir... Belki bilerek yapmıştır?”

“Kendi şiirlerini aptallaştırmış mı diyorsun?”

“Bir dinle bak,” dedi Melina. “Diyelim içinden gizem romanı yazmak geldi ama *New York Times*’taki sert eleştirilerin yazarı olarak görülmek istemiyorsun. Aynı dille mi yazarsın?”

“Anlaşılmayacak şekilde yazarım.”

“Aynen öyle,” dedi Melina. “Şiirlere yavan demeden önce Emilia’nın İsa’nın çarmıha gerilmesi hakkında yazarken aldığı riski bir düşün, gizli bir Yahudi’ydi o. Bu yeterince tehlikeli değilmiş gibi bir de İsa’nın arkadaşlarının onu yüzüstü bıraktığını, onu hayatındaki kadının savunduğunu yazıyor. Bu artık sadece

skandal değil... Günah resmen. Cennetten kovulma hakkındaki görüşleri de öyle, Havva'nın suçu olmadığını söylüyor.”

Göz ucuyla Andre'nin salona girdiğini ve ondan en uzak yere oturduğunu gördü. El sallayıp dikkatini çekmeye çalıştı. Andre görmemiş gibi yaptı.

Elbette bunlar Jasper'dan kaçmadı. “Eyvah. Kahvesini yanlış mı getirdin?”

“Hayır,” dedi Melina. “Yok bir şey.”

Her şey vardı.

“Yazar milleti,” dedi Jasper, küfreder gibi. “Ne diyordun?”

Melina dikkatini tekrar Jasper'a verdi. “*Salve Deus*'ta Emilia erkeklerin kadınlardan beklentilerinin ne kadar aptalca olduğunu ataerkilliğin kendi saçmalığıyla anlatıyor. Bunu daha önce de nerede yapıyor...”

“*Hırçın!*” diye tahmin etti Jasper.

Emilia başıyla onayladı. “*Hırçın*. Petruchio, Katherine'i ehlileştirirken şiddete başvurmuyor, oysa istese yapabilir. O dönemin yasalarına göre erkekler, başparmaklarından daha kalın bir sopa kullanmadıkları sürece karılarını dövabiliyordu. Petruchio ise karısını aç bırakıyor, küçümsüyor.”

Melina, titremeye başlayan telefonuna bakmadan sessize aldı.

“*Salve Deus*'taki dil de o kadar ağdalı olmayabilir ama içerik seçimi hâlâ son derece radikal. Bir Yahudi'ye merhamet etmek de günü kadın bir avukatın kurtarması da ataerkilliği yıkmaya yönelik eylemler.”

Gözleri salonun arkasına döndü, Raffe ile Andre bir konuşmanın ortasındaydı. Raffe koşarak aşağı indi, oyuncularını yanına toplayıp birkaç not verdi. Andre de peşinden geldi, Jasper ile Melina'nın önünden geçerken Melina elini uzattı. “*Mel*, bir dakikan var mı?” diye sordu.

Andre kayıtsız bir ifadeyle baktı. “Yok.”

Melina’nın telefonu tekrar titremeye başladı. Ekrandaki BABAM yazısını gördü.

“Pardon,” diyerek kalkıp telefonu açtı.

“Melina ile mi görüşüyorum?” dedi bir kadın.

Jasper ile Andre’ye sırtını dönüp bir mahremiyet kozası oluşturmaya çalıştı. “Evet?..”

“Merhaba, benim adım Beth, babanızın... arkadaşayım. Babanız kalp krizi geçirdi.”

Melina’nın parmakları telefonun etrafında dondu. Kadının hastane adresini yazmak gibi bir şey dediğini duydu. Babasıyla yaptığı son konuşmayı düşündü: Bir prosedür için hastaneye kaldırılmıştı. Önemli bir şey olmadığını söylemişti.

“Andrea? İyi misin?” Jasper arkasından omzuna dokundu.

“Babam... Hastanedeymiş,” diyebildi Melina.

“Gitmelisin.”

Melina yutkundu. “Mel... Gidebilir miyim?”

Andre gözlerine baktı. Söyle dedi bakışlarıyla. *Gerçeği söyle.*

Ama şimdi zamanı değildi.

Yüzü okunmuyordu. “Yazar değilsin sonuçta,” diyerek iznini bir hakaret gibi verdi ve arkasını döndü.

Jasper, Melina’nın patronunun hayvanlığına şaşırdıysa da çaktırmadı, fikrini kendine sakladı. “Hangi hastane?” diye sordu Melina’ya.

Melina telefonuna gelen mesaja baktı. “St. Mary. Litchfield, Connecticut’ta.”

Jasper ayağa kalktı. “Ben götürürüm.”

Melina çocukluğunu düşündüğünde annesinin ölmekte olmadığı bir zaman hatırlayamıyordu. İlk anılarında annesi kemoterapiden zayıf düşmüş haldeydi, saçsız başına parlak bir şal sarılıydı. Babasının ona destek olmak için kendi kafasını tıraş ettiği günü hatırlıyordu, annesi babasının şekilsiz bir patatese benzediğini söyleyip gülmüştü. Babası *hepimiz senin kadar güzel olamayız* demişti. Annesi onu kendine çekip öpmüştü, kızlarının da yanlarında olduğunu tamamen unutmuşlardı.

Annesi öldükten sonra Melina lise son sınıfı okurken babası ile iki kişilik ailelerine alıştıkları tuhaf bir sene yaşamışlardı. İlişkilerini sıfırdan tekrar inşa etmeleri gerekmişti, birlikte bir savaştan çıkmış askerler değil de iki yabancı gibi kalmışlardı.

Babası hem açılan boşlukları doldurmaya hem de Melina'ya annesinin hikâyesini öğretmeye çalışmıştı.

Melina annesinin babasıyla tanışmadan önce, üniversiteyi bitirdikten sonra bir sene Alaska'da yaşadığını öğrenmişti.

Annesi babasının ev arkadaşıyla çıkarken tanıştıklarını öğrenmişti.

Annesinin meme kanseri teşhisinin ikinci çocuğuna hamile olduğunu öğrendiği için muayeneye gittiğinde konduğunu öğrenmişti. Hem kemoterapi görüp hem çocuğu doğuramazdı, bu yüzden hamileliğini sonlandırmışlardı ve kendilerine annesi iyileştiğinde bir çocuk daha yapabileceklerini söylemişlerdi.

Elbette buna zamanları olmamıştı.

Melina kardeşi olsa, bir arkadaş bulmak için kendi içine kapanması gerekme hayatının ne kadar farklı olacağını düşündü. Babası ile annesi ona kapandıklarında onun da yanında biri olsa.

Melina babasının göz doktoru olmasının ne kadar uygun olduğunu düşündü; geri dönüp baktığında göremediği şey yoktu.

Aralarında hâlâ belli belirsiz bir mesafe vardı. Babası bu mesafeyi komik mesajlarla, tarihten komik bilgilerle, genetik

muhabbetiyle yamamaya çalışıyordu, Melina da ona özenle derlediği Manhattan hikâyeleri anlatıyordu ama babasına *anlatmadığı* bir sürü şey vardı. Çoğu kariyeri, daha doğrusu bir kariyeri olmaması hakkındaydı. Babasının başarısız olduğunu düşünmesini istemiyordu. Babasına bir de kendisi yük olmak istemiyordu.

Şimdi muhtemelen babasının da *ona* söylemediği bir sürü şey olduğunu fark ediyordu.

“Babanla yakın mısınız?” diye sordu Jasper, eli direksiyonda.

Melina irkildi. Bir saattir konuşmadan arabanın içinde yol alıyorlardı, sessizliği hoşbeşle doldurması gerekmediği için rahatlamıştı hatta.

“Zor soru,” dedi. “Ben çocukken annem çok hastaydı.” Cama döndü ve yanlarından akan trafiğe baktı. “Babamı severim. Annem hayatını kaybederken kendi hayatını ona adadı ama... Anne babaların duyguları için, nasıl desem, bir rafları var ben-
ce. Rafın da bir limiti var. Babamınkinde bana yer kalmadı.”

Jasper Melina’ya bakıp yola döndü. “Onun için mazeret üretmene gerek yok.”

“Üretmiyorum,” dedi Melina. “Öyle oldu işte.”

Jasper bir süre konuşmadı, sonra “Benim babam onunla balık tutmaya gidecek, bir solucana değdiğinde ya da balığın organları ayakkabılarına döküldüğünde iğrenmeyecek bir çocuk isterdi. Ayrıca her konuda uzman olmak isterdi. Hokey ya da mangal gibi erkek meselelerinden konuşmaya başladı mı ben anlattığı şeyi araştırıp ondan daha fazla bilgiyle geri gelirdim, sinir olurdu. Sorunun ben olduğumu düşünürdüm.”

“Annen?”

“Annem kız istiyormuş.”

Melina, Jasper Tolle hakkında böyle şeyler bilmek istemiyordu. Çok... İnsan oluyordu. “Şu an sadece babamla yeterince zaman geçirmediğimden korkuyorum.”

Jasper daha geçirecek çok zamanları olacağını söylemedi. Yalan söylemeyi sevmediğini en başta belirtmişti.

“Eminim o da seninle daha çok zaman geçirmek isterdi,” dedi bunun yerine. Uzanıp elini sıktı.

Melina avuç içlerinin birbirine değdiği yere baktı. Aralarında küçük bir güneş tutuyorlarmış gibi hissetti.

Jasper da Melina’nın fiziksel yakınlıkla ne kadar rahat olduğunu bilecek kadar samimi olmadıklarını hatırlamış gibi elini çekip direksiyona koydu.

Ama Melina uzun bir süre daha elinin sıcaklığını hissetti.

Hastaneye vardıklarında Melina lobiye bir suçluluk patlaması gibi girdi. Danışmadan üçüncü kattaki ameliyat bekleme odasına gitmesi gerektiğini öğrendi. Resepsyoniste yaklaşırken Jasper geride kalıp ona bir mahremiyet alanı bıraktı. Melina babasının iki saattir açık kalp ameliyatında olduğunu, birkaç saat daha kalmasının beklendiğini öğrendi.

Bunun ardından duruldu. Kalp küçücük bir organdı, bu kadar uzun süre uğraştıracak ne olabilirdi ki?

Arkasını dönünce elleri titreyen, platin sarısı saçları kısacık kesilmiş bir kadın gördü. “Merhaba... Matty’yi sordun, değil mi?”

Matty mi? Melina gözlerini kırıştırdı. Annesi Matthew derdi.

“Ben Beth,” diye devam etti kadın. “Babanı ben getirdim.”

Melina aksak bir hareketle başını öne salladı. Detay sormak istiyordu ama bu yabancının babası hakkında ondan daha çok şey bildiğini kabullenmek istemiyordu, dudaklarını birbirine bastırmaya devam etti.

Jasper tekrar yanında bitiverdi. “Ben Jasper,” diyerek elini uzattı.

Melina Jasper’a döndü, yanında olduğunu unutmuştu. “Sen git istersen,” dedi. “Duydun, daha çok sürecekmış.”

“Bilgisayarım yanımda, köşemi istediğim yerde yazabilirim.” Melina’nın alana ihtiyacı olduğunu biliyormuş gibi bekleme salonunun arkasındaki sıralara gitti.

Beth blokajlar, stentler hakkında bir şeyler anlatıyordu. “Yanında mıydın?” diye sordu yutkunarak. “Ne oldu?”

Beth başını salladı. “Ben... Böyle tanışacağımızı düşünmemiştim.”

Babasının da sırları olduğunu doğrulanması Melina’nın içini yakıyordu. Beth ile babasının nerede tanıştıklarını merak etti. Acaba Beth’in de çocukları, eski sevgilileri, bir hikâyesi var mıydı? “Ben geldim artık,” dedi. “Sen gidebilirsin.”

Beth uzunca bir süre Melina’ya baktı. “Sakıncası yoksa kalmak istiyorum.”

Bir saat sonra Melina bekleme salonundaki bütün dergileri okumuştı ve yazısını yazan Jasper’ın yanında dizini sektiriyordu. Jasper gözlerini ekrandan ayırmadan “Rahatsız ediyorsun,” dedi.

“Dikkatimi dağıt o zaman. Ne yazıyorsun?”

“İnceleme.”

“Neyin?”

Jasper ifadesini hiç bozmadan “Söylersem seni öldürmem gerekir,” dedi. Omuzlarını esnetti, boynunu kütürdetti. “Şaka. Yeni Park’ta Shakespeare.”

Melina kaşlarını çatı. “*Hamlet* mi?”

“Evet.” Jasper bilgisayarını kapattı ve burun kemerini sıktı. “Sallıyorum.”

“Niye? Gitmedin mi?”

Jasper başını iki yana salladı. “Gittim ama dikkatimi oyuna veremedim. İlk defa Hamlet’in edebiyatının ne kadar çoğunu flüt çalmayı anlatmaya ayırdığını fark ettim, Bassano ailesi gibi. Bir de oyun içinde oyun konusu hakkında Baptista adında biri üzerinden yalan söylediğini...”

“Emilia’nın babasının adı,” dedi Melina.

“Eskiden Shakespeare’i severdim,” dedi Jasper dalgın dalgın. “Şimdi her şeyi bir daha sorguluyorum. Bu yüzyıllardır konuşulan bir şey ama *Adını Sen Koy* karşıma çıkana kadar konu hep Shakespeare’in övgüleri hak edip etmediği idi, şimdi Emilia gibi birinin övgülerden mahrum kalmayı hak edip etmediğini düşünüyorum. Mel Green gerçek bir büyücü.”

“Evet,” dedi Melina incecik bir sesle. “Öyledir.”

Jasper birden kendine geldi, neden hastanede olduklarını hatırladı. “Özür dilerim, kendimden bahsetmenin yeri değil. Sen nasılsın?”

Melina dizlerinde duran ellerine baktı. Hem yerinde duramıyordu hem kıpırdayacak hali yoktu, Beth’in odanın diğer ucundan ona bakıp durduğunu da hissedebiliyordu. “Biraz yürüyelim mi?” dedi.

Jasper ayağa kalktı, bilgisayarını postacı çantasına koydu. “Kahve,” dedi bastıra bastıra. “Her derde deva kahvedir.”

Koridorlarda hayatın aşamalarının yanından geçtiler. Yeni doğmuş bebeklerine sarılan anneler, koltuk değnekli bir genç kız, üroloji kliniğine giren yaşlı adamlar... Kafeteryada Jasper ikisine de kahveyle puding aldı ve kahve onu biraz kendine getirmese pudingin kesinlikle getireceğini söyledi.

Melina ısrarla aç olmadığını söylemesine rağmen bütün pudingi yedi. “Öleceğinden korkuyor musun?” diye sordu Jasper.

Melina Jasper'ın açıklığına, hatta terbiyesizliğine gözlerini kırpıştırdı ve Jasper'ın sadece *bilmek* istediğini fark etti. Bu yüzden başıyla onayladı. "Aklımdan çıkmıyor. Tabutunu nasıl seçeceğim, önemli evrakını nereye sakladığını hiç sormadım, cenazesinde ne söyleyeceğim..."

"Peki," dedi Jasper pratik bir tavırla. "Düşünmüşsün işte, şimdi bir rafa kaldır gitsin. Yazlıklarını kaldırır gibi, bir daha ihtiyacın olana kadar düşünme bile."

Melina birden annesinin kumsalda bir gün geçirecek kadar iyi hissettiği bir dönemi hatırladı. Her yerde iribaşlar vardı, annesi saçsız başına sardığı şalıyla oturuyordu. Melina annesinin ayakucunda oynuyordu, artık kabuklarına sığamadıkları için çıplak kalmış, başlarını sokacak bir şey arayan keşiş yengeçlerini izliyordu.

Kabukları olmadan çıplak hissedip hissetmediklerini merak etmişti.

Kabuklarını kaybetmeden önce kabukları olduğunun farkında olup olmadıklarını merak etmişti.

"Sence birine veda edecek onlarca yılın olması mı daha kötü yoksa veda edememek mi?"

Jasper cevap vermek üzere ağzını açtı ama Melina'nın aralarında duran telefonunun titreyişi sözünü kesti. Melina gelen mesajı okudu. "Ameliyattan çıkmış," dedi.

Doktor çıktığında Melina ile Beth aynı anda ayağa kalktı. Melina anahtar kelimeleri dinlediğini fark etti: *Blokaj, iki atardamar, tamamen iyileşme*. Doktorun sözü bitene kadar Jasper'ın arkasında durduğunu fark etmedi. Bütün adrenalini bir anda vücudundan boşaldı ve Jasper'ın elinin dirseğini tuttuğunu fark etti.

Bir hemşire Melina'yı babasını görmeye yoğun bakıma götürdü. Bilincinin kapalı olacağını, boğazının entübe olacağını

ve üzerinden bir sürü makineden çıkan kabloların sarkacağını söylemişlerdi ama babasının ne kadar solgun ve hareketsiz olduğunu gördüğünde bu uyarılar hiçbir işe yaramadı. Melina hasta yatağının başucuna bir sandalye çekmeden önce bir süre kapıda bekledi.

Hastaneye geldiğinden beri hatıralarında hep annesinin ön planda olduğunu düşünüyordu, muhtemelen ondan elinde sadece hatıralar kaldığı için. Şimdi ise aynı anları başka bir kamera açısından hayal ediyordu, çoğunda babası da vardı.

On yaşında olduğu kış hep birlikte Mohawk Dağı'na, Connecticut'ta bir kayak merkezine gitmişlerdi. Melina güneş vuran karın nasıl elmas gibi parladığını, çocuk pistinde kayarken kulübelerinin penceresinde oturan annesine el salladığını hatırlıyordu. Kaymayı ona babasının öğrettiğini ise hastanede yanına oturana kadar unutmuştu. O küçük tepeden babasının yardımıyla inmişti. Tekrar tekrar "Tek bir kural var, kendini incitemezsin," demişti babası.

Melina düşmekten korktuğu için dizleri titriyordu. Tek bir kural! Sanki güvenliği kontrol edebileceği bir şeymiş gibi.

Başucunda oturduğu babasının elini avcuna aldı ve yüksek sesle "Tek bir kural var, kendini incitemezsin," dedi.

Bir süre sonra Beth geldi ve *Matty*'nin yanına gelmek istedi, Melina çıkıp Jasper'ı aramaya gitti. Tekrar bilgisayarına gömülmüştü, Melina bir süre başında dikilip parmaklarının klavye üzerinde dans etmesini izledi.

Jasper kafasını kaldırdığında "Sen miydin?" dedi. Parmağının ucuyla gözlüğünü düzeltti. "Baban nasıl?"

"Hâlâ uyuyor," dedi Melina. "Jasper, sen cidden şehre dön artık. Ben gece babamın evinde kalacağım, yarın da hastaneye Uber'le gelirim. Taburcu olunca da trenle dönerim."

“Mel’e söyledin mi?”

“Ee... Söylerim,” dedi Melina.

Jasper bilgisayarını kapattı. “Tabii. Şu an önceliğin o değil.” Gözlerini kaçırdı. “Geçerli bir mazeretin olduğunu biliyorum ama umarım ilk seyircili ön gösterime gelebilirsin... Oyunda senden çok şey var.”

Jasper’ın Melina’nın yaptığı sözde araştırmadan ve Emilia’nın akrabası olduğundan bahsettiğini biliyordu. Oysa daha bilmediği neler vardı.

Melina Jasper’a karşı dürüst olmak *istediğini* fark etti. Son on iki saatteki davranışları, üniversitede onu haşlayan eleştirmenden ne kadar da farklıydı. O zamanlar Jasper onu yanlış değerlendirdiği için öfkeliydi, şimdi ise aynı hatayı kendinin yaptığını itiraf etmek istiyordu. *Komik bir hikâyeye aslında* diye başlardı ama komik değildi ve şu an bu konuşma için gereken duygusal bant genişliğine sahip değildi.

Şehre dönünce Jasper’a gerçeği söyleyeceğim, diye söz verdi kendine. “Beni getirdiğin için çok, çok teşekkür ederim.”

Jasper kızardı ve yüzünü yere çevirip başını salladı. “Oldu o zaman,” dedi, eşyalarını toplayıp kalktı.

“Dikkatli git.”

Jasper güldü. “O nasıl olacaksa,” dedi ve arkasını dönüp bekleme salonundan çıktı.

Melina kısık sesle güldü. Bir yabancı olsa Jasper’ın bu söylediğine hayvanlık derdi.

Ama Melina artık ona yabancı değildi.

Birkaç saat sonra babası uyandı. Soluk borusundan içeri tüp sokulduğu için sesi hâlâ çatallı ve zayıftı. Melina yatağın yanına oturdu, babası “Ne düşündüğünü biliyorum,” dedi.

“Ölümünden dönmemiş olsan bunu benden sakladığın için seni benim öldüreceğimi mi?”

“Hayır,” diye iç çekti babası. “Seni ziyaret ettirmenin daha kolay yolları olduğunu.”

Melina babasının eline uzandı. “Seni de kaybedeceğimi sandım.”

“İnsan vücudunun sıkıntısı işte, sürekli ihanet.”

Melina babasının annesini düşündüğünü biliyordu. Yutkundu. “Baba, burada olmam gerekirdi.”

“Kesinlikle *olmaman* gerekiyordu. Burada olsan bir baba olarak başarısız olmuş sayılırdım. Kendi hayatın var, onu yaşamam lazım.”

“O zaman bari...”

“Yapacağın ya da yapmayacağın hiçbir şey fark etmezdi Melina. İnan bana. Aynısını ben de yaşadım. Eve radon testi yaptırsaydım şöyle olurdu, ikinci kemoterapiyi istemediğinde ısrar etsem böyle olurdu... Nihayetinde ne değişecekti ki? Hâlâ benimle yaşasan bile göğsümde bir saatli bomba olduğunu bilemeyecektin. *Ben* bile bilmiyordum.” Yatakta doğrulmak için kendini zorladı. “Tek bildiğim, ağzımda içinde bir şey ölmüş gibi bir tat var.”

Melina, plastik sürahiden pipetli bardağa su koydu ve babasının içmesini izledi. Gelecekte olacaklara odaklanıp şu anı kaçırmamaya yemin etti. Hırslı olmanın zayıyatıydı bu ama Melina o andan itibaren kronometreyi durdurmaya zorlayacaktı.

Babasının yüzünde çok huzurlu bir ifade vardı. “Susamışken içtiğin o ilk yudum gibisi yok,” dedi. “Bunu özlerdim.”

Melina babasına sokuldu. “Ben seni özlerdim.”

Beth, Melina’yı babasının evine bırakmaya geldiğinde babası, “Beth’le tanıştınız mı?” diye sordu, oldu bitti. Melina eve

dönünce bir kâse kahvaltı gevreği yedi ve duş aldı. Dolabında sadece liseden kalma kıyafetleri vardı; Fall Out Boy tişörtünü ve poposunda lise maskotları olan ejderhanın olduğu eşofmanını giydi.

Jasper eve varmış mıydı acaba? Babası yoğun bakımdayken gittiği iyi olmuştu yoksa babasına Jasper'ın neden ona Andrea dediğini açıklamak zorunda kalırdı. Hem babası üniversitede onu paralayana eleştirmeni tanısa ne olacaktı?

Melina mesajlarını kaydırıp Andre'nin adını buldu. *Babam iyi. Ameliyattan çıktı, yazdı.*

Andre yazıyor bildirimi hemen geldi.

Melina bekledi. Bekledi.

Bildirim kayboldu, kendi yolladığı mesajın yanında küçük bir başparmak ikonu çıktı.

Yatağında yan yattı ve Andre'nin hiç gelmeyen mesajını bekleyerek uyuyakaldı.

Melina sonraki altı günü hastane ile ev arasında mekik dokuyarak, babasının yavaş iyileşmesini takip ederek geçirdi. O altı günden sonra babası taburcu oldu, Beth ikisini de eve götürdü. Beth markete gittiğinde Melina babasının yanına oturdu ve “Malum konuyu konuşabilir miyiz?” dedi.

Babası kaşlarını kaldırdı. “Beth mi?”

“Nerede tanıştınız?”

“Buluşma uygulamasından.”

Melina'nın ağzı açık kaldı. “Sen buluşma uygulaması mı kullanıyorsun?”

“Sen kullanmıyor musun?”

“Hayır!” dedi Melina.

“Hmm... Neyse, Beth de dul. Kocas 2020’de, ilk Covid dalgasında ölmüş. Oradan bağ kurduk sanırım.” Melina’ya baktı. “Teorik olarak birini sevmenin onu kaybetmek ya da onun seni kaybetmesi anlamına geldiğini biliyorsun. Ama bu gerçekleşene ve geride kalan sen olana kadar, bunun ne anlama geldiğini gerçekten anlamıyorsun.”

Melina boğazının sıkıştığını hissetti. “Birbirinizi bulduğunuz sevin dim...”

“Annen değil tabii.”

Melina başıyla onayladı, ciğerlerinden bir rahatlama boşaldı.

“Sana o yüzden söylemedim. Nasıl söyleyeceğimi bilemedim.” Babası çenesini ovuşturdu. “Anneni çok seviyordum Melina ama çok, çok hastaydı. Yine de onunla geçirdiğim bir saniyeyi bile dünyalara değişmezdim. Kustuğu, ağlaya ağlaya uyuyakaldığı anları bile. Aşk, romantik komedilerdeki gibi değil Melina. Bir bilgi yarışması gibi ama o kadar spesifik sorular var ki sadece iki kişi cevap verebilir. *Okuma gözlüklerimi gördün mü? Sırtımda kene mi var? Gitme zamanım geldiğinde yanımda olacak mısın?* Hüzünle gülerek başını iki yana salladı. “İnsanlar annenin de başkasını bulmamı isteyeceğini söyleyebilir, ben onlara inanmıyorum. Annen beni başka bir kadınla görse baltasını çıkarır, kafama geçirirdi. Ama... Bence affeder.” Yüzünden hayalet gibi küçük bir tebessüm geçti. “Çünkü insan en iyi arkadaşını affeder.”

İnsan en iyi arkadaşını affeder. Melina birden Andre ile konuşması gerektiğini hissetti.

Babası hızla iyileşiyordu, Beth’in emin ellerindeydi. Melina’nın tekrar inşa etmesi gereken bir köprü ve söylemesi gereken bir gerçek vardı.

“Baba,” dedi. “Ben şehre dönüyorum.”

“Bence de daha gecikme,” dedi babası. “Beth bana sünger banyosu yaptırmadan git haydi.”

Melina titredi. “Bir daha o şeyi söyleme.”

Babasına sarıldı. “Oyunlarımdan biri sahnelenecek,” diye fısıldadı, ilk defa yüksek sesle söylüyordu. “İyileş de izlemeye gel.” Geri çekilip gözlerine baktı. “Beth de gelsin.”

Adını Sen Koy’un ilk resmi seyircili ön gösteriminden önceki gece, Melina’nın treni akşam sekizde Penn İstasyonu’na vardı, bu yüzden doğruca kostüm provasına gitti. Salona arka kapıdan girip en arka sıraya geçti. Gözleri karanlığa alışırken uyduruk bir masanın (iki sandalyenin üzerine konmuş bir sunta ve üzerinde küçük bir okuma lambası) arkasında oturan Andre ile Raffe’yi seçebildi. Kostümcü ile set tasarımcısı ön sırada oturmuş, not alıyorlardı. Jasper salonda değildi.

Oyuncular sahnede idi, kostümlerini giymişlerdi ve mikrofonları bağlanmıştı. Bir an Melina güçlkle nefes alabildi; bir rüyasının üç boyuta geçtiğini görmek gibiydi.

Repliklerden oyunun sonuna yaklaştıklarını anladı.

Emilia, Marlowe ile yürüyordu. İkisi de kostümlerinin beyaz versiyonlarını giyiyordu. Arkalarında, Emilia Bassano’nun hayatının köşelerini zımparalamış insanlar sıra olmuştu: Kontes Bertie, Mary Sidney, Bess, Hunsdon, Southampton, Henry, hatta Alphonso. Önemli herkes, Shakespeare hariç.

Melina onu bilerek yazmamıştı. Emilia son monoloğuyla oyunlarının yazarını gömeceğini söylerken Shakespeare’in orada olmasını istememişti. Akrabasına verebileceği en küçük hediye idi bu: Seyirci salondan Shakespeare’in değil, Emilia’nın yüzünü görerek çıkacaktı.

Sessizce Emilia’nın sözlerine eşlik ederek öne eğildi.

Ama aktris yanlış sözleri okuyordu.

Emilia, Melina'nın yazdıklarının tam tersini söylüyordu: Sözlerin söz ustası kadar önemli *olmadığını* söylüyordu. "Neden birinden biri olmak zorunda?" dedi Daya. "Neden ikisi de olamıyor?"

Sonra arka sıradaki oyuncular ikiye bölündü ve arkalarından Shakespeare sahneye çıktı, parlak renkler giyen tek oyuncu. Işıklar sadece onun üzerine çevrilirken Emilia karanlığın içinden "Bir zamanlar bir kız varmış, sözleri görünebilsin diye kendi görünmez olmuş," dedi.

Sahne karanlığa gömüldü. Melina hışımla ayağa fırladı.

Bu ne cüret?

Piç. Bu ne cüret?

Salonun ışıkları yandı ve Raffe alkışlayarak ayağa kalktı. "Tebrikler, tebrikler! Üstünüzü değiştirin, on beş dakikaya bu luşalım. Josephina, sahnenin solu neden öyle karanlık? Oyuncuların yüzü görünmüyor." Koşar adım ışıklandırma kabinine giderken Melina'yı fark etti. "Dönmüşsün! Mel babanı söyledi. Umarım her şey yolundadır?"

Melina kendine konuşacak kadar güvenmiyordu, sadece başını salladı ve yönetmeni geçip Andre'nin yanına gitti. "Konuşabilir miyiz?" dedi kendini kasarak.

Andre Melina'ya baktı. "Teşekkür edeceksen olur."

Melina başıyla kapıya işaret etti. Tiyatronun arkasındaki ara sokağa inen yangın merdivenlerine geldiklerinde Melina kapıyı sertçe açtı ve sıcak geceye çıktı. "Benim yazdığım son değil bu," dedi itham edercesine.

"Burada değildin," dedi Andre.

"Babam *hastanedeydi!*"

“*Biliyorum! Biliyorum ve üzgünüm ama bir hafta kayboldun. Mel Green olmamı isteyen sendin, şimdi istediğini yaptım diye carlama.*”

İyice burun buruna gelmişlerdi, Melina’nın sesi hem yükseliyor hem tizleşiyordu. “Senden oyunumu değiştirmeni istemedim. Hatta değiştirmeyeceğine *güvendim.*”

Andre kollarını kavuşturdu. “Olmuyordu.”

“Sen de sormadan değiştirdin, öyle mi?”

“Burada değildin,” dedi Andre tükürür gibi. “Emilia Basano kimsesizler mezarlığında isimsiz bir taş altında gömülü. Kimsenin onu tanımaması hoşuna mı giderdi sanıyorsun? *Ben* sanmıyorum. Raffe sanmıyor. Daya sanmıyor. *Senin yazdığın* karakter sanmazdı.”

“Ben de tam ‘Bir erkek olsa da bana kendi oyunumu açıkla,’ diyordum, çok sağ ol,” dedi Melina.

“Bana ezilmiş grup kartı oynayamazsın,” dedi Andre, kısık ve ölümcül bir sesle. “Sen oynarsan ben de oynarım. Oyunun sonunu piç edeceğim, hazır ol Mel: Yazdıkların için övgü almanın önemi *var*. Nasıl bu kadar emin konuşuyorum biliyor musun? Üç haftadır burada oturup *sen* taklidi yapıyorum çünkü *ben* olarak bir oyunumu sahneletemiyorum da ondan.”

Melina yutkundu, gözleri parlamaya başlamıştı. “Değiştireceksin.”

“Git kendin değiştir,” dedi Andre. “Ben *gidiyorum.*”

“Gidemezsin,” dedi Melina nefesini vererek, kalbi birden hızlı hızlı atmaya başlamıştı. “Arkadaşım değil misin?”

“*Sen* benim arkadaşım değil misin?” Sesinde pişmanlık ya da hayal kırıklığı gibi bir şeyin izi vardı, yediğiniz bir yemekte adını koyamadığınız bir tat gibi.

Melina'yı itip geçti, ara sokağa çıktı. Melina'nın beyni yavaş çekimde çalışıyordu. "Andre," dedi arkasını dönerek. "Andre!"

Arkasından koştu ama bekârlığa veda partilerine giden bir grup kadının arasında kaldı. Sağına soluna baktı ama Andre kaybolmuştu.

İçeri girip Raff'e Andre'nin gittiğini ama onun zaten Mel Green olmadığını, Mel Green'in *kendisi* olduğunu ve oyunun birkaç güne prömiyer yapacağını açıklaması gerekiyordu.

Yaptığı kâğıttan ev başına yıkılmaya başlamıştı. Bu dala-vereye kendini haklı çıkarma gayesiyle girişmişti ama apayrı bir tutkuya dönüşmüştü.

Ne kadar Shakespearevari, başına çalsındı.

Jasper Tolle'ye bir ders vermek için bir başkası olmaya çalışmıştı ve Mel Green'in artık gurur duyduğu biri olmadığını öğrenmişti.

"Andrea?"

Jasper bir adım ötesinde duruyordu, adını andığını duyup zuhur etmiş gibi.

Melina'nın yüzünü görür görmez kaşlarını çattı. "Yoksa baban..."

Jasper sözünü bitiremeden Melina ağlamaya başladı.

Jasper o gün Andrea'yı düşünüyordu, bir hafta kaybolduktan sonra hayal gücünün bir ürünü gibi ortaya çıkıvermişti. Onu arayıp babasını sormak istemişi ama bir iş ilişkisinde bunun uygun olup olmayacağına fazla fazla kafa yormuş, sonunda caymıştı. Zaten Andrea meşguldü. Hasta babasına bakan kızın dikkatini dağıtmanın âlemi yoktu.

Onu özlemişti. Gerçekten bu kadar basitti. Onunla tartışmasını seviyordu, gülümsediğinde dudağının sol yanının sağ yanından

önce kıvrılmasını seviyordu ama şu anda gülümsemiyordu. Ağlıyordu, hıçkırıyordu ve Jasper ne yapacağını bilmiyordu.

Ona evine kadar eşlik etmeyi önerdi ama Andrea kafasını sertçe iki yana salladı. Tiyatroda biraz oturup soluklanmayı önerdiğinde öyle titremeye başladı ki Jasper kızı elinden tuttu ve en yakın metro istasyonuna götürdü.

Böylece kendini Andrea ile evindeki kanepede buldu. Bir kutu mendil vermişti, şimdi de bir tek viski veriyordu.

“Viski sevmem,” dedi Andrea.

“Ben de,” diye kabul etti Jasper. “Ama filmlerde ağlaması kesilmeyenlere viski verirler.”

Andrea gözlerini bir daha sildi. “Beni deli sanıyor olmalısın.”

Jasper başını iki yana salladı. “Evimin çok... Gri olduğunu düşünüyorum.” Gri kanepeye, soluk gri duvarlara ve tek renk mutfağına baktı. Ana renklerle bezeli Fall Out Boy tişörtü ve kırmızı yüzüyle Andrea içeride bir çiçek gibi duruyordu.

“Berbat haldeyim,” dedi.

Jasper karşı çıktı. Yaşlar gözlerinin rengini daha da açmıştı, iyice gümüş para gibi parlıyorlardı artık. Kanepenin önündeki sehpa (gri) oturdu ve Andrea’nın karşısına geçti. “Fall Out Boy tişörtünü diyorsan evet... Coldplay dururken yani...”

“İçimde de berbat haldeyim,” diye tekrar etti Andrea.

“Peki... Konuşmak ister misin?” Jasper bunun söylenecek doğru şey olduğunu biliyordu çünkü söylemediği ve söylemesi gerektiğini fark ettiği birçok durumda kalmıştı. *Lütfen konuşmak isteme*, diye sessizce yalvardı.

“İstemiyorum ama konuşmam lazım,” dedi Andrea, sesi titreyerek. “Düşündüğün kişi değilim.”

Jasper gözlerini kırptırdı, aklına en olmayacak senaryolar gelmeye başladı. *Tanık koruma programında. CIA ajanı. Bir de: Bir viski de kendime koyacaktım.*

“Mel Green benim,” diye devam etti Andrea.

Jasper kaşlarını çatı, Andrea’nın ilaçlarını almamış, kafayı bulmuş ya da onunla karşılaşmadan önce kafasını vurmuş olabileceğini düşündü.”

“Adım Melina. Melina Green. Ve çok beğenip yapıma sokmak istediğin oyunu ben yazdım.”

Jasper ilk karşılaşmalarını düşünmeye çalıştı. Yazarın adını Village Fringe’in sanat yönetmeninden almıştı. Zaten çok rekabetçi bir sektördü, neden yazarlığını üstlenmemişti ki?

“Kazara oldu,” dedi Andrea... Melina? *Siktir.* On yıl boyunca bir oyununu sahneye taşımaya çalıştığını, katıldığı festivalin sanat yönetmeninin cinsiyetçiliğini herkes bildiği için en iyi arkadaşının sarhoşken oyunu kendi adıyla yolladığını anlattı. Gerçek yazarın Melina olduğunu herkesin içinde duyuracaklardı, böylece Dubonnet onu yarışta tutmak zorunda kalacaktı. Ama sonra işin içine Jasper dahil olmuştu.

“Benim dahil olmam neden fark ediyor ki?”

“Çünkü seninle daha önce tanıştık.”

Jasper yine gözlerini kırptırdı. Melina’nın yanında olduğu her an için on çekilmesinden, daha önce tanışmış olsalar bileceğini düşündü. “Bence yanılıyorsun.”

Melina yumuşak bir sesle güldü. “Kesinlikle yanılmıyorum. 2013’ün Mayısında nerede olduğunu hatırlıyor musun?”

Times’ta çalışıyordu, daha çömezdi. Melina o zaman sektörde olamazdı, yaşı yetmezdi. Bahşış vermeyi unuttuğu bir garson muydu? Mektubuna cevap yazmadığı bir gazetecilik öğrencisi miydi?

“Bard Koleji’nde oyunumu değerlendirdin,” dedi Melina. “En hafif deyişle eksik buldun.”

Jürisinde olduğu yarışmayı hayal meyal hatırlıyordu. Sahne korkusunu yenmek için iki martini devirmişti ama herkesin oraya filtresiz düşüncelerini duymaya geldiğinden hiç şüphesi yoktu. Oyununun ne hakkında olduğunu, o gün nasıl görüldüğünü bile hatırlamıyordu. Keşke biraz yakından baksaydı.

“Oyunumun küçük olduğunu söyledin,” diye devam etti Melina. “Bana eleştiri kaldırmak için fazla duygusal dedin. Bana zor dedin.”

Jasper gittikçe içine çekiliyordu. “Benim... Benim söyleyeceğim bir şeye benziyor,” diyebildi sonunda.

“Dediğine kulak verdim; sonraki on yılı oyun yazarı olamayacağıma inanarak geçirdim, aldığım retler de bunu doğruladı. Sonra Village Fringe geldi. Dubonnet okumalarda senin de olacağını söylediğinde intikamımı alabileceğimi düşündüm. Oyunumun iyi olduğunu biliyordum. Oyunu okumanı istedim, sonra büyük gerçeği açıklayacaktım, sen de on yıl önce bir halt olmaz dediğin kadının ne kadar yetenekli olduğunu görecektin.” Melina’nın bakışları yere döndü, kirpikleri ıslanmış ve dik dik olmuştu. “Sonunda yüz yüze tanıştığımızda bana bakmadın bile. Ben on yılı senden nefret ederek, seni *suçlayarak* geçirmiştım... Sen beni tanımadın bile.”

Jasper, kendini bu karmaşaya sokan şeyi yaptığını fark etti: Düşünmeden hareket etti. Aralarındaki mesafeyi kapatıp Melina’nın yüzünü çenesinden kaldırdı. Cıva gözleri ona baktı. “Seni tanımadığımı düşünemiyorum,” dedi sessizce. “Sen unutulmazsın.”

Sonra Melina’yı öptü.

Melina gerçeğin içinden sökölür gibi alındığını hissetmişti; sanki ağrıyan dişi çekilip gitmişti ve acı seline hazırlanıp gözlerini yummuştu. Jasper Tolle yalandan hoşlanmazdı. Dilini başka insanların bıçak kullandığı gibi kullanırdı ve Melina, onu kandırıldığını insan içinde itiraf etmesi gerekecek bir durumda bırakmıştı.

Ayrıca birlikte saatler geçirmişlerdi, Melina bu saatlerin herhangi birinde itiraf edebilirdi.

Şimdi ona oyun yazarı olmak isteyen yetişkin kadınların oyun oynamadığını söyleyecekti.

Şimdi Raffe ile Tyce D’Onofrio’yu arayacak ve bir sorunları olduğunu söyleyecekti.

Şimdi *Adını Sen Koy*’a dahiyane ve isabetli değil, duygusal ve zorlama diyecekti.

Şimdi oyun yazarının eksikleri yeteneğini gölgede bırakacaktı.

Ama bunların hiçbirisi olmadı. Bunun yerine Jasper’ın parmakları Melina’nın çenesini kısırdı, sonra da ağzı ağzına kapandı. Dudaklarını ona bastırdığını ve dilinin tadını hissetti: viski, limon, arzu. Öpücüğü bir dizi soruydu: *Olur mu?.. Yapabilir miyiz?.. Yapar mısın?..*

Melina, kanepeden onun kucağına çıktı. Ona daha yakın olmak için debelenirken ellerini Jasper’ın saçlarına geçirdi.

Ama Jasper başladığı gibi aniden durdu, geri çekildi. Telaşla gözlerine baktı, gözlüklerinin arkasında kocaman görünüyordu gözleri. “Sorun yok, değil mi?” diye sordu.

Sorun mu? Tam Melina’nın ihtiyacı olan şeydi. Bu gece Andre ile kavgasını kesin şekilde kaybettikten sonra Jasper Kutupyıldızı gibi olmuştu. Jasper onu istiyorsa, bir değeri olmalıydı. Elleri hâlâ Jasper’ın boynundaydı, nabızı başparmaklarının altında atıyordu. Yerinde kıpırdandı ve ona sokularak “Belli değil mi?” diye şakayla mırıldandı.

Ama Jasper gülmedi. “Hayır,” dedi ciddiyetini bozmadan. “Benim için değil.”

Melina ellerini Jasper’ın boynundan aldı, omzundan, üstünden çekti. “Ha,” dedi. Sonra her şey daha da berraklaştı. “Ha.”

Mantıklıydı: Eleştirilerindeki tarafsızlığına, kabalığa varan dobralığına acımasızca deniyordu. Oysa Jasper ilgisiz ya da umursamaz değildi, kopuktu.

“Bazen,” dedi Jasper tereddütle, “Dünyayla aramda buzlu cam var gibi hissediyorum. Ben onları net göremiyorum, onlar da beni net göremiyor. Nöroçeşitli diyorlar şimdilerde...”

İronik şekilde, Jasper herkes tarafından yanlış anlaşılmayı gayet iyi anlıyordu. Melina parmaklarını onunkilere kenetledi. “Böyle hissettiğin için çok üzgünüm,” dedi.

Jasper elini dudaklarına götürdü ve Melina, dili bu kadar kuvvetli birinin sessizliği de bu kadar iyi kullanabilmesine şaşırdı.

“*Sen kimsin?*” diye mırıldandı Melina.

“Kim olduğumu biliyorsun,” dedi Jasper.

“Adını kastetmiyorum,” dedi Melina, şakaklarını ovarak. “On yıldır şerefsizin biri olduğunu düşünüyorum. Bir bakıyorum... Değilmişsin işte. Ama hâlâ kim olduğunu bilmiyorum.”

“Ne bilmek istiyorsun?”

“Her şeyi,” dedi Melina. “Ne söylersen.”

“En sevdiğim dondurma naneli ama yeşil olan değil, beyaz olan. *Galaksinin Koruyucuları* filminin her repliğini ezbere biliyorum. Köprücük kemiğimi aynı yerden üç kere kırdım. Birinde futbol oynarken, biri araba kazasında, biri bar kavgasında.”

“*Bar kavgasına* mı girdin?”

“Kardeşim yok,” diye devam etti Jasper. “Ama eskiden Todd diye bir hayali arkadaşım vardı. Hamster alerjim olduğunu söylüyorum ama yok, görünce huylanıyorum sadece. Yüzmeyi

üniversitede öğrendim. Yüksekten ölesiye korkarım.” Melina’nın elini tekrar tuttu ve bu sefer kalbinin üzerine koydu. “O yüzden lütfen Melina,” dedi yumuşak sesiyle, “yalnız düşmeme izin verme.”

Melina önce hangisinin hareket ettiğini anlayamadı ama kendini Jasper’ın kollarında buldu, gömleğini pantolonundan çıkarıp ellerini pürüzsüz sırtına attı. Jasper Melina’nın saçlarını kavradı ve elini tişörtünden içeri soktu. Ağzını Melina’dan ayırmadan “Fall Out Boy’muş,” dedi ikisinin de dudakları kıvrılarak bir gülümsemenin iki yarısı oldu.

Sutyeninin kopçasını açtığında Melina alev alacağını düşündü, bir saniye sonra Jasper’ın salonunda yerde yatıyordu. Jasper bir eliyle Melina’nın elini başının üstüne mıhlamıştı ve nefesi karnında dolaşıyordu. Dişleriyle eşofmanının ipini yakaladı. Kendini ikna etmeye çalışır gibi “Oda,” diye mırıldandı ama Melina başını iki yana salladı, bacaklarını Jasper’ın sırtına sarıp onu esir aldı. Gömleğini çekip çıkardı ve bu vücudun bir bilgisayar arkasında mahsur kalmasının bir suç olması gerektiğini düşündü. Jasper Melina’nın eşofmanını çıkardı.

Çamaşırındaki yazıya bakıp “Çarşamba değil,” dedi.

“Connecticut’ta başka külotum yoktu,” diyebildi Melina, Jasper ağzını kumaşa dayayıp Melina’yı içine çekerken.

“Kafamı karıştırdı,” diye mırıldandı Jasper.

“Bir daha yapmam,” dedi Melina ve aralarındaki son katman da ortadan kalktı. Jasper’ın o sivri dili içine girdi.

“Bir daha,” dedi Jasper hayretle, dünyaya yeni gelmiş iki kelimeyi ilk kez o duyuyormuş gibi.

Bir daha *oldu*, hatta Jasper başını sehpayaya vurdu, bu yüzden sıra *bir dahaya* geldiğinde yatak odasına geçtiler. Onun ardından Melina tuvalete kaçtı, ardından Jasper’ın mutfak dolaplarını

talan etti, hayal kırıklığı yaratacak kadar sağlıklı yemekler buldu, sonunda lahana kurularının arkasından eline bir kutu naneli kurabiye geldi. Kutuyu yatak odasına götürdü ve orada yemek için battaniyenin altına girerken Jasper'ın kendini yorum yapmamaya zorlamasını izledi. "Kolunu anestezi kestirecek gibi duruyorsun," dedi.

Jasper gözlüklerini çıkarmıştı, yarım kalmış gibi görünüyordu. "Kırıntı."

"Dikkatli yesem?"

"Ya barbarsan?"

"Haa." Melina aydınlandı. "Barbarsam yağmalayabilirim."

"Yağmaya korsanlar gider," dedi Jasper. "Barbarlar.."

Melina Jasper'ın üzerine çıktı, kurabiyeleri aralarına bıraktı. "Barbarlar fetheder," dedi.

Melina uyandığında gökyüzüne şafak yayılıyordu ve Jasper bir dirseği üzerinde, gözlüğü burnunda, onu izliyordu. "Merhaba," dedi utanarak.

"Merhaba."

En son ne zaman bir gecede üç kere seviştiğini hatırlamıyordu. Hatta en son ne zaman seviştiğinden de emin değildi. Jasper'ın banyodan getirdiği prezervatifler komodinin üzerine yayılmıştı, omzunun üzerinden Melina'ya göz kırpyordu. Melina'nın eli istemsizce Jasper'ın göğsünden battaniyenin altında kalan kısımlarına inen kıllarına gitti. Çok aşağılara inmeden Jasper elini hafifçe tuttu. "Konuşmak ister misin?" diye sordu.

"Bunu mu?" dedi Melina aralarını göstererek, "Yoksa oyunu mu?"

"İkisini de?" Jasper parmaklarını Melina'nın saçlarına doladı. "Bana kim olduğunu söyleyebilirdin. Fark etmezdi."

Melina bir kaşını kaldırdı. "Etmez miydi? Oyunu bir erkeğin değil kadının yazdığını öğrensen de bu kadar etkilenirdin yani?"

“Bir iş iyiye iyidir...”

“Ama bir isim bile bir önyargı taşır,” diye karşı çıktı Melina. “Dürüst ol. Emilia’nın hikâyesini bir kadının yazdığını bilsen *feministler yine konuşuyor işte* deyip kenara atmaz mıydın? Yapıma sokmak ister miydin? Yoksa bu kadar içgörülü bulmanın sebebi yazarın erkek olması mıydı?”

“Ben oyun yorumlarken yazarın cinsiyetine değil, metne bakarım.”

“Ama cinsiyetine *bakmıyor* da değilsin,” dedi Melina nazıkçe. “Toplumun ne düşündüğü seni de etkiliyor.”

“Mantıklı değil bu,” dedi Jasper.

“Emilia’yı yarattığımda onu isteyerek dikkafalı, manipülatif ve cinselliğe meraklı yaptım, oysa bütün erkekler bana böyle kadınların *seyircinin kendini bağdaştıramayacağı* karakterler olduğunu söyledi. Oysa bu kadınlar, erkekleri rahatsız ediyor ve erkekler rahatsız oluyorsa başka hiçbir şeyin önemi yok zaten. Bu yüzden karmaşık, gelişimini tamamlamış erkekler hakkında yığınla oyun sahneleniyor; karmaşık, gelişimini tamamlamış kadınlar hakkında oyunlar... Nerede? Bu da erkeklerin ve erkek deneyiminin daha önemli olduğu fikrini pekiştiriyor. Döngüye giriyor.” Melina Jasper’a baktı. “Bak işte.”

“Neye?”

“Dilin tutuldu. Hiç sorgulamadığın bir davranışın yüzüne vurulduğu için sinirlendin.”

“Dilim tutulmadı,” diye üsteledi Jasper. “Sadece sahneye taşınan oyunlar hakkında çok genel yargılar verdiğini düşünüyorum. Sorunun çözümü bir kimlik politikası kotasını doldurmak olmamalı... En iyi hikâyeyi kimin anlattığı olmalı.”

“Tam bir hetero beyaz erkek argümanı.”

“O ne demek oluyor?”

“Seni dinlemek isteyen birisi hep var,” diye açıkladı Melina. “Sadece hetero beyaz erkekler hikâye anlatınca norm buna

dönüşüyor. Kâr getirecek hikâyelerin sadece belli bir deneyime odaklananlar olduğu düşünülüyor, oysa sahnede kendi hayatlarından parçalar görmek isteyen apayrı bir seyirci kitlesi var. Siyahlar, Latinler, Yerliler, Translar kendilerini sahnede görseler ne kadar mutlu olurlar diye düşünüyor musun hiç? Hayır, düşünmüyorsun çünkü *sen* kendini hep görüyorsun.”

Jasper’ın yine karşı çıkıp onu haklı çıkarmasını bekledi ama kaşlarının arasının buruştuğunu gördü. Bu bedende doğmanın kâr-zarar tablosunu çıkardığını görebiliyordu.

Sonra birden Melina’yı omuzlarından tuttu ve bir öpücükle dağladı. “Çok zekisin.”

“Beklediğim cevap bu değildi,” dedi Melina.

Jasper’ın gözleri parladı. “Bir taşla iki kuş. Oyunun asıl yazarının sen olduğunu açıklayacaksın, bir de üzerine medyanın ilgisini çekeceğiz.” Battaniyeyi göğsüne bastırarak doğrulup yatak başlığına yaslandı, Melina da kalktı. “Sadece sana yardım etmeme izin vermen gerek.”

Melina gözlerini kısıtı. “Nasıl?”

“*Times*’la. Tiyatro ve toplumsal cinsiyet hakkında incelikli bir makale yazabilirim, eminim. Emilia’dan, dört yüz yıldır hiçbir şeyin değişmediğinden bahsederim, tam da bu konuda bir oyun yazan muhteşem bir yazarın, senin, hâlâ erkek mahlası kullanman gerektiğiyle bağlarım. İnsanlar köşemi okur.” Böbürlenmiyor, sadece bir gerçeği söylüyordu. “Sektörün ihtiyacı olan bir konuşmayı başlatmış oluruz.” Melina’yı bir daha öptü. “Kadın yazarların yıllardır söylediği bir şeyi gündeme getirmek için erkek bir eleştirmenin devreye girmesi ironik olacak ama...”

Melina alt dudağını ısırды. Jasper’ın bunu adaleti gözeterek öneriyor olması mümkündü. *Adını Sen Koy*’un bir intikam senaryosunda piyon olmaktan hoşlanmayan yapımcısı tarafından iptal edilmesi durumunda kendi itibarının iki paralık olmasından kaçınıyor olması da bir o kadar mümkündü. Jasper’a güvense

bile onun adının ve kaşesinin arkasına saklanmakta yenilgiyi kabul etmek gibi hissettiren bir şey vardı.

“Güven bana,” dedi Jasper yumuşak bir sesle. “Tiyatroyu işin içinde olmayan kimse eleştiremez. George Floyd cinayetinden sonra tiyatro dünyasında çeşitlilik olmaması gündeme geldi, bunun için masaya bir sandalye daha getirdiler. Bir tanecik sandalye, oysa yapmaları gereken masayı büyötmektir.”

Melina değişimin böyle, tek bir zihinle başlayabileceğini düşündü. Jasper’ın köşesinde sivrilttiği dil kılıcını fethetmek değil, korumak için kullanabilirlerdi. Bir defalığına, bu savaşı tek başına verdiğini varsaymak yerine yardım elini kabul edebilirdi.

“Tamam,” dedi. “Sana güveniyorum.

Jasper Melina’yı siyah saçları yastığına dağılmış ve elleri battanibesini kavramış, uyur halde bıraktı. Uyandığında bir sonraki adımları hakkında stresli olacağını biliyordu. Sadece bu yeni ilişkileri değil, oyun ve Andre hakkında da gergin olacaktı. Dün gece sessiz bir perde arasında, birbirlerine sarılırlarken, kira sözleşmelerinde sadece Andre’nin adı olduğunu ve eve gidip kıyafetlerini, kitaplarını, hatta diş fırçasını bile alabileceğinden emin olmadığını söylemişti.

Jasper’ın kitaplığını uçtan uca okuyabilirdi, Jasper ona bir diş fırçası da alıverirdi. Kıyafetlere gelince, hiçbir şey almayıp yatağında çıplak kalsa Jasper’ın şikâyeti olmazdı.

Yatak odasından çıktı, bir bornoz alıp (o da griydi) sırtına geçirdi. Kahve çekerek Melina’yı uyandırmak istemiyordu, ne zamandan kaldığını bilmediği bir çay poşetini suya attı. Çaydan nefret ederdi. Bu, kadından ne kadar hızlı etkilendiğini gösteriyordu.

Sonra bilgisayarını mutfak tezgâhına koydu ve yazmaya başladı.

2020 yılından beri Broadway, kapsayıcılık ve çeşitlilik konusıyla cebelleşiyor. Bastırılmış ırklardan ve LGBTI+ camiasından

daha fazla yazara alan açılmasıyla bazı dışlanmış gruplar ufak kazanımlar elde ettiyse de kadınlar hâlâ geride bırakılmış durumda. Hak ettiklerini alan bu yazarların yanında kadın yazarlar ve içerik üreticilerinin es geçildiklerini dile getirmemeleri anlaşılır bir durum, çünkü bir yandan, yaygara kopardıkları gibi basmakalıp fikirleri güçlendirme tehlikesiyle de savaşıyorlar.

Ama ben söyleyebilirim.

Jasper klavyesinin üzerine eğilmiş, rüzgâr gibi yazıyordu. Bir aktrisin vücudunu alaya aldığı eleştirisinden ve bir amatör festivali hakkında yazmak üzere sürgüne yollanmasından bahsetti. *Adını Sen Koy*'u izlemesinden ve sevmesinden bahsetti. O zamanlar Mel Green sandığı Mel Green'i ve asistanlığını yapan kadını anlattı. Sonra on yıl önce Bard Koleji'ndeki ilk karşılaşmalarına döndü.

Gerçek Emilia Bassano'dan ve oyunlarının dört yüz yıldır bir başkasına atfedilmesinden söz etti. Emilia'nın bir erkeğin adı arkasına saklanmadan yazmasına imkân bırakmayan toplumu anlattı.

Yazdığı konuların dar kapsamlı, tatsız, piyasa değeri olmadığı söylenen, hatta bunu bizzat Jasper'dan duyan Melina Green'i yazdı. Oysa aynı eleştirmen, oyununda onun adını görmediğinde oyuna bayılmıştı.

Kendi bilinçsiz önyargısını kabul etti, tiyatro dünyasını ve izleyicisini de aynısını yapmaya davet etti.

Sonunda makalesini editörüne yolladı, bir de not ekledi: *Her zamanki tarzım değil ama bunu yazmakta geç bile kaldım. Hemen baskıya sokabilir miyiz?*

Melina bu anı bekliyormuş gibi odasının kapısında belirdi, dağınık hali ona ayrı bir cazibe katmıştı, Jasper'ın yatak örtüsünü bir Yunan tanrıçasının peplosu* gibi üzerine sarmıştı.

* Antik Yunanistan'da kadınların giydiği uzun elbise.

Tiyatronun Antik Yunan'da doğduğunu herkes bilirdi. *Drama*, klasik Yunanca *δρᾶμα* (eylem, hareket) kelimesinden geliyordu, o da *δράω* kelimesinden türemiştir: *Yapıyorum*.

Yapıyorum.

Jasper içindeki hafifliği, ikinci bir güneşin doğuşunu durduramıyordu. Bu güneş onu taburesinden kaldırdı ve Melina'ya sürükledi. "Ben de seni bekliyordum," dedi, yıllardır bekliyormuş gibi.

ADINI SEN KOY

Prova Metni

Sahne açılır. EMILIA ve ALPHONSO masada oturmaktadır, önlerinde SOUTHAMPTON'dan ve SHAKESPEARE'den gelen mektuplar yığılıdır. ALPHONSO'nun yanında boş bir cin şişesi durmaktadır.

ALPHONSO

(korkutucu bir sakinlikle)

Lavtan nerede? Müzik dersinden gelmiyor musun?

EMILIA

(tamamen köşeye sıkışmış)

Ben...

ALPHONSO

(okur)

"Sensiz kaybolmuş haldeyim. Sevgiler, S."

Eldivenci mi? Elini nerelere soktuğu belli.

(*Venüs ile Adonis'in bir kopyasını EMILIA'ya atar*)

Bu ne dikkatsizlik Emilia? Üzerinde adı yazan şiirler ha?

BESS'İN AĞZINDAN KADIN

Mektupları bir arada bulmuştu. S'nin Southampton olduğunu anlamadı, Emilia'nın Shakespeare ile ilişkisi olduğunu ve bir şiirini sakladığını düşündü. Ama daha da kötüsü, Emilia mektuplarını yatağının içinde, kazandığı parayla birlikte saklıyordu. Şimdi para da Alphonso'nun olmuştu.

EMILIA

Alphonso, bekle...

BESS'İN AĞZINDAN KADIN

Alphonso onu yere çalarken Emilia can havliyle bir nefes aldı, karnına tekmeler inmeye başladığında onu da tutamadı. Çenesinden kan damlayarak emeklemeye çalıştı.

EMILIA

(hıçkırarak)

Lütfen...

(BESS ŞEKLİNDEKİ KADINA)

Henry'yi içeri alma.

(BESS ŞEKLİNDEKİ KADIN çıkar)

ALPHONSO

Onu içinden sike sike çıkaracağım.

ALPHONSO pantolonunun önünü açar ve EMILIA'yı yere mıhlar. Ağır eteğini kaldırırken Emilia da [YAZARIN NOTU: Dizgide burayı sayfanın sonuna denk getirelim, devamını okumak için sayfayı çevirmek gereksin]

Emilia

1596-1604

Emilia 27-35 yaşında

Emilia akan suyun kenarında, yanında Henry ile yüzükoyun yatıyordu. “Böyle mi anne?” diye sordu Henry, Paris Bahçesi’nin dere yatağından beyaz bir taş alıp.

“En güzelini seçtin hayatım,” dedi Emilia ve oğlunun güneş vuran bakır saçlarını öptü. “Nereye koyalım?”

“Kraliçe’nin tahtına,” dedi Henry. “Kral yaramaz çünkü.”

Emilia taşı nazıkçe, yarattıkları küçük tabloya yerleştirdi. Küçükken yaptığı gibi bir peri bahçesiydi.

Bazen şehrin her zamanki kasvetli grisinden çıktığı, Henry ile kremalı bisküvi yiyip hikâyeler uydurabildikleri zamanlar oluyordu ve Emilia başka bir hayat yaşadığını hayal edemiyordu. Ailesi Bassano del Grappa’yı terk etmeseydi, çocukluğundan beri tanıdığı bir müzisyenle mi evlenirdi? Yazmayı hiç düşünmez miydi?

Ya Kontes tekrar evlenmeseydi ve Emilia’yı eğitimini devam ettirmeye teşvik etseydi? Şimdi olduğundan daha da mı zorda olurdu?

Ya hiç hamile kalmasaydı, altın kafesteki bülbül gibi hâlâ Hunsdon’ın yanında yaşasaydı?

Oğlunun tombul yumruğunu tekrar suya uzatmasını izledi. Bu hayatları yaşasa eksikliğini hissedeceği tek şey belliydi.

“Neden Kral Kraliçe’ye başkasını sevdiriyor?” diye sordu Henry.

Yaşına göre sessiz ve bilgeydi. “Çünkü bazen sevginin kıymetini bilmenin tek yolu onu kaybetmektir,” dedi Emilia.

Yıllar önce küçük kuzenlerine anlattığı, kraliçesine oyun etmek isteyen peri kralının hikâyesini Henry’ye de anlatmıştı. Ama ormana bir büyüün pençesinde kalmış dört âşık daha eklemişti, artık aynı kadına iki adam âşık oluyordu.

Henry sırtüstü yattı. “Ama eşek sevmek çok saçma.”

Az ötelerinde oyalanan Bess, yan gözle Emilia’ya baktı. “Küçükbey doğru diyor, eşek heriflerle evlenmek çok zordur.”

Emilia gülmemek için yanağının içini ısırды. Sefere gittiği zaman Alphonso’nun arkasından atıp tutmak kolaydı. Emilia kocasının ne halde olduğunu bilmiyordu ve umursamıyordu. Onun yokluğunda kendine başka bir aile kuruyordu.

“Âşık olmak asla saçma değildir küçük Henry,” dedi arkalarından kalın bir ses. Emilia arkasını döndü ve yanlarına gelen Southampton’ı gördü. “Hanımına bakabiliyorsan nasıl görebildiğinin önemi yoktur. Sana doğru geliyorsa nereden geldiğinin önemi yoktur.”

Emilia’nın yanına çömeldi ve parmaklarını eteğine doladı. Henry’nin yanında sevgilerini fazla belli etmemeye dikkat ediyorlardı çünkü bir çocuğa sır verilmezdi. Southampton, annesinin arkadaşı olarak tanıtılmıştı. İmkân bulduğunda bahçede onlara katılıyordu, o kadar.

“Lordum,” diye mırıldandı Emilia gülümseyerek, “beni bir eşekle denk mi tutuyorsunuz yoksa?”

Southampton elini sıktı. “Sadece sırtındaki yük bensem.” Henry’nin yanına bağdaş kurdu. Bazen Emilia ikisinin profillerini benzetiyordu, bazen yoktan mana yarattığını düşünüyordu. Neticede önemi yoktu. Southampton, Henry’nin ihtiyacı olan baba figürüydü ve hayatına nasıl dahil olduğu önemli değildi.

“Ayıları gördünüz mü efendim?” diye sordu Henry Southampton’a. Boynunu uzatıp ayı çukurlarına giden insanlara baktı.

“Görmem mi?”

“Ben daha küçükmüşüm, annem öyle diyor.”

“Annen haklı. Ayılar tehlikeli olabilir. Ben bir kere o çukura girip geri çıkan bir adam gördüm...”

“Tehlikeli değilmiş işte,” dedi Henry surat asarak.

Southampton sırtıttı. “Ama ayı da peşinden geliyordu.”

Hikâyeyi anlatırken Henry’nin yüzünün aydınlanmasını izledi. Ayı ve boğa bahçeleri tek eğlence kaynakları değildi. Yeni tiyatro, Swan, inşaatının son aşamalarında idi. Eski Paris Bahçesi malikânesinin yerinde Francis Langley tarafından inşa ediliyordu.

Başka bir hayatta, Southampton ile bu yeni binada şatafatlı bir gösteriye katılabilirlerdi. Belki Emilia kendi yazdığı sözlerin Southampton’ın yüzünde yarattığı tepkilere kapılır gider, yazar olduğunu itiraf ediverirdi.

Bu da olmayacak bir hayaldi işte. Southampton çok büyük bir sanatseverdi, yıllar önce Emilia’nın Shakespeare’e verdiği şiirden beri çok ithaf biriktirmişti. Emilia ile sık sık oyunlardan bahsederlerdi ama Emilia, en sevdiği oyunların bazılarını kendi yazdığını asla söylemezdi. Southampton Romeo’da kendini gördüyse de bunu hiç dile getirmemişti.

Emilia aklına bir not aldı: Periler, âşıklar ve eşek kafalı bir adam, tesadüf sayılamayacak kadar spesifikti. Southampton bunun sahnelendiğini görürse şüphelenebilirdi. Emilia’nın oğluna anlattığı hikâyeyi değiştirmesi gerekti, Shakespeare’e verdiği oyun biraz farklı olmalıydı.

“Efendi Henry,” diye ekledi Southampton, “annenizi bir dakika ödünç alabilir miyim?”

Oğlu akıntıya taş atıp ne kadar hızlı battıklarını izliyordu, Emilia Bess'e başıyla bir işaret verdi ve kontun uzattığı elini tutup ayağa kalktı. Hizmetçisinin Henry'nin yanına çömelmesini, yapraktan yelken yaptıkları gemileri yüzdürmelerini keyifle izledi.

Bir süre Southampton'ın yanında yürüdü, gözlerden uzaklaşana dek. Sonra Southampton onu kollarına aldı ve öptü, birbirlerine anahtar ile kilit gibi oturdular. "Bugün seni görmeyi beklemiyordum," dedi Emilia nefes nefese. Kont'un sarayda olması gerekiyordu. "Sürprizlerin en güzeli."

"Maalesef değil," dedi Southampton, dudaklarını Emilia'nın şakağından çekerken. Onu biraz daha sıkı tuttu. "Öldü Emilia."

İlk önce Alphonso'yu düşündü. Southampton olmasa uçup gidecek gibi hissetti ama Kont onu sımsıkı tutuyordu. "Hunsdon," dedi.

Emilia kaskatı kesildi. Lord Chamberlain yaşlı bir adamdı, şaşırmamıştı ama bu içini rahatlatmıyordu da. Emilia'yı tanıyan ve önemseyen insanlar gitgide azalıyordu. Kendinden başka güvenecek kimsesi kalmayacağı günün ne zaman geleceğini merak etti. "Hatırası hepimizi kutsasın," diye fısıldadı.

"Benden duymanı istedim."

Elini Southampton'ın yanağına götürdü. Sadece "Teşekkür ederim," dedi ve başını salladı.

"Seni eve bırakayım," diye önerdi Southampton.

Emilia kafasını iki yana salladı. Southampton hep önerirdi, o da hep hayır derdi. Bir kere bir kontun Mark Lane'de ne işi vardı? Ayrıca ev Alphonso'nundu ve her an gelebilirdi.

Southampton, Lord Oxford'un kızını reddettiğinden beri kendisine başka gelin adayları da önerilmiş ya da balo salonlarında kollarına itilmişti. Emilia bu durumlardan kendine yakışan şıklıkla sıyrıldığını, leydinin reddedildiğinin farkına bile varmadığını

hayal ediyordu. Ancak evlilikten daha ne kadar kaçabileceğini bilmiyordu. Kraliçe mutlaka bir vâris bırakmasını isteyecekti.

Başka bir hayatta, genç Henry...

Emilia bunu düşünmek bile istemedi.

Southampton'ın böyle düşünmediğini biliyordu ama Kont'u dibe çeken taş oydu, çok geçmeden ya taşı bırakacak ya da boğulacaktı. Şimdi Emilia'yı yatıştırmaya çalışıyordu, Emilia ise gelecekte ona kalp ağrısından başka bir şey vadedemeyecekti.

“Biraz yalnız kalmak istiyorum,” dedi Emilia. “Bess’e haber verir misin?”

Thames’e döndü, Swan'ın inşaatına doğru gitti. Hunsdon'ı burada, bir tiyatrodan anmak doğru geliyordu. Emilia inen çekiçleri dinledi ve Hunsdon'ın koza gibi kapadığı çalışma odasından gelen sesleri, kâğıt hışırtısını, bazen bir repliğin üzerini çizerken mırıldanmasını düşündü. Sör Francis Drake'in getirdiği bir kökten bir patates yetiştirdiğinde ne kadar gururlandığını hatırladı. Egzotik sebzeyi eriklerle birlikte haşlamış, şaraba yatırmış, kül kaplamış, sonunda ancak tavuk yemi olabileceğine kanaat etmişlerdi. Hunsdon'ın onu tutuşunu gözünün önüne getirdi; bekâretini alışını değil, arabadan inerken gerçek bir leydiymiş gibi elini tutuşunu, ateşlendiğinde alnını silişini. Bedenini parasıyla almıştı ama aklına gerçekten değer veriyordu. Daha da önemlisi, *Emilia'nın* aklına değer vermesini sağlamıştı. Oysa bir erkeğe verebildiği tensel zevk kadar değeri olduğuna inanması hiç de zor değildi. Ne baba figürü ne bir sevgiliydi, ikisinin arasında bir şeydi. Ona iyi davranmıştı.

İnşaat alanının gürültüsüne arkasını döndü, elini fistanına götürdü ve yakasını yırttı. Kit'in ölüm yıldönümünde *yahrzeit* mumunu daha iki ay önce yakmıştı.

Yas, değerli bir şeye sahip olmanın vergisiydi.

Akçağaç tohumlarını nefesleriyle havada tutmaya çalışan bir hizmetçi, bir çocuk ve bir konttan oluşan tuhaf gruba katıldığında gözlerini sildi ve Hunsdon anılarını bir kutuya kaldırdı. Keskin gözleri hemen yırtık yakasına kayan Southampton'ın yanına oturdu. "Ne oldu?"

"Dala takıldı," diye yalan söyledi Emilia.

Southampton Henry'ye aşkın asla saçma olmadığını söylemişti ama hiç zorlanmamış bu kibir, aşkın en saçma yanlarından biriydi.

Emilia'nın sadece bildiği yanlarını sevebilirdi ama Emilia gizli bir Yahudi olduğunu ona asla söyleyemezdi. Yazar olduğunu da. Çocuğuna hamile kalıp düşürdüğünü de. Ama bunları bilmiyorsa Southampton'ın sevdiği Emilia mıydı yoksa olduğunu sandığı kişi mi?

Southampton onları Paris Bahçesi merdivenlerine kadar götürdü, oradan vapura bindiler. Henry'nin saçlarını karıştırdı ve Emilia'nın elini öptü. Dişlerini bileğine sürttü ve tekneye binmesine yardım ederken şimşek gözlerini ondan ayırmadı. Kuzeyden bir rüzgâr esti, güneşli günü kovup fırtına bulutlarını getirdi ve tekneyi salladı. Korkan Henry, annesinin eteğinin katları arasına saklandı.

Mark Lane'e yağmur altında yürüdüler, Emilia kapıyı açtığında o da, Henry de, Bess de sıırıslıkam olmuştu.

Odanın köşesinde kirli, çıplak ayaklarını meşe masaya uzatmış Alphonso, neredeyse tanınmayacak haldeydi. Saçlarını kazıtmıştı, üzerindeki alkol kokusu ta kapıdan alınıyordu. Yakmaya tenezzül etmediği şöminenin önünde bir kıyafet yığını duruyordu, üniforması mıydı bu? Yüzüne bir gülümseme yayıldığına Emilia adamın bir dişinin eksilmiş olduğunu gördü. "Merhaba karıcığım," dedi sözcüklerini yuvarlayarak. "Özledin mi beni?"

Emilia, manzarasından bir parça aylarca eksildiği zaman kendini o parçanın hiç var olmadığına ikna edebildiğini fark etmemişti. “Alphonso,” dedi. “Bu ne güzel sürpriz.”

Hatasını hemen fark etti; kocasını evine gelmiş bir yabancı gibi karşılamıştı. Alphonso sendeleyerek ayağa kalktı. ““Sen yokken evinde kalmama izin vermen ne kadar kibarca,’ diyecektin.”

“Elbette,” dedi Emilia ve aceleyle cebinden bir madeni para çıkardı ve başını çevirmeden, ne yapacağını bilen Bess’e uzattı. Henry’nin yağmurda dışarı çıkmasını istemiyordu, Bess’in bu parayla alabileceği tatlı ya da herhangi bir rüşvet bile...

Hayır. Asıl Henry’nin birazdan olacakları görmesini istemiyordu.

Kapının arkasından kapandığını duydu ve rahatlayarak nefes verdi. “O zaman... İzinde misin? Savaştan?”

“Bir nevi. Kalıcı ama.” Ayağı takıldı, içki şişesini devirdi. Önce masaya, sonra yere aktı. “Neymiş, kaçak avcılık yapmışım. Ben olduğuma kanıtları bile yok. Hiç kanıt bırakmadım, eminim.”

Emilia gözlerini kapadı. “Kaçak avcılık mı yaptın? Hizmet ettiğin lordun himayesindeyken mi?”

“*Bir tavşan* amına koyayım,” dedi Alphonso. “Dişimizin kursağına gidecek bir şey verseler yapmazdım. Aç mı kalalım?”

Emilia, Alphonso’nun parasının ne kadarını harcadığını merak etti. Acaba Kraliçe’nin hizmetinden ne zaman azat edilmişti? Ama onu daha fazla sinirlendirmeden bunların hiçbirini soramazdı.

Alphonso yaklaşırken gözleri ona kilitlendi ve Emilia refleksle sırtını kapıya verdi. “Bir İngiliz kahramanı böyle mi karşılanır?” diye sordu Alphonso.

“Çok yorulmuşundur.”

“Açım.”

Emilia kocasına sürtünerek yanından geçip kilere gitti. “Bakayım neyimiz varmış.”

“Öyle aç değil.” Emilia raflara varamadan saçlarını kavradı. Yanağını masaya dökülen içki birikintisine bastırıldı ve eteğini kaldırdı. “Bu işi unutmamışsındır umarım.”

Hayır.

Emilia ne söylediğini Alphonso başını daha sert bastırana kadar fark etmedi. “Ne dedin?”

“Hayır,” diye fısıldadı Emilia.

Sorusuna cevap veriyor da olabilirdi ama ikisi de öyle olmadığını biliyordu. Alphonso cevap olarak içine girdi, ter akıtıp inleyerek tepinmeye başladı. Emilia ise onun ağırlığı altında hareket edemeden gözlerini kapadı. Birkaç saniyede bitti. Eteğinin baldırlarına sürtünerek indiğini hissetti, sonra bacakları pes etti ve yere yığıldı.

“Garnizona gelen orospular mermerden oyulmuş havalarına girmiyordu,” dedi Alphonso. “Altıma yatmak için birbirlerini eziyorlardı.”

“Onlar seninle yatmak için *para alıyordu*,” diye homurdandı Emilia.

Ona vuracağını sandı ama Alphonso sadece güldü. “Benim senin paranı verdiğim gibi,” dedi. “Yaşlı piçin seni elden çıkar-maya çalışmasına şaşmamalı.” Sırtını dikleştirdi, kollarını iki yana açtı ve boşluğa “Evine hoş geldin Alphonso,” dedi. Sonra da salondan çıkıp Emilia’yı pisliğin içinde bıraktı.

Üstat Shakespeare,

Yüce Tanrı üzerinizden sağlığı eksik etmesin.

Bir sonraki eldiven alışverişimizi daha yakın bir tarihe çekmemizi rica ediyorum. Daha zorlayıcı bir durumla karşı karşıyayım.

Duacınız,

Bayan Lanier

Bayan Lanier,
Maalesef isteğinizi yerine getiremiyorum çünkü Stratford'a
dönmem gerekti. Oğlum Hamnet artık meleklerle uyuyor.
Gerisi sessizlik.
Sizi Tanrı'ya emanet ediyorum,
Wm. Shakespeare

Emilia uzunca bir süre odasından çıkmadı, ayakta durduğu yerde Shakespeare'in mektubunu okudu. Evli olduğunu ve karısının kırsalda yaşadığını biliyordu ama çocuğu olduğunu bilmiyordu. Bilseydi onlardan bu kadar uzak kalması gereken bir kariyeri neden seçtiğini merak ederdi, çocukların büyümesini izlemek için çok az zaman vardı oysa.

Hâlâ bazen rüyalarına giren ve asla doğmayacak kırmızı saçlı kızı düşündü. Emilia ilk kez William Shakespeare için şefkate benzer bir şey hissediyordu.

Para kazanmak için her şeyi gölgede bırakan bağlılığına hayran olmamak elde değildi. Bunun için yaptıklarından hoşlanmıyordu sadece. Seçenekleri sınırlı olduğu için onunla ortaklığa razı olmuştu.

Alphonso'nun odaya girişıyle hemen arkasına döndü. "O ne?" diye sordu Alphonso. Emilia kâğıdı çoktan göğsüne sıkıştırmıştı, başını iki yana salladı.

"Çarşafklar işte," dedi ve battaniyeyi havalandırdı, kocasını geçip dışarıdaki çamaşır sepetine yöneldi.

Göz ucuyla Alphonso'nun yatağı aradığını gördü.

Sonraki birkaç haftada Emilia, Alphonso'nun Hunsdon'dan aldığı paranın neredeyse hepsini çarçur ettiğini öğrendi. Önce Kraliçe'nin hizmetine girmek için gerekenleri almıştı, kovulduktan sonra da eve dönmeden kendini biraz şımartmaya karar vermişti. Henry'yi görmek bile istemiyordu, Emilia buna

şükrediyordu ama Alphonso bütün gün handa oturduktan sonra eve yeterince ayık gelebilirse Emilia'dan kadınlık görevini yerine getirmesini istiyordu. Hana iş için gittiğini, şövalye olması için ona hamilik edebilecek soylularla dirsek temasına girdiğini iddia ediyordu. Ayrıca ev bakıyordu, Mark Lane'deki eve artık paraları yetmiyordu.

Emilia Southampton'dan bir kez haber almış ve ona artık görüşmelerinin güvenli olmadığını söylemişti.

Shakespeare'den başka mektup almamıştı. Bir an önce para kazanmanın bir yolunu bulamazsa oğlunun sokaklara düşeceğinden korkuyordu.

Kontes'in küçükken eserlerini okuttuğu Christine de Pizan'ı düşünürken buluyordu kendini sık sık. Emilia, *Leydiler Şehri Kitabı*'nı ezbere biliyordu ama şimdiye kadar tam olarak anlayamamıştı. "Maneviyat hakkında kalem oynatıp da dişi cinse saldırmaya bir paragraf olsun ayırmamış bir yazar bile düşünemiyorum," demişti Pizan. "Bu kadar zeki, bu kadar içgörü sahibi adamların yalan söyleyecek hali olmadığına inandığımdan, kadınları aşağı gören fikirlerini kabullenmek zorunda kaldım... Bu şekilde, kendi yargılarım ve tecrübelerimdense başkalarının söylediklerine değer verir oldum."

Emilia bu teraziye dengelemek, Pizan'ın dediği gibi, akıllı devlet işlerine bir erkek kadar eren bir kadın yazmak istiyordu. Daha önce trajik bir kadın karakter yazmıştı: Juliet. Daha yeni, kocası tarafından aldatılan bir periler kraliçesi yaratmıştı. Şimdi günü kurtaran bir kadın yazmak istiyordu.

Güneşli bir çarşamba günü başladı. Dere kenarında Bess, çamaşır yıkamaya gelmiş diğer kadınlarla, evin çarşaflarını ve idrar lekeli çocuk çamaşırlarını yıkıyor, lekeleri kül ve potas ile çitiliyordu. Henry az ötelinde, elindeki sopayla çamura bir şeyler çiziyordu. Emilia lekeleri çıkarmaya yardım ediyordu. Kadınlar çarşaflarını kurutmak üzere çimlere sermeye başladı.

Çarşafılar kolay kolay kurumuyordu, çarşafını bırakıp gitmekse hırsıza davetiye çıkarmak demekti. Bu yüzden Bess Henry'yi eve götürürken Emilia dere kenarında kaldı. Yazı kutusunu çıkardı, kaleminin ucunu kesti ve eline baktı.

Küllü sudan cildi kızarmıştı. Çamaşır yıkarken hep yaptığı gibi, alyansını çıkarmıştı. Bu sefer geri takmak yerine parmağını çiplak bıraktı. Küçük bir direniş hareketi.

Kalemini mürekkebe batırdı, bir diğer direniş hareketi.

İtalyanca orijinalini okuduğu bir hikâyeyi temel almaya karar verdi: *Il Pecorone*. Kendi meziyetlerini (kadın, zeki, Yahudi) yazdı ve bunlardan ötürü yargılanması muhtemel karakterlere pay etti. Kızlık soyadını Bassanio karakterine verdi. Bassanio, mirasçı Portia ile evlenmek istiyordu ama parası yoktu. Arkadaşı Antonio'dan borç istiyordu ama onun parası da bir nakliye işletmesine bağlıydı. Arkadaşına yardımcı olmak isteyen Antonio, Yahudi tefeci Shylock'tan borç istiyordu ama Shylock'un Antonio'ya garezi vardı. Parayı verdi ama ödeyemezse Antonio'nun vücudundan 500 gram et keseceğini söyledi.

Emilia, Portia'yı akıllı ve bağımsız bir kadın olarak yazdı. Babası kendi eşini seçmesine izin vermediği için öfkeliydi. Babasının vasiyetnamesine göre Portia'nın talipleri altın, gümüş ve kurşun sandıklardan birini seçecekti, sandıklardan birinde Portia'nın portresi vardı. Portreyi bulan, Portia'nın kocası olacaktı. Altın ve gümüş sandığı seçen iki prens eleniyordu. Kurşun sandığı Bassanio seçiyordu, tıpkı Portia gibi bu sandık da belli ettiğinden fazlasını vadediyordu. Antonio bir mektup ile gemilerinin battığını ve Shylock ile anlaşmak için Venedik mahkemesine gitmesi gerektiği haberini yolladığında Bassanio derhal yola çıkıyordu. Evlendiklerinde Portia'nın parası onun olacaktı, Shylock'un ödeme olarak Antonio'nun eti yerine bu parayı kabul edeceğini umuyordu.

Emilia Portia'nın ağzından yazmaya koyuldu:

*Şimdi bu güzel yer benimdi,
Bendim hizmetçilerimin başı,
Kendi kraliçemdim; ve şimdi,
Bu ev, hizmetçiler, kendim hatta,
Sizindir efendim, bu yüzükle.
Onu bırakır, kaybederseniz,
Bu aşkımızın yıkımı olsun,
Ve sitemimi görün o zaman.*

Emilia alyansını cebinden çıkardı.

Küçük metal parçası ne kadar da güce sahipti.

Hiç düşünmeden yüzüğünü Thames'e attı ve batışını izlemeye bile tenezzül etmedi.

Birden oyununun nasıl bitmesini istediğini bildiğini fark etti. Bir kadın olarak, Portia'nın Antonio'yu kurtaracak gücü yoktu. Ama bir erkek olarak, Portia'nın bir sesi vardı.

Portia, Balthazar adında erkek bir avukat kılığına girdi ve Shylock'a ödemesini et olarak isteme hakkının olduğunu söyledi... Sadece eti alırken bir damla bile kan akıtmaması gerekti. Shylock geri basıp parasını istediğinde Portia ona kanuna fazla güvendiği için bu duruma düştüğünü söyledi. Shylock'un servetine el kondu ve Hristiyan olmaya zorlandı, çünkü bir Venedikliyi tehdit etmişti.

Çünkü elbette seyircinin görmek istediği mutlu son buydu.

Shylock'u hâlâ Kit ile *Malta Yahudisi* hakkında konuşuyormuş gibi yazdı. Yahudi karakterini intikamcı, Antonio'ya kin besleyen bit adam yaptı ve inancı yüzünden hakaretlere uğrattı, Kraliçe tarafından öldürülen Dr. Lopez gibi. Ama onu aynı zamanda bir insan yaptı.

Ben bir Yahudi'yim, yazdı. Bu kelimeleri kâğıda işlemek bile ürpermesine sebep oldu.

Yahudi'nin gözü yok mudur? Elleri, organları, boyu, posu, duyuları, duyguları heyecanı yok mudur?

Eti kesilince akamaz mı kanı?

İhanete uğrayınca almaz mı intikamını?

Sürekli toplumun istediğinden fazlası olmak çok yorucuydu; Shylock için, Portia için, Emilia için. Kibre kapılmak, haddini aşmak, öfkeyle parlamak, hep bu muameleye alışmaktandı.

Sizden gördüğüm kötülüğü ben elime alacağım şimdi, yazdı Emilia Shylock'un sesinden.

Güneş batarken çarşafklar katlanacak kadar kurumuştur. Emilia köşeleri göğsünde birleştirdi, kenarları düzledi ve hepsini sepetine doldurdu. Bir yandan iş yapıyor, bir yandan oyununun son sahnesini düşünüyordu. Avukatlık hizmetinin karşılığı olarak Balthazar/Portia Bassanio'dan asla çıkarmayacağına yemin ettiği alyansını istedi. Eve yüzüksüz döndüğünde Portia onu azarladı, yatağında ve vücudundaki tüm haklarından feragat ettiğini söyledi. Hatta şimdi hak Portia'nın olmuştu, yüzüğün sahibi kimse yatağını ve vücudunu onunla paylaşacaktı. Sonunda Balthazar'ın kendisi olduğunu açıkladı... Ama önce Bassanio'ya iyice bir ter döktürdü. Sahte yeminlerle takılan bir yüzüğün ne değeri olabilirdi ki?

Evine girdiğinde Bess yemeği servis ediyordu. Henry masada kusursuz bir beyefendi gibi oturuyordu, Emilia'yı görünce gözleri büyüdü ve yüzü aydınlandı. Masanın başında Alphonso vardı. "Özür dilerim," dedi Emilia içeri girerken. "Çamaşırlar beklediğimden geç kurudu."

Alphonso bıçağıyla kuzu etinden bir parça kesti. "Seni beklemedik."

"İyi ettiniz, beklemeyin zaten," dedi Emilia. "Günün nasıldı kocacığım?"

"Faydalı," diye cevap verdi Alphonso.

Emilia adamın yanından geçip çamaşırları içeri bırakmaya gidiyordu ki Alphonso onu bileğinden yakalayıp dengesini bozdu. Sepet yere, Emilia da Alphonso’nun kucağına düştü. “Bir selam öpücüğü yok mu?”

Emilia görevini yerine getirdi, öne eğilip dudaklarını kocasının yanağına bastırdı.

Alphonso parmaklarını bileğine bastırıyor, acıtıyordu. “Yüzüğün nerede?”

Emilia parmağının boş olduğunu o anda fark ediyormuş gibi baktı. “Bilmiyorum,” dedi.

“Salak karı,” deyip Emilia’yı kucağından itti Alphonso. “Satsak bir aylık kiramız çıkardı.”

“Haklısın Alphonso,” dedi Emilia, yere bakarak. “Bana ne ceza vereceksin? Benim akılsızlığım yüzünden oldu, bırak ben seçeyim. O yüzüğü bulana kadar beni yatağına alma mesela.”

“İyi fikir,” dedi Alphonso, sonra kafası karışmış gibi baktı. “Ama...”

“Kocacığım, tam hak ettiğim ceza bu.” çamaşır sepetini aldı ve mahcup mahcup yatak odasına girdi. Kapıyı arkasından kapadı.

Bu rahatlık uzun sürmeyecekti, Alphonso bedeni üzerindeki hakkını istediğı zaman kullanabilirdi.

Yine de...

Emilia gülümsedi.

Değerli Hanımefendi,

Umarım mektubum sizi sağlık ve afiyette bulur; isteğınızı geri çevirerek sizi kırmak istemezdim.

Cevabınızı yüz yüze sunamıyorsanız, günlerinizin benimkiler kadar boş, ancak sizinle dolacak bir boşlukla geçtiğini kaleminizden okumak isterim.

Siz olmadan kaybolmuş haldeyim, beni bulamamanızın başka ne açıklaması olabilir?

Sevgiler,

S.

Emilia, Southampton’la görüşmeyi reddetmişti çünkü Alphonso tarafından basılma ihtimalleri çok yüksekti. Ancak Shakespeare yazdığında yakalanma riskini almaya karar verdi, yemek almak için paraya ihtiyacı vardı.

Her zamanki buluşma yerlerinden epey uzak bir randevuevinin önünde adımlıyor, Shakespeare’in neden burada buluşmak istediğini merak ediyordu. Henüz hava kararmamıştı ama Emilia’nın Alphonso’nun bir tanıdığına ya da kendisine yakalanmaktan ödü kopuyordu. Hava bulutluydu, kışın dişlerinin görünmeye başladığı bir sonbahar günüydü. Emilia şalıyla yüzünü örttü ve *Venedik Taciri*’nin kopyasını koyduğu çantasına daha sıkı sarıldı.

Shakespeare sonunda geldiğinde Emilia’yı neredeyse yarım saat bekletmişti. Emilia, adamın kıyafetlerinin ve ayakkabılarının kalitesini bu kez de gözden kaçırmadı, belli ki iyi para kazanıyorlardı. “Hanımefendi,” dedi Shakespeare bir baş selamıyla.

“Burası buluşmak için iyi bir yer değil,” diye parladı Emilia.

Shakespeare kaşlarını kaldırdı. “Evinize gelmeyi önermiştim ama...”

“Evime neden gelemeyeceğinizi biliyoruz.”

“Pek tabii. Sadece... Müdavimi olduğum yerlere gidemiyorum.” Shakespeare gözlerini kaçırdı. “Kanunla başım dertte.”

Emilia gözlerini kırıştırdı. Bir suçluyla mı iş yapıyordu?

“Önemli bir şey değil”, dedi Shakespeare sinirle. “William Wayte adıma haciz emri çıkardı.”

“Neden?”

“Langley ile anlaşmıştık, bu yaz Swan’ı Lord Chamberlain’in Adamları’na ayırtacaktık. Wayte ona kazık attığımızı iddia ediyor.”

Emilia gözlerini kıstı, hikâyenin kalanını bekledi.

“Anlayacağınız, tutuklanma riskine girmeden Surrey şerifinin yetki alanı dahilinde yüzümü gösteremiyorum.” Emilia’nın eline bir kese tutuşturdu. “Wayte meseleye püritenleri karıştırmakla tehdit ediyor beni. Beni hapiste çürürken göreceğinize peri oyununuzun parasını istersiniz diye düşündüm.”

Emilia yeni oyunu çıkarmak üzere çantasını açtı. “Yakında bana şimdiki adresimden ulaşamayacaksınız... Taşınıyoruz.”

“Ben de taşınıyorum,” diye iç çekti Shakespeare. “St. Helen cemaatini düşman edindim, hatta sizden ötürü diyebilirim.”

“Ben mi mani oldum vergilerinizi ödemenize?”

“Vergiden kaçacak serveti sizin sayenizde edindim.” Kâğıt tomarını salladı. “Bunun konusu ne?”

“Açgözlü bir Yahudi ve küstah bir kadın.”

Shakespeare kafasını salladı. “Komedinin tanımını öğrenmeniz gerek şekerim.”

Tam arkasını dönerken Emilia onu durdurdu. “Adresiniz değişirse size nasıl ulaşacağım?”

Shakespeare bir kedi gibi sırttı. “Ben sizi bulurum Hanımefendi. Yoksa bulamayacağımı mı sanıyorsunuz?”

Emilia’nın hiç şüphesi yoktu. Sır saklamaya razı biriyle iş yapmanın tehlikesi buydu işte: Onun da sırları vardı.

Alphonso döndüğünden beri Emilia Southampton’la mesafesini korumayı başarmıştı, ama evden çıkarılma tehlikesi yüzünden hep savunmasız durumdaydı ve Bess ona bir mektup getirdiğinde, Emilia hemen okumak için köşesine çekildi.

Southampton’ın kalın ve eğik yazısıyla Westminster’da bir adres yazılmıştı.

Holywell Sokağı.

Kâğıttaki adres dışında sadece bir tarih vardı, bir hafta sonrası. Emilia’nın evden çıkmak için bir bahane düşünecek vakti olacaktı demek. Alphonso’ya bir soylu kızına lavta dersleri verdiğini söylemişti. Southampton’la görüşebilecekse zulasından bir miktarı alıp Alphonso’ya gösterirdi. “Sularına git,” demişti Alphonso. “Belki sana düzgün bir iş verirler de boynuma yük olmayı bırakırsın.”

Buluşacakları gün Emilia eski saray elbiselerinden birini giydi, hamileliğinden sonra dar gelmeye başlamıştı. Londra sokaklarına çıkıp adresin yolunu tuttu. Westminster’da bir ara sokakta, dar bir binaydı; küçük bir mezarlığı olan bir mahalle kilisesiyle bir kasabın arasındaydı. Dükkân sahibinin vitrine yeni kestiği hayvanları asmasını izlerken burnuna metalik kan kokusu doldu.

Kapıyı çaldı, birazcık aralanan kapının ardından bir el fırlayıp onu bileğinden tuttu ve nefesi kesilen Emilia’yı içeri çekti.

Southampton onu duvara yasladı, yüzünü ellerine aldı ve tutkuyla öptü. Emilia eriyip sevgilisine karıştı. Southampton onu kaldırıp alçı duvarla arasına sıkıştırdı, Emilia bir eliyle onun pantolonunu indirirken diğeriyle de eteğini kaldırdı. Simyasal bir tepkime gibi bir araya geldiler, şekli ve yapıyı değiştirdiği için büyü denilen türden.

Az sonra yerde uzanıyorlardı, pencereden serin bir rüzgâr esiyor ve üzerlerindeki teri kurutuyordu. Emilia etrafına baktı.

Odalar küçük, aydınlık ve güzeldi. İkisini uzaklara götürecek bir geminin yelkenleri gibi beyaz çarşafarla örtülü birkaç mobilya vardı.

Southampton bir elini Emilia'nın karnına koydu, diğerini omzunda dolaştırdı. "Gelmeyeceksin sandım," diye itiraf etti.

"Buluşma saati yazmamıştın," dedi Emilia.

Southampton köprücük kemiğini öptü. "Çıkmanın kolay olmayacağını biliyordum. Gerekirse sonsuza kadar beklerdim."

Sonsuza kadar. Ne kadar lüks bir ifadeydi.

Kasapla bir müşterisinin selamlaşmasını ve kilisenin öğlen çanını dinledi. "Kimin evi burası?" diye sordu.

"Senin," diye mırıldandı Southampton. "İstersen."

Emilia Kont'un kollarında dönüp yüzüne baktı. Metresi olmasını mı istiyordu? Baron'un Isabella'yı St. Helen Bishops-gate'de tuttuğu gibi Southampton da onu buraya mı kapatacaktı? "Ama ben evliyim," dedi Emilia, sesi çatlayarak.

"Bir eve ihtiyacın var Emilia. Burası senin ve Henry'nin olabilir." Southampton yutkundu. "Ve kocanın."

"Bana bunu yapar mısın?"

"Yaptım bile."

"Birden bir evim olmasını nasıl açıklayacağım peki?" Yere oturup arkasını döndü.

Southampton da bağdaş kurdu, Emilia Kont'un bakışlarını sırtına hissedebiliyordu. "Bir akrabanın öldüğünü, miras kaldığını söyle."

"Anında onun evi olur zaten," dedi Emilia.

Southampton'ın omurga incilerini okşadığını hissetti. "Söyleme o zaman," dedi Southampton.

Emilia omzunun üzerinden ona baktı.

“Başka ne seçeneğimiz var? Avukatlarla, hukukçularla konuştum,” diye devam etti Southampton. “Yapacak bir şey yok. Evlilik tamamına erdirilmişse çözmek imkânsız. Eski kral gelininden kurtulmak için yeni bir din kurmak zorunda kaldı, benim öyle bir gücüm yok.”

“Sonunda onun sözüne karşı benim sözüm olur. Diyebiliriz ki...”

“Hayır,” diye kısık sesle sözünü kesti Southampton. “Küçük Henry’yi battaniyenin yanlış tarafında bırakacak bir şey yapamazsın.”

Haklıydı. Evliliğini feshederse oğlunu piçlikle lekelemiş olurdu, Henry bunu ömür boyu taşırdı.

“Tekrar evlenemezsin. O ölmeden olmaz. Ama Emilia... onu bırakabilirsin. Ben seni koruyabilirim.” Emilia itiraz edemeden bir parmağını dudaklarına koydu. “Evli çiftlerin ayrılması kim-senin umurunda olmaz,” dedi. “Ayrılan çiftler ayrılmayanlardan az artık.”

Emilia elbette biliyordu. Hunsdon’a satılmasının sebebiydi bu.

“Karı koca olarak yaşayamayacaksak en azından bir aile olalım,” dedi Southampton. Bir kaşını kaldırdı. “Lanier’ın benden intikam almaya kalkacağından korktuğunu söylemeden hatırlatayım: Gücü yetmez.”

“Sana bir veliaht gerekecek.”

“Var zaten, salak kuzenim. Sahip olmadığım sensin.”

Emilia, Kont’un kollarının omuzlarına dolandığını, yanaklarının yanaklarına yaslandığını hissetti. “Hamileyim,” diye fısıldadı.

Southampton’ın parmaklarının kasıldığını hissetti, takip eden sessizlikte son görüşmelerinden beri geçen haftaları saydığını biliyordu. Bebek onun değildi, olamazdı.

Emilia bir haftadır biliyordu, iki aydır kanamamıştı ve göğüsleri hassaslaşıp sürekli ağrımaya başlamıştı. “Daha Alphonso’ya söylemedim.” Söylemedi ama bu sorunu doğal yoldan kendinin çözmesini umuyordu.

“Benim için önemli değil,” dedi Southampton. “O çocuğa da benim kanımdanmış gibi bakarım.”

Bu adam. Ah, bu adam. “Skandal olur,” dedi Emilia.

Southampton genç kadının parmak eklemlerini öptü, bu şartlarda değil de sarayda tanıştığı bir leydiymiş gibi. “Bir düşün,” diye yalvardı. “Cevabını bugün verme.”

“Bazen dünyaya mutlu olmaya gelmemiş insanlar olduğunu düşünüyorum,” dedi Emilia.

Southampton başını iki yana salladı. “Seni hayal kırıklığına uğratmam aşkım.”

Emilia dilindeki sözcükleri keskin yıldızlar gibi hissediyordu: *Beni tanıımıyorsun.*

Sırlarını açıklayabilecek ve bu teklifin o zaman da geçerli kalacağını öğrenecek kadar cesur olmayı diledi.

Bunun yerine Southampton’ı öpüp kendini itirafını yutmak zorunda bıraktı. Boğuk sesiyle “Kanıtla,” dedi ve ikisini de yere devirdi.

Uyuyakalmışlardı. Emilia Westminster’den ayrılırken gece lambaları yakılıyordu, sarhoşların ve dilencilerin arasından koşarak Mark Lane’e döndü. Southampton’ın verdiği ev anahtarı, göğüslerinin arasını kor gibi yakılıyordu.

Eve girdiğinde karşılaştığı zifiri karanlığa şaşırdı. Yakılı bir mum yoktu, kimse bulaşık yıkamıyordu, çık çıkmıyordu. “Henry?” diye fısıldadı. “Bess?”

Çakmak taşı sesi duydu ve bir kandilin aydınlanıp Alphonso’yu ortaya çıkardığını gördü. “Lavtan nerede?”

“Efendim?..”

“Lavtan,” diye tekrar etti Alphonso. “Müzik dersinden gelmiyor musun?”

Emilia’nın gözleri mühürleri kırılmış mektuplarla dolu masaya kaydı. Aptallık etmişti ama Southampton’ın mektuplarını ateşe atmaya eli varmamıştı. Saklamıştı; elbise sandığının dibinde, yayınlanan şiirleri ile birlikte saklamıştı.

“Siz olmadan kaybolmuş haldeyim,” diye okudu Alphonso. “Saygılarımla, S.” Altında Shakespeare’in adı yazan başka bir mektup aldı. *“Eldivenciyle mi? Buna inanacak kadar aptal mı sandın beni? Elini nerelere soktuğu belli, senin gibi bir kaltağa.”* Mektubu yüzüne attı, sonra *Venüs ile Adonis*’in üzerinde Shakespeare’in adı yazan bir kopyasını fırlattı.

Emilia iki şeyi aynı anda fark etti: Alphonso Shakespeare’i mektupları yazanla aynı kişi sanıyordu. S.’nin Southampton’ın baş harfi olduğunu anlamamıştı. William Shakespeare diye biriyle ilişkisi olduğunu zannediyordu, şiirlerini de bu yüzden almış olmalıydı.

Aynı zamanda, Alphonso’nun mektuplarını bulduysa parasını da bulmuş olması gerektiğini fark etti.

“Alphonso,” dedi, nefessiz. “Bekle...”

Alphonso elini ona uzatırken önündeki sandalyeyi bir tekmeyle odanın diğer ucuna savurdu. Emilia’yı boğazından tutup kafasını duvara yurdu. Emilia ağzından salyası akarak öksürürken gözleri geriye yuvarlandı. “Onu içinden sike sike çıkaracağım,” dedi kocası ve her kelimedede duvara yasladığı kafasına bir yumruk daha attı. Onu boynundan çekerek yere çaldığı anda Emilia canhıraş bir nefes aldı, karnına inen tekmeyle ona da fazla tutunamadı.

Alphonso'nun haberi olmayan çocuğu düşünerek emeklemeye, kaçmaya çalıştı... Sonra haberi *olan* çocuğu hatırladı. "Henry," diyebildi ağzından çenesine kanlar akıtarak.

Alphonso onu saçlarından kavradı ve "Çığlıklarını duyamaz deyip gözünün üzerine bir yumruk indirdi.

Emilia iki kere bilinç suyunun yüzeyine çıktı.

İlki hâlâ dayak yerken.

İkincisi işi bittikten sonra, utanarak istediği gibi bacaklarının arasından akan kanların hissine uyandığında.

Ertesi sabah güneş doğduğunda gözlerini açacak gücü bile yoktu, şişmekten çizilmiş kestanelere benzemişlerdi. Çenesi kırıktı, kolu da. Başından bir avuç saç kopmuştu. Eteği kurumuş kanla katılaşmıştı.

Alphonso'nun ona baktığını gördüğünde inledi ve ondan bir karış uzaklaşabilmek için bedenini zorladı.

"Onu bir daha görmene engel olamam," dedi Alphonso. "Ama onun *seni* görmesine engel olabilirim."

Emilia dudaklarını ıslatmaya çalıştı. "Beni... Öldürür..."

"O tehdidin seni durduracağını sanmıyorum," dedi Alphonso. "Hayır. Bir daha beni aldattığını öğrenirsem çocuğu öldürürüm."

Alphonso ayağa kalktı, kapıyı aralayıp Emilia'yı kılıç gibi ortadan ikiye ayıran güneş ışığını içeri aldı. Yumruğunu sıkarak dışarı çıktı.

Az sonra Bess, Henry ile içeri girdi. Emilia'yı gördüğü anda oğlanı eteğinin arkasına sakladı ve gözlerini kapamasını söyledi. Sonra Emilia'nın yanına koştu ve tedirgin ellerle kırık vücuduna dokundu. "Ah hanımım ah. Neler yapmış size..."

Evet, diye düşündü Emilia hissizce. Yaptı.

Yatağında oturabilmesi bile bir hafta aldı. Elinin kalem tutması bir hafta daha. Havalar soğurken ve bedeni iyileşirken, Southampton'a ne diyeceğini düşündü.

Sonunda ona bir şiir yazdı.

Dünya tepetaklak olmuştu; onuru kaybolmuştu, neşesi inkâr edilmişti, kadınlığı istila edilmişti, masumiyeti parçalanmıştı. İyiler yenilmişti, ikisine ait olabilecek bir evin anahtarı şeklindeki umudu o kargaşa içinde kaybolup gitmişti.

Yere batsın bu dünya, al beni güzel ölüm, diye başladı.

*Gelmiş zorbalar kesmiş sanatımın önünü...
Çılgınlar âlim olmuş, çıkmış ahkam kesiyor,
En temel hakikate takılmış saflık adı,
İyinin en yücesi kötüye el açıyor.*

Kalemimi bırakıp gözlerini sildi.

*Yere batsın bu dünya, gitsem de bir kalsam da,
Bir de sevgilimin yalnızlığına çare olsa.*

Onu sevdiği için çektiği cezaydı bu; mutluluğu tattığı için şimdi de ondan mahrum kalması gerekti.

Hüzünlü hikâyeler kış vakti içindir, yazdı. Kalbimin iki yarısından birini seçemem. En değerli varlığımı ve sahip olamayacağım şeyi tehdit ediyor.

Satır aralarından Henry'den bahsettiğini anlardı.

Aşkın gerçekse, benim iyiliğimi istiyorsan, bu dediğimi yaparsın. Yalvarma, pazarlık etme, benim için dünyaları yakma. Seni iki kere kaybedersem hayatta kalamam.

"Bess," diye seslendi. Boğazı hâlâ ağrıyordu, sesi kendi sesine bile benzemiyordu.

Hizmetçinin kapıda belirmesiyle Emilia notu katlayıp mühürledi ve eline tutuşturdu. “Bunu Southampton Evi’ne götür.”

“Sizi bırakamam hanımım...”

“Git.”

Bess kapıyı aralık bırakarak odadan çıktı. Emilia yazı sehpasını yanına bıraktı ve yatağa yığıldı. Gözlerini kapatıp Southampton’ı hayal etti. Emilia’nın el yazısını gördüğünde nasıl gülümsediğini...

Okuduğunda yüzünü.

Gözleri kapalıyken bile yanıyordu. Southampton’ın haberlerini alıyordu, insanların sohbetlerinde geçiyordu, onun da bu dünyada olduğunu bilmek, buranın son günlerini yaşamak için iyi bir yer olduğunu düşünmesine sebep oluyordu. Bazen bir daha adını hiç duymamak için dua ediyordu, çünkü daha önce hiç böyle bir acı yaşamamıştı. Hayatı hemen hemen aynı olacak, sadece ondan mahrum kalacakken burada kalmak için bu kadar çırpınmanın âlemi neydi?

Olmak ya da olmamak, mesele buydu işte.

Alphonso’nun dayağından sonra hiç uyanmasa her şey daha kolay olurdu.

Emilia kalemını sivriltilmek için kullandığı bıçağa baktı. Sarımsız elinde hiç titretmeden tuttu ve bileğine bastırdı. Bastırdı, çıkan kan çizgisine neredeyse şaşırıacaktı.

Diğer odadan bir çığlık yükselip onu karanlık düşüncelerinden ayırdı.

Vücudunun itirazlarına kulak asmadan doğruldu ve kendini yataktan aşağı sürükledi. Destek aldığı yatak başını bırakıp kapıya yaslandı, iyi koluyla dengesini buldu, kırık kolunu kanadı gibi gövdesine yapıştırdı.

Henry ateşin önünde, bir kâbusun pençesinde yatıyordu.

Emilia yanındaki taşa çöktü, alnındaki ıslak saçları çekti. Onunki gibi fırtınalı ve gümüşü gözleri açıldı. “Anne,” dedi.

Emilia’nın yüzü şişmiş, yarılmış ve morluklarla kaplanmıştı. Bileğinden, kendi açtığı yaradan kan akıyordu. Emilia artık kendini tanıyamıyordu. Ama Henry tanıyordu.

Sevdiği birini kaybetmeyi kaldıramazken aynı kaderi nasıl oğlunun başına sarabilirdi?

Henry ipekböceği gibi tortop olana kadar sırtını okşadı, uykusunda nefesi düzene girmişti. Ardından, kendi ayakta duramadığı için, oğlunun yanına uzanıverdi.

Bir damla kan akıtmadan insanın etinden et kopabiliyordu demek.

İnsan kalbini yerinden sökebiliyor ve kırık parçalarını hissetmeye devam edebiliyordu.

1597’de, Emilia’nın bütün keskin köşeleri ortadan kalkmıştı. Tüm kıymıklarını, ele gelen her yerini törpülemişti. Sonunda hissiz kalmıştı ama günlere ancak böyle tahammül edebiliyordu. Hissetmez ve hayal etmezse... Hayal kırıklığına da uğramazdı.

Zamanı rutiniyle ölçüyordu: Sabah ekmek yapması, öğlen yerleri silmesi, Henry ile çıktığı yürüyüşler, Alphonso geceliğini kaldırırken ellerini sıkması. Yazmıyordu. Neredeyse konuşmuyordu.

İnsanların büyüden bu kadar korkarken aralarında bir hayalet gezdiğini fark bile etmemesine şaşırıyordu.

İçindeki acıyı dindirmeye çalışıyordu ama ne müzikten, ne şiirden, ne bir zamanlar onu başka dünyalara götüren herhangi bir şeyden keyif alıyordu. Dünyasındaki tek aydınlık Henry’ydi. Emilia’ya elinde ezilmiş bir çiçek hediye ediyordu, Emilia o zaman dudağının pas tutmuş kenarının biraz kıvrıldığını hissediyordu. Henry kucağına çıktığında değerli hissediyor,

henüz hayalet olmadığını anlıyordu. Belki bir çocuğu daha olsa kaybının yol açtığı boşluğun dolacağını düşünüyordu. Babasının Alphonso olmasını istemese de artık başka seçeneği yoktu. Tanrı biliyordu ya, önünde sonunda olacaktı çünkü Alphonso bedenini zevki için sık sık kullanıyordu. İki kere hamile kalmış ve iki düşük yapmıştı; Tanrı'nın günahlarını asla affetmeyeceğini, daha da kötüsü, acısının hafiflemesine yetecek kadar bile *unutmayacağını* biliyordu.

Bess'in endişelendiğini de biliyordu. Emilia eriyip gittikçe çıkan boşluğu hizmetçisi doldurmuştu. Yemekleri o yapıyor, pazara o gidiyordu. Henry'yi giydiriyor, okumayı öğrenmeye başlaması için akşamları Alma'ya gitmelerini öneriyordu. Emilia aslında Bess'in sadece hanımının düştüğü hali bir başkasının daha görmesini istediğini düşünüyordu.

Bazen Henry tam karşısına geçiyor, ellerini yanaklarına koyuyor, gözlerine bakıyordu. Pürüzsüz cildin altında annesini arar gibi.

O zamanlar ağlamaya başlıyordu.

Alphonso Westminster'da, Longditch'teki Canon Row'da bir ev bulmuştu. Emilia'nın Southampton'ı son kez gördüğü Holywell Sokağı'ndan çok uzak değildi. Evden çıkması gerektiğinde gözleri yerde yürüyordu; bir tutam bakır saç, bir çift delici mavi göz, hayatının aşkını aramaktan korkuyordu.

Shakespeare, söz verdiği gibi, yeni evine mektup yollamanın bir yolunu bulmuştu. St. Helen Bihopsgate yine vergileri için peşindeydi. Elbette paraya, dolayısıyla da Emilia'nın yeni bir oyun yazmasına ihtiyacı vardı. Emilia mektubu ateşe atmıştı, Bankside'daki yeni adresine bir cevap yazmaya bile tenezzül etmemişti.

Essex Kontu Azorlar'a gidecek gönüllüler aradığında Alphonso da adını yazdırmıştı ama baharda sefere gittiğinde evin

atmosferi değişmemişti. Emilia h    içine bakıyor ve tek bir duygu kırıntısı bulamıyordu, bu da Alphonso'nun haklı olduğu şüphelerini körüklüyordu. En başından beri sorun *ondaydı*.

Bir   leden sonra kendini Jeronimo'nun evinde buldu, Alma ile yahniye şalgam doğrarken Bess de çamaşırların s k klerini dikiyordu. Küçük Henry ayaklarının dibinde bir lavta çalmaya çalışıyor, pek başarılı olamıyordu. Çocuğun notaları buruk ve rahatsız ediciydi ama Jeronimo kendi senfonisini yazmış gibi gülümsüyordu. "Seni de müzisyen yapacağız bu gidişle," dedi. "Değil mi Emilia?"

Emilia, kocası onu dayaktan neredeyse öldürdüğünden beri kuzenini onlarca kez g rm şti. İlk seferinde yüzü perişan haldeydi, Jeronimo çok zarar görmemiş gözüne bakmaya çalışmış ve nasıl olduğunu sormuştu.

Belli değilmiş gibi.

"Onu Kraliçe'ye takdim etmelisin," dedi Alma kocasına, Emilia'ya göz kırparak. "Saray müzisyenlerine bir Bassano daha katmak için asla çok erken olamaz."

"Majesteleri elindeki Bassanoları azaltmanın yolunu arıyor," dedi Jeronimo, Henry'nin lavtanın sapını tutan elini düzeltirken. "Müzik dinleyecek hali yok, pek bir kederli. Sevdii herkes kal-yonlara atlayıp Essex'te İşpanyolarla savaşmaya gitti. Suffolk, Raleigh, Southampton..."

Southampton.

Alphonso'nun gittiği seferde savaşıyordu demek.

Emilia elindeki bıçağın kaydığını ve başparmağını doğradığını hissetti. Kanı şalgamların etrafına yayılırken gözlerini kırpıştırdı. Keskin ve karanlıktı, bir kâbus gibi. İçinde boğulmak istedi.

“*Che cavolo!**” diye bağırdı Alma. Emilia’nın yanına koştu, bıçağı parmağından çıkardı ve yarasına kendi önlüğünü sardı.

Emilia ikisi arasında kalan eline baktı. Kanın aktığı yerde nabzını hissedebiliyordu. Uzun zamandır hiçbir şeyin çekmediği kadar ilgisini çekmişti. Hâlâ yaşayanların arasında olduğunun kanıtı.

Jeronimo küçük Henry’yi dışarı çıkarırken İtalyanca bir söz cümbüşü oldu. “*Tesora,*” dedi Alma şefkatle ve elini Emilia’nın çenesine koydu. “Ruhunun da vücudun gibi kırıldığını fark etmemiştim.”

Emilia okyanusun dibinden güneşe bakıyor ve ona ulaşacak enerjiyi bir daha nereden bulacağını merak ediyor gibi hissetti. Sonra, mucize gibi, Alma’nın sözleri de ona uzandı ve Emilia’yı kolları kadar sıkıca sardı. “Ne istersin Emilia?”

Ah, buna nasıl cevap vermeliydi...

Daha önce bir şeyler istemiş ve güneşe çok yakından uçmuştu. Aynı hatayı bir daha yapmayacaktı. “Bebek,” dediğini duydu.

Dünyadaki tek mutluluğu olan Henry şimdiden büyüyorsa sevgisini verecek başka birine ihtiyacı olacaktı.

Alma’nın gözleri Emilia ile buluştu ve ayrılmadı. “Bebeğin olacak o zaman,” diye söz verdi.

Doktor Simon Forman, Alma’nın kuzeninin karısının kısır olduğunu düşündüğü zaman görüldüğü bir astrologdu. Emilia sıkıntısı her neyse iyileşmesini ve kocası savaştan döndüğünde bir çocuk doğurabilmeyi umuyordu. Bebeğin onu kayıp gittiği bu dünyaya bağlayacağını ümit ediyordu.

Forman küçük bir adamdı, alnına dökülen bebek saçı gibi ince kâküleri, kelinin parlamasını biraz saklayabiliyordu. Misafir odası karanlıktı, gün ortası olmasına rağmen perdeleri kapalıydı.

* Eyvah! (İt.)

Emilia avuçlarını dizlerine bastırdı. Adam doktordu, onu da sadece bir hasta olarak görecekti bu. Yine de onu içeri alırken eli belinden aşağı kaymıştı. On dakikadır elbisesinin altındaki göğüslerine bakıyordu zaten.

Emilia dudağını ısırды. “Affedersiniz efendim, nasıl başlanacağını bilmiyorum.”

“Bu bir konuşma, o kadar. Elbette dürüstlükten başka bir yol seçerseniz size yardımcı olamam.”

“Anladım.”

“Kaç yaşındasınız Bayan Lanier?” diye sordu Dr. Forman.

“Yirmi yedi.”

“Evli misiniz?”

Emilia başını öne salladı.

“Çocuk yapmak mı istiyorsunuz?”

“Evet. Birkaç ... kısa kesilen gebeliğim oldu.”

“Buraya gelmenizi kocanız mı istedi?”

“Kocam... Bana kötü davranıyor,” diye itiraf etti Emilia. “Beni tüketti. Burada olduğumu bilmiyor, Kont Essex’in hizmetinde şövalyelik nişanını kazanmaya çalışıyor.” Biraz düşündü. “Bunun olup olmayacağını bilir misiniz?”

Doktor bir kaşını kaldırdı. “Leydi olmak mı istiyorsunuz?”

“Kocam istediği için istiyorum.”

“Bir *leydi* olmanızı istiyorsa,” dedi doktor, kelimenin iki anlamını da vurgulayarak, “Halihazırda leydi olmadığınızı düşünüyordur.”

Emilia’nın yüzü kızardı. “Ben sadık bir kadını efendim.”

“Öyle mi?” Kalemyle Emilia’nın boğazının altındaki doğum lekesine dokundu. “O zaman şeytanın işareti üzerinizde ne arıyor?”

Emilia elini boynuna götürdü. “O leke doğduğumdan beri var efendim.”

Doktor birkaç not karaladı. Emilia tersten okuyamıyordu. “Bayan Lanier, size yöntemlerimden bahsetmem gerekir. Bir hastamın benden sır sakladığını düşünüyorsam... Hele bu tensel sırlardansa ... orospuluğunu ifşa ederim, hiç tereddüt etmem.” Islak gözlerini Emilia’ya sabitledi. “Annenizle babanızın adı?”

Emilia adamın iki astrolojik figür çizmesini ve söylediği isimleri yazmasını izledi. *Baptista Bassano, Margaret Johnson.*

Marjine Alphonso Lanier yazdı.

“Kontes Kent tarafından büyütüldüm,” dedi Emilia. “Babam ölüp annem kaçtıktan sonra. Tekrar evlenene kadar bizzat Kontes’ten ders aldım.”

“Sonra?”

“On üç yaşında Lord Chamberlain, Lord Hunsdon’ın metresi oldum. Beni uzun süre himayesinde tuttu, bana para ve mücevherler verdi, yılda kırk pound...”

“Geçin buraları,” diye araya girdi Forman. “İlk ne zaman cinsel ilişki yaşadınız?”

Dürüstlük.

“Somerset Evi’ne gelmemden iki ay sonra.”

“Düşündüğüm gibi,” dedi doktor. “Bu orospulukla gurur duyuyorsunuz.”

“Metresliğe mecbur bırakılmaktan gurur duymadım efendim.”

“Yatağınızı paylaşmanızın mali bir karşılığı yok muydu?”

Emilia astrolojiden anlamıyordu ama bu adamın, günahlarını itiraf ederse rahminin açılacağına inandığını varsaydı.

“Bu ilişkiniz seks ile başladı, tahmin ediyorum ki bitişi de seks ile oldu. Çocuktunuz... İlişki kuran... *Et sodomita.*” Doktor gözlerini kaldırdı. “Şimdiki kocanızın bunlardan haberi var mı?”

“Var,” dedi Emilia. “Lord Chamberlain göstermelik olarak onunla evlenmemi ayarladı. Kocamın da benimle yatağını paylaşmasının mali bir karşılığı oldu.”

“Size dilinizi tutmayı öğretmediler mi?” diye mırıldandı Forman, Emilia’nın dudaklarına bakarak. “Yoksa dilinizle sadece başka şeyler yapmayı mı biliyorsunuz?”

Emilia boğazını temizledi. “Efendim, geçmişimle ilgili sorularınızın eldeki sorunumuzla ilgisini göremiyorum.”

“Siz görmeseniz de olur... Sadece şehvetinizin alçaklığını kabul etmeniz gerek. Yolunmayan bahçeyi yaban otları sarar.” Forman ekşi nefesini üfleyerek Emilia’nın yüzüne eğildi, elini dizine koyup sıktı. “Şanslısınız ki ben otları yolmasını bilirim.”

Emilia’nın Simon Forman’a ikinci görünüşü bir ay sonra, kendi evinde, doktorun isteği üzerine oldu. Doktora ekmek, bira ve Alma’nın önerdiği pahalı peynirden servis etti, bunun için kendi akşam yemeğinden feragat etti. “Haritalarımda geleceğimi gördünüz mü efendim?” diye sordu. Forman elini yanındaki tabureye vurdu. Emilia biraz çekinerek oturdu. Adamın bir parça ekmek koparıp ağzına atmadan önce peynire sarmasını izledi. “Bu işler zamanla,” dedi doktor.

“Bu işlerin gerektirdiği para bende yok,” diye itiraf etti Emilia.

“Parayı mı dert ediyorsunuz?”

“Çocuğumu besleyememekten korkuyorum,” diye düzeltti Emilia.

“Hani soylular ve Majesteleri sizi seviyordu?”

“Severlerdi,” dedi Emilia. “Ama Alphonso bütün paramı harcadı.”

Forman geçirdi. “Yıldızlar kocanızın evine bir şövalye olarak döneceğini ama önce hayatını tehlikeye atacağını söylüyor.”

“Şövalye olacak yani?”

Doktor omuzlarını silkti. “Bu başka bir günün sorusu.”

“Sizinle başka bir gün buluşamam,” dedi Emilia. “Ödeme yapamam.”

“Bence yapabilirsiniz hanımım. Aradığım ödemeyi çok iyi bilirsiniz.” Ağzını gömleğinin koluna sildi. “Bir hastamı *haleke* zorlamam ama o teklif ederse...”

“*Halek* mi?”

Doktor Emilia’nın elini bacaklarının arasına bastırdı. Emilia küçük bir şişlik hissetti. “Yakınlaşmaya verdiğim ad...” dedi Forman. Masaya yıldız haritasını serdi. “Sorularınızı cevaplamak için birkaç seans ayarlayabilirim.”

Bekledi.

Açmaza girmişlerdi.

Emilia yanan tek mumun ışığının astroloğun yüzünde dans etmesini izledi. Aldığı notları okuyamıyordu ama bu anlamadığı anlamına gelmiyordu.

Kendinden kırk üç yaş büyük bir adama metres diye satılmıştı. Asla birlikte olamayacağı bir soyluya âşık olmuştu.

Gururu dahil her şeyini alan bir soysuzla evlenmeye zorlanmıştı.

Ama şimdiye kadar hiç kirli hissetmemişti.

Hayır.

Emilia o kadar hızlı ayağa kalktı ki taburesi devrildi. Elbisesinin yakasını gerdanına bastırarak “*Hayır*,” dedi.

“Hanımefendi...”

“Çıkın,” diye hırladı Emilia, daha önce boğazından çıktığını hiç duymadığı bir sesle. “Ben o kadar ucuz değilim. Bana baktığınızda ne gördüğünüzün hiçbir önemi yok çünkü beni asla kendimi tanıdığım gibi tanımayacaksınız. Dünyada bunu bir tek ben bilsem bile gerçekliğinden eksilmeyecek.”

Nefesini toparlamak için duraklarken *küçük, aptal adam* diye düşündü. Sonra Forman'ın oturduğu tabureyi tekmeleyip onu yere düşürdü. Peynir kesmek için kullandığı bıçağı aldı. “Çıkın evimden yoksa Tanrı şahidim olsun...”

Kapısı çarpıldıktan az sonra masaya oturdu ve Forman'a hazırladığı yemeği kendi bitirmeye karar verdi. Peynirden bir dilim keserken elleri titriyordu.

Alma'nın dediği gibi, şahaneydi.

Haftalar sonra Alphonso döndüğünde, seferleri başarısız olmasına rağmen çalımından geçilmiyordu. Emilia ise melankolisini yenmişti. Kederinden ötesini göremediği için Bess'e yıktığı işleri kendi yapmaya başlamıştı. Henry ile oyun oynuyordu. Şaşırtıcı şekilde, Alphonso dönmeden önce mektupla haber verdi. Bu yüzden döndüğünde Emilia hazırды.

Masaya yeni toplanmış çiçekler koydu. Evi temizledi. Henry'ye tertemiz kıyafetler giydirdi. Parasının yettiği en güzel yemeği hazırladı.

Alphonso kapıdan üzeri tozlu, üstü başı dağınık girdi. Emilia ellerini kavuşturmuş bekliyordu. Alphonso onu son gördüğünde yüzü tanınmayacak haldeydi. “Kocacığım,” dedi düz bir sesle.

Alphonso durdu. “Hanım?”

“Tanrım seni eve sağ salım getirdi, ne şanslıyız,” dedi Emilia. “Açsındır sen şimdi.”

Alphonso Emilia'ya tabakların üzerinden, insanın köşedeki bir yılanı bakacağı gibi baktı. Bu mesafeden ölümcül değildi ama tedbiri elden bırakmamak lazımdı. Azorlar'ı, kalyonu, verdikleri kayıpları anlattı. Çizmesine kum kaçtığı zamanları anlatıp Henry'yi güldürdü. Yemeğini bitirince Emilia bulaşıkları yıkamaya kalktı. “Bess,” dedi. “Kocam yol yorgunudur, yıkanmak ister. Banyo suyu ısıtılır.”

Tahta küvet ateşin önüne çekilip doldurulduktan sonra Bess Henry'yi kendi odasına götürdü, Alphonso'ya yıkanma mahremi sağlandı. Emilia bulanık suyun üzerine hoş kokulu adaçayı, mercanköşk ve papatya serpti. Alphonso'nun ona baktığını, çirkef karısının yerine bir perinin mi geldiğini yoksa son dayacağının işe mi yaradığını merak ettiğini hissedebiliyordu. "Yardım edeyim efendim," dedi Emilia gülümseyerek. Ceketinin düğmelerini açtı, dikkatle bir sandalyeye bıraktı, eğilip çizmelerini ve çoraplarını çıkardı. Alphonso kenarlardan su taşıyarak küvete girdi.

"Sırtınızı keseleyebilir miyim efendim?" diye sordu Emilia arkasından.

Alphonso omzunun üzerinden arkasına baktı ve başını öne salladı, kollarını küvetin kenarlarına koydu. Emilia keten parçasını suya batırdı.

"Emilia," dedi Alphonso, boğazını temizleyerek. "Senden ayrıyken düşünecek çok zamanım oldu."

"Benim de efendim."

Alphonso ateşe döndü, yalımları izledi. Emilia'nın elleri boynunu ovup göğsüne doğru kıvrıldı.

"Baştan başlamak istiyorum," diye devam etti Alphonso. "Biraz yardım alırsan gayet iyi bir can yoldaşı olabileceğine inanıyorum. Düzgün bir eş." Emilia'nın elleri karnının altına inerken yerinde kıpırdandı. "Sen de aynı sonuca varmış gibisin."

"Sonuç," diye tekrarladı Emilia, yüzüne buharlar yükselirken. "Benim de bir sona vardığımı söyleyebiliriz efendim."

Bunu söylerken Alphonso'nun penisini eline aldı, eteğinin altına sakladığı bıçağı testislerine bastıracak kadar kaldırdı. Alphonso'nun panik dolu gözleri hemen ona döndü. Keten parçası unutulmuş gibi yüzüyordu.

"Bana bir daha dokunmayacaksın, ne şehvetle ne öfkeyle. Dokunursan, bu dediğime kulak ver, peşine düşerim. Beni

öldürürsen kendimi zorlayıp iyileşirim. Beni öldürürsen hayalet olur, sana musallat olurum. Taşaklarını uykunda keserim, siki-ni kaldırıp gezecek yüz bulamazsın. Yanımda yaşayabilirsin. Sadece buna izin veriyorum.”

Alphonso’nun gözleri kocaman açılmıştı, küvetten çıkmaya davrandı. Emilia suya bir kan kurdelesini akana kadar bıçağı bastırdı. “Şaka yaptığımı mı düşünüyorsun?”

Alphonso başını iki yana salladı.

“Ben de baştan başlamak istiyorum,” dedi Emilia.

Bıçağı bacaklarının arasından çıkarıp eteğinin altındaki yerine taktı, artık gece gündüz bıçağıyla geziyordu. “İyi geceler Alphonso,” dedi. “İşin bitince suyu boşalt.”

Emilia Henry’nin odasında uyudu, oğluna bir eğretili gibi sarıldı. Yatağını Alphonso’ya vermekten hiç gücenmemişti, artık onunla yatmaktan kurtulmuştu.

Alphonso’nun dönüşünden beş gün sonra Emilia, yıllar önce Isabella ile gittiği eczaneye gitti. Genç eczacı kadın, istediği şeyi anlatmasını dikkatle dinledi. Bir uyku ilacı, güçlü bir tane, kocasını hissizleştirecek kadar.

Alphonso’nun ona dokunmasını istemiyordu ama hâlâ çocuk istiyordu. Sadece süreci kendi kontrol etmesi gerekti.

Yılanotu, güzelavratotu, marul, sirke, şeytan şalgamı kökü, baldıran ve banotu karışımıyla Alphonso’nun çayını verdi. Uykuya dalacağını ama vücudunun çalışmaya devam edeceğini teminatını almıştı.

Alphonso daha yemeğini bitiremeden gözkapaklarını tutamaz olmuştu. Gece yarısından sonra Emilia Henry’yi bırakıp Alphonso’nun odasına girdiğinde onu kıyafetleriyle bayılıvermiş halde buldu. Emilia’ya titremeyi omurgasında hissettirecek kadar yüksek sesle horluyordu.

Tereddütle yatağın ucuna çıktı ama Alphonso kıpırdamadı bile.

Pantolonunu bacaklarının arasına kadar indirdi. Penisine isteksizce baktı, sonra bir hindiye yem atarken hissedeceği kadar tutkuyla okşamaya başladı. Alphonso'nun gözlerinin gözkapakları arkasında oynamasını izledi, yine de elinde sertleşirken uyanmadı.

Yeterince dikleştiğinde eteğini topladı ve üzerine çıktı. Hiç zevk almadan, sadece istediğini elde etmek için ileri geri hareket etmeye başladı.

Adamın elleri birden kalçasını kavradığında ufak bir çığlık attı. Mahmur Alphonso ile göz göze geldi. "Sen..." dedi Alphonso kontrol edemediği sesiyle. "Sen melek misin?"

Evet, diye düşündü Emilia. İntikam meleği.

Öne eğilip göğüslerini göğsüne yasladı. Elini aralarına sokup onu avcuna aldı. Nefesini dudaklarına verdi. "Boşal," dedi.

Alphonso kalçalarının üç sert hareketiyle boşaldı.

Emilia tekrar uyuyakaldığından emin olana kadar Alphonso'nun üzerinden inmedi. Sonra odadan çıkıp Henry'nin yanına döndü, uykusunda kıvranan oğluna sarıldı. Bacaklarını bastırdı ve dua etti.

Ertesi sabah Alphonso tuhaf bir rüya görmüş gibi uyandı. Ağzı saman gibi kuruydu ve üzerinde Emilia'nın kokusu vardı.

Emilia hamile uyandı.

Emilia hayaleti gördüğünde 1598 Ağustosunun sonlarıydı.

Cheapside pazarında, Newgate Sokağı'ndaydı. Burada kasaplar, Shambles'da kesilen hayvanları satıyordu. Bugün birkaç günlük yemeklerini çıkaracak bir koyun budu almaya gelmişti. Önce haşlayıp çorba yapardı, sonra yahni, en son da püre yapabilirdi. Oğlunun karnını doyurabilmek için eti uzun süre kullanmalıydı.

Kızının da.

Elini karnındaki şişliğe koydu. Emindi. Rüyalarına giren kızdı bu; ona ikinci bir şans vermişti.

Pazar sepetine yaban havucu, yemeklik yağ ve tuz doldurmuştu. Eve dönerken yumurta ve un da alacaktı. “Buyurun hanımım,” dedi kasap ve sardığı budu uzattı. Emilia adamın parasını verdi, arkasını döndü ve onu gördü. Saçları dik dik olup bir taca benzemişti, omuzları güneşi taşıyordu.

Emilia sepetini ve eşyalarını yere düşürdü.

Onu hayal ettiğini biliyordu çünkü Southampton gibi adamlar Cheapside pazarından alışveriş yapmazdı. Ceketinin ışığı yansıtan gümüş iplikleriyle, parmaklarındaki yüzüklerle, parlak çizmeleriyle o kadar aykırı duruyordu ki... Yere iğne düşmeyen pazarda insanlar ona yol veriyor, etrafından dolanıyordu. Kimi ağzı bir karış açık bakıyor, kimi önünü ilikleyip selam veriyor, kimi sadaka dileniyordu.

Southampton hiçbirine bakmıyordu. Pisliğe aldırmadan sokak taşlarına eğildi ve Emilia’nın aldıklarını sepetine geri koydu. “Emilia,” dedi yumuşak sesiyle, “yürüyebilir miyiz?”

Emilia başıyla onayladı ve Southampton’ın peşine düştü. Başparmağını göğüslerinin arasına bastırdı, eski bir yarası açılmış gibi hissediyordu.

Southampton onu dar, kemerli, kemerinin tepesine bir arı oyulmuş bir ara sokağa götürdü. Yolun biraz aşağısında bal satıcıları vardı ama Southampton onlara varmadan durdu. Emilia’yı gözleriyle içiyordu. “İyi misin?” diye fısıldadı, gözleri karnına inerken.

“Neden buradasın?” deyiverdi Emilia.

“Pazara perşembeleri gidiyorsun da ondan,” dedi Southampton sadece. Biraz bekleyip iç çekti. “Evini bulmak zor olmadı.

Kocan benim kalyonumdaydı. Onu küpeşteden itip kurtulmayı kaç kere düşündüm bilemezsin.”

“Vicdanımız bizi korkak yapmaz,” dedi Emilia.

“Eve gelip gidişini izlemesi için bir çocuğa para verdim,” diye itiraf etti Southampton. “Seninle özel olarak konuşmam gerekiyordu.”

Oğlunun hayatının söz konusu olduğunu anlamıyor muydu? “Sana dedim ki...”

“Evlendim,” dedi Southampton ve Emilia’nın dizleri boşaldı. Omuzlarını arkasındaki binaya yasladı.

“Bir yastıkta kocayın,” diye mırıldandı.

“Emilia.”

“Sana da eşine de afiyet, sağlık...”

“*Emilia.*”

Dokunduğu anda Emilia, bir lavtanın teli gibi titredi. Southampton da duymuştu, o sesin yalnızca ikisinin duyabildiği bir frekansta çıktığına şüphe yoktu.

“Asla... Asla olamayacağımızı söylemiştin.”

Emilia bir nefes aldı ve tuttu. Söylediğini yaptığı, onsuz bir hayat kurduğu için Southampton’a kızabilir miydi?

“Buna inanabilmemin tek yolu, doğruymuş gibi yapmaktı. Kalbimin de zamanla eylemlerime ayak uydurması için dua ettim.” Gözlerini Emilia’dan kaçırdı. “Elizabeth, Majesteleri’nin baş nedimelerinden biri. Birkaç ay önce Ambrose Willoughby ile bir primero oyunu yüzünden tartışmaya tutulmuştuk, ona kötü sözler ettim... Bir süre Kraliçe’nin gözünden düştüm. Sonra Elizabeth’imin hamile olduğunu öğrendim, çocuğun benim isminin koruması olmadan büyümesine izin veremezdim.”

Elizabeth’im. Sözler Emilia’nın kulağında yankılandı.

“Kraliçe, izni olmadan evlendiğimi bilmiyor... Bu gece Fransa’ya kaçıyoruz.”

Çocuğunun doğumu için dönüp dönmeyeceğini merak etti. Neden umursadığını merak etti.

Southampton, şiş karnına baktı. “Sen... Mutlu musun?” diye sordu.

Emilia Kont’un yüzünün güzel köşelerine, saçıyla oynayan güneş ışığına baktı. Eskiden onun oynadığı gibi... “Kim mutlu ki?” diye karşılık verdi.

Southampton hüzünle gülümsedi. “Bir zamanlar seni seviyordum.”

“Evet Lordum. Beni de öyle olduğuna inandırdınız.”

“Bana inanmamalıydın,” dedi Southampton. “Belki şimdi böyle canın acımazdı o zaman.”

“Belki siz de şimdi bu kadar mutlu olmazdınız.”

“Bu mutluluk değil Emilia,” diye parladı Southampton. Eline uzandı, Emilia tutmasına izin verdi ve eline bir şey tutuşturduğunu fark etti. Aşağı bakınca kendi yüzüyle karşılaştı, yaptırdıkları minyatür. Hem yüzünün bir kopyasıydı, hem değildi. Gizli bir âşığı olan bir kadındı o, Emilia ise her şeyini kaybetmiş bir kadındı.

Parmağını telkari çerçevede gezdirdi. “Sende kalsın,” dedi yumuşak sesiyle. “En azından bizden bir şeyin hayatta kaldığını bilirim.”

Southampton’ın minyatürü ceketinin içine, kalbinin üzerine koymasını izledi.

“Beni bir zamanlar sevdiysen,” dedi derin bir nefes alarak. “Bana son bir iyilik yapar mısın?”

“Ne istersen,” diye yemin etti Southampton.

“Gözlerini kapat.”

Hiç tereddüt etmeden kapattı. Emilia bir kalp atışı boyu bekledi, parmak uçlarına kalkıp tadına bakmanın ne kadar kolay olacağını düşündü. Bunun yerine olduğu yerde döndü ve Honey Lane'den çıktı. Gidişini izlemeyi kaldıramazdı, giden o olmalıydı. O izlerken gidecek gücü asla bulamayacağını da biliyordu. Çenesini kaldırdı, Altdünya'dan yukarı tırmanırken peşinden gelen Evridiki'nin ayak seslerinin müziğini dinleyen Orfeus'u düşündü. Sevgilisine dönüp bakmamanın, bunun onu cehenneme yollayacağını bilmenin ne kadar zor olduğunu düşündü.

Emilia eve kapanmaya uygun biri değildi. Henry ile bez top ve iğnelerle kuka oynayarak zaman bir yere kadar geçiyordu. Evde Alphonso'dan kaçışı yoktu, Bess Henry'yi yatırırken sık sık kendini ateşin başında buluyordu. O yazı masasının üzerine eğilmişken Alphonso da odanın diğer tarafında ya ahşap oyuyor ya da bir enstrüman çalıyordu.

Bir gece düşüncelerini kâğıda dökerken kocasının bakışlarını hissetti. “Ne yazıyorsun?” diye sordu Alphonso.

“Ne fark eder?”

Alphonso biraz düşündü ve omuz silkti. “Öylesine sordum. Maksat sohbet olsun.”

Emilia buna neredeyse gülüyordu. Alphonso'nun çenesini kırmışlığı vardı, hoşbeş edecek hukuku geride bırakmışlardı.

“Mektup olamaz,” diye fikir yürüttü Alphonso. “Mektup için çok uzun.”

Emilia kocasına baktı. “Çok merak ettiysen, bebeğe masal yazıyorum.” Tamamen yanlış da sayılmazdı. Masal değil oyundu ama konu seçerken batıl inançlarına kapılmıştı. İçinden geçen kötü hislerin bebeğine bulaşmasını istemiyordu.

“Merak ettim,” dedi Alphonso.

Emilia kalemini bıraktı. “Sevdiği adamın ona iyi davranmasını isteyen bir kadın hakkında. Tavsiyesine kulak vermesi için erkek kılığına giriyor.”

Alphonso güldü. “Erkeklik kıyafetle mi oluyor? Sen çok yalnız yatmışsın.”

“Bir erkeğin her yönünü gayet iyi anlıyorum,” dedi Emilia.

“Erkek kalbin yok ama.”

Senin hiç kalbin yok, diye düşündü Emilia.

“Neyse,” dedi Alphonso, önemsemezmiş gibi. “Çocuk masalı olduğu iyi olmuş, hiçbir yetişkin ciddiye almaz çünkü.”

“Almaz mı? Kadınla erkek arasındaki farkları önemsiz mi buluyorsun? Mesela tiyatroda son sözleri kadınlara söyletme geleneği varken ilk sözleri lordlara vermeye kötü gözle bakılmıyor mu?”

“Gerçek hayatta olmayan bir şey olduğu için yapılmıyor. Son sözü kadının söylediği nerede görülmüş?”

“Tabii öyle. Çünkü tüm sahnelerde kadınları oğlan çocukları oynuyor, seyirciler de inanıyor. Bir kadın erkek rolü oynasa niye aynısı olmasın?”

Alphonso’nun tartışmaya ayak uydurmakta zorlandığını görebiliyordu. Oyununa bir soytarı eklemeye karar verdi.

“Bir kadın erkek kılığına girip de saklayamaz,” dedi Alphonso sonunda. “Hiç değilse çenesinden anlaşılır! Kadın değil misiniz, aklınıza geleni söylemeden duramazsınız siz.”

“İngiltere tahtında da bir kadın var ama. O da mı dilini tutamadığı için konuşuyor? Yoksa hükümdar olduğu ve sözü kanun olduğu için mi?”

Alphonso köşesine çöküp yüzünü astı. “Masalın adı ne?”

“Nasıl Hoşunuza Giderse,” dedi Emilia.

“Cidden öyle mi? *Hoşuna gittiği gibi mi?*” diye sordu Alphonso. “Bu evliliğin erkeği sen mi olmak istiyorsun?”

Emilia loş ışıktaki oturan adamı inceledi. Sorusu küçümseyici değildi. Alphonso... Meraklıydı.

“Hakkım kadın olmak,” dedi Emilia. “Ama kadın olup da hizmetçilik, dulluk ya da eşlikten başka bir şeye ermek mümkün mü?”

Alphonso eliyle yazı masasını gösterdi. “Çocuğumun aklına bu saçmalıkları sokmanı sevmiyorum.”

“Doğunca başından ayrılmazsın o zaman. Malum, dokuz ay benimle baş başa.”

“Birimizin ailemize bakması lazım,” dedi Alphonso.

“Tabii ki kocacığım,” dedi Emilia uysal bir sesle. “Şövalyelik yakın mı diyorsun?”

Alphonso oyma bıçağını bıraktı. “Şüpheli mi var?”

Emilia başını iki yana salladı. “Bence kimse sana istediğinin imkânsız olduğunu söylememiş.”

“Bu doğru değil. *Sen* söyledin. Baştan başlamak istediğimde.” Alphonso dirseklerini dizlerine dayayıp öne eğildi. “Mükemmel bir koca olmadım ama elindeki koca benim.”

“Yazık.”

“Senin şu ağzın,” deyip yerinden kalktı ve Emilia’nın yanına geldi, parmaklarını saçlarına doladı. Başparmağını dudaklarına bastırdı. “Başka bir işe de yarasa keşke.”

Emilia gözlerini Alphonso’ya dikti. Önce dilini parmağında gezdirdi, sonra o kadar sert ısırdı ki ağzına kan tadı geldi. Alphonso geriye sıçradı, az kalsın ateşe düşüyordu.

Emilia ağır bedenini ayağa kaldırdı. “İstediğin üzere,” deyip selam verdi ve gecenin geri kalanında kendini Henry’nin odasına kilitledi.

1598'in Aralık ayında doğduğu gün, Odyllia Lanier'ın çığlıkları dışarıda süren fırtınayı bile bastırıyordu.

On ay sonra öldüğü gündeysel havayı donduran bir sessizlik vardı. Kuşlar dağılmıştı, bir gecede kışı geçirmek için güneye gidivermişlerdi. Thames üzerindeki filikalar oldukları yerde yükselip dalıyordu ve kilise çanları almıyordu.

Emilia farkında olmadığı hareketlerle bebeğini St. Botolph Bishopsgate mezarlığına götürmeye hazırlarken, Odyllia ile birlikte gömeceğı her şeyi düşündü. Bir daha anne olma şansı gitmişti. Doğum tıpkı Henry'ninki gibi zor geçmişti, ebe bir doğum daha yaparsa ölebileceğini söylemişti. Ayrıca Alphonso ile sadece bu amaç için, bir kereliğine yatmıştı. Onu bir daha asla vücuduna davet etmeyecekti.

Kahkahasını da gömecekti. Odyllia hiçbir oyuncacı ağıbeyinden daha çok sevmemişti, Henry'nin numaraları ile boş evleri hiç olmadığı kadar gülüşle dolmuştu.

Kendini inandırdığı yalandan aldığı tüm tatmini de gömeceğini sanıyordu; bir daha anne olarak içindeki özlemleri giderebileceğı yanılgısını. Bazen içinden yazmak geldiğinde Odyllia'yı kucağında hoplatıyor ve ona kolay bir şarkı öğretiyordu. Henry değerli mürekkep hokkasını devirdiğinde boğazındaki düğümlenmenin sesini kaybettiğı için değil, oğlunu azarlamaya direnen bir anne olmaktan ortaya çıktığını söylüyordu kendine.

Odyllia temiz bir çarşaf üzerinde, meşe masalarının üzerinde yatıyordu. Saydam gözkapaklarına mor bir ton yerleşmişti. Göğsü hareket etmiyordu, Emilia geçen hafta kaç kere kızının nefes almak için ırpınmasını izlemiş, öksürüklerinin dinmesini dilemişti?

şimdiye kadar dualarına dikkat etmeyi öğrenmesi gerekirdi oysa.

Cebinden kederini döktüğü kâğıt parçasını çıkardı. Masada, Odyllia'nın ayağının dibinde düzleştirdi, ateşte ısıttığı suya bir parça tülbent batırdı. Sıcaklığı fark etmeyecekti ya, yine de ısıtmıştı.

“Seni bir yaz gününe benzetirdim ama,” diye fısıldadı Emilia, *“Sen daha güzel, daha cana yakınsın.”* Tülbenti kızının sağ ayak parmaklarına doladı. *“Sert rüzgârlar hırpalar tomurcukları, iki günlük ömrü var dünyada yazın.”*

Odyllia'nın bacağına sarmaya devam etti. *“Göklerin gözü güneş harlanır bazen. Işığı çekilir, altın yüzü solar. Her güzel yüz mahrum kalır güzellikten, Bazen tabiat aksar, bazense kader.”*

Belki de Odyllia'nın sevgiden başka bir şey bilmeden göçüp gitmesi daha iyiydi. Erkeklerin beklentilerine göre kesilip biçileceği yaşı hiç görmemişti.

Emilia kızının göğsünü ömrünün en soğuk gecesine hazırlanıyormuş gibi sardı. *“Senin ebedi yazın sönmeyecek,”* diye yemin etti. *“Senin güzelliğin boşa çıkmayacak.”* Tülbentin diğer ucunu sıkıca çekti, sadece Odyllia'nın mükemmel ve solgun yüzü açıkta kaldı. *“Ölüm övünmez sana gölge etmekle, satırlar seni sonsuza taşıyacak.”*

Sonunda şiiirini katladı ve sargıların arasına sakladı. Styx Nehri'ni geçmek için verilen sikkeler gibi, kızı da bu sözlerle çıkacaktı yoluna. *“İnsan gözü gördükçe, nefes aldıkça, şiiirim yaşayacak, can verecek sana.”*

“Anne.”

Emilia nefesi kesilmiş gibi yerinde sıçradı, birkaç adım arkasında onu izleyen Henry'ye döndü.

“Bess nerede?” diye sordu oğluna.

“Uyuyakaldı,” dedi Henry. Başı Emilia'nın kalçası hizasında, yanına geldi. Bir parmağıyla Odyllia'yı dürttü. Sonra gözbebekleri titreyerek Emilia'ya baktı. *“Ya Bess de uyanmazsa?”*

Emilia dizlerinin üzerine çöktü ve kollarını dimdik duran Henry'ye sardı. "Henry. Odyllia uyumuyor. Öldü."

"Öldü demek sonsuza kadar gitti demek," diye annesinin kardeşinin ölümünü açıklamak için kullandığı sözleri tekrarladı Henry.

"Evet. Odyllia'yı kilise mezarlığına götüreceğiz ve orada kalacak."

Henry'nin alt dudağı titredi. "Kuzen Jeronimo'nun verdiği lavtayı ona tutturmadım diye mi öldü?"

"Hayır hayatım," diye oğlunu teselli etti Emilia. "Hastalandığı ve vücudu iyileşemediği için."

Oğlanın yanaklarından iri iri yaş damlaları inmeye başladı. "Henry demesini istiyordum, ona öğretmeye çalışıyordum."

"Biliyorum."

"Anne," dedi Henry ve yüzünü Emilia'nın omzuna bastırdı. "Sen de ölecek misin?"

"Bir gün."

Henry başını iki yana salladı. "Sonsuza kadar gitmeni istemiyorum."

Emilia oğlunun yüzünü avuçlarına aldı. "Henry," diye söz verdi, "seni daha çok, çok uzun yıllar terk etmeyeceğim." Tülbenti Odyllia'nın dudaklarının üzerine sardı. Sonra Henry'nin yeleğinin sağ ucunu tutup bir parça yırttı. "*Barukh atah Adonai Eloheinu melekh ha'olam dayan ha'emet*," dedi. "Sana bir sır vereceğim. Bunun adı *Kriah*. Bizim gibi insanlar kıyafetlerini yırtar, böylece kalbimizde de benzer bir yırtık olduğu anlaşılır."

Henry annesinin kendi eteğini de kavramasına baktı. Emilia daha biraz çekiştirmişti ki kumaş yırtılıverdi. Bu kadar kayıptan sonra dikişler de sökülmeye can atıyordu sanki.

Odyllia'nın ölümünden sonraki her an bir seçim gibi hissettirmişti. Emilia Henry'ye verdiği sözü tutacak mıydı yoksa yataktan çıkmadığı gün bugün mü olacaktı? Bir ayağını diğerinin önüne mi atacaktı yoksa Alphonso'nun onu neredeyse öldürdüğü deliğe geri mi düşecekti? Ağzından içeri birkaç lokma tıkıp gülümsemeyi hatırlayacak mıydı yoksa dünyayı ipini koparmış bir ruh gibi gezmeye devam mı edecekti?

Derken, aylarca haber çıkmadıktan sonra, William Shakespeare akşam duasından sonra St-Mary-at-Lambeth'te buluşmak üzere haber yolladı.

Emilia Henry'yi Bess ile bıraktı, nehri geçti ve koro şarkısına devam ederken arka sıralardan birine geçti. Çocukken halıya uzanıp babası ile kuzenlerinin sarayda çalacakları şarkıları flütle prova etmelerini izlediği zamanları hatırladı. Bir minörle aşağı çekiliyor, bir majörle yıldızlara çıkıyordu.

Emilia duanın son şarkısı Magnificat'ın sözlerine dikkat kesildiğini fark etti, eşlik edilerek söylenen bir şarkıydı. İngilizce, Meryem'in Tanrı'nın çocuğunu doğuracağı müjdesini almasını anlatıyordu. Emilia, kendisi gibi Mesih'in annesinin de bir çocuk kaybettiğini düşündü.

"Ne güzel, değil mi?"

Shakespeare'i görmeden önce sesini duydu. Cemaat dışarı çıkarken arkasındaki sıraya oturmuştu.

"Yas mı?" diye sordu. "Bence değil."

"Hmm," dedi Shakespeare. "Bütün sanatçıların yolu acıdan başlamaz mı ama?"

Emilia adama bakmak için tahta sırada arkasına döndü. Daha zayıf, daha yaşlı görünüyordu. "Yeni adresimi nasıl buldunuz?" diye sordu.

"İş ortaklarımı takip ederim."

Kulağa çok sinsi geliyordu. Muhtemelen Shakespeare'in amacı da buydu. "İyi günde mektup arkadaşlığınıza diyecek yok," dedi umursamazca.

"Maalesef... Başka işlerim vardı," dedi Shakespeare. "Kraliçe'nin Konseyi özel tahıl tüketimi üzerine bir toplantı yaptı ve malt arpa haddimi aştığıma kanaat getirdi. Böyle bir şey nasıl mümkünse..."

Emilia gözlerini kıstı. Son birkaç yıldır tahıl hasatlarının kötü geçmesi kıtlığa ve başkalarının açlığından kâr etmeye çalışanlar hakkında şüphelere yol açmıştı.

"Artık komşularınızdan kâr edemiyor musunuz?"

Shakespeare küçümser gibi bir ses çıkardı. "Cadı avı var resmen. Taç makamı yüzünden bir vergi hatası yapmışım, o kadar."

Emilia güldü. "Tacı kandıramadım deseniz ya şuna!"

"Hata, yanılma..." Shakespeare elini iki yana salladı. "Hepsi söz."

"Ne düşündüğümü söyleyeyim mi?" dedi Emilia. "Bence söz dediğiniz şey, beni buraya çağırmanızın sebebi. Bence yine para ihtiyacına düştünüz."

Shakespeare dirseğini aralarındaki sıraya dayadı. "Ya siz Hanımefendi? Sizin de maddi ihtiyaçlarınız yok mu?"

Ne ihtiyacı? Şehrin öteki ucunda bir mezarlıkta yatan Odyllia'yı düşündü. Bazen gecenin en soğuk saatinde kendini yalınayak dışarıda buluyor ve elindeki battaniyeye bakıp *çok üşüyor olmalı* diye düşünüyordu.

Tamamen arkasına dönüp Shakespeare'in gözlerine baktı. Cilalı sırayı ovup havaya limon ve cila kokusu yaydı. "Oğlunuz Hamnet," deyip yutkundu. "Acınız... Diniyor mu?"

Shakespeare duruldu. Emilia adamın kim bilir ne zaman-
dır bu ismi kimseden duymadığını düşündü. “Değişiyor,” dedi
Shakespeare dikkatle. “Bazen çekıştirmeyi bırakıyor, bir ilmek
gibi. Sonra bir gün onu omuzlarıma aldığım bir sokaktan geçi-
yorum ve kendimi dizlerimin üzerinde hıçkırırken buluyorum.”
Boğazını temizledi. “Kayıp diyorlar ama aslında doğru değil,
haksız mıyım? Hâlâ bizimleler.” Tereddütle Emilia’nın sırayı
kavrayan elini tuttu. “Kaybınızı sözlere dökün,” diye önerdi.

Shakespeare şarlatan olabilirdi ama doğru söylüyordu.

Yazılarında aşkı, öfkeyi, şehveti işlemişti. Adaleti yan de-
virmiş ve silkeleyip merhameti daha iyi anlamaya çalışmıştı.
Dini bir tepki alana kadar iğnelemişti. Erkeklerin yönettiği bir
dünyada kadın olmanın trajedisini komediyle anlatmıştı.

Ölümü, yası ve kıskançlığı da bir kaleideskopun içindeki
taşlar gibi çevirebilirdi. Ortaya çıkacak deseni görmekten ne
çıkardı?

“Yeni bir oyun fikrim var,” dedi.

İlk sahne askerler arasında geçiyordu; gökyüzüne bakıp yıldız-
ların konumundan bahsediyorlardı. Emilia, Tycho Brahe’nin
yıllar önce Danimarka sarayında yedikleri yemekte anlattığı
süpernovasını çok iyi hatırlıyordu. Hikâyeyi Helsingør’daki
Kronborg Kalesi’nde kurdu, Brahe’nin akrabaları Rosenkranlar
ve Guldensterenlerden parçalar ekledi. Oyun, öldürülen ba-
basının intikamını alan Amleth ve hızlı harekete geçemediği
için başarısız olmasıyla ilgiliydi. Sonra kendi ailesini ele aldı:
Danimarka prensine oyun içinde bir oyunda Baptista adında dul
bir kadının hikâyesini anlattırdı, ona flüt çalmanın inceliklerini
söylettirdi.

Dünya tepetaklak olduğunda ne olduğu hakkında bir hikâyey-
di. Süpernovanın gösterdiği gibi, gökyüzünün de değişebildiği

bir zaman. Ölüm bir evliliği parçaladığı zaman. Anne babalar çocuklarından uzun yaşadığı zaman. Kederin insanı delirttiği zaman.

O yemekte Tycho Brahe'ye Saxo oyununun kadın karakterlerine adil davranmadığını söylediğini hatırlıyordu. Bu yüzden Emilia kendi anlatımında Gerutha'yı (yeni haliyle Kraliçe Gertrude'u) gerçek, eksikleri olan bir kadına çevirmişti. Oyunun bir kısmını Prens Amleth'i baştan çıkarmaya yollanan kadına ayırmıştı, kendini hamile ve yalnız bulduğunda yaşadıkları hakkında.

Kız, orijinal oyunda olduğu gibi ölüyordu. Sevgilisi gitmiş, babası ölmüş, yardım için Kraliçe'ye dönüyordu ama Gertrude yardım etmiyordu. O da Emilia'nın bebeğini düşürmek için kullandığı zehirden içiyordu. Emilia son olarak ona delilik hediyesini verdi, kimse susturamadan konuşabilmesi için.

En önemlisi, kıza bir isim verdi: Ophelia. Kendi aklında hep *Odyllia* diye duyuyordu.

Trajik prensin adını da Hamlet yaptı. Onu da *Hamnet* diye duyuyordu.

Oyunu verdiğinde Shakespeare başlığa iki kere baktı. Emilia'nın gözlerine bakıp başını öne salladı.

Emilia da hiçbir şey söylemeden başını salladı.

Shakespeare oyunun ilk performansını anlattı. 1600'ün başında, *Hamlet* yeni Globe Tiyatrosu'nda ilk kez sahnelendiğinde, Londra'daki en büyük sanatsever haline gelen Kont Southampton'ın dikkatini çektiğini söyledi.

Kont, yazarı tebrik etmek için bizzat görmek istemişti.

5 Şubat'ta Southampton, Shakespeare'e kırk şilin verdi ve aktörlerden *II. Richard*'ı oynamalarını istedi. Halkın aklında bir hükümdarın düşüşü hakkında bir zemin hazırlamak istiyordu. Kraliçe'yi tahttan indirme planının ön adımıydı bu. Asıl hamlesini

bir hafta sonra Kont Essex'in de yardımıyla yaptı, başarısız oldu, ihanetle suçlandı, kuleye kapatıldı ve ölüme mahkûm edildi.

Saray dedikodusu, en hızlı yayılan haberdî. Emilia plandan ve Southampton'ın kaderinden neredeyse anında haberdar oldu.

Emilia kiliseye gitmeye başladı. Sadece pazarları değil, her gün. Buz tutmuş kaldırım taşlarından yürüyerek şehrin öteki ucuna gidiyor, her seferinde farklı bir cemaate katılıyor, bir sıraya geçiyor ve Southampton'ın cezasının kaldırılması için dua ediyordu.

Dünya o olmadan aynı olamazdı.

Cezası müebbet hapse çevrildiğinde Emilia kiliseye gitmeyi bırakıp Londra Kulesi'ne yürümeye başladı. Southampton'ın onu göremeyeceğinin, yakınlarda olduğunu veya onu düşündüğünü bile bilemeyeceğinin farkındaydı ama önemli değildi. Havalar güzelleştikçe Henry'yi ve ders kitaplarını da getirmeye başladı, yanlarına öğle yemeği niyetine peynir ekmek alıyordu hatta.

“Anne,” dedi Henry, ekmek kırıntılarını kuşlara atarlarken. “Neden kötü adamların olduğu yere geliyoruz?”

Emilia görkemli taş duvarlara baktı. “Hainler bile kendi hikâyelerinin kahramanıdır,” dedi.

“O ne demek?”

Emilia oğluna döndü. “İyi kötü diye bir şey yok demek,” dedi yumuşak sesiyle. “İyi de kötü de düşüncelerimizden doğuyor.”

1603'te veba Londra'yı vurduğunda tiyatrolar tekrar kapandı. Hastalık bu sefer daha da ölümcüldü.

Mart ayında Kraliçe öldüğünde (vebadan değil, birçok yakınının üst üste kaybetmenin üzüntüsünden) bir dönemin sonu geldi. Elizabeth'in hükmü kırk beş yıl sürmüştü. Emilia, Kraliçe'nin tahtında dimdik oturup biadını sunmaya gelenlere uzun burnunun üzerinden bakarken ne kadar haşmetli görüldüğünü

düşündü. Dilinin bıçak gibi kesebildiğini hatırladı. Çok daha fazla üzüleceğini tahmin ederdi ama daha ziyade, ismen bilip şahsen tanımadığı birinin ölüm haberini almış gibi hissetti. Kraliçe'nin önünde reverans yapmayalı o kadar olmuştu ki hayatının o kısmı bulanık bir rüya gibi geliyordu.

Alphonso, cenazede çalan elli dokuz müzisyenin arasındaydı. Lord Burghley'nin sempatisini kazanmış ve böylece bir kez daha saray müzisyenlerine katılmıştı. Burghley ayrıca Alphonso'ya bir imtiyaz vermişti, Londra'ya ve Westminster'a giren her saman balyası için altı, ot balyası için üç peni alıyordu. Bu da iyi bir düzenli gelir kaynağı olmuştu.

Henry on yaşına girmişti, boyu Emilia'nın omuzlarına geliyordu, sarı-çilek bukleleri ve insanı hüzünlendiren gümüş gözleri vardı. Sessiz ve ciddi bir çocuktü; gramer okuluna gidiyor, Plautus, Seneca ve Latince öğreniyordu. Okullar veba yüzünden kapandığında Emilia, oğluna bütün bu konuların yanı sıra Fransızca, tarih, edebiyat ve müzik dersleri vermeye başladı. Henry yaşına rağmen Alphonso'ya flüt dersi verecek kadar iyiydi.

Henry ders çalışırken Emilia da yazılarıyla meşgul oluyordu. Kral James'in tahta çıktıktan sonra Southampton'ı salıverdiğini, Kont'un saraydaki yerini aldığını biliyordu. Açıldıkları zaman tiyatroya gidebilirdi, o zaman Emilia'nın dili Kont'u sarabilirdi, kendi sarmak istediğı gibi.

Kısasa Kısas'ı yazdığında aşk ile şehvet arasındaki farkı düşünüyordu. Bir manastıra kapanmaya hazırlanan Isabella, kardeşinin zina yaptığı için idam edileceğini öğreniyordu. Kardeşinin hayatı için dük vekili Angelo'ya yalvardığında vekil kabul ediyordu... Eğer Isabella onunla yatarsa. *Bu derdimi kime anlatayim? Bana kimse inanmaz*, diyordu Isabella.

Evlendiğini söyleyip Emilia'nın neden karşı koymadığını sorduğunda verdiği cevaptı bu. Hatırlayacağını umuyordu.

Othello'yu yazdığında Iago karakterine, efendisine Emilia'nın ailesinin geldiği Bassano del Grappa'da meydandaki bir freski göstererek kıskançlık aşılatmış. Paris Bahçesi'nde bir akşam İtalya'yı anlatmasını istediğinde Southampton'a buradan bahsetmişti. Duvar süsünde enstrümanlar ve hayvanlar vardı: bir keçi ve bir maymun. Altlarında iki boyalı pencere, aralarında da Hakikat'i temsil eden bir kadın vardı.

Emilia oraya en son çocukken gitmişti ama freskin iki eczane arasında olduğunu hatırlıyordu. Birinin adı Mağripli, diğerinin adı *Othello*'ydu.

Oyunda *Othello*'nun karısı Desdemona, kocasının kıskançlığı yüzünden ölüyordu. Desdemona'nın hizmetçisi Emilia, onu evliliğin ölümcül olduğu konusunda uyaracak kadar bilge tek kişiydi.

Bir risk aldığını biliyordu. On yıldır kendini saklamasına sebep olan şartların hiçbirisi değişmemişti ama artık yazarken, Shakespeare için yazmıyordu. Para için de. Sanat için de.

Southampton'ın sadece ikisine özel bir konuşmayı duyabilmesi için yazıyordu.

Emilia başta kendisini uyandıranın ne olduğunu bilmiyordu.

Kraliçe'nin ölümünün üstünden bir yıldan fazla geçmişti. Dondurucu olmasa da serin bir geceydi ve şehir veba tehlikesi altındaydı. Henry'nin odasında uyuyor, oğlunun neredeyse Somerset Evi'ne satıldığı yaşı geldiğini düşünüyordu. Belki de artık Bess ile hizmetçi odasında yatmaya başlaması gerekti, Alphonso ile yatak odasında yatmak bir seçenek değildi ve asla olmayacaktı.

Yalınayak alt kata indi ve kapıyı açtı. Dışarıda sokak durgundu. Patır patır bir fare geçti, uzaktan bir öksürük duydu.

Yukarı baktığında yıldızlardan birinin gökyüzünü yakıp bir delik açtığını gördü. Değerli bir taş gibi parlıyordu, neredeyse

uzanıp tutabileceği kadar alçaktı. Yıldızlara yakaran herkesin bileceği gibi, o geceden önce orada değildi.

Boğazından küçük bir gülüş çıktı. Yıllarca bu yıldızın eski yemek arkadaşı Tycho Brahe'nin asistanı Kepler tarafından keşfedildiğini bilmeyecekti.

Birden on iki yaşına döndü; Kronborg Kalesi'ndeki ziyafet masasında astronomla oturuyor ve yeni süpernovası hakkında sorular soruyordu. "Biliyor musunuz," demişti Brahe, altın üçgen burnunu bir sır vermek için yaklaştıırken, "Aslında yeni olduğundan emin değilim."

"O zaman nereden geldi?"

"Bu sadece bir teori Hanımefendi," demişti Brahe, "ama bence sadece daha önce kimsenin fark etmediği bir yıldız."

"O zaman ne değişti?"

"Yıldızın etrafındaki her şey," diye açıklamıştı Brahe. "Çevresindeki kuvvetler onu daha da yoğunlaşmış daha az yer kaplamaya zorlasaydı... Ancak patladığı zamana kadar sürebilirdi bu. O zaman da sırf görülür hale gelmezdi, gözden kaçırması imkânsız olurdu."

Emilia sokağa çıkıp yüzünü geceye çevirdi. İnsan patlamadan önce ne kadar baskıya ihtiyacı vardı?

Emilia dönmeye başladı. Kollarını iki yana açtı, o döndükçe binalar etrafında bir bulantı halini aldı. Gözlerini süpernovaya dikti. Gören birisi olsa diğer deli kadınlarla birlikte Bethlem'e atılması için onu ihbar ederdi.

Yıldızlara karışan Isabella'yı düşündü: *Ne olduğumuzu biliyoruz, ama ne olabileceğimizi bilmiyoruz.*

Parmak uçlarından yıldız tozu döküldüğünü, ağzından ışık saçtığını hayal etti.

İnsanların ona sırtını dönemeyeceği kadar parladığını hayal etti.

Melina

Eylül 2024

Jasper Melina'ya latte yaptı, çünkü elbette espresso makinesi vardı. Omlet yapıp ekmek kızarttı, taze çilek doğradı. O yemek yerken telefonundan gazeteyi okudu, Melina kaçak bakışlar atıyor ve nasıl bu kadar sakin olabildiğini merak ediyordu. Tabii o bir günde kariyerini yakıp geçmemiş, babasını kaybetmenin kıyısından dönmemiş, en iyi arkadaşıyla yollarını ayırmamıştı.

Böyle düşününce dün gece, her neyse, kaçıp saklanabileceği ve uzak bir yer gibi geliyordu. Melina ağlayabileceği bir omuz, başının üzerine bir çatı ve akılsızca (ve aklını başından alan) seks için minnettardı ama artık sabah olmuştu ve hayatı dün olduğu kadar karmaşıktı.

Jasper'ın da aklında dün gecedен anlar oynatıp oynatmadığını merak etti. Sadece ellerinin değdiği her yeri ateş gibi yaktığı anları değil, karanlıktaki küçük itirafları da. Melina ona Beth'i, babasını annesinden başka bir kadınla görmenin ne kadar tuhaf olduğunu, bunu söylediği için ne kadar bencil hissettiğini anlatmıştı. Jasper ilkokulda tüm komutları bire bir anladığı için onunla dalga geçtiklerini anlatmıştı. (Öğretmen yerinize geçin dedi, ben de benim yerim evim deyip sınıftan çıkmaya çalıştım.) Melina, bir yapımcıdan kadın yazarlarının sorununun *duygular* hakkında yazmaları, erkekler gibi *fikirler* hakkında yazamamaları olduğunu duyduğunu itiraf etmişti. Jasper, üniversitedeki ilk sevgilisi onu daha yakından tanımak istediğini söylediğinde kızın birkaç ay ömrü kaldığını sandığını ve depresyona girdiğini söylemişti.

İş dünyalarına ve başkalarıyla ilişkilerine sığamamaları hakkında hikâye üzerine hikâye anlattılar, böylece birbirlerine yer açtılar.

Jasper kaşları arasında küçük bir kırıxıklıkla ona baktı, Melina ağzında yumurta kaldığını düşünüp dudaklarını sildi. “Ne oldu?”

“Berbat haldesin.”

“Biliyorum, hâlâ her şeyi nasıl düzelteceğimi bilmiyorum.”

Jasper kaşlarını çattı. “Fiziksel olarak diyorum. Duş almak ister misin?”

Jasper’ın banyosunda olmak, yatağında olmaktan bile daha mahrem hissettiriyordu. Sabun markasını öğrenmek, limonlu şampuanını koklayıp saçının kokusunun nereden geldiğini anlamak, ağrı kesici ve sakinleştirici şişelerine bakıp ne derdi olduğunu merak etmek... Melina hazine dolu bir mağaranın anahtarını bulmuş gibi hissediyordu. Siyah-beyaz karolu oda buhar kaplandığında (belki sıcak sudan, belki Melina Jasper’ın da yanında olmasını istediği için), içeriyi havalandırmak için kapıyı araladı. O sırada Jasper, Melina’yı elinde jiletiyle yakaladı. Gözleri banyo aynasında buluştu. “Yakalandın,” dedi Jasper sırtarak.

Melina jileti parmakları arasında çevirdi. Sapı cilalı gümüşlendi ve ağırdı. “Eskiden babamın tıraş olmasını izlerdim, ben de olmak isterdim.”

“Olman *gerekmediği* için çok mutluyum.” Jileti Melina’dan alıp lavabonun kenarına koydu. “Hâlâ onu merak ediyor musun?”

“Evet,” diye itiraf etti Melina. “Beni hastaneye götürdün ya... Çok anlamlıydı.”

Jasper ellerini bornozunun ceplerine koydu. “Yapmam gereken buydu.”

“Hep gerekeni mi yaparsın?”

“Denerim,” diye kabul etti Jasper. “Ama elbette mükemmel değilim. Bard Koleji fiyaskosuna bak mesela.”

Melina’nın üzerinden bir gölge geçti. “”Ee,” dedi, “Şimdi ne olacak?”

“*Adını Sen Koy* yazımın çıkmasını bekleyeceğiz. Editörüm bakar bakmaz siteye konacak. Sonra da Raffe ve Tyce ile konuşacağız.”

Konuşacağız. Melina bunu aklına not etti.

“O sırada?”

“Sana bir sürprizim var,” dedi Jasper.

Jasper giyinirken Melina babasını aradı. “Günaydın kekim,” dedi babası.

O sırada Jasper odasından çıktı, kumaş pantolon ve pürüzsüz bir keten gömlek giymişti. Saçı ıslakken normal halinden daha koyu duruyordu ve gözlerinin üzerine dökülüyordu. “Hazır mısın?” derken telefonda olduğunu fark etti.

“Andre mi o?” diye sordu Melina’nın babası.

“Yok,” dedi Melina. “Bir arkadaşımıydım.”

“Sekiz buçukta mı?”

Melina başını iki yana salladı. “Nasılsın diye aradım. Seni seviyorum. Kendine birden çok yüklenme.”

“Ben de seni seviyorum,” dedi babası. “Korunun.”

“Baba!” diye bağırdı Melina ama babası kapatmıştı.

Jasper bilgisayar çantasını omzuna asmış, karşısında duruyordu. “Çıkıyor muyuz?”

“Ben bu halde insan içine çıkmamam daha iyi,” dedi Melina, dün giydiği eşofmana ve tişörtlere bakarak.

“Dün aynen bu halde insan içindeydin,” diye hatırlattı Jasper. “Hem *insan içinde* olmayacağız. Metro hariç.”

Metrodan daha insan içi bir ortam olamazdı ama Melina Jasper'ın hevesini kırmak istemedi. Onu metroya indirmesine izin verdi, az sonra 5. Cadde'den çıktılar. Jasper New York Halk Kütüphanesi'nin merdivenleri önünde durup adları Sabır ve Sebat olan mermer aslanlara baktı. Melina o anda iki aslanın erdemine de sahip olmadığını hissediyordu. "Açılmamış," dedi.

"Bize açık."

Jasper elinden tutup merdivenlerin fotoğrafını çeken turistlerin ve elektronik sigara içen ergenlerin arasından geçirdi. Tepeye vardıklarında tahta kapıyı vurdu ve bir güvenlik görevlisi açtı. "Günaydın Jasper Bey," deyip ikisini içeri aldı.

Melina kütüphaneyi hiç bu kadar sessiz görmemişti. "Sürprizin bu mu?" diye sordu. "Bana özel bir kütüphane mi?"

"Tam olarak değil." Jasper, Melina'yı Elyazmaları ve Arşivler odasına götürdü, içeride bıyığı fazla hevesli bir adam bekliyordu. "Ulrich?" dedi Jasper adamın elini sıkarak. "Sana borçlandım."

"Yeni Audra McDonald oyununa bilet isterim," diye yanıtladı Ulrich.

"Bakarız," deyip elini Melina'nın sırtına koydu Jasper. "Melina Green'le tanıştırayım. Oyun yazarı."

Melina bu sözlerin heyecanını inkâr edemiyordu.

Ulrich tanıdık okuma odasının kapısını açtı, içerisi tamamen boştu. Temizlik malzemesi kokuyordu ve masaların birinde açık bir kitap duruyordu. Ulrich Jasper'a iki çift beyaz pamuk eldiven verdi. "Benim yapmayacağım bir şey yapmayın," deyip ikisini yalnız bıraktı.

Melina'nın bakışları sararmış, kırılgan kâğıda kaydı. Stratford'lu adamın Martin Droeshout tarafından yapılmış ünlü portresine bakıyordu, gülünç derecede geniş alnı ve dökülen saçlarıyla oradaydı işte. Sol sayfada Ben Jonson'ın bir şiiri vardı.

Diğer tarafta başlık: *William Shakespeare: Tüm Komedileri, Tarihi Oyunları, Trajedileri. Asıl Nüshalarına Göre.*

Melina eldivenleri eline geçirdi ve hassas kâğıda dokundu. Jasper arkasından yaklaştı, nefesi Melina'nın yanağını okşadı. "İlk folyoları görmüş müydün?"

Shakespeare'in ölümünden yedi yıl sonra basılan bu kitapta yazara atfedilen otuz altı oyun bulunuyordu. O tarihte on sekiz tanesi daha önce hiç yayınlanmamıştı ve çoğu ilk versiyonlarından farklı bir hal almıştı. Muhtemelen yedi yüz elli adet basılmıştı, o zamanların standart tirajı bu kadardı. İki yüz otuz beş tanesi hâlâ hayattaydı.

"Birini görmüştüm," diye fısıldadı Melina, "Ama bu kadar yakından değil. Ve cam arkasından."

Elini Shakespeare adına koydu. "Hâlâ övgüleri onun almasından nefret ediyorum."

"Haklısın ama sonsuza kadar o iğrenç portreyle anılacak."

Melina yan döndü, dudakları değmek üzereydi. "Bu resim hakkında da çok fikir var. Yazarın Shakespeare olmadığına daha fazla kanıt."

"Anlat," diye karşılık verdi Jasper, gözleri Melina'nın ağzında.

"Diğer şairlerin portrelerinde etraflarında amblemler oluyordu. Defne taşlar, askeri armalar falan. Shakespeare'inki nedense boş. Babasıyla yıllarca bir aile arması almaya uğraştılar üstelik, portresine ekletmesini beklersin."

Jasper'ın gözleri karardı. "Beynin çok... Uyarıcı."

Melina yutkundu. "Daha iki sol kolunu duymadın. Resimde bir kolunun ters takılmış gibi durduğunu görüyor musun? Bazıları bunun bir ipucu olduğunu, bu baskının baştan aşağı düzmece olduğunu iddia ediyor. Yazmak için kullandığı kolu ters duruyor, anladın mı?"

Jasper dudaklarını Melina'nın boynuna bastırdı. "Devam et," diye hırıldadı.

"Ben Jonson," dedi Melina nefes vererek. "Shakespeare'den nefret ediyordu. Düşmanın toplu eserlerine neden bir şiir yazsın?"

"Bilmem," diye mırıldandı Jasper.

"Çünkü resmen '*Resmine değil kitabına bakın,*' diyor. Portreyi görmezden gelmeni, gerçek yazarın kendini yazılarda göstereceğini söylüyor."

Jasper'ın dişleri kulak memesini kaparken Melina titredi. "Sonra, Jonson Shakespeare'in ölümünden sonra bir şiir yazdı ve on altı dize boyunca okuyuculara yazarı övmemelerini söyledi. Okuru *cehalet*, *kör tutkuya* ve *sanatı kötüye kullanmaya* karşı uyarıyor. Bu büyük bir ipucu."

"Kör tutku," dedi Jasper ve Melina'nın kalçalarını masaya bastırdı. "Sanatı kötüye kullanma."

Onu öperken odanın kenarları aydınlandı ve Melina nefesini toplamak zorunda kaldı. Jasper tekrar öne eğildi ama Melina onu eliyle durdurdu. "Burada olmaz!" diye fısıldayıp kitabı gösterdi.

"O izlediği için mi?"

"*Kütüphane kitabı* olduğu için."

"Altını çizmedik ya..."

"Hiçbir şey yapmıyoruz," dedi Melina ve Jasper'ın kollarından çıktı. "Tüm dikkatimi sana vermemi istiyorduysan beni buraya getirmemeliydin."

Jasper gülümsedi. "Sabırlı olabilirim," dedi. "Sonradan ödülümü vereceksen."

Melina omzunun üzerinden bakıp "Anlaştık," dedi.

Jasper sözünü tuttu, Melina'nın sayfaları dikkatle çevirmesini izledi. Emilia'nın dokunduğu bir şeye, bu baskıya değilse belki

bir başkasına dokunma düşüncesi bile sarsıcıydı. Emilia'nın bunu bir kitapçı tezgâhında gördüğünü, belki ciltsiz nüshası için on beş şilin verdiğini düşündü. Yazdığı satırları görmek için *Hamlet*'i ya da *Othello*'yu açıp açmadığını merak etti. Melina'nın yaptığı zaman yolculuğuna en yakın şeydi bu.

“Sence bütün bunları Emilia mı yazdı?”

Melina başını iki yana salladı. “Bence Emilia bir yazarlar grubunun parçasıydı. Muhtemelen başlarında Oxford vardı, onun altında çalışan bir sürü yazarın eserleri Shakespeare adıyla çıkıyordu.”

“Dört yüz yıl saklamak için çok ağır bir sır.”

Melina başıyla onayladı. “Sır olup olmadığını bilmiyorum. Bence aralarında bir şaka gibiydi. Haberi olan şairler ve oyun yazarları arasında *William Shakespeare* adının bir esprisi vardı. Belki Ben Jonson da bu yüzden bilmeceler bırakmıştır.” Gözleri *Othello*'daki Emilia karakterinin bir monoloğuna kaydı.

Bizim de fiziksel arzularımız olamaz mı?

Bizim de erkekler gibi zevklerimiz, zaaflarımız yok mu?

İpucu bırakan sadece Ben Jonson değildi.

“Oxford'un gerçek Shakespeare olduğunu duymuştum,” dedi Jasper. “Francis Bacon'ın da. Hatta Christopher Marlowe'un da. Ama sen gelene kadar Emilia Bassano diye biri olduğunu bilmiyordum.

“Pek bileni yok,” dedi Melina. “Göze çarpmadan yaşamış gitmiş.”

Jasper gözlerine baktı. “Şimdiye kadar.”

Melina başını öne sallamak, sözlerini tekrar etmek istiyordu ama kendi aptallığı ile Emilia'nın sesini bir kez daha çalmadığından emin olana kadar içi rahat etmeyecekti.

Kapı hafifçe çaldı ve Ulrich kafasını içeri uzattı. İki dakikanız var, sonra Willie S.'i kaldırıp halk tabakasını içeri almam gerek.”

Kapıyı kapattığında Melina sayfaları özenle çevirip portreyi açtı, kitabı buldukları gibi bıraktı. Parmak ucuna kalkıp Jasper'ı yumuşakça öptü. “Teşekkür ederim. Hiç tarihi metin flörtü yaşamamıştım.”

“Yanlıı adamlarla çıkıyorsun,” dedi Jasper.

Melina'nın saç örgüsünün ucunu çekıştirdi. Kütüphane bir motor gibi uğulduyor, müdavimleriyle doluyordu. Jasper Melina'yı bu özel baloncuktan çıkarıp eylemlerinin sonuçları olduğu gerçek dünyaya döndürdü.

“Üniversiteden beri öğle uykusuna yatmıyordum,” dedi Melina, güneş dağınık çarşafı aydınlatırken Jasper'ın göğsünde esneyerek.

Jasper sırtına küçük daireler çiziyordu. “Zamanı gelmiş.”

Kütüphaneden çıktıklarında şehre gidecek, Melina'ya kıyafet alacaklardı. Jasper, Andre'yle konuşurken duygusal desteğe ihtiyacı olacağını söyleyip gelmek için ısrar etmişti. Melina Jasper'ın tam olarak ne yapacağını anlamamıştı ama kabul etmişti; kılıç mı çekecekti, hakem gibi aralarına mı girecekti? Metroda kalabalığa denk gelmişlerdi ve sırtını Jasper'a dönüp ona yaslanması gerekmişti. Jasper devrilmemesi için elini Melina'nın beline sarmıştı, kendine çekmişti, Melina sertleştiğini hissettiğinde arkasını dönüp göğsüne yaslanmıştı. Hiçbir şey söylemeden sonraki durakta inmiş, bir taksiye atlamış ve Jasper'ın evine gelmişlerdi.

Gerçekliği biraz daha ertelemek isteyen sadece Melina değildi.

“Clark Kent,” dedi, daha çok kendine.

“Efendim?”

“Bana kimi hatırlattığını düşünüyordum. Gözlük. Muhabir havası.”

Jasper bir kaşını kaldırdı. “Superman siyah saçlı değil mi?”

“Superman demedim, Clark Kent dedim.”

“O da siyah saçlı,” dedi Jasper. “Hem süperkahramanla yatsan daha iyi değil mi?”

Melina omuz silkti. “Kurtarılmaya ihtiyacım yok. Ayrıca taytlı adama güven olmaz.”

Jasper oyunculuğu kaçmış gözlerle Melina’ya baktı. “Bana olur mu?”

Melina ne cevap vereceğini bilemedi. Ona güvenmek *istiyordu*. Bu yeter miydi?”

Jasper bir cevap alamayacağını anlamış gibi boğazını temizledi ve konuyu değiştirdi. “İstersen burada kalabilirsin.”

“Sağ ol,” dedi Melina yumuşak bir sesle. “Ama bir noktada çarşafların altına saklanmayı bırakmam gerekecek. Oyunumun yapımcısına ve yönetmenine neden yalan söylediğimi açıklarken Fall Out Boy tişörtü giymemeyi tercih ederim.”

“Çok makul bir bahane. Bari Paramore olsun.”

Melina Jasper’ın omzuna hafifçe vurdu, Jasper elini yakaladı ve detone bir sesle “Uma Thurman”ı söyledi.

“Ofis işini bırakma.” Melina güldü, Jasper üzerine çıktı ve kollarını iki yanına koydu.

“Broadway’e giremeyeceğimi mi söylüyorsun?” diye sordu Jasper.

“Başka yeteneklerin var diyorum,” diye karşılık verdi Melina ve ikisinin de telefonundan mesaj sesi geldiği anda dudaklarını kendine çekti.

Mesajı okumak için yatağın iki yanına ayrıldılar. Sahne yönetmeni Elaine’den geliyordu, oyuncularından biri Covid olmuştu.

Ekip ve provalar herkes test olana kadar askıya alınmıştı. “Tanrı varmış,” diye mırıldandı Melina.

Jasper oturma pozisyonuna geçti. “Şansımız varsa yazımı provalar tekrar başlamadan yayınlatabilirim. Editörümünden ses yok, bizzat peşine düşeceğim.” Bir don aldı. “Yayınlanınca sana mesaj atarım.”

Melina başıyla onayladı. Mantiğı, yazı çıktıktan sonra Tyce’nin desteğini çekemeyeceğini ve Raff’e’nin otoritesini kullanamayacağını söylüyordu, en azından yaparlarsa kadın düşmanı aptallara benzerlerdi. İçgüdüleri ise koca bir yapım şöyle dursun, linçlenmeden kurtulacak kadar bile şanslı olmadığını söylüyordu.

Melina da kıyafetlerini giydi. “Eve gidip üstümü değiştireceğim,” dedi.

Jasper düğmelerini iliklerken tereddüt etti. Aynı anda iki yerde olmaya çalıştığı belliydi. “Peki Andre...”

“Koca kadını, öyle davranmaya başlamamın zamanı geldi.”

On beş dakika sonra Jasper’la birlikte metrodan içeri koşuyordu. İki tünelin ayrıldığı yerde Melina’nın üzerine karanlık bir endişe dalgası çöktü. Çaresizce Jasper’ın keten ceketini yakalarından tuttu. “Teşekkür ettim mi? Kitap için. Kahvaltı için. Yazı için.”

“Sen teşekkür etmemelisin,” dedi Jasper gözlerini ayırmadan.

Uzaktan, kalkan bir trenin sürtünen pençeler gibi metalik gıcırtısı geldi. Jasper’ın bakışları tünelin ucuna döndü. “Gitmelisin,” dedi Melina.

Jasper gözlüğünü düzeltti ve başını öne salladı. Melina uzun bacaklarının aralarındaki mesafeyi açmasını izledi ve diğer tünele girdi. Kuzeye giden rayların önüne çıktığında Jasper’ın da karşı platformda durduğunu gördü. “Melina,” diye bağırdı Jasper, ellerini ağzının iki yanına kapatarak. “Ne olursa olsun sakın...”

Tam o sırada tren önüne girdi ve gıcırdayarak durdu. Kapılar iç çeker gibi açıldı.

Sakin ne? diye merak etti Melina.

Kapılar kapanmadan hemen önce Jasper'a editörü Don'dan bir mesaj geldi: *Yazını konuşmamız lazım.*

Tamam, yazdı Jasper. ???

Tren ileri atıldı. *Kadınlar hep sahnede, yazdı editörü.*

Jasper gözlerini devirip yazmaya başladı: *Evet, erkeklerle ilgili oyunlarda.* Tren bir köşeyi döndü ve ışıklar gitti. Jasper'ın telefon ekranı parlarken cevabı da yerin elli metre altındaki kötü sinyal içinde kayboldu.

Az sonra telefonuna Don'un cevabı geldi: *Ama burada önemli bir hikâye var...*

Tren dururken Jasper cevap yazdı: *Evet. Yayınla. Hemen.*

Bir kadının devasa plastik torbalarla içeri girip vagonun diğer ucuna yürümesini izledi. Okulda olması gereken iki ergen çocuk sonbahar yaprakları gibi içeri daldı, birbirlerinin etrafında dans ediyorlardı. Kapılar tıslayarak kapandı.

Ekranı zıplayan üç noktaya baktı, editörünün bir sonraki yorumu onların arasında bir yerdeydi.

Değişiklik yapmadan mı?

Telefonunun çektiği birkaç saniyeyi kaçırmak istemeyen Jasper, bir başparmak emojisi attı. Mesajının iletilindiğini söyleyen sesi bekledi ve telefonunu cebine koydu.

Jasper ineceği durağa varıp sokağa çıktığında yolladığı iletilmeyen mesajlar ve Don'un gelmeyen mesajları telefonuna akmaya başladı. Yarım yamalak konuşmaları şimdi şekil alıyordu:

Yazını konuşmamız lazım.

Tamam. ???

İfşa makalesi yazmıyoruz.

Kadınlar hep sahnede.

Evet, erkeklerle ilgili oyunlarda.

Ama burada önemli bir hikâye var...

Hikâyeyi kaçırıyorsun:

Beyaz kadın, siyah adamın ışığını çalıyor.

Önerilerimi e-posta attım, onaylıyor musun?

Evet. Yayınla. Hemen.

Değişiklik yapmadan mı?

Ama Jasper *New York Times*'taki ofisine varana ve masasına geçmeden bir kahve almak için dinlenme odasına gidene kadar telefonuna bakmadı. Eleştiri sayfasının siyahi editörü Clarence Field da içerideydi. “Jasper,” dedi çekinerek. “Yazın... Beklenmedikti.”

Hah, dedi Jasper içinden. “Neden?” diye sordu istifini bozmadan.

“Geleneksel baskıları eleştirdiğini daha önce görmemiştik.”

Jasper kahvesini koyarken onaylar bir ses çıkardı.

“Tiyatronun ırkçılığını bir beyazdan dinlemenin zamanı gelmişti.” Editör hafifçe omzuna vurdu. “Helal sana.”

Clarence çıkarken sözleri yerine oturdu. Jasper aceleyle masasına gidip siteyi açtı. Hiç yazmadığı satırları okumaya başladı. Panikle mesajlarını açıp editörüyle yaptığından haberi bile olmayan konuşmayı okudu.

Tanrı aşkına, bu iletişimsizlik ancak Shakespeare'den beklenirdi. Juliet'in sadece ölü taklidi yaptığını söyleyen mektubu Romeo'ya götürememesi için veba karantinasına alınan Rahip John gibi. Kleopatra'nın öldüğü yalanını duyup intihar etmeye

çalışan Antony gibi. “Siktir,” dedi Jasper nefes vererek. Gelen kutusunu açıp yazısına yapılan izinsiz düzeltmeleri okudu; odağı da mesajı da baştan aşağı değişmişti.

Jasper kalbi balyoz gibi atarak, kapıyı çalmadan, editörünün odasına girdi. “Bu ne Don? Bu benim yazım *değil*.”

“Değil tabii, daha iyi bir yazı,” dedi editör arkasına yaslanarak.

“Değişikliklerine izin vermeyecektim... Metrodaydım ve telefon... Neyse ne işte, çabuk kaldır yazıyı.”

Don kafasını iki yana salladı. “Daha on beş dakika oldu, son üç eleştirinin toplamından daha çok yorum aldı. Üstelik olumlu yorumlar. Tiyatro dünyası değişiyor, *Times* da artık kavgaya dahil olacak.”

“Evet ama...”

“*Rica ederim* Tolle. Okurlarının seni şerefsizin biri sanmaması tuhaf gelecektir ama alışsın.”

Masasındaki bir tomar kâğıda dönüp Jasper’ı sessizce kovdu. Jasper şakaklarını ovarak masasına döndü, bu işi düzeltmenin bir yolunu düşünürken alnından terler akıyordu. Don çok fena yanıliyordu. Jasper okurlarını düşünmüyordu. Değer verdiği tek bir görüş vardı. Melina bunu okuyacak ve dünyanın en adi adamı olduğunu düşünecekti.

Çünkü Jasper onu herkesin gözü önünde yerle bir etmişti... Yine.

Melina metrodan çıkarken telefonundan *New York Times* uygulamasının sesini duydu. Daha Jasper’ın yazısı yüklenmeden kalbi çarpmaya başlamıştı. Diğer yolcular onu yukarı, güneş ışığına doğru itelerken okumaya başladı.

Dünya etrafında dönerken o olduğu yerde kaldı.

Melina Green, oyununu festivale erkek bir yazar taklidi yaparak soktu...

...yayınlanmış bir eseri bulunmayan siyahi yazar Andre Washington'ı oyunun yazarı gibi davranmaya ikna etti, üstelik kendisine hiçbir karşılık vermeden.

...görüyoruz ki ezilen gruplar tiyatro dünyasında haksızlığa uğramaya devam ediyor...

“Hop!” Beats kulaklıklı bir çocuk Melina’ya çarptı. “Yürüsene abla.”

Yürüdü. Hissiz bacaklarla, kaskatı parmakları arasında onu yalancı, ırkçı, dolandırıcı gibi gösteren makaleyle.

181. Cadde’nin köşesinde bir büfenin kiremit duvarına yaslandı ve şokla, öfkeyle kendine gelmeye çalıştı.

Jasper’a *güvenmişti*.

Anladığını söylediğinde *inanmıştı*.

Onunla *yatmıştı* ve karşılığında Jasper ona kazık atmıştı.

Metro istasyonunun derinliklerinde söylediği şeyi düşündü: *Teşekkür etmemelisin*.

Telefonu titremeye başladı ve ekranda Jasper’ın adı çıktı. Melina aramayı reddetti. Neredeyse anında tekrar çalınca da telefonunu kapattı.

Yalan söylemediğini söylemişti ama bu da yalan olmalıydı, yazdığı hakkında söyledikleriyle bu makale bir miydi? İtibarını koruma takıntısı yüzünden mi bu batan gemide kalamıyordu? Önayak olduğu yapımın kâğıttan kule gibi yıkılışından kurtulmak için mi yazmıştı bu ifşa makalesini?

Ya da daha kötüsü, Jasper, Melina’nın Bard’da rezil ettiği yazar olduğunu başından beri biliyor muydu? Sahte ismini duyduğunda işkillenmiş miydi? Son darbeyi Melina’dan önce kendi vurabilmek için unutmuş numarası mı yapmıştı?

Başından beri onunla oynuyor muydu?

Melina genç, aptal ve ihanete uğramış hissediyordu. Jasper'la yaptığı bütün toplumsal cinsiyet ve tiyatro muhabbetleri boşunaydı demek.

Dalgın dalgın Hudson'a doğru yürüdü. Kısık sesli müziklerini çalan terli koşucuları, bebek arabası iten bakıcıları, tasmalarının düğüm olmasını engellemeye çalışan köpek bakıcılarını geçti. Kimse dönüp de ona bir daha bakmıyordu.

Çimli nehir kenarına oturdu; metal ejderha George Washington Köprüsü arkasında uzanıyor, bulutları üflüyordu. Tyce'la, Raffe'yle, provadaki herkesle konuşması gerektiğini biliyordu. Öte yandan telefonunu açarsa Jasper'ın açana kadar aramayı kesmeyeceğini de biliyordu.

Kendine ufak bir acıma partisi düzenledi, ağlayıp gözlerini tişörtüne sildi. Sonra telefonunu açtı.

Jasper'dan on yedi ses kaydı vardı.

Melina, lütfen aç.

Melina? Orada mısın? Açıklayabilirim.

Kalanını dinlemeden sildi.

Raffe de mesaj atmıştı; Alphonso'yu oynayan aktörün Covid olduğunu söylüyor ve Mel'in neden telefonlara çıkmadığını soruyordu.

Tyce'dan e-posta vardı; ters bir tavırla onu aramasını, son olayları konuşacaklarını söylüyordu.

Andre'nin sesini kafasında duyabiliyordu: *E herhalde Mel. Ya ne olacaktı?*

Derin bir nefes alıp Jasper'ın makalesini tekrar açtı. Kendinden bile az güç sahibi birini harcayarak tiyatro dünyasını ketenpereye getirmeye çalışan şımarık beyaz kadının hikâyesini tekrar okudu.

Bir yazarın erişebildiği yerler, ne kadar dışlanmış bir grupta olduğuna bağlı olmamalıydı. Beyaz olmayan bir kadınsanız kendinizi piramidin en alt sırasında bulurdunuz. Melina şikâyet ettiği şeyleri düşününce yüzünü ekşitti; beyaz olmasa her şey katbekat daha zor olurdu.

Melina, Jasper'ın muhteşem itibarsızlaştırma yazısını okudu; adamın kalemi altında adını duyurmaktan gözü dönmüş ve siyahi gey bir adamı oltasına getirmiş beyaz bir kadın olmuştu.

İlk defa o da kendini bu perspektiften görüyordu. Yanlış yapılmış kadın yazar olarak değil, gözü kör olduğu için Andre'yi koyduğu imkânsız konumu görememiş biri gibi. Andre ya en yakın arkadaşına yardım etmeyi reddedecekti ya da Amerika'da marjinalize ırklardan ya da kuir olma hakkındaki kendi oyunlarının yapıma geçme olasılığının daha da düşük olduğunu bile bile Melina'nın sözde başarısına sevinmiş numarası yapacaktı.

Bir gün Andre ile beş saatlerini WAP videosunun koreografisini öğrenmeye harcadıklarını hatırladı. Real Housewives bölümlerine neredeyse telepatiye varan bir rahatlıkla atıf yapıbiliyorlardı. Bir keresinde tanıdıkları herkesi bir zombi istilasında ne kadar uzun hayatta kalacaklarına göre sıralamışlardı.

Yazı yazarken Andre'nin ona bitter-beyaz çikolatalı kura-biye getirmesini hatırladı, asla geri çeviremediği tek yiyeceği nasıl da iyi bilirdi. Andre'nin son sevgilisi onu aldattığında Melina denyonun gittiği Starbucks'taki baristaya rüşvet verip Americano'suna yarım paket tuz koydurmuştu. İlişkilerinin ırk ve cinsiyet kavramlarını aştığını çünkü insan en iyi arkadaşını bulduğunda bunların önemi kalmadığını düşünmüştü.

Jasper'ın onu gösterdiği gibi ırkçı, bencil bir canavar değildi.

Ama Melina, tam tersinin de *olmadığını* fark etti.

Melina ilk oyununu yazdığında yedi yaşındaydı. Birbirlerinin en yakın arkadaşı oldukları için bir gölde buluşan bir ördekle balık hakkındaydı. İki karakterin de repliklerini yazmış, birini annesine birini babasına verdiği yapım defterlerine geçirmişti.

“Sen ördeksin,” demişti babasına. “Sen de balıksın,” diyerek annesinin defterini uzatmıştı. Yere oturup repliklerini okumalarını beklemişti.

Merhaba, demişti babası.

Merhaba, demişti annesi.

Bakıyorum sen balıksın.

Sen de ördeksin sanırım, diye cevap vermişti annesi.

Gel yüzelim.

Melina sahne direktiflerini okumuştı. “Saatlerce yüzerler, ardından ördek der ki...”

Balık, yemeğe bana gelmek ister misin?

Çok isterim, demişti annesi. Görüşürüz. Ama balık hazırlanmaya giderken şöyle düşündü: Ya yemek bensem?

Melina’nın annesi ile babası birbirine bakmıştı. “Feci dramatik gerilim var,” demişti annesi gülümseyerek.

“Öyle bir repliğin yok,” diye itiraz etmişti Melina.

Merhaba Ördek, diye okumuştı annesi. Yemeğe geldim ama beni yiyeceğinden korkuyorum.

Tamam, diye karşılık vermişti babası, Ben de vejetaryen olurum.

Melina gülümseyip “Böylece sonsuza kadar arkadaş olmuşlar,” diyerek oyunu bitirmişti.

Evin anahtarları çantasında olmasına rağmen kapıyı çaldı. Kapı deliğine bir gölgenin düştüğünü gördü, az sonra Andre kapıyı açtı. Atleti ve şortunun üzerine Melina’nın ipek bornozunu giymişti.

Jasper'ın makalesini okuduğu yüzünden anlaşıyordu. Okumayan mı kalmıştı? Apartmanlarına yürürken bin yedi yüz yoruma göz gezdirmişti. Üçte biri Obama sonrası Amerika'da ırkçılık diye bir şey kalmadığını söylüyordu. Çoğunluk ise Jasper'ın yazısının güç sahibi insanların değişebildiğinin kanıtı olduğunu ve değişim zamanının geldiğini söylüyordu.

Andre'nin yüzünden geçen bir anlık tereddüt, Melina'ya konuşma cesaretini verdi. "Özür dilerim," deyiverdi, tam da Andre de aynı şeyi söylerken.

Andre başını iki yana salladı. "Sana çok kızmıştım ama bunun olmasını istememiştim Mel." Melina, Andre'nin telefonunun elinde olduğunu fark etti. "Jasper dört kere aradı."

"Ne dedi?"

"Seni bulmaya çalışıyordu. Nerede olduğunu bilmediğimi söyledim."

Melina salonlarına girdi ve eskimiş kanepelerine çöktü. Televizyon açtı: *RuPaul's Drag Race*. "Bensiz mi izliyorsun?" dedi.

Andre yanına oturdu. "Benimle bir daha konuşmayacaksın sanıyordum. Senin orospuluğun tuttu diye koca sezonu çöpe mi atsaydım?"

"Haklısın," diye iç geçirdi Melina. "Özür dilerim. Cidden, çok özür dilerim Andre. Şu aptal planıma uymanı bekleyerek senden ne kadar çok şey istediğimi fark etmedim. Bu sektörün bana karşı ne kadar sert olduğuna öyle odaklandım ki *sana* nasıl muamele ettiklerini unuttum. Benim oyunumu seninmiş gibi göstermeni istemek resmen..." Sesi kesildi, aradığı kelimeleri bulamadı.

"Ruh ezici?" diye önerdi Andre. "Aşağılayıcı?"

"İkisi de olur," diye kabul etti Melina. "Sen de yazarsın ve dün oyunumu revize etmeyi bile hak etmiyormuşsun gibi

davrandım.” Tekrar Andre’ye baktı. “Yeri gelmişken, öldüğümde cenaze konuşmamı hâlâ senin yazmanı istiyorum.”

“Ben yazdım diyebilir miyim yoksa senin yazdıklarını okuyorum mu diyeyim?”

Melina irkildi. “Hakkın var.”

Andre kumandaya uzandı ve hayatını kurtarmak için şarkı söyleyen bir kraliçeyi durdurdu. “En azından ortak bir nokta-mız var. Ben bu işe sana yardım etmek istediğim için tamam dedim. Sen de *sana* yardım etmek istediğim için beni yalan söylemeye ikna ettin.”

Melina yüzünü ekşitti. “Benden nefret etmeye hakkın var. Büyük çıkışımı seni harcayarak yapmamalıydım. Beyaz olduğum için sende olmayan ayrıcalıklarım olduğunu biliyorum ama bu aptal tiyatro dünyası bizi birbirimize düşürdü.” Derin bir nefes aldı. “Senin de deli gibi meşhur olmanı istiyorum. Benden farklı, benim hiç yaşamayacağım hayatları yaşayan insanlar hakkında hikâyelerini anlatmanı istiyorum ama kendi hikâyelerimi de istiyorum. Siyahi tiyatrosuna da evet, Latin tiyatrosuna da evet, kuir müzikallere de evet, engelli yazarlara da evet... Hepsine evet ama... Ben de varım. Sanki sürekli birisi bana *kenara çekil, daha senin sıran gelmedi* diyor.” Melina baldırlarına bastırdı. “Kendime odaklanmaktan seni unuttum... Bu sektörde yer edin-meye çalışan herkesi de. Nasıl hem kendi heveslerimi kovalayıp hem sizi destekleyeceğimi bilmiyorum Andre. Şımarık, küçük hesapçı gibi görünmeden kadın haklarımı nasıl savunacağımı bilmiyorum. Sadece tiyatronun ırk konusunda da cinsiyet konu-sunda olduğu kadar geri kalmış olduğunu biliyorum.”

Andre gözlerine baktı. “Kıskançlık da insan olmanın bir parçası Mel. Birini zaferini elinden almadan kıskanabilirsin. *Ya o ya o* demek zorunda değiliz. *Hem o hem o* da diyebiliriz. Ayrıca oyunu ben yolladım, sen değil,” dedi üzgün üzgün gülümseyerek.

“Sarhoştun.”

“Oldu o zaman, Don Julio ve tekilası suçlu diyelim.” Omuz silkti. “Bana öyle hissettirmek istemediğini biliyorum. Sadece Jasper Tolle ile hesaplaşmaya çalışıyordun.”

Telefonuna baktığı için Melina’nın kızardığını görmedi. “Kayıt ayarlarını geri değiştirebilirim sanırım.”

“Beni sildin mi?”

“Hayır,” dedi Andre. “Adını Mel’den *Karen**a* değiştirdim.” Telefonu aralarındaki koltuk minderine attı. “Başına bunlar geldiği için üzgünüm Mel.”

“Seni de sürükledim... Ben daha çok özür dilerim.”

Andre gözlerini devirdi. “Bir kere de altta kal.”

Melina kendini Andre’ye atıp sıkı sıkı sarıldı. “Bana kızgın olmandan nefret ettim.”

“Ben daha çok ettim,” diye kabul etti Andre.

“Bir şey söylemem lazım,” deyiverdi Melina. “Jasper’la yattım.”

“Ne?!” Hakiki bir şaşkınlıkla geri çekildi. “Jasper Tolle’nin yatağına nasıl ya da neden girdiğini bilmiyorum ama bir sorum var: Duvarları itin kıcına soktuğu oyunların broşürleriyle kaplı mı?”

“Hayır,” dedi Melina. “Ama gece yatmadan ağlattığı insanların gözyaşlarından maske yapıyor.”

Andre kendine geldi. “Yazısını biliyor muyd...”

“Hayır,” diye araya girdi Melina, Andre sorusunu bitiremeden.

“Ya oyun? Oyuna ne olacak?”

“Bilmiyorum,” dedi Melina.

* Karen ismi ayrıcalıklarına düşkün üst-orta sınıf Amerikan kadınları tanımlamak için kullanılmaktadır.

Andre elini sıktı. “Ne kadar istediğini biliyorum, bir kıymeti varsa...”

“İhtiyacım vardı.”

İnsanların Emilia’yı ve yarattığı şeyleri bilmesine ihtiyacı vardı.

Kendi değerine göre yargılanacak bir oyuna ihtiyacı vardı, bugünün makalesinden sonra bunun da imkânı kalmamıştı.”

Jasper’ın dairesine dönmek ve çürümüş değil, değerli hissetmek *istiyordu*.

Zamanda geri gitmek ve festivalden adaylığını çekmek *istiyordu*.

İkisi arasında dünyalar kadar fark vardı.

Melina Andre’ye baktı. “İstediğim ama sahip olamayacağım çok şey var ama şu an bornozumu istiyorum.”

Andre kumandaya uzandı, kraliçe bacaklarını açarak yere indi. “Bakarız,” dedi ve bölümü başa sardı.

Jasper’ın *Times*’taki ilk haftasında tiyatro baş editörü masasına gelmiş ve “Bir konuda kafa patlatabilir miyiz?” demişti.

Jasper korkunç bir patlama görüntüsü hayal edip “Hayatta olmaz, siktir git,” demişti.

Editörüyle ilişkisinin sallantılı olduğu açıktı. Pandemiden önce uzun süre evden çalışmıştı çünkü bazen yalnız kalmak, iletişime geçmekten daha kolay geliyordu.

Zamanla şehirde bu tuhaflıklarını anlayan arkadaşlar bulmuştu. İşinde gazez değil saygı toplayacak kadar iyi olduğunu kanıtlamıştı ama 1,6 milyon kişilik bir adada yalnız hissediyordu.

Sonra New York Halk Kütüphanesi’nde Melina Green’e, diğer adıyla Andre Washington’a rastlamıştı. Hayatında o günkü kadar eforsuz geçen ancak birkaç konuşma hatırlıyordu. Onun

da Jasper gibi bir konuyla tutkuyla ilgilenmesini seviyordu; Melina'nın ilgi alanı Emilia Bassano'ydu, Jasper'ınki genel olarak tiyatroydu. İkisi de uyumsuz tiplerdi ama bir şekilde birbirlerine uymuşlardı.

Jasper hissettiği fiziksel çekime profesyonelliğe sığmayacağı için direnmişti ama çıraya ateş tutup tutuşmamasını söylemekten farksız olmuştu bu.

Shakespearevari oyunlarda komediler düğünle, trajediler neredeyse herkesin ölümüyle biterdi. Jasper bir komedi yaşadığından çok emindi ama belli ki bir trajedinin içindeydi.

Üstelik neden? Metroda telefonlar çekmediği için mi? Hayatının berbat olması için çok saçma bir sebepti.

Editörü Don haklıydı. Jasper, Broadway'deki yaratıcılık gerektiren rollerdeki çeşitlilik azlığına dikkat çektiği için resmen tarihe geçiyordu. Oysa Jasper'a sorsalar beyaz bir adamın imtiyazlarını kabullenmesi hiç de alkış tutulacak bir olay değildi.

Melina da haklıydı; kimse tiyatrodaki cinsiyet ayrımcılığından bahsetmiyordu.

Ona açıklamak istiyordu. Özür dilemek istiyordu. Onu tekrar öpmek istiyordu.

Fırsatını bulursa söyleyeceklerini bin kere aklından geçirdi: şehrin sokaklarında kilometrelerce yürürken, duşta, uykunun onu almasını beklerken... Kelimeleri bulmuştu, tek eksiği bir fırsattı. Melina'yı ne zaman arasa telefonu kapalıydı. Mesajları okunmuyordu. Günler geçti, Melina tiyatroya dönmedi ama zaten kimse yoktu, ekibin neredeyse yarısı Covid karantinasındaydı. Takke düştükten sonra Tyce da ortarlardan kaybolmuştu. Jasper, Melina'nın Andre ile kaldığı eve hiç gitmediği için adresini bilmiyordu. Andre ilk telefonuna çıkmıştı ama artık onu tele-sekretere atıyordu.

Koca Manhattan samanlığında bir gümüş iğne Melina'yı bulamıyordu, bu yüzden onu kendine çekmeye karar verdi.

Tyce D'Onofrio ile popüler Joe Allen restoranının üzerindeki sakın bir yer olan Bar Centrale'da buluştu. Jasper geldiğinde Tyce bekliyordu. Jasper martinisini sipariş edebilsin diye garsonu çağırıldı.

"Nerede saklanıyordun?" diye sordu Jasper.

"Oklahoma," dedi Tyce. "Annemi bakım evine yerleştiriyorum ama insanlara Positano'da olduğumu söylüyorum. Kulağa daha gizemli geliyor, değil mi?"

"Sanırım."

"En azından öyle geliyordu, senin küçük makale interneti ateşe verene kadar." Tyce yüzünü astı. "Şimdi bir şeyden saklanıyormuşum gibi görünüyor. Ne oldu Jasper?"

Jasper yüzünü ovuşturdu. "O makale benim değil," dedi.

"İyi de altında adın yazıyordu."

"Melina'yı suçlayamazsın," diye ısrar etti Jasper. "Sana yalan söylemek için iyi bir sebebi vardı." Elbette sebep Jasper'dı ama bunu paylaşmadı.

"Çok tuhaf," dedi Tyce. "Neden kim olduğunu söylemedi ki? Oyun yazan bir alay kadın var."

"Beşini söylesene," diye meydan okudu Jasper.

"Beş ne?"

"Kadın oyun yazarı."

Tyce gözlerini devirdi. "Suzan-Lori Parks, Thereşa Rebeck. Lynn Nottage." Bir an takıldı. "Şu diğer kadın. *Top Dog/Underdog*'u yazan."

"O da Suzan-Lori Parks."

"Paula Vogel!" dedi Tyce zaferle.

Jasper beşinciye bekledi. Bekledi.

“Neyse ne işte,” diye geçiştirdi Tyce. “Sadede gel.”

“Melina Green’in iyi bir yazar olduğunu düşünüyor musun?”

“Elbette.”

“Yanlışı,” diye parladı Jasper. “*Harika* bir yazar ama kimse bir risk alıp oyununu sahneye taşımak istemiyor.”

“Ben sıramı savdım,” dedi Tyce. “Yapma Jasper, bu işe bir son vermezsem aptal gibi gözükeceğimi biliyorsun. Kadın şaka malzemesi oldu. Dün akşam Colbert’i izledin mi?”

“Şaka falan değil,” dedi Jasper dişlerini sıkarak. “Anlatıyı değiştir Tyce. Azıcık cesur ol ve oyunu bitir.”

Garson Jasper’ın içkisini getirirken konuşmaya ara verdiler. Jasper uzun, güçlü bir yudum aldı.

“Yapamam. Beni de linç ederler. Siyahi Tiyatro Koalisyonu akbaba gibi tepemde.” Tyce ellerini masaya yasladı. “Ama fırsatı değerlendirmeye de varım. *Andre*’nin bir oyununu yapsak? Bard’da okuduğu yıllardan birkaç oyununa baktım, bir cila geçilmesi gerekiyor ama o zaman daha gençmiş. Üstelik adam resmen yazdığı kâğıttan ses getiriyor, niye o oyuncu ajansında kendini heba ediyor anlamadım.”

Bu keşmekeş olmasa oyunlarına bakmaya tenezzül etmezdin de ondan, diye düşündü Jasper.

Tyce omuz silkti. “Halkla ilişkiler açısından da iyi olur. Kazık atılan adamın adı duyulacak, övgü toplayacak. Külkedisi hikâyesini herkes sever.”

Jasper parmağını martini bardağının kenarında gezdirdi. Çaresizdi. Belki *Andre*’yi ve yazdıklarını öne çıkarmaya yardımcı olursa Melina bunu bir barış teklifi olarak görürdü.

Jasper başıyla onayladı. “Devam et,” dedi.

Yaz bir mısır kabuğu gibi kuruyup gitti, serin rüzgârlar sonbaharı getirdi. Central Park'ta ağaçlar aydınlatılmıştı ve kristal mavi gökyüzüne meydan okuyan bir doğa ateşi yanıyordu. Broadway Briefing, Tyce D'Onofrio'nun Off-Broadway yapımının iptal edildiğini duyurmuştu. Andre'nin Tyce'ın yapım şirketiyle imzaladığı sözleşme feshedilmişti, durum o kadar barizdi ki kimse avukat çağırmaya bile gerek görmemişti.

Melina Brooklyn'de ikiz bebeklerin bakıcısı olmuştu. Jasper mesaj yazmayı bırakmıştı.

Melina Jasper'ın yazılarını aç karnına bir ziyafet bulmuş gibi okuyordu. Cümleleri onun sesinden duymaya çalışıyordu, berrak ve katıksız gözlemlerini takdir ediyordu. Yalan söyleyemeyen bir adamın onu oyuna getirmiş olmasına hâlâ anlam veremiyordu.

Andre gölgesi gibi dibinden ayrılmıyordu, Melina'nın yaptıkları yüzünden aralarının açıldığını unutturmaya çalışıyordu. Melina uzun bir hafta sonu için Connecticut'a gidecekti ve Andre de ona katılmayı kabul etmişti ama karşılığında bir iyilik istiyordu. Melina yine içmeye giderken Swarovski halka küpelerini isteyeceğini düşünmüştü ama Andre çok daha büyük bir istekle gelmişti.

Düştüğü ata geri binmesini istemişti.

Melina bugün yapımcılarla iki görüşme ayarlamıştı. İlki henüz hiçbir yapımın başını çekmemiş ama bir sürü Broadway gösterisine yatırım yapmış bir kadındı. Yetmişli yaşlarındaydı ve Melina'yı Batı Central Park'taki kendi kulübünde *brunch*'a davet etmişti. Herkes ona Bayan Westenham diyordu ve Melina kadının karşısına otururken kolyesindeki Güney Denizi incilerinden her birinin iki aylık kirasına bedel olduğunu düşündü.

"Benimle buluşmayı kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim," dedi Melina, en parlak gülümsemesiyle. "Yapıma hazır bir sürü oyunum var!"

“Ah,” dedi Bayan Westenham. “Şu an bir yapımla ilgilenmiyorum. Sadece o makaleyi okuduktan sonra seninle tanışmak istedim!” Bir sır verecekmiş gibi öne eğildi. “Kitap kulübümdeki kızlardan biri bir keresinde uçakta Martha Stweart’ın yanına oturmuş ama davasından önce, o yüzden sayılmaz.”

İkinci yapımcı Davey Gunn, Melina’yı şaşırtacak şekilde, kendisiyle yaştı. Melina sesindeki şaşkınlığı saklayamayarak “Hiç beklediğim gibi çıkmadınız,” dedi.

Siyah saçlı, siyah tenli ve siyah kotlu kibar genç adam Melina’ya gözünde tartar gibi baktı. “Siz de,” dedi. Moleskine defterine birkaç not aldı ve telefonunu çıkardı. “Davey için bir iki fotoğraf çekebilir miyim?”

“Davey siz değil misiniz?”

“Nerede...” dedi adam. “Ben Davey’nin asistanıyım. Davey sette.”

“Sette,” diye tekrar etti Melina. “Film yapımcısı mı yani?”

“Öyle. Yönetici asistanı toplantımızı ayarlarken söylemedi mi? Ters ırkçılık ve linçlenmeden bahsini bile açamamamız hakkında bir seri hazırlıyoruz, zaten bu bile gerçek olduğunun kanıtı, değil mi? Rachel Dolezal’la kesin anlaştık, Harvard’a dava açan Asyalı-Amerikalı bir kız var...”

“Hayır,” dedi Melina elini kaldırarak. “İlgilenmiyorum.” Sandalyesini geri itti ve o kadar hızlı uzaklaştı ki şemsiyesini unuttu.

Kötü bir gün olmasını bekliyordu ama evrenin bu kadar el artıracığını düşünmemişti.

Adını Sen Koy’un prömiyeri bugün, yaklaşık üç saat sonra olacaktı. Başka bir zaman çizgisinde şu an Andre’nin seçtiği kıyafetini giyiyor olabilirdi. Fotoğraf perdesinin önünde Jasper’la el ele poz veriyor olabilirdi. Oyununu gözlerinde yaşlarla izleyebilir ve sonunda ayakta alkışlanmak üzere yerinden fırlayabilirdi.

Etkinlik sonrası partisinden sonra hemen yatmayabilir, Jasper ve Andre ile gecenin köründe hamburgere düşebilir, Jasper'ın iş arkadaşlarından birinin yorumlarını bekleyebilirdi.

Jasper gururla “Şölen,” derdi. *Ben söylemiştim.*

Sonra onu öperdi. *Artık herkes adını bilecek.*

Andre şakayla *ben çıkayım isterseniz* derdi.

Bunun yerine Andre ile Grand Central'da buluşmaya, babasının evine gitmek için trene binmeye gidiyordu. Bu rüya senaryosu gerçekleşmese de en azından sevdiği insanların yanında olacaktı. Andre her zamanki buluşma noktalarında bekliyordu: İstasyonun kubbe tavanındaki Boğa takımyıldızının altında. Yapımcılarla toplantılarına giderken yük olmasın diye Melina'nın çantasını da o getirmişti. “Nasıl geçti?” diye sordu Melina'nın eline bir venti Starbucks bardağı tutuştururken.

“Konuşasım yok.” Bir yudum aldı ve gözleri kocaman açıldı. “Andre, chai latte bu.”

“Biliyorum.”

“Bunlar altı dolar!” diye bağırdı Melina. Starbucks'ta cimri davranırlardı, illa giderlerse en ucuz filtre kahveden şaşmazlardı. Melina gözlerini kıstı. “Sen beni yağlıyorsun, ne oldu?”

“Hiç de yağlamıyorum,” dedi Andre ama suçlu ifadesini saklayamıyordu. “Tamam tamam yağlıyorum.”

Melina kaşlarını kaldırdı.

“Tyce D’Onofrio’yla buluştum. Oyunumu okumak istiyor.” Andre yüzünü bir eliyle kapattı ve parmaklarının arasından baktı. “Benden nefret eder misin?”

“Hayır,” dedi Melina hiç bekletmeden. “Oyununu sonunda bitireceksen etmem.” Andre'nin koluna girdi. “En azından bizim oyun sahnelensin. Hem ben senden asla nefret etmem Andre.”

“Ona hemen karar verme istersen,” diye mırıldandı Andre ve bir baş hareketiyle Melina'nın arkasını gösterdi.

Melina arkasına baktığında Jasper'ı gördü.

“Jasper da toplantıdaydı,” diye açıkladı Andre. “Seni nerede bulacağınızı söylemem için yalvardı Mel, telefonlarına çıkmıyormuşsun...”

“Bir sebebim var ki çıkmıyorum!” diye hırladı Melina.

Yüzünü ateş basmıştı, elleri titriyordu. Bileklerine chai döktü, Andre bardağı elinden aldı. “Beş dakika,” dedi Jasper sessizce. “Beş dakika, sonra bir daha hiç.”

Melina başını bir kere, sertçe salladı.

Andre Jasper'a yaklaştı. “İşleri daha da kötüleştirirsen karaciğerini çıkarır, sime bulayıp cüzdan yaparım.”

“Anlaşıldı,” diye mırıldandı Jasper, gözlerini Melina'dan ayırmadan.

Tam Melina'nın aklında kaldığı gibi görünüyordu. Baykuşu andıran gözlüğü, alnına dökülen ince saç perdesi, uzun bacakları, rahat duramayan gergin parmakları... “Seni özledim,” dedi sadece.

Melina *nasılsın* ya da *özür dilerim* demesini beklemişti.

Melina konuşmadı. Ağzından çıkabileceklere güvenmiyordu. Ağzını bir açarsa bütün öfkesinin bir kovan arı gibi dışarı döküleceğinden korkuyordu.

“Böyle olmasını istememiştim,” diye başladı Jasper. “Tam bir komediydi...”

“Çok komikmiş,” diye sözünü kesti Melina, iki isabetli mermi.

“Hata komedisi.” Jasper günah çıkarıyormuş gibi boynunu bükte.

Melina cevabını ağzında çevirdi, çiğneye çiğneye yumuşatamıyordu. “Beni üzdün,” dedi sonunda.

Jasper hemen gözlerine baktı. “Biliyorum,” dedi. “Ama benim hatam değildi.”

“Değil miydi? Yazının altında adın vardı. Ne yazdıysan yazdın, bir tekzip de yazabilirdin.”

“Yazabilirdim,” diye kabul etti Jasper. “Yazmak *istedim* ama hiçbir şey değişmeyecekti. Bir yazı o kadar çok paylaşıldıysa artık internetin olur, sonsuza kadar.”

“Bu mu bana daha iyi hissettirecek?” diye tersledi Melina.

“Bir açıklamama müsaade etsen...”

Melina gözlerini kapadı. “İyi bir fikir değil.”

“Lütfen bana bak,” diye yalvardı Jasper. “Bakmadığında yüz ifadeni takip edemiyorum.”

Melina Jasper’ın gözlerinin içine baktı. “Seninle konuşmak istemiyorum,” dedi bastıra bastıra. “Şimdi anladın mı?”

Andre’yi bulmak için arkasına döndü ama Jasper onu yakaladı. Kolunu tutan parmakları elektrikli tel gibiydi. “Bir yapımcının sana bir şans vermesini istediğini söylüyordun hani? Potansiyelini görüp bir risk almasını istiyordun. Neden benimle aynı şeyi yapmıyorsun?”

“Yaptım. On yıl önce büyük Jasper Tolle bana, ağzı süt kokan bir yazarın oyununu değerlendirecek diye kendimden geçiyordum. İnsanı bir kere rezil eden birine şans vermeyi belki anlarım Jasper, iki kere verene artık acırım.”

“İlk seferinde seni tanıımıyordum.”

“İkincide de tanıımıyordun,” dedi Melina. “Sadece tanıdığını sanıyordun.”

“Durumu düzeltmek istiyorum,” dedi Jasper. Gözleri fazla parlak görünüyordu, yüz hatları bitkindi. “Yoluna koymak istiyorum.”

Melina birden öyle yorgun hissetti ki ayakta duramayacağını düşündü. “Sorunu düzeltemezsin Jasper, sorun *sensin*.”

“Mel,” dedi Jasper. Ona ilk kez bu isimle, ayaklarını yerden kesen yazarın, daha o olduğunu bilmeden sevmeye başladığı söz ustasının adıyla sesleniyordu. “Sadece yardımcı olmak istiyorum.”

Melina yanaklarının ıslak olduğunu fark etti. “Gerçekten yardım etmek istiyorsan beni yalnız bırak.”

Arkasını döndüğünde Jasper yine kolunu tuttu.

Bu sefer Melina kendini çekip kurtaracak gücü buldu.

Andre ona sarılıp göğsünde ağlamasına izin verene kadar ne yaptığını bilmeden hıçkırdı. Andre sırtını ve saçlarını okşadı, sinirlerini boşaltmasına yardım etti.

Tren anonsu yapıldığında Melina Andre'yi sessizce takip edip peşinden trene bindi, onun cam kenarına oturmasına izin verdi. Burnunu gömleğinin yeline sildi, o sırada Andre de Melina'nın çantasından telefonunu çıkardı. Şifresini girdi ve Jasper'ın adını buldu. Numarasını engelledi, sonra da kaydını sildi. "Bitti gitti," dedi.

ADINI SEN KOY

Prova Metni

EMILIA

(masadaki kâğıtları yere iter)

Hava almam lazım.

(çıkar)

KADIN

(kâğıtları toplayarak)

Aylardır şiirlerle cebelleşiyor, mükemmelliğe ulaşmayı umuyordu. Daha önce hiçbir kadın şiir kitabı yayınlamamıştı. Shakespeare'e oyunlarını satan şeyin onun adı değil, kendi yazıları olduğunu kanıtlamaya kararlıydı.

Kalabalık pazar yerine GEÇİŞ.

KİTAPÇI

Shake-Speare'in Soneleri. Ünlü oyun yazarının şiirleri!

EMILIA

Ne kadar?

KİTAPÇI

Bir şilin.

KADIN

Odyllia'ya yazdığı da dahil, 154 şiir vardı.

EMILIA

Şerefsiz herif.

KADIN

Yanında erkek olmayan bir kadınla buluşmayı kabul edecek bir yayıncı bulması bir yıl aldı.

Richard BONIAN girer. Masasının arkasında görkemli, bulunduğu yerin efendisi gibi oturur.

BONIAN

(elyazmasını okuyarak)

Salve Deus Rex Judaeorum. Başlık bu mu?

EMILIA

Evet. Yaşasın Tanrı, Yahudilerin Kralı.

BONIAN

Dua kitabı yani?

EMILIA

Dua kitabı değil efendim, şiir kitabı.

BONIAN

Kadınlar şiir yazmaz.

EMILIA

Elinizde tuttuğunuz şey aksini iddia ediyor.

Emilia

1604-1611

Emilia 35-42 yaşında

Emilia, Shakespeare'e yazı veren tek kişi olmadığını biliyordu. Kit yıllar önce bahsetmiş, Kont Oxford ve başkalarının da aynısını yaptığını söylemişti. *William Shakespeare* adıyla çıkan, Emilia'nın yazmadığı oyunlar vardı.

Shakespeare'e zaman zaman başka kimleri... Söz yerindeyse *temsil ettiğini* sormuştu. Shakespeare naz yapmıştı. Emilia'ya sağladığı gizliliği başkalarına da borçlu olduğunu söylemişti. Bir seferinde ne önemi olduğunu sormuştu. "Kasaba gittiğinizde sizden önce ya da sonra gelen kadını soruyor musunuz? Sizin etiniz çıktığı sürece ne fark eder?"

Shakespeare'in bulanık da olsa ahlak kuralları olduğunu düşündüğü tek an buydu.

Ama sorusunu kasaba ondan sonra gelen *kadın* diye sorması aklına takılmıştı. Temsil ettiği tek kadın kendisi değil miydi? Bu düşüncenin rekabetçiliğini mi sevincini mi körüklediğini bilemedi.

Tabii ki sözde Shakespeare tarafından kaleme alınan diğer eserleri kendi yazıyor olması da imkânsız değildi ama hem Kral'ın Adamları'nda tam zamanlı bir aktördü hem de hisse-dardı. Hiç uyumuyor olsa bile Emilia her mektupta yazılarını okuyordu ve "Shakespeare" oyunlarındaki dil becerisi mektup sayfalarına asla aksetmiyordu. Elden geçirdiği *Titus Andronicus*'tan sonra eserlerinin geliştiğini düşünüyordu. Hâlâ yazmaya

devam ediyorsa da sayfalara döktüğü samanı altına çeviren bir editörü olsa gerekti. Başkalarının eserlerine kendi adını yazıyor olması daha muhtemeldi elbette.

Adı inanılmaz bir marka olmuştu.

Emilia on yıl önce Shakespeare'e oyun yazmaya başladığında sadece sözlerini insanlara duyurabilmek ve mütevazı bir gelir kapısı açmak istemişti. İsimsiz olması gerekiyordu, bu yüzden ismi hiçbir şey ifade etmeyen bir adamla el ele vermişti.

Ve istemeden ismine anlam yüklemişti.

Kit ve Ben Jonson dışında çok az oyun yazarı ismiyle marka olabilmisti. Oyun yazarları da oyuncular da toplumun en alt tabakasından gibi görülüyordu, ta ki ortaya koydukları işin kalitesi gerçekten parlayana kadar. Artık Shakespeare oyunu diye bir kategori vardı. Bazen diğer oyunlardan daha pahalı olmaları bile salonlarda izdiham yaşanmasının önüne geçmiyordu. Shakespeare hakkında efsaneler duyulmaya başlamıştı. *Kral'ın Adamları oyunlarını aldığı gibi oynuyormuş, revizyona ihtiyaç duymuyormuş. Rüyasında yeni kelimeler görüyormuş.*

Shakespeare, hava kadar muhtaç olduğu övgüler altında şekilden şekle giriyordu. Nihayet verilen aile armasını koymadığı yer kalmamıştı, Emilia'ya genç bir yazardan bir içki ismarlama yakarışları duymadan bir hana oturamadığını söyleyip hava atıyordu.

Kit, Shakespeare'in adını kullanma fikrini ortaya attığında Emilia işe yaramayacağından korkmuştu.

Şimdi fazla işe yaradığından endişe ediyordu.

Emilia bir görüşme istemişti ama Shakespeare, Kral'ın Adamları ile *Othello*'nun ilk performansına hazırlanmakla meşgul olduğunu söylemişti. Aktörler okumalarını Şahin Hanı'nda yapacak, Whitehall'da Kral James'e sahne almaya hazırlanacaktı.

Emilia konuşmasını kafasında hazırlamıştı ama hanın bahçesine vardığında ayakları içeri girmeye diretti. Bu binada çok fazla hayalet vardı. Kit, Emilia'nın gençliği, şimdi de içerideki oyuncu züppesi tarafından okunan sözleri.

Ekimin soğuk nefesinde bir saat kadar geçirdikten sonra oyuncular ellerinde repliklerini sıkı sıkı tutarak dışarı çıkmaya başladı. Bazıları birbirini dirsekleriyle dürtüyor, Emilia'nın yanından sohbetlerini bozmadan geçiyordu. Bazıları sarhoşluktan yalpalayarak yürüyordu. Shakespeare trajedinin başrolü Richard Burbage ile çıktı. Emilia'yı gördüğünde bir kaşını kaldırdı ve Burbage'ın sırtına vurdu. "Birazdan görüşürüz," dedi.

Burbage'ın gözleri Emilia'ya döndü. Emilia artık genç kız olmasa da hâlâ bakışları üzerine çekebiliyordu. "Görüşürüz Will," deyip gülererek Globe'a doğru gitti Burbage.

"İçeri gelmenizi beklerdim," dedi Shakespeare. "Oyunun okumasını izlemek istemez miydiniz?"

Emilia kollarını kavuşturdu. "Mağripli'yi Burbage mı oynuyor?"

"Kral'ın Adamları'nın en iyisi," diye cevap verdi Shakespeare.

"Rengi yanlış," dedi Emilia."

Shakespeare gözlerini devirdi. "Yüz boyası diye bir şey var," dedi. "Sebeb-i ziyaretiniz nedir? Yeni bir oyun mu getirdiniz?"

Emilia yutkundu. "Hayır. Anlaşana kadar da getirmeyeceğim."

"Anlaştık ya Hanımefendi."

"Anlaştığımız on yıl önceydi. Bir işadımı olarak piyasanın değiştiğini bilirsiniz. Piyasa değişirse anlaşmalar da değişir."

"Açık konuşun," dedi Shakespeare.

"Başarılarınızla orantılı bir pay istiyorum." Yutkundu. "Oyun başına on beş değil otuz şilin."

Shakespeare sırtıttı. "Size niye pay veriyormuşum?"

“Bensiz bir hiçsiniz de ondan.”

Shakespeare kollarını kavuşturdu. “Toplu dua kitabının üzerine adımlı yazsam haftalarca kapalı gişe oynar. İnsanlar tiyatroya sizin sözlerinize değil, William Shakespeare adına geliyor.”

“O güveni kim kazandı peki?”

“Belki başlarda siz,” diye kabul etti Shakespeare. “Ama şimdi?” deyip omuz silkti. “Ben ne yazsam gelirler. Hem sizden başka aşçılarım da var.”

“Seyircilerinizin farkı sezmeyeceğinden bu kadar emin misiniz?”

“Siz *sezeceklerinden* emin misiniz?”

Emilia yutkundu. *Nasıl Hoşunuza Giderse*’ye yazdığı sözler aklına geldi: *Onurum da gitti servetim de*.

“O zaman iyi şanslar Beyefendi,” dedi çenesini kaldırarak.

Shakespeare onu şaşırtarak güldü. “Demek öyle,” dedi. “Sizin gibi pratik bir kadından böyle bir ahlak gösterisi beklemezdim.”

“İlk hatanız buydu.” Emilia eteğini toplayıp gitmeye davrandı.

“Jonson oyunları hakkında gevezelik ediyor,” dedi Shakespeare. “Onlara *eserleri* diyor ve bir derleme halinde yayınlamaktan bahsediyor.” Emilia’nın dönüp ona bakmasını bekledi. “Ben de aynısını yapabilirim.”

“Onlar sizin oyununuz değil,” dedi Emilia sesini yükseltmeden.

“Paranızı aldınız, ticaret tamamlandı. Artık Globe hissedarlarına aitler. Ben de onlardan biriyim.” Emilia’ya gülümsedi. “Sizinle iş yapmak bir zevkti Hanımefendi.”

Emilia Şahin Hanı’nın merdivenlerinden aceleyle vapur iskelesine indi. Rıhtıma varana kadar durup nefesini toparlamadı. Çürümüş balık kokan ağır havayı soluyunca öğürdü.

Gözlerini kapadı. “Tanrım,” diye fısıldadı. “Ne yaptım ben?”

Çok geçmeden yeni bir iş bulması gerekeceğini fark etti. Alphonso'nun gelirinin pek azı evlerine yemek olarak giriyordu, çoğunu ya kumar ya han masalarında bırakıyordu. Kontes'ten aldığı eğitimi değerlendirmeye karar verip kendini bir öğretmen olarak yeniden yarattı.

Cumberland Kontesi Margaret Clifford'ın yanında yaşam hiç beklediği gibi çıkmadı. Bunu ilk kez Leydi Clifford'ın on dört yaşındaki kızı Anne'e ders vermeye kır evlerine gittiğinde sezdi. Kont Cumberland öleli iki gün olmuştu ve Emilia saygısını göstermek için siyah giymişti. Vardığında malikânenin arkalarında bir odaya alındı, Mary Sidney'nin evini hatırladı. Onunkiler gibi mum üzerine metal maşalarla tutturulmuş cam tüpler ve şişeler vardı. Sivri burunlu, kaşlarını fazla yolmuş, uzun bir kadın olan Leydi Clifford, ağır bir sirke ve kekik kokusu yayarak kaynayan bir karışımın yanında bir kâğıda notlar alıyordu.

“Şunu uzatır mısınız?” deyip parmaklarını şıklattı ve çok sıkı bir balıkçı ağını andıran bir şeyi gösterdi.

Emilia ağı verdi, Leydi Clifford şişeyi eğip içindekileri süzgece döktü. Ağa küçük bitki parçaları takıldı, sıvının kalanı ise başka bir gümüş kâseye aktı. Kontes gözlerini kısarak baktı, sonra serçe parmağını sıvıya dokundurup yaladı. “Hâlâ gümüş var. Hayal kırıklığı.” Arkasına yaslanıp ellerini önlüğüne sildi. “Müzik öğretmenisiniz, değil mi?”

“Evet Hanımefendi,” diye reverans yaptı Emilia.

“Simyevi konulardan anlar mısınız?”

Emilia gözlerini kırıştırdı. “İlgili bir Hanımefendi tanırdım.”

“Ben daha çok fizikle, ameliyatlara ve ilaç distilasyonu ile ilgileniyorum,” dedi Kontes. “Ama simyanın da bir yeri var tabii.”

Emilia kadının gümüş kâseyi altına çevirmeye çalıştığını tahmin etti. Gözlerini kaldırdığında ona baktığını fark etti.

“Özür dilerim Hanımefendi,” dedi Leydi Clifford. “Size baş-sağlığı dilemedim.”

Emilia gözlerini kırptırdı. “Başsağlığı mı?”

Leydi Clifford çenesiyle Emilia’nın siyah kıyafetlerini gösterdi. “Bu kadar yolu yaslı yaslı geldiğinize göre sanatınıza hayli bağlı olmalısınız.”

“Değilim... Ben size...” Emilia boğazını temizledi. “Affedersiniz Hanımefendi. Ben sizin kaybınıza saygıdan böyle giyinmişim.”

Leydi Clifford birkaç saniye bakakaldı. “Benim kaybıma mı?” deyip laboratuvarı dolduran bir kahkaha attı. “Şekerim,” dedi, “George’un ölümüne sadece onu ben öldüremediğim için üzülürüm.”

Margaret Clifford’ın kır evine taşınması, yıllar önce kocası George’un saraydaki tüm kadınlara sultanmasına ve Margaret kadınlık görevlerini layıkıyla yerine getirmediği için kendini başka kollara attığı yalanını yaymasına denk geliyordu. İtibarını temizlemeye çalışmak yerine kızı Anne’i Londra’dan almış ve hayatta kalabilseler iki oğluna göstereceği tüm ilgiyi onun eğitimine yönlendirmeye karar vermişti. Kızının kaderinde de Leydi Clifford gibi kendini bir adamla savaşta bulmak varsa, iyi silahlanmasını istiyordu.

Londesborough Hall, Yorkshire’daydı, dolayısıyla Emilia Henry’yi getirememişti. Oğlunu kendisi yokken Alphonso’dan koruyacaklarını bildiği Bess ve Alma’ya emanet etmişti. Anne’e ders vermediği zamanlar özel öğretmen değil de değerli bir misafir gibi muamele görüyordu. Leydi Clifford ve Anne ile bozkırlarda şafak yürüyüşlerine çıkıyorlardı, yürüyüş çizmeleriyle sisi yara yara yürüyorlardı. Akşam yemeğinden sonra Emilia,

Anne'in şarkı söylemesine bir enstrümanla eşlik ediyordu. İkisi birlikte, dikiş nakışla uğraşan Leydi Clifford'ı eğlendiriyorlardı.

Bu evin farkını anlamak, Emilia'nın birkaç gününü aldı. Pek tabii, evin başında eğitimli ve inançlı, kızının da eğitim görmeyi artık yaşamayan oğulları kadar hak ettiğini düşünen bir kadın vardı ama bu inanç, yaşadıkları evin duvarlarına kadar işlemiş gibiydi. Evde hem erkek hem kadın hizmetçiler vardı ama iç çembere sadece kadınlar alınıyordu. Kadınlar için bir cennet, Amazonların silahlarını bırakıp kardeşlerinin arkadaşlığının tadını çıkardığı bir Themiskira gibiydi.

Bir öğleden sonra, birlikte bahçe bowlingi oynadıktan sonra, Leydi Clifford "Erkeklerle orospu demek için bir kelime olmaması çok ilginç değil mi?" diye sordu.

Emilia'nın ağzı açık kaldı.

"Rahmetli kocamla aynı davranışları gösteren kadınlar için sürüyle söz var," diye devam etti Leydi. "Kaltak, kahpe, fahişe. Yosma. Kevaşe."

Emilia daha masum Anne'e baktı ama kız da başını sallayıp onay veriyordu. "Yollu," diye ekledi Anne. "Aşüfte. Sürtük."

"Erkekler hiç zina yapan tarafta değil," dedi Leydi Clifford. "Hep boynuz takılan taraf."

Emilia boğazını temizledi. "Kadınlar kiminle yatıyor diye düşünmemek elde değil."

"Aynen öyle!" diyerek ellerini çırpıttı Leydi Clifford. "Bir kadını dize getirmek için bu kadar kelime olmasını da."

"Bence itaat meselesi," dedi Emilia. "Soru sorulmadan konuşan ya da değerli bekâretini başkasına veren bir kadın, güç elde ederek doğal düzeni bozmuş demektir."

"Kesinlikle. Sık sık düşünürüm, genç kızlara eğitim fırsatı verilmemesinin sebebi, her şey eşit olsa erkeklerin geride kalacak olmasıdır." Leydi Clifford omuz silkti. "Hepsi aynı aklın eseri."

Laf atmalar, eğitimi engelleme, zayıf bedendeki aklın da zayıf olduğunu hatırlatma... Rahmetli Kont, bir keresinde Leicester'ın at yarışı teklifine 'Adil değil, atınıza ağırlık bağlayın,' diye itiraz etmişti."

"Geleneklere karşı gelen kadınlar da cadı ilan ediliyor," diye ekledi Emilia. İki kadın da birden ona döndü.

Margaret Clifford biraz tuhaf bir kadın olabilirdi ama dindar bir püritendi ve Emilia birden bir sınırı aştığını fark etti.

"Tanrı'nın erkekleri kayırdığını mı düşünüyorsunuz Bayan Lanier?" diye sordu Leydi Clifford.

Emilia'nın kalbi hızlandı, bir sınav veriyormuş gibi hissediyordu. "Bence hepimiz Tanrı'nın çocuklarıyız," dedi dikkatle. "Onun şeklinde yaratıldıysak onun gözünde hepimiz eşit olmalıyız, değil mi?"

Leydi Clifford başıyla onayladı. "Clifford ailesinde mal dağıtımı da böyledir," dedi. "Her şey en büyük çocuğa kalır, erkek de olsa kadın da. II. Edward zamanından beri böyledir."

Emilia, Leydi Clifford'ın söylediği şeyi hemen anlayamadı. Bu hesaba göre Skipton'da, Brougham'da, Appleby'de kaleler içeren Cumberland mirasının sahibi olan Anne'e döndü. "Doğru," dedi Anne. "Ben bir Baron'um. Belki dünyadaki tek etekli Baron'um." Bahçe bovlingi lobutlarını dizmeye koştu.

"Sen bu toprakların en güzel baronusun hayatım," dedi Leydi Clifford, kızın topu yuvarlamasını izlerken. "Ama bana sorarsan en akıllı ve en hakkaniyetlisisin de. Mirası amcan Francis'ten daha iyi yöneteceğin kesin."

Kız lobutları tekrar dizdi ve "Sıra sizde Bayan Lanier," dedi.

Emilia topu alırken Leydi söze devam etti: "Beni öte dünyadan bile utandırmaya kararlı kocam, Anne'e mirasını bırakmadı. Kontluğu kardeşine bıraktı. Anne, Baron de Clifford

titrini sadece kâğıt üstünde alabildi. O da cüzi bir on beş bin pound karşılığında.”

Emilia lobutları ıskaladı. *Cüzi.*

“Ama gerekirse Kral’a kılıç çekeceğim, kızım hakkını alacak.”

“Annem böyle savaşımlara yabancı değildir,” dedi Anne. “Bayan Lanier, Beamsley’yi bilir misiniz? Skipton’da yaşlı dullar için bir bakımevi. Annem inşaatına 1593’te başladı, o zamandan beri imkânı olmayan kadınlar için bir sığınak işlevi görüyor.”

“Cömertliğiniz göz kamaştırıcı, Leydi Clifford,” dedi Emilia.

Margaret Clifford doğruldu, topu iki eli arasında sektirerek lobutlara dikkat kesildi. “Tek dileğim bu iyi niyetimin benden uzun yaşaması,” dedi. “Ama dillendiremeyeceğim bir gün gelecek. Mirasımı mezarın ötesinden de yönetebilmem gerekiyordu.”

“Yüzlerce yıl sonra o binalar hâlâ dullara kapı açacak,” dedi Anne. “Tapusunda öyle yazıyor.”

“Evet,” derken kolunu geri attı Leydi Clifford. “Asla satılmayacak, asla devredilmeyecek. Hiçbir zaman bir erkeğin kararına kalmayacak. Erkeklerin yok edemeyeceği bir şey yaratmak istiyorsan,” demesiyle topu fırlattı, “onları kendi oyunlarında yeneceksin.”

Anne küçük bir çığlık attı. “Anne! Hepsini devirdin!”

Leydi Clifford gülümsedi. “Deviririm,” dedi.

Canım oğlum,

Kaldığım yeri sen de severdin. Üzerinde yürürken ayaklarını içine çeken bir bozkır var, ev ise hayaletlerle doluymuş gibi hissettiriyor. Öğrencim olan genç kadın çok hızlı öğreniyor ve Henry, kendisi hem bir Leydi hem bir Baron! Bu iki kelimenin yan yana gelmesinin imkânsız olduğunu düşündüğünü biliyorum

ama böyle imkânsızlıklar her gün etrafımızda. Açık sırlar, tatlı acı, iç savaş.

Kuzen Alma'dan kendini derslerine verdiğini öğrendim, vermelisin de. Müzik eğitimin için de Kuzen Jeronimo'yu iyi dinlemelisin. Bir flüt parçası bestelediğini söyledi, lütfen bol bol çalış da döner dönmez dinleyebileyim.

Maalesef Noel'de seninle olamayacağım hayatım. Kontes Cumberland, kardeşinin Berkshire'daki evi Cooke-ham'de ona eşlik etmemi istedi. Eminim benzerini hiç görmediğim bir ziyafet olacak.

Yine de aç kalacağım çünkü beni besleyen tek şey sensin.

Seni seven annen

“Ben asla âşık olmayacağım,” diye duyurdu Anne, Cooke-ham bahçelerinde Emilia ile yürüyüş yaparken. Ağaçlar buz tutmuştu ve ayakları karda kütürtüler çıkarıyordu.

“Seçimin olduğunu sanmıyorum,” diye cevap verdi Emilia.

Kız yürümeyi kesti. “”Tecrübelerinizden mi konuşuyorsunuz? Kocanıza tamamen sadık mısınız?”

Emilia eteğini toplayıp yürümeye devam etti. “Annen seni zorla evlendirecek bir kadın değil.”

“Muhtemelen evlenirim,” dedi Anne omuz silkerek. “Bir erkeğin himayesi olmadan nasıl yolumuzu bulabiliriz bilmiyorum. Ama başkasının soyuna bir halef doğuracağıma kendi mirasımı almayı tercih ederim.” Emilia'ya baktı. “Annemle babamın evliliğine şahit oldum Hanımefendi, çok az insanın aşk için evlendiğini biliyorum.”

“Bu kadar şüpheli olmak için çok gençsin.”

“Benim yaşımda siz değil miydiniz?” diye sordu Anne.

Anne'in yaşımda, iki yıldır Hunsdon'la aynı yatağa giriyordu. "Hayır," dedi yumuşak bir sesle. "Şüpheli olamayacak kadar pratiktim."

"Nasıl bir şey?" diye sordu Anne, "aşk?"

Emilia sarkan bir dalı kenara çekti ve soruyu düşündü. "Bence boğulmak gibi."

Anne sıırttı. "Bir de *bana* şüpheli diyorsunuz."

"En zor kısmı, olmasına müsaade etmek dendiğini duymuştum. Direnmeyi bırakınca oldukça... huzurlu."

"Kıyıya vuran ölümler de sizinle aynı fikirde mi?"

Emilia gülüp Anne'in örgüsünü çekti. "Cadı seni," dedi. "Örnek olsun diye dedim."

"Aşk savunacaksanız belki de ölümün dilini kullanmalısınız."

"Kaçmaya çalışırsan muhakkak bir açık verirsin."

"Ben de onu diyorum ya," dedi Anne. "Kale merdivenlerinde kılıç tutan eliniz havada savaşp kalbinizi savunmasız bırakmak gibi. İnsan neden öyle savunmasız bir konuma düşmek ister ki?"

"Annen metalleri, alkollerini neden distile ediyorsa o sebepten. Bazı simyevi tepkimelerde iki farklı element bir araya gelip kendi parçalarından daha fazlasını yaratabilir."

Anne gülümsedi. "Annemin karıştırdığı şeylerin yarısı yüzüne pathyor."

Bir dal çıtırdadı ve az ileriden onlara bakan bir ceylan görüldü. Hayvan kulaklarını oynatıp ormanın derinliklerine kaçtı.

"Geyikler tek eşli değil," dedi Anne. "Tek başlarına dolaşıyorlar ve sadece dişi çiftleşmeye karar verince ormanda buluşuyorlar." Fazla sadeleştiriyordu ama Emilia ne demek istediğini anlıyordu. "Anneler ceylanları yetiştirirken erkek geyikleri yaklaştırmıyor. Erkekler işlevlerini görüp... gidiyorlar."

“Doğru,” dedi Emilia. “Ama sen geyik değilsin.”

“Nerede bende o şans?” Anne Emilia’ya döndü. “Bir erkeğin... O olduğu nasıl anlaşılır?”

Emilia Southampton’ı düşündü. Onu görmeyeli yıllar olmuştu ama bir gün bile çim kokusu alıp da Paris Bahçesi’nde onunla uzanmalarını düşünmeden geçmemişti. Bazen bir kalabalıkta onu gördüğüne yeminler edecek oluyordu, sonra gözlerini kırptırıp gözüne güneş girdiğini anlıyordu. Birlikte geçirdikleri her anı bir ipe dizili inciler gibi sayabilirdi, anılar her düşündüğünde biraz daha cilalanıyordu. “O yanındayken,” dedi dikkatle, “anın içinde kalamazsın çünkü gittiğinde nasıl hissedeceğini düşünürsün. Gittiğinde de en değer verdiğin parçanı kaybedersin.”

“Kulağa korkunç geliyor,” dedi Anne.

“İyi yanları da var,” diye güldü Emilia. “Ama genç kızların bilmemesi gereken şeyler.”

“Yani birisi seni dalga gibi içine çekiyor, sana bile isteye kendini unutturuyor, sevgisinden kalbin falan hızlanıyor... Bu mu gerçek aşk?”

“Kısaca evet.” Emilia genç kıza yan gözle baktı. “Seni biraz daha açık fikirli olmaya ikna edebildim mi?”

Anne başını sertçe iki yana salladı. “Hayır,” dedi, “ama artık neyden kaçınmam gerektiğini biliyorum.”

Leydi Clifford bayramdan sonra da kardeşinin evinde kalmaya karar verdi ve birkaç ay sonra bahar, Berkshire’ı bir patlama gibi vurdu. Cooke-ham safir göllerle, zümrüt bahçelerle, ametist leylaklarla süslü bir taç gibiydi. Emilia, Anne ile Öklid teorileri çalışırken bir şiirin başlangıcı için fikirlerini not aldı. Leydi Clifford sabahı demirle kömürü lehimlemeye çalışarak geçir-mişti ama kendini dışarı, Emilia ile Anne’in yanına atmıştı.

Emilia burasının bir cennet bahçesi olduğunu fark etti. Bu sefer kadınların da alındığı bir bilgi bahçesi.

Tatlı Cooke-ham, lütuflardan gelen / O lütufla saf huzuru bulduğum yer, yazdı.

Emilia bu cennetin Havva'sıysa bunu Kontes Cumberland'e borçluydu. Keşke ona sonsuza kadar burada kalabileceğini, Anne evlendiğinde tekrar meteliksiz kalmayacağını söyleseydi. Keşke yazılarını paylaşmak için Shakespeare'e ihtiyacı olmasaydı.

Margaret Clifford gibi soylu bir kadının kızının sadece eğitim hakkını değil, alacağı mirası da mahkemelerde savunmasını beklemezdi.

Başkaları da olabilir miydi?

Emilia onları *bulabilir miydi?*

Şairlerin şiirlerini desteğini umdukları soylulara adaması, alışıldık bir şeydi. Emilia güçlü, eğitilmiş kadınların desteğini arkasına alabilirse belki bir daha hiç erkeklerden yardım umması gerekmezdi.

Onları kendi oyunlarında yeneceksin, demişti Leydi Clifford.

Emilia kendi adıyla oyun yazamazdı ama erkeklerin kadınlardan beklediği inanç, Tanrı'ya yakınlık gibi özellikler hakkında yazmak için şiiri kullanmasına bir engel yoktu. Şahsen İsa'yı umursamıyordu; Emilia'ya kalsa İncil ilk ciltte bitiyordu ama çarmıha gerilmiş Mesih hakkında yazarsa onu eleştirmeye kim cüret edebilirdi?

Emilia başını yazı masasından kaldırıp gülümsedi.

Leydi Clifford'la göz göze geldi. "Felsefe taşını bulmuş gibi görünüyorsunuz," dedi.

"Belki ebedi hayatı elde etmenin başka yolları da vardır," dedi Emilia."

1606'da yeni bir veba salgını Emilia'yı eve yolladı; Leydi Clifford ile Anne hastalıktan kaçmak için yurtdışına gittiler. Emilia, Henry ile kavuştuğu için çok mutluydu ama bir kez daha Alphonso'yla dip dibe olmak zorundaydı.

Emilia meşe masalarında saatlerce yazı yazarken kocası evde ayaklarını yere vura vura volta atıyordu. Saman imtiyazından çok az bir para geliyordu ama hastalık yüzünden şehre giren çıkan azalmıştı, dolayısıyla yemek ve kira bütçelerini yine kısmak zorunda kalmışlardı. Bess bir günlük yemeği üç günlük yapmanın yollarını biliyordu ama Emilia'nın eczaneden ot alacak parası yoktu, bu yüzden önceki salgınlarda olduğu gibi tedavi ya da önleyici karışımlar yapıp satamıyordu. Bunun yerine, Alphonso'nun kısık gözlerinin baskısı altındaydı. "Başka bir iş bulamıyor musun?" diye sordu Alphonso.

"Hmm," dedi Emilia, dikkatini bile vermeden. "Evet, arıyorum."

Masasına dağılmış, yüksek konumlarda kadınlara adanmış on farklı şiir vardı. Leydi Clifford, kızı Anne, Kraliçe Anne, kızı Prenses Elizabeth, Bedford Kontesi Lucy Russell... Bu kadınların hamisi olmasını istiyordu. Şiirlerini inanç ve dindarlığı övmek için kullanırsa ona cömertliklerini göstereceklerini umuyordu. *Göstermezlerse* daha az inançlı ve dindar görüneceklerine şüphe yoktu.

Kendi olarak yazmak, Shakespeare olarak yazmaktan daha zordu. Üsluplarını karşılaştırmaya davetiye çıkarmak istemiyordu, burada riske atamayacağı kadar çok şey söz konusuydu. Normalde yazdığından farklı bir his uyandırmalıydı. Kendi doğal lirik stilini kadın şairden beklenen temel şartlara sığdırmaya çalıştığını, fazla formüle ve kasıntı bir şey ortaya çıkardığını fark etti.

Elinde yemek kâsesiyle Bess geldi. "Sofrayı kurayım mı hanımım?"

“Tabii,” dedi Emilia. “Benim de... Mektubum bitiyordu.” Alphonso’ya baktı. “Sen de müzik dersi verebilirsin,” dedi.

Alphonso küçümser gibi güldü. “Ben çok yetenekliyim, kendimi yeni başlamış birinin seviyesine çekemem.”

Tanrı Emilia’yı aptal erkeklerden korusun.

Bess yanına bir bıçak, önüne de ketene sarılı bir somun ekmek koydu. Yemek kokusunu alan Henry paldır küldür aşağı indi.

“Canım,” dedi Emilia gülümseyerek, “Cicero nasıl?”

“Sıkıcı,” dedi Henry ve bankın ucundaki yerine geçti. On üç yaşına gelmişti, çocuktan fazlasıydı artık. Üst dudağının üstünde şeftali tüyleri bitiyordu, sesi konuşmasının ortasında çatlayıveriyordu. Çok çabuk büyüyordu ve Emilia yakında evden gideceğini biliyordu.

Şiir kitabına odaklanması için bir sebep daha işte. Bu kitap gerçekten son umuduydu.

Emilia bugün koleksiyonundaki en uzun şiir üzerinde çalışıyordu. Havva’nın savunması. Hıristiyanlar, çocuk doğumu acısının Havva’nın günahının bedeli olduğunu düşünüyordu ama kadının tek yaptığı eşine bir parça meyve vermektir.

Âdem’i savunmak ne mümkün?

Hata Havva’nınsa da suçun çoğu ondadır.

Zayıflığın teklifini Güç reddedebilirdi,

Varoluşun efendisi, utanç ona yazılır.

Madem o kadar güçlüydü, dili mi yoktu da aç değilim diyemedi?

“Hanım,” diye emretti Alphonso, “kes yazmayı.”

Emilia kocasına bakıp kalemni bıraktı ve kâğıtlarını topladı. “Tabii.” Tomarı Bess’e verip kâseyi aldı.

“Hanım. Benim yerimde oturuyorsun.”

Emilia masum masum gözlerini kırıştırdı. Bu evde yaşadıkları yıllar boyunca Alphonso’nun masanın başında oturduğu doğrudu. “Burası neden senin yerin?” diye sordu.

“Çünkü...” Alphonso kaşlarını çatı. “Ben hep orada otururum.”

“Alışkanlıktan yani?”

“Evin direğiyim, masanın başına da ben otururum,” dedi Alphonso. “Erkek olarak.”

Henry bu konuşmayı yemeğini çiğneyerek izledi.

“Neden *burası*?” diye üsteledi Emilia.

“En iyi yer orası,” dedi Alphonso, oysa sandalyesinin hiçbir özelliği yoktu. Hatta biraz sallanıyordu.

“Hah,” diyerek başını öne salladı Emilia ve uzun banka geçti. “Uzun banka oturmaman ilginç kocacığım. En büyük en iyi değil midir?”

Alphonso gözlerini kıstı. Kâsesini alıp masanın kenarına koydu. “Kay,” diye emretti, Emilia masanın başına geçmek için hemen kalkmasa kadının kucağına oturacaktı.

“Yanlılık olmasın,” dedi Emilia, “Artık *burası* mı senin yerin? Karışıklığa yol açmak istemem.”

Alphonso homurdandı, Henry gülüşünü öksürerek bastırdı.

“Demek erkeğin konumu alışkanlıktan geliyormuş,” dedi Emilia, kendi kendine düşünür gibi.

Alphonso kâsesini itti. “İştahımı kaçıırıyorsun kadın,” diye hırladı ve çıkıp gitti.

Emilia bir yudum bira içti ve somundan bir parça ekmek kopardı. Henry’ye baktı. “Daha ister misin canım?” diye sorup göz kırptı.

Takip eden yıllar boyunca Emilia, ev işleri ile yazılarını iyi bir dengeye oturttu. Bir gün pazarda yemeklik yağ alırken son mallarını tezgâha dizen bir kitapçı gördü. “Kitap ister miydiniz Hanımefendi?” diye sordu adam. Emilia hayır diyemeden kapağı gördü.

Shake-Speare’in Soneleri. İlk Folyo.

“Ne kadar?” diyen kendi sesini duydu.

“Bir şilin.”

Şiirleri saydı. 154 tane, sonunda da *Bir Sevgilinin Serzenişi* adında uzun bir tane vardı. Oturup okuyacak bir yer bulana kadar yürüdü.

Yıllardır yazdığı bir sürü şiir buradaydı, Odyllia için yazdığı bile.

Kalanının başka şairlerden alındığını tahmin etti. Zamanında ödediği parayla şiirleri şimdi yeni bir baskıda kullanması, tekrar ödeme yapmaması resmen rezillikti.

Şerefsiz herif.

Emilia alışveriş listesinin kalanını unutup aceleyle eve döndü, şiir kitabına dönüştüreceği kâğıt tomarını çıkardı. Cilalama sürecini çok uzatmıştı. İthaflarına aldığı on kadının himayesini elde etmek için gerçekten tek bir şansı vardı.

Ama bu?

Bu, savaş demekti.

Emilia’nın, bir kadınla buluşmayı kabul edecek bir yayıncı bulması bir yıl aldı.

Bess, on yıldır masaya yemek koymak için bile satmadığı saray elbisesini havalandırmasına yardım etti. Modası geçeli çok olmuştu ama yine de en kaliteli kadifeden dikilmişti, kumaşına, yakasına ve yenlerine iliştirilmiş inciler vardı. İncileri

kar beyazı renklerine döndürmek için çamaşır suyuna batırıp güneşte beklettiler. Toplantıya Bess de gelecekti, gerçek bir leydi asla hizmetçisi olmadan gezmezdi.

Richard Bonian'ın yayıncılık ofisi Emilia'nın evinden uzak değildi ama sıcak bir gündü ve ağır bir elbiseyle yürüyordu. Ateş basmıştı, terliyordu. Biraz havadan, biraz gerginlikten. Bess odanın bir ucunda bir sandalyede oturuyordu, gözleri kocaman açılmıştı. Yayıncı Bonian, Emilia'nın elyazmasını iri ellerine aldı.

“*Salve Deus Rex Judæorum*,” diye okudu.

“Evet, başlık bu,” dedi Emilia. “Yaşasın Tanrı, Yahudilerin Kralı.”

“Dua kitabı yani?”

Emilia başını hayır anlamında salladı. “Dua kitabı değil efendim, şiir kitabı.”

“Kadınlar şiir yazmaz,” dedi Bonian.

Emilia ellerini açıp elbisesine bastırdı. “Elinizde tuttuğunuz şey aksini iddia ediyor.”

Bonian, Emilia'nın özenle yapılmış saçlarına ve demode elbisesine baktı. “Evli misiniz Bayan Lanier? Kocanız bu tuhaf huyunuzu destekliyor mu?”

“Beni yazmaya iten ta kendisidir,” dedi Emilia. Bess öksürdü.

Bonian sayfalara göz gezdirdi. “*Bizim acımız olmadan dünyaya gelemezsiniz... Bu zalimliğinize duvar olsun. Suçun çoğu sizdeyken nasıl esirgersiniz / Sizinle eşitliğimizi, tiranlığınızdan kurtuluşu?*” Bir kaşını kaldırdı. “*Havva'nın Savunması mı? Bir kadının bakış açısından mı?*”

“Evet,” dedi Emilia. “Ben dünyayı ya nasıl göreceğim?”

“Kâfirlik bu,” dedi Bonian. “Hiçbir erkek kendine zalim, hatalı denmesini istemez.”

“Kadınlar da istemez.”

“Evet ama bastırdığım kitapları kadınlar almıyor.”

Emilia öne eğildi. “*Henüz*,” dedi. “İşadamısınız efendim. Soylu kadınların çoğunun okuma yazması var.”

“Okuyorlar işte... Ya İncil’i ya da Sidney Dua Kitabı’nı.”

“Çünkü erdemlerini ve inançlarını kutlayan başka hiçbir şey yayınlanmıyor,” diye karşı çıktı Emilia. “Ortada malzeme yoksa elbette alanı olmaz.”

Bonian parmaklarıyla masada ritim tuttu.

Emilia bakışlarını indirdi. “İş dünyasını anladığımı iddia edemem,” dedi. “Sizinle sadece Tanrı’dan kendinden yüksek kişilerin inançları hakkında düşünme emrini almış bir kadın olarak konuşuyorum.”

Bonian dudaklarını büzüştürdü. “Basmaşı çok pahalı olur. İthaf şiirlerinden beşini çıkarın.”

“Sağ elimle sol elimden birini seçmemi istiyorsunuz. Bu hanımefendilerin hiçbirinden vazgeçemem.”

Yayıncı başını iki yana salladı. “O zaman iş yapamayız. Fiyat fazla yükselir.”

Emilia duraksadı. Beş ithaf çıkarırsa parasını alabileceği kadınlar da beş eksilecekti. “Anlıyorum,” deyip ayağa kalktı. “Vaktiniz için teşekkür ederim Bay Bonian. Gel Bess. Bay Thorpe’u bekletmeyelim.”

Emilia Bess’e sessizce ona uymasını işaret etti, başka görüşmeleri yoktu oysa. Blöf yapıyordu.

“Thorpe mu?” diye sordu Bonian. “Thomas Thorpe mu?”

Emilia başıyla onayladı. “Tanışıyor musunuz?”

Emilia, Thomas Thorpe’u tanıımıyordu. Adını Shakespeare’in sone kitabındaki yayıncılar listesinde görmüştü.

“Sanırım yakın zamanda bir şiir kitabı çıkartmış,” dedi Emilia. “Daha da basacak diyorlar.”

Bonian’ın yüzünün kızarmasını izledi ve erkekleri manipüle etmenin ne kadar kolay olduğunu düşündü. “Tamam,” dedi Bonian. “Kitabınızı basacağım. İthaf şiirlerinizin hepsini tutmak istiyorsanız sınırlı baskı olacak ama. Yoksa çok riskli bir girişim olur, Thorpe’a gitseniz o da aynısını söyler. Shakespeare değilsiniz sonuçta.”

Emilia gülümseyip sandalyeye geri oturdu. “Pek tabii.”

Kitabının neden başarılı olmadığını hiç anlayamadı. Şiirlerinde tehlikeli fikirlere yer verdiği için miydi? Kendi adıyla yazarken edebi havai fişekler yaratmaya cesaret edemediği için mi?

Etkilemeyi umduğu kadınlar kocalarından kadın bir yazar okuma izni alamadığı için miydi? Kadınların kafasındaki boş tuvalerin kendilerinden başka bir şeyle dolmasından mı korkuyorlardı?

Emilia’nın dikkatini çekmeyi ümit ettiği on kadından hiçbiri bir adım atmamıştı. Margaret Clifford ve Leydi Anne bile, gerçi onlar Anne’in miras hakkını amcasından alma davasıyla meşguldüler. Acıtıyordu. Kadınların şampiyonluğunu yaptığı tutku dolu satırlar yazmıştı ve kadınlar ona sırtını dönmüştü.

1611 kışı Londra’yı vurduğunda para suyunu çekmişti. Henry, Alphonso ile çalışıyordu; saray müzisyenlerinden biri rahatsızlandığında flüt ya da yan flüt çalışıyordu, bir de saman imtiyazı parası vardı ama Alphonso parayı geldiği gibi şişenin dibine yolluyordu. Hayatında ilk defa Emilia’nın zulasına para attığı bir gelir kapısı yoktu. Bazı akşamlar yemek yemiyorlardı. Alma yemeklerden artanları bir sepete koyup getiriyordu, yiyeceklerinden çok yaptıklarını söylüyordu. Emilia bu sadakayı

kabul ederken yanaklarını ateş bassa da karnı, kuzenini geri çeviremeyecek kadar aç oluyordu.

Bir gece uyuyamadı. Henry büyüdüğünden beri Bess ile yatıyordu, hizmetçi kadın küçük odasının yarısını sahibesine seve seve vermişti. Emilia, Bess'i uyandırmamaya dikkat ederek bir mumla alt kata indi, kapı çatlaklarından fısıldayan rüzgârı dinledi.

Kırk iki yaşında kendini baştan yaratması gerekiyordu ama çok, çok yorgundu.

Yazı tahtasını Bess'in koyduğu yerde, karanlık şöminenin yanında buldu. Omuzlarına sardığı şalı sıkıp bir kâğıt çıkarttı ve artık daha uzun kullanmak için su kattığı mürekkep şişesini açtı. Kalemını sivriltti.

Kalemını sıkı sıkı tuttu, ilk defa ne yazacağını bilmiyordu.

Çocukluğunda şartların mahkûmuyken kelimeler onu başka dünyalara taşımıştı. Kelimeler kadınlık kafesinden kaçmasını sağlamış, kocasının kırdığı kemikleri kaynatmıştı. Kelimeler on altı yıl önce sevdiği tek adamın çocuğunu düşürdüğünde örmeye başladığı duvarın taşları olmuştu.

“Üzücü bir hikâye,” diye fısıldadı yumuşak bir sesle, “kısa yakıştır.”

Kendini sonunda adalet varsa acıya katlanabileceğine ikna etmişti ama ya eserleri hayatlarına değdiği insanların algısını biraz olsun değiştirmeyecekse? Ya unutulmaya mahkûm bir dipnottan ibaretse?

*Burada söyleyebileceğim tek şey
Suçuma itiraz etmek olacaktır.
Mahkemede tek konuşacak da benim,
Dolayısıyla suçsuzum demek nafile.
Adımı yalancı koydunuz bir kere,*

*Tüm sözlerime de yalan diyeceksiniz.
Ama kulak verin: Tanrı bizi izliyorsa,
Eminim masumiyet iftiralara üstün gelecek,
Ve sabır tiranlığı yıkacak.*

Bir bilinç akışıyla, çoktan suçlu bulunmuş, kendini savunacak silahı kalmamış birinin ağzından yazıyordu.

Bu hiçbir yanlışı olmayan bir kadının hikâyesi olacaktı.

Kocasının kıskançlığı yüzünden hamile haliyle sürgün edilecekti.

On altı yıl geçecekti, adam karısının öldüğüne inanacaktı... Ta ki onu bir daha görene kadar. Kocası hatasını anlayıp sev-diklerine güvenmeyi öğrenecek miydi yoksa davranışlarındaki tek fark onu canlı görmeye şaşırmak mı olacaktı? Emilia emin değildi. Tek bir şey kesindi: Kadın da kocası da yaşadıkları kayıpları unutamayacaktı.

Şafak sökerken Bess Emilia'yı masa başında uyuyakalmış buldu. Bess onu nazikçe uyandırdığında Emilia ne yapacağını biliyordu.

Denizkızı Hanı'nın müdavimleri ikinci, üçüncü bardaklara geçmişti. Emilia'nın Bread Sokağı'ndaki dükkânı Kit ile son ziyaretinden beri pek bir şey değişmemişti. Ayın ilk cuma günüydü ve Siren Kardeşliği adlı içki kulübü gürültülü olduğu kadar taşkındı da. Her biri gecenin en açık saçık şakasını yap-maya çalışıyordu.

Bir dilenci çocuğa para verebilmek için yüzüklerinden birini satmıştı, çocuk Shakespeare'in Globe'dan çıkıp arkadaşlarıyla içmeye nereye gittiğini Emilia'ya haber vermişti. Şimdi bir köşede sırtını duvara vermiş, yüzünü peleriniyle örtmüş oturu-yordu. Olabildiğince göze çarpmamak istiyordu. Ben Jonson'ı

yıllar önce Mary Sidney'nin şiir salonundan hatırlıyordu ama Jonson'ın gözleri üzerinden kayıp geçti, yüzünü çıkaracak gibi olmuş ama hatırlayamamıştı.

Han garsonlarından biri Emilia'ya bir bira ve bir kâse yahni daha getirdi. Son parasını da verdi; arabacı çağıramayacaktı artık, eve yürümesi gerekecekti. "Üstünüze dökülmesin," dedi kız ve nedense çenesine bebek bonesi gibi külot bağlamış adamlardan birini işaret etti. "Son toplandıklarında kafalarına bira döküp yüzmeye çalıştılar, ahmak herifler."

Kız uzaklaşırken sarhoşlar masaya vurmaya başladı ve Shakespeare öne doğru sürüklenirken bardağındakileri ceketine döktü. "Güldür bizi Will!" diye bağırdı adamlardan biri.

Shakespeare boştaki eliyle saçını yüzünden çekti. "Arden ormanında bir kız varmış..."

Arden. *Nasıl Hoşunuza Giderse*'deki orman. Emilia bu parmak izini bilerek bırakmıştı, yazdığı ilk oyuna ufak bir atıftı.

"Bir gencinkini ağzına almış!" diye devam etti Shakespeare ve kalabalık kendinden geçti. "Oğlan demiş *Hanımfendi*, *içiniz boş gibi...* Kız geçirip demiş *özür dilerim Beyefendi!*"

Herkes tezahürat yaparken eğilip selam verdi. Emilia da ayağa kalkıp alkışladı, herkes oturduğunda Shakespeare onu fark edene kadar ayakta kaldı.

Shakespeare masasına geldi. "Hanımfendi. Denizkızı'na geldiğinizi bilmiyordum."

"Gelmem," diye itiraf etti Emilia. "Sizi bulmayı umuyordum." Derin bir nefes aldı. "Özür dilemeye geldim."

"Hmm." Shakespeare sırtıttı. "Bilmediğiniz tek kelimenin özür olduğunu sanıyordum."

"Bir oyun yazdım," dedi Emilia ve sicimle bağladığı kâğıt tomarını çıkardı. "Bir nevi komedi."

“Komedi yazmıyorum,” dedi Shakespeare.

Doğruydı. *Kral Lear*, *Macbeth*, *Antonius ve Kleopatra*, *Atinalı Timon*... Hepsi konuşmadıkları yıllarda yazılmıştı, muhtemelen Shakespeare’in adını kiraladığı başka yazarların kaleminden çıkmışlardı ve komediyle taban tabana zıt oyunlardı.

“İyi işte, size bir fırsat.”

Shakespeare dudaklarını büzüştürdü. “Bu düzmeceye daha ne kadar devam edeceğimi bilmiyorum. Emekli olup Stratford’a yerleşmek geliyor içimden. Bu iş çok yorucu.”

Emilia’nın dinlenme lüksü yoktu. “*Kış Masalı* sadece bir komedi değil,” diye açıkladı. “Trajedi olarak başlıyor.”

Shakespeare başını eğdi. “Nasıl?”

Emilia öne eğildi. “Kıskanç bir kral, Leontes, karısı Hermione’yi ona en yakın dostuyla sadakatsizlik etmekle suçluyor, oysa kadın masum. Kral onu mahzene attırıyor, kadın doğum yapıyor, kızı saklıyorlar ve büyütmeleri için çiftçilere veriyorlar. Mahkemeye çıkarıldığında oğlu üzüntüden ölüyor, bu haberi alınca Hermione de ölüyor.”

“Kulağa korkunç geliyor,” dedi Shakespeare.

“Değil, çünkü on altı yıl sonra Kral Leontes çok katı yargı verdiğini fark ediyor. Bu sırada kız bunlardan habersiz büyüyor. Perdita bir prensin oğluna âşık oluyor, babası kızı oğluna denk görmüyor ve ilişkilerini onaylamıyor. Prens ise Kral Leontes’in en iyi arkadaşının oğlu. Perdita’nın da kralın kayıp kızı olduğu ortaya çıkınca evliliğe izin veriliyor. Herkes bir araya geliyor, Leontes ile arkadaşları barışıyor, Perdita evlenebiliyor.”

“Hah,” dedi Shakespeare, “Şimdi mutlu bir şeye benzedi.”

“Ama bekleyin! İftira atılan kraliçe Hermione’nin bir heykeli geliyor. Leontes ne kadar gerçekçi ve güzel olduğuna hayret ediyor... Sonra heykel canlanıyor.” Emilia Shakespeare’in gözlerine baktı. “Görüyorsunuz ya, zaman tüm yaralara merhem oluyor.”

Artık oyundan bahsetmiyorlardı. “Ama yara izleri baki kalıyor,” dedi Shakespeare soğuk bir sesle.

“Lütfen Üstat Shakespeare. Buna ihtiyacım var... Size ihtiyacım var.”

Shakespeare uzayan bir an boyunca Emilia’ya baktı. Emilia kendini bir şahinin üzerinde daireler çizdiği bir fare gibi hissediyordu. “Kitabınızı okudum,” dedi Shakespeare sonunda.

Emilia gözlerini kırptırdı, bunu beklemiyordu. “Siz,” dedi alayla, “Ve koca İngiltere’de altı kişi daha.”

“Siz gibi değildi. Yani *ben* gibi değildi.”

“Amacım buydu,” diye cevap verdi Emilia.

Shakespeare sakalını kaşıdı. “Ortaklığımız bir bilmece. Azaldıkça büyüyen şey nedir?”

“Çukur,” dedi Emilia.

“Ya da başkasının övgülerini alan bir adam,” dedi Shakespeare alçak sesle.

Emilia bunun Shakespeare’den duyacağı pişmanlığa en yakın şey olduğunu anladı. Sahip olmadığı bir şey için övülmek de bir boşluğa yol açıyor olsa gerekti. Bu ismi ikisinin paylaşması, ikisinin de bütün hissetmemesi ne tuhaftı.

“Hep çok *kibirli* biriydiniz Hanımefendi,” dedi Shakespeare, “Sizi böyle görmek ilginç.”

Emilia’nın gözleri aydınlandı. “Ben *kibirli*...”

“Hah.” Shakespeare sırttı. “Gerçekten sizmişsiniz. Oyunu Emilia’nın elinden aldı. “Son bir oyun... Eski zamanların hatırına.” Ayağa kalktı. “Ama eski şartlarımı sağlayamam. On şilin.”

Eskiden on beş veriyordu.

“Evet,” dedi Emilia yutkunarak. “Elbette.”

Bir daha ne Shakespeare'i ne de *Kış Masalı*'nın oynandığını gördü. Elinde on şilin vardı ve tiyatroya gidecek parası yoktu.

Az bir para karşılığında çevredeki çocuklara müzik öğretiyordu, müslin keselere koyduğu otlarla baş ağrısına iyi gelen, benleri ve kızarıklıkları geçiren, gebeliği önleyen çaylar yapıyordu. Hizmetleri sadece ağızdan ağıza yayılıyordu, Alphonso'nun etrafta olmadığı ya da kızmadığı zamanlarda çalışıyordu. Kapıya lavanta çelenk astığında müşterisi kadınlar iş saatlerinin başladığını anlıyordu.

1613'ün Eylül ayında, Alphonso'nun evde olmadığı bir gün, hayatında değişiklikler yaşayan bir ebeye özel bir çay hazırlıyordu. "Bir an buz kesiyorum, bir an ateş basıyor," demişti kadın. "Tüm eteklerimi üst üste mi giyeyim sokağa çıplak mı çıkayım bilemiyorum..."

Kapı çaldı. Bess şöminenin yanında ceviz kırdığı yerden kalktı. Yüksek sesle "Bay Jeronimo," diyerek Emilia'yı uyardı.

"Bayan Sitwell," diye mırıldanırken küçük keseyi kadının eline tutuşturdu Emilia. "Konuşmamıza daha sonra devam etmemizi rica edeceğim."

Kadın başıyla onayladı ve elinde şapkasıyla kapıda duran Jeronimo'ya baktı. Jeronimo kadına yol verip Bess'e döndü.

"Bess," dedi Emilia. "Bize biraz müsaade et."

"*Piccolina*," dedi Jeronimo, Emilia'nın elini tutup onu ateş başına götürürken.

Emilia'nın anlaması için sözleri duymasına gerek yoktu. "Alphonso mu öldü?"

Kuzeni başını salladı. "Evet. Benden duymanı istedim."

"Nasıl?"

Jeronimo yutkundu. "Yattı, bir daha uyanmadı."

Emilia gözlerini kıstı. "*Kimin* yatağına Jeronimo?"

“Kral James’in flütçülerine eşlik eden bir şarkıcının.”

Emilia istemsizce güldü ve elini ağzına götürdü. Yanlarını tutarak kıkırdamaya devam etti. “En azından sevdiği şeyi yaparken ölmüş,” dedi sonunda.

Jeronimo geri çekildi. “Alma’yı getireyim mi?”

“Gerek yok,” dedi Emilia. “Söylemeye geldiğin için teşekkür ederim.”

Jeronimo kapıya yöneldi ama eşiğe vardığında durdu. “Bazen zorlandığımı biliyorum kuzen.”

Emilia hafifçe gülümsedi. “Konuşmayalım. Oldu bitti.”

Kapının kapanmasını bekledi. Şimdi dünya yükü işi vardı: cesedi eve getirecekti, kefen alacaktı, Alphonso’nun kilise mezarlığına gömülmesi için Clerkenwell Aziz James Kilisesi’ne gitmesi gerekcekti. Haberi sarayda duyan Henry’yle konuşacaktı. Saman imtiyazından pay almaya devam etmek için Alphonso’nun kardeşiyle konuşması gerekcekti, Alphonso’nun vasiyet yazmadığına emindi. Kendini yenilmez sananlar nadiren yazardı.

Elleri geleneği yerine getirmek üzere eteğinin ucuna gitti ama kumaşı yırtmak yerine kalbinin üzerine dokundu.

Evin arka tarafına, yatak odasına gitti. Yatağın üzerindeki pikeyi çekti ve yün dolu döşegın çarşaflarını çıkardı. Hepsini tortop edip odanın bir kenarına attı. Bess’in odasına gitti ve kuştüyü yatağın dikişlerini dikkatle açtı, parmaklarını içeri uzatıp Southampton’ın minyatürünü çıkardı, bu odada yatmaya başladığından beri resmi burada tutuyordu. Avucunda sıkı sıkı tutarak yatak odasına götürdü. Eli kalbinin sahibi adamın yüzünde, yatağa yüzüstü yattı ve yıllardır uyumadığı kadar rahat uyudu.

Zorla merhamet olmaz, diye düşündü Emilia. Mahkemede kayınbiraderi Innocent’in karşısında yılmaz Portia karakterini

düşünmemek elde değildi. Bir erkek denizinde yalnız bir kadındı ve hakkını almaya çalışıyordu.

Alphonso'nun dulu olarak kocasının yıllar önce aldığı saman imtiyazı üzerinde hakkı vardı ama Innocent parayı kendine almıştı. Emilia adamın gözünü korkutamayınca meseleyi ağır ceza mahkemesine taşımış, hâkim de davayı Kral Divanı'na sevk etmişti.

Miras davaları daha da karışık bir hal alan Leydi Clifford ile Leydi Anne'i düşündü. Mahkeme varlıklarının yarısını alma hakkı olduğuna kanaat getirdiğinde Leydi Anne reddetmiş, hakkının hepsi olduğunu söylemişti.

Emilia, Westminster Hall'un koridorlarında yürüten kara cübbeli avukatların ve mübaşirlerin arasında iki asil kadının daha rahat hissedip hissetmediğini merak etti. Christine de Pizan'ın kadınların da erkekler gibi hukukçu olabileceğini savunmasını düşündü. Oyununda Portia'nın mahkemede erkek taklidi yapmasını düşündü.

“Bayan Lanier,” dedi karşısındaki başhâkim. “Bir kez daha soruyorum: Kendinizi temsil etmek istediğinize emin misiniz?”

Emilia'nın avukat tutacak parası yoktu. “Hikâyemi benden iyi kim anlatabilir efendim?”

“Başhâkim başını salladı. “Buyurun.”

“Davamın Slade davası ile emsal olduğunu belirtmek isterim,” dedi Emilia ayağa kalkarken. “Bir sözleşme ihlali söz konusudur. Kocamın dulu olarak bana saman imtiyazından düşen payı ödemeyi reddederek, Innocent Lanier dolandırıcılık yapmaktadır ve suçludur.” Etek hışırtısıyla yerine oturdu, odada dolaşan fısıltıları dinledi. Göz ucuyla Innocent'ın avukatı yüksek dava vekilinin eğilip müvekkiline bir şey fısıldadığını gördü.

Başhâkim gözlerini kırıştırdı. “Hukuk eğitiminiz var mı Hanımefendi?”

“Ben... Ben okurum efendim. Çok çeşitli şeyler.”

Innocent’ın avukatı ayağa kalktı. “Savunma makamı davanın ertelenmesini talep ediyor. Davacının İngiliz sözleşme hukukunu bu kadar iyi bildiğinden haberimiz yoktu.”

Emilia’nın arkasında bir yaygara koptu. “Savunma makamı bir savunma hazırlamadığını mı söylüyor?” dedi bir ses. “Davacınızı hafife almamalıydınız.”

Konuşan adam başhâkime yaklaştı. “Lordum,” dedi başhâkim. “Davamıza ilginizle bizi onurlandırdınız.”

Southampton, Emilia ile bir an göz göze gelerek arkasını döndü ve Innocent’ın avukatına baktı. “Birisinin ilgi göstermesi gerekiyordu,” dedi ve ifadesiz bir yüzle Emilia’nın karşısına geçti. “Hanımefendi, kocanıza verilen bu imtiyazın eski hamim Lord Burghley tarafından sağlandığı doğru mudur?”

“Doğrudur Lordum,” diyebildi Emilia. Kızıllığını kaybetmemiş ama arasına kırlar karışmış uzun saçlarına baktı. Parlak gözlerine. Bir tarafı daha kalkık gülümsemesine.

“Borç nedir?”

Bir ömür, diye düşündü Emilia.

“On sekiz pound,” dedi.

Southampton’ın gözleri üzerine sabitlenmişti. Bir adım atıp birden durdu. Yavaşça Innocent’a döndü. “Ya siz, Bay Lanier, bu imtiyaz üzerindeki hakkınız nedir?”

“Ağabeyim benim olduğunu, istediğimi yapabileceğimi söyledi.”

“Bu iddianızın yazılı kanıtı var mı?” diye sordu Southampton.

Emilia onun hakkında çok şey unutmuştu. Mesela dikkatleri üzerine ne kadar zahmetsizce çektiğini. Çocukken sopayla kılıç kalkan oynarken sağ kaşını kesen küçük yara izini. Gray

Barosu'nda hukuk eğitimi aldığını ve bu odadaki herkesi paralayacak bir savunma yapabileceğini.

“Var... Bir yerde var,” diye cevap verdi Innocent.

“Eğer bunu ibraz edemezseniz, mahkemenin Lord Burghley tarafından ilan edilen imtiyazın harfiyen uygulanmasını izlemesinin en doğru yol olacağını düşünüyorum.” Başhâkime gülümsedi. “Ama elbette kürsüde ben yokum.”

Başhâkim Kont Southampton'a karşı çıkarken görülemezdi ve Kont'un önerisi hukuki açıdan da iyi bir stratejiydi. “Kesinlikle, ben de aynısını önerecektim,” dedi. “Davacı hem dava mevcut zararını hem bütün borcunu alacaktır. Davalı, Bayan Lanier'a yirmi pound ödeyecektir.”

Kalabalık gürültüyle tartışmaya başlarken başhâkim salonun boşaltılmasını emretti. Innocent Emilia'ya yaklaşırken Southampton aralarına girdi. “Hanımefendi,” dedi sessizce, “Bir dakikanızı alabilir miyim?”

Oda boşaldı, içeride sadece Southampton ile Emilia kaldı. Emilia duvar şamdanlarından damlayan mumlara karışan tütün kokusunu alabiliyordu. Saçlarını düzeltip yüzünü eğdi, birden son görüşmelerinden beri on üç yaş aldığını fark etti.

Southampton elini tuttu. “Yapma,” dedi kısık sesle. Avucunda duran parmaklarına baktı ve birden kor kömür tutuyormuş gibi bıraktı.

Emilia sadece “Teşekkür ederim,” dedi.

Southampton belli belirsiz gülümsedi. “Sana işkencesini yattığı yerden devam ettirmesine izin veremezdim, değil mi?”

“Nasıl haberin oldu?”

“Kayınbiraderinle bir handa karşılaştık,” dedi. “Aptal adamlar sarhoş olunca övünmeye başlar.”

Emilia kontu inceledi. Gözlerinin kenarına serpilmiş çizgiler, gülümsemesini çevreleyen parantez... “İyi misin?”

Southampton başını öne salladı. “Sen?”

“Şimdi daha iyiyim,” diye kabul etti Emilia.

Southampton başını kaldırdı. “O nasıl?”

Emilia kimden bahsettiğini hemen anladı ve o tanıdık gururun içinden yükselip yüzünü aydınlattığını hissetti. “Henry çok iyi,” dedi. “Nazik, düşünceli, zehir gibi de akıllı. Ailenin en iyi müzisyeni oldu.”

“Sarayda onu bir iki kere dinledim,” dedi Southampton. “Konuşmak istedim ama bilemedim...” Sesi toz gibi kurudu. “Konuşmadım.”

Emilia oğlunun Southampton’ı hatırlayıp hatırlamayacağını merak etti. Paris Bahçesi’nde birlikte zaman geçirdiklerinde, aile taklidi yaptıklarında daha çok küçüktü.

Southampton “İki oğlum, iki kızım var,” deyiverdi ve Emilia dondu.

“Biliyorum.”

Southampton’ın nefesi ikisinin arasına bir taş gibi oturdu. “Neden söyledim bilmiyorum.”

“Bana hatırlatmak için,” dedi Emilia. “Asla benim olamayacağını unutmayayım diye.”

Southampton gözlerine baktı. “Çok şey değişti Emilia,” dedi. “Bir o kadar şey de hiç değişmedi.”

Emilia boğazının şiştiğini ve gözlerinin dolduğunu hissetti, arkasını döndü. “Gitmem gerek.”

Southampton derhal geri çekildi ve ellerini arkasında kavuşturdu. “Kayınbiraderin ödemeyi yapmazsa... Bir gelirin var mı?”

Kısa ve korkutucu bir an, Emilia Southampton’ın tekrar ona iş vermeyi teklif edeceğini düşündü. Belki bu sefer oğullarının

ve kızlarının öğretmenini olarak. O sözleri duyarsa binadan çıkıp kendini doğruca Thames'e atacağını düşündü.

"Hayatta kalırım," dedi Emilia. "Hep kalırım." Yutkundu, hatıra batağına saplanmıştı. "Pişman mısınız?" diye sordu, yüzünü göremediği için minnettardı.

Ortak geçmişlerinin ağırlığı ikisinin de omuzlarına çöktü. Emilia, kontun onu gerçeği duymaktan korumak için hiçbir şey söylemeyeceğini düşündü.

Sonra Southampton "Doğru ya da yanlış diye bir şey olduğunu düşünmüyorum," dedi. "Sadece seçimler ve sonuçlar var." Tereddüt etti. "*Biz masumiyeti masumiyetle takas ettik.*"

Emilia Kış Masalı'ndan repliği duyunca titredi. *Kötülük doktrinini bilmezdik, kimsenin de bileceğini sanmazdık.*"

"Sen de tiyatro hayranısın demek," dedi Southampton. "En sevdiğim oyundur. Aklıma bir girdi, bir daha çıkmadı."

Emilia dudaklarını sözlerin etrafına saramıyordu. "Öyle mi?"

"Peşinde bir ayıyla çıkar," diye sahne direktiflerini okudu Southampton, Emilia bunu Southampton'ın Paris Bahçesi'nde Henry'ye anlattığı hikâyeyi düşünerek yazmıştı. "On altı yılın geçişini göstermek için *zaman* bir karakter olarak sahneye çıkıyor," dedi Southampton ve elini tuttu. "Mektuplarını o kadar çok okudum ki kâğıtlar parçalandı Emilia. Ama önemli değildi çünkü hepsini ezber biliyordum. *Üzücü bir hikâye kışa yakışır.*"

Emilia yıllardır bir deniz fenerinin tek sakini gibi hissediyordu, karanlık okyanus üzerinden Southampton'a işaretler gönderiyordu. Yıllardır cevap almamıştı. Ya şimdi? Sözlerinin ona ulaşmakla kalmayıp onu kıyıya getirdiğini biliyordu, şimdi ne olacaktı?

Küçük bir nida boğazından yukarı tırmandı, derken kendini Southampton'ın kollarında, göğüs göğüse, dudak dudağa buldu. Southampton'ın elleri saçına daldı, tokalarını ve yağmur

damlalarını dağıttı. Emilia mum gibi eridi, ona yaslanarak tekrar şekillendi, baştan var oldu.

Emilia yirmi üç yaşındaydı, Southampton'ın saçındaki güneş haresine bakıyor ve karnına bir mesaj kazıyordu. *Benim*. Yirmi dört yaşındaydı, varlığının izini vücudundan silecek otları yutuyordu. Yirmi dokuz yaşındaydı, evli olduğunu duyarken kendini ayakta tutmaya çalışıyordu. Şimdi de bu: Birlikte geçirdikleri zaman asla doğrusal olmamıştı, bir döngüydü ve kaderlerinde hep başa dönmek, hiçbir yere varamamak vardı.

Sonunda ayrıldıklarında Emilia ellerini Southampton'ın göğsüne koydu.

“Yazarken beni mi düşündün?” diye sordu Southampton, dudakları Emilia'nın şakağında.

“Evet,” diye itiraf etti Emilia. “Yazmazken de düşündüm.”

Bir anda neyi itiraf ettiğini fark etti. “Lordum,” dedi panikle. “Siz... Lütfen, sakın...”

“Asla,” dedi Southampton hemen. “Sırlarını bilen tek kişi olmayalı yıllar geçti. Bu onuru bir daha geri çevirme aptallığına asla düşmem.”

Emilia elini kontun yanağına koydu. “Ah, Henry,” dedi.

Southampton elini aldı, dudaklarını parmak eklemlerine değdirdi. Bir veda.

Emilia gözlerini kapadı. Parmaklarını sıktı, bu sefer onu tutabilecekmış gibi. *Beni bırakma*, diye sessizce dua etti. *Bir nefes daha, bir an daha, seninle.*

Ama hayal kırıklığına uğramakta ustaydı.

Melina

Haziran 2027

Melina'nın babasının baypas ameliyatından sonra geçen üç yılda ikisi de iyileşmişti. Melina babasının yanına geri taşınmış ve Beth ile ilişkilerinin ilerlemesini izlemişti. Babası ilgi gösteren değil gösterilen taraf olduğu için sürekli bir hayret halinde gibi görünüyordu ve Melina bunun için babasına kızamıyordu. Beth annesi değildi ama olmaya da çalışmıyordu. Melina bazen Beth'i gardırobunun altında tuttuğu ayakkabı kutusunu çıkarıp eski fotoğraflarına bakarken, eski kocasından kalan alyansı parmağında çevirirken görüyordu. İnsanın sevgilisine kapalı tuttuğu bir kapı olmasının, onunla tanışmadan önce kırılan kalbinin parçalarını sakladığı bir yer olmasının da bir güzelliği olduğunu düşündü Melina.

Düğünlerinde Melina sahneye babasıyla birlikte yürümüştü. Beth ile babası balayına Meksika'ya, her şey dahil bir yaşlılar beldesine gidiyorlardı ve Melina evde köpeğiyle tek başına kalacaktı. Altı yaşında bir Jack Russell teriyer olan Typo'yu sokaktan kurtarmıştı. Her sabah kalkıyor, giyiniyor, Typo'nun mamasını veriyor ve üç kilometrelik bir yürüyüşe çıkarıyordu. Yürürken huysuz gazete dağıtıcısı kızın gelişigüzel fırlattığı gazeteleri alıp evlerin önüne bırakıyordu. Seksen iki yaşında tek başına yaşayan Bayan Chandrashakar'ın çöpünü kaldırıma çekiyordu.

Connecticut'a, doğduğu kasabaya dönmek tuhaf gelmemişti. Hatta her şey fazla tanıdıktı. Melina kasaba meydanındaki büyük markete yürümesinin ne kadar süreceğini dakikasına kadar

biliyordu. Kavurdukları kahvenin çeşidini biliyordu. Büfelerde iki gazete satıldığını biliyordu: *New York Times* ve *Boston Globe*. Kasabalarını aralarına almış iki büyük kardeş şehirden gelen gazeteler arasından *Globe*'u alıyor, kuşlar birbirine serenat yapıp Typo sincap kovalarken verandaya oturup okuyordu.

Melina üç yıldır *New York Times* okumamıştı, okumaya niyeti de yoktu.

Manhattan'dan ayrıldığından beri serbest yazarlık yapıyordu. Dille uğraşmanın sanat olduğu kadar iş de olabileceğini, yeteneklerinin farklı kullanım alanları olduğunu fark etmişti. Genelde teknik dergilere yazıyordu, bazen bir şirket eğitim kitapçığı hazırlamasını istiyordu. Melina bu işleri seviyordu, hoşuna giden şeyleri basitleştirmenin bir güzelliği vardı. Kendi küçük dünyasında, başkalarını netliğe ulaştırmanın kendisinin yıllardır netleşememesini telafi edeceğini umuyordu.

Bu komodin nasıl kurulur?

Hamilelik testi nasıl kullanılır?

Elektrikli çit nasıl çekilir?

Bazen kendi kılavuzunu yazdığı bir rüya görüyordu: Nasıl mutlu olunur?

Ama kitapçığı ne zaman açsa boştu.

Andre'nin yeni oyunu, *Bir Bebek Evi*'nin uyarlamasıydı. Ana karakter (Nora yerine Neveah), beyaz bir aileye gelin giden siyahi bir kadındı. Oyun ırk kavramını, özellikle siyahi kadınların cinsel yönden nesneleştirilmesini mercek altına alıyordu ve Melina ilk eskizi okuduğunda Andre'ye ulusal drama ödülünü kazandıracak oyunun *bu* olduğunu anlamıştı. Andre oyunu Goodspeed Opera House'ta geliştiriyor, ya East Haddam'daki set ziyaretine gidiyor ya da oradan eve dönüyordu, Melina hangisi olduğunu hatırlamıyordu. Ama öğle yemeğine geliyordu,

o yüzden Melina salata ve karamelize soğanlı-peynirli ekmek yapmıştı. Andre üç yıl önce parasının yetmeyeceği kıyafetler giyyordu, sıcak peynir dudakları ile ekmek arasında ip gibi uzadı. Ağzı dolu, “Orgazm oluyorum,” dedi.

“Melina’nın bilmesi gerekmeyen şeyler,” diye homurdandı Melina.

“Cidden, nereden aldın? Ölene kadar her gün yemek istiyorum. Restoranı almak ve şefi aşk kölem yapmak istiyorum.”

“Kalsın,” dedi Melina. “Çünkü restoran burası, şef de benim.”

Andre şaşkınlıkla sandalyesinde geriledi. “Üç yıl önce gevreğe süt dökemiyordun.”

“Şimdi de kendi pizza hamurumu yapıyorum.” Omuz silkti.

Eskiden bir plan vardı. Melina New York’u birkaç haftalığına, skandal yatışana kadar terk edecekti. Yakında Broadway’de yeni bir skandal patlak verecek, Melina’nın ki unutulacaktı. Connecticut’ta kalıp babasının iyileşmesine yardımcı olacaktı ama haftalar aylara dönüp Melina geri gelmediğinde Andre yeni bir ev arkadaşı buldu. Sonra oyunu Broadway’e yolladı, Lincoln Center’da yeni bir ev buldu ve tek başına yaşamaya başladı. Yeni skandallar asla eksik olmuyordu, görüntülü konuştuklarında Andre hepsini anlatıyordu ama zamanla Melina’nın ne zaman döneceğini sormayı bırakmıştı.

“Haberlerim var,” dedi Andre.

“Neymiş?”

Andre ellerini masada kavuşturdu. “Gey olduğumu annemlere söyledim.”

Melina dudaklarının seğirdiğini hissetti. “Ev alev aldı mı? Gökten çekirge yağdı mı?”

“Ben söylemiştim muhabbetine girme,” diye uyardı Andre. “Bayağı olma. Neyse, çok umurlarında olmadı ama torun sözü aldılar.”

“Annenler de çok şaşırmamıştır herhalde,” diye tahmin etti Melina.

“Lafı dolandırarak söyledim de ondan. Bebeğe baba bulmuş olabilirim.”

Melina Andre’nin bileğini kavradı. “Ne? Kim?!”

“Adı Josiah, Godspeed gösterisinin setini inşa etti. Hiç şaka yapmadan marangoz kemeri takıyor, tam halk adamı havası var.”

“Ne kadardır birliktesiniz?”

“Altı aydır,” dedi Andre.

“Yarım yıldır benden saklıyorsun, öyle mi?”

“Saman alevi olmayacağından emin olmam gerekiyordu!” diye karşı çıktı Andre. “Yeter benden konuştuğumuz. Bu geceler seni kim sıcak tutuyor?”

Melina başını iki yana salladı. “Söyledim sana, yüz kilometre çapında birlikte olmak istediğim kime yok. Bir kere bir morg teknisyeniyle çıktım, ceset fotoğraflarını göstermeye davet etti. Bir diğeri cüzdanımdan kredi kartımı ve paramı çaldı.”

Andre kaşlarını çatı. “Gamzeli çocuk ne oldu?”

Andre son geldiğinde Melina’ya zorla Bumble açtırmış ve biriyle eşleşene kadar bırakmamıştı. “İyi adamdı ama narkoleptikti. Yemekte iki kere uyuyakaldı, özgüvenim biraz yara aldı,” dedi Melina.

“Sonra?”

Melina eğilip Typo’yu kucağına aldı. “Sonra köpek sahiplendim.”

“Özlemiyor musun?”

“Seksi mi?”

Andre kafasını salladı. “Tiyatroyu.”

Melina çocukluk odasındaki çekmecede beş bitmiş oyun saklıyordu. Yazar olmak için okura ihtiyacı olmadığını fark etmişti. “Hayır,” diye yalan söyledi. “Hem de hiç, Andre.”

“Yemezler.”

“Hâlâ yazıyorum,” dedi Melina.

Andre burnundan güldü. “Bilmez miyim, tuvalet açma manueli. Bunları yazacaksın yazacaksın da ne olacak Mel? Baban gelince yeni evli bir çiftle yaşıyor olacaksın...”

“Teknik olarak bizim evden çıktığımdan beri onlarla yaşıyorum.”

“Kaliforniya’daki o ağaçlar gibi mi olacaksın yani?”

Melina’nın alnı buruştu. “Sekoya mı?”

“Hayır! Taşa dönüşenler.”

“Taş Orman,” diye düzeltti Melina. “O Arizona’da.”

“Neredeyse nerede,” dedi Andre. “Bu Mayberry çakması yerde heba olacaksın, çocukken uyuduğun yatağa yatacaksın.”

Melina başını eğip kendine baktı. “Hiç de heba olmuyorum,” dedi. “Elim iş tutuyor. Gayet iyiyim.”

Küçükken fırtına çıkan geceleri hatırladı. Keskin ıssık çizgileri gökyüzünü yarardı ve gök gürültüsü evlerini sallardı. Korkuyla çılgılık attığında babası her seferinde gelemezdi. Annesine ilaçlarını veriyor, sünger banyosu yaptırıyor, bin türlü işine koşuyor olurdu. Melina da yorganı çenesine çekip *gayet iyiyim* derdi.

Şimşekler daha az korkutucu, gök gürültüsü daha yumuşak olmazdı ama yeterince söylerse gerçekleşeceğine inanırdı.

“*Gayet iyiyim*,” diye tekrar etti.

Andre son ekmek dilimini aldı. “*Hair* müzikali iyidir, Idris Elba iyidir, sen hayal görüyorsun.”

Andre gittikten sonra Melina bilgisayarıyla verandaya oturdu, bir bilim dergisinin yazılarını düzeltmeye başladı, Typo da bahçede zıplayıp ateşböceği yemeye çalışıyordu.

İş e-postasına mesaj geldiğini söyleyen bir çınlama duydu. Müşterilerine örnek işlerini gösterebilmek için derme çatma bir internet sitesi açmıştı, buradan da iş bulabileceğini ummuştu.

Melina mesajı açtı.

İlgiliye,

Size Cape Elizabeth Athena Tiyatrosu'ndan yazıyorum. Bir sonraki sezonumuzda oyununuz Adını Sen Koy'a yer vermeyi konuşmak istiyoruz. Lütfen bir görüşme için bizimle iletişime geçin.

Yanlıı Melina Green'e ulaştıysak özürlerimizi kabul edin.

Sevgiler,

Katherine Marsh

Athena Tiyatrosu Müdür Muavini

Melina e-postayı hemen kapattı. Bilgisayarını kapattı, eve girdi ve bir şarap kadehini tepeleme doldurdu. Hepsini içti, Typo'yu çağırdı ve yatağa gitti.

Ertesi gün hiçbir e-postasına bakmadı.

Üçüncü gün mesajın yara gibi ağrımaya başladığını hissediyordu.

İçinden bir homurtuyla bilgisayarını açtı, *Cevapla* ikonuna bastı ve yazmaya başladı.

Telefon geldiğinde evin arkasındaki tarlada yabani çilek topluyordu.

“Melina Green ile mi görüşüyorum?” dedi bir kadın sesi.

Melina ayağa kalkıp güneşe karşı gözlerini kıstı. Typo bacakları arasında dolandı. “Buyurun?”

“Ben Katherine Marsh, Athena Ti...”

“Kim olduğunuzu biliyorum,” diye araya girdi Melina ve anında yüzü kızardı. Münzevilikten kibar bir konuşma yapmayı unutmuş olabilir miydi?”

“Cevap yazdığınıza çok sevindim. Yapımı konuşmak için yüz yüze bir görüşme ayarlayabilir miyiz?”

Kadının cevap beklediği boşlukta Melina *istersiniz tabii, benim gibi linçlenmek istemezsiniz*, diye düşündü.

“Sizin programınıza uyabilirim, seyahat ücretlerinizi de seve seve karşılayabilirim,” dedi Katherine sessizliğe. “Öyle bir çekinceniz varsa.”

“Arabam var.” Melina bir daha bir tiyatrodan içeri adım atacak cesareti bulamazsa kaçış yolu olsun istiyordu.”

“Oyununuz hakkında birkaç şey söylememe müsaade eder-seniz... Hiç böyle bir şey okumadım,” dedi kadın.

Melina, başını kaldıran Typo’ya baktı. Babası bir hafta daha gelmeyecekti. Yarın çöp toplama günüydü. “Çarşamba olur mu?” diye sordu.

Patlayıcılar.

Afyon.

Nükleer silahlar.

Hiçbiri dünyanın en tehlikeli varlığı umutla yarışamazdı.

Melina şafak sökmeden kalkmış, ne olur ne olmaz diye bir gece kalmalık çantasını hazırlamış, köpek maması dolu bir paket ve şişe su almıştı. Typo ile Connecticut sınırını geçtiklerinde daha güneş doğmamıştı.

Maine’e anlaştıkları saatten saatler önce vardıgı için bir halk plajına gitti. Typo’nun tasmaını çıkardı, ayakkabılarını ve çoraplarını çıkardı, kotunun paçalarını kıvrırıp okyanusun

taşlı sahile vurduğu yerde yürümeye koyuldu. Haziran olmasına rağmen su buz gibiydi, geri sıçradı.

Typo bir kayanın altından çıkan yengece havladı, evden uzak olduğu için meraklı ve rahat görünüyordu, Melina ise anksiyeteden zor nefes alıyordu.

Kendini ayak parmaklarını suya geri sokmaya zorladı, dondurucu dalgayla sert bir nefes çekti.

Beklentilerini yükseltme, diye nutuk çekti kendine. Salonlarında muhtemelen yedi koltuk var. Ya da müdürleri maskeli bir hayalet. Ya da kukla oyunu adaptasyonu istiyorlar.

Ufka baktı. Okyanus mavi mavi gökyüzüne karışıyordu.

Bu okyanusun diğer ucunda bir yerde Emilia Bassano'nun çabaladığı, sevdiği, kaybettiği ve hayatta kaldığı ülke vardı.

Melina bileklerinin uyuştüğünü fark etti, belki de sıcaklığa alışmıştı.

İnsanın ne çabuk uyum sağlayabildiği gerçekten hayret vericiydi.

Tiyatro küçük ama sevimliydi. Beyaz lambri kaplı, üç cepheli sahnenin çevresinin üçte birini yüz yetmiş sekiz sandalye sarıyordu. Kubbeli tavana ses yalıtımı için beyaz saten gerilmişti. Saten içeriye bir sirk çadırı havası veriyordu, Melina bunun birazdan yaşanacak gösteriye uygun olduğunu düşündü.

Hava Typo'yu camı aralayıp arabada bırakabileceği kadar serindi, bilet gişesine yaklaştı. Melina gişedeki yaz stajyerine Katherine Marsh ile görüşmeye geldiğini söyledi. "Ay evet," dedi oğlan. "Sizi içeri götürecektim."

Ama tiyatro boştu, ışıklar kısılmıştı, sahnedeki hayalet ışık yalnız başına parlıyordu. Stajyer Melina'ya keyfine bakmasını, sanat yönetmenini bulup getireceğini söyledi.

Melina sahnenin önünde durdu, ellerini çatlak ahşaba dayadı. Monolog, kılıç dövüşü ve topuk dansı yankılarını duyabiliyordu. Anlatılan hikâyelerin artçı sarsıntıları gibi.

“Gitme.”

Melina arkasını dönüp salonun arkasında bir siluet gördü. Daha adam ışığa çıkıp açık sarı saçları, gözlüğü ve sivri burnu açığa çıkmadan kim olduğunu anlamıştı. Hareketlerinden, oda-daki havanın kasırga gibi hareketinden anlamıştı.

“Sen Katherine Marsh değilsin,” dedi Melina, Jasper’a.

“Değilim,” diye kabul etti Jasper. “Hayal kırıklığı için üzgünüm.”

“İlk değil,” diye karşılık verdi Melina. Üç yıl olmuştu, Jasper’a siniri biraz olsun yatışmış olmalıydı. Beş dakika yetişkin gibi davranabilirdi. “Burada ne işin var?”

Jasper karşısına geçip yüzünü inceledi. “Burada çalışıyorum,” dedi. “Sanat yönetmeni benim. Katherine’le birlikte çalışıyoruz.”

Melina’yı daha çok şaşırtacak bir şey söyleyemezdi. “Sen tiyatro mu yönetiyorsun?”

Jasper’ın ağzı kıvrıldı. “Birisi bana eleştirmenlerin ellerini pisletip kendi oyunlarını yönetmeden eleştiri yapmaması gerektiğini söylemişti.”

“Gazetedeki köşen?”

“*Times*’tan üç yıl önce ayrıldım. Şeyden kısa süre sonra...” Sesi kesildi.

Melina *Times*’tan uzak durduğu için haberi olmamıştı. Andre de söylememişti çünkü aralarında Jasper Tolle’nin adını anmamak üzere bir anlaşma vardı.

“Athena’yı sana verdiğim sözü tutmak istediğim için açtım. Sadece kadın ve *nonbinary** yazarların oyunlarını sahneliyoruz,” dedi Jasper.

Melina’nın ağzı açık kaldı.

“Bana inanmadığını biliyorum,” diye aceleyle ekledi Jasper. “Asla da inanmayabilirsin ama sana yazacağımı söylediğim yazıyı yazdım. Değişiklikleri editörüm yaptı. Cinsiyet ayrımcılığı hakkında bir yazının ırk ayrımcılığı kadar okunmayacağını düşündü. Haklıymış da. Bir sürü beyaz tiyatro yönetmeni bahane uydurmayı bırakmak zorunda kaldı.”

Melina bunun doğru olduğunu biliyordu. Andre de bundan faydalanan siyahi yazarlar arasındaydı.

“Ama bu kadar iyi şeyin bir bedeli oldu.” Jasper yüzünü ekşiterek boynunu ovdu. “Gerçekten herkesin adını öğrenmesini istiyordum. Sadece... Böyle değil.”

Melina’nın başı dönüyordu. Bir özür için bundan daha büyük bir şey yapılamazdı. Jasper adı bile önem taşıyan, New York’un en büyük tiyatro eleştirmeniydi. Şimdi bunların hepsine sırtını döndüğünü söylüyordu; peki ne için? Suçluluk mu? Sorumluluk mu?

Aşk mı?

Melina’nın dudakları tahta, dili taş kesilmişti. “E-posta sadece beni buraya getirmek için miydi?”

Jasper başını iki yana salladı. “Hayır, gerçekten oyununu yönetmek istiyorum. Bütün dünyanın... Ya da işte... En azından Maine’in güneydoğusunun Emilia’nın yazdıklarını öğrenmesini istiyorum. Herkesin *senin* yazdıklarını öğrenmesini istiyorum. Çok yavaşça Melina’nın eline uzandı. “Masayı büyüttüm,” dedi sessizce. “Ama sana ayırdığım sandalye boş kaldı.”

* Kendini belirli bir cinsiyet içinde sınırlamayan.

Melina birbirine yaslanmış avuçlarına baktı.

Bir yazarla yönetmen arasındaki ilk görüşmede genelde yapı-
mı nasıl ortak vizyonlarına uyduracakları üzerine konuşulurdu.
Melina içinde bir düzine başka soru barındıran o soruyu sordu:
“Nasıl başlıyor?”

ADINI SEN KOY

Prova Metni

Çıkar, EMILIA'yı yalnız bırakır.

EMILIA yeşil bir merada oyma bir banka otu-
rur. Ayaklarının dibinde bir peri evi vardır.

KADIN

Bir tiyatro.

EMILIA

Bir seyirci.

KADIN

Bir komedi.

EMILIA

Bir trajedi.

KADIN

Bir zamanlar sözleri görünmez olmasın diye
kendi görünmez olan bir kız varmış.

EMILIA

Bir zamanlar bir kız varmış. Bir başlangıç
ve bir son.

KADIN

Bir hikâye varmış, kimse dinlese de dinle-
mese de.

Sahne kararır.

SON

Emilia

1618-1645

Emilia 49-76 yaşında

Emilia, Shakespeare'in ölümünden bir ay kadar sonra, 1616 ilkbaharında haberdar oldu. Halk, evinde son bir oyun, belki bitmemiş bir oyun olup olmadığını merak ediyordu. Emilia kendini de bunu düşünürken buldu. Duyduğuna göre tüm varlığını dikkatle dağıtan bir yazarın evinden, mesleğini çağrıştıran hiçbir şey çıkmamıştı. Acaba insanlar bunun hakkında ne düşünürdü? Kit öldüğünde geriye sadece yazarlık hayatının artıkları kalmıştı. Ev sahibesi, Emilia'nın Kit'in araştırma kitaplarını düzenlemesine, hatta birkaçını almasına izin vermişti. Nashe, Watson, Greene ve başka şairler öldüğünde yarım kalan şiirleri bitirilmek üzere hamilerine ya da başka şairlere verilmişti.

Shakespeare'in etrafında oluşan mitolojiyi düşündü. Oyunlarını asla revize etmesi gerekmemesi, tam zamanlı aktör olmasına rağmen her oyunuyla turnayı gözünden vurması, diğer yazarlar gibi işbirliği yapmak yerine hep tek başına yazması... Omuz silkti. Bazı insanların kaderinde, dünyadan bir yenilmezlik ışıltısıyla geçip gitmek vardı ve Shakespeare de onlardan biriydi.

Düşündü. Bir de Emilia gibi olanlar vardı.

Emilia altı genç kızın oturduğu bir masaya, Fransızca aslıyla yazılı bir şiire eğildi. "Pekâlâ," dedi. "*Bisclavret*'nin anafikri neymiş?"

Öğrencilerinin en genci ve en olgunu Olivia elini kaldırdı. “Okulumuza köpek almamız gerektiği,” dedi. “Sofrayı toplamamıza çok yardımcı olur.”

Ablası Caterina, Olivia’yı susturdu. “O köpek değil, kurt adam, aptal. Hem eve kurt adam alamayız, bizi yer sonra.”

“Aptal değilim ben!”

“Kızlar,” diye konu uzamadan araya girdi Emilia. “İkinizin de yorumlarınızı yazmanızı ve okumanızı istiyorum.” Kızlar kalemlerini alırken arkasını döndü. “*En français*,”* diye ekledi ve kızlar homurdandı.

Yıllardan 1619’du ve Emilia bir kez daha kendini baştan yaratmıştı. Henry çoğu gün eve gelmiyordu, saray müzisyenleri ile Kral’ın peşinden farklı farklı yerlere gidiyordu. Emilia gramer okuluna cinsiyetlerinden ötürü alınmayan kızlar için bir okul açmıştı, burada öğretmenlik yaparak ve bazı ailelerin çocuklarına özel ders vererek Bess’i ve kendisini geçindirmeye çalışıyordu. Cüzi okul ücretini vermeye ikna ettiği ailelerin çoğu Alma ile Jeronimo’nun yakınında yaşayan göçmenlerdi. Bazıları müzisyendi, bazıları ipek tüccarıydı, bazıları cam ustasıydı.

Müfredatını Henry’nin gramer okuluna giderken gördüğü dersleri düşünerek oluşturmuştu, üzerine Kontes’in küçükken ona öğrettiklerinden biraz eklemişti. St. Giles-in-the-Fields’ta bir ev kiralamıştı, burada kızlara da kendine de yetecek kadar yer vardı. İyi bir muhitteki en ucuz evdi, haliyle pek çok eksiği vardı; kapı çerçevesinde çürükler vardı, merdiven tırabzanı yerinden oynuyordu... Ev sahibi Edward Smith, Emilia iki yıl önce evi tuttuğunda bunları düzeltmeye söz vermişti ve hâlâ düzeltmemişti. Emilia kirayı ödememişti, Smith dava açmıştı. Emilia, ev sahibinin yapması gereken tamiratın parasının kiradan düşülmesi gerektiğini söyleyerek karşı dava açmıştı.

* Fransızca (Fr.)

“Öğretmenim?” Kızlardan biri eteğini çekti. “Başka bir yere oturabilir miyim?”

Emilia kızın kalktığı yere baktı ve tavandan ince bir su akıntısı sızdığını gördü. “Gel burada çalış,” diye iç çekti ve kızı başka bir banka götürdü, diğer kızlara sıkışıp yer açmalarını söyledi.

En büyük öğrencisi birden kalemini attı ve yanındaki kızın kâğıdını mürekkebe buladı. “Maria,” dedi Emilia sertçe. “Bitirdin herhalde?”

Kız yüzünde mürekkep benekleriyle ayağa kalktı. “Çok aptalca,” diye homurdandı. “Hepsi, hepsi çok aptalca.” Maria Emilia’yı itip koşarak yağmura çıktı.

Maria on altı yaşındaydı ve diğer öğrencilerin rol modeliydi. Emilia daha önce çocuğun kimseye kötü bir söz söylediğini duymamıştı. “Devam edin kızlar,” dedi.

Maria’yı okulun girişindeki küçük bankta otururken buldu, tentenin altında yağmurdan korunuyordu. Kız yüzünü ovuşturdu ve gözlerini kaçırdı ama Emilia son anda ağladığını görebildi. Hiçbir şey söylemeden Maria’nın yanına oturdu ve beklemeye koyuldu.

“Bunları neden öğreniyoruz?” diye patladı Maria sonunda.

“Bisclavret’yi mi?”

“Hepsini,” dedi Maria. “Kullanmayacağım şeyleri neden öğreniyorum? Akıcı Fransızca konuşsam, Latince fiil çekebilsem ne olacak ki? Sonunda yine masa silip bebek yapacağım.”

Emilia geri yaslandı, omuzlarını binaya verdi. “Belki daha fazlasını yaparsın.”

“Yanıyorsunuz öğretmenim,” diye karşı çıktı Maria. “Hem hiç kullanmayacağın bir şeyi öğrenmenin tadını almak daha da kötü.”

“Kes şunu,” dedi Emilia sertçe ve kızı omuzlarından tutup sarstı. “Böyle söylersen onlar kazanır. Seni hayatının çok küçük olduğuna, daha iyisini ummana bile gerek olmadığına inandırdılar.” Maria’nın korkmuş gözleri karşısında gevşedi, parmaklarını biraz açtı. “Ben çocukken Kraliçe’nin sarayından içeri bir kuş, bir çaylak girdi ve çıkamadı. Pencereden dışarıyı görebiliyordu, o yüzden tekrar tekrar kendini cama vurdu.”

Maria’nın gözleri açıldı. “Kırabildi mi?”

“Hayır. Boynunu kırdı.”

“Çok kötü bir hikâye.” Maria yüzünü astı.

“Belki,” dedi Emilia yumuşak bir sesle. “Bir süre sonra o cam çatladı. Kimsenin görmediği, saç kadar bir çatlak vardı herhalde. Camcı çağırdılar ama yeni takılan cam da çatladı. Her taktıkları cam birkaç hafta sonra kırılıyordu. Çerçeveye bir zarar gelmiş olsa gerek. Çok da yüksek bir pencereydi, o yüzden bir süre sonra öylece bıraktılar.” Maria’ya döndü. “Kaçışı görmeye benim ömrüm yetmeyebilir. Belki ben de o kuş gibi kendimi cama vurup duruyorum ama sen, belki senin kızın, belki kızının kızı, belki o camdan onlar uçabilecek.”

Maria kendini Emilia’nın kollarına attı. “Ay sonunda evleneceğim,” dedi hıçkırarak. “Babam yaşında bir ipek tüccarıyla. Sadece kalçalarımın çocuk doğuracak kadar geniş olmasıyla ilgileniyor... Ovid okuyabilmemle değil.”

Emilia şaşırmadı. Bu kızların hepsi ailelerinin iş ilişkilerini güçlendirmek, servetlerini katlamak için evlenecekti. Sadece o zaman gelmeden iyi bir eğitimle kuşanmalarını istiyordu. Maria’nın saçını okşadı. “Muhtemelen o da Latince fiil çekemiyordur,” diye mırıldandı.

Kızdan en azından hıçkırıkla karışık bir gülüş koparabildi. Emilia geri çekildi ve Maria’nın gözyaşlarını başparmağıyla sildi. “Yorulmuyor musunuz?” diye sordu Maria. “Savaşmaktan?”

“Hem de nasıl,” diye kabul etti Emilia. “Kadın olmak bu demek.”

Yağmur iyice bastırmış, dünyayla aralarında bir perde olmuştu. “Bence siz çok iyi bir öğretmensiniz,” dedi Maria.

Emilia ona baktı. “Hep öğretmen değildim. Bir zamanlar...”
...*bütün dünyanın sevdiği oyunlar yazıyordum.*

Ama bunu Maria’ya söyleyemezdi, onu haklı çıkarmış olurdu.

“Bir şiir kitabı yayınlamıştım. Birkaç kişi okudu,” dedi düz sesiyle.

Maria bu bilgiyi kafasında tarttı, öğretmeni hakkında bilmediği bir şeydi. “Belki önemli olan yazmış olmanızdır.”

Emilia artık yaşlı bir kadındı. İdealizm ile faydacılık arasındaki farkı biliyordu, kimsenin ideallerine tutunarak masasına ekmek getiremediğini biliyordu. Yine de bir şekilde hayatta kalmıştı. Bu umut lütfu ve lanetiydi: Yıldırıcı bir *nedeni* davet-kâr bir *neden olmasına* dönüştürüyordu. Başarısızlık olasılığını anlayacak yaşa geldiğinizde bile tek görebildiğiniz olası bir başarının incecik ışığıydı.

Emilia, Maria’nın aklının onu silmek isteyen bu dünyada nasıl var olacağı sorusuyla cebelleştiğini görebiliyordu. Bu müfredatındaki en önemli ders olabilirdi.

Maria’nın elini sıktı. “*Bisclavret*’ye dönelim mi?”

Bir süre sonra, kızlar Latince fiil çekimlerine geçtikten sonra, kapı hiddetle yumruklanmaya başladı. Emilia pencereden dışarı baktı ve bir muhafızla bir polisin arkasında duran ev sahibini gördü.

“Kızlar,” dedi. “Yukarı. Hemen.”

Adamlar paldır küldür içeri daldı. “Bu işte,” dedi Smith, parmağını Emilia’ya doğrultarak. “Borcumu ödemeyen kadın bu.”

Emilia ellerini kalçalarına koydu. “Bu yağmurda muhafızları buraya sürüklediğine göre herhalde çatıya yaptırmadığın tamiratları göstereceksin.”

Muhafız, Emilia’yı dirseğinden tuttu. “Gidiyoruz. Tutuklusunuz Hanımefendi.”

Merdivenin yukarısından toplu bir nefes çekme sesi geldi, Emilia yukarıdan bakan öğrencilerini gördü.

“Bu genç kadınları başı boş bırakamam, ben bu okulun müdiresiyim.”

“Sınıfının kirasını ödemezsen ne okul kalır ne müdire,” dedi Smith.

Emilia, sokak serserisiymiş gibi ellerini arkasında kavuşturan muhafıza döndü. “Lütfen. Kızlar burada yalnız kalamaz.”

“İsterlerse sizinle Fleet Hapishanesi’ne gelebilirler,” dedi muhafız.

Emilia yukarı bakıp olduğundan daha sakın görünmeye çalışan Maria ile göz göze geldi. “Köşedeki terzi Bayan Wormheld’e git. Annelerinize bir mesaj yollasın, müsait olmadığımı ve okulun geçici olarak kapandığını söylesin. Ne zaman derslere başlayacağımızı haber vereceğimi de söylesin.”

Kız yutkundu. “Tamam öğretmenim.”

Hapisten çıktığında, kızların aileleri kızlarını eski bir mahkûmun yanına vermek istemeyebilirdi. Maria’yı evlenmeden bir daha görüp göremeyeceğini merak etti.

“Git,” dedi Emilia yumuşak bir sesle ve Maria merdiveni hızla indi. İnerken tırabzan yerinden söküldü ve yere düşüp bir avuç çöp gibi dağıldı.

Fleet Hapishanesi’nin Şövalye kanadı, yargılanmayı bekleyen ama gardiyanlara rüşvet verip Efendi kanadına geçemeyen mahkûmlar içindi. Efendi kanadında yemekler daha iyi, yataklar

daha temiz, mahremiyet daha mümkün ve aile ziyareti imkân dahilindeydi. Emilia'nın parası yoktu; hapse atıldığını Henry'ye, Alma'ya ya da Jeronimo'ya haber bile veremiyordu. Fleet'in en kötü kısmında (Bartholomew Panayırı denen hastalık yuvaları) olmasa da altı kadınla bir hücreye tıkılmıştı. İki kadının kıyafetleri üstlerini güçbela örtüyordu, ikisi sıradan, işçi kadınlara benziyordu, biri girdiklerinden beri dua ediyordu, sonuncusuysa bir ayağı olmayan bir dilenciydi.

“Merhaba güzelim,” dedi göğüsleri elbisesinden taştan kadınlardan biri. “Seni niye aldılar?”

“Yanlış anlaşılma,” dedi Emilia. “Beni yanlışlıkla aldılar.”

Açık renk etekli kadın gülünce dişsiz ağzı ortaya çıktı. “Hangimiz suçluyuz ki?”

Hücrede gece gündüz yoktu. Sadece yanıp dışarı damlayan mumların, kilide giren anahtarların ve yere sürtünen zincirlerin sesi vardı. İki fahişe dışında, işçi kadınlar da zinayla suçlanıyordu. Dua eden kadın yankesiciydi, dilenci dilsizdi.

Günde bir kere üzerinde küf yüzen bir kova su geliyordu. Gardiyan bir kalıp da peynir atıyor, kadınların peyniri kapışmasına gülüyordu. Emilia bu gruba katılmadı. Sırtını duvara verip gözlerini kapadı, aklından soneler okudu.

Bazı günler Titania ile Oberon'un küçük Hintli çocuk üzerine tartıştığı peri ülkesine gidiyordu.

Bazen Elsinore Kalesi askerleriyle siper nöbetine çıkıyor, eski kralın hayaletini görüyordu.

Rosalind ile Arden ormanlarında koşuyor, eteğini bir adamın çoraplarıyla takas ediyordu.

Desdemona'nın kocasına bağlılıkla bakmasını izliyordu, Othello boğazına çökmüşken bile.

Kendini onlarca farklı ortama sokuyordu, burası dışında her yer olurdu.

Hapsedilmesinin üzerinden günler geçmişti. Hücrenin önündeki mumlar tıslayarak söndü ve fareler geldi. Emilia'nın ayak bileklerine sürtünüyor, çizmelerinin altını tırmalıyorlardı. Emilia bir an uyuyakalıyor, eline işeyen dilenciye uyanıyordu.

Kendini geriye savurdu, istemeden kadınlardan birine tekme attı ve hücre duvarının demir parmaklıklarla buluştuğu yere geldi.

“Şşş, aşkım,” diye fısıldayan bir ses duydu. “Bu kadar karşı koyma.”

Emilia dönünce yanında Southampton'ı gördü. “Sen burada değilsin,” diye fısıldadı.

“Bana ihtiyacın varsa olurum,” dedi Southampton.

Emilia rüya gördüğünü biliyordu ve kendini uykuda kalmaya zorladı.

“Paris Bahçesi'ndeki günü hatırlıyor musun?” diye sordu Southampton. “Hani kırmızı bir çaylak çamaşırını kapmıştı.”

Emilia başıyla onayladı. “Vapurda yol boyu iffetsiz hissetmiştim.”

“Ben çaylağın öyle bir hazine kaptığı için gördüğüm en zeki kuş olduğunu düşünmüştüm.”

Emilia gülümsedi. “Günlerce gökyüzüne bakıp çamaşırımın düşmesini bekledim.”

Southampton yaklaştı. “Ben de.”

“Sana da çok eski gibi geliyor mu?”

“Birkaç saniye öncesi gibi,” dedi Southampton yumuşak sesiyle. “Gözlerini kırpma.”

Emilia, gözlerine baktı. “Gözlerini kırpma,” diye tekrarladı.

Gerçekten, kollarındaki bebeğin kendi ailesini kuracak bir adama dönüşmesi, bir kalp atışı alıyordu. Daha bir an önce Isabella'nın yanında kendi vücudunun gücünü öğreniyordu. Daha dün Hunsdon ile kahvaltı etmiş, Southampton'ı öpmüş,

Kit'le kavga etmişti. Zaman nasıl hem bu kadar hızlı hem bu kadar yavaş geçebiliyordu?

“Sen,” dedi bir ses ve hücrenin paslı kapısı gıcırdadı. Emilia yerinde sıçradı, gözlerini kırpmış olmalıydı. Southampton gitmişti. Geri düştü, kendini dirseğiyle yakaladı ve omzuna kadar fırlayan bir acı hissetti. Gardiyan onu ayağa kaldırdı ve koridorun ucuna sürükledi.

“Beni de öv güzelim,” dedi fahişelerden biri.

Emilia ortaları çukurlaşmış ve su dolmuş taş basamakları itile kakıla çıktı, girdiği oda o kadar aydınlıktı ki kör oldu. Hapishane müdürünün yanında duran, dehşete düşmüş oğlunu görebilmesi birkaç saniye aldı.

Henry kolunu annesine sardı. Çocuğunun ondan bir baş daha uzun olmasına şaşkınlığı bir türlü geçmiyordu, tökezlediğinde onu tutabilecek kadar geniş omuzluydu. Emilia'yı Fleet'den çıkarırken, demir kapıdan geçirip Londra sokaklarına çıkarırken ağzı sımsıkı kapalıydı. Çıktıktan sonra onu omuzlarından tuttu ve hasara baktı. “İyi misin anne? Doktor çağırayım mı?”

Emilia'nın yüzü yumuşadı. “Bir şeyim yok canım. Bir tek hücre kokusunu üzerimden atmam lazım.”

“Bilmiyordum,” dedi Henry gözleri dolarak. “Duyar duymaz geldim.”

Nonsuch'ta Kral için yan flüt çalıyordu. Emilia oğlunun ödeyecek parayı ya da salıverilmesi için gereken her neyse onu nasıl bulduğunu bilmiyordu.

“Bu kadar uzun kaldığın için üzgünüm.”

Henry'ye ne kadar kaldığını sormak istedi. Günlerdir yemek yemediği için zaman mefhumunu kaybetmişti ama bunun delikanlıyı korkutabileceğini düşündü. Ondan daha iri ve güçlü olsa da oğluydu ve onu korumak için ne gerekiyorsa yapacaktı.

“Yalnız değildim,” dedi Emilia.

Emilia kapıyı açtığında karşısında görmeyi beklediği son kişi Ben Jonson'dı.

“Bayan Lanier,” dedi yazar, şapkasını çıkararak. “Merhaba.”

Beş yıl önce Jonson tüm oyunlarını bir ciltte toplamıştı. Ondan önce hiçbir yazar, oyun metinlerinin edebi bir değeri olabileceğini düşünmemişti. Tiyatro seçkin insanlara sunulacak bir yemek değil, atıştırmalık bir şeydi. Jonson oyunlarından ve maskeli piyeslerinden bir “eser” diye bahsedecek kadar kibirliydi. Daha da şaşırtıcı olansa kitabın iyi satmasıydı.

Şimdi yıllardan 1621'di ve Jonson'ın eserleri ünlü olmuştu. Emilia ise yıllardır, Shakespeare öldüğünden beri oyun yazmamıştı. Tiyatro dünyasıyla bağını kaybetmişti, karada kalmıştı ve en yakın limanı bulamıyordu. Jonson ne istiyor olabilirdi?

Çok nadiren dili tutulan Emilia ne diyeceğini bilemiyordu. Onu hatırlamıyormuş gibi mi yapmalıydı? Jonson'ın Hunsdon'ın küçük metresini Mary Sidney'nin gizli tiyatro gecesinden hatırlama ihtimali neydi ki? Hanlarda karşılaştıklarında Jonson sarhoştı, Emilia ise Shakespeare ile barışmaya çalışıyordu.

“Affedersiniz efendim,” diye unutmuş numarası yapmayı seçti. “Tanışıyor muyuz?”

Bess'in kapıdaki yabancıyı merak edip odaya girdiğini hissetti.

“Kusura bakmayın,” diye cevap verdi Jonson. “Adım Ben Jonson, bir şairin yüzüyle değil sözleriyle meşhur olduğunu hep unutuyorum.”

Emilia omurgasından inen bir damla ter hissetti. “Bess,” dedi arkasını dönerek. “Üstat Jonson'a bira getirir misin?”

Hizmetçi kadın evin arkasında kayboldu. Emilia, Jonson'ı içeri alıp ateşin karşısına buyur etti. “Yazılarıma aşına olduğunuzu tahmin etsem çok mu kibirli davranmış olurum?”

“İngiltere'de yazılarınızı bilmeyen bir ruh kalmamıştır efendim,” dedi Emilia.

“Siz de şairsiniz.”

Bess ikisinin arasına bir tepsi koydu. Emilia ellerini sıkıp titremelerini durdurdu, sonra Jonson’a bir bira koyup bardağı uzattı.

“Kitabınızı gördüğümde *bu kadın nereden geldi* diye düşündüğümü hatırlıyorum,” dedi Jonson gülerek. “Sonra sizi hatırladım, Kontes Pembroke’un şiir salonundan. Bu sefer de *nereye gitti* diye düşündüm.” Bardağı dizinde dengeleyip öne eğildi. “Bu kadar yetenekli bir yazarın gençliğinde kaybolup birden kâğıt üzerinde belirmesi çok tuhaf geldi.”

Emilia ellerini kucağında kavuşturdu. “Evlendim, anne oldum.”

“İkisi de kalem tutmaya engel değil.”

Emilia kaskatı kesilip Jonson’ın gözlerine baktı. “Neden geldiğinizi anlayamadım Üstat Jonson. Neden olmayan bir gizemi çözmeye çalışıyorsunuz?”

Jonson arkasına yaslanıp Emilia’yı süzdü. “Shakespeare’in oyunlarını biliyor musunuz?”

“Bilmeyen mi kaldı?”

“Peki benim oyunum *Herkesin Canı Sıkın*’ı izlediniz mi?”

Emilia başını iki yana salladı. Oyun 1600’de sahnelendiğinde tiyatroya gidecek parası yoktu. “Sogliardo diye bir soytarı var,” diye anlatmaya başladı Jonson. “Şair taklidi yapıyor ama aslında şiirlerini ya alıyor ya parayla başkalarına yazdırıyor. Parası var ama servetini nereden edindiği belli değil. Oyunumda Sogliardo dünyada her şeyden çok bir aile armasını istiyor.”

Tıpkı Shakespeare gibi. Sonunda armasını aldığı anda aile sloganları *Non Sanz Droict* olmuştu. Haklarım Olmadan Asla.

“Sogliardo’nun aile armasına Hardalım Olmadan Asla sloganı yazılması öneriliyor.”

Emilia güldü.

Jonson gözlerini indirip Emilia'ya baktı. "Biliyor musunuz Hanımefendi, çoğu aktör yazar, çoğu yazar da aktör olur. İnsan hangi role daha uygun olduğunu anlıyor. Örneğin ben aktör olarak verilen bilet parasının yarısına değmem... Ama yazabiliyorum. Shakespeare de bu işe yazar olarak girdi, kusura bakmayın, berbat bir yazardı, bu yüzden sahnede bir yer edindi. O edebi yeteneksizliğini nasıl aştı da bu kadar iyi bir şair oldu diye hep merak ettim. Mantıklı değildi. Kendisiyle rekabetimiz de buradan doğdu."

"Ona daha derin bir mezar kazmak mı istiyorsunuz yani?" diye sordu Emilia.

"Hayır, yıllar önce yaşadığımız bir konuşmayı anlatmaya geldim."

Emilia dudaklarını bastırdı.

"1616 ilkbaharında Stratford'daydım," dedi Jonson. "Dostum Michael Drayton, Kral'ın Adamları'na bir oyun yazıyordu. Kitabımın yayınlanmasına bir kadeh kaldırmak için beni dışarı davet etti. Shakespeare de handa bizimle oturdu." Bakışları birden Emilia'ya döndü. "Efendi gibi içemezdi. Bira Shakespeare'in dilini gevşetti, konuşma beklemediğimiz yönlerle kaydı. Yazılarının kaynağı kurumamış olsa kendi kitabını benden önce çıkaracağını söyledi."

Emilia yutkundu. "İlham perileri kaçmış olsa gerek."

"Kaçan ilham perisi değilmiş Hanımefendi. Değirmenin suyu Kont Oxford ve çevresinden geliyormuş. Oxford'un yazar grubuna çok kişi katıldı. Kyd, Nashe, Middleton, Bacon... Her birinin kendi sebebi vardı. Oxford ve Bacon isimsiz kalmak istiyorlardı mesela. Diğerleri ise masalarına ekmek götürme derdindeydi, Shakespeare gibi bir ismin satacağı kesindi. Oxford öldüğünde geriye birkaç oyunu kaldı, küçük çetesinden birkaç

yazar da yazmaya devam etti. Ama Shakespeare, Oxford'un ekibinden olmayan birinden bahsetti. Kendi bulduğu bir yazar olmalıydı. Aynen şu sözleri kullandı: 'Emilia benim altın yumurtlayan tavuğum.'"

Emilia'nın kalbi hızlanırken ateşe döndü.

"Elbette ne demek istediğini merak ettim. Emilia benzersiz bir isim. İlk duyduğumda Mary Sidney'nin salonunda sizinle tanışıyordum. Ardından birkaç Shakespeare oyununda geçti. Bunu söylediğimde Shakespeare, *İki Soylu Akraba*'yı Fletcher'dan aldığı anda adamların tutkun olduğu kadının adını Emilia'ya değiştirdiğini, böylece yıllar önce ona oyunlar yazan kadının dikkatini çekmeyi umduğunu itiraf etti. Ben de doğrudan dedim ki, 'Bir kadınla mı çalışıyorsun?' Shakespeare, 'Çalışıyordum,' dedi." Jonson, Emilia'ya baktı. "Birkaç gün sonra ateşlenip öldü."

"Neden geldiniz?" diye sordu Emilia sertçe.

Jonson bardağını bıraktı. "Shakespeare'in adını taşıyan oyunları bir ciltte topladığımı biliyor muydunuz? Altından kalkılacak gibi bir yük değil. Onu ne kadar sevmediğimi düşününce neden bu işe girdiğimi bile anlamıyorum. Meğer adil bir karşılaşma değilmiş, ben tek bir adamken karşımda bir sürü insan varmış. Sanırım bu görevi bu yüzden üstlendim." Duraksadı. "*Macbeth*'i Thomas Middleton revize etti, eski işlerinde kullandığı cadıları ekledi. Şimdi Kral'ın Adamları'na yazıyor ve *Kısasa Kısas*'ı kumpanyaya uygun bir hale getiriyor. Ben de Shakespeare oyunlarının gerçek yazarlarına gitmeyi ve söz yerindeyse *kendi adlarına konuşmaya* teşvik etmeye karar verdim."

Çantasından bir tomar kâğıt çıkardı ve Emilia'ya verdi. En tepede *Othello*'nun bir nüshası vardı, muhtemelen son performansta kullanılan nüsha.

"Değişiklik yapmak isterseniz," dedi Jonson.

Emilia gerginlikten neredeyse titriyordu. Etraflarında bir endişe notasının yankılanmamasına şaşırırdı. “Kitapta kimin adı yazacak?”

“Sizi ve başkalarını ünlü eden adamın,” dedi Jonson. “Ama metinleriniz, tüccarlığını yapan adamdan uzun bir ömrü hak ediyor.” Çantasını omzuna atarak ayağa kalktı. “Misafirperverliğiniz için teşekkür ederim Hanımefendi. Hikâyeleriniz için de. Shakespeare’in kadın olmak hakkında nasıl bu kadar bilgili olduğunu merak etmiştim.”

“Hepimiz önce insanız,” dedi Emilia. “Paylaşmak istediğim buydu.”

Jonson gülümsedi. “Revize yaparken bunu biraz daha düşünün.”

İnsan son sözlerini söyleyeceğini bildiğinde ne der?

Othello’yu revize etmek, Alphonso’yu diriltmek gibiydi. Karısını öldüren kıskanç koca hikâyesinde Emilia’nın eski kocasından çok iz vardı. Emilia hikâyeye kendini de yerleştirmişti, karaktere Emilia adını bile vermişti. Iago’nun karısı, Desdemona’yı öldürdükten sonra *Othello*’nun karşısına dikilecek kadar güçlü kadın. Trajedide kendi kocasının rolünü ifşa etmekle tehdit etmişti onu. Ardından Emilia da Desdemona gibi kocası tarafından öldürülmüştü. Gerçeği duymak istemeyen bir adam daha.

Emilia oyunu ilk yazışında bu kadınlara mutlu bir son düşünememişti.

Hâlâ düşünemiyordu.

Adaşı karakteri bulana kadar sayfaları çevirdi. Emilia, sahibesi Desdemona’ya erkekleri anlatıyordu.

*Onlar bir karından ibaret, biz ise sadece yemek,
Bizi açlıkla yiyorlar, sonra geçirip atıyorlar.*

Sonra da hazımsızlıkları için bizi suçluyorlar, diye düşündü Emilia.

Desdemona'nın Othello'yu aldatıp aldatmadığının bir önemi yoktu. Othello öyle olduğuna inanıyorsa öyle olmalıydı.

Emilia'nın da Alphonso'dan bir şey saklamasının önemi yoktu. Bazı durumlarda ihanet, hayatta kalmak için gerekendi.

Sadakatsizlik eden bir kadının gizlediği yüz sebebi olabilirdi.

Desdemona ile Emilia'nın bir sonraki sayfasını bulana kadar sayfaları çevirdi. Sadakatsizlikten bahsediyorlardı. Yıllar önce yazdığı gibi, Desdemona, Emilia'nın kocasını aldatabileceği durumlar olduğunu söylemesine hayret ediyordu.

Dünyaları verseler yapar mısın bunu? diye soruyordu Desdemona.

Dünya çok büyük, diyordu hizmetçisi. *Küçük bir zevk için büyük bir bedel.*

Emilia kalemini mürekkebe daldırdı.

Yaptığı seçimleri Tanrı'ya karşı savunamayacaktı. Toplumu günahkâr olmadığına ikna edemeyecekti.

Ama adaşı edebilirdi.

Oyunun yeni versiyonuna yüz altmış satır ekledi, çoğunu da sözünü sakınmayan hizmetçi Emilia'ya verdi.

Kadınlar hata yapıyorsa

Suç muhakkak kocaların.

Görevlerini aksatan da onlar

Hazinelerimizi başka kucaklara döken de.

Kıskançlığa kapılan da onlar

Kendilerini bizden esirgeyen, bize vuran da.

Biz de kin tutabiliriz

Kıbarlığımız pahasına intikam da alabiliriz.

Önce tereddüt etti, sona yüzüne kocaman bir gülümseme yayıldı. Birden ne yazacağını biliyordu.

*Tüm kocalar duysun
Karıları da onlar kadar akıllı. Gözleri, burunları var
Dilleri tatlıyı da ekşiyi de tanıyor, kocaları gibi.
Neden başka kadınlara kaçıyorlar? Eğlence için mi?
Bence öyle. Fiziksel bir çekimden ötürü mü?
Bence evet. Bu hata bir zaaf mı peki?
Bence öyle. Erkekler gibi bizim de tutkularımız,
Zevklerimiz, zaaflarımız yok mu?
Ya bizlere iyi davransınlar
Ya da onların örneğini takip ettiğimizi kabullensinler.*

Bir erkeğe söyleyebileceği en korkunç şey neydi? Bir kadının hayallerinin, umutlarının, arzularının, eksikliklerinin ve zaaflarının kendininkinden farklı olmadığı.

Kadınlarla erkeklerin eşit olduğu.

Masasında, Henry'nin eski okul masasında doğruldu ve Desdemon'a'ya da Emilia'ya da düzgün bir edebi cenaze düzenledi. Oyunu ilk yazdığında, Desdemon'a'nın annesinin hizmetçisi Barbary'nin söylediği şarkıdan kısaca bahsedip geçmişti:

*Annemin Barbary adında bir hizmetçisi vardı.
Âşıktı ve sevdiği adam deli çıktı
Onu terk etti. Kız "Söğüt" diye bir şarkı tutturdu.
Eski bir şeydi ama durumuna uyuyordu.
O şarkıyı söyleye söyleye öldü gitti,
Bu akşam da aklıma takıldı kaldı...*

Bu sefer Emilia, Desdemon'a için şarkıya sözler ve bir melodi yazdı. Kalemı marjınları doldururken flütünü çalan babasını ve

annesinin terbiyecisine kalkan bir yılan gibi yüzünün değişmesini hatırladı. Kraliçe'nin sarayındaki müzisyenler galerisinde duran Jeronimo ve diğer kuzenlerini düşündü. Bir *madrigal* ya da *pavane* ile tatlıya bağlanan siyasi gerilimleri aklından geçirdi. Minör akorlarla kederlenen ve arpejlerle canlanan dinleyicileri gözünün önüne getirdi.

Emilia gözlerini kapadı ve aklının köşelerinde dolanan ezgiyi mırıldandı. Yuvarlanıp yükselene, şekil alana kadar çekmeye devam etti.

*İç çekerdi biçare, incir ağacının altında,
Şarkısını söyle yeşil söğüdün,
Eli göğsünde, başı dizinde,
Şarkısını söyle söğüdün, söğüdün, söğüdün.
Taze nehirler akardı yanından, onun iniltisini mırıldanırdı,
Şarkısını söyle söğüdün, söğüdün, söğüdün.
Gözünün tuzlu yaşları yumuşatırdı taşları...*

Kendini durdurdu, sahneyi ve şarkıyı kesti. Oyunun sonuna kadar yarım kalacaktı. Emilia, Iago tarafından öldürülürken şarkıyı düşünecekti.

*Bakın şarkınız ne oldu hanımım.
Dinleyin bakın, duyuyor musunuz?
Kuğu olup müzikle öleceğim.*

Yüksek sesle “Müzikle öleceğim,” diyen Emilia'nın sesi boş odayı doldurdu.

Emilia karakterininse son şarkısı olacaktı bu.

İnsan son sözlerini söyleyeceğini bildiğinde ne der?

Buradaydım.

Önemliydim.

Emilia dikdörtgen masada duran basılı sayfalara baktı; hâlâ mürekkep kokuyorlardı ve ıslaklardı. Jonson, Shakespeare oyunları kitabı hakkında kapısına geleli iki sene geçmişti ve sonunda gerçek oluyordu. Başka yazarların da çağrılıp çağrılmadığını bilmiyordu ama Jonson'ın davetinden onur duymuştu.

Yayıncılar Edward Blount ve Isaac Jaggard'dı. Isaac'in babası William matbaacı olacaktı ama koca kitap toparlanana kadar ölmüştü, bu yüzden kitabın basımı da Isaac'e kalmıştı. Jonson, Emilia'yı geldiğinde Isaac'le tanıştırmıştı, sonra kitabı incelemeye geçmişlerdi.

Emilia'ya gravürcü Martin Droeshout'un yaptığı bir Shakespeare resmi vermişti.

“Ne düşünüyorsunuz?”

Emilia tereddüt etti. Sanatçıya hakaret etmek istemiyordu ama William Shakespeare'i tanıyordu ve bu resim resmen ke-pazelikti. Alnı o kadar genişti ki bir rahatsızlığı varmış gibi görünüyordu, saçları yamuktu. Ceketini ters giymiş ve iki sol kolu varmış gibi duruyordu. “Ölümünden sonra böyle hatırlan-sam,” dedi Emilia, “size musallat olurum.”

Jonson başını geriye atıp güldü. “Tam da bunu istiyordum,” dedi ve parmağını resme koydu. “Boynunun altındaki çift çiz-gileri görüyor musunuz? Maske takıyormuş gibi.”

Emilia'nın dudakları kıvrıldı. “Zekice.”

“Onu tanıyan kimsenin satır aralarını kaçıracağını sanmıyorum ama ne olur ne olmaz diye...”

Tuhaf gravürün yanında kalacak sayfayı uzattı. Jonson'ın yazdığı, okura eseri tanıtan bir şiir.

*Bu gördüğünüz figür
Kibar Shakespeare için yapıldı.
Gravürcü bu resmi Doğa ile
Yaşamı aşmak için yaptı;
Ah, zekâsını yansıtabilseydik
Onun kendi başına vurduğu kadar
İşte o zaman bu baskı
Pirince işlenmiş her şeyi aşardı.
Lakin namümkün, o yüzden sevgili Okurumuz,
Siz onun resmine değil kitabına bakınız.*

“Yazarın resimde değil sözlerde olduğunu daha açıkça söyleyemezsiniz,” dedi Emilia. Etkilenmişti.

Jonson sıırttı. “Evet, siz de oyun yazarısınız. Bazı şeyleri seyircinin gözüne sokmak gerektiğini bilirsiniz.” Ellerini çıırttı. “Bundan sonra Heminges ile Condell’den bir mektup olacak.”

“Kral’ın Adamları’ndaki aktörler mi?”

“Ta kendileri.”

“Daha yazmadılar mı?”

“Kendilerinden istemedik,” dedi Jonson. “Bütün kitap bir düzmece. Hem iki kelimeyi bir araya getirebilen bir aktör gördünüz mü hiç? Sarayın isteklerini çığııran ulaklardan başka bir şey değiller. Sahte övgülerini hâlâ yazıyorum ama aşırıya kaçmaktan hiç çekinmeyeceğim, burada bizzat Tanrı’nın eseri varmış gibi.” Doğaçlamaya başladı: “Akıli eliyle bir çalışırdı... Ondandı aldığımız kâğıtlarda bir mürekkep lekesi görmezdik... Vesaire vesaire.”

“Abartmıyor musunuz efendim?” diye sordu Emilia. “Ama-cınız şüphe yaratmak mı isyan çıkartmak mı?”

Jonson bir kaşını kaldırdı. “Sizin Hamlet’iniz Claudius’un onu idam ettirmek için kullandığı mektubun yerine sahte bir kopyasını koymuyor mu?”

Emilia gözlerini devirdi ve bağlanmamış sayfalardan bir başkasına dokundu. Bunun üstünde “*Sevgili Yazar Bay William Shakespeare ve bize bıraktıklarının anısına*” yazıyordu. “Çok kapsayıcı,” dedi Emilia.

“İnsan deniyor.”

Jonson şiirini okumaya başladı:

*(Shakespeare) adını kıskançlıkla kirletmemeli
Kitabına da Şöhretine de az imrenilmedi;
Kabul ederim, senin yazdıklarına bu kadarı bile az
İnsanlar da ilham perileri de bilir, iltifatta ihtiyat olmaz;*

Emilia gülüşünü bastırmak için elini ağzına götürdü. “Yanlış mıyım?” dedi Jonson. “Birinin yazmadığı bir şeye iltifat edebilir misiniz?” Elini sayfanın altına koydu. “Burası sizin için.”

*Fahişe kendini Anneyle bir tutabilir mi
Anneye bundan büyük hakaret olabilir mi?*

Jonson, sahte övgülerin bir fahişenin kendini dindar bir anneyle denk tutması kadar iğrenç olduğunu iddia ediyordu. Jonson’ın seviyesinde bir şair için tuhaf bir metaforu; kendilerini Shakespeare’le bir gören oyun yazarlarının hepsi erkekti.

Tabii bilindiği kadarıyla.

“En güzel yerine geldik,” dedi Jonson sevinçle.

*Kalk Shakespeare’im, sen oraya yatma
Chaucer’in, Spencer’in, Beaumont’un yanına.*

*Sen onlardan uzaklara layıksın
Mezarı olmayan koca bir anıtsın.
Sen ölmeyeceksin Kitabın yaşadıkça
Bizde okuyacak akıl, sunacak övgü oldukça.*

Hepsi doğruydı. Shakespeare Westminster Manastırı'nın Şairler Köşesi'ne; Chaucer, Spencer ve Beaumont gibi büyük edebiyatçıların yanına gömülmemişti. Övgüler de Shakespeare'e değil kitaba idi.

Yıkıcı ve zekiceydi, en azından bilenler için. Öte yandan kitabı alıp dikkatli okumayan biri, Jonson'ın da herkes gibi Shakespeare'in adına tapınaklar yapılması, mezarından çiçek eksik edilmemesi gerektiğini düşünen, saçlarını yolan hayranlardan olduğunu zannedebilirdi.

Jonson kâğıtları topladı ve dikkatle uzun masaya bıraktı. “Ne düşünüyorsunuz?”

“Bir oyun derlemesi değil bulmaca kitabı yaratmışsınız,” dedi Emilia.

Jonson elini kalbine götürdü. “Suçluyum Hanımefendi. Başkalarının yaptığı defne taşları o sahtekârın takmasına dayanamıyorum.”

“Hepimiz razıydık,” dedi Emilia yumuşak bir sesle. Yoksa sözleri asla duyulmayacaktı. Başkasının adını kullanmış olabilirdi ama sözler ona aitti.

Şiirlerine kendi pişmanlık ve kıskançlık şeytanlarını dökmüş olan Jonson'a baktı. “Sizce bu şifre bir gün çözülür mü? Biz gittikten çok sonra?”

Jonson Emilia'ya baktı. “Zamanla, düşünceyle, bu kadar ipucuyla,” dedi. “Çözülmemesi mümkün mü?”

Kitap basıldıktan kısa süre sonra Emilia oğlunda bir değişiklik fark etti. Henry bir konuşmanın ortasında birden gülmeye başlıyordu, kimsenin duymadığı bir şaka duymuş gibi. Akşam yemeklerine gelmiyordu, birden fazla kez eve sabahın erken saatlerinde gizlice girmişti. Kıyafetlerinde çim ve çamur lekeleri oluyordu, bir flütçü için alışılmadık bir durumdu bu. Emilia, Southampton’la çimlerde yuvarlanmaktan kendi kıyafetlerinde oluşan lekeleri hatırladı.

Henry bir gün sevimli, al yanaklı Joyce Mansfield’ı evlerine getirdiğinde Emilia bunun oğlunun evleneceğı kız olduğunu hemen anladı.

Oğlunun düğün gününde en güzel kıyafetini giydi: Cildini süt, saçlarını karga kanadı gibi siyah-mavi gösteren kırmızı ipek bir elbise. Joyce ailesiyle yaşıyordu, kilisede buluşacaklardı.

Tören öğlen vaktiydi, güneş bir bulut ağını delerek yükselmişti. Emilia kendi akrabalarının ve Henry’nin yeni ailesinin katılacağı kutlama yemeğinde masaya koyacağı ekmekleri ve et yemeklerini dizmeyi bitirdi. Bess kuş gibi yanında geziyordu, bira servis etmek için komşulardan sürahi ve bardak almıştı. Elbette Henry’nin düğününde Bess de vardı, oğlanı Emilia kadar o da büyütmişti.

Bir kez daha “Henry!” diye seslendi Emilia, sesi dar merdivenden yukarı gitti.

Bess gülümsedi. “Gergin damat. Belki dikkatleri üzerine çekmek istemiyordur.”

“Sanmıyorum. Kralların kraliçelerin önünde flüt çalmışlığı var, bir rahibin önünde durmaktan niye çekinsin?”

“Hayatının geri kalanı söz konusu hanımım. Büyürken model bir evlilik görmedi.”

Emilia hizmetçisine baktı, bunu kendi düşünmemiş olmasına şaşırdı. “Bess,” dedi, “kiliseye gidip bizim birazdan geleceğimizi haber versene.”

Henry’nin odasına çıktı ve kapalı kapıyı hafifçe vurdu. Henry cevap vermeyince aralayıp içeri baktı. “Henry?”

Henry gömleği ve çoraplarıyla yüzüstü yatıyordu.

“İyi misin?” diye sordu Emilia, eteğini hışırdatarak yatağa, oğlunun yanına otururken. Elini Henry’nin beline koydu, küçükken kâbus gördüğünde de onu burasından severdi.

Henry yan döndü ve Emilia’yı şaşırtan kan çanağı gözleri ortaya çıktı. “Henry,” dedi Emilia, “Fikrini mi değiştirdin? İstersen...” Düşünmeye çalıştı. “Pılımızı pırtımızı toplarız. Gerekirse at tutarız. Seni Londra’dan çıkarırız, sözünü bozduğunu kimse bilmez...”

“Anne,” diye araya girdi Henry. “Ya ben de onun gibiysem?”

Emilia, Alphonso’nun hayaletini hissetti. Tam oradaydı, ensesindeki soğuk nefesteydi, kapı deliğinden geçen gölgedeydi. “Saçının bir teli bile onun gibi değil,” dedi.

Henry yatakta bağdaş kurdu. “Doğru demek.”

Henry’nin babasını hiç konuşmamışlardı. Hangi anne çocuğuna piç olduğunu, evli bir adama metreslik yaptığını, onun yüzünden başka bir adamın yıllarca utançla yaşadığını söylerdi ki?

“Çocuklar çok acımasız olabiliyor,” diye açıkladı Henry.

Emilia’nın yüzünden geçen duyguları gördü: korku, utanç, acı, azim. Emilia sözlerini kiraz topar gibi seçti, oğluna sadece en tatlı meyveleri verdi. “Gerçek... Baban... İyi bir adamdı,” dedi.

“Keşke tanışabilseydik,” diye iç çekti Henry.

Emilia iki şeyi fark etti: Henry babasını Hunsdon sanmıştı, o bebekken ölen Hunsdon. Ya da Southampton’la zaman geçirdikleri zaman o kadar küçüktü ki onu hatırlamıyordu.

Öte yandan Emilia da Henry'nin babasının hangisi olduğunu kesin olarak söyleyemiyordu.

“Şöyle düşünüyorum,” dedi, “Babanın iyi bir adam olup olmamasının önemi yok. Kilisede bekleyen kız *seninle* evleniyor. Seni seviyor Henry, odaya her girişinde günebakan gibi sana dönmesinden belli. Seni seviyor çünkü *sen* iyi bir adamsın.”

Henry bu sözleri yazmakta olduğu bir şarkıymış gibi kafasında çevirdi, sanki yeterince odaklansa melodi aklında beliriverecekti. “Koca olmayı bilmiyorum belki,” dedi düşünceli bir yüzle, “Ama sevmeyi biliyorum.”

Emilia başını sallayıp güldü. “Annenin kulaklarına acı Henry! Detayları kendine sakla istersen...”

Henry sıırıttı. “Birini ne olursa olsun önceliğim yapmayı biliyorum demek istedim.” Annesinin elini kavrayıp sıktı. “Senden öğrendim.”

Emilia, bir yıldır Henry ve Joyce ile yaşıyordu. Yeni bir iş edinmişti, bira yapıp sokağın sonundaki hana satıyordu. Bir sabah pazarda büyük bir malt çuvalı için pazarlık ediyordu ki saray dedikodusu yapan iki kadının *Southampton* dediğini duydu.

Duydun mu?

Southampton Hollanda'daydı, İspanyollarla savaşan gönüllülere komuta ediyordu.

Biliyor muydun?

Roosendaal'a yeni varmıştı ki oğlu Lord Wriothsley ateşlenip hasta olmuştu.

Yazık.

Genç adam öldüğünde babası, cesedini Bergen-op-Zoom'a getirtmiş ve aynı hastalığa yakalanmıştı.

Vefalı adammış.

Cesetleri İngiltere'ye döndüğünde kahramanlar gibi karşılanmıştı.

Hem kocanı hem oğlunu kaybettiğini düşünsene.

İkisi de Titchfield'a gömülmüştü.

Zavallı kadın.

Bir an sonra Emilia kalbi küt küt atarak, elleri soğuktan titreyerek yürüyordu. Buz gibi Thames kıyısına gelene kadar durmadı, Southampton ile buluştukları Southwark'a baktı.

Alphonso'nun saman imtiyazı davasına müdahale etmesinden sonra onu hiç görmemişti, orada büyük bir zafer kazanmışlardı. Hâkimin Emilia'yı haklı bulmasına rağmen Innocent tek kuruş ödememişti. Emilia'nın Southampton'dan ayrı geçirdiği yıllar, onunla geçirdiklerini geçmişti. Aralarındaki mesafe gizli bir lütuftu, onu görse acısının artacağına inanıyordu.

Kalbinden Southampton'ın kalbine uzanan görünmez bir iplik olduğunu da hissediyordu ama. Ekmek pişirmek, şömineyi süpürmek gibi sıkıcı işler yaparken aklına geldiğinde, tam o anda Southampton'ın da onu düşündüğünden emin oluyordu. O da gününün narin orta yerinde Emilia'yı anıyordu. Emilia sevdiği bu kadar insan ölmüşken kendisinin sağlıklı olmasının sebebinin de Southampton ile aynı yer ve zamanda bulunması gerektiği olduğunu düşünüyordu. Birlikte olmasalar bile.

Ben ölürsem anlar, diye düşünürdü. At sırtında giderken birden buz keser. Bir konuşmanın ortasında bütün düşüncelerini kaybediverir. Pencereden dışarı bakar ve gökyüzü aynı olmasına rağmen her şeyin değiştiğini fark eder.

Önce o ölürse kendisine de aynısının olacağını düşünürdü.

Ama Southampton gitmişti ve malt alırken kulağına çalınan dedikodular olmasa haberi bile olmayacaktı.

Karnına bir yumruk yemiş gibi iki büklüm oldu. Aklında tek bir düşünce vardı: Veda edememişti.

Gözyaşları kirpiklerinde donana kadar nehir kenarında durdu. Yanından bir polis geçti. “Hanımefendi?” diye sordu. “İyi misiniz?”

Kırılmış ve boş kalmıştı.

Tek başınaydı.

Polise baktı. “İyi olacağım.”

Evde depoladığı biranın hepsini sattı, ardından hancıyla bira yapımında kullandığı malzemeleri satmak için pazarlık yaptı. Henry’ye bir not karaladı, Kral’a flüt çalmaktan On İkinci Gece’den biraz önce dönecekti. Emilia bunun ne kadar süreceğini bilmiyordu ve oğlunun endişelenmesini istemiyordu.

Ata binmekte hiç iyi olmamış Emilia bir at aldı. Üç kat etek ve iki pelerin giydi, ısıracı rüzgâra ve soğuğa karşı olabildiğince korunmak için tüm düğmelerini ilikledi. İlk gün daha sekiz kilometre gidebilmişti ki ağrıyan kaslarını dinlendirmek için gördüğü ilk handa durdu. Tek başına yolculuk eden bir kadına kimse dönüp de bir daha bakmadı, çalmaya degecek bir şeyi yoktu. Ne malı, ne güzelliği, ne bekâreti.

Üçüncü gün atı bir hancıya sattı ve arabayla güneye odun taşıyan bir çiftçi ile karısına arabanın arkasında oturmak için para teklif etti.

Çiftçi suskun bir adamdı, iri yapılıydı ve muhtemelen karısının durmak bilmeyen çenesiyle geçirdiği yıllar içinde böyle sessizleşmişti. Emilia önce kibarca sohbet etti: Evet, duldu. Hayır, rahmetli kocasıyla çocukları olmamıştı. Evet, Titchfield’a Noel’i ablasıyla geçirmek için gidiyordu. Hayır, daha önce hiç güneye gelmemişti. Sonra beş dakika huzur bulabilmek için uyuyor taklidi yapmaya başladı.

Soğuğa rağmen yanlarından başkaları da geçiyordu. Koyun güden çiftçiler, tahıl, kasalarca tavuk ve domuz eti satan adamlar.

Araba iki kere çukura girdi ve tekeri tamir edebilmeleri için bütün yükü indirmeleri gerekti. Emilia'nın tırnakları kırıldı ve parmaklarına batan kıymıkları dişleriyle çıkarması gerekti. Devrilmiş bir ağaca denk geldiler, yoldan çekebilmek için ağacı kesmeleri gerekti. Kar yüzünden çok yavaş ilerliyorlardı.

Altıncı gün çiftçi ile karısı, Emilia'yı bırakıp Poole'a doğru yollarına devam etti. Emilia onlara teşekkür etti, paralarını verdi ve son yirmi beş kilometreyi yürüdü.

Southampton'ın baronluğunun bir parçası olan kasabaya vardığında sözün her anlamıyla hissizdi. Yağan kardan saçları bembeyaz olmuştu, elleri eldivenleri içinde tortoptu. İnce çizmelerinin içindeki ayaklarını hissedemiyordu.

7 Ocak'ta, On İkinci Gece'de gelmişti. Noel kutlamaları bitmişti ve kasaba normal işleyişine dönmüştü. Bu Emilia'nın şansınaydı, evvelsi gün gelmiş olsa bütün kasaba kiliseye akın etmiş olurdu. Aziz Peter Kilisesi kasaba meydanındaydı, bakire elbisesi gibi beyaz bir mezarlıkla çevriliydi.

Emilia aramasına buradan başladı ama yakın zamanda kazılmış, bir tabut kadar bir şişkinliği olan bir toprak parçası bulamadı. Hatasını hemen fark etti: Southampton ailesinin mezar dairesi elbette kilisenin *içindeydi*.

Neyse ki tahta kapılar kilitli değildi. İçerisi sadece biraz daha sıcaktı. Emilia daha ileri gitmeden parmaklarının yanıp karıncalanmasını, bir hayat ibaresi görmeyi bekledi.

Mezarı bulması zor olmadı, üzeri zambaklarla ve beyaz güllerle kaplıydı. Sıralardan ve vaaz kürsüsünden siyah, demir bir kapıyla ayrılmıştı. Mermer anıtın dört köşesinde dört diki-litaş vardı, taş lahitin üzerinde ikinci kontun eşinin uzanmış bir heykeli duruyordu. İki yanında Southampton'ın birinci ve ikinci kontlarının büstleri ona bekçilik ediyordu.

Bu mezarı Emilia'nın âşığının annesi, Mary yaptırmıştı. Vikont Montagu'nun kızıydı. Emilia Southampton'ı düşünerek yazdığı ilk oyun olan *Romeo ve Juliet*'teki Montague ailesinin adını ondan almıştı.

Mezara tırmanıp Juliet'in cesedi olduğunu sandığı şeyi ellerine alan Romeo'yu düşündü.

Henry bu taş lahitlerde olamazdı, bedeni aşağıda bir yerde olmalıydı.

Mezar dairesine giremezdi. Anıt mezarı saran kapı da kilitliydi. Emilia etrafına bakındı ama kilise boştu. Pelerinini yere attı ve çantasını yere bıraktı eteklerini bacaklarının arasına topladı, kaskatı olmuş bacakları ürpererek demir kapıya tırmandı ve kendini içeri attı. Mermer mezara yaklaştı.

Anıtın etrafında dolaşıp mezarlığa bir giriş aradı. Bulamayınca dua eden iki çocuğun resmedildiği bir panelin önünde diz çöktü. Mermer oğlanın pürüzsüz yanağına dokundu ve kendi oğlunu, Southampton ile hiç sahip olamadıkları kızlarını düşündü.

Romeo'nun sözlerini aldı. "Aşkıma," diye mırıldandı ve soğuk, sert mermeri alnından öptü.

Soğuk zemine uzandı, mezara olabildiğinde yaklaştı. Soy-luların mezarlarında cesetlerin bal içinde muhafaza edildiğini duymuştu, bunun doğru olmasını ve Southampton'ın öteki taraftaki ömrünün o bal kadar tatlı geçmesini diledi.

Yılları geri saydı, Southampton'ın yeni yeni çıkan sakallarının yanağına sürtünmesini, onu saran kollarının sıcaklığını düşündü. Ona ılık çalmayı öğretmesini, başarısızlığına gülmekten nefeslerinin kesilmesini hatırladı.

Gözlerini kapatıp son kez Southampton'ın yanında uyuyakaldı.

Kış yumuşayıp bahara döndü, bahar açıp yaz oldu. Henry'nin karısı hamile kaldı ve çocuğu düşürdü, yatağından kalkamayacak

kadar hasta oldu. Güçsüz ve solgundu; Emilia eczacıdan papatya, zencefil ve nane alıp Joyce’u gücüne kavuşturacağını umduğu bir karışım yaptı.

Sokağına dönerken kendi kendine mırıldanıyordu ama kapısında duran soylu adamı görünce notaları yarım kaldı.

Tam olarak soylu sayılmazdı, daha çok şık bir genç gibiydi. Taş çatlasa on altı yaşındaydı ama saray eşrafındanmış gibi giyinmişti. Belki balosunda Henry’nin çalmasını isteyen bir oğlandı. “Oğlumu görmeye geldiyseniz maalesef evde değil,” dedi Emilia.

“Bayan Lanier?” dedi oğlan, yüzünde tanıdık bir parıltıyla.

Ona o kadar dikkatli bakıyordu ki Emilia’nın sırtından bir ürperti geçti. “Efendim?” dedi. “Tanışıyor muyuz?”

“Bir nevi,” dedi delikanlı. Sokağın ucunda tüy yatağını döverken sinsi sinsi onları izleyen bir kadına baktı. “Baş başa konuşabileceğimiz bir yeriniz var mı?”

Emilia başıyla onaylayıp oğlanı içeri aldı. Joyce uyuyordu, Bess hâlâ pazardaydı. Bira teklif etti ama genç adam istemedi. Yerinde rahatsızca kıpırdandı, istediğini açıklayacak sözleri bulamıyormuş gibiydi.

Emilia biraz bekleyip iç çekti. “Bana üstünlüğünüz var efendim,” dedi. “Siz beni tanıyorsunuz, ben sizi tanımıyorum.”

“Ben Southampton,” dedi delikanlı ve Emilia tokat yemiş gibi geri yıkıldı.

Dördüncü Kont Southampton babasına benzemiyordu. Saçları ve gözleri siyah, yüzü inceydi. Emilia’nın yüzünü incelediğini fark etmiş olacaktı ki hafifçe gülümsedi. “Anneme çektiğimi söylerler.”

“Başınız sağ olsun Lordum,” dedi Emilia.

“Sizin de.” Ceketinin içinden kadife bir kese çıkardı. İçindekini Emilia’ya verdi. Emilia kendisine bakan minyatür yüzünü gördü.

“Geldiğinde... Bize getirildiğinde üzerinden çıktı,” dedi genç Kont. “Hep üzerinde taşırdı. Küçükken eşyaları arasında bulmuştum, dokunduğum için beni çok kötü azarlamıştı. Açıkçası dikkatini bana verdiği tek gündü.” Fazla detay verdiğini fark etmiş gibi bir adım geri gitti. “Bence sizde kalmalı Hanımefendi. Annemin bulup babamı kaybetmenin üzüntüsünü iki kez yaşamasını istemem.”

Emilia başını öne sallayıp parmaklarını küçük broş üzerine kapattı. Genç adamın adını öğrenmek için bu minyatürü kime göstermiş olabileceğini merak etti. Acaba sarayda kim *tanıdım*, *Hunsdon’ın eski kırığı* demişti? “Teşekkürler Lordum,” demeyi becerebildi.

“Rica ederim, bana Thomas deyin.” Ona uzun uzun baktı. “Onu mutlu ettiniz mi?”

Ne cevap verebilirdi ki? Southampton’ın hikâyesini bilmiyordu, bilmeyi de hak etmiyordu. Thomas iş anlaşmasından ibaret bir evliliğin meyvesi miydi, bir sevgi modelini hiç görmemiş miydi? Babasının neden mesafeli olduğunu, asla erişemediği o parçasının ne olduğunu merak etmiş miydi?

“Sanırım evet. Bir süre,” dedi yumuşak sesiyle.

Thomas bir karar almış gibi çenesini kaldırdı. “Sevindim.” Dönüp gitmeye davrandı.

“Bekleyin,” dedi Emilia. “Kont olduğunda çok gençti.” O da Thomas’a bir hediye vermek istiyordu. “Hoşuna gitmemiştii.”

Thomas hüznle gülümsedi. “Belki bir ortak noktamız vardır.”

“Pek azımız istediği hayatı elde eder,” dedi Emilia.

Bu sözler aralarına yerleşirken genç adam bekledi. “Demek bu yüzden mutlu olduğumuz o birkaç dakikayı bulmaya çalışmalıyız.” Kapıya döndü. “Tanrı sizi korusun.”

Thomas çıktıktan sonra Emilia sessizliğin içinde durdu, eskiden olduğu kadına baktı. Olduğu yerde dönüp odasına girdi. Southampton'ın minyatürünü artık yatağının altında saklamıyordu, gerek yoktu. Sahip olduğu en değerli şeylerle küçük, ahşap bir kutuda tutuyordu: İlk kitabı, Kit'in kitap ayracı olarak kullandığı bir kurdele, oğlunun ona oyduğu bir tahta kalp.

Minyatürü kutuya, Southampton'ın portresini çevreleyen fildişi çerçevenin yanına koydu. "İşte," dedi ve iki resmi de hafifçe okşadı.

Bir zamanlar sevildiğinin somut kanıtı önündeydi. Sevgisinin kanıtı.

Southampton şimdi her neredeyse bulunduğu yerden kendisini izlediğini düşünüp mutlu oldu. Sonunda bir araya geldiklerini onun da bildiğini hayal etti.

Emilia gençken, koyu teni, açık renk gözleri ve dolgun dudakları nedeniyle bazen istemediği halde dikkatleri üzerine çekerti. Hunsdon'ı etkileyen, Southampton'ı büyüleyen, Alphonso'yu kızdıran hep güzelliği olmuştı. Ancak yaşlandıkça yüzü soluyordu.

Yaşlandıkça yüz hatları daha görünmez oluyordu. Yüzünün ve figürünün akçesi, toplumda geçen tek akçe değersizleştikçe onun da değeri azalıyordu. Belki de kadınlar yaşlandıkça vücutları bilinçsizce bir karar alıp şimdiden çok geçmişte yaşamayı seçiyordu, Emilia'nın akıllı da bu yüzden hep başka bir yerdeydi. Henry, Joyce, dört yaşındaki Mary ve bebek Harry ile paylaştığı kendi evinde bile yalnız hissediyordu. Bugün ailesi, Henry'nin saraya bir daha ne zaman gideceğini ve Harry'nin dış çıkarmasını konuşuyordu. Emilia saatlerdir hiçbir şey söylemediğini fark etti... Ve kimsenin onun katkısının eksikliğini hissetmediğini.

"Haydi o zaman," dedi Henry kahvaltı masasından kalkarken. "Diğerleriyle gideceksem geç kalmamam lazım." Kral'ın resmi

flütçülerine alınmıştı, böylece güvenliği ve düzenli bir geliri olmuştu. Kraliyet ailesi saraydan saraya seyahat ettikçe onlarla gidiyordu. Emilia bugün nereye gittiklerini aklında tutamamıştı.

Henry, Joyce'un arkasından beline sarıldı. Joyce ciyaklayıp omzu üzerinden kocasını öptü. Emilia, Henry'nin sevdiği bir kadın bulmasıyla gurur duyuyordu. Küçük Harry, Bess'in kucağında kaşığını masaya vuruyordu, Bess'in yedirmeye çalıştığı püreyi ağzına girdiği gibi geri tükürüyordu. Mary, Henry onu kaldırırsın diye kollarını kaldırdı. "Gitme baba," dedi.

Henry eşinden bir adım uzaklaşıp kızını havaya kaldırdı. "Gidiyorum ama," diye hatırlattı, "her seferinde geri geliyorum, değil mi?"

Emilia bu oyunu kenardan, yıllar içinde dönüştüğü seyirci gibi izliyordu. *Bir komedi* diye düşündü. Henry kendi mutlu sonunu yazmıştı.

Birden bir çığlık duyuldu ve Mary sert zemine düştü. O hıçkırırken Joyce yanına gidip saçlarını okşadı. Harry'nin ağlamaya başlaması ve çıkardığı gürültü de Bess'in dikkatini dağıtıyordu, bu yüzden olanları sadece Emilia gördü.

Az önce yüzünde bir gülümsemeyle kızını atıp tutan Henry şimdi yerde yatıyordu, elini göğsüne bastırırken tüm vücudu sarsılıyordu.

"Henry!" diye bağırdı ve masadan fırlayıp oğlunun yanına eğildi. Yüzüstü düştüğü için onu çevirmesi gerekti, yere çarpan burnu kanıyordu ve eli hâlâ göğsü üzerinde kasılıydı. Kocaman açılmış gözlerinde korku vardı, içlerinde gümüş şimşekler çakıyordu. "Anne..." Boynundaki tendonlar belirginleşti, yüzü acıdan felç olmuş gibiydi.

Emilia Henry'nin elini tuttu. "Buradayım Henry."

Joyce da Henry'nin düştüğünü fark etmişti. Kendini kocasının üzerine atıp ağlamaya başladı, Emilia gelinini omuzlarından

sertçe kavradı. “Çocukları çıkar,” dedi alçak ve katı bir sesle. “Doktor çağırmamız gerek.”

“Baba?” dedi Mary. Yüzü buruşuk beyaz bir halkaya dönmüştü.

“Joyce,” diye emretti Emilia. Kadın hemen kalkıp küçük kızı elinden tutup sürükledi, bebeği de Bess’i kucağından aldı.

“Ben doktoru bulayım,” dedi Bess ve koşa koşa çıktı.

Emilia Joyce’un çocukları üst kata çıkardığını duyabiliyordu ama gözlerini Henry’nin yüzünden alamıyordu. Çocukken gök gürültüsü çatının kirişlerini sarstığında, kâbusları yatağın altından onu tırmaladığında baktığı gibi, tehlikeyi uzakta tutabilecek tek şey annesine yakın olmakmış gibi bakıyordu. “Buradayım,” diye fısıldayıp elini sıktı Emilia.

“Anne.” Yutkundu, çırpındı, nefes almak için yırtındı. Vücudu lavta tellerinden daha gergindi. Parmakları kaburgaları üzerinde yumruk oldu ve Emilia doktor olmamasına rağmen ne olduğunu anladı.

Apopleksi.

Henry’nin kalbi, hayatındaki tek değişmez şeydi. Emilia için çarpan, kanayan, hatalarını kabul eden kalbi. Bu kadar yıl taşıdığı yükün altında kalacağını nasıl anlamazdı Emilia?

Joyce geri gelip yanlarına diz çöktü. “Geçecek hayatım,” dedi, yanaklarından akan yaşların arasından gülümseyerek.

Henry önce ona baktı, sonra Emilia’ya döndü. “Anne, söz ver.”

Emilia konuşamadı. Boğazı tıkanmıştı.

“Onları çok sev,” diye inledi Henry ve gözlerindeki ılık söndü.

Henry’den bir yıl sonra Joyce da öldü.

Emilia altmış altı yaşında, Mary ile Harry’yi büyütüyordu. Hep daha çok çocuğu olmasını istemişti, şimdi çocukların en güzel ikisi ona emanetti. Onlara okuyordu, yemeklerini yediriyordu,

sarılıyordu, şarkı söylüyordu. En sevdikleri ninni, *Othello*'nun yeni versiyonu için Desdemona'ya yazdığı şarkıydı. “Söğüdün, söğüdün.” Hayatının hikâyesi olmuştu bu şarkı. Ne yağmurlar, rüzgârlar, buzlar gelse de dalları kırılmıyordu, hayatta kalmak için gerektiği kadar eğilip yine kalkıyordu.

Shakespeare'in kitabı için aldığı para suyunu çekerken torunlarına bakmakta zorlanmaya başladı. Kuzeni Jeronimo da o yılın başında ölmüştü, artık onlara da sığınamazdı. Alma ile kendilerine bakmakta zorlandıklarında Alphonso'nun, Innocent öldükten sonra saman imtiyazını devralan ağabeyi Clement'a dava açtı.

Westminster Hall'daki Kral Kürsüsü mahkemesinde oturuyordu, yine Alphonso'nun bir akrabasıyla davalık olmuştu, bu sahneyi daha önce de oynamıştı. Yaşlandıkça bunu daha sık hissediyordu. Yanında küçük Mary ile elleri unun içinde, şöminede ekmek pişirecekleri hamurdan küçük bir fare yaparken aynı hisse kapılıveriyordu. Kendisi Mary'nin yaşındayken babasıyla yaparlardı bu fareleri.

Vapurla Thames'i geçerlerken Harry'yi kollarına almış, kürekleri gösterip dalgaların altında yaşayan deniz canavarlarını ve onların sevgilileri denizkızlarını anlatıyordu; birden bu yolculuğu daha önce kollarında Henry ile yaptığını hatırlayıveriyordu.

Bazen çok yaşlı hissediyordu. Bazen de yüzü güneşten ve sevişmekten kızarmış, hayatı önünde ipek bir yol gibi uzanan yirmi üç yaşında bir kız gibi hissediyordu. Yaşlı bir kadının vücudu ve genç bir kızın rüyalarından oluşmuş, tuhaf bir kimeraıydı. O zamanlar yaptığı her şeyin, attığı her adımın onu Tanrı'ya yaklaştıracığına inanırdı. Şimdi de öyle olduğunu biliyordu ama Tanrı'ya yaklaşmak yeni bir anlam kazanmıştı. Yakında gideceğini bildiğine göre göreceğ ne hesabı kalmıştı?

Bu sözleri daha önce davası ve alacağı hakkında bir hâkime söylediğini hatırlıyordu.

Bir hayalet görmeyi umarak omzunun üzerinden arkaya baktı.

“İki torun bakıyorum,” dedi hâkime.

En azından söylediği son cümle yeniydi.

Hâkim gözlüğünü düzeltti. “Yirmi pound alacağınız olmasına rağmen bu kadar yıldır sadece sekiz pound aldığınızı mı söylüyorsunuz?”

“Doğrudur efendim.”

Hâkim Clement’a döndü. “Ne diyorsunuz?”

Alphonso ve bütün kardeşleri gibi Clement’ın yüzü de tilkiye benziyordu; kara gözler, oynak burun. “İlk kez duyuyorum.”

“Yalan söylüyor,” diye parladı Emilia.

Clement’ı temsil eden avukat önündeki kâğıtları karıştırdı. “Bir adamı bilmediği bir şey için suçlayamazsınız.”

“Neden?” dedi Emilia. “Kadınları suçlamayı biliyorsunuz.”

Mahkeme salonunda toplu bir homurtu duyuldu ve Emilia sınırı aştığından korktu. Tahrik edici sözler söyleyen kadınların cadılık şüphesiyle hapse atıldığını biliyordu.

Ama hâkim güldü. “Hanımefendi, umarım torunlarınız sözünüzden çıkmıyordur da sivri dilinizin gazabına uğramıyordur. Bay Lanier, kalan on iki poundu Bayan Lanier’a ödeyeceksiniz.”

Emilia bir süre oturup ellerine bir yabancının elleriymiş gibi baktı. Kahverengi yaşlılık lekeleri, ince kırışıklıklar. Bunlar bir metresin narin elleri değildi, uzun zamandır değillerdi. Bunlar hayatta kalmak için çalışmış bir kadının elleriydi. Bu ellerle kazıyarak güvende olmuştu, isteklerine bu ellerle tutunmuştu, bu ellerle yıkamış, pişirmiş, süpürmüş, sallamış, yatıştırmış, oğlunu tutmuş ve mürekkep akıtmıştı. Elleri bir hikâye anlatıyordu.

Emilia yine Southampton’ı görmeyi umarak arkasına baktı ama orada değildi.

Bu sefer kendi kendini kurtarmıştı.

Gelin kayıptı. Genç Henry mihrapta rahip ile duruyor, rahatsız şekilde bir sağa bir sola adım atıyordu. Gelinin annesi ve amcası, kilisenin diğer ucundan Emilia ile torununun oturduğu sıraya bakıyordu. “Babaanne,” diye fısıldadı Harry. “Porsuk nerede?”

Ablasına taktığı sevgi sözünü söylerken sesi titredi, küçükken onunla dalga geçmek için böyle derdi. O zamanlar bunu söyleyerek Mary’yi bir anda çileden çıkarabilirdi, oysa dört yaş büyük ablası genelde onu duymazdan gelmekte çok başarılıydı. Şimdi ablasına sevgisini ve kaygısını ifade etmek için aynı adı kullanıyordu. On dört yaşında, Harry erkekliğin eşiğine gelmişti. Dar omuzları genişlemiş, üst dudağının üstü tüylenmeye başlamıştı ama koruyucu içgüdüleri her zaman olduğu kadar güçlüydü. “Bir şeyi yoktur, değil mi?”

Emilia ne cevap vereceğini bilemiyordu. Harry ile Mary’nin yanından ayrıldıklarında Mary en güzel elbisesini giymiş, saçına çiçeklerden bir taç takmış, kilisenin arka girişindeydi. Umutlu, mutlu görünüyordu.

Emilia gülümseyerek ayağa kalktı ve Harry’nin koluna dokundu. “Bana bırak,” dedi. Young ailesi aralarında fısıldaşmaya başlamıştı, Henry’nin kendinden düşük sınıftan biriyle evlendiğini düşündüklerini biliyordu. Bu Mary’ye karşı kim bilir kaçınıcı darbeydi. Emilia, Harry’nin kulağına eğildi ve “Kan çıkarmasınlar,” diye fısıldadı.

Kilisenin arkasına gitti ve kapıyı hafifçe çaldı. Kapı kolayca açıldı ama oda boştu.

Emilia bekleme salonuna ve papaza doğru baktı, sonra sessizce kilisenin bahçesine, oradan da sokağa çıktı. Düşünmeye başladı, Mary nereye gitmiş olabilirdi?

Evlerine değil, oğlu ve gelini hayattayken yaşadıkları yere doğru çekildiğini fark etti. O zamandan beri Bess ve torunları ile çok ev değiştirmişti ama dul kaldığı, Henry’nin gelinini

getirdiği, Mary'nin doğduğu o birkaç oda, en mutlu hayaletlerin meskeniydi. O evi düşününce Henry'nin flütünü, şöminedeki ateşin çıtırtısını, bebeklerin gülüşünü duyabiliyordu. *Aile* senfonisi.

Belki Mary de böyle hissetmişti.

Eve yeni kiracılar taşınmıştı ama yakınlarda küçük bir koruluk vardı; eskiden büyük bir lordun bahçesiydi, şimdilerde yabana dönüyordu. Emilia çoraplarına takılan çalıları geçti ve torunlarına ağaca tırmanmayı öğrettiği karaağaca gitti. Ağacın dibindeki fazla uzamış çimlere bir çiçek tacı oturmuştu. Emilia başını kaldırınca sağlam bir daldan sarkan iki bacak gördü. Mary'nin yüzü yapraklar ve dalların arkasında kalmıştı.

“Ben artık oraya çıkamam, senin inmen gerek,” dedi.

Mary'nin gözleri yeşil perdenin arkasından Emilia'ya döndü. “Beni buldun,” dedi.

“Hep bulurum,” diye söz verdi Emilia. Kızın ağaçtan inip bir kedi gibi ayakları üzerine hafifçe düşmesine bekledi.

“Herkes benden nefret mi ediyor?” diye sordu Mary yaşlı gözlerle.

Emilia torununun koluna girdi. “Kimse senden nefret etmiyor,” dedi. “Konuşmak ister misin?”

“Konuşmasam?”

“Konuşmazsan burada otururuz,” dedi Emilia. “Güneş batıp tekrar doğana kadar.”

Mary hıçkırır gibi güldü. “Acıkırız.”

“Doğru,” dedi Emilia ve kızın saçlarını okşadı. “Neyin var canım?”

“Onunla evlenmeye katlanamam,” deyiverdi Mary.

Emilia bunu bekliyordu. “Daha gençsin.” Mary on sekiz yaşındaydı. “Acele etmene gerek yok.”

“Ama onu seviyorum!”

“O da seni bekliyorsa sen hazır hissedene kadar bekler,” diye cevap verdi Emilia.

Mary alnını buruşturarak ağacın kalın gövdesine yaslandı. “Sen evlendiğinde korkmuş muydun babaanne?”

Ne cevap verebilirdi ki? Emilia öfkeden çıldırmıştı, utançtan kahrolmuştu, paramparça olmuştu. Alphonso’yu istememişti, elinden gelse ondan kurtulmak için İngiltere’nin diğer ucuna kaçmaya razıydı. “Çoğu gelin senin gibi hisseder,” dedi sonunda.

Mary rahatlamış göründü. “Yani bu kadar önemsemenin nasıl hissettirdiğini anlıyorsun.” Yanağından bir damla daha indi. “Ya Henry’yi de kaybedersem?”

Emilia bunu beklemiyordu. Mary tereddüt etmiyordu, fazla akıllıca düşünüyordu. İnsan istediği her şeye sahip olduğunda elbette bunları ne zaman kaybedeceğini düşünürdü.

Kollarını torununa sardı. Mary’nin babası ve annesi peş peşe ölmüştü. Emilia eşini tüm kalbiyle sevmek hakkında konuşamazdı ama kendini birine verip arkada kalan olmayı gayet iyi biliyordu. İnsanın en iyi parçaları da gidenle birlikte kayboluyordu. “Ah tavuğum,” diye iç geçirdi. “Ruh eşini bulmanın bedeli bu işte.”

“Evlenmezsem onsuz yaşamaktan korkmam gerekmeyecek,” dedi Mary inatla.

“Kiliseye isimlerinizi yazdırmadınız diye Henry’ye olan hislerin havaya mı karışacak sanıyorsun? Aradığın adam oysa ve çok sevmekten korktuğun için kalan günlerini onunla geçirmemeyi seçersen sadece kendini cezalandırırsın.” Emilia gülümsedi. “Sana tapıyor Mary.”

“Biliyorum.”

“Dünyada bizi küçülten çok şey var. Seni hayat kadar ulu hissettiren bir şey ya da birini bulursan ona sıkı sıkı yapışmalısın. Bir gün yere çalınabilirsin, parça parça olabilirsin.” Emilia torununun yanağına dokundu. “Ama Mary... O yola değer.”

Mary çiçek tacını aldı ve elinde çevirdi. “Acıtsa bile mi?” dedi ince sesiyle.

Emilia kızın gözlerine baktı. Oğlunun gözleri gibi gümüştüler. Mary, Henry Young ile evlenecekti ve onların kızı da aynı tuhaf gözlere sahip olacaktı. O kızın da bir kızı olacaktı, böyle gidecekti. Cilalı bir bıçağı andıran ve öyle kesebilen bu gözler geleceğe karışacaktı. Fakat Emilia’nın yüzü nesiller sonra kalmayacaktı. Mary’nin torununa iyi yaşanmış, severek yaşanmış hayatını anlattığını hayal etti. “Acıtsa bile,” diye onaylayarak başını öne eğdi Emilia.

“Keşke düğünüme annemle babam da gelebilseydi.”

“Gelecekler,” diye söz verdi Emilia. Southampton ve Hunsdon da gelecekti. Jeronimo da, Alma da, Odyllia da... Bu hassas, güzel genç kızın hikâyesine işlenmiş herkes orada olacaktı. Belki de Emilia’nın bunca zamandır öğrenmeye çalıştığı ders buydu. Çok kişi tarafından hatırlanmak, birkaç önemli kişi tarafından hatırlanmanın yanında önemsizdi.

Mary birden panikle babaannesine döndü. “Gidince ne diyeceğim peki?”

“Ateşi harlamayı unutmuşum dersin.”

“Ama aylardan haziran, şöminede ateş yok.”

“Kocan akıllıysa karısına karşı çıkmamayı bilir,” diyerek gülümsedi Emilia. Çiçek tacı alıp torununun kızıl saçlarına koydu. “Oldu işte,” dedi, “Kusursuzsun.”

Mary tacı takınca başka birisine dönüşmüş gibi yerinden fırladı, tüm şüphe kırıntıları sis gibi dağıldı. “Haydi babaanne,” dedi gülerek. “Zaten geç kaldık.”

Emilia güldü. “Evet, evet,” dedi. Birkaç adım koşmuştu ki şiddetle öksürmeye başladı ve nefesini toparlamaya çalıştı.

“Babaanne?” diyerek geri döndü Mary. “İyi misin?”

Emilia bir elini göğsüne, diğerini kalçasına koydu. Havayı azar azar içine çekti. “Torunum evleniyor,” dedi gülümseyerek. “Hiç bu kadar iyi olmamıştım.”

Öksürük olarak başladı, sonra çocukların bile yakalandığı, Emilia’nın yetmiş altı yılda defalarca atlattığı bir hastalığa dönüştü. Cildinin dağlandığını hissediyordu, Bess’in üzerine verdiği en hafif örtüye bile dayanamıyordu. İngiltere’de bu kadar veba salgını atlatıp soğuk algınlığına yenildiğine inanamıyordu.

Ama basit bir soğuk algınlığı değildi. Öksürükler kötüleşti, kuru ve tahriş edici bir hal aldı. Boğazı kaşırmaktan şişti, sivilcelendi. Sonra ateşi yükseldi, uyanık saatlerle uyku arasındaki çizgi bulanıklaştı.

Çok kalmadığını hissediyordu.

Bess ağzına kaşıkla soğuk bira vermeye çalıştı ama Emilia kaşığı itti. “Kutuyu...” dedi çatlak sesiyle. Titreyen elini kaldırıp saç fırçasının yanındaki kilitli ahşap kutuyu gösterdi.

“Hemen hanımım,” dedi Bess. Emilia’nın elini sadece istediklerini yapmak için bırakıyordu. Bunca zamandır Emilia’nın yanında kalmıştı.

Tekrar öksürmeye başladığında, Bess, Emilia’nın zayıf bedenini daha rahat nefes alabilmesi için doğrulttu. Ahşap kutu kucağında, battaniye denizinin ortasında bir ada gibi duruyordu. Emilia kilidi açmaya çalıştı ama yapamadı. Bess uzanıp kilidi çevirdi.

Oğlunun yıllar önce tahtadan oyduğu kalp gitmişti, Emilia o gün öğlen ziyarete gelen Harry’ye vermişti. Dün müydü yoksa? Bir zamanlar Kit’e ait olan kurdeleyi Mary’ye vermişti. Bir yer bulduklarını bilmek Emilia’yı rahatlatmıştı. Mary ve kocası kendi ayakları üzerinde durana kadar Harry’ye bakabilirdi.

Onları büyüten, hasta olduklarında kucağına alan babaanneleri olarak hatırlanacağını biliyordu. Akçaağaç tohumlarını tırnaklarıyla açmayı, havaya atıp döne döne inmelerini izlemeyi öğreten babaanneleri. Onlara şahinlerin kanadı kırılınca başka bir kuşun tüyüyle kaynatılabildiğini, eskisi gibi sapasağlam olabildiğini öğretmişti. Ananasın dilde nasıl patladığını, aynı anda hem tatlı hem ekşi olduğunu anlatmıştı. Talihsiz âşıklerle, kıskanç perilerle, akıllı kızlarla ilgili onlarca hikâye anlatmış, bütün rolleri kendi oynamıştı.

Emilia kutuyu Bess'e verdi. "Ben gidince bunlara sahip çık."

Bess kutuya baktı. İçinde ona dönmüş iki yüz vardı, Bess'in hemen tanıdığı iki yüz. "Hanımım, ben..."

"Bir gün satman gerekecek," diye sözünü kesti Emilia. "Tek isteğim, ikisini birlikte sat."

Bess başıyla onayladı, parmaklarını Southampton'ı çevreleyen yuvarlak, Emilia'nın etrafındaki daha sivri fildişi çerçevede gezdirdi. Altlarında sararmış ve dörde katlanmış kâğıtlar vardı: Emilia'nın yazdığı ilk oyun. *Favershamlı Arden*. Kenarları kıvrılmış, bir kuş kafesinin dibindeki müsvedde kâğıtları gibi bir yatak olmuştu. Okumayı bilmeyen Bess, onu sadece minyatürleri koruyup kuru tutmak için konmuş bir tomar kâğıt sanacaktı.

Belki de başka bir işe yaramamıştı.

Emilia, Bess'in usul usul ağladığını duydu ve hizmetçisinin eline uzandı. "Sen hep benimleydin," diye fısıldadı. "Sonunda yanımda sen olduğun için mutluyum."

Daha fazlasını söyleyebilmek isterdi. Bess'e teşekkür etmeye yetecek kadar kelime olmasını isterdi. Yıllar önce onu Somerset Evi'nin konforundan koparıp kocası tarafından öldürülmemek için onu yatağına almasını istemek zorunda kalmamayı isterdi.

Emilia gözlerini kapattı. *Tamam Tanrım*, diye düşündü. *Hazırım.*

Emilia bir an battaniyesini sımsıkı tutuyordu, bir an sonra tutmuyordu.

Ayaktaydı, ince gömleğiyle titriyordu ama o sabah olduğu kadın değildi. Gri, dağınık saçları tekrar siyah bir örgüye dönmüş, sırtının ortasına kadar uzamıştı. Kolları pürüzsüz, yüzü çizgisizdi. Gözleri o kadar berraktı ki karşısındaki kapının kenarlarının bıçak kadar keskin olduğunu rahatça görebiliyordu.

Bu kapıyı tanıyordu. Willoughby Evi'nde Baron'un çalışma odasından arka bahçeye açılan kapıydı. O zamanlar ağır kapıyı yerinden oynatmak için kendini zorlar, uydurmaca dünyalarını yarattığı çitlere kaçmaya çalışırdı.

Şimdi kapı koluna uzandığında kolayca açabildi.

Ama kapı dışarı açılmıyordu. Kendini tavansız, duvarsız, zeminsiz, beyaz bir yerde buldu. Sadece ışık vardı, gözlerini kırıp ayın parlak yüzeyine gelmiş gibi.

“Merhaba.”

Arkasında bir erkek sesi duyunca öyle hızlı döndü ki az kalsın düşüyordu. Kalbi kaburgalarına çarptı. *Lütfen beni almaya o gelsin.*

Fakat gözleri ışığa alışınca onu bekleyenin Southampton olmadığını gördü. Epeydir bekliyormuş gibi sabırsız görünen, kollarını kavuşturmuş Kit'ti karşısındaki.

Emilia küçük bir sevinç nidası attı. “Seni özledim.”

Kit'in gözleri parlıyordu. “Meğer ölüm mükemmel bir profesyonel hamleymiş,” dedi Kit. “Ama Fare, hepimiz seni bekliyoruz.”

Emilia bir adım attı ve onu geri çeken hiçbir şey olmadığını fark etti. “Siz... Öyle mi?”

“Sensiz başlayacağımızı düşünmedin herhalde.”

Sormak istediği o kadar çok şey vardı ki. “Beni tanıyacaktı mı?” diye sorduğunu duydu.

Kit yumuşadı. “Çoğu kadının yapabildiğinden çok daha fazlasını yaptın.”

Emilia’nın gözleri doldu. “Bir fark yarattığımı sanmıyorum.”

“Demek öyle? Ektiğin ağacın gölgesine sen uzanamasan da başkaları uzanacak.”

Emilia arkadaşına baktı. “Ama ya tohumu eken ne olacak?”

“Ağaçtan daha mı önemli?”

“Neden birinden biri olmak zorunda?” diye karşı çıktı Emilia. “Neden ikisi de olamıyor?”

Kit elini uzattı. “Fare?”

Emilia elini tuttu ve yürümeye başladılar. Her şey alabildiğine beyaz olduğu için ilerleyip ilerlemediklerini anlamıyordu. “Bir nehrin aktığı yönün değişmesi yüz yıl alır, yüzeyin altındaki taşlar ve kumlar yüzünden,” dedi Kit. “Kimse nedenini görmez ama yüz yıl sonra nehir başka bir tarafa akar. Kimse değişimin önüne geçemez.”

Emilia bunu düşündü. Farklı bir açıdan bakınca gerçekler kurgu, kurgular gerçek gibi görünebilirdi. Hikâyeler olmadan tarih de olamazdı.

Arkadaşının tatlı, tanıdık yüzüne baktı “Daha ne kadar gideceğiz?”

“Çağlarca,” dedi Kit.

Emilia aşağı baktı ve ayaklarının altında bir şey fark etti; attığı her adımda kalkan siyah bir duman. Hayır, duman değil. Kelimeler. Her adımda bir kelime. Kelimeleri art arda dizip tereddütle okudu: “Ölüm... Seni... Alamaz... Koparamaz... Anılardan... Her parçan yok olsa da benim bedenimde... Senin adın ebedi yaşamla kutsanacak...”

Kit yürümeyi kesti. “Fakat ben gidince tüm dünya ölü bilecek.” Emilia’ya gülümsedi. “Burasını sevdim.”

Shakespeare’e sattığı sonelerden biriydi. Sihirli fasulye sırtığı alır gibi, daha büyük bir şeyin umuduyla.

Şiir kalacaktı. Şair toprak olacaktı.

Emilia gülümsedi; bu sefer kendi şiiriyle Kit’in ona sonun geldiğini söylediğini biliyordu. Gözleri Kit’in omzunun üzerinden arkaya kaydı, bundan sonra ne geleceğini görmeyi umdu. Fakat gördüğü şeyi tanımıyordu: Bulutları delen binalar, erkek gibi giyinmiş kızlar, büyüyle çekilen arabalar.

Bir an tanıdık geldi.

Bir tiyatro. Bir seyirci. Gümüş gözlü bir kadın. Bir komedi, bir trajedi.

Bir zamanlar sözleri görünmez olmasın diye kendi görünmez olan bir kız varmış.

Gördüklerini sormak için Kit’e döndü ama Kit gitmişti, Emilia da artık beyazlığın içinde değildi. Gür bir zümrüt söğütün altında, oyma bir bankta, dilinde bir hikâyeyle oturuyordu.

Bir zamanlar bir kız varmış, diye düşündü: Hem başlangıç hem son.

Bir kez okununca kulaklardan silinmeyen şiir varmış.

Bir hikâye varmış, insanlar dinlemeyi seçse de seçmese de.

Melina

Aralık 2027

“Bir zamanlar bir kız varmış,” dedi bir ışık sütununun ortasında duran anlatıcı. “Sözleri görünmez olmasın diye kendi görünmez olmuş.”

Emilia’yı oynayan aktris öne çıktı. “Bir zamanlar bir kız varmış. Bir başlangıç ve bir son.”

El ele tutuştular. “Bir hikâye varmış,” diye bitirdi anlatıcı. “İnsanlar dinlemeyi seçse de seçmese de.”

Sahne kararır.

Her oyunun en olağanüstü anı, son replik ile alkış arasındaki o hıçkırıktır. Seyircilerin oyunun dünyasından çıkıp bu dünyaya dönmesi bir kalp atışı sürdü ama ah, ne değerli saniyelerdi. Bir yolculuğa çıktıklarının ve eve değişerek döndüklerinin kanıtıydı.

Melina, Athena Tiyatrosu’nun ön sırasında oturmuş, yazdığı oyunun son repliğini dinliyordu.

Adını Sen Koy’un prömiyeri, kapalı gişe oynamayan tek gösterimi oldu. Melina solunda oturan Andre’nin ayağa fırladığını hissetti ve sahnede sıra olmuş oyunculara ıslık çaldığını duydu.

Revize ettiği sonu kullanmıştı çünkü Andre haklıydı. İsmi olmasının önemliydi. Dünyaya kazandırdığı eser için övgüleri toplamamasını sağlıyordu ama aynı zamanda sevdiklerini incittiğinde sözlerinin ve eylemlerinin sorumluluğunu da ona yüklüyordu, istemeden incitse bile. Oyun kitapçığında eklediği kısımlar için Andre’ye teşekkür etmişti.

Sağında oturan babası, Beth'in elini bırakıp tüm gücüyle alkışa başladı. Kitapçıktaki biyografisinde Melina'nın oyunu annesine ithaf ettiğini gördüğünde gözleri dolmuştu. Şimdi o kadar sıkı sarılıyordu ki Melina nefes alamıyordu.

Önemli değildi. Şu an ölse mutlu ölürdü.

Oyuncular selam verirken ikinci bir alkış dalgasıyla sahenin sağından Jasper çıktı. Elinde kocaman bir gül buketi vardı. Melina'ya bakarak "Bu gece oyun yazarımızın teşrifıyla onurlanıyoruz," dedi.

Melina kaskatı kesilip başını iki yana salladı. Dün gece Jasper sahneye çıkıp selam vermesi için yalvarmıştı. Bir türlü yılmamıştı, Melina'yı ikna etmek için sebep üstüne sebep saymıştı. Melina onun dokunuşuyla zaten aklının yarısını kaybetmişti, sahneye çıkmayı kabul etmiş miydi?

Andre onun yerine karar verip Melina'yı döndürerek ayağa kaldırdı ve sahenin soluna itti. Melina merdivenleri çıkıp perdenin arkasına geçerken adımlarını ayakta alkış dalgasının gücüyle attı. Jasper'ın sırtışını, ışığı, oyuncuların yorgun gülümsemelerini görebiliyordu.

Melina sahneyle arasında bir oyuncu olduğunu fark edince afalladı.

Kadın dönem kıyafeti giymişti, muhtemelen figüranlardan biriymiş. Melina oyuncuların birinin toplu selama yetiemediğini düşünüp üzüldü. Alkış tufanını bastırmaya çalışarak "Sahne olmalısın," dedi ve kadın Melina'ya döndü.

Melina karısında bir çift parlak, gümüş göz buldu.

Asla altın kadar değerli olmayacak gümüş gibi gözler.

Bir bulutun üzerindeki çizgi gibi gümüş gözler.

Kendisinininki gibi gümüş gözler.

Melina omuzlarının arasından itildiğini hissetti ve sahneye çıktı. Arkasına baktı ama az önce kadının durduğu yer boştu.

Jasper bekliyordu. Sözlerine can veren oyuncular da, henüz söylemediği bütün fikirleri de.

Sahnenin ortasına yürürken *bir zamanlar görülen bir kız varmış*, diye düşündü.

Yazarın Notu

1980’de İngiliz Edebiyatı okurken Shakespeare’in gerçek kimliği konusunda çok az şey duydum; hayatlarını Shakespeare öğreterek kazanan hocalarım bindikleri dalı kesme niyetinde değildi. Stratford’lu adam hakkında biraz araştırma yaptım ve bulduklarım, inançlarımı kökten sarstı.

William Shakespeare hakkında ne biliyoruz? Bir eldivencinin oğluymuş. Üç çocuğu varmış: kızı Susanna ve ikizler, Hamnet’i küçükken vebadan kaybetmiş. Resmi bir eğitimi yokmuş. Bir sürü kumpanyada aktörlük yapmış, bunu kanıtlayan oyun biletleri var. Sonradan Kral’ın Adamları adını alan Lord Chamberlain’in Adamları’nın hissedarlarından biriymiş. Kendisi de babası da bir aile armaları olmasını çok istiyormuş, sonunda bu istekleri de yerine gelmiş.

Biraz adi bir adammış.

Anne Hathaway’le onu hamile bıraktıktan sonra evlenmiş. İki kere vergi kaçakçılığı yapmış ve meslektaşları onun için uzaklaştırma emri çıkarttırmış. Kıtlık zamanında tahıl stoğu yaptığı, komşularını istismar edip fiyat yükselttiği için ceza almış.

Shakespeare’in hayatına dair kanıt *olmayan* tek şey yazar olduğu.

Elbette dört yüz yıl önce her şeyin kayda alınması mümkün değildi. Fakat diğer yazarlar ve şairler birbirine sık sık atıfta bulunuyordu. Adları ve yazarlık unvanları kumpanya sahiplerinin defterlerine yazılıyordu. Ölüm haberleri tüm halka duyuruluyordu

ve Westminster Manastırı'nın Şairler Köşesi'ne gömülüyorlardı. Terekelerinde kitaplar ve elyazmaları oluyordu.

Dahası, o zamanlar tüm oyun yazarları zaman zaman işbirliği yapsa da telif hakkı diye bir şey yoktu. Oyunlar o sırada kim müsaitse onun tarafından tiyatro kumpanyalarının büyüyüp küçülmesine göre elden geçiriliyordu ve Shakespeare kesinlikle müsait *değildi*. Hatta Shakespeare'in bir yandan tam zamanlı bir aktör ve yapımcılık yaparken otuz yedi oyun yazabildiği gibi bir efsane yayıldı.

Başka yazarlar da Shakespeare'in yazarlığını sorguluyordu. 1595'te şair Thomas Edwards, “‘Narcissus,’ L'Envoy” (*Cephalus ile Procris*) eserinde *Venüs ile Adonis*'in yazarından “Görkemli kumpanyaları kandıran maskeli adam” diye bahsediyor. Yani yazar her kimse bir edebi maskenin ardında saklanıyor. 1597'de Joseph Hall, adını vermediği bir yazara mürekkepbalığı diyor; şöhretini “başka birinin adına yaslayan” ve “mürekkep siyahı dumana saklanan” biri olarak betimliyor. Burada bahsedilen Shakespeare değilse bile 16. yüzyılda mahlas kullanmanın sık yapılan bir şey olduğunu söylüyor. 1611'de şair John Davies “İngiltere'nin Terentius'u Bay Will: Shake-Speare” adına övgülü sözler yazıyor. İlk bakışta Shakespeare'i komedileriyle ünlü Romalı yazara benzetmesi iltifat gibi görünüyor ama Terentius'un da oyunlarını başkalarına yazdırdığı söylenir. Tüm övgüyü ona bırakan Scipio ve Laelius gibi.

Shakespeare'in herhangi bir müzik aleti çaldığına dair hiçbir kayıt yok ama oyunlarındaki müzik referansları birkaç bini buluyor. Yahudi düşmanlığının norm olduğu bir dönemde Yahudilerin insanlığını vurguluyor. Ne saray ne ordu yüzü görmüşlüğü var ama oyunlarında bunlardan da sık sık bahsediyor. Avukat da değil ama hukuk hakkında sayfalarca yazabiliyor. Danimarka'ya hiç gitmemiş ama *Hamlet*'te Kronborg Kalesi'nin gerçek tasarımını anlatabiliyor, hiç tanışmadığı saray

ziyaretçileri Rosencrantz ve Guildenstern isimlerini kullanıyor. İtalya'yı da hiç görmemiş ama birden fazla İtalyan düğünü komedisi yazmaya karar veriyor. Sadece düzgün İtalyanca değil, İngilizceye çevrildiği belli olan yerel lehçelerden ifadeler de yer veriyor. O dönemdeki ünlü adamlar tüm seyahatlerini özenle kayıt altına alırken, Shakespeare'in İngiltere'den dışarı bir adım attığına bir delil yok. Fakat eserlerinde o dönemin seyahat kitaplarında yer almayan detaylar var. *Veronalı İki Soylu Delikanlı*'da İtalya'nın iç kanal sistemleri, *Othello*'da önemli bir yeri olan Bassano kasabasındaki bir fresk, *Romeo ve Juliet*'te Benvolio'nun bahsettiği firavun inciri bahçesinin coğrafi olarak bu kadar spesifik olması...

Ama beni asıl huylandıran (aklıma kıymık gibi batan), Shakespeare'in bütün edebiyat tarihindeki en zeki, en cesur protofeminist karakterlerden bazılarını yazıp (Portia, Beatrice, Rosalind, Viola, Leydi Macbeth, Juliet, Katherine, Kleopatra...) kendi kızlarına okuma yazma öğretmemesi. İkisi de mühürle imza atıyordu.

Ye-mez-ler.

Melina'nın da düşündüğü gibi, bir şeyin yokluğuna kanıt olmaması, yokluğunun kanıtı değil. Shakespeare'e ait olduğu düşünülen oyunların başka yazarları, en azından katkıda bulunan kişiler olması, şu ya da bu sebepten tarihten silinmiş olmaları bana çok mantıklı geliyor. Fakat Elizabeth Winkler, *The Atlantic* dergisine "Shakespeare Kadın mıydı?" yazısını yazana kadar konuya pek dikkatimi vermedim. İngiltere'de şiir kitabı yayınlayan ilk kadın, bir *converso* Yahudi, Emilia Bassano'dan bahsediyordu.

Emilia'nın hayatı hakkında bildiğimiz çok az şey var; sadece çocuk sahibi olmaya çalışırken gittiği astrolog/doktor Simon Forman'ın kayıtlarında kesin birkaç bilgi var. "Astrologically Judgementes oh Physick"te Forman geçmiş, özellikle cinsel

geçmiş hakkında sırlar saklayan bir kadın hastasından bahsediyor ve yaptıkları görüşmede sekse odaklanıyor (MS Ashmole 363, ff. 128v-140v, paragraf 1930). Emilia'nın 17 Mayıs 1597'deki ilk ziyaretinde bu tekniği görüyoruz (MS Ashmole, 226 f.95v). Forman ona hakaret ediyor, Emilia kendini sofistike, zevk sahibi bir kadın olarak tanımlıyor. *Et sodomita* (evlilik dışı) bir çocuğu olduğunu ve kendisinin cinsel olarak progresif biri olduğunu belirtiyor. Kayıтта "Saygın Lord Hunsdon'a Lord Chamberlain olduğu dönemde metreslik etmiş, onurlu bir yaşam sürmüş ve görünüşe göre, hamile kalınca bir ozanla evlendirilmiş," ifadeleri geçiyor. Emilia'nın Kontes Kent tarafından yetiştirildiğini ve Hunsdon'ın onu "uzun süre tuttuğunu" da öğreniyoruz. Forman, Emilia'nın paraya ihtiyacı olduğu ve para karşılığında onunla seks yapacağı sonucuna varıyor (cinsel ilişki yerine *halek* diyor). Notlarına göre Emilia buna rıza vermiyor.

Vaka defterlerinden başka notlar:

13 Mayıs 1597: Forman Emilia'ya yanlış isimle seslenip Millia diyor, yaşını da yirmi dört sanıyor (Emilia yirmi yedi yaşında). Adresi geçiyor: Longditch, Westminster.

17 Mayıs 1597: Emilia'dan "Baptista Bassano ile Margarete Jhonson'ın [yazıldığı gibi] kızı" olarak bahsediyor. Kocas Alphonso Lanier'ın adı marjine yazılmış.

3 Haziran 1597: Emilia, Forman'a kocasının şövalye olup olamayacağını, tekrar hamile kalıp kalamayacağını soruyor. Forman, "Olabilir... Ama düşük ihtimalle," deyip muhtemelen düşük yapacağını söylüyor. Emilia Hunsdon'ın ona mali açıdan "iyi baktığını," kırk pound verdiğini ekliyor. Forman ona "kibirli" olduğunu ve güzelliğiyle fazla övündüğünü söylüyor. Ayrıca "bir oğlu var, adı Henry" notunu alıyor.

16 Haziran 1597: Emilia tekrar Alphonso'nun askeri kariyerinde ilerleme ihtimalini soruyor. Forman ilerleyebileceğini ama önce "hayatını tehlikeye atması" gerekeceğini söylüyor.

2 Eylül 1597: Emilia bütün parasını kocasının harcadığını itiraf ediyor. Notun sonunda “boğazının altında bir ben ya da siğil var” yazıyor.

10 Eylül 1597: Forman, Emilia’ya *halek* yapıp yapmayacağını soruyor.

11 Eylül 1597: Forman, Emilia’nın evine davet ediliyor ama “*halek* yapamıyor.”

17 Eylül 1597: Forman, Emilia’nın ziyaret teklifini onu geri çevirdiği için reddediyor: “Arkadaş gibi görünüyor ama değil.”

29 Eylül 1597, 25 Kasım 1597 ve 7 Ocak 1600’den kalma günlük yazıları da var. Sonuncusunda Emilia’ya “daha fazla fenalık yapıp yapmayacağını” soruyor. Sapık olmasının yanı sıra reddedilmeyi de kaldıramıyor anlaşılan.

Emilia hakkındaki bilgileri araştırma kitaplarından ve gö-rüştüğüm akademisyenlerden öğrendim. Gerçeğe olabildiğinde bağlı kalmaya çalıştım ama bu bir roman olduğu için ufak ayarlar çekmem gereken yerler oldu:

1. Fletcher ve Beaumont gerçekten de birlikte yazdıkları bir oyunda kurgusal bir kralı nasıl öldüreceklerini tartıştıkları için tutuklanıyorlar ama 1620’de. Benim, olayı Marlowe’un ağzından anlatmamdan yıllar sonra.

2. Shakespeare’in 1586’da nerede olduğu bilinmiyor, “kayıp yıllarından” biri. Stratford’a uğradıktan sonra Kraliçe’nin Adamları kumpanyasıyla gezmiş, oradan da aktör John Heminges ile Lord Strange’in Adamları’na katılmış olabileceği tahmin ediliyor. Ayrıca Kraliçe’nin Adamları’nın tarihi oyunlar oynadığını biliyoruz, Henry oyunlarına ve *Kral John*’a bunlar ilham olmuş olabilir. Emilia’nın Shakespeare ile tanıştığını düşündüğüm 1592 yılında Pembroke’un Adamları ile sahne aldığına, *Hırçın Kız*’ı ilk bu kumpanyanın oynadığına inanılıyor.

3. Kont Southampton'ın Emilia Bassano ile hiçbir romantik ilişkisi yok. Lord Hunsdon ile kaldığı on yıl içinde karşılaşmış, birlikte seyahat etmiş olabilirler. Southampton hayli yakışıklı bulunurdu ve Emilia'nın yaşına yakındı. *Venüs ile Adonis* ve *Lucrece'in Tecavüzü*'nün ithafları, Shakespeare'in biseksüel olduğu konusunda apayrı bir tartışma başlattı. Tabii ki olabilir... Ya da şiirler erkeklerden hoşlanan bir kadın tarafından sevgilisine yazılmış olabilir. Özellikle kendinden genç ve masum bir adamı baştan çıkararak bir kadın hakkındaki *Venüs ile Adonis*. Akademisyenler Southampton'ın büyük bir sanatsever olduğunu, ithafın bu yüzden yazıldığını söylüyor ama unutmamak gerek ki bu sırada Southampton çok genç, henüz tiyatro dünyasında ileride olacağı kadar etkili değil. Southampton'ın Vikont Montagu'nun soyundan geldiğini de biliyoruz, Romeo'nun soyadı. Ayrıca *Romeo ve Juliet*, bir kadın karakterin yaşının tekrar tekrar belirtildiği tek oyun (Evliliğe hazır olup olmadığı tartışılan Juliet on üç yaşında, Emilia'nın Hunsdon'a verildiği yaş). Southampton'ın yıllar sonra, kocasının saman imtiyazı parasını almaya çalışan Emilia'nın davasına müdahale ettiğini de biliyoruz. Onunla bu kadar yıl sonra ilgileniyorsa geçen zamanda da görüşmüş olmaları gerektiğini düşündüm. Bir ilişki örebilecek kadar tarihi ip buldum, ayrıca Emilia'nın kurgusal da olsa biraz mutlu olmasını istedim. (Bu konuya döneceğim.)

4. Emilia'nın *Hamlet*'i yazdığını kesin olarak bilmiyoruz ama gençliğinde ya Danimarka'ya gidiyor ya da Danimarka büyükelçisinin çok yakınında bulunuyor. Baron Peregrine Bertie, romanımda Emilia'yı yetiştiren Kontes Kent'in kardeşi. *Hamlet*'i Danimarka'ya hiç gitmemiş, Rosencrantz ve Guildenstern isimlerini duyması için sebep olmayan, Amleth mitolojisini bilmeyen ve *Hamlet*'in flütçülere verdiği spesifik referansları anlayamayacak Shakespeare'dense Emilia'nın yazması daha gerçekçi geldi. Ayrıca Ophelia'nın adı Emilia'nın ölen

kızı Odyllia'ya çok yakın. Onu yazılarıyla ölümsüzleştirmek isteyebileceğini düşündüm. Saxo mitindeki Amleth'in adını Hamlet yaparak Shakespeare'in ölen oğlu Hamnet'e de aynısını yapmış olabilir. 1600'lerde yazı standartlaşmadığı için Hamlet ile Hamnet stilistik olarak aynı isim sayılırdı.

5. Alphonso'nun Emilia'yı dövdüğüne kanıt yok ama mutlu bir evlilikleri olmadığını biliyoruz. Alphonso'nun, Hunsdon'ın Emilia için verdiği bütün parayı çarçur ettiği de doğru.

6. Emilia'nın Henry'ye doğmadan yazdığı mektup kurgusal olsa da o dönemde hamile kadınların "anne mirası" yazması çok yaygındı, doğumun ne kadar tehlikeli bir şey olduğunu buradan bile anlayabiliriz. Bu miraslarda kadınlar, doğmamış çocuklarına "Ömrüm seni görmeye yetmeyebilir, o yüzden seni bu sözlerle şekillendirmek istiyorum," minvalinde şeyler yazardı. Elizabeth dönemi kadınlarından kalan çok az yazılı belge var, bu mektuplar bu yüzden de çok değerli.

7. Emilia'nın sone yazdığını kesin olarak bilmiyoruz ama o dönem şairlerinin ölen çocuklarına mersiye yazdığını biliyoruz, Ben Jonson'ın "İlk Oğlum Hakkında" şiiri gibi. Emilia'ya atfettiğim sone, yas tutan bir anneyi düşünerek okununca yepyeni anlamlar kazanıyor.

Yıllar içinde, Shakespeare'in yazarlığını sorgulayan insanlar birkaç potansiyel yazara tutunmaya başladı. Christopher Marlowe'un gerçek yazar olabileceği söyleniyordu ama Shakespeare'in oyunları yazılmadan önce ölmüştü. Sık sık seyahat ettiği, tiyatroyu ve müziği sevdiği, İtalya'yı iyi bilmesi, biseksüel olması, iyi eğitimi, saraya erişimi olması, askeri ve hukuk eğitimi olması sebebiyle Kont Oxford da en çok öne sürülen isimlerden biriydi. Aristokrasinin bir parçası olarak tiyatro kumpanyalarına sponsor olabiliyordu ama kendisinin oyun yazdığı duyulsa skandal olurdu. Fakat Oxford da oyunların hepsi tamamlanamadan öldü. Francis Bacon'ın da adı geçiyor ama tiyatro dünyasıyla hiçbir bağı

yok, ayrıca Kraliçe'ye yaptığı işlerden otuz yedi oyun yazacak zaman bulabilmesi pek mümkün görünmüyor. Shakespeare'den önce ölmeyen adaylar arasında Mary Sidney Herbert var, hayatı da sonelerle ilişkisini yansıtıyor. Kocasını öldükten sonra soylu olmadığı için evlenemediği genç doktor Matthew Lister ile bir ilişkisi oluyor. Mary Sidney Herbert'ın yazarlığı da biliniyor; ölümünden sonra ağabeyinin kitaplarını revize ediyor, kırsaldaki evinde sergilediği küçük dramlar yazıyor.

Bir de Emilia Bassano var. Emilia'nın hayatında, söyleyecek şeyleri olduğunu düşündüren birkaç unsur var: gizli bir Yahudi olması, kendinden yaşlı bir adama metreslik yapması, efsanevi güzelliği, İtalyan kökeni, müzikle ilgilenen ailesi, metreslikten çocuklarını gömen bir kadın olmaya geçişi, isimsiz bir mezara gömülmesi... Bence söyleyecek çok şeyi vardı ama ona ses verilmedi. Bu yüzden romanımın yıldızı olarak onu seçtim.

Muhtemelen asıl doğru fikir, Alexander Waugh'a ait: Kont Oxford, Edward de Vere'in bir nevi yazarlar odası kurduğunu ve Shakespeare'in hepsinin ortak kullandığı bir mahlas olduğunu, tek bir adama atfedilen oyunların ve şiirlerin aslında birkaç kişi tarafından yazıldığını öne sürüyor. Ben bu ekip içinde Mary Sidney Herbert ve Emilia Bassano'nun da olduğunu düşünüyorum.

Peki Emilia, Kont Oxford'la nasıl bağlantı kurmuş olabilir? Oxford'un kardeşi Mary de Vere, Baron Peregrine Bertie ile evlendi. Ayrıca Oxford ile Lord Hunsdon sarayda sık sık aynı ortamlarda bulunuyordu.

Bolca nefret mektubu alıyorum, insan silah kontrolü, kürtaj hakkı, Covid hakkında kitaplar yazınca kaçınılmaz oluyor ama bu kitaba gelecek tepkilerin hepsini geçmesini bekliyorum. Elizabeth Winkler *The Atlantic*'teki makalesini yazdığında hayatında almadığı kadar nefret mektubu almış. Shakespeare sadece bir oyun yazarı değil, neredeyse bir din gibi. Bir sürü tarihsel boşluğa rağmen son derece akıllı insanlar bile Stratford'lu

bir adamın tüm bu oyunları ve şiirleri tek başına yazdığından başka bir fikri değerlendirmeye bile yanaşmıyor. Yeni kitabı *Shakespeare Was a Woman Other Heresies* (Shakespeare Bir Kadındı ve Diğer Sapkınca Sözler, ne kadar tavsiye etsem az) Winkler, Shakespeare'in bir adamdan bir efsaneye dönüşmesini anlatıyor. Doğduğu yere akın akın turist geliyor. (Bakın burada yemek yapıyordu! Buraya gömüldü! Yüzünü bastığımız bir havlu almaz mıydınız?) Bu Shakespeareperverliğin sonucu olarak Shakespeare bir iş koluna dönüşmüş durumda. Shakespeare'in ilahlaştırılmasının çok sebebi var: Kraliçe Victoria sonrası İngiltere'de organize dinin çöküşü, İngiliz edebiyatının kadınları meşgul edecek bir alana dönüştürülmesi, 1. Dünya Savaşı sırasında Almanların Shakespeare hayranlığı ve İngiltere'nin onu ulusal miras kabul etmesi... Shakespeare'in yazarlığını sorgulamak zaten istenmiyor, gerçek yazarın kadın olduğunu söylemekse bambaşka bir şey.

İnsanlar Shakespeare'in kadın olduğu fikrine neden *daha da çok* kızıyor? Çünkü emsali olmayan bir şey ve öğrendiğimiz her şeyi tekrar değerlendirmemizi gerektiriyor. Yıllarca Shakespeare'in eserlerini ataerkil bir gözden görmeyi öğrendik ve bunları unutmak kolay değil. Fakat Elizabeth döneminde kadınların yazdıklarını ortaya çıkarmak da bir o kadar önemli, bunlar sadece önemli bulunmadıkları için tarihten silinen yazılar. Çoğu günümüze kalmayan “anne miraslarının” yanı sıra kadınların mutfakta bilimle uğraştığını biliyoruz; ilaç yapıyorlardı, konserve hazırlama yöntemleri deniyorlardı, pH dengesini keşfediyorlardı. Kadınlar bahçelerinde kök aşılıyordu, peynir yapıyordu, nadir bitkiler yetiştiriyordu. Yaptıklarından erkeklerin haberi olunca bilgiyi onlar yayınlıyordu, kadınların isimleri tarihin marjİNlerinde unutulup gidiyordu. Benzer şekilde, Shakespeare müritleri de ticari tiyatrolarda kadınların çalıştığı hiçbir oyun oynadığına kanıt olmadığını söylüyor. Doğru. Doğru

ama elimizde kanıt olmaması, gerçekten öyle olduğu anlamına gelmez. Kadınların evde oynanan dramlar yazdığını biliyoruz. Tiyatro hissedarı, kostümcü, biletçi kadınlar olduğunu biliyoruz. Emilia'nın 1660'larda ölümünden kısa süre sonra Aphra Behn ilk profesyonel kadın oyun yazarı oldu. Elizabeth döneminde bir kadının sözlerini seyirciye sızdırmanın bir yolunu bulmadığını kim söyleyebilir?

Son olarak 81. Sone'yi okumanızı istiyorum. Akademisyenler bu soneyi yorumlamakta zorlanıyor çünkü Shakespeare ismini duymayanın kalmadığı bir dönemde yazılmış olmasına rağmen yazarın unutulacağından emin olduğunu görüyoruz.

*Ya sağ kalan ben olurum, yazarım kitabeni,
Ya dünya sana kalır, toprak alırken beni,
Ölüm seni alamaz, koparamaz anılardan,
Her parçan yok olsa da benim bedenimde.
Senin adın ebedi yaşamla kutsanacak,
Fakat ben gidince tüm dünya ölü bilecek.
Toprağın bana vereceği bir adi çukur,
Sanaysa insanların gözleri mezar olur.
Sana anıt olacak sevecen dizelerim,
Henüz doğmamış gözler okuyacak, bilirim;
Geleceğin dilleri övgü sunacak sana,
Tek bir nefes alan kalmadığında dünyada.*

*Sonsuza kalacaksın, kalemim sayesinde,
Şiirin şiir olduğu yer, insanların dilinde.*

Şimdi bu satırları toplumsal kısıtlamalar yüzünden susturulan dâhi bir kadının yazdığını düşünün. Kraliçe'nin en önemli adamlarından birinin kollarında, hayatta sefaletle sürüklenen bir kadının. Sevgililerini ve çocuklarını gömen bir kadının. Ailesinin müzikal performanslarının insanları ağlatabildiğini

ve cesaretle doldurabildiğini izleyerek büyümüş bir kadının. Kendini ve sevdiklerini oyunlarıyla ölümsüzleştirmiş, bunun karşılığında yazdığı sözleri için övgü almaktan feragat etmiş bir kadının.

Son satırları açıklamak gerekirse: *Ben bir gidince gideceğim... Sen gitmeyeceksin. Sana sözlerimden bir anıt yapacağım. Benim tek gücüm kalemim, bu yüzden sen hayatın sınırları olmayan yerde yaşayacaksın: İnsanların dilinde.*

İnsanların dilinde hayatı sınırları yoktur.

Sone farklı bir etki bırakıyor... Yazanın Emilia olduğunu düşününce.

Shakespeare'e atfedilen oyunların herhangi birini Emilia Bassano'nun yazdığını kanıtlayamam ama kimse de *yazmadığını* kanıtlayamaz. Her halükârda kendi adıyla da anılmayı hak ediyor çünkü bir şiir kitabı yayınlattmayı başardı ve o dönemde kadınlar şiir *yayınlattmıyordu*. O kadar.

Romanımı okumadan önce Emilia Bassano'nun adını duymadıysanız, umarım artık unutmazsınız.

Bence o da mutlu olurdu.

Jodi Picoult, Haziran 2023

Sonsöz

Ekim 2023

Bu metni yazdıktan sonra iş için Londra'ya gittim. Emilia Bassano'nun minyatürünün bulunduğu Victoria ve Albert Müzesi'nin arşivcisiyle iletişime geçtim. İki çok zeki kadın, Dr. Adriana Concin ve Dr. Rosalind McKever bana Emilia'nın portresini gösterdi. Nicholas Hilliard'ın öğrencisi Isaac Oliver tarafından resmedildiği düşünülen minyatür, Hilliard'ın atölyesinde atfedilen birkaç minyatürle birlikte bir camekânın içinde duruyordu. Emilia'nın dört yüz yıllık portresini görüp ellerime almak muhteşem bir deneyim olsa da gözlerim arkasındaki minyatüre kaydı. Uzun, kıvrırcık, kızıl saçlı bir genç adamdı, elini ceketinden içeri sokup kalbine koymuştu. Hilliard/Oliver minyatürlerinin geri kalanının aksine, arka plan açık mavi değil siyahtı. “Bu kim?” diye sordum arşivcilere, “Bilinmeyen bir adam,” dediler. Telefonumu çıkarıp Southampton Kontu Henry Wriothesley'nin yirmi bir yaşında yapılmış resmini gösterdim. “Bilinmeyen adam” minyatürü, Kont'un gençliğine benziyordu.

Arşivciler de benim kadar heyecanlandı. Minyatürün kaynağını kontrol ettiler ve “bilinmeyen adam” ile Emilia'nın minyatürünün çok yakın zamanda yapıldığını doğruladılar, 1590 civarında. Adamın portresinin arka planının siyah olmasının tuhaf olduğunu, bunun mutlaka onun seçimi olması gerektiğini söylediler. Resmin arkasındaki parşömene bir kart çizilmişti: Kupa altılısı.

Tarot falının Elizabeth dönemindeki muadili olan kart büyü-cülüğünde kupa altılısı, yarım kalan aşkı simgeliyordu. Lanetli bir aşk, sonsuza kadar sahip olamayacağınız bir ruh ikizi, geçici

bir ilişki. Romantizm, değişim ve kayıp kartı. Resme bunu eklemek de portreyi yaptıran kişiden başkasının seçimi olamazdı.

Ne kadar şaşırdığımı tarif edemem. Elbette Southampton ile Emilia'nın portrelerini birlikte çizdirdiklerini, “bilinmeyen adamın” ressama çaresizliğini simgeleyen siyah arka planı ve kupa altılısını eklemesini söylediğini, imkânsız aşkları hakkında bir mesaj vermeye çalıştığını kanıtlamak mümkün değil. Fakat arşivciler de benim kadar etkilendi ve araştırmaya devam edeceklerini söyledi.

Adını Sen Koy’un editörlük sürecinde John de Critz’in yaptığı bir resim buldum, Southampton’ın bir gençlik portresi. Victoria ve Albert Müzesi’ndeki “bilinmeyen adam” portresine oldukça benziyordu. Bunun üzerine Southampton’ın ilk portresinin, telefonumdan arşivcilere gösterdiğim resmin kaynağını bulmaya karar verdim. Yirmi bir yaşındayken Nicholas Hilliard’a yaptırdığını öğrendim, dört yıl önce “bilinmeyen adam” minyatürünü yapan ressam. Bu minyatürün arkasında da bir kupa üçlüsü vardı; kart büyücülüğünde bir uyarı kartı. İlişkinize bir başkasının girdiğini ve ilişkinizi yok edebileceğini simgeleyen kart.

İkinci minyatür 1594’te yapılmış, benim kurgumda Emilia’nın o güne kadarki en sert dayağını yiyip sürüne sürüne Southampton’a gittiği yıl.

Victoria ve Albert Müzesi arşivcilerinin araştırması sürüyor ama “bilinmeyen adamın” Southampton olmasını onlar da hayli olası görüyor.

Tuhaf, önemsiz ve güzel bir şekilde Emilia’yı sevdiği adamla buluşturmuş gibi hissediyorum. Belki bu kurgu gerçektir, belki ona yazdığım süslü olaylar gerçekten yaşanmıştır. Ne olursa olsun, Emilia Bassano ile Kont Southampton artık Victoria ve Albert Müzesi’nde sonsuza kadar yan yana olacaklar ve bu bana bir şekilde *doğru* geliyor.

Teşekkürler

Shakespeare'in her kelimesini kendi kaleme alan bir mucize adam olduğunu sananların aksine ben, hiçbir yazma sürecinin tek bir kişiyle yürümediğini biliyorum. Bu yolculukta çok şanslıyım; bana yardımını, bilgisini ve desteğini sunan çok yoldaşım oldu.

Aşağıdaki kişilere teşekkürlerimi sunuyorum:

Emilia hakkındaki teorilerimi dinledikleri ve/veya Shakespeare bilgileriyle bana ilham verdikleri için: Alicia Andrzejewski, Deborah Harkness, Elizabeth Winkler, Emma Whipday, John Hudson, Wendy Wall, Will Tosh, Lotte Wakeham, Morgan Lloyd Malcolm ve Sör Mark Rylance.

Tiyatroda bir kadın olmanın nasıl bir şey olduğunu anlattıkları için: Theresa Rebeck, Natalie Margolin ve Kristen Anderson-Lopez.

İrk ve tiyatronun inceliklerini benimle tartıştıkları için: Jiana Odland, Christine Pride, Jo Piazza ve Nikki Payne.

Sekizinci sınıfta benden İngilizce dersi alan ve yıllar sonra Eton'daki İlk Folyo'yu incelememe izin veren Saskia Nesja'ya teşekkürler.

Emilia'dan benim kadar etkilendikleri için Victoria ve Albert Müzesi arşivcileri Dr. Adriana Concin ve Dr. Rosalind McKever'a sonsuz teşekkürler.

İlk taslağımı özenli bir duyarlılık okumasından geçiren, daha akıllı ve daha empatik bir kitap yapmamı sağlayan Clarence A. Haynes ile Amber Salik'e yardımları için minnettarım.

İlk okurlarım ve destek sistemim olan, “New York Halk Kütüphanesi’nde nerede kaybolunur?” gibi mesajlarımı cevapsız bırakmadıkları için: Reba Gordon, Elyssa Samsel, Kate Anderson, Caroline White, Ashlee Latimer, Katie Desmond, Melody Wukitch, Michael Wagoner, Brigid Kemmerer ve S.J. Arnegger.

Göldeki balık ve ördek hikâyesini kullanmama izin verdiği için Samantha van Leer’a teşekkürler. (Kendisi oyun olarak değil, yedi yaşındayken yirmi iki sayfalık bir kısa hikâye olarak yazmış.)

Maine’deki East Blue Hill Kütüphanesi’nin başkanı ve arşivcisi Katherine Marsh’a özel teşekkürler; vekilleri karaktere isim koyma açık artırmama katıldı ve ona kitapta adının geçmesi hakkını kazandı.

Timothy Allen McDonald, tiyatro projelerimde çalıştığım eş librettistim, bölüm aralarındaki senaryo metinlerini de yazma yardımcı oldu. Burada erkek bir oyun yazarı olarak kadın bir oyun yazarının sessiz ortaklığını yaptığını fark etmiyorum sanmasın.

Jodi Evreni’ni ayakta tuttukları için: Laura Gross, Sanyu Dillon, Kara Welsh, Kim Hovey, Deb Aroff, Rachel Kind, Denise Cronin, Scott Shannon, Matthew Schwartz, Theresa Zoro, Paolo Pepe, Wendy Wong, Kathleen Quinlan, Corina Diez, Angie Campusano, Hope Hatchcock, Kelly Chian, Susan Turner, Maggie Hart. Emily Isayef ve Susan Corcoran, dünyayı gerçekten kadınların çevirdiğinin kanıtı. Bu kitabı hazırladığım yıllar içinde bana hep destek oldular. Jennifer Hershley bu sektörün en iyi editörü ve yazılarımın en büyük şampiyonu. Jennifer, Elizabeth döneminde yaşasaydı Emilia’yı herkesin duymasını sağlardı, hepimiz “Shakespeare kim?” derdik.

Son olarak, en sevdiğim üç başyapıtımı benimle birlikte yaratan Tim van Leer. Ona takıntım boyunca Emilia’yı evimize aldığın ve onu benim kadar sevdiğin için teşekkürler. Southampton senin yanında bir hiç.

Yazar Hakkında

Jodi Picoult; *Deli Bal*, *Keşke Burada Olsaydın*, *Işığın İki Yüzü*, *Ayrılık Vakti*, *Küçük Muazzam Şeyler*, *Kız Kardeşim İçin* gibi *The New York Times* çoksatanlar listesinin zirvesine tırmanan yirmi dokuz romanın yazarıdır. Kızı Samantha van Leer ile *Between the Lines* ve *Off the Page* adında iki genç yetişkin romanı yazmıştır. Kocasını ile New Hampshire’da yaşamaktadır.